

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

CONFINED

Eduard Fraenkel

ASHMOLEAN LIBRARY
OXFORD

—
Ex Libris

EDUARD FRAENKEL

Corpus Christi Professor of Latin, 1935-53

—
1970

303647352X

MONVMENTA
GERMANIAE
HISTORICA

INDE AB ANNO CHRISTI QVINGENTESIMO
VSQVE AD ANNUM MILLESIMVM
ET QVINGENTESIMVM

EDIDIT

SOCIETAS APERIENDIS FONTIBVS
RERVM GERMANICARVM MEDII AEVI

AVCTORVM ANTIQVISSIMORVM TOMI V PARS PRIOR

IORDANIS ROMANA ET GETICA

BEROLINI
APVD WEIDMANNOS
MDCCLXXXII

IORDANIS
ROMANA ET GETICA

RECENSUIT

THEODORVS MOMMSEN

BEROLINI
APVD WEIDMANNOS
MDCCLXXXII

Nomen auctoris Iordanes fuit, nam ita eum appellat et codicum familia primaria¹⁾ Auctoris nomen et condicio et qui solus ex auctoribus antiquioribus eum adlegat geographus Ravennas: posteriorum enim scriptorum testimonio ex iis ipsis quos habemus libris similibusve pendentium non utimur²⁾. neque rarum ea aetate id nomen fuit: nam ita nominantur et consul ordinarius a. 470³⁾ et alii quidam, quorum tituli Christiani⁴⁾ actave ecclesiastica⁵⁾ nomen servaverunt. Iordanes dicitur in codicum familia secunda (p. 53 inser. et p. 126, 24), sed ut huius quoque antiquissimus testis epitome Middlehillensis (S) cum classibus codicum duabus aliis stet, nec recte mendo ex librorum incuria orto Iacobi Grimmii⁶⁾

1) Habent p. 126, 24 *Iordanis* HP, *Jordanis* deteriores casu primo; *Jordanis* casu secundo in inscriptione Romanorum p. 1, 1 et Geticorum p. 53 et in horum subscriptione quicumque nomen habent melioris familiae libri. auctor ut *Jordanes* appelletur, requirit grammatica; *Jordanis* tamen et hic in libris est et similiter scribitur ibi *Heraclis*, *Epifanis* et sic porro cum itacismo tum ut vulgari, ita non recepto: immo constat ea aetate utrumque in usu fuisse. ita tegulae extant C. I. L. X, 8045, 14 inscriptae *vir excellentissimus Narsis fecit*, cum *Narses* sit in titulo pontis urbani ib. vol. VI n. 1199; similiter alternant *Iohannes* et *Iohannis* aliaque vocabula (v. Schuchardt, *Vokalismus des Vulgärlateins* 1, 229. 3, 112). itaque cum vel eo tempore litteris aliquatenus imbuti veram formam retinuerint corrupta reiecta, non perspicio, cur barbarismo non recepta auctoritate firmato nostrum sermonem sine ulla utilitate exornemus.

2) Medii aevi auctoribus non innotuit nisi sub nomine Iordanis, nimirum Widukindo (l. 1 c. 18 M. G. SS. 3, 425), Herigero Lobienzi, Hermann Contracto Augiensi, Mariano, Ekkehardo, Bernoldo, Sigeberto, Hugoni Flaviniacensi (cf. Mon. Germ. SS. VIII p. 313 not. c*, item p. 315), Godefredo Viterbiensi.

3) Rettulerunt de eo filio Iohannis Vandali Iohannes Antiochenus fr. 206. 208 (4 p. 616. 617 Muell.) et Theophanes I p. 160 ed. Bonn., nec fortasse diversus est Iordanes is cuius meminit Constantinus Porphyrogenetus de them. p. 15 Bonn., cum et ipse appelletur magister militum per Orientem.

4) Mur. 1972, 10: *hic positus est Iordanis*.

5) Vide infra p. XIII. extat item Nili auctoris saec. IV epistula (3, 127 ed. Leonis Allatii Romae 1668) nscripta Ἰορδάνη διακόνη.

6) *Abhandlungen der Berl. Akademie* 1846 p. 1—59 = *kleine Schriften* 3, 171—235. *Diphthonge nach weggefullenen Consonanten* (acta acad. Berol. a. 1845) p. 231.

doctrina cum Germanico veriloquio veri speciem aliquam vindicavit. patrem Iordanes habuit, si vera lectio est G. 50, 266, Alanoviamthem, avum Pariam notarium Candacis eius. qui Sciros Sadagariosque Alanorumque quosdam in Scythiam minorem et Moesiam inferiorem duxit: ipse 'quamvis agrammatus' ut ait homo non sine causa modestus, item notarius fuit apud Candacis sororis filium Gunthigem sive Bazam. Gunthigis filius Andagis eius qui a. 451 in campis Catalaunicis sub Attila militans Theoderidum regem Vesegotharum interemit (G. 40, 209), nepos Andelae, de prosapia Amalorum, apud Romanos magistri militum officium sustinuit, per Thracias fortasse, ut similiter Gildo principis Maurorum filius comes primum, deinde magister militum per Africam factus est. ex patroni loco etiam de Iordanis condicione coniectura capienda est. notarii enim munus cum aliquando apud privatos servile⁷⁾, in re militari gregalium⁸⁾ fuisset, labente aetate qui eo fungebantur apud imperatores et magistratus maiores non ultimum locum inter officiales tenebant: ita noti sunt imperatorum 'tribuni et 'notarii', item 'tribuni et notarii praetoriani', nempe praefectorum praetorio, cum ordinum inferiorum notarii magis utantur vocabulo exceptorum. reges autem gentium barbararum et ipsi mature eiusmodi notarios adsciverunt: ita regum Vandalorum notarii passim nominantur⁹⁾, idemque de Attila efficitur ex Anonymo Valesiano c. 38: 'Orestes Pannonius eo tempore, quando Attila in Italiam venit, se illi iunxit et eius 'notarius factus fuerat: unde profecit et usque ad patriciatus dignitatem pervenit'. idem Prisco quoque (fr. 8 p. 78 Muell.) dicitur Attilae ὀπάων καὶ ὑπογραφεύς. similes igitur notarios tam Candac habuit dux et fortasse rex Alanus, quam Gunthigis ex regio genere Gothorum oriundus et ad magisterium militum, per Thracias fortasse, ut supra diximus, promotus. non infima igitur condicione in saeculo Iordanes usus est eoque magis insigni, quod quodammodo ei hereditaria fuit.

origo Cuius nationis Paria eiusque filius et nepos fuerint, ex supra dictis non efficitur: certe Alanum eum fuisse neque inde tuto colligitur, quod apud ducem Alanorum officium administravit, neque ex eo quod, in domini honorem fortasse, filio nomen imposuit cum Alanorum vocabulo nescio quomodo compositum. itaque cum Iordanes ipse dicat in epilogo ex Gothorum gente originem se trahere, id quominus vere dixerit nihil obstat. sed fortasse paullo aliter res explicanda est. eo ipso loco, quo suam originem Iordanes enarrat, item sic scribit: 'Sauromatae, quos Sarmatas dicimus, et 'Cemandri et quidam ex Hunnis parte Illyrici ad Castramartenam urbem' — oppidum intellegitur Castra Martis Daciae ripensis — 'sedes sibi datas coluerunt: ex quo genere fuit Blivila dux Pentapolitanus' (scilicet Pentapoleos in Africa Cod. Iust. 12, 59, 3, Procop. bell. Vand. 2, 21) 'eiusque germanus Froila et nostri temporis Bessa patri-

7) Scaevola (Dig. 40, 41, 3) ex testamento affert fideicommissariam libertatem Sticho 'notario' datam; Paulus (Dig. 29, 1, 40 pr.) casum refert eius qui 'notario suo' testamentum dicitur, defunctus deinde antequam litteris id perscriberetur. 'Ser(vus) not(arius) et act(or)' est in titulo urbano vol. VI n. 9130, 'notarius' domini cuiusdam in altero n. 9705; duoviri cuiusdam Teanensis 'alumnus et n(ot)arius' servus fortasse et ipse in titulo C. I. L. X, 4789.

8) 'Notarius legati' est in titulo Lambaesito C. I. L. vol. VIII n. 2755. cf. Cauer eph. epigraph. 4 p. 432 sq.

9) Dahn, *Könige der Germanen* 1, 221. sub Odoacro 'Marcianus r(ir) e(gregius) notarius regni' eius nominatur in papyro Mariniana n. 82.

'cius'. horum duo primi quod sciam praeterea non commemorantur: Bessae autem inter insignes duces aetatis Iustinianae passim meminerunt Procopius et Agathias eumque ille (Goth. 4, 11) dicit a. 551 maiorem fuisse septuagenario, hic (3, 2) postremo eius meminit referens de exilio eius a. 554, ut tempora quoque recte conveniant. iam de origine eius sic scribit Procopius (bell. Goth. 1, 16; similiter bell. Pers. 1, 8): οὗτος Γότθος μὲν ἦν γένος τῶν ἐκ παλαιοῦ ἐν Θράκῃ φηκμένων, Θεοδορίῳ τε οὐκ ἐπισπομένων, ἦνίκα ἐνθὲνδε ἐς Ἰταλίαν ἐπῆγε τὸν Γότθων λεών¹⁰). Bessa igitur teste Iordane in tali re sane locuplete ex Sarmatis illis Cemandrisve Hunnisve oriundus in Dacia ripensi sedes habentibus cum nihilominus Gothus habitus sit, scilicet ex Gothis Moesiaticis non profectis in Italiam cum Theoderico, id ipsum recte transferemus etiam ad populos Candaci parentes 'Sciros Sadagirios certosque Alanos', ut qui licet stirpis fortasse diversae Gothorum nomen et Gothica studia et ipsi adsciverint. omnino aut valde fallor aut toto loco 50, 265 — 51, 267 qui enumerantur populi in Dacia ripensi, Thracia, Moesia', Scythia minore constituti, id est praeter supra dictos et Gothos qui dicuntur minores etiam Rugi quidam, extra patriam Gothos magis quam sui quisque populi se esse adserebant, et ita Iordanes cum Gothum se ferat, nequam Alanum se esse negat¹¹). et vere deprehendimus apud Iordanem studia duplicia, altera nationis Gothorum, cuius laudes et cum iis coniunctas fraudes probabile est non ipsum excogitavisse, sed mutuatum esse ab auctore Cassiodorio, altera ipsi propria, explicanda ex iis quae eum de se narrare vidimus.

Cassiodorii de rebus Gothorum libros cum Iordanes in Geticis suis in compendium redegerit, vitia auctoris Iordanianis quoque insideant. necesse est, scilicet et levitas summa, ne quid gravius dicam, et laudis Gothorum ultra iustum modum augendae studium. illius inter alia documentum est, quod in tripartita historia (9, 30) legem codicis Theodosiani (9, 40, 13) anno 382 a Gratiano latam non dubitavit subscriptione omissa ita describere, ut anni 390 fieret, quo post Gratianum regnabat Valentinianus II. idem auctor natione Romanus, sed studia Gothica fortasse ob id ipsum exaggerans et totus imbutus disciplina Theodericiana, quomodo tradita sibi Gothorum causa immutavit, in chronicis, cum auctorem eius Prosperum habeamus, tamquam manu tangitur. sed Amalorum laudes et 'Gothici sanguinis nobilitatem' (c. 44, 233) et reliqua partium Gothicarum vestigia ex Cassiodorianis ad Getica haec propagata ut persequamur in universum opus non est. placet unum addere, quod tetigit quidem Papencordtius in libro de Vandalis p. 383 sq., sed ut aliqua retractatione indigere videatur, dico obtrectationem auctoris in Vandalos per totum librum spirantem. nam non solum post relictam Scandinaviam quos primos Gothi vincunt, Vandali sunt (c. 4, 26), sed postea quoque universa historia nationis Vandalicae apud Iordanem eo redit, quod, ut ait c. 16, 89, 'sub (Gothi) dextera saepe Vandalus iacuit'. ita Vandali a Gothis victi ex antiqua Dacia in Pannoniam transmigrant dedentes se imperatori Constantino (c. 22). ita deinde narratione et ad tempora et ad rerum causas aliaque omnia (v. Papencordt

Studia Gothica
auctoris Cassio-
doriani

10) Etiam secundum Iordanem c. 57, 292 Theodericus omnes Gothos in Italiam duxit 'qui tamen ei 'consensum praebuerunt'.

11) Cf. Iac. Grimm *kleine Schriften* 3, 176.

I. c.) pessime perturbata Vandali dicuntur concitante Stilichone (c. 22, 115), sed item metu Gothorum (c. 31, 161) a. 406 ex Pannonia in Gallias transiisse, mox a. 409 ob eandem causam in Hispanias sese recepisse (c. 31, 162): quo cum Gothi eos persecuti essent, saepe victos (c. 31, 163) et in Callaeciam reiectos (c. 32, 166) postremum in Africam abiisse (c. 33, 167) nec nisi interveniente Alarico Gothos impeditos esse, quominus etiam in Africam eos persequerentur (c. 33, 173). Gizericus deinde conditor regni Africani cum acerba obiurgatione depingitur (c. 33, 168), quamquam additur successores eius per multos annos regnum feliciter possedissee. nec causa latet. inter duos populos licet proxime coniunctos odia vetusta quae videntur fuisse¹², ne eo quidem tempore plane sopita sunt, quo regnavit Thrasamundus affinis et amicus regis Theoderici: certe et in Ennodii panegyrico¹³ hostilis in Vandalos animus multo evidentius apparet quam affinitatis gratia et in ipsius Cassiodorii Thrasamundo vivo editis chronicis brevibus licet et exilibus nescio quae exacerbatio peculiaris inest adversus Vandalos bis testata, primum ad a. 427¹⁴, ubi quasi germen deprehenditur victoriarum supra relatarum ficticiarum, deinde ad a. 491: 'Vandali pace suppliciter postulata a Siciliae solita depraedatione recedunt'. iam vero historiam Gothicam cum Cassiodorius scripserit proximis post obitum Theoderici († 526) annis, tum cum obitum Thrasamundi († 523) secuta esset caedes Amalafriadae uxoris eius sororisque Theoderici et exorta discordia inter Gothos et Vandalos ea, quae utriusque regni ruinae primaria causa evasit, non mirum est et antiqua odia et nova ita apud rerum Gothicarum scriptorem erumpere, ut vel apud Iordanem ubivis deprehendantur.

Iordanis subditus imperii Orientis

Sed ut studia Gothica Cassiodoriana passim apud Iordanem agnoscuntur, ita spiritus ipsius quoque scriptoris item vestigia libello impresserunt. foederatorum institutum diu proprie Gothicum, scilicet ut imperio Romano milites ab ea natione ex pacto praestarentur stipendio iusto remunerandi¹⁵, si Iordanem audimus, tamquam cardo est rerum tam Gothicarum quam imperii Orientis. id quod maxime elucet ex vetustatis colore ficticio quo adornatur. nam secundum hunc auctorem propter stipendia non ut oportebat Gothis soluta et bellum Dacicum Domitiani exarsit (c. 13, 76) et bellum Gothicum quo periit Decius (c. 16, 89), et suscepta est expeditio Alarici (c. 29, 146); similemque ob causam bellum quoque coepit inter Aetium et Vesegothas (c. 34, 176). Gothi hi foederati intra limites Romanos recepti ipsi sunt Gothi Moesiam et Thracias habitantes ii de quibus supra exposuimus et ex quibus Iordanem vidimus oriundum

12) Cf. Olympiodorus fr. 29 4 p. 64 Muell.: οἱ Ὀβάνδαλοι τοὺς Γότθους Τροῦλους καλοῦσι διὰ τὸ λιμῶν πιεζομένους αὐτοὺς τροῦλαν αἴτου παρὰ τῶν Ὀβανδάλων ἀγοράζειν ἐνὸς χρυσίου. ἡ δὲ τροῦλα οὐδὲ τρίτον ξέστου χωρεῖ.

13) C. 13 p. 413 Sirm.: 'quid castigatas Vandalorum ventis parentibus eloquar depraedationes? quibus 'pro annua pensione satis est amicitia tua. evagari ultra possibilitatem nesciunt: duce sapientia affines esse 'meruerunt, quia oboedire non abnuunt'.

14) Vide quae adnotavimus ad c. 32, 166.

15) C. 13, 76. 16, 89. 19, 106. 21, 110 (ubi haec sunt 'solacia'). 111. 112. 29, 145. 29, 146. 34, 176. de ipsis foederatis videantur Orosius 1, 16; Malchus fr. 11 p. 119 Muell.: ἐπὶ Ζήνωνος πρέσβεις ἦλθον ἐκ Θράκης τῶν ὑποσπόνδων Γότθων, οὓς δὲ καὶ φοιδεράτους οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν quaeque dixi ego in Hermae vol. 6 p. 350. hi sunt 'fortissimi Moesii', quorum e stirpe Dorostori Aetius genitum se esse gloriatur (c. 34, 176). — Hos mercennarios quasi intueri nobis videmur, ubi Constantinopolim mirantur (c. 28) et diripiunt quidem urbem Romam et ipsi, sed non inclementer 'ut gentes' (c. 30, 156).

esse, conveniuntque egregie studia Gothica huiusce libelli cum origine eius ex castris Danuvianis. — Cassiodorii sine dubio vestigia legens auctor de summa re publica ita iudicat mundum ab imperatore pendere, imperatoris autem salutem a studiis in eum Gothorum. ita Athaulfus Vesegotharum rex Placidiam Honorii sororem ideo uxorem ducit, ut terrorem inicit adversariis ‘adunata Gothis re publica’ (c. 31, 160). similiter eodemque omnino auctore Iordanes hoc praecipue in Theoderico laudat, quod consentiente et adprobante imperatore Zenone Italia potitus est et, ut ipsius quodammodo verbis utar, sibi confixit, illi vicit (c. 57, 291). id cur factum sit, eo evidentius apparet, quod vere plane aliter res evenerunt: nam Zenon imperator Theodericum non dimisit nisi postquam bis expeditionem contra ipsum rex suscepit et Constantinopolim tantum non expugnavit, vi coactus igitur et maiori malo minus praeferens (vide quae exposui ad nova fragmenta Iohannis Antiocheni Hermae vol. 6 p. 333). at Gothi scriptores litibus et pugnis illis suppressis Theodericum de consilio Zenonis et ei magis quam sibi consulentem narrant Italiam intravisse. eodem animo praemium ab imperatore in Theodericum collatum consulatum ordinarium ‘summum bonum primum—que in mundo decus’ auctor praedicat (c. 57, 289). non aliter ipsum Theodericum Romanorum pariter atque Gothorum regem res narrari voluisse annalium Ravennatum reliquiae luculenter ostendunt, et ut fucati hi colores ipsius regni Theodericiani statum illustrant, ita ne Cassiodorio quidem, nedum Iordani proprii sunt. sed cum narrationem rerum post obitum Theoderici gestarum in neutro opere ex Cassiodorio sumptam esse constet, qui ibi apparent affectus iure ad ipsum Iordanem referentur. quod si qui dicat vere haec referri sine spiritu ullo, non repugno: immo admiratoribus rerum sine ira et studio enarrandarum iure commendabitur belli Gothici extremi relatio Iordaniana. sed de regni Theodericiani excidio qui ei subditus fuit nullus ita referre potuit, ut rettulit Iordanes, potuit Gothus in Moesia Thraciave degens non alienus a gentilitia quadam superbia, sed in hoc bello partes Byzantium secutus. scilicet si eum audimus, cum Theodericus moriens in eadem fidelitate, qua expeditionem in Italiam susceperat, suos ‘principem Orientis placatum semper propitiumque ‘habere iussisset post deum’ (‘terrenum sine dubio deum’ imperatorem appellat c. 28, 143), ii in pace vixerunt tutante illo puerum ‘regnantem et matrem viduam’. at cum Athalarico defuncto mater in tutelam se matrimoniumque Theodahadi dedisset et ab eo vita privata esset, Iustinianus ad ultionem ‘susceptorum suorum’ Belisarium in Italiam misit, eumque iustae poenae fortem executorem tantis laudibus Iordanes extollit, ut prae eo imperatoris quodammodo obliviscatur. haec est narratio qualis publice edebatur Constantinopoli, ut similiter redit apud Marcellinum causa belli publice enuntiata caedes Amalasuethae. recte denique auctor in eo finit, quod ultima Amalae gentis, Theoderici neptis Mathesuentha in domum imperatoriam adsumitur nupta fratris imperatoris filio Germano et ita ‘laudanda progenies laudabiliori principi ‘cessit’ (c. 60, 315). natus ex eo matrimonio patre defuncto filius postumus Germanus ‘coniuncto Amalorum genere cum stirpe Aniciorum spem adhuc utriusque generis ‘domino praestante promittit’ (c. 60, 315). harum rerum Iordanes quodammodo spectator fuit (nam obiit Germanus Serdicae in Dacia mediterranea ibidemque probabile est filium natum esse), et si quid certi in mente habuit de infante eo tempore, quo

IORDANES.

b

scripsit, vix anniculo, potest cogitavisse de successione eius in imperium Romanum manente ita in domo Iustiniani, sed delata simul ad progeniem Amalorum, quo sine dubio maius et felicius nihil accidere potuit homini Gotho addicto imperio Orientis¹⁶⁾. — Vandalis debellatis quod Africa 'in libertatem regni Romani revocata est' (c. 33, 172), redit quidem apud Cassiodorium, apud quem (var. 11, 13) Iustinianum Augustum Roma ita alloquitur: 'si Libya meruit per te recipere libertatem, crudele est me amittere quam semper visa sum possidere', ut Marcellinus quoque scribit ad a. 534: 'provincia Africa . . . volente deo vindicata est', nimirum in libertatem. neque tamen haec ex Cassiodorio Iordanes mutuatus est in historiam Cassiodorianam nequaquam relata, sed utitur uterque coloribus apud Byzantios legitimis, ut Iustinianus edicto a. 534, quo praefecturam praetorii Africanam constituit, ita praefatur (Cod. Iust. 1, 27, 1) contigisse sibi, 'ut Africa per nos tam brevi tempore reciperet libertatem' et a Procopio (b. Goth. 2, 6) Zeno dicitur Theodericum in Italiam misisse, ἐφ' ᾧ ἐλευθέρα τε καὶ βασιλεῖ κατήκοος ἔσται.

Vt Orientis imperii studia apud Iordanem primum locum obtinent, cum Gothica propter ea demum et quodammodo per ea vigeant, sic et res Alanorum ita tractavit et in universa narratione Moesiae et Scythiae regiones ita respexit, ut sine dubio non fecit Cassiodorius.

Favor auctoris
in Alanos

Ad Alanos quod attinet, favor cum inde apparet, quod in unico quem ex corpore vitarum imperatoriarum deprompsit loco G. 15, 83 imperatoris Maximini praeter patrem Gothum etiam matrem Alanam posuit, tum ex comparatione Alanorum et Hunnorum G. 24, 126. 127. c. 43, 226 sq. denique bella a Vesegothis in Gallia et Hispania contra Vandalos et Alanos gesta ad illos solos restrinxit, quos acerbè et inique exagitat, cum ea utrique genti communia essent et ipsius regni Africani reges 'Vandalorum et Alanorum' dicerentur (Victor Vitensis de pers. Vand. 2, 13, 39. 3, 2, 3). Cassiodorius autem etsi Vandalorum odium Iordani praeivit, cur simul de Alanis taceret, causa nulla erat. — In Romanis denique c. 287 mala fraude Alamannis expulsus Alani introducuntur, neque dubium est eo loco vocabulum sua sponte Iordanem mutasse.

Libri scripti in
Moesia

Multo gravius est ad auctorem recte intellegendum et adhibendum, quod maiorum suorum suumque domicilium, id est provincias Romanas duas Scythiam caput habentem Tomos eique conterminam Moesiam inferiorem habentem caput Marcianopolim, ita narrationis cardinem facit, ut quo magis regiones inde distent, eo minorem earum notitiam eum appareat habuisse: quod paullo accuratius persequi oppidis quorum nomen in Geticis ponit expensis non videtur supervacaneum esse. — Ex Asia et Africa Iordanes non nominat nisi pauca et fere vulgaria, Ephesum, Trapezunta (vide infra), Alexandream, ut exceptionem faciant praeter Gangra Paphlagoniae nescio quo casu obiter memorata tantummodo Constantinopoli vicina loca Ilium et Chalcedon, de cuius statu quae proferuntur, testem de visu produunt. Hispaniarum una civitas Barcino comparet, Galliarum paullo plures, scilicet propter regnum Vesegotharum Tolosanum,

16) Quod Schirreno placet p. 90 Italos imperio Orientis addictos Germanum patrem sibi imperatorem Occidentis destinasse et de ea spe morte eius immatura deiectos filium ei substituisse, vix admittet qui intellexerit Iustinianum plane abhorruisse a rei publicae divisione renovanda et Occidentis imperio restituendo. ceterum in futurorum somniis investigandis brevis esse requiro.

Arelate Arverna Aureliana Bituriges Tolosa Vienna, Germaniae unum Mogontiacum, Illyrici occidentalis Vindobona et Salonae. in Italia autem demptis iis locis, quos rerum narratio propter proelia similesque res gestas evitare nullo modo potuit, ut sunt Consentia, Dertona, Forum Iulii, Placentia, Pollentia, Vulsinii, item quorum mentio fit in debellatione Gothorum per Belisarium enarranda Syracusae Regium Neapolis Perusia Ariminum, quae omnia obiter neque ulla explanatione addita memorantur, quinque tantum urbes restant, de quibus paullo accuratius Iordanes scribat, Roma scilicet, deinde Ticinum, sed ut ne hoc quidem Gothorum scriptor enuntiet sedem fuisse regum Gothorum, item Mediolanum 'Liguriae metropolis et quondam regia 'urbs', denique Ravenna regia urbs, ut ait, et Aquileia 'metropolis Venetiarum', harum duarum situm et viciniam pro re diligenter enarrans. quae omnia optime conveniunt Iustiniani subdito homini in Moesia degenti; nam Ravenna non minus quam Constantinopolis sedes imperii fuit, Aquileia autem provinciis illis tamquam porta Italiae. ex Ravennae urbis descriptione si eluceret auctorem eam vidisse; ad Cassiodorium magis id quam ad Iordanem referremus: at tantum abest, ut id eluceat, ut e contrario duo auctores testes citentur earum rerum, in quibus qui Ravennam ipse nosset nullum omnino adhibuisset.

Iam vero ubi nos convertimus ad regiones Danuvianas, scaena mutatur. fluviorum qui nominantur omnium tamquam rex est Danuvius et ut de ipso multa et varia narrantur (cf. praesertim 12, 75. 55, 280), affluentium eius aliorumque huius regionis amnium complurium nomina enuntiantur. ex partibus ea aetate extra imperium Romanum constitutis notitia auctori est aliqua Scythiae, ubi notabile est Var Danapri vocabulum Hunnicum auctori intellectum. praeterea liminis septentrionalis Ponti oppida Graecae originis ad Trapezuntem usque propter id ipsum admissam p. 62, 4. 66, 4 non indiligenter recenset. neque ignotae ei sunt Dacia et Pannonia scilicet quae ita dicebantur aetate antiqua. civitatum autem nominantur Scythiae provinciae Tomi et Noviodunum; Moesiae inferioris Odessus, Marcianopolis, Durostorum, Novae, Nicopolis, Abrittus; origines referuntur Tomorum, Marcianopolis, Nicopolis, ad hanc degentes Gothi pastores accurate describuntur; Durostoro natales Aetii vindicantur loco ab ipso auctore inserto, ut hic scriptorem evidenter appareat in rebus patriis versari. — Similiter tractantur eiusdem dioeceseos, scilicet Thraciarum, provinciae aliae Haemimontus, cuius nominantur Anchialus et Hadrianopolis; Thracia, unde afferuntur Philippopolis et Beroa; Europa, cuius oppidorum Arcadiopolis et Bizye auctor meminit, ut mittamus ipsam Constantinopolim. in his Anchialus maxime celebratur cum origine relata tum laudatis thermis 'inter reliqua totius mundi thermarum innumerabilium 'loca praecipue ad sanitatem infirmorum efficacissimis' (c. 20, 109). denique ex dioecesi Illyrici Thracicae vicina commemorantur in provincia Moesiae inferiori contermina Dacia ripensi Vtus, Almus, Oescus, Castra Martis; in Dacia mediterranea Naissus; in Dardania Castra Herculis; in Moesia superiore Singidunum; in Savia Bassianae et Sirmium; in Macedonia Thessalonica, Cyrrhus, Pella, Europus, Methone, Pydna, Beroea, Dius; in Thessalia Heraclea et Larissa. ulterius non habet nisi Athenarum mentionem exilem. in his primum notabile est quod de Castris Martis supra (p. VI) iam occupavimus: nam tres viros ex ea regione oriundos, in his clarissimum ducem Bessam

sine dubio nominat utpote domestica notitia sibi notos, cum praesertim statim sui ipsius generis enarrationem adiungat. item notabile est ad duo oppida, scilicet ad ipsa illa Castra Martis et ad Naissum, ab auctore adnotari illud in Illyrico situm esse, hoc primum esse in Illyrico: quae oppida cum vere sint in confiniis dioecesium Illyricianae et Thracicae, deprehendimus auctorem in ipsa dioecesi Thraciarum morantem eiusque finium gnarum. denique in Romanarum rerum libello quae habet de his regionibus in provinciarum formam redactis, omnia quidem descripsit ex Rufo et Floro, sed primum cum in reliquis provinciis enarrandis sibi satisfaceret expilato illo, solas Illyricianas bis tractavit et c. 214—221 ad Rufum et c. 241—247 ad Florum, deinde de suo addidit cum c. 217 Daciarum duarum vocabula ripensis et mediterraneae tum c. 221. 283 Philippopolis nomen barbarum Pulpudeua nusquam praeterea memoratum. — Scripsit igitur haec auctor oriundus, ut supra diximus, ex 'Gothis' Moesiaticis, qui cum ante Theodericum in his partibus consedissent, eum in Italiam secuti non sunt, degens in oppido aliquo dioeceseos Thraciarum, puta Tomis vel Marcianopoli vel Anchiali, et ea potissimum selegit, quae Moesiaticum hominem Thracicumve tangerent comprehensa fere inter Sirmium, Larissam Thessaliae, Constantinopolim; nam Chalcedonis commemoratio recte pro Constantinopolitana accipietur. — Cui libellorum origini accommodatum est, quod nationes, quarum incursiones 'quotidianae' auctorem terrent (Rom. extr., Get. 2, 37. 23, 119), Bulgari Venethae Sclaveni Antae ii ipsi sunt, qui ea aetate Moesiam et Thraciam potissimum infestabant, ad quas excursiones mox sermo redibit, cum agetur de tempore quo libri scripti sunt. item accommodatum est summum studium auctoris tam in Germanum quam in Belisarium. Germanus enim Iustiniani fratris filius creatus magister militum per Thraciam has regiones a barbaris liberarat victoria ita clara, ut solum nomen eius Sclavenos ab incursionibus deterreret, eumque eo ipso tempore tutorem suum immatura morte ereptum hae regiones iusta comploratione lugebant¹⁷⁾. Belisarius autem, quem laudibus extollit supra privatum¹⁸⁾, oriundus fuit ex Germana oppido Daciae mediterraneae¹⁹⁾. eodem redit quod novit Vulfilam episcopum et primatem, ut ait, Gothorum minorum in Moesia (c. 51, 267) aliud eiusdem regionis decus illustre. etiam convenit, quod in praefatione Geticorum libellum auctor Castalio amico ita commendat, ut si quid desit ipse addat 'ut vicinus genti', itaque non obscure significat se degere in locis a primariis Gothorum sedibus longe remotis, quales fuerunt Thraciae. denique conveniunt quae narrat Iordanes Get. 19, 104 de pestilentia quam 'nos ante hos novem annos experti sumus'. nam cum scripserit, ut infra videbimus, anno p. Chr. 551, morbus significatur grassatus anno 542 vel 543. de pestilentia eius temporis, per quam Procopius (anecd. c. 18 p. 112 Bonn.) ait dimidiam partem hominum tum viventium interiisse, quae tradita accepimus (collecta sunt apud Clintonum in fastis ad a. 542) ostendunt eam a. 541 in Aegypto exortam mense Octobri a. 542 Byzantium pervenisse ibique per quattuor menses ingentem stragem fecisse, mox a. 543, ut ait Marcellini continuator, Italiae

17) Vide infra p. XIV.

18) Get. 33, 171. 60, 315: 'victor ac triumphator Iustinianus imperator et consul Belisarius Vandalici 'Africani Geticique dicentur': item in ipso indice Geticorum (v. p. XV). cf. Get. 33, 171. Rom. 368. 375.

19) Procopius bell. Vand. 1, 11.

solum devastasse 'Oriente iam et Illyrico peraeque attritis'. itaque Thracias devastarit necesse est eo ipso tempore, quod Iordanes indicavit²⁰).

His tam angustis terminis finitum circulum nemo opinor ad Cassiodorium referet. nam quamquam Gothi ante Theodericum ad sinistram Danuvii et in ora septentrionali Ponti degebant et ipse Theodericus ante Italiam Moesiam obtinuit et per aliquot annos Novas tamquam regni sedem habuit, ipse certe eiusque disciplinae homines quid secuti sint in Italiam translati, res gestae clare loquuntur. immo hic Iordanem tenemus historiam Gothorum Cassiodorianam ita excerptem, ut Moesiaca et Thracica potissimum retineret. nam quidquid supra proposuimus, non ita comparatum est, ut a Cassiodorio abiudicandum sit, quem non dubitamus historiae Gothicae foederatorum laudes inseruisse et celebrasse Theodericianas de Bulgaris victorias et multum fuisse in rebus Moesogothorum singillatim explicandis. sed sine dubio longe plura attulit de Italiae oppidis et Theoderici regis gestis ibi et institutis, idque premendum est talia plane desiderari, qualia vel in brevissimo Cassiodorii chronico leguntur ad a. 500: 'Theodericus Romam cunctorum votis expetitus advenit et senatum suum mira 'affabilitate tractans Romanae plebi donavit annonas, atque admirandis moeniis deputata per singulos annos maxima pecuniae quantitate subvenit. sub cuius felici imperio plurimae renovantur urbes, munitissima castella conduntur, consurgunt admiranda palatia, magnisque eius operibus antiqua miracula superantur'.

Haec habuimus de patria et origine Iordanis quae proferremus. post notariatum pariter atque Cassiodorius vita saeculari relicta monachus factus est teste ipso²¹): praeterea autem tam quae codices quidam de condicione eius in ecclesia enuntiant quam quae viri docti similia coniecerunt, parum probanda videntur esse. scilicet 'episcopum' eum dicit librorum ordo primus in titulo Romanorum, 'episcopum Ravennatem' ordo tertius eorundem in titulo Geticorum: illud ab auctoritate satis defensum videndum ne conciliari possit cum loco quem sibi ipse tribuit monachi: hoc neque testimonio idoneo commendatur et sine dubio originem duxit ex accurata Ravennae urbis descriptione. — Iordanem episcopum Crotonensem a. 551²²) et Iordanem defensorem ecclesiae Romanae a. 556²³) quod viri docti quidam ab horum libellorum auctore non diversos esse contenderunt, nititur sola similitudine nominis non admodum rari. speciosius est quod ab Iacobo Grimm²⁴) propositum multi postea tenuerunt

Auctoris condicio ecclesiastica

20) Non recte Schirrenus p. 88 ex hoc loco collegit Iordanem eo tempore in Oriente versatum esse.

21) Aliter verba 'ante conversionem meam' (c. 50, 266) accipi nequeunt. cf. Rom. praef. 4: 'quatinus . . . te . . . ad deum convertas', item Cassiodorius de orthographia praef. (gramm. Lat. ed. Keil 7, 144): 'post commenta psalterii, ubi . . . conversionis meae tempore primum studium laboris impendi'. complura alia loca similia collegit Muratorius in praefatione ad Iordanem.

22) Papa Vigilius in damnatione Theodori episcopi Caesareae Cappadociae a. 551 (Mansi 9 p. 60): 'nos . . . cum Dacio Mediolanensi . . . Paschasio Aletrino atque Iordane Crotonensi fratribus et episcopis nostris'. attulit Selig Cassel *magyarische Alterthümer* (Berolini 1848) p. 302, ita explicans, qui factum sit, ut Cassiodorii origine Bruttii volumina dispensator eius Iordani eiusdem regionis episcopo commodarit. quod ut non inepte excogitatum est, ita vincitur indicis plurimis et certissimis originis libellorum Thracicae.

23) Papa Pelagius ep. 5 (al. 6) ad episcopos Tusciae: 'directam a vobis relationem defensore ecclesiae 'nostrae Iordane deferente suscipiente satis mirati sumus' cet. scripta est epistula (edita apud Mansium 9, 716) XV kal. Mart. XV p. c. Basilii v. c. = p. C. 556. attulit idem Casselius l. c., ad historiographum rettulit Schirren p. 87.

24) Script. min. 3 p. 182.

Vigilium eum, cui Iordanes Romana inscripsit, fuisse papam eius nominis a. 538—555. nam tempora recte conveniunt potestque addi et Vigilium a partibus imperatoris contra Gothos stetisse et annos 547—554 Constantinopoli exegisse ab imperatore propter controversias de tribus capitulis quae dicuntur eo evocatum. item fortasse addi potest quod supra vidimus Castalium, cui Getica Iordanes inscripsit, ipsius et Vigilii 'communem amicum' vixisse in locis genti Gothorum vicinis, id quod Romae degenti aptum est²⁵⁾. sed non sine iusta causa Adolfus Ebert²⁶⁾ monuit parum apte monachum, qualis fuit Iordanes, papam Vigilium non solum adloqui tamquam parem sibi sine ulla splendidi officii significatione, sed etiam hortari, ut relicto saeculo ad deum se convertat, id est ad exemplum auctoris et ipse monachus fiat, sane, si papa is fuit, subabsurde. omnino hoc quoque inventum ut ex eo genere est, quod tirones admirantur, ita acri et experto iudici nequaquam probari poterit, immo quod parum Latine, sed re optime dicitur a posse ad esse non valere conclusionem, id si quid video hic quoque tenendum est neque indulgendum speciosis, sed certa sequenda.

Libelli scripti
a. 551

Quo tempore Romanorum librum scripserit, ipse Iordanes ait in praefatione c. 4, scilicet res se narraturum 'in vicesimum quartum annum Iustiniani imperatoris' et denuo c. 363: 'Iustinianus imperator regnat iam ann. xxiiii'. qui est annus a k. Apr. a. 551 incipiens²⁷⁾. et vere narratur mors Germani, quae evenit autumno a. 550²⁸⁾, filiumque ex eo postumum natum esse (c. 383), item incursiones 'quotidianae' Sclavenorum et Antarum, scilicet expeditio ab iis a. 550 in Thraciam suscepta²⁹⁾, denique (c. 386. 387) victoria Langobardorum de Gepidis a. 551 reportata³⁰⁾, ut mittam

25) Schirrenus adicit Vigilium, quippe qui ipse ad Imperatorem scribat (constitutum de tribus capitulis ed. Migne p. 104) 'Graecae linguae, sicut cunctis et maxime pietati vestrae notum est, sumus ignari', de Graecorum historiis ab amico eruditore voluisse edoceri. quod si ita est, non penitus amicum novisse videtur.

26) *Geschichte der christlich-lat. Litteratur* I p. 563.

27) Ita enim secundum legem a. 537 (Iustiniani nov. 47; cf. Chr. Pasch. I p. 617 ed. Bonn.) anni Iustiniani numerantur.

28) Secundum Procopium 3, 40. 4, 20 anno xvi belli Gothici, id est 550, Germanus iter faciens in Italiam Serdicae in Dacia mediterranea ab imperatore subsistere iussus est propter metum incursionis barbarorum Transdanuvianorum: quibus domum reversis biduo ante diem itineri in Italiam suscipiendo destinatum Germanus morbo correptus obiit. duces autem ei substituti exercitum Salonas duxerunt ibique hiemem exegerunt. unde colligitur Germanum obiisse anno maiore ex parte exacto, filium postumum natum esse aut anno eo extremo aut ineunte sequenti.

29) Rom. extr., Get. 5, 37. 23, 119. Intellegitur ipsa illa incursio Sclavenorum et Antarum, propter quam Germanus pergens in Italiam Serdicae substiterat. Procopius l. c.: Σκλαβηρῶν ὄμιλος ὅσος οὐπω πρότερον ἀφίκετο ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν, Ἰστρον δὲ ποταμὸν διαβάντες ἀμφὶ Ναισὸν ἔλθον. narrat deinde eos Thessalonicensem petiuros fuisse, sed metu Germani, qui olim contra Antas rem bene gesserat (Procop. bell. Goth. 3, 37), omnia Macedonia abiisse in Dalmatiam tum non parentem imperatori Orientis: mox nuntio accepto de morte Germani plures catervas Danuvium transiisse neque impediende iam duce illo tripertito exercitu in Europa provincia a. 550/1 hiemasse. Procopius l. c.: Σκλαβηροὶ δὲ οἱ τε τὰ πρότερα ἐν γῆ τῆ βασιλείᾳ γενόμενοι . . . καὶ ἄλλοι οὐ πολλῶ ὕστερον Ἰστρον τε ποταμὸν διαβάντες καὶ τοῖς προτέροις ἀναμυθθέντες κατέθεον ἐν πολλῇ ἐξουσίᾳ τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν . . . ἐς τρία μέντοι τέλη σφᾶς αὐτοὺς διελόντες οἱ βάρβαροι οὗτοι ἀνήκεστα ἐν Εὐρώπῃ τῇ ὅλη ἔργα εἰργάσαντο, οὐκ ἐξ ἐπιδρομῆς ληϊζόμενοι τὰ ἐκείνη χωρία, ἀλλ' ὥσπερ ἐν χώρᾳ οἰκείᾳ διαχειμᾶζοντες οὐδὲν τε δεδιότες πολέμιον. similia narrantur l. 4 c. 25. in hac ipsa regione cum Iordanes degeret, explicatur ita, ut supra monimus, tam eius amor in Germanum quam quae significat de rerum statu in praesentiarum.

30) Procopius b. G. 4, 25. Gepidae cum Sclavenos Danuvium transeuntes adiuverant, propter id Romanis exosi erant non minus quam Sclaveni ipsi: unde intellegitur, cur Iordanes victoriam Langobardorum summis laudibus extollat.

expeditionem Iustiniani Hispanam³¹⁾. contra nulla mentio fit rerum postea gestarum, Narsetis in Italiam missi mense Aprili a. 551, Totilae devicti a. 552. meminervis autem auctorem scripsisse in Thracia, itaque prius rerum Constantinopoli gestarum notitiam accepisse quam Italicarum et magis illas curasse. — Getica auctor in praefatione ait se post coepta Romana elaborasse, deinde Romana resumpsisse. utriusque libello eodem fere tempore finem impositum esse narratio confirmat: nam Germani mortem et filium natum in Geticis quoque commemorat (c. 14, 81. 48, 252. 60, 314) nec quicquam in Romanis refert quod postea acciderit. praeterea pestem, cuius in Geticis c. 19, 104 meminit, supra p. XII vidimus eam esse quae a. 542 Thracias et Illyricum, sequente Italiam devastavit, id quod et ipsum ducit ad a. 551. eodem igitur anno primum Getica, mox Romana Iordanes edidit: nam quod in horum praefatione illa se ait 'iam dudum' edidisse, intervallum aliquot mensium a tali scriptore omnino ita significari potuit.

Duorum libellorum, quos Iordanes elaboravit, Romanum ut tempore posteriorem, ^{Inscriptiones libellorum} ita ordine priorem esse se velle in praefatione ait, eumque ordinem libri quoque qui quidem utrumque habeant retinent. priorem inscripsit 'de summa temporum vel origine actibusque gentis Romanorum', si quidem sequimur libros optimos quosque: quod in ipsius libri exordio c. 6 'de cursu temporum' ait se scripturum esse, item c. 86 tamquam altero exordio facto transit ad 'Romanarum rerum ordinem actusque', inscriptionem confirmat. in praefatione scribens explicare se velle 'quando mundus coepit vel quid ad nos usque perpessus est', item in praefatione alterius libelli hunc citans sub indice 'de abbreviatione chronicorum', utroque loco argumentum magis quam titulum enuntiavit. a librariis editoribusve veniunt indices 'historia Romanae rei publicae', quod subscriptum est in libris interpolatis (*L*), et qui vulgo fertur 'de regnorum et temporum successione' a libris scriptis alienus. — Posteriorem libellum ad exemplum Cassiodoriana (Get. praef. 1), cuius epitome est, auctor inscripsit 'de origine actibusque Getarum': quem indicem et libri optimi quique (*HPVL*) praescriptum habent et ipse auctor respicit (1, 9: 'gens cuius originem flagitas' et c. 47, 245: 'omnem Gothorum texamus originem' et in fine: 'huc usque Getarum origo ac Amalorum nobilitas et virorum fortium facta'). praeterea quod subscribunt libri trium ordinum optimi quique (*PVO Atr.*): 'explicit de antiquitate Getarum actusque eorum, quos devicit Iustinianus imp. per fidelem rei publicae Belesarium cons.', item ipsius auctoris esse probabile est: certe summo studio Belisarii cum Iordanem flagrasse constet, hoc ad librarios eum propagavisse multo minus probabile est quam ipsum vel in libelli subscriptione professum esse.

31) Athanagildi adversus regem Vesegotharum Agilam rebellionis et patricii Liberii ad hunc adjuvandum expeditionis tempora magis inde definiuntur, quod Iordanes scribens a. 551 earum meminit (G. 58, 303), quam editi libelli tempora ex notitia earum rerum aliunde suppeditata. Isidorus hist. Goth. ad eam 587 (scilicet in recensione meliore) Athanagildum tyrannidem arripuisse ait anno tertio regis Agilae, id est anno 551; additamenta ad Victorem Tunnunensem (p. 372 Ronc.) ad a. 552 adscribunt: 'Agilla mortuo Athanagildus qui dudum tyrannidem adumpserat Gothorum rex efficitur'. Iordanes rerum Hispanarum eatenus gnarus, quatenus eae cum rebus Orientis coniunctae erant, cum significet anno 551 currente Iustinianum in eo fuisse, ut exercitum in Hispaniam mitteret (nam missum esse negat usus vocabulo 'destinatus'), probabile est Athanagildum a. 550 a rege legitimo defecisse. — De Liberio vide indicem s. v.

Computationes
libelli de rebus
Romanis

Dispositionem Romani libelli enarrare supervacaneum est: nam cum perspicua sit, pauca quae de ea re dicenda sunt aptius in auctoribus enarrandis significabuntur. — ‘Summam temporum’, quam in libelli indice posuit, ut in praefatione explicat, ita enarrat, ut a creatione mundi per generationes patriarcharum ad Abram sive Ninum, ab hoc per reges Assyriorum, Medorum, Persarum, Graecorum, id est Ptolemaeorum Aegyptiorum, Romanorum ad Iustinianum decurrat, ita tamen ut postquam ad finem regni Aegyptiaci pervenit (c. 85), Romae urbis historiam ab ipsis primordiis explicet, donec ad Augustum progressus c. 250 ad interruptum ordinem redit. chronologia operis non tam obscura est quam perturbata, contaminata scilicet ex duobus auctoribus³²⁾ altero Hieronymo, cui Christi natalis incidit in annum mundi 5200, altero deperdito adscribente eum ad a. 5500. quae differentia cum ad chronica huius generis recte aestimanda pertineat, visa est diligentius exequenda esse. dedi conspectum computationum diversarum apud Iordanem reperatarum interpretatione subscripta.

	anni	
(c. 7) ab origine mundi ad diluvium	2242 ³³⁾	}
(c. 9) a diluvio ad Heber	525 ³⁴⁾	
(c. 10) ab Heber ad annum nati Abrahae, Nini XLII	541 ³⁵⁾	
(c. 49) reges Assyrii a XLII Nini ad finem regni		
(c. 57) reges Medorum		[1197 ³⁶⁾] 258 ³⁷⁾

32) Praeterea anni regum Romanorum c. 87. 106, item consulum reliquorumque eponymorum c. 111. 112 descripti sunt ex Rufo Festo ita, ut ad ipsius operis chronologiam non applicarentur; quam ob rem eos praetermissi.

33) Sic Hieronymus praef. p. 8 et posteriores omnes.

34) Numeri incorrupti sunt, nam anni quattuor patriarcharum c. 10: Arfaxath 135 + Cainan 130 + Sala 130 + Heber 130 summae c. 9: 525 recte respondent, respondetque item numerus 3308 c. 11. — Cainan alter, quem admisit Iordanes, comparat item apud LXX interpretes, certe ut nunc leguntur, Gen. 11, 12; apud Prosperum p. 523 Ronc., si quidem haec vere Prosperi sunt, non interpolatoris; apud Syncellum p. 617; in Chronico Paschali p. 43; apud Barbarum Scaligeri p. 179 ed. Schoen. eum fictum ad tegendum Lucae evangelistae de genealogia Christi errorem omiserunt optimi quique auctores et cum his Eusebius. Aegyptiacae biblorum interpretationi mature insertus videtur esse (Kuenen *de stambom van den masoretischen Tekst des O. Testaments* Amstelædami 1873 p. 48), tarde ex eius regionis scholis extra Aegyptum propagatus; certe qui eum agnoscunt auctores sectae Alexandrinae omnes esse aliunde quoque constat praeter Prosperum Prosperive interpolatorem nostrumque Iordanem. quam ob rem etiam hos duos probabile est adhibuisse compendium aliquod chronographicum sectae Alexandrinae. — Ceterum cum et hi quos enumeravi omnes et reliqui auctores Hebro dent annos cxxxiv, numerus cxxx error videtur esse Iordani proprius: quo emendato anni ab Adam ad Abram natum Syncelliani 3312 (p. 183) apud Iordanem quoque adsunt.

35) Numeri singulares: Falech 130 + Ragau 132 + Seruch 130 + Nachor 79 + Thara 70 summae c. 10: 541 item recte respondent. iidem numeri inveniuntur apud LXX interpretes et in plerisque aliis laticulis: observandum est errorem Eusebii vol. I p. 90 (non librariorum eius) Ragau dantis a. cxxxv contra ipsos Eusebianos calculos ab Iordane recte evitari.

36) Hi numeri cum descripti sint ex Hieronymianis et summam quoque annorum 1240 (c. 49) ex Hieronymo Iordanes adsciverit, numeri qui differunt scilicet hi:

	Hieronymus:	Iordanes:
c. 19 Armamitres	38	35
c. 25 Sphaerus	20	30
c. 32 Lamprides	32	37
c. 37 Mithraeus	27	29

errores sint necesse est sive librariorum sive auctoris ipsius. summa autem illa annorum 1240 cum comprehendat annos Nini primos XLII, ei substituimus eam quam in computo Hieronymus posuit.

37) Numeri regum singulorum ab Hieronymianis non differunt nisi quod Phraorti c. 55 anni dantur xxii pro xxiii, quod retinui, cum etiam summa annorum cclviii uno minor sit Hieronymiana.

(c. 57) reges Persarum	230 ³⁸⁾
(c. 72) Alexander magnus	5 ³⁹⁾
(c. 71) reges Graeci	296 ⁴⁰⁾

(c. 52) ab origine mundi ad regis Medorum Madidi a. IX, Romuli I	4650 ⁴¹⁾
(c. 61) ab origine mundi ad templum Hierosolymitanum restitutum	4930 ⁴²⁾
(c. 85) ab origine mundi ad Augusti XLII, Christi natalem	5500 ⁴³⁾

38) Ipsum numerum Hieronymus non posuit, in calculo Persis tribuens annos 231; singuli numeri collecti totidem efficiunt, si quidem admittimus, quod admisit Hieronymus addita excusatione exili, Darii annum secundum pro duobus numerari, item Cyro damus a. xxx et reges qui non perannaverunt omittimus excepto Artabano, aut, quod eodem redit, Artabano quoque omisso Cyro tribuimus a. xxxi. apud Iordanem qui traditi sunt numeri (omissis regnis non annis omnibus) efficiunt a. cccxxxi, sed cum in Cyro errore xxxii esse videatur pro xxxi, probabile est summam quam posuit cxxx veram esse. ceterum quod 'plus minus' vocabula ei addidit, confusionis ab Hieronymo commissae indicium est.

39) Alexandri annos, apud Hieronymum Abr. 1688—1692, Iordanes male ita rettulit, quasi numero eo qui sequitur comprehenderentur, continuum ordinem male interrumpens.

40) Iordanis numerus convenit laterculo Hieronymiano, cum ipse Hieronymus numerum ponat uno anno minorem.

41) Annus nonus Medidi, secundum Hieronymum Abrahae 1264, primus Romuli, secundum eundem Abrahae 1265, si cum Iordane ab Adam ad Abram natum numeramus a. 3308, incidunt in a. 4572 et 4573. Medidi annum nonum primumque Romuli eundem fere esse auctor sine dubio sumpsit ex Hieronymo numeravitque cum eo ab Abra nato ad primum Romuli annos 1264 vel 1265. cum ea numeratione male coniunxisse videtur alteram, qualis adest apud Prosperum p. 523 et Barbarum Scaligeri p. 191 Sch. et fere in omnibus similibus systematis fuitque sine dubio etiam in compendio quod in primordiis Iordanes secutus est, annorum ab origine mundi ad annum promissionis primum 3388 et hunc primum promissionis annum male confudisse cum primo Abrahae, cum sit eius a. Lxxv. ita bis numeratis primis annis Abrahae Lxxv Romuli primus fit annus mundi 1264 + 3388 = 4652. exigua duorum annorum differentia facile explicatur anno a quo et ad quem numeratur male aut admissio aut omisso, id quod calculatoribus sacrorum numerorum saepissime accidit.

42) Hic numerus cum ad Hieronymianos nullo pacto aptari possit, secundum doctrinam Syncelli (p. 457 Bonn.; cf. Clinton fast. Hell. 2 p. 375) et primus anni Cyri et primus sacerdotis Zorababel qui templum restituit incidunt in annum mundi 4932. profectus est igitur ex chronologia eadem, ex qua venit numerus qui sequitur.

43) Ad hunc numerum ut calculis nullis Eusebianis vel Eusebianorum similibus perveniri potest, ita incorruptus est; immo tenuerunt eum antiquissimi quique scriptores sectae christianae, ut Hippolytus, quippe qui (apud Photium cod. 202) scribat mundum per sex milia annorum duraturum esse, Christum autem venisse extremo millennio medio, et egregius chronographus Iulius Africanus (apud Syncellum p. 616). sed non ab Africano pendere Iordanem inde intellegitur, quod Cainan alterum Africanus non magis quam Eusebius admisit (Syncellus p. 149. 216) longe aliam viam ingressus, ut ad numerum illum perveniret (Eusebius I p. 99 Sch. cf. Syncellus l. c.). at ea quoque aetate, qua scripsit Iordanes, computatio annorum v̄d a mundo creato ad Christum natum nequaquam exoleverat: immo adest apud chronologos Aegyptiacos scholae Panodorianae et Annianae (Syncellus p. 617 cf. p. 150), apud Malalam Antiochenum (p. 227) auctorem saeculi septimi ineuntis, adeoque in annalibus Ravennatibus, ubi ad a. 495 adscriptum est (p. 668 ed. meae): 'fiunt ergo ab adventu domini usque ad consulatum Viatoris anni D, ab Adam autem anni VI milia'. qui numerus tribus tantum annis discedit a computatione annorum mundi Byzantia sive Romana, qualem et alii sequuntur et auctor Chronici Paschalis; nam secundum eam annus Chr. 495 est mundi 6003 (Ideler chronol. 2, 462). quid quod ad hunc numerum efficiendum auctores hi etiam Cainan altero sui sunt quamquam confecto ob aliam causam (Syncellus l. c.) videmus igitur Iordanem hic adseclam esse doctrinae Aegyptiacae, ita tamen, ut ei sese nequaquam mancipet, sed pro sua imbecillitate Hieronymianam et Panodorianam male confundat. nam cum secta Aegyptiaca de annis ante Abram natum eum ita vidimus convenire, ut propter suum errorem annos numeret 3308 pro 3312 (adn. 34). contra ab Abram nato adsunt apud eum numeri aut Hieronymiani aut Hieronymianis proximi: Assyrii 1197 + Medi 258 + Persae 230 + Alexander 5 + Ptolemaei 296 + Augustus (a. 16—42) 27. Fiunt anni 2013, id quod a computatione Hieronymiana annorum a nato Abram ad natum Christum 2015 pro condicione Iordaniorum non differt. itaque suas computationes si ipse sequeretur, Christus ei natus foret anno mundi non 5500, sed 5321.

(c. 61) a prima templi Hierosolymitani aedificatione ad secundam 512⁴⁴⁾

(c. 85) a Romuli anno primo ad Augusti XLII Christi natalem 755⁴⁵⁾

Conspectus
Geticorum

Getica cum inter omnis generis vitia quibus laborant etiam inordinata sint et perturbata tota, utile visum est. dispositionem argumenti talem proponere, qualem illa vitia permiserunt. cardo narrationis universae Gothorum est tam cum Getis (c. 5, 40, 9, 58) quam cum Scythis (c. 4, 29 cet.) aequiparatio, quo posito et de Getis Scythisque tradita historica vel pseudohistorica et Gothorum narrationes populares uberrimam materiem Cassiodorii duodecim libris praebuerunt. utramque aequiparationem olim excogitatam Gothici auctores in rem suam verterunt non coacti locum in fabulosa antiquitate sibi ipsi comminisci, sed commentis usi a mirabilium exegetis dudum paratis. vere narrationem Iordanes ait explicari secundum reges, scilicet secundum regum ex chronico opinor Hieronymiano potissimum deductam seriem ab antiquissima aetate decurrentem ad Romanos, sed ut passim ordo hiet. ita, ut mittam priora, post Tiberium nominatur Domitianus, post hunc Severus, post Constantinum Valens, scilicet quod de imperatoribus interpositis non repperit auctor quod ad Gothos referret aut certe quod ad Gothorum laudem pertineret: qua de re videnda sunt quae mox in recensu auctorum dicemus sub Ammiano. interpositae sunt praeter rerum Gothicarum narrationes ex diversis auctoribus petitas descriptiones locorum ex chorographia aliqua desumptae, sicut sub oculis ponit tabula subiecta elaborata diligentius in priore parte magis incondita, in posteriore ad brevem regum indicem fere redacta.

Introductio chorographica 1—24.

Oceanus 1—6.

Insulae ad orientem 6.

. ad occidentem: minores 7. 8.

Britannia 10—15.

Scandia 9. 16—24.

Gothorum egressus in Gothiscandiam. Berig rex 25.

Gothi apud Vlmerugos 26.

I. Gothi ad paludem Maeotidem. Ingressus in Scythiam. Filimer rex 27—37.

Scythiae descriptio 30—37⁴⁶⁾.

Gothorum sedes tres 38—42.

Studia sagittandi. Heroes 43.

Tanausis rex devincit Vesosem regem Aegyptiorum. Scythae Parthi 44—48.

Tanais et Danapri descriptio 45. 46.

Amazonum Scythicarum feminarum regnum in Asia 49—57.

Caucasi descriptio 52—55.

44) Secundum Hieronymum aedes facta est a. Abr. 984, restituta a. 1496.

45) Secundum calculos Hieronymi Romuli annus primus est Abr. 1265, XLII Augusti Christi natalis Abr. 2016: efficitur numerus 752 a Iordaniano non multum recedens.

46) Hunc locum auctor postea citat c. 23, 119 tamquam 'initium expositionis vel catalogum gentium'.

- II. Gothi cis Danuvium in Moesia et Thracia (cf. 38. 39).
 Telephi et Eurypyli in Moesia regnum 58—60.
 Tomyris regina devincit Cyrum 61. 62.
 Antyrus rex vincit Darium, Xerxen repellit 63. 64.
 Gudilae regis filia Philippo Macedoni nubit; idem Odessum obsidet
 65. 66.
 Sitalces Perdiccam vincit 66.
 Boerebista rex. Dicaeneus, Sullae aequalis 67 (cf. 39).
 Caesare dictatore, Augusto, Tiberio Gothi incolumes 68.
 Dicaenei disciplina 69—72.
 Comosicus rex 73.
 Corillus rex 73.
 Daciae descriptio 74.
 Danuvii descriptio 75.
 Diurpaneus rex. Bellum cum Domitiano 76—78.
 Ansium sive Amalorum genealogia 78—81.
- III. Gothi super mare Ponticum 82 (cf. 38. 42).
 Maximinus imperator genere Gothicus quid gesserit sub Severo, Ca-
 racalla, Elagabalo, Alexandro, denique imperans ipse 83—88.
 Ostrogotha rex pugnat cum Philippo 89—93.
 Marcianopolis descriptio 93.
 eiusdem victoria de Gepidis: horum origo 94—100.
 Cniva rex pugnat cum Decio 101—103.
 Gothi tempore Galli et Volusiani, item Aemiliani 104—106.
 Gallieno imperante Gothi Asiam diripiunt 107—109.
 notabilia de Chalcedone, Ilio, Anchialo 107—109.
 sub Diocletiano collegisque Gothi quid fecerint 110.
 item sub regibus Ariarico et Aorico imperante Constantino I 111. 112.
 Geberich rex imperante eodem Vandalos devincit 113—115.
 Hermanaricus rex devincit Herulos Venetos Aestos 116—120.
 Hunnorum origo et progressus 121—128.
 Hermanarici pugnae cum Hunnis et excessus 129. 130.
 Ostrogothae et Vesegothae sese separant 130 (cf. 42. 82. 246).

Res Vesegotharum.

- Fritigernus cum suis in Thraciam et Moesias transit 131—136.
 vincunt et occidunt Valentem imp. 137. 138.
 Athanaricus rex pacem facit cum Gratiano et Theodosio I; moritur Constan-
 tinopoli 139—144.
 Gothi cum Theodosio Eugenium devincunt 145.
 Alarici I regis imperantibus Arcadio et Honorio res gestae eiusque mors
 146—158.
 Ravennae descriptio 148—151.
 Athaulfi regis res gestae 159—163.
 Segerici regis res gestae 163.
 Valliae regis res gestae 164—175.
 excursus de regno Vandalorum 166—173.
 excursus de Amalibus maioribus Eutharici ad Vesegothas migrantibus 174.

Theoderidi I regis prima cum Romanis dissidia 176. 177.

Attilae natura et mores 178—183.

Vesegotharum cum Romanis foedus adversus Attilam 184—191.

pugna in campis Catalaunicis; mors Theoderidi 192—217.

Thorismudi res gestae et mors; continuatur item narratio de rebus ab Attila gestis 218—228.

Theoderidus II rex 229—234.

Eurichus rex; simul explicantur imperatorum Occidentis a morte Valentiani III ad Augustulum vices⁴⁷⁾, item regnum Odoacri 235—244 (cf. 284).

Alaricus II rex Vesegotharum ultimus 245 (cf. 297).

Res Ostrogotharum.

Vinitharius rex vincit Antas, vincitur ab Hunnis 246—249.

Hunimundus rex 250.

Thorismud rex 250.

interregnum XL annorum 251.

Valamir rex 252—276.

mors Attilae et dissolutio regni Hunnorum 254—263.

sedes populorum Gothicorum ad Danuvium inferiorem; in his de origine auctoris 264—267.

Thiudimer rex: Macedoniam occupat 277—288.

Theodericus rex 289—304.

Athalaricus rex; Amalasuetha 305. 306.

Gothi debellantur ab Iustiniano 307—314.

Epilogus 315. 316.

Computationes
libelli de rebus
Goticis

Chronologia regni Gothorum vertitur in explicando numero annorum MMXXX, quot duravisse regnum Gothorum Iordanes ait c. 60, 313 secutus sine dubio numeros Cassiodorianos, de suo adiectis annis qui a morte Theoderici (a. 526) ad captum Vitigem (a. 540) fluxerunt. quem numerum cum dubitari nequeat aptatum esse ad chronographiam ea aetate receptam Hieronymianam, Gothorum regum principium ita refertur ad annum a. Chr. 1490, Abrahae 527. at ab eo anno quibus epochis Cassiodorius auctorve eius (nam eum in his pendere ab Ablabio probabile est) ad suam aetatem pervenerit, exilis quae superest epitoma non aperit, quamquam narrationem in universum apparet respicere cardines ea aetate receptos. coniecturis computationem deperditam supplere ut mei officii non est, ita adscripsi elegantissimam restitutionem Gutschmidii p. 141—148 paucis adiectis non meis, sed eius observationibus et explanationibus. ut acuta omnia sunt, ita dubia multa: hoc tamen non dubium chronologiam, cuius rudera servavit Iordanes, ordinatam fuisse, ut ait praefatio epitomatoris, 'per generationes et reges'.

47) In hac parte auctor propositi quodammodo oblitus non tam Vesegotharum res explicat quam imperii Occidentis ruinam.

	anni ante Chr.
generationes quinque primorum regum Gothorum a Berig ad Filimer (c. 4, 25. 24, 121), annorum c. CLXVII	1490 ⁴⁸⁾ —1324
Tanausis ⁴⁹⁾ proxime ante Amazonas (c. 7, 49), ann. c. XXXIII	1323—1290
Amazonum tres generationes (Lampeto et Marpesia — Mena- lippe et Hippolyte — Penthesilea) annorum c (c. 7, 52)	1289—1190
A bello Troiano sive a morte Penthesileae (c. 8, 57) sive a morte Eurypyli (c. 9, 60) ad primum annum Cyri ⁵⁰⁾ anni paene DCXXX (c. 10, 61), proprie DCXXXI	1190—559
a Cyro ad Sullam	558—91
Boerebista rex tempore Sullae (c. 11, 67).	90—57
Comosicus rex	56—23
Corillus regn. a. XL (c. 12, 73); aetate Tiberii (c. 11, 68)[?] 22 a. Chr. —18 p. Chr.	19—50
intervallum (c. 13, 76) generationis unius	19—50

Amali	Balthae	
Gapt ⁵¹⁾	Dorpaneus rex	51—83
Hulmul		84—117
Augis		118—150
Amal		151—183
Hisarna		184—217
Ostrogotha rex	Nidada	218—250
Humul	Ovida (Cniva rex?)	251—283
Athal rex	Helderich	284—317
Achiulf	Giberich rex ⁵²⁾	318—350
Hermanarich rex		351—376
Vinitharius— . . .
Hunimundus— . . .
Thorismud—404?
interregnum a. XL (c. 48, 251)		405?—444?
Valamer		445?— . . .
Thiudimer— . . .
Theodericus		475—526
Athalaricus		526—534
Theodahadus		534—536
Vitiges		536—540

Fiunt anni regni Gothorum 1490 + 540 = 2030 (c. 60, 313)

48) Annus nititur testimonio Herodoti 4, 7: ἔτεα σφίσι (Scythis) ἐπέιτε γεγόναι τὰ σύμπαντα λέγουσι εἶναι ἀπὸ τοῦ πρώτου βασιλέως Ταργιτάου ἐς τὴν Δαρείου διάβασιν τὴν ἐπὶ σφέας χιλίων οὐ πλέω ἀλλὰ τοσαῦτα. pugnam ad Marathonem Hieronymus refert ad a. Abr. 1525 = a. Chr. 492. Gutschmid.

49) Tanausis rex aequalis Vesosis sive Sesostris regnavit secundum Eusebium ab a. ante Chr. 1374 ad a. 1319; magis iustos numeros ei Cassiodorus adsignavit. Gutschmid.

50) Hunc annum intellexit Iordanes, ultimum regni eius significavit. Gutschmid.

51) Vixerunt igitur et Dorpaneus rex et princeps Amalorum, quos iuxta ponit Iordanes c. 13, 78, secundum calculos Cassiodorii imperante Domitiano. Gutschmid.

52) Constantinus qui Vandalos in Pannonia collocavit (c. 22, 115), obiit a. 337; Vandali si per LXX (ita scilicet pro LX emendat Gutschmidius) annos ibi manserunt, in Galliam abierunt a. 406. victoria Giberichi de Vandalis sic incidit in a. c. 336. Gutschmid.

In Vitige subsistit narratio neque recensentur reges Gothorum qui postea fuerunt Ildebadus Erarichus Totila, quamquam primi et tertii auctor meminit, quoniam Constantinopolitanis hi non visi sunt legitime regnum obtinuisse: immo diserte ait auctor regnum Gothorum in Vitige finiisse (c. 14, 81. 60, 315).

Auctores in
margine laudati

Auctores ubi extant, unde sumpta sunt quae leguntur apud Iordanem, sive ipse librum expilavit sive per alium, loca quae huc pertinent ut cum Iordanianis componerentur et ita quid in singulis aut additum esset aut erratum, facile pateret, ut potui curavi. contra locis similibus accumulandis aut valde fallor aut obscuratur magis quam adiuvatur iusta rerum indagatio: ea enim in eo consistit, ut ubi habemus tam expilatum librum quam expilantem, expilata semoveantur, quae restant comparentur et ponderentur. sed tamen plene id perfici non potuit propterea quod saepe dubitationi locus est, quam editorem non tam de tripode decidere oportet quam legentis iudicio subicere: etiam saepius duo auctores cum eundem librum expilarint, quodammodo medium locum tenent inter testes eos, quorum alter ab altero pendet, et eos, qui inter se communionem nullam nisi facti ipsius habent. haec ubi ita esse mihi visa sunt aut ubi per exceptionem similia afferenda erant, id quod raro evenit, auctoris nomini notam praemisi loci conferendi (cf.). — Deinde in auctoribus indicandis in duobus libellis diversam viam tenui. nam Romani libelli auctores ut plerumque facillime et certissime indicari possunt, praeterea pro exigua libri utilitate ab operosa diligentia cavendum fuit, ita in Geticis, quae licet ipsa infimi ordinis, pulcherrima quaedam et summi momenti capita sola servarunt, auctorum disquisitio difficillima est et saepe perplexa. ideo in Romanis plerumque satis habui ad singula capita auctorem cuius esset in margine laudare (locis sumptis ab auctore aut deperdito aut incerto IGNoti notam adscripsi) nec nisi per exceptionem, ibi fere ubi longius ab auctore Iordanes discessisset, illius verba subscripsi: in Geticis autem et quaecumque loca compilatorem ipsa adhibuisse iudicarem et ex affinibus quoque, de quibus modo dixi, potiora, totidem verbis in inferiore margine adieci. ita quae in Geticis quaestio est gravissima, ut deprehendantur ab auctore propter studia Gothica temere et fraudulenter interpolata, iam habebit paratum et certum fundamentum.

Editionis ratio

Editorum Iordanis nullum neque in apparatu neque in adnotatione iustis desideriis satis fecisse inter viros doctos convenit, quamquam postremus Clossius mediocriter quidem, sed non inutiliter in utraque re elaboravit. sane dolendum est auctorem pessimum, sed ut res se habet necessarium, ita autem comparatum, ut multo magis, quam in aliis auctoribus usu venit, utilitas eius pendeat a recta recognitione et iusto apparatu, per tot annos iacuisse multorumque egregiorum virorum laboribus damnum non exiguum ex parum apto et subinde fallaci instrumento illatum esse. *mit mehr als Ungeduld, mit einer Art von Verzweiflung warten wir seit wenigstens zwanzig Jahren auf die neue Ausgabe des Iordanis:* verba sunt Waitzii cum de Clossiana recognitione iudicium tulit ante annos et ipsos undeviginti. iam cum mihi sive contigisset sive accidisset, ut laborem ante multos annos privato consilio incohatum, sed intermissum et quodammodo abiectum in me reciperem societatis monumentorum patriorum edendorum publico consilio obtemperans, his quadraginta annis, per quos Iordaniana qui exposcunt in deserto errarunt, quantum fieri poterat paucissimi ut accederent curavi:

apparatum congressi, quae necessaria mihi visa essent adieci, cavi ne nimium mihi proponerem. iam quae collegi cum trado collegis, volo reperiantur inter eos iusti aliquot et aequi iudices, qui agnoscant medium me tenuisse inter levem celeritatem et procrastinationem editori quam litteris utiliolem.

Auctorum qui de Iordane et Cassiodorianis scripserunt quamquam recensum dare non placet, quorundam commentariorum hoc loco mentio facienda est, cum et proprie ad Iordanem pertineant et multa attulerint utilia et vera: dico Henrici de Sybel 'de fontibus libri Iordanis de origine actibusque Getarum' (Berolini 1838. 8. pp. 45); Iacobi Grimm *über Iornandes und die Goten* in actis maioribus academiae Berolinensis a. 1846 p. 1—59 et denuo in scriptorum minorum vol. 3 p. 171—235; Caroli Schirren 'de ratione quae inter Iordanem et Cassiodorium intercedat' (Dorpati 1858. 8. pp. 94); Rudolphi Koepke *Deutsche Forschungen: die Anfänge des Königthums bei den Gothen*. Berlin 1859. p. 44—93; Alfredi a Gutschmid de Schirreni libello iudicium insertum Iahnii annalium volumini LXXXV (1862) p. 124—151. ab his auctoribus quae sumpserim recte et acute excogitata, suis locis cum debita laude significavi, ut item non tacui quae mihi non probarentur, ubi dissentendi causa et ratio ut afferrentur interesse mihi visum esset; multa vero quae displicebant tacite praeterii. item tacite fere ab iisdem viris et ab aliis eruditis adscivi, quae sola comparatione locorum continentur: nam eiusmodi inventionis primos auctores persequi neque expedit neque omnino fieri potest. profitemur in universum id quod talibus disquisitionibus fere commune est, plurima deberi priorum diligentiae et si quid profecimus, profecisse nos umeris eorum innixos, ut nostris deinde innitentur qui post nos venient.

Commentarii
recentiorum de
Iordane

Iam recensum dabimus auctorum, ad quos redire videntur quae refert Iordanes, tam eorum quos ipsum adhibuisse probabile est quam quorum copias alio scriptore interveniente adscivit. quos nomine citat excepto Cassiodorio et Hieronymo et Orosio omnes ad secundum ordinem pertinere crediderim: nam cum in Romanis raro auctorem nominet, Getica, quae ipse ait epitomam esse historiae Cassiodorianae, non paucos habent, adsumptos opinor ex doctiore auctore, ut nominibus doctrinae non contemnendae speciem prae se ferentibus suam exilitatem ornaret. unde in operis principio, ubi paullo minus indiligenter rem gessit, auctorum laudationes frequentius longe quam postea reperiuntur. nomina auctorum quae non enuntiantur uncis quadratis inclusi. in universum satis habui nomina ponere, plura addidi ibi ubi e re esse videbatur. incipiemus ab auctoribus adhibitis aut ad utrumque libellum aut ad solum Romanum conscribendum.

Auctores adhi-
biti in Romanis

AVCTORES LIBELLI DE ACTIBVS ROMANORVM.

I. [FLORI] epitomam ab ipso urbis Romae principio usque ad bellum Philippicum Iordanes in Romanis c. 87—209 ita secutus est, ut excepto uno loco 111—114 ex Rufianis inserto aliena nulla interponeret, complura omitteret, multa in compendium redigeret, pleraque autem ipsis verbis retentis redderet: id quod ubi Florianus incipiunt etsi auctorem non nominat, tamen satis significat verbis 'ut ipsorum', id est Romanorum, 'verbis loquamur'. unde haec pars operis a grammaticis erroribus longe

minus inquinata est quam quae praeterea apud eum leguntur. a devicta Macedonia inde Iordanes a Floro ad Rufium se convertit, sed ut et insigniora quaedam, Galatarum in Asia cum Romanis proelium duce Manlio (c. 224), Parthorum de Crasso victoriam (c. 236. 237), Antonii et Cleopatrae interitum (c. 251—254), laudes Augusti (c. 255) propter admirabilem pulchritudinem Rufianae exilitati substitueret et, ut supra (p. XII) dixi, res Illyrici, quarum Iordani praecipua cura erat, postquam ad Rufium enarravit (c. 214—221), denuo c. 241—248 ad Florum repeteret addito praeterea narrationis Rufianae supplemento de Marmaridis et Garamantibus in Africa (c. 249). — Haec cum condicio sit excerptorum Florianorum apud Iordanem, ea quatenus perveniunt Florum edenti codicis instar sunt eiusque longe optimi, id quod recte intellexit et Florum suum ut aliis subsidiis ita Iordanis auxilio egregie reformavit Otto Iahn amicus quondam meus praestantissimus, cuius tum cum eo mihi communis laboris grata non minus quam luctuosa recordatio hodie animum subit. et adhibuit Iahnus non Iordanem editum totum corruptum, sed ex libris quos habui praestantissimum Heidelbergensem, unde factum est, ut ex hac mea Iordanis recensione ad Flori crisis novi non multum accedat. nihilo minus Flori libros denuo recognoscenti non inutilem eam futuram esse existimo. nam ut consentaneum est de lectione Iordanis iam libris eius plene excussis magis constare quam Iahnio constare potuit, ita is eo nomine erravit, quod praeter Heidelbergensem Monacensem quoque Pollingensem (*P Iahnii*) non solum adhibuit, sed etiam Heidelbergensi quodammodo aequiparavit, cum sit notae deterioris neque ullum locum in crisi teneat. sed ipsum quoque de Florianis Iordanis iudicium aliquatenus reformandum est. scilicet cum Flori crisis innitatur libris duobus Nazariano hodie Heidelbergensi et Bambergensi, ii ubi discedunt, Iordanes plerumque litem ita dirimit, ut alteri utri calculum addat, crediderimque iusto saepius editores recessisse a consensu Iordanis cum altero utro Flori libro. sed tamen consensus Iordanis cum altero utro codice non eandem vim habet. usus est enim, ut optime intellexit Iahnus, libro Bambergensi simillimo, antiquiore sane eo saeculis non paucis et pro aetate emendatiore, sed item inquinato mendis cum solo Bambergensi communibus. loci, ubi Iordanes et Bambergensis Flori contra Nazarianum in falsis consentiunt sunt inter alios Flor. 1, 3, 5 = Iord. p. 12, 3, ubi pro *citavere leges nefas* Nazariani illi substituunt *ut auferet leges nefas* plane ineptum, item Flor. 2, 7, 10 = Iord. p. 26, 31, ubi Florus scripsit *Aoum*, Nazarianus habet *dum* leviter corruptum, Bambergensis et Iordanes lectionem interpolatam *Sa(v)um*. e contrario errores in Nazariano admissos item apud Iordanem redire Iahnus p. XIII si quid video non recte contendit, ut ubi consentiant inter se Iordanes et Nazarianus, Bambergensis lectio auctoritate destituatur. nec magis, ni fallor, loci inveniuntur, ubi Flori libri duo in falsa aliqua lectione graviore conspirent contra Iordanem⁵³⁾, cum adsint pauci, ubi vera lectio apud solum Iordanem invenitur diverse corrupta apud Florum, ut Flor. 1, 5, 2 = Iord. p. 12, 19

53) Nam huiusmodi consensus exempla quae Iahnus praef. p. VIII composuit aut talia sunt, ut duo librarit facile in eundem errorem sua sponte incidere potuerint, ut Flor. 1, 7, 9 *molientibus* (vel *moventibus*) *sedem* = Iord. p. 13, 20 *molientibus edem*; Flor. 1, 9, 2 *annum* = Iord. p. 14, 14 *annuum*, aut falsa; ita Flor. 1, 7, 8 = Iord. p. 13, 18 *res* ut in Bamb. et Naz. ita apud Iordanem quoque legitur omnino retinendum, reiciendum autem *rex* quod ex deteriore quodam libro Iordanis Iahnus adscivit.

augeri legit Iord. recte, *augure* Bamb., *augerit* Naz., item Flor. 1, 11, 10 = Iord. p. 15, 21 *Muenius* apud Iordanem est *menius*, in Bamb. *menenius*, in Naz. *moenibus*. sed non desunt errores utriusque Flori libro cum Iordane communes, id est saeculo sexto antiquiores, ut Flor. 2, 2, 31 = Iord. p. 21, 35 *imperia gentium* pro *interiacentium*. — In Florianis his recensendis hoc tenui, ut Iordanis lectionem simpliciter repraesentarem neque ipse saperem ultra Florum talem, qualem Iordanis legit, itaque corruptelas ei aut cum utroque Flori libro aut cum Bambergensi solo communes in textu reliqui. quae apud Florum leguntur incorrupta, corrupta apud Iordanem, ita tractavi, ut in gravioribus corrupta in textu retinerem, vera in adnotatione apponerem, mendas tollerem leviores easque, quas ne tali quidem scriptori recte imputes. sane non facile est fines regere inter stultitiam auctoris saeculi sexti et librarii saeculi octavi, neque ignoro hodie editores fere eo magis in crisi sibi profecisse videri, quo pluribus salebris et barbarismis auctorem suum oneraverint et lectorem gravarint. iure tamen auctor quicumque est eorum tantum errorum condemnabitur, quos commisisse convictus est. universam variam lectionem Florianam in adnotatione non adscripsi, curavi tamen, ut de potioribus legenti facile constaret. quod si in Nazariani libri lectione indicanda a prioribus differo, mihi credi volo: ipse enim eum denuo contuli.

II. IAMBlichVM in ipso principio libelli Iordanes ait Romanos laudasse, quod ar- Iamblichus mis et legibus orbem terrae suum fecerint, eumque virum eruditissimum sequentem se 'aliqua de cursu temporum' scribere velle: ita certe verba acceperim, neque enim ne Iordanem quidem crediderim 'sequi' illud referre ad unam illam sententiam ex Iamblichio depromptam. si Chalcidenus intellegitur celebratissimus philosophus scholae neoplatonicae aetatis Constantinianae, illa sententia neque extat in iis quae ab eo habemus, et ita eam ab eius indole abhorrere, ut vix ab eo proficisci possit, harum rerum peritissimi viri certiore me fecerunt, multo magis negantes eum aut scripsisse aut adeo scribere potuisse de cursu temporum commentarium, qualem hoc loco Iordanes significat. alter eius nominis scriptor Babylonius aetatis Marci et Veri, quamquam in inepta fabula Milesia, cuius epitomen Photius servavit, Romanorum imperatorum mentionem incit, de cursu temporum certe non magis scripsit. nec magis cogitandum erit de aliquo eius nominis auctore praeterea ignoto, puta chronicorum scriptore eo, de quo c. IX dicitur: nam quod ipse Iordanes addit locum Iamblichi se in operis principio posuisse 'velut insigne quoddam ornamentum', necessario clarum illud nomen Chalcideni philosophi requirit. equidem suspicor auctorem iure sibi diffisum, ut patrocinium quoddam coepto operi pararet et libellum, sicut doctum virum decet, incoharet a scriptore aliquo citato, id quod item facit in altero, nomen elegisse splendidum Graeci philosophi, cuius sub umbra adquiesceret, sui propositi aut laudem aut reprehensionem in eum transferens et sententiam ei subministrans vulgarem undecumque arreptam. certe in hominem, quem mox videbimus plagii reum, eiusmodi suspicio non immerito cadit.

III. [EVTROPII breviarium, quod pervenit ad a. 364, raro usurpatum est, scilicet Entropius ad sola c. 255. 257. 259. 260. 264. 267. 272. 282. 290. 294 libelli Romani partis eius, qua res sub imperatoribus gestae enarrantur, et ita ut singulis locis pauca tantum verba eaque fere ad origines moresque imperatorum pertinentia Hieronymianis

ex Eutropio insererentur. exempli causa c. 259 ad 'Gaius Caesar' additum est 'cognomento Caligula'. c. 272 ad 'Marcus Antoninus qui et Verus et Lucius Aurelius Commodus' additum 'affinitate coniuncti'.

Κόλιας Festus

IV. RVFII FESTI breviarium rerum gestarum populi Romani editum anno p. C. 369 Iordanes in libellum de rebus Romanorum ita transtulit, ut per capita 87. 111—114. 210—235. 239. 240. 261. 270. 272. 277. 280. 290. 291. 304 totum fere eodem ordine ibi repetatur: praeterea quae de Constantino et Constantio ex Rufii c. 26. 27 Iordanes sine dubio narraverat, hiatus post c. 302 intercepit. scilicet cum Floro duce narravisset, Italia itemque Sicilia et Africa quomodo Romanorum factae essent, reliquarum provinciarum accessionem duce potissimum Rufio executus est: nisi quod cum, apud eum omissam esse Britanniam intellexisset, in ea Orosium (v. c. VII in auxilium vocavit. hiatus Rufii nostri Iordanes c. 215 explet et alibi quoque ad verba eius castiganda utilis est.

Hieronymus

V. Ab HIERONYMO ex Eusebianis Latine versa et ad a. 378 continuata chronica Iordanes in Romanis pro fundamento sibi fuisse ait c. 11 nominatim citans 'Eusebium vel Hieronymum'. tempora tamen ante natum Abram aliunde sumpta sunt, item quae de rebus Romanis a Romulo ad Augustum exposuit c. 87—249, sed tam quae praecedunt c. 11—86 ab Adamo ad Cleopatram quam quae sequuntur c. 250—312 ex Hieronymo ita exscripta, ut reliqua excerpta Hieronymianis aut insererentur aut substituerentur: neque ob aliam causam Iordanes ait (v. p. XV) scripsisse se 'abreviationem chronicorum'. quae excerptis plerumque ad verbum reddit, raro graviter conturbat, ut accidit c. 76. — In Geticis Hieronymianum chronicum usurpatum est duobus locis c. 16, 89 et 19, 104, quos nihil impedit quominus ad Cassiodorium referamus: nam is quoque monachis suis id commendat (inst. div. litt. c. 17). — In Hieronymianis Iordanis lectiones nullas deprehendi nostris libris meliores consentaneum est; ita enim Hieronymiana habemus, ut crisis eorum magis seligendis recte traditis contineatur quam inveniendis novis. ad illud autem cum non minimae auctoritatis Iordaniana sint, quamquam ea res ab Hieronymianorum recognitore solo recte tractari potest, addam locos qui ad id faciunt a me inventos signis codicum quae sunt apud Schoenium A(mandini), B(ernensis), F(reheriani Leidensis), M(iddlehillensis), P(etaviani Leidensis), R(egii Fuxensis) retentis, iudicio eis relicto ad quos ea res pertinet pertinerebitve.

H. Abr. 347 R. 23 maminthus *AR Iord.*, mamynthus *P*, mamitus *F*, mamyrthus *M*, Μαμυθός *Eusebius*, mamichus *B*

H. Abr. 378 R. 24 macthaleus *Iord.*, magthaleus *M*, magehaleus *AP*, macchaleus *FR*, machaleus *B*, Manchaleus *Arm.*

H. Abr. 1456 R. 58 fundamenta iecerunt *AFMPR Iord.*, f. fecerunt *B*

H. Abr. 1670 R. 69 sidonem *APFR Iord.*, Sidonam *BM*

H. Abr. 1797 R. 76 philopater *B*, filopater *Iord.*, pilopater *F*, philopator *MPR*, philopatur *A*

H. Abr. 2118 R. 267 etesifontem *FP*, et tesifontem *Iord.*, ctesifontem *ABMR*

H. Abr. 2239 R. 280 Mammae *F*, Mamae *Iord.*, Mameae *reliqui libri*

H. Abr. 2380 R. 306 xxxiii *MP Iord. Eutropius*, xxxiiii *ABFR*

VI. [VICTORIS epitome] quae dicitur finiens a. 395 in Romanis ab eo inde tempore, Victoris epitome quo desinit Hieronymus usque ad Theodosium, in quo ipsa finit, id est a c. 314 ad c. 318 adsumpta est. — In Geticis unum inde locum auctor adhibuit 26, 138, de quo vide quae dicuntur p. XLIII.

VII. OROSIVS PAVLVS (sic G. 9, 58), qui scripsit a. 417, citatur in Geticis 1, 4. Orosius 5, 43 (hic 'in primo volumine'). 9, 58. 24, 121, alibi quoque ibidem non raro adhibitus est, ut adnotatio ostendit, in Romanis autem inde ab imperatore Augusto (c. 255). eum librum cum ex Romanis constet ipsum Iordanem usurpasse, in Geticis quoque quae adsunt Orosiana probabile est non apud Cassiodorium eum invenisse, sed de suo addidisse, qua de re infra (p. XLIV) accuratius dicetur. fundamentum narrationis Orosius nusquam Iordani subministravit, sed lumina et colores ex eo sumpsit, quibus aut Cassiodorii aut annalium narrationem ornaret.

VIII. [SOCRATIS] historiam ecclesiasticam usurpatam esse ab auctore fidem fa- Socrates ciunt loci non multi, sed certi de posteris Gratiani R. 309—311, de Domnica uxore Valentis R. 314, de baptisate Theodosii I R. 315, de Vlfla G. 51, 267. quare quod in praefatione Geticorum Iordanes ait usum se esse praeter Latinas 'historiis Graecis', etsi quae in iis leguntur ex Graecis auctoribus derivata sine dubio a Cassiodorio fere accepit ipsaque verba illa fortasse ab eodem arripuit (cf. G. 2, 10), non mero mendacio Graecorum usum sibi vindicavit. eundemque hominem, cui debetur fluvius 'Potami cognomento' (G. 16, 93), nihilo minus adspiravisse ad aliquam linguae Graecae notitiam confirmant indicia plura. nam citat in Romanis Iamblichum et veriloquiis Graecis utitur G. c. 23, 117. 29, 148 et in ipsa suae ignorantiae confessione 50, 266 non illitteratum se dicit, sed magis docte agrammatum (cf. Vitruvius 1, 1, 12: 'non debet nec potest esse architectus grammaticus, uti fuit Aristarchus, sed non agrammatos'). ubi cum memor fuisse videatur loci act. apost. 4, 13 ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, libros sacros Graece quoque novit, nam Graecum vocabulum Hieronymus non retinuit. simili doctrina R. 31 'allophylos' substituit pro 'alienigenis' Hieronymi (quod retinuit R. 33) et R. 64 scripsit de Artaxerxe 'qui Macrochir dicebatur', cum apud Hieronymum sit 'Artaxerxes qui Longimanus cognominabatur'. neque enim ignorabat nomina propria non esse vertenda et allophylos ipsum Hieronymum (in Esai. 2) pro nomine gentis habuisse. denique etiam in orthographicis et grammaticis quaedam Iordanes habet non explicanda nisi ex Latinitate quae graecisset⁵⁴), ut eum Latinam linguam didicisse conicias in ludo litterario Graeco: neque id probabilitate caret, cum vixerit in Thracia, id est in ipsis confiniis linguarum duarum.

IX. CHRONICON QVODDAM ALEXANDRINVM. Ex sacris scripturis quod Iordanes ait R. 3 se relaturum esse tempora ante natum Abram 'per familiarum capita currentem', eo significat primam operis partem ad c. 11, ubi Hieronymum citat, non proficisci ex chronicis eius, quippe quae generationes eas non referant. pendere

Chronicon
scholae Alexan-
drinae

54) Eo referenda est y vocalis cum diphthongo oe permutatio, ut non solum *Moesia* et *Mysia* confunduntur, sed scribitur adeo *Vscus*, *Pynus*, *trayydia* pro *Oesco*, *Poeno*, *tragoedia*, item y littera in Latinis pro e vel u (*Lysitania*, *Calydonius*), et nomina propria Latina declinata Graece, ut *Curion*, *Zenon* — *Biturigus*, *Lingonas* — *Carthaginisii*, *Fossatisii*, *Sacromontisii*: vide de his ind. III.

auctorem ex tractatū aliquo chronologico sectae Alexandrinae hodie deperdito, qui contra Eusebium Cainan alterum agnosceret et Christi natales in annum mundi 5500 referret, supra p. XVII vidimus. ex eodem omnino auctore Iordanes deprompsit quae in principio operis ex Iudaeorum historia adiecit ad Hieronymiana, quorum cum pleraque pariter referantur apud omnes sacrae historiae scriptores, c. 57 proxime accedat ad Iosephum, duo certe loci c. 26 de Aegyptiaca doctrina Mosis rediens apud Syncellum et c. 81 de persecutione Iudaeorum Alexandreae et Antiochiae tempore Ptolemaei Alexandri, de qua praeterea nihil comperi, stabiliunt chronici eius originem ex Aegypto. fabula quoque c. 268 de statua Traiani apud Indos dedicata, quae et ipsa ab Iordane solo tradi videtur, ad eundem auctorem redire potest. denique ab eodem proficiscuntur quae de versionibus bibliorum traduntur c. 270. 276. 277. 280, similia ea relatis apud Epiphanium in libro de mensuris et ponderibus neque tamen inde profecta: immo utrumque auctorem haec sumpsisse ex nescio quibus annalibus inde colligitur quod apud Epiphanium anni adscripti sunt Hadriani et Caracallae et referuntur apud eundem media haec inter annalium excerpta alia. — Christiana pauca et vulgaria quae Iordanes addidit c. 256. 265 praetereo.

Libellus de origine Romae

X. [DE ORIGINE VRBIS ROMAE] commentarium quoddam Iordanes habuerit necesse est. inde quae profecta sunt, inserta Hieronymianis ita, ut emblema facile appareat, haec sunt:

(c. 38) *Aeneas (ex Troia) fugiens in Italiam venit, se quoque cum Latino Fauni filio Pici nepote Saturnique abnepote adfinitatis gratia iungens accepta filia eius in uxorem Lavinia: unitosque Frygas Italosque populos nominavere Latinos: (c. 39) et sic iam ex tunc et deinceps, quamvis in pauperrimo regno locoque angusto quod dicebatur agro Laurentum (fortasse pro agrum Laurentum, id est ager Laurens) regnaverunt post Latinum Aeneas et successores eius [qui et Silvii sunt Albanique vocitati] pro Albano urbe [et pro postumo Aeneae] idem Aenea, qui idcirco Silvius dictus est, quia Lavinia post mortem Aeneae, timens Ascanii invidium, clam eum in silva generavit Aeneamque Silvium nominavit.*

(c. 51) *post innumerabiles . . . Laurenti loci et Latio reges Silvios Albanosque, qui trecentos per annos in parte Italiae regnaverunt quamvis pauperrime, [Amulius rex Numitoris fratris filiam] Ream nomine, quae et [Ilia] vocabatur, [Vestalem virginem fecerat]: quae gravida inventa dum scelus suum nititur excusare, a Marte se compressam mentita est. [ex qua genitis duobus geminis rex exponi praecepit]. quos vagientes meretrix quaedam Lupa nomine cum audisset, statim tollens ad Faustulum pastorem adduxit. quos Acca uxor eius nutriens inter alios pastores conversari edocuit.*

(c. 52) *Romulus eiusque germanus [collecta pastorum multitudine] Romanae urbis aedificia inchoaverunt suoque de nomine iunior, [qui germanum peremerat,] urbem vocari Romam praecepit.*

Vncis inclusa sola ex Hieronymo proficisci potuerunt, quamquam etiam haec aliunde adsumpta esse magis probabile est. insunt autem in his plura quae in tanta diversitate fabularum alibi raro vel nusquam invenias: ita trecenti anni Silviorum apud Vergilium Aen. 1, 272 aliosque antiquiores redeuntes, a chronographis mature aboliti: ita Lupa ab Acca diversa item cum antiquioribus: ita Rea quae et Ilia: ita filius Aeneae ex Lavinia plerisque Postumus Silvius dictus, hic Aeneas Silvius: ita Romulus Remo iunior, id quod nusquam alibi legisse me memini. ut quaedam ex mera perturbatione originem duxerint, pleraque crediderim ex narratione proficisci simili ei

quam servavit auctor originis gentis Romanae pleniorque quam nos legit Paulus Diaconus, effecta ex commentariis Vergilianis.

XI. 'ANNALES CONSVLVMQVE SERIES'⁵⁵⁾, quos in epilogo Romanorum evolvere iubetur qui accuratius rerum praesentium statum infelicem cognoscere cupiat, quibusque scriptor et in hoc libello et in alterius parte utilia pleraque debet, cum continuatione Hieronymiana Marcellini comitis et auctario eius ut saepe ad verbum conveniunt, ita Iordanes adhibuit annales nostris auctiores. primum cum Marcellini auctarium quod habemus subsistat mutilum in a. 548, Iordanes id usurpasse videtur deductum ad ipsum quo scripsit annum 551: nam quae narrat ad annos extremos pertinentia non minus quam priora ex libris potissimum petita videntur, neque improbable est eiusmodi libellos ita venales prostitisse, ut, qui exemplar emeret, haberet res gestas ad ipsum qui currebat annum continuatas. id ut in coniectura positum est, ita constat ibi quoque, ubi Marcellinum habemus, Iordanem saepe afferre quae apud hunc desiderata nihilominus aperte veniunt ex eodem auctore. quam ob rem aut Marcellinum brevium habemus, aut ipsum eius chronicon non est nisi epitome annalium pleniorum eosque, non Marcellinianos Iordanes adhibuit. id cum in universum pateat, mihi autem in edendis chronicis latius de eo argumento agendum sit, hic satis erit rem breviter tetigisse. — De annalibus adhibitis ad Geticorum partem eam, quae propter temporis rationes Cassiodorio tribui potest, in auctoribus Geticorum disputabitur.

XII. GETICA quod in praefatione Romanorum ante haec se absolvisse auctor ait, id res confirmat: nam passim illis in altero libello usus est et ubi differunt, Getica plerumque pleniora sunt et minus corrupta, Romana breviata magis et magis perturbata. notabilis est locus Rom. c. 373 = Get. 60, 311, ubi auctor Romana compilans primum Getica in epitomen redegit, deinde ex annalibus quaedam ita interposuit, ut ante scripta male divelleret (v. p. 49 not. 2). sed aliquoties ratio inversa est. ita Rom. 314 = Get. 26, 138 illo libro Iordanes ad verbum reddit auctorem Victorem quem dicunt, hoc liberius eum tractavit, scilicet quoniam adsumpsit Ammianum vel potius quae Cassiodorius ex Ammiano excerpserit (cf. p. XLIII). item si comparabis Rom. 344 in. et Get. 46, 242, Rom. 373 et Get. 60, 311, illa sequuntur ipsa verba auctoris Marcellini, haec longius ab iis absunt. etiam mors Valentiniani III Rom. 334 = Get. 45, 235 ex annalibus ita narratur, ut neuter locus ex altero descriptus esse possit. quam ob rem quae in utroque libro tractantur satis multa comparentur necesse est et expendatur, utrum Romana a Geticis pendeant an utraque narratio ab eodem auctore petita sit.

Auctores Geticis proprios etsi ad Romana non perpetuo adhibitos esse horum condicio evidenter demonstrat, ex Cassiodorianis quaedam Romanis quoque illata esse non certum quidem est, sed veri simile. ita quae de Illyrici cessione Valentiniana refert R. c. 329 cum redeant apud unum Cassiodorium eumque certum sit in historia de ea fuse egisse, scriptor rerum Illyricarum curiosus id inde videtur adscivisse. narratio de extremis temporibus imperii Occidentis (c. 335—339) cum non pauca tan-

55) Similiter a Gregorio Turonensi hist. Franc. 2, 9 citantur 'consularia'. Epiphanius quoque adv. haeres. 2, 51 p. 482 Dind. consules quibus natus sit Christus citat ως έχει τὰ παρὰ Ῥωμαίοις ὑπατάρια.

gat a Marcellino aliena et nequaquam vulgaria, immo ex parte ex uno Iordane nota et cum Prisci horum temporum enarratione, quam brevavit Euagrius hist. eccl. 2, 16, ita coniuncta, ut eiusdem narrationis utraque epitome esse videatur, non sine specie veri conicias auctorem in his praeter consularia etiam Cassiodorianam ex Prisco desumptam narrationem usurpavisse.

Auctores adhibiti in Geticis

AVCTORES IN GETICIS ADHIBITI.

- Iustinus I. POMPEIVS TROGVS citatur c. 6, 48. 10, 61, adhibetur praeterea c. 7, 50. c. 8. de fragmentis his diligenter et perite dixit Alfredus a Gutschmid in annalium Iahnii vol. 2 suppl. (1856/7) p. 193—202, ratus Iordanem auctoremve eius usum esse non epitoma Iustini, sed ipso Trogo. absunt sane ab Iustino non solum pleraque de Amazonibus c. 7 relata, quod caput Gutschmidius totum fere Trogo vindicat, sed etiam quae de Sorno Medorum rege c. 6, 47 traduntur: et ut illius narrationis origo parum evidens est, ita locus de Sorno cum reliqua narratione ita coniunctus, ut aliunde adsumptus esse non videatur. nihilominus cum compilatori, quem Iordanes in epitomam redegit, multa et varia scripta Graeca patuerint, fieri potest, ut hanc narrationem ex duobus auctoribus conflarit. e contrario quae habet Iordanes conspirantia cum Iustinianis, cum in rebus tum in vocabulorum propriorum corruptelis (ut sunt *Marpesia* pro *Marpessa* c. 7, 49 et *Vesosis* pro *Sesosis* c. 6, 47) propius ad haec accedunt quam accessura fuisse credibile est, si integrum Trogum compilator adhibuisset. ceterum saepius et Iustinus et epitomator eius Orosius ita reperiuntur simul adhibiti, ut cautela opus sit in excerptis eorum separandis.
- Vergilius II. VERGILIIVS ('Mantuanus' c. 1, 9): 1, 9, 5, 40, 7, 50.
- Livius III. LIVIVM c. 2, 10 citari secundum locum Taciti ibi adlegatum duabus relationibus male confusis recte opinor statuit Sybelius p. 14: nec credibile est Livium vere dubitasse de Britannia, continensne sit an insula.
- Strabo IV. STRABO 'Graecorum nobilis scriptor' c. 2, 12 citatur de Britannia eodemque capite passim adhibetur.
- Mela V. POMPONIVS MELA citatur c. 3, 16, adhibetur nomine suppresso per totum c. 2, item c. 5, 44. 45. 12, 75.
- Lucanus VI. LVCANVS c. 5, 43.
- Iosephus VII. IOSEPHVS 'annalium relator verissimus' c. 4, 29. cum Cassiodorus (inst. div. litt. c. 17) monachis suis commendat tamquam 'paene secundum Livium' et Latine versus monachis suis reliquit.
- Dio Chrysostomus et Cassius Dio VIII. DIO 'celeberrimus scriptor annalium' c. 2, 14 citatur de Britannia eodemque capite alibi quoque adhibetur de Ravenna c. 29, 151. idem auctori est qui c. 9, 58 laudatur 'Dio historicus et antiquitatum diligentissimus inquisitor, qui operi suo 'Getica titulum dedit', item c. 5, 40 'Dio qui historias (Gothorum) annalesque Graeco 'stilo composuit', item c. 10, 65 'Dio historicus' scribens de Odessi obsidione, ut similiter ait Suidas: Δίων ὁ Κάσσιος χρηματίας, ὁ ἐπίκλην Κοκκήσιος (οἱ δὲ Κοκκητιανός) . . . Νικασύς . . . ἔγραψε Ῥωμαικὴν ἱστορίαν ἐν βιβλίοις π' . . . Ἡερσικά, Γετικά ἐνόδια. sed Geticorum librum tam Cassiodorus quam Suidas male tribuerunt Cassio Dioni con-

tra testem utroque longe magis idoneum Philostratum in vita Dionis Chrysostomi sic scribentem (vit. soph. 1, 7 p. 487): ὡς δὲ καὶ ἱστορίαν ἱκανὸς ἦν ἐγγράφειν, δηλοῖ τὰ Γετικά· καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐς Γέτας ἦλθεν, ὅποτε ἦλᾶτο, nam Βορυσθεντικὸν inscriptam orationem intellegere non potuit homo minime imperitus. index operis videtur fuisse Γετικά ἐνόδια, id est Getica collecta in itinere. ex iis Cassiodorium Cassiodoriive auctorem probabile est et alia hausisse et locum Thucydideum de Sitalce (cf. ind. pers. s. v.).

IX. CORNELIVS [TACITVS] 'annalium scriptor' c. 2, 13 citatur eodemque capite Tacitus de Britannia passim adhibetur, sed Agricola solus, non annales, quantum apparet. eiusdem locum de sucino (Germ. 45) item sub. Cornelii nomine citat Cassiodorius var. 5, 2.

X. CLAUDIO PTOLEMAEO 'orbi terrae descriptori egregio' acceptus refertur locus Ptolemaeus c. 3, 16—19 de Scandia. eundem, Latine puto redditum, Cassiodorius (inst. div. litt. c. 25) in bibliotheca monasterii sui iis exponit, quos 'notitiae nobilis cura flam-maverit'.

XI. [DICTYIS] in fabula de Telepho c. 9 auctor adhibuit non quam nos habemus Dictys Latinam interpretationem, sed ipsum archetypum Graecum deperditum (v. p. 71 not. 1).

XII. [SOLINI] collectanea Cassiodorius ipsa adhibuisse non videtur, quamquam Solinus loci quidam (c. 5, 46. 7, 53—55) apud utrumque leguntur ita similia, ut de communi auctore dubitari nequeat. crediderim ex eadem chorographia cum originum rerum mirabilium enarratione coniuncta, ex qua sua Solinus adsumpsit, Cassiodorium descriptiones locorum hausisse, quibus rerum narrationem aut ornat aut onerat.

XIII. [Ad MAPPAM GEOGRAPHICAM] redeunt loci Geticorum figuras quales mappa ^{Mappa geographica} ostendat describentes⁵⁶. ita c. 5, 30 depingitur Scythia verbis his: 'in modum fungi primum tenuis, post haec latissima et rotunda forma exoritur . . . longe se tendens lateque aperiens', item c. 50, 264: 'Pannonia in longo porrecta planitie'. item c. 12, 75: 'Danuvius . . . sexaginta . . . hinc inde suscipiens flumina in modum spinae, quem costas ut cratem intexunt'. item c. 3, 16: 'insula magna nomine Scandza in modum folii citri lateribus pandis per longum ducta concludens se'. ea quoque quae sequuntur de ostiis fluviorum Vistulae et Vagi ad mappam descripta videri observavit Muellenhoff *Weltkarte des Augustus* p. 31⁵⁷. etiam recens insularum oceani Indici c. 1, 6 eodem ordine redit apud Iulium Honorium similis mappae expilatorem. eandem originem produnt quinque loci quibus regiones populivae determinantur secundum quattuor caeli partes, scilicet Callaecia c. 44, 230; Pannonia c. 50, 264; Vandalia c. 22, 114; Dacia c. 12, 74; Scythia c. 5, 31 (cf. 33) respondente descriptione earum non aetati Cassiodorii, sed saeculo fere secundo. nam ut provinciae quattuor supra dictae eae sunt quae fuerunt ante Diocletianum, ita Vandalorum ipse Iordanes ait antiquas sedes determinari suo tempore dudum ab iis relictas. ubi regiones et populos examinamus, qui pro finibus nominantur, similiter reicimur ad aetatem melio-

56) Monui de ea re in actis minoribus Lipsiensibus a. 1851 p. 101, probavitque coniecturam Muellenhoffius *Weltkarte des Augustus* (Kiliae 1856) p. 29.

57) Quae de Tauro traduntur c. 7, 52 — 55, errore Muellenhoffius *Weltkarte* p. 34 ex mappa repetivit immemor locorum Solinianorum quos adscripsi. immo haec venerunt ex auctore eo de quo dixi sub c. XII.

rem. nam regiones Albania p. 62, 2, Dalmatia p. 126, 15, Germani p. 62, 1, Hiberia p. 62, 2, Lusitania p. 116, 22, Moesia superior p. 126, 14, Noricum p. 126, 15, Persis p. 62, 2, Pontus p. 62, 2, Seres p. 61, 19, utriusque aetatis pariter fere apta sunt, at antiquiori soli populi qui nominantur, qui sunt Autrigones p. 116, 20, Bastarnae p. 75, 11, Gothi p. 87, 16, Hermunduri p. 87, 16, Iazyges p. 75, 11, Marcomani p. 87, 16, Roxolani p. 75, 10, Sarmatae p. 75, 11. scilicet praeter Gothos, qui fortasse vere Gothini sunt⁵⁸⁾, et Sarmatas utriusque aetatis pariter convenientes quinque reliquorum populorum nomina post tertium saeculum non comparent, cum antea saepissime eorum mentio fiat. quid quod harum indicationum quaedam affinitas est cum tabula Peutingerana. Daciae fines satis respondent: nam cernuntur in tabula supra Apulum et Napocam *Venadi Sarmate et Alpes Bastarnice*, ubi Iordanes nominat Sarmatas et Bastarnas, nec longe absunt orientem versus *Roxulani Sarmate* respondententes Aroxulani Iordanis; Iazyges secundum nostrum auctorem ab occasu Dacis contermini a tabula absunt. item cum Iordanes antiquam Vandalorum regionem scribat comprehendi inter Marcomanos, Hermunduros, Gothos, Istrum, in Peutingerana Hermunduri et Gothi desunt, Vandali autem perscripti sunt ad sinistram Danuvii et super eos scriptum 'Marcomanni'. ut de illa finium indicatione iudicabitur, hic quoque constat secundi saeculi condiciones explicari, cum praesertim quae praeterea apud Iordanem inveniuntur regionum populorum oppidorum vocabula omnia sexto saeculo recte conveniant⁵⁹⁾.

— At exceptionem faciunt loci duo praeterea simillimi alter de Moesia c. 9, 59 descriptus ex chorographia Orosii in eodem capite citati, alter de Suabia⁶⁰⁾ c. 55, 2§0 a Cassiodorio opinor ad ipsius locorum notitiam formatus: nam Suabi ut a Suebis non

58) Viri docti, in his qui diligentissime haec perscrutatus est Zeussius (*die Deutschen* p. 447), propter solum hunc locum admiserunt Vandalos imperante Constantino Daciam Transdanuvianam sedem habuisse, neque dubium est Iordanem id significare voluisse. sed si recte demonstravi haec eum de mappa posuisse, videndum est annon recte eam intellexerit. scilicet si cum Tacito Hermunduribus sedem attribuimus ad caput Albis fluvii, Gothos autem Iordanis habemus pro Gothinis, demonstratio finium apud Iordanem relata apte convenit sedibus quas Vandali habuerint necesse est bello Marcomanico; crediderimque Iordanem, cum Gothinos pro Gothis haberet, ii autem eo tempore in 'Scythia' habitarent, propterea Vandalos in Dacia Transdanuviana collocavisse et ob eam causam bellum inter Vandalos et Gothos post amissam a Romanis Daciam collocavisse.

59) Quae ex utroque Iordanis libello colliguntur indicationes geographicae demptis iis, quas ab auctoribus antiquioribus transtulit, repraesentant eum rerum publicarum statum qui tum fuit. scilicet in partibus Occidentis quae ad Italiam pertinent, eam provinciarum ordinationem sequuntur, quae instituta ab imperatoribus mansit sub Theoderico; extra Italiam pro provinciis imperatoris substituta sunt regna quae tum fuerunt. de partibus Orientis quae traduntur in universum conveniunt cum Notitia provinciarum edita paullo ante a. 535, id est eo ipso tempore, quo scripsit Cassiodorius, Synecdemum dico Hierocles, quodque auctor novit imperium Orientis, id est quod fuit sub Iustiniano ante bella ab eo in Occidente gesta. differunt Hierocles et Iordanes eo, quod ille Pannoniam (sic nude) cum civitatibus duabus solis Sirmio et Bassianis imperio Orientis adiudicat, contra Iordane teste c. 58, 300 Sirmium certe sub Theoderico fuit, quocum convenit Procopius anecd. 18 p. 108 Bonn.: κατέτεινε ἡ Γότθων ἀρχὴ πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου ἐκ Γάλλων τῆς γῆς ἄχρι τῶν Δακίαις ὄριων, οὗ δὲ πάλιν τὸ Σίρμιον ἐστὶ, ut mittam auctores Gothos Cassiodorium chron. a. 504 et var. 8, 10 et Ennodium paneg. p. 410 Sirm. at cum Theodericus hanc regionem non cum reliqua Italia et Illyrico obtinuerit, sed postea demum Gepidis eripuerit, probabile est Orientis imperatorem provinciis Theoderico iure concessis hanc non adnumerasse, itaque Hieroclem statum rerum enarrare eum, qualis esse debuit secundum imperatores Byzantios, Iordanem, id est Cassiodorium eum qui tum fuit. eodem referendum est, quod paullo post obitum Theoderici Amalasuentha 'contra Orientis principis votum Romanum fecit esse Danuvium' (Cassiodor. var. 11, 1).

60) Cum Savia provincia, quae et ipsa non raro Suavia dicitur, Suavorum agrum Iordanes confudit, sed ut quid Cassiodorius voluerit dubium esse non possit. vide indicem locorum.

diversi sunt, ita illo nomine vix ante sextum saeculum appellantur, denique inter quos habitare dicuntur populi Franci Burgundiones Thuringi Baiuvarii Cassiodorianae aetatis sunt omnes; Baiuvarios adeo qui nomen tempore primi, Iordanes sunt et superis aetatis auctor laterculi cuiusdam populorum Francici⁶¹). sane ut Ravennae situs describitur c. 29, 149 simili ratione, sed certe non de mappa, ita etiam sine ea populos sibi notos ad eam formam Cassiodorius describere potuit. — Ceterum utrum Cassiodorius usus sit ipsa mappa mundi saeculi fere secundi an epitome inde confecta tali, qualem repraesentant nobis libelli qui extant Iulii Honorii et geographi Ravennatis, incertum est; nam etiam quae de figura provinciarum apud Iordanem leguntur, ut Scythiae cum fungo comparatio, in eiusmodi compendio scripta esse potuerunt. commendat hanc originem, quod ipsam Iulii Honorii cosmographiam Cassiodorius (inst. div. litt. c. 25) magnis laudibus extollit, potestque eam adhibuisse forma pleniore quam nos eam habemus.

XIV. DEXIPPVS c. 22, 113 citatur, ubi agitur de Vandalorum protectione ab Oce-^{Dexippus} ano ad fines imperii Romani. praeterea veriloquium de Herulis c. 23, 117 quod Ablabio acceptum refertur venit a Dexippo. probabile est utroque loco Dexippum per Ablabium citari.

XV. FABIVS, a quo sumpta est pars descriptionis Ravennae c. 29, 151, quinam^{Fabius} fuerit, nescio. possis conicere ibi, ubi Iordanes legerit Fabium, Cassiodorium nominasse Ablabium: sed ei opinioni non multum tribuo.

XVI. [AMMIANVS] res gestas ipse ait scripsisse se ab exordiis Nervae ad interitum^{Ammianus} Valentis; superat operis operumve pars postrema inde ab annis extremis Constantii II. iam Iordanes quidquid habet ex historia Romana ad hanc aetatem (a. 353—378) pertinens, scilicet c. 24, 126. 127. 128⁶²). c. 25. 26, ex Ammiano sumpsit, pauca sane, quoniam a Constantino ad Valentem saltu transiit: id quod fecit consulto, eo quod post Claudii et Aureliani victorias fere ad tempora Valentis ipso Ammiano teste 31, 5, 17 'Gothi per longa saecula siluerunt immobiles' aut certe clades tantum suas annalibus inscribendas dederunt (cf. Anon. Vales. 31). optime igitur Schirrenus p. 31 coniecit ea quoque quae ex simili auctore deprompta leguntur c. 16, 89—93. 18, 101. 20, 109. 21, 111. 112 (vide quae adnotavimus ad c. 16, 93. 18, 101. 103. 20, 108) pertinentia ad imperatores a Philippo ad Constantinum I proficisci ex commentariis Ammiani deperditis. inter Domitianum et Philippum quod solum ex Romanis historiis auctor interposuit caput de Maximino ipse ait ex Symmacho proficisci. narrationem c. 17 de bello inter Gothos et Gepidas gesto quaeque traduntur de Gebericho et Ermanaricho c. 22. 23. 24 eo minus dubitari potest non ex Ammiano petita esse, quod Ermanarichus secundum Iordanem a fratribus Saro et Ammio interfectus est. secundum Ammianum 31, 3, 2 propter Hunnorum metum voluntariam mortem sibi conscivit. ea denique, quae de

61) Muellenhoff in actis maioribus acad. Berolinensis a. 1862 p. 537. adsentitur Waitz *deutsche Verfassungsgeschichte* 2^e p. 74.

62) In descriptione Hunnorum apud Iordanem multa inesse ita sumpta ex Ammiano, ut ipsa eius verba redeant, in adnotatione demonstratur: addendum p. 91, 10 verba *quod genus* (Hunnorum) *expeditissimum multarumque nationum grassatorem Getae ut viderunt, pavescunt venire* ex Ammianis 31, 2, 12: *hoc expeditum indomitumque hominum genus* (Hunnorum), . . . *per rapinas finitimorum grassatum* et c. 3, 1: *Huni . . . Ermanarichi pagos repentino impetu perruperunt.*

Gothorum fortiter factis sub Diocletiano et Constantino afferuntur c. 16, 91, 21, 110, ad illam, quam Ammianus testatur, victoriarum Gothicarum intermissionem aliquatenus explendam Cassiodorius aut ex Orosio adscivit aut ad Orosium interpolavit. — Ceterum quae ex Ammiano quatenus superest exscripta apud Iordanem leguntur, omnium optime ostendunt non solum quanta levitate Cassiodorius rem perfecit (cuius culpa tamen partem in Iordanem transferre licebit), sed etiam quam mala fide studio Gothorum suorum tradita perverterit: quod insigni exemplo monstrat narratio de evasione Fritigerni c. 26, 136.

Continuator
Ammiani

XVII. [CONTINuator AMMIANI] aliquis videtur adhibitus esse in iis quae interposita sunt inter excerpta Ammiana, quae finiunt c. 26, 138, et Prisciana, quae incipiunt c. 34', 178: quamquam Prosper quoque, item consularia in his usurpata sunt. Koepkius (*Anfänge des Königthums* p. 81) cogitavit de Eunnatio propter epitomatoris eius Zosimi locum 4, 34 de expeditionibus Fritigerni et Alathe Safracisque: sed similitudo non ea est quae sufficiat.

Rufinus

XVIII. [RUFINI] Aquileiensis (c. a. 345—410) praefationem versionis commentariorum Origenis de epistula Pauli ad Romanos paullo mutata et Castalio inscriptam Iordanem malo plagio Geticis praeposuisse Sybelius primus animadvertit (v. p. 53). quod ait Schirrenus p. 22 non plagium eum committere voluisse, sed a Rufino citando utpote orthodoxae fidei addictum abstinuisse, aliena proferre se insinuavisse insertis verbis p. 53, 4 'ut quidam ait', mihi non probavit: ea enim qui legit referat necesse est non ad praefationem, sed ad figuram de pisciculis ex Graecorum stagnis sublectis.

Prosper

XIX. [PROSPERI] continuatio Hieronymianorum ad annos perveniens 379—455, ex qua Cassiodorius chronicum a. 519 editum potissimum compilavit quamque item monachis suis (inst. div. litt. c. 17) commendavit, ad Getica duos solos locos⁶³ contribuit c. 34, 177 narrationem de Litorio cum ipsis consulibus ex Prospero translata (v. ind. person.) alteramque c. 42, 223 de papae Leonis ad Attilam legatione ex eodem auctam. ad Cassiodorium haec redire inde sequitur, quod in Romanis annalium Prosperianorum nullum vestigium reperitur.

Priscus

XX. PRISCVS 'historicus' natione Thrax ex Panio oppido provinciae Europae citatur c. 24, 123. 34, 178. 35, 183. 42, 222. 49, 254. 255: praeterea ex fragmentorum eius alibi servatorum cum Iordanianis consensu certum est proficisci ab eo locos c. 24, 126. 36, 184. 42, 223. 43, 225, verisimile c. 3, 21⁶⁴). scripsit is *ἱστορίαν Βυζαντιακὴν καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἀττίλαν* teste Suida, cum in excerptis Constantinianis aut

63) Errore Hertzbergius (*Historien des Isidorus* p. 50) ex Prosperi adnotatione ad a. 453: 'Attila . . . mortuo magna primum inter illos ipsius certamina de obtinendo regno exorta sunt' ait Iordanem hausisse c. 50, 259. nam verborum tenor differt, nec recte is qui de dissidiis illis accurate refert, generale exordium plane necessarium creditur mutuatus esse ab auctore de singulis tacente.

64) Narrationes duae de Scythofinnis Procopii b. Goth. 2, 15 et Iordanis 3, 21 vel potius Cassiodorii aperte ab eodem auctore pendent, et cum utrumque constet Prisciana adhibuisse, non improbabile est ea quoque venire a Prisco, quamquam ad Attilam certe haec non pertinent possuntque item sumpta esse ex nescio quo mirabilium scriptore Graeco. de iisdem quae narrat Paulus diaconus hist. Lang. 1, 5 cum non ex Iordane petita sint, sed Procopianis similia, ea statuendum est Paulum hausisse ex Secundo Tridentino (vide quae exposui *Neues Archiv* 5 p. 72 sq.), Secundum ex Cassiodorio. — Rom. 333 cum referatur de bello Marciani adversus Nubades et Blemmyes, mero casu de eodem praeterea unus Priscus (fr. 21 p. 100 Muell.) nobis testis est, neque enim ex Prisco illa Iordanes adscivit, sed ex consularibus suis.

ἱστορία Βοζαντικῆ inscribatur aut Γοτθικῆ: probabile autem est vel in ipso indice Attilae eum nomen posuisse, cum satis constet Priscum et ab Attila incepisse et maxime elaborasse in explicandis rebus regis, ad quem ipse a. 448 inter legatos ivit quemque propter eum solum ita novimus, ut ex eorum saeculorum viris non Romanis solius Attilae vivida imago hodie supersit. perveniunt Prisci fragmenta ad a. 471 probabiliterque statuunt viri docti eum substitisse ad a. 472, cum Malchus incipiat a sequenti Leonis imperatoris septimo decimo (Mueller vol. 4 p. 69). — Priscianorum egregiam partem Iordanes servavit duobus locis, scilicet historiae Vesegotharum inseruit indolis Attilae adumbrationem et expeditionum duarum in Galliam susceptarum narrationem a c. 34, 178 ad c. 43 extr., Ostrogotharum autem rebus a c. 49, 254 ad c. 50, 263 interposuit narrationem de morte Attilae et sepultura, item de dissolutione imperii post ipsius obitum⁶⁵). utriusque loci principio Priscus nomine citatur exordiaque, maxime prioris, nullo modo cum praecedentibus coniunguntur, sed plane abrupta procedunt. item distinguuntur duo loci argumento, quod totum vertitur in Attilanis et regis Hunnorum indolem et res gestas solas respicit, ut apud Iordanem neque de Attila quicquam legatur, quod non sit Prisci, neque quicquam Prisci, quod non sit cum Attilae rebus coniunctum. sed omnium maxime capita haec distinguit propria nobilitas et egregium scriptoris ingenium eo magis insignia, quod tamquam faces e tenebris Prisciana haec emicant ex Iordanianis et luce quidem vix temerata: nam inter Prisciana locos, quos probabile sit Iordanem aliunde adscivisse, non reperiri nisi tres⁶⁶), primum c. 40, 209, ubi victoriae meritum in proelio in campis Catalaunicis pariter atque in chronico Casiodoriano male ad Gothos trahitur, alterum de papae Leonis ad Attilam legatione c. 42, 223 ex Prosperi chronico auctum, tertium de caede Bledae c. 35, 181, non tam quod eius praeterea soli annales Romani meminerunt quam quod sententia addita 'librante iustitia detestabili remedio crescentem deformes exitus invenisse' Prisci gravitati et simplicitati parum convenit. neque enim auctores tam dissimiles cogitari possunt quam sui dissimilis est Iordanes, scilicet vulgaris et Priscianus. illic omnia exilia hiantia tumentia luxata obscura interpolata: hic narratio recte et plane procedit. interponuntur orationes similiaque (p. 107, 3. 110, 12. 124, 13), quibus rerum status optime explicatur et magnae res condigna gravitate illustrantur, ut pulcherrimum de Attila mortuo carmen omnes Alexandri laudationes longe post se relinquit. variorum populorum proprietates recte distinguuntur notabilisque est locus p. 125, 20 de armorum diversitate. homines depinguntur ad vitam et verum (p. 105, 15. 110, 1. 123, 18), causae rerum rationesque et perite indicantur et religiose, ut quid in coniectura positum sit, non taceatur (ita de Attilae militum numero p. 105, 12, de pyra p. 112, 19, de Honoria p. 115, 11). sermo quoque totus differt. sententiae interponuntur, rhetoris sane, quem locum Priscum tenuisse traditur, iusto frequentiores nec semper

65) Fortasse quae de filiis Attilae Iordanes habet c. 50, 266. 53, 272 (cf. 52, 268), item ad Priscum redeunt, cum praesentim in Priscianis excerptis aliis similiter atque apud Iordanem Dingizich Romanis infestus appareat, Ernach magis amicus. in enarrandis rebus Moesiacis et Thracicis post Attilae excessum Iordanes relata apud Priscum et sibi ipsi visa et audita contaminavisse videtur.

66) Accedunt his minora studio Gothico fucata ea quae mox commemorantur, item Ablabiana ea de quibus agitur p. XXXIX.

egregiae, sed minime inscitae (p. 107, 1. 23. 108, 11. 109, 13. 113, 16. 125, 13. 128. 2); item figurae et similitudines non infelices (ut p. 110, 3: 'reliqua si dici fas est turba regum . . . ac si satellites nutibus Attilae attendebant et ubi oculo adnuisset, absque aliqua murmuratione cum timore et tremore unusquisque adstabat' et p. 112, 13: 'velut leo venabulis pressus speluncae aditus obambulans nec audet insurgere nec desinit fremitibus vicina terrere'). ipsi illi Gothici colores tumidi et inepti in his rareseunt (cf. praesertim adn. ad c. 40, 210, item p. 107, 17. 109, 18. 110, 1) et solitis soloecismis quamquam non abstinet epitomator (qui enim potuit?), tamen ex barbarico iam videmur in civilem vitam rediisse et pro infantia monachi Moesiaci humanos sermones exaudire. omnino de Prisco similiter evenit, atque supra in Floro vidimus, ut narrationis pulchritudo et barbari Alexandri laudes insignes etiam per Cassiodorianos calamistros elucentes humilis scriptoris animum ferirent et tamquam numine verae historiae tactus describeret ea magis quam compilaret. ut a legationis Prisci ad Attilam pulcherrima descriptione, quam ipsam habemus, haec longe absunt, ita egregius rerum scriptor vel apud Iordanem minus dissimilis sui evasit quam expectaris. hoc autem nomine reliqua Prisciana longe vincuntur a reliquiis quas Iordanes servavit, quod cum illa tractent argumenta communia fere et tenuia, hic versamur in penetralibus historiae et summae gravitatis rebus.

Quae de Prisco Iordanis auctore in narrationibus Attilanis posuimus ut expleantur, non omittenda est quaestio, unde Gregorius Turonensis hist. Franc. 2, 7 petiverit narrationem de duabus Attilae in Galliam expeditionibus ita comparatam, ut demptis piis excursibus ad sanctuaria sanctosque Tungrenses, Mettenses, Aurelianenses, Romanos pertinentibus sine dubio miraculorum scriptori propriis reliqua Iordanianis simillima et quodammodo paria sint⁶⁷⁾. ea similitudo talis est, ut aut ex ipso Iordane auctoreve eius Cassiodorio Gregorius sua petierit necesse sit aut certe uterque pendeat ab auctore communi. sed illi coniecturae adversantur cum indicia quaedam in ipsa narratione sese prodentia⁶⁸⁾ tum praesertim, quod Gregorius mox Aetii indolem enarrans auctorem laudat Renatum Profuturum Frigeridum, cui item deberi quae praecedunt in eiusdem Aetii rebus gestis potissimum versantia ratio suadet. sed Frigeridum auctorem a

67) Ipsa adscripti adiectis paginis Iordanianis, ut de re facile quis iudicet. — Hist. Franc. 2, 6: 'Chuni a Pannonis egressi [p. 116, 1] ut quidam ferunt c. 7. (Attila) Mauriacum campum adiens [p. 108, 6] se praecingit ad bellum Aetius cum Gothis [p. 107, 3 sq.] Francisque [p. 108, 3] coniunctus adversus Attilanem confligit. at ille ad internicionem vastari suum cernens exercitum fuga dilabitur. Theodorus vero Gothorum rex huic certamini succubuit [p. 111, 20] verumtamen Aetius patricius cum Thorismodo victoriam obtinuit [p. 112, 3] hostesque delevit. expletoque bello ait Aetius Thorismodo: 'festina velociter redire in patriam, ne insistente germano patris regno priveris [p. 113, 12]. haec ille audiens cum velocitate discessit [p. 113, 16] quasi anticipaturus fratrem et prior patris cathedram adepturus. simili et Francorum regem dolo fugavit. illis autem recedentibus Aetius spoliato campo victor in patriam cum grandi reversus est spolio. Attila vero cum paucis reversus est, nec multo post Aquileia a Chuniis capta, incensa atque diruta [p. 114, 5. 18], Italia pervagata atque subversa est [p. 114, 20]. Thorismodus, de quo supra meminimus, Alanos bello edomuit [cf. p. 115, 20]. ipse deinceps post multas lites et bella a fratribus oppressus ac iugulatus interiit [p. 116, 12]'.
68) Extrema scilicet Gregorius paulo accuratius refert quam Iordanes. nam Thorismodum bello domuisse Alanos Iordanes innuit magis quam enuntiat, similiterque periisse eum insidiis ita narrat, ut fratrum mentionem non faciat, cum reliqui auctores discrete scribant insidias ei struxisse fratres Theudericum et Fridericum (cf. Idacius ad a. 453; Prosper ad a. 454; Isidorus hist. Goth. 30). denique regis Francorum Iordanes mentionem non fecit.

nemine praeterea laudatum aetatisque plane incertae in rebus Attilanis et ipsum pendere a Prisco et per se probabile est (nam in universum de Attila quae posterius tradiderunt, ei auctori potissimum debent) et ipsa illa Aetii egregia descriptio⁶⁹⁾ vel maxime suadet: simillima enim est Priscianae Attilae et iis coloribus adumbrata, quos Prisci esse constat.

XXI. ABLABII 'descriptoris Gothorum gentis egregii verissima historia' adlegatur ^{Ablabius} c. 4, 28, item laudatur 'Ablabius historicus' c. 14, 82. 23, 117 ab alio nullo nominatus⁷⁰⁾. id nomen vel potius signum formatum consuetudine quae a tertio inde saeculo invaluit (nam ex ἀβλαβίς factum est ut Alethius Epiphanius Eugenius Eusebius Euanthius aliaque complura ex similibus bonae significationis adiectivis⁷¹⁾ cum et consul ordinarius a. 331 gesserit (C. I. L. III, 352) et alii non pauci⁷²⁾, nullus inter eos est cui cum aliqua probabilitate historiam illam Gothicam tribuas, nec solum aetas scriptoris in coniectura posita est, sed ne hoc quidem constat, num Graecus fuerit an Romanus Gothusve et utrum Graece scripserit an Latine. nam signa illa Latina declinatione ex Graecis plerumque vocabulis formata etsi in Occidente coeperunt, utriusque parti imperii communia sunt, quaeque ex Ablabio Iordanes affert, veriloquium quoque Graecum de Herulis c. 23, 117, tam ex Graeco quam ex Latino auctore derivari potuerunt. — Optandum foret, ut de Ablabio accuratius constaret: nam quae adsunt apud Iordanem petita ex narrationibus Gothorum, ut constat Iordanem debere Cassiodorio, ita si quid video Cassiodorius ex Ablabianis sublegit. Cassiodorium natione Bruttium, fortasse ne linguae quidem Gothicae peritum (certe testimonia desunt) et per totam vitam in summa re publica versatum non solum parum probabile est carmina illa et fabulas ex ore popularium ipsum collegisse, sed id

69) Eam quoque (l. 2, 8) apponere visum est: 'medii corporis, virilis habitudinis decenter formatus, quo neque infirmitudini esset neque oneri, animo alacer, membris vegetus, eques promptissimus, sagittarum iactu peritus, conto impiger, bellis aptissimus, pacis artibus celebris, nullius avaritiae, minimae cupiditatis, bonis animi praeditus, nec impulsoribus quidem pravis ab instituto suo devians, iniuriarum patientissimus, laboris appetens, impavidus periculorum'.

70) Nam quod scribit Rupertus abbas Tegerensensis in epistula (edita apud Pezium et Hueberum cod. diplomat. VI, 2 p. 53) hac: 'E. benignissimo scientiae clavigero B. intimus amicus et ipsum introire et aliis introitum aperire. rogo benivolentiam tuam, dilectissime, ut aliquos ex subiectis mihi transmittere digneris, vel scilicet Plinium de naturali historia vel Ptolemeum de cosmographia vel Blavium de gestis Gothorum vel Marcellinum de situ Hierosolymorum et Constantinopolitanorum vel Lactantium de ira dei vel Augustinum contra Iulianum vel aliquod opus Tertulliani. Ieronimum in Iob vel Leviticum magnopere desiderarem si usquam haberi sperarem', venit sine dubio ex lectis ei Geticis Iordanis. — Simili, sed minus excusabili errore nuper Paulus Buchholz (*die Quellen der historiarum decades des Flavius Blondus*. Naumburgi 1881), p. 24 sq., 131 sq. contendit Blondum, qui modo Iordanem adlegat, modo Priscum Ablabiumve, praeter Iordanem ipsum Ablabium adhibuisse, quamquam quae affert Blondus ex Ablabio, omnia et ex parte ad verbum redeunt apud Iordanem: nisi forte hoc Ablabii est regem Francorum, cuius nomen in proelio Catalaunico narrando Iordanes non ponit, fuisse Meroveum.

71) Composuit eos Schirrenus p. 36—41 diligenter magis quam fructuose. addo Ablabium Murenam ex vita Claudii Gothici c. 15, quoniam, licet epistula ipsa spuria sit, eius nominis antiquissimum quod notum exemplum praebet. ceterum ne quem deinceps decipiat sententia, quam sumptam 'ex sexto decimo Theodosii imp. libro, capitulo videlicet undecimo, ad interrogata Ablavii ducis illi et omnibus rescriptam' referunt capitularia spuria (M. G. LL. II, 2 p. 91), moneo significari non rescriptum nescio quod Theodosii iunioris ad duces Ablabium datum, ut visum est Schirreno, sed constitutionem Sirmondianam primam datam a Constantino ad Ablabium consulem a. 331, quae in quibusdam libris adscribitur Codicis Theodosiani l. XVI tit. 11 de episcopali iudicio (v. Haenel de const. Sirmondi p. 16).

72) De patrocinio quod Ablavii forma barbara apud quosdam viros doctos nacta est et de veriloquiis eius vocabuli quae dicuntur Gothicis humanum est tacere.

se fecisse ipse negat. nam qui scribit (c. 5, 38): 'nec eorum fabulas alicubi reperimus scriptas, qui eos (Gothos) dicunt in Brittania . . . in servitutem redactos 'et in unius caballi pretio a quodam ereptos' et reprehendens eos qui de Gothorum origine aliter atque ipse statuunt adiungit 'nos potius lectioni credimus quam fabulis 'anilibus consentimus' (Cassiodorii enim magis haec omnia esse quam Iordanis paene certum est), is satis significat quidquid referat, ex libris se sumpsisse, ipsiusque huius de redemptione Gothorum ex Britannia fabellae aliquam commemorationem apud auctorem sine dubio deprehendit. id autem si ita est, inter auctores qui citantur apud Iordanem nullus est, cui has fabulas acceptas ferre possis excepto Ablabio. eius e contrario de Gothica historia merita vel in epitoma ita praedicantur, ut distinctum inter auctores adhibitos memoratosve locum ei non possimus non tribuere. locos quibus adlegatur ubi examinamus, primum inde efficitur Ablabium non in rerum Romanarum enarratione de Gothis dixisse, sed de ipsis rebus Gothicis commentarios edidisse, id quod ex auctoribus apud Iordanem laudatis praeterea in Dionem Chrysostomum solum cadit. deinde omnes ostendunt Ablabium egisse de Gothorum originibus, id quod proxime coniunctum est cum narrationum illarum popularium relatione. denique primo loco quae de 'priscis Gothorum carminibus paene historico ritu' afferuntur, ita coniuncta sunt cum Ablabii commemoratione, ut ad ipsum haec quoque pertinere videantur⁷³). praeterea ex tertio loco efficitur Graecos auctores ab Ablabio adhibitos esse, cum ex eo citentur quae constat esse Dexippii. itaque cum non solum Gothica doctrina, qualis Iordanianis inest, sed Graeca quoque Cassiodorii ingenium superare videatur, etiam huius bonam partem per Ablabium suam eum fecisse crediderim. ea praesertim quae ex Prisco citantur ab Ablabio proficisci inde probabile redditur, quod quae de Vidigoia cantu maiorum celebrato traduntur duobus locis c. 5, 43 et 34, 178, sine dubio ab eo auctore profecta sunt, a quo Gothicae narrationes veniunt, id est si verum vidimus ab Ablabio, altero autem loco cum Prisci relatione ita implicita, ut Cassiodorium utramque narrationis partem ipsum coniunxisse parum probabile sit. item in narratione de origine Hunnorum quae Prisco accepta feruntur quaeque de Haliurunnis narrantur nullo modo ad Priscum referenda ita pari tenore decurrunt, ut magis credideris duas narrationes non conflavisse Cassiodorium, sed conflatas ante expilavisse. — Haec si recte disputata sunt, fuit quidam sive Gothus sive Romanus Graecusve Gothice doctus, certe qui pariter atque Amalasuintha tres linguas calleret, nomine Ablabius, qui in Gothorum origines et res gestas inquirens tam ipsorum cantus vetustos in usum vocaret quam Graecorum auctorum narrationes. quo tempore

73) Similem sententiam cum olim Sybelius proposuisset, contra dixit Schirren p. 36 ipsumque Sybelium (*Königthum* ed. 2 p. 193) iam habet adsentientem. nihilo minus illa opinio eatenus mihi certa videtur, quatenus per barbaras has tenebras ad certam persuasionem perveniri potest. primum quod opponunt Ablabium non commemorari in migratione Gothorum e Scandia in Scythiam, sed tantummodo in rebus Scythicis, aliquid ponderis haberet, si narrationis alius auctor afferretur. at cum nullus adscribatur, non is Iordanes est, quem tuto contendas eo ipso loco, quo primum scriptore aliquo utitur, eius nomen posuisse. deinde quod aiunt loco primario c. 4, 28 carmina Gothorum non secundum Ablabium laudari, immo iuxta poni carmina et ipsum, verum est; sed ita compilatores omnes agunt egitque ipse Iordanes sive is Cassiodorus est, citans c. 2 Livium et Cornelium, ubi Tacitus adhibitus est Livium laudans. Iosephi quoque locus haud scio an et ipse ex Ablabio in Cassiodoriana venerit.

vixerit, parum constat; crediderim tamen scripsisse eum non multum ante Cassiodorium regnante Theoderico, ante quem Romanorum Gothorumque coniunctum regnum stabilientem vix credibile est virum doctum sive Gothum sive Romanum tale opus aggressurum fuisse. huic probabile est maximam et utilissimam partem historiae Gothicae Cassiodorianae deberi, neque omittendum primariam operis divisionem secundum tres Gothorum sedes relatam c. 5, 38—42 ipsi Ablabio quodammodo acceptam referri (c. 14, 82). singillatim Ablabiana ut persequamur quamquam fieri non potest, tamen ubi ad cantiones maiorum provocatur (ut de capillatis c. 11, 72) legesque Gothicae belagines commemorantur (c. 11, 69) aut nominum formae produnt scriptorem Gothice doctum, id quod cadit in descriptionem Scandiae (c. 3) et stemma Amalorum (c. 14) et Gepidarum originem (c. 17) et recensum populorum in ditione Hermanarici constitutorum (c. 23, 116), ibi probabile est Ablabium auctorem subesse.

XXII. SYMMACHVS 'in quinto historiae libro' c. 15, 83 (cf. c. 88) vitam imperatoris Maximini enarravit. secundum anecdotum cod. Caroliruhensis (infra p. XXXX) Symmachus consul ordinarius a. 485 (eum enim significari recte intellexit Vöener) 'parentes suos imitatus historiam quoque Romanam septem libris edidit', cuius praeter Cassiodorium nemo meminit. locus quem servavit Iordanes cum ad verbum fere conveniat cum narratione, quam legimus nos in vita Maximini corpori scriptorum historiae Augustae inserta sub nomine Iulii Capitolini, nisi quod Christianorum persecutionem Maximino exprobrat Symmachus secutus auctores christianos (Eusebius hist. eccl. 6, 28; Oros. 7, 19) eamque ruinae eius causam fuisse ait magis pro sua pietate quam pro veritate rei, dubium non est ex illo corpore Symmachum sua mutuatum esse.

XXIII. CONSULARIUM vestigia in Geticis, scilicet in parte quae Cassiodorii aut est aut certe esse potest (nam de reliqua supra p. XXIX diximus), praeter paucissima Hieronymiana et Prosperiana, de quibus p. XXVI. XXXIV dictum est, apparent fortasse ad a. 411—427 c. 32, 165. 166, certo ad a. 455—477 per c. 45. 46: coeperunt igitur aut a fine Prosperiani aut, quod magis crediderim, a fine Hieronymi. ita autem comparata fuerunt, ut in ea item perveniant quae loco modo citato disputavimus de annalium ab Iordane adhibitorum cum Marcellinianis et similitudine et diversitate. accedit in his, quod Cassiodorius scribens inter a. 526 et 533 Marcellini volumen editum a. demum 534 adhibere non potuit; ab eo autem haec proficisci, non ab Iordane probabile est, cum narrationis tenor nullo modo variet, neque defuisse Cassiodorio horum quoque temporum consularia vel ex chronico ab ipso a. 519 edito intellegatur. — Deinde in rebus Theoderici narrandis Cassiodorius adsumpsit, ut debuit et ut ante fecerat in chronico modo citato, consularia ea quae hodie dici solent Ravennatia tota imbuta spiritu regni Theodericiani, sive ea publico consilio edita sunt sive, quod prudentiores praeferent, a laudatore aliquo status praesentis. suis annalibus quamquam non usus est propter brevitatem, loci quos ibi Prosperiana brevians ob Gothica studia mutaverat, in Geticis plane similiter tractantur, ut demonstrabunt quae adnotavi c. 18, 103 de Decio, c. 28, 144 de Athanarico, c. 30, 154 de proelio Pollentino, c. 30, 156 de Roma capta, c. 32, 166 de Vandalorum in Hispanias 'fuga', c. 40, 209 de proelio in campis Catalaunicis, c. 42, 221 de obsidione Aquileiae. luculenter igitur in minore opere germina apparent maioris.

Cassiodorius XXIV. Flavius Magnus Aurelius CASSIODORIVS SENATOR⁷⁴), de cuius vita nuperime optime egit Hermannus Vsener (*Festschrift zur Philologenversammlung in Wiesbaden* 1877 p. 66 sq.), e Brutiis originem trahens (var. 1, 4), avum habuit sub Valentiniano III († 455) tribunum et notarium (var. 1, 5), patrem sub Odoacro et Theoderico summis officiis functum et ab hoc patricium factum (var. 1, 4. 5). ipse primaevus post a. 500 quaestor sacri palatii factus est (var. 9, 24; Vsener l. c. p. 69), mox patricius et ipse (Vsener l. c. p. 16. 70), deinde a. 514 consul ordinarius, postea magister officiorum (var. 9, 24; anecdotum apud Vsenerum p. 16), quod officium per multos annos retinuisse videtur (var. 9, 24: 'quo loco positus semper quaestoribus affuisti'), certe obtinuit cum obiit Theodericus a. 526 eique successit nepos Athalaricus (var. 9, 25), deposuit autem factus praefectus praetorio a. 533/4 (var. 9, 24. 25). Athalarici mortui a. 534 successorem Theodahadum publice laudavit (Haupt opusc. 3, 303) et ei quoque, item qui ei successit a. 536 Vitigi regi quaestorium officium exhibuit, neque a rebus publicis recessit ante a. 537/8 (var. 12, 16. 27). devictis Gothis vitam saecularem reliquit et monachus factus postquam nonagesimum tertium annum agens librum de orthographia edidit, grandaevus obiit. — Historiae Gothicae cum epitomam Iordanes se proponere ipse scribat in praefatione Geticorum —: 'suades, ut nostris verbis duodecim Senatoris volumina de origine actusque Getarum ab olim et usque nunc per generationes regesque descendentem (sic) in uno et hoc parvo libello coartem' — et quae praeterea de eo opere tradita habemus ad iudicium de Iordanianis ferendum plane necessaria sint, componemus primum quae de eo supersunt testimonia profecta omnia ab ipso auctore, neque enim quisquam praeter ipsum et Iordanem eius meminit. eorum locorum tempore primus est epistula var. 9, 25 scripta a. 533 ante k. Sept. sub nomine Athalarici ad senatum urbis Romae: 'tetendit se (Cassiodorius) in antiquam prosapiam nostram lectione discens quod vix maiorum notitia cana retinebat. iste reges Gothorum longa oblivione celatos latibulo vetustatis eduxit. iste Amalos cum generis sui claritate restituit, evidenter ostendens in decimam septimam progeniem stirpem nos habere regalem. originem Gothicam historiam fecit esse Romanam colligens quasi in unam coronam germen floridum quod per librorum campos passim fuerat ante dispersum. perpendite, quantum vos in nostra laude dilexerit, qui vestri principis nationem docuit ab antiquitate mirabilem, ut, sicut fuistis a maioribus vestris semper nobiles aestimati, ita vobis regum [codd. rerum] antiqua progenies imperaret'. idem praefectus praetorio et munus iniens in epistula ad senatum 11, 1 licet historiam non nominatim citet, regum Amalorum seriem (vide c. 14) inde aperte deprompsit, et 12, 20 ea citat quae Iordanes c. 30, 156 (ubi locum attulimus) in compendium redegit. denique in praefatione variarum, quae scripta videtur c. a. 538, sic ipsum adloquuntur amici: 'duodecim libris Gothorum historiam defloratis prosperitatibus condidisti: cum tibi in illis fuerit secundus eventus, quid ambigis et haec publico dare, qui iam cognosceris dicendi tirocinia posuisse?' ad haec nuper accessit codice Caroliruhensi servatus 'ordo generis Cassiodoriorum eorumque (cod. casiodorumq) qui scriptores ex-

74) Propter nomina videantur Vsener l. c. p. 16 et Rossius inscr. chr. 1 p. 431. legitimum nomen ei fuisse Senatori fasti ostendunt eo solo nomine utentes: Cassiodorius signum fuit pariter atque Ablabius similiaque (v. p. XXXVII). itaque etiam grammatica ratione forma in *-ius* sola probabilis est.

‘titerint ex eorum progenie vel qui eruditi’ (*cod. vel ex quibus eruditis*) editus ab Vsenero l. c., unde huc pertinent extrema: ‘Cassiodorus Senator vir eruditissimus ‘et multis dignitatibus pollens iuvenis adeo dum patris Cassiodori patricii et praefecti ‘praetorii consiliarius fieret et laudes Theodorichi regis Gothorum facundissime reci- ‘tasset, ab eo quaestor est factus, patricius et consul ordinarius, postmodum dehinc ‘magister officiorum et praefuisset [*scr. fere praef. praet. suggestit*] formulas dictio- ‘num, quas in XII libris ordinavit et variarum titulum superposuit. scripsit praeci- ‘piente Theodoricho rege historiam Gothicam originem et loca mores in [*moresque XII ‘emendat Vsener*] libris annuntians’. librum, unde haec excerpta sunt, ideo potissimum, quod Symmachi et Boethii vita ita enarratur, ut iudicii eorum et exitii mentio nulla fiat, Vsenerus contendit a. 522 a Cassiodorio scriptum esse et propterea historiam Gothorum ante eum annum editam. sed id ut perite arguit, ita parum demonstravit. nam cum et praefectura praetorii a. 534 adepta non obscure ibi commemoretur et variarum publicatio c. a. 538 facta, item in ipso principio Cassiodorius praeter honores saeculares etiam ‘monachus servus dei’ dicatur, apertum est hoc apospasmatum aut superesse ex libello post Cassiodorii conversionem edito aut, quod magis crediderim, additamentis alienis auctum esse. nec rationem habet de variis quae dicuntur ad interpolatorem referre et hoc testimonio uti ad historiae Gothicae editionem definiendam. e contrario ut probabile est iubente Theoderico historiam coeptam esse, ita omnia suadent editam eam esse inter a. 526, quo obiit Theodericus, et a. 533, quo eam commemorat epistula auctoris supra recitata. ita enim recte explicatur, Cassiodorius certe laudibus suis nequaquam invidens cur extremis tantum officii sui annis eius operis mentionem fecerit: item quod ex ipsa historia citari videtur septimum decimum regnare Athalaricum, vivo Theoderico ita scribi non debuit. quod si ita Cassiodorius narrationem finivit relato obitu Theoderici et successione Athalarici⁷⁵⁾, recte id convenit Iordanianis. nam non solum admiratio summi Theoderici, quam passim prae se ferunt, ingenium Iordanis longe excedit, quippe qui ipse ultra tenuis hominis adversus imperatorem qui nunc est legitimam devotionem non adspiret, sed etiam stili Cassiodoriani certa indicia eatenus deprehenduntur. ita in verbis c. 57, 296 ‘numquam ‘Gothus Francis cessit, dum adviveret Theodericus’ nominativi usum recte Schirrenus p. 11 Cassiodorio vindicavit⁷⁶⁾. — Cassiodorii libros, quo tempore Iordanes scripsit viginti circa annis post Cassiodorium ipso etiam vivo, nondum vulgo sparsos, certe in regione ea in qua versabatur Iordanes alibi non repertos ab ipsius auctoris dispensatore⁷⁷⁾ ad triduanam, si credis, lectionem sibi procuravit, sine dubio excusationem sibi parans adversus eos, quos praevidebat questuros esse de narratione Cassiodoriana

75) Vsenerus l. c. p. 73 eum substituisse indicat, si recte intellego, ad introitum Theoderici in Italiam a. 489, propterea quod Iordanis de pugnis inter Odoacrum et Theodericum narratio affinitatem habet cum chronicis Ravennatibus. sed earum pugnarum narrationem Cassiodorius ex iisdem chronicis petiisse probabile est (cf. p. XXXIX).

76) Chlodovechum Francum quod de Theoderico scribens Iordanes, pariter atque Cassiodorius, Lodoinum appellat mirifica et fortasse perversa vocabuli formatione (cf. ind. pers.), sine dubio ex hoc ille adsumpsit. contra quod Schirrenus p. 74 sq. provocat ad locos de Eutharico Amalo, additi sunt ii quidem ad successionem Athalarici commendandam, sed ob id ipsum pari iure vivo Theoderico scribi potuerunt.

77) Servo scilicet. eum Schirrenus p. 93 non habere debuit pro Castalio dispensatore pontificis Vigilii.

IORDANES.

male luxata et fortasse interpolata: nobis ipsa destitutis standum est Iordanianis qualia qualia sunt. — Ad formam operis Cassiodoriana explicandam praeter supra disputata de auctoribus a Cassiodorio adhibitis non multa habemus quae proferamus. narrationum popularium ratio habita et Graeca doctrina egregia ut per se admiratione dignae sunt, ita neque sectae auctoris illud satis convenire supra observavimus et mediocriter tantum Graece doctum eum fuisse constat, quippe qui historiam ecclesiasticam ita adornavit, ut tres auctores Graecos rudi opera contaminaret se iubente ab Epiphanio scholastico Latine versos. immo utrumque meritum vidimus non tam Cassiodorii fuisse quam auctoris eius Ablabii, quem si teneremus, haberemus fortasse in hoc genere studiorum quem cum Herodoto componeremus. — Operis Cassiodoriana indicem fuisse probabile est eum ipsum quem epitomae Iordanes praescripsit ‘de origine actibusque Getarum’: eo enim ducit et Iordanis testimonium et quae de ‘origine Gothica’ historia Romana facta ipse auctor in variis (l. c.) scribit: historiam alibi appellans argumentum enuntiat, non titulum citat. duodecim libris ut reliqua fere Cassiodorii opera maiora ita hoc quoque divisum fuit. incepisse ab ipsis populi Gothici primordiis et ‘per generationes regesque’, id est per generationes regum descendisse Iordanes in praefatione innuit⁷⁸.

Apud Iordanem quatenus Cassiodoriana perveniant ubi quaerimus, eo quod epitomator ait ‘initium finemque et plura in medio se sua dictione permiscuisse’, quamquam supra modum inepte dictum est⁷⁹), prima postremaque prae ceteris sibi videtur vindicare, idque de postremis verum esse ex ipsa re colligitur, cum a. 526 Cassiodorius finem scribendi fecerit. de principio operis idem ita verum esse mox videbimus, ut Orosium Iordanes ibi de suo citarit, ulterius tamen id proferri non potest. nam cum id sequatur auctor, ut descriptione insularum Oceani viam sibi sternat ad Scandiam insulam describendam Gothorum antiquissimam sedem et ne Britanniae quidem descriptio, nedum Scandiae Iordani ullo modo tribui possit, quid huic hoc loco remaneat non perspicio. accedit quod locus de Hispania ab altero c. 44, 230 separari non potest. ‘plura in medio’ adiecta esse ut verum esse potest, ita non magni facio fidem illius sive notarii sive monachi, quem non puduit praefationem Rufino suffurari et Iamblichi locum comminisci. multo magis diffidemus homini ore rotundo adseveranti ex historiis Graecis et Latinis nonnullis ‘convenientia’ se addidisse. immo probabile est Graecorum auctorum usurpationem vere contineri in excerptis ex Socrate, quorum in utroque libello exilia quaedam vestigia adesse supra p. XXVII ostendi.

Restant stili diversitas studiorumque dissimilitudo auctorumque delectus. illo diligenter et erudite investigato Schirrenus compluribus locis recte agnovit sive Cassiodoriana proprietatem sive, quod fortasse rectius est, eius saeculi genus dicendi ornatum⁸⁰)

78) Ob infantiam scriptoris dubium est, utrum verba ‘ab olim et usque nunc per generationes regesque descendente’ ad se referat an ad auctorem. cum ‘volumina — descendente’ coniungere per Iordanem liceat, hoc magis probarim, quamquam Senatoris libri certe non perveniebant ‘et usque nunc’, quod secundum huius hominis consuetudinem significat ‘ad tempus praesens’. sed ad ipsam rem non multum interest; partitionem enim epitomae omnino Iordanes ab auctore sumpsit.

79) Quod suavit Gutschmidius p. 124, ut verba ‘initium finemque’ iungantur cum praecedentibus ‘addidi convenientia’, ab ordine verborum simplici scriptori consueto nimium recedit.

80) Non is Cassiodorius fuit, qui novum scribendi genus excogitaret: immo usus est paratis neque aliud

longe abhorrens a tenuitate Iordanis, qualem et in Romanis deprehendimus et in Geticorum parte ad res post a. 526 gestas pertinente. sed flores illi non valde suaveolentes et aequabiliter per universum librum sparsi sunt et ubi minus apparent, ibi non immerito suspicabere non tam Cassiodoriana ab imitatore seposita esse quam verba ita contracta, ut 'floscula' quae dicit perirent. quam ob rem ut horum indiciorum ubi adsunt non minima vis est⁸¹⁾, ita quod absunt parum probat.

Maius momentum est, id quod supra p. VII sq. iam tetigimus, in diversitate loci studiorumque. Cassiodorium supra vidimus fuisse Gothoromanum et aulicum Theoderici, Iordanem Moesogothum imperii Orientis subditum; iure igitur quaeritur, num possint partes operis demonstrari, quae cum a Cassiodorio scribi nequierint, necessario Iordani tribuendae sint. sed hac quoque via non longe progrediemur. sane quae de se suisque popularibus Iordanes profert c. 50. 51, maiore ex parte apud Cassiodorium non legit: nec magis legit apud eum acerbissima vituperia Arianorum c. 25, 131. 132. 26, 138, quae virus theologicum propria sibi inepta inhumanitate imbuit: nam Cassiodorium licet ipsum orthodoxae fidei addictum in historia scribenda Arianae doctrinae dominorum suorum memorem fuisse non solum consentaneum est, sed etiam chronico a. 519 demonstratur⁸²⁾. sed cum vel in iis locis quaedam insint, quae ex Cassiodorio proficisci aut certum est aut probabile, multo magis id pertinet, ut antea monui, ad reliquos locos etiam eos, qui colorem apertissime prae se ferunt non Gothoromanum, sed Moesogothicum. ita quae abiudices a Cassiodorio relata apud Iordanem, praeter ea quae temporum ratio ut Cassiodorio tribuamus non admittit, non multa reperiuntur.

Diacrisis inter Cassiodorium et Iordanem aut valde fallor aut tota pendet ab auctoribus. hunc enim cum ex Romanis intellegatur a recondita Graecaque doctrina totum abhorrere neque habuisse nisi commentaria illo saeculo vulgo usitata et adhuc fere servata, quidquid venit a Prisco, Dione altero utro, Strabone, Ptolemaeo, mihi est Cassiodorii. id ipsum pervenit ad Ammianum et Ablabium et si qui similes sunt, item ad ea quae cum horum excerptis ita coniuncta sunt, ut inde divelli nequeant; quibus originibus non solum melior, sed etiam longe maior pars libelli Getici continetur. e contrario ad deprehendenda Iordani propria proficiscendum est a libello Romano quosque ibi adhibuit auctores, eorum excerpta Geticis inserta videndum est num item ipsius sint. id quod uno loco mihi videtur extra dubium esse, dico in narratione de morte Valentis. eam in Romano libello c. 314 totidem verbis descripsit ex Victore epitomato, in

fecit nisi quod calamistros rhetorum Gallicanorum in aulam regis Gothici transtulit et rescripta emisit scholastica eloquentia aut ornata aut corrupta. saeculi quarti et quinti leges, maxime quae integrae extant, ut Diocletiani collegarumque de pretiis rerum venalium et novellae Theodosianae, similia multa habent, scriptoresque quoque eius saeculi, qui quidem eiusmodi cincinnos sectantur, sibi simillimi sunt. multa eius generis habet Ammianus alia si non egregia, certe ingeniosa, alia obscura et perplexa. sed ut auctorem ab auctore in talibus non facile distinguas, immo aperte agnoscat scholastica disciplina in universum parilis, ita facillimum est eius generis scriptores distinguere ab iis qui communi et tenui, ne dicam vulgari et exili scribendi genere sibi satisfaciunt, quales sunt fere annalium auctores, ut Marcellinus et omnium maxime Iordanes.

81) Propterea curam egi, ut in hac editione potiora quae Schirrenus adnotavit repeterentur, scilicet ubi similibus locis compositis res illustrantur. solae argutiae sermonis ubi Cassiodorium produnt, cum attente legentis animum ipsae feriant, expressis verbis de iis non monui.

82) Prosper cum ad a. 380 adnotavisset: 'Ambrosius episcopus pro catholica fide multa sublimiter scripsit', Cassiodorius eum compilans catholicae fidei christianam substituit.

Getico cum universum bellum explicet ad Ammianum, in imperatoris morte narranda utriusque auctoris verba contaminavit. ut dubium esse nequeat apud Cassiodorium re-
 pertae narrationi Ammianae ipsum alteram inseruisse ex Romanis suis translata. ne-
 que enim quisquam opinor contendet Cassiodorium. ut hunc locum, qui solus in Geticis
 Victorianus est, ex exili illa epitome adsumeret, Ammianum seposuisse. sed fortasse
 ulterius progredi possumus et Iordani adiudicare quaecumque veniunt ex Orosio.
 Cassiodorio hunc auctorem valde placuisse, certe ante conversionem eius, vix credit
 qui utrumque novit: quid quod vel post conversionem et ad monachos scribens (inst.
 div. litt. 17) sic de eo loquitur: 'Orosius quoque Christianorum temporum paganorum-
 'que collator praesto vobis est, si eum volueritis legere', satis frigide puto. at Ior-
 dani Orosius admodum placuit dignus ille magister tali discipulo: neque enim sine
 causa, ut Romanorum principium splendido nomine Iamblichi exornavit, ita Getica
 similiter in Orosii tutela collocavit. neque id ab eo abiudicari poterit, cum quod
 libri initium diserte sibi vindicat tum quod duae illae laudationes Iamblichi et Orosii
 pari passu procedentes omnino ab eadem manu veniunt. iam cum ex auctoribus ad
 Romana adhibitis unus Orosius etiam in Geticis saepius expilatus sit⁸³), qui item unus
 citatur adiecto 'voluminis' numero (G. 5, 43), nascitur suspicio, annon Orosiana illa
 omnia ad Iordanem pertineant sintque ipsa illa quae sua dictione in medio interpo-
 sisse se contendit. huic coniecturae tantum abest ut quicquam obstet, ut saepissime
 Orosius introducatur tamquam lacinia vesti perfectae male insuta.

In summa re Geticorum libellus, quatenus in eo tractantur res morte Theoderici
 anteriores, mera epitome est, luxata ea et perversa, historiae Gothicae Cassiodoria-
 nae, nec sine iusta causa, quod de ipsa anecdoti Caroliruhensis scriptor refert, etiam
 in Iordanis epitomen quadrat, originem gentis et loca moresque eius ibi adumbrari.
 foederatio mercennariorum et provinciarum Danuvianarum res interveniente Iordane
 locum usurparunt, quem apud Cassiodorium obtinuit regnum Romanum pariter atque
 Gothicum magni Theoderici eiusque Romanae humanitatis admiratio et imitatio: ita ex
 multis pauca selegit eaque quae retinuit barbare inflavit et auxit. denique ut uno
 verbo dicam, historia Gothica a Cassiodorio, ut ipse ait, Romana facta per Iordanem
 facta est Moesiaca.

Auctores usi
 Iordanianis

Secundus
 Tridentinus

Iordanes cum ut infimus auctorum Romanorum, ita ex ultimis sit eorum quos
 antiquae aetati adscribere solemus, alium scriptorem qui eadem aetate libellos eius ad-
 hibuerit nullum habemus⁸⁴). SECUNDVM Tridentinum episcopum, qui gesta Langobar-
 dorum scripsit c. a. 612, aut ipsam Cassiodorii Gothicam historiam aut Iordanianam
 epitomam aliquatenus secutum esse et imitatum alio loco conieci (*Neues Archiv* vol. 5
 a. 1880 p. 75); sed exilis gestorum illorum quae superest notitia ut ultra coniecturam

83) Pauca quae supra p. XXVI dixi in Geticis reperiri excerpta ex chronico Hieronymiano, ut a Cas-
 siodoro abiudicemus, causam nullam esse ibi observavi.

84) Gregorium Turonensem non usum esse Iordani libellis in praefatione p. XXXVI explicuimus.

progrediamur non admittit. — Per barbara quae sequuntur saecula Getica usurpasse videtur, quamquam auctoris nomen non posuit, is qui scripsit SCHOLIA STATIANA quae sub Lactantii nomine feruntur (v. ind. IV s. v. strava), in quibus cum item Boethius adlegetur, ita certe ut nunc iacent sexto saeculo non sunt antiquiora. — Certo Iordanem adhibuit anonymus auctor quem GEOGRAPHUM RAVENNATEM nuncupamus: at is liber etsi profectus ex cosmographia saeculi fere VII exeuntis, ut nos eum habemus non antiquior est saeculo nono, nec certum est in primitiva recensione adfuisse excerpta Iordaniana. Ravennas 'Iordanem chronographum' vel 'cosmographum' (utraque enim praedicatione eum appellat) aliquoties laudavit (v. adn. ad p. 27, 23. 60, 6. 61, 13. 18. 62, 12. 63, 8. 82, 6. 104, 17), alibi nomine non posito expilavit (v. p. 55. 59. 62. 127, item ind. II s. v. *Caesarea* et *Vagus*). codex Iordanis quem habuit, duabus corruptelis medelam affert quae nostris libris omnibus insident, scilicet p. 62, 5 et *Callipolida* dat pro *callipoda* et *Trapezus*, ubi in libris nostris est *trapeiunta*. praeterea notabile est p. 59, 1, ubi libri nostri primi ordinis habent *rerefennae*, secundi *screrefennae*, utramque lectionem in codice Ravennatis fuisse videri, cum iuxta ponat *Rerefenos* et *Sirdifenos*.

Praeter librum Ravennati visum tam per medium aevum adhibiti⁸⁵⁾ quam qui nobis praesto sunt codices scripti ad idem exemplar omnes redeunt neque id ab erroribus immune. in Romanis quae solus fere primus codicum ordo habet, id evidenter apparet cum ex hiatibus maioribus c. 137 et 303 tum ex erroribus in libris omnibus inventis, ut sunt p. 12, 21 *agituram* pro *agitaram*, p. 17, 27 *crassantem* pro *grassantem* (cf. p. 17, 22 *caurus* pro *gaurus*), p. 19, 33 *brattius* pro *bruttius*, p. 22, 32 *exiremis* pro *extremis*, p. 23, 2 *gladium* pro *cladium*. sed etiam Geticorum eadem condicio est. maiore hiatu nullo quamquam laborare videntur, singula vocabula exciderunt p. 73, 6. 119, 6, et adsunt errores communes inter alios hi: *trapeiunta* vel *trapeianta* pro *trapezunta* p. 62, 5; *cysum* (etiam Ravennas *cisson*) pro *cyrum* p. 68, 16; *basento* pro *busemento* p. 99, 11; *regericus* pro *segericus* p. 100, 16; *congustiarum* pro *angustiarum* p. 101, 19. eorum errorum partem vel apud Paulum et Frechulfum adesse adnotatio ostendit. ex iis licet quidam ad quadratam scripturam redeant, ut permutata elementa C G, I T, I Z, cum alii rursus ad Scotticam ducant, ut permutatae *a co*, *a u*, *r s*, commune archetypum non quadratis, sed Scotticis litteris scriptum fuerit necesse est. — Verba continuo in archetypo scripta fuisse inde intellegitur, quod libri antiquissimi quique, praesertim *HPV*, persaepe vocabula male separant: ita, ut uno exemplo defungar, p. 11, 5 in iis est *ioue moraret* pro *Iovem oraret*. — Compendia scripturae in archetypo ea tantum adfuisse videntur, quae Iordanis aetate in usu erant:

85) Ex his qui ad criticeam aliquam utilitatem habent vel certe ad classes codicum redigi potuerunt, infra suis locis inveniuntur: praeterea vero meum non esse putavi plenum recensum dare scriptorum qui per medium aevum Iordanis libellos utrumque alterumve utrum usurparint. adhibuerunt, quatenus vidi, *Paulus* diaconus ante a. 774 libellum utrumque; *Frechulfus* episcopus Lixoviensis ante a. 830 utrumque; *Widukindus* Corbeiensis (l. 1 c. 18 Mon. Germ. SS. III p. 425) a. 967 Geticum; *Heriger* Lobiensis a. 980 Geticum; *Landulfus* sagax inter a. 977 et 1026 Geticum; *Hermannus* Augiensis († 1054) Romanum; *Marianus* Scotus a. 1082 Romanum; *Bernoldus* Constantiensis a. 1100 Romanum; *Ekkehardus* Vraugiensis c. a. 1100 utrumque; *Hugo* Flaviniacensis a. 1102 Geticum; *Sigebertus* Gemblacensis a. 1112 utrumque; *Otto* Frisingensis a. 1143 utrumque. his posteriores omisi.

Getico cum universum bellum explicet ad Ammianum, in imperatoris morte narranda utriusque auctoris verba contaminavit, ut dubium esse nequeat apud Cassiodorium re-
 pertae narrationi Ammianae ipsum alteram inseruisse ex Romanis suis translata. ne-
 que enim quisquam opinor contendet Cassiodorium, ut hunc locum, qui solus in Geticis
 Victorianus est, ex exili illa epitome adsumeret, Ammianum seposuisse. sed fortasse
 ulterius progredi possumus et Iordani adiudicare quaecumque veniunt ex Orosio.
 Cassiodorio hunc auctorem valde placuisse, certe ante conversionem eius, vix credit
 qui utrumque novit: quid quod vel post conversionem et ad monachos scribens (inst.
 div. litt. 17) sic de eo loquitur: 'Orosius quoque Christianorum temporum paganorum-
 'que collator praesto vobis est, si eum volueritis legere', satis frigide puto. at Ior-
 dani Orosius admodum placuit dignus ille magister tali discipulo: neque enim sine
 causa, ut Romanorum principium splendido nomine Iamblichi exornavit, ita Getica
 similiter in Orosii tutela collocavit. neque id ab eo abiudicari poterit, cum quod
 libri initium diserte sibi vindicat tum quod duae illae laudationes Iamblichi et Orosii
 pari passu procedentes omnino ab eadem manu veniunt. iam cum ex auctoribus ad
 Romana adhibitis unus Orosius etiam in Geticis saepius expilatus sit⁸³), qui item unus
 citatur adiecto 'voluminis' numero (G. 5, 43), nascitur suspicio, annon Orosiana illa
 omnia ad Iordanem pertineant sintque ipsa illa quae sua dictione in medio interpo-
 sisse se contendit. huic coniecturae tantum abest ut quicquam obstet, ut saepissime
 Orosius introducat tamquam lacinia vestis perfectae male insuta.

In summa re Geticorum libellus, quatenus in eo tractantur res morte Theoderici
 anteriores, mera epitome est, luxata ea et perversa, historiae Gothicae Cassiodoria-
 nae, nec sine iusta causa, quod de ipsa anecdoti Caroliruhensis scriptor refert, etiam
 in Iordanis epitomen quadrat, originem gentis et loca moresque eius ibi adumbrari.
 foederatio mercennariorum et provinciarum Danuvianarum res interveniente Iordane
 locum usurparunt, quem apud Cassiodorium obtinuit regnum Romanum pariter atque
 Gothicum magni Theoderici eiusque Romanae humanitatis admiratio et imitatio: ita ex
 multis pauca selegit eaque quae retinuit barbare inflavit et auxit. denique ut uno
 verbo dicam, historia Gothica a Cassiodorio, ut ipse ait, Romana facta per Iordanem
 facta est Moesiaca.

Auctores usi
Iordanianis

Secundus
Tridentinus

Iordanes cum ut infimus auctorum Romanorum, ita ex ultimis sit eorum quos
 antiquae aetati adscribere solemus, alium scriptorem qui eadem aetate libellos eius ad-
 hibuerit nullum habemus⁸⁴). SECUNDVM Tridentinum episcopum, qui gesta Langobar-
 dorum scripsit c. a. 612, aut ipsam Cassiodorii Gothicam historiam aut Iordanianam
 epitomam aliquatenus secutum esse et imitatum alio loco conieci (*Neues Archiv* vol. 5
 a. 1880 p. 75); sed exilis gestorum illorum quae superest notitia ut ultra coniecturam

83) Pauca quae supra p. XXVI dixi in Geticis reperiri excerpta ex chronico Hieronymiano, ut a Cas-
 siodorio abiudicemus, causam nullam esse ibi observavi.

84) Gregorium Turonensem non usum esse Iordani libellis in praefatione p. XXXVI explicuimus.

progrediamur non admittit. — Per barbara quae sequuntur saecula Getica usurpasse videtur, quamquam auctoris nomen non posuit, is qui scripsit SCHOLIA STATIANA quae sub Lactantii nomine feruntur (v. ind. IV s. v. strava), in quibus cum item Boethius adlegetur, ita certe ut nunc iacent sexto saeculo non sunt antiquiora. — Certo Iordanem adhibuit anonymus auctor quem GEOGRAPHVM RAVENNATEM nuncupamus: at is liber etsi profectus ex cosmographia saeculi fere VII exeuntis, ut nos eum habemus non antiquior est saeculo nono, nec certum est in primitiva recensione adfuisse excerpta Iordaniana. Ravennas 'Iordanem chronographum' vel 'cosmographum' (utraque enim praedicatione eum appellat) aliquoties laudavit (v. adn. ad p. 27, 23, 60, 6, 61, 13, 18, 62, 12, 63, 8, 82, 6, 104, 17), alibi nomine non posito expilavit (v. p. 55, 59, 62, 127, item ind. II s. v. *Caesarea et Vagus*). codex Iordanis quem habuit, duabus corruptelis medelam affert quae nostris libris omnibus insident, scilicet p. 62, 5 et *Callipolida* dat pro *callipoda* et *Trapezus*, ubi in libris nostris est *trapeiunta*. praeterea notabile est p. 59, 1, ubi libri nostri primi ordinis habent *rerefennae*, secundi *screrrefennae*, utramque lectionem in codice Ravennatis fuisse videri, cum iuxta ponat *Rerefenos et Sirdifenos*.

Scholia
StatianaGeographus
Ravennas

Praeter librum Ravennati visum tam per medium aevum adhibiti⁸⁵⁾ quam qui nobis praesto sunt codices scripti ad idem exemplar omnes redeunt neque id ab erroribus immune. in Romanis quae solus fere primus codicum ordo habet, id evidenter apparet cum ex hiatibus maioribus c. 137 et 303 tum ex erroribus in libris omnibus inventis, ut sunt p. 12, 21 *agituram* pro *agitaram*, p. 17, 27 *crassantem* pro *grassantem* (cf. p. 17, 22 *caurus* pro *gaurus*), p. 19, 33 *brattius* pro *bruttius*, p. 22, 32 *exiremis* pro *extremis*, p. 23, 2 *gladium* pro *cladium*. sed etiam Geticorum eadem condicio est. maiore hiatu nullo quamquam laborare videntur, singula vocabula exciderunt p. 73, 6, 119, 6, et adsunt errores communes inter alios hi: *trapeiunta* vel *trapeianta* pro *trapezunta* p. 62, 5; *cysum* (etiam Ravennas *cisson*) pro *cyrum* p. 68, 16; *basento* pro *busento* p. 99, 11; *regericus* pro *segericus* p. 100, 16; *congustiarum* pro *angustiarum* p. 101, 19. eorum errorum partem vel apud Paulum et Frechulfum adesse adnotatio ostendit. ex iis licet quidam ad quadratam scripturam redeant, ut permutata elementa C G, I T, I Z, cum alii rursus ad Scotticam ducant, ut permutatae *a co*, *a u*, *r s*, commune archetypum non quadratis, sed Scotticis litteris scriptum fuerit necesse est. — Verba continuo in archetypo scripta fuisse inde intellegitur, quod libri antiquissimi quique, praesertim HPV, persaepe vocabula male separant: ita, ut uno exemplo defungar, p. 11, 5 in iis est *ioue moraret* pro *Iovem oraret*. — Compendia scripturae in archetypo ea tantum adfuisse videntur, quae Iordanis aetate in usu erant:

Archetypum
librorum no-
strorum com-
mune

85) Ex his qui ad criticeam aliquam utilitatem habent vel certe ad classes codicum redigi potuerunt, infra suis locis inveniuntur: praeterea vero meum non esse putavi plenum recensum dare scriptorum qui per medium aevum Iordanis libellos utrumque alterumve utrum usurparint. adhibuerunt, quatenus vidi, *Paulus* diaconus ante a. 774 libellum utrumque; *Frechulfus* episcopus Lixoviensis ante a. 830 utrumque; *Widukindus* Corbeiensis (l. 1 c. 18 Mon. Germ. SS. III p. 425) a. 967 Geticum; *Heriger* Lobiensis a. 980 Geticum; *Landulfus* sagax inter a. 977 et 1026 Geticum; *Hermannus* Augiensis († 1054) Romanum; *Marianus* Scotus a. 1082 Romanum; *Bernoldus* Constantiensis a. 1100 Romanum; *Ekkehardus* Vraugiensis c. a. 1100 utrumque; *Hugo* Flaviniacensis a. 1102 Geticum; *Sigebertus* Gemblacensis a. 1112 utrumque; *Otto* Frisingensis a. 1143 utrumque. his posteriores omisi.

ut *pl. m.* p. 8, 3 et *mag. mil.* passim in Heidelbergensem librum aliosque optimos quosque sine dubio ex archetypo translata sunt. eodem referri poterunt, quamquam fortasse immutationem quandam subierunt, *ssli* p. 7, 31, *reipl* p. 11, 11, *impr*, *scs*, *ds*, *dns*. sed plura reperiuntur etiam in Heidelbergensi ab illa actate aliena, ut *mī* = milia, *au* = autem, *uo* = vero, *e* = est, non multa tamen neque frequenter admissa, ut hoc quoque nomine is liber ad actatis Romanae archetypum prope accedat.

Primus ordo
codicum

Primus ordo librorum ut in universum et actate et integritate duos alios superat, ita solus hodie habet libellum de actibus Romanorum cum Geticis ab ipso auctore coniunctum, quem tamen aliquando ne a secundo quidem ordine afuisse constat potestque fuisse item in archetypo ordinis tertii. magis proprium est huic ordini librorum, quod in exemplaribus antiquis et a principio integris (id est in *PV*, item in Augiensi deperdito cum libris ex eo derivatis)⁸⁶ praemittitur carmen inscriptum: 'rescriptum Honorii 'scolastici contra illas epistulas exortatorias Senecae' (sic *PV*; 'in *XPI* nomine incipiunt 'versus Honorii scolastici ad Iordanem episcopum' *Paris.* 4860), cum subscriptione hac: 'explic. versus Honori scolastici ad Iordanem episcopum ad rescripta Senecae 'ad Lucillum quam (quae *Paris.*) ei scripserat exortatoria saeculum relinquere et veram 'amplectere philosophiam (ph. amplecti *Paris.*)', quod incipit:

Si fontis brevis unda latens demersa tenetur,
ignotae et viles esse putantur aquae

editum apud Mabillonium in analectis (ed. 1723) p. 387 ex codice nostro *V* et nuper denuo in Riesii anthologia Latina n. 666 ex codice eodem et Parisino 4860. id ad chronica cum nullo modo pertineat, immo in eo Honorius nescio qui magistrum suum philosophiae christianae utpote Seneca meliorem laudibus extollat, mero casu in codice primario huius familiae Iordanis libellis praescriptum in apographa ita transiit, ut librarii posteriores magistrum, cuius nomen discipulus non ponit, pro Iordane chronicorum auctore haberent. aliae notae eaeque etiam certiores, quibus hic ordo a secundo et tertio discernitur, infra p. LXII dabuntur, ubi ostendimus, quibus locis primi ordinis libri duorum aliorum consensu emendentur. ceterum hoc ordine ut in Romanis solo, ita in Geticis primario fundamento Iordanis crisin inniti ita in evidentia est, ut singillatim de ea re disputare supervacaneum sit et hoc unum in quaestionem vocari et possit et debeat, num praeter hunc ordinem reliquis in ea crisi aliquis certe locus dandus sit.

Iam enumerabuntur qui huius ordinis sunt libri excerptave.

Excerpta
Frechulfi

FRECHVLFVS Lixoviensis episcopus historiae, quam scripsit ante a. 830, complura inseruit ex utroque Iordanis libello petita alia epitomata, alia ad verbum repetita, quorum recensum diligenter dedit Aemilius Grunauer in commentario de fontibus historiae Frechulphi (Vitoduri 1864. 4.), repetivi ego in editionis margine inferiore. hoc duce ad Frechulfi optimum librum Sangallensem, quem contuli transmissum Berolinum, variam lectionem enotavi, sed in qua adhibenda cave ex silentio meo de lectione iudices: nam cum apud Frechulfum, ut fit in epitomis, multa desint, quid id esset indicare nolui, satis habens ubi utile esse videbatur Frechulfi lectionem disertis ver-

⁸⁶ Ad codices Parisinum 4860 et Monacensem 11306 (v. p. LIII. LIV) accedit liber olim Reginensis S. Emmerami, iam Monacensis n. 14613, in quo legitur carmen Honorii ad Iordanem episcopum neque tamen ipsi Iordanis libelli.

bis indicare. adhibuisse eum librum similem nostris *HPV* intellegitur ex loco p. 73, 15, ubi error *boscusta* (*HPV*) pro *buruista* (*Y*) vel *boroista* (*OB*) huic ordini proprius similiter (*boscorta*) adest apud Frechulfum. proxime accedit ad *HP* codices (cf. inter alia p. 58, 11): his meliora si qua videtur habere (p. 10, 32 *cenninensium*, p. 11, 13 *paludem*, p. 11, 27 *cui ob honorem*, p. 15, 4 *frustrato*, p. 65, 3 *namque pro ante quos*), magis est ut corrupta describens Frechulfus ipse emendarit.

HEIDELBERGENSIS 921 (nobis *H*) membr. formae quadratae maioris scriptus est Heidelbergensis saec. VIII potius quam IX in Germania (nam ad *cognatum* p. 43, 22 adscripta est glossa Theotisca *suagur*), fortasse Fuldae, unde plures codices similis scripturae venerunt in monasterium S. Martini Mogontiaci a. 1037 conditum: translato eo esse per Marianum Scotum probabiliter coniecit Giesebrechtius (apud Schmidium *Zeitschrift für Geschichtswissenschaft* 7, 564). eius monasterii fuisse constat ex praescriptione 'iste liber pertinet ad librariam sancti Martini ecclesie Maguntin. M. Syndicus 's(ub)s(cripsi)t 1479', de qua adnotatione in aliis quoque codicibus inventa dixerunt Lachmannus ad Lucretium p. 5 et Iahnus ad Florum p. VII. notae praeterea volumini inscriptae sunt hae: 1651 — $\frac{646}{566}$ — h 13. postea illatum est in bibliothecam Palatinam, ubi Heidelbergae cum esset id adhibuit Gruterus. cum reliquis Palatinis Romam migravit, deinde Parisios: denique devictis Gallis rediit Heidelbergam. specimen scripturae (*macedonia* p. 27, 13 — *flaminio* p. 27, 15) proponit Wilcken *Gesch. der Heidelberger Büchersammlungen* (1817) tab. 2 n. 2 (cf. p. 296). quaterniones fuerunt quindecim, quorum cum perierint primus et postremi folia duo postrema, remanserunt folia scripta 110 (numerantur folia 112, scilicet 1. 2. 112 vacua sunt, f. 17 errore duplicatum); insunt Iordanis Romana inde a p. 7, 26 *et finis* et Getica usque ad p. 135, 6 *regi*. — Litteratura est evidentissima et optima formae Anglosaxonicae: *a* littera saepe aperta est, *i* eminens aliquoties adest. emendatus est liber saeculo nono decimo naevius sublatis ab grammatista quodam, modeste tamen et ut paucis locis exceptis antiqua lectio adhuc cernatur⁵⁷⁾. — Codex licet omnium optimus sit, solus contra socios vix umquam verum servavit: nisi forte p. 90, 3 quod ex codicibus classis primae hic unus habet *quem perinuium*, cum in classis secundae optimo *O* sit *quam perinuiam*, eatenus pristinam scripturam archetypi communis repraesentat, quod in eo fuit *quem peruium*: quamquam res requirit quod habent libri reliqui *quem inperuium*. sed in universum vinci Heidelbergensem librorum reliquorum huius classae consensu consentaneum est, cum duo certe qui sequuntur ex eodem archetypo descendant itaque errores singulis trium horum librorum proprii redarguantur duobus reliquis consentientibus. Heidelbergensis et duobus locis quaedam verba omisit, quae adsunt in reliquis omnibus:

p. 110, 1 fide et consilio ut diximus clarus
115, 2 obicientes exemplo veriti regis

et errores habet sibi proprios inter alios hos:

p. 14, 19 annisus est <i>PVL</i>	anni sunt est <i>H</i>
16, 30 ad <i>PVL Florus</i>	in <i>H</i>
17, 31 diruit <i>PVL Florus</i>	diripuit <i>H</i>

⁵⁷⁾ Aliquoties dubitabam, maxime ubi legebatur *e* et *ñ*, utrum cauda lineolave a prima manu esset an postea accessisset.

20, 29	asina <i>PVL Florus</i>	sagina <i>H</i>
22, 36	nauium <i>PV</i>	nauigium <i>H</i>
23, 39	sed magnitudine <i>PV Florus</i>	ad magnitudinem <i>H</i>
69, 11	partus <i>PVLAOBXY</i>	partibus <i>H</i>
78, 13	ababa <i>PVLAOBXY Vita</i>	abara <i>H</i>
	18 expertis <i>PVLAXY</i> , exercitus <i>OB</i>	pertis <i>H</i>
81, 12	carporum <i>PVLOB</i> , caporum <i>XY</i>	corporum <i>HA</i>
109, 22	sacitate <i>PV</i> , sagacitate <i>LO</i> , sagacitatem <i>BXY</i>	sacietate <i>H</i> , societate <i>A</i>
112, 6	desiuit <i>PVABXY</i> , deseuit <i>L</i> , desiuet <i>O</i>	deuisit <i>H</i>
119, 19	urbem <i>PVL</i> , urbe <i>AOBXY</i>	om. <i>H</i>
127, 7	emimonti <i>P</i> , emi montis <i>VX</i> , hemi montis <i>AYZ</i> , enim montis <i>OB</i>	ei monti <i>H</i>

Palatinus VATICANVS PALATINVS 920 (nobis *P*), membranaceus fol. min. saec. X. olim ubi fuerit, ipse indicat f. 1 verbis his: 'codex sci Nazarii de monasterio quod dicitur 'Lauresham'; hic igitur liber est quem catalogus saeculi X bibliothecae Laureshamensis editus a Wilmansio (mus. Rhen. 23, 387) indicat verbis his: 'historia Iordanis 'de summa temporum seu origine Romanorum lib. I'. ut alii Laureshamenses in Palatinam bibliothecam venit, ubi eum adhibuit Gruterus, et cum hac in Vaticanam. — Quaternionum est tredecim signatorum A—N et binionis, foliorum 107 (numeris recens in scriptis mendosis omisso folio inter 34 et 35, praetermisso autem suo loco numero 77). uterque commentarius integer est; adest in principio carmen Honorii. emendatus est liber similiter atque Heidelbergensis a manu non multum posteriore. — Contulerunt mihi Romana Augustus Mau, Getica Otto Hirschfeld; deinde ne quid erroris remaneret, ille ad huius editionis plagulas sibi transmissas totum librum denuo diligentissime relegit. — Summa fide Palatinus archetypum repraesentat nec nisi orthographia, quae passim corrupta est (v. ind. III), locum cedit Heidelbergensi. solus verum et ipse raro servavit propter causam eam de qua diximus:

p. 23, 29 treuia *P*, trenta *HV*

errores proprii non desunt, sunt tamen pauci:

p. 35, 26 ex libri reliqui, et *P*

ex Geticis plures dabimus cum agetur de libro Ambrosiano (p. L).

Valenciennensis VALENCIENNENSIS (nobis *V*) olim S. Amandi P. 3. 6 sive n. 88 catalogi Mangear-tiani (Pertz *Archiv* 11 p. 522), membranaceus saec. IX medii, formae quadratae quaterniones habet XVIII, quorum XVII signati sunt, extremi folium ultimum deficit. insunt Iunilii de institutione divinae scripturae libri duo; Eucherii sacrae scripturae inst. l. duo; eiusdem de quaestionibus difficilioribus; Iordanis libelli duo cum carmine Honorii. optime scriptus est, emendatus deinde manu saec. XI ad codicem notae deterioris, sed ut paucis locis exceptis pristina scriptura agnoscat. nobis contulit quem tristi fato nuper ereptum nobis dolemus, Iohannes Heller. — Codex cum in universum pro-xime accedat ad *HP*, habet non solum errores quosdam sibi proprios:

p. 18, 28 pariter reliqui, pieriter *V*

23, 19 nam reliqui, e manu nam *V*

63, 6 uidiuarii *HPLAXYZ*, uidioarii *OB*, uiriuarii *V*

130, 15 fuerit nec cumbarum indigeat liutres reliqui, futres mediis omissis *V*

et orthographiam corruptam (vide ind. III), sed etiam emendationis grammaticae et interpolationis prima vestigia, ut sunt

- p. 22, 14 hi imis *HP*, imis *Florus*, hiemis *V*
 26, 36 empsalae mecipsae *HP*, empsalem haec ipse *V*
 63, 17 secunda, tertia *pro secundo*, tertio

itaque quae propria habet licet vera, ut

- p. 13, 39 praecesse *VL*, praecesse *HP*
 16, 31 panes *V Florus*, paenes *HP*, poenes *L*

cum ex iis erroribus sint, quos librarius non ineptus inter scribendum tollere potuerit, videndum, ne coniecturae magis quam archetypo debeantur. ceterum interpolationes raras sunt et modestae, neque libri utilitatem tollunt eo potissimum comprehensam, quod ex tribus libris *HPV* quod duo habent tertio dissentiente, id in communi omnium archetypo fuisse probabile est.

FLORENTINVS LAVRENTIANVS (nobis *L*) plut. 65, 35 (Bandini II p. 752; Pertz *Laurentianus Archiv* 5 p. 668. 672; Waitz praef. ad Pauli hist. Lang. p. 34) folio maiore exaratus saec. XI scripta historica complura continet Prosperum Eutropium Orosium Iordanem Gregorium Turonensem continuitque olim praeterea Iosephum sive Hegesippum (cf. Bandini l. c.): sed haec omnia exarata sunt a librariis aliis atque is fuit qui descripsit libellos Iordanis. descripsit autem eos ex libro mutilo; nam codice ipso integro principium Romanorum deficit usque ad p. 6, 26 *uero roboam* spatio vacuo relicto paginae unius cum dimidia; item p. 22, 10 *tanta denique* — p. 27, 9 *proelio superatae*; item extrema pars Geticorum post verba p. 125, 21 *contis pugnantem*. librum emendaverunt duae manus, quarum prior (mihi *L^b*) ipsi librario aequalis sola in censum venit. eiusdem ordinis cum sit atque tres optimi, ut aetate ita emendatione iis longe cedit lateque iam hic serpit interpolatio grammatica, ut fortasse omitti potuerit. admisi tamen variam lectionem suppressis orthographicis plenam: nam sunt quidam loci, ubi vestigia veri solus ex hoc ordine retinet deflectens ad secundum:

- p. 70, 18 diu mederi *BXY*, dionederi *O*, diomedede *L^a*, diomede *HPVL^b*
 73, 15 buruista *XY*, boroista *OB*, burusta *L*, boscusta *HPVA*
 109, 22 sagacitate *LO*, sagacitatem *BXY*, sacitate *PV*, sacietate *H*

neque absimile veri est archetypum Laurentiani diversum fuisse ab archetypo librorum *HPV* et quibusdam locis minus corruptum. sed haec virtus obscuratur interpolatione quam subiit perpetua. casu opinor factum est, quod uno loco:

- p. 82, 16 tradent *HL*, trahent *reliqui*

in errore cum Heidelbergensi consentit: nam non ex eo descriptum esse Laurentianum constat. mihi contulerunt Henricus Nissen et Benedictus Niese.

FLORENTINVS LAVRENTIANVS plut. 67 cod. 17 membr. saec. XV (cf. Pertz *Archiv et propago eius* 5, 668. 672) habens Getica sola, descriptus est ex codice Laur. 65, 35, finiens item in *contis pugnantem* p. 125, 21.

FLORENTINVS RICCARDIANVS 862 chart. saec. XV, habens Getica sola, teste Bethmanno et ipse descriptus est ex Laur. 65, 35.

VINDBONENSIS n. 3126, olim hist. prof. 477 chart. saec. XV 'liber M. pat(riar-'c)hae Aquileien.' (Pertz *Archiv* 5, 668. 10, 469; Endlicher n. 389) continens Pros-

IORDANEN.

g

perum, Iordanis Getica, gesta regum Francorum, vitam Apollonii Tyrii, Pauli historiam Langobardorum, nobis ex parte collatus a Wattenbachio, descriptus est ex Laur. 65, 35. habet inter alia p. 60, 5 *inmanes pro germanis desinitque ubi deficit ille.*

Ambrosianus
eiusque gemelli

MEDIOLANENSIS AMBROSIANVS (C 72 inf., nobis A) membr. saec. XI/XII, continet Bedae historiam Anglorum, Pauli historias Romanam et Langobardicam (cf. Waitz praef. p. 31), Iordanis Getica, historiam Alexandri. Geticorum variam lectionem, sed parum accurate enotatam sibi ab Iosepho Antonio Saxio bibliothecae Mediolanensis praefecto una cum characterum specimine in aes inciso Muratorius in adnotatione editionis suae (a. 1723) publicavit; ego ipsum denuo contuli Mediolani. scriptus est compendiis multis et arbitrariis; ita *ciuil* est et *ciuitatis* et *ciuitatem* cet. similiterque reperitur *goth*, *ostrog*, *gep*, item *theod* pro Theodorido, ut in talibus quem casum librarius significare voluerit, non semper certum sit. quem locum in crisi Iordaniana teneat aperient lectiones quae sequuntur compositae cum propriis Palatini:

- p. 63, 14 inuitauerint] inuitauerint P, inuenerit A
 76, 6 sauini] saucini PA (*inde etiam* 76, 4, *ubi sauinus P recte, saucinus A*)
 81, 4 remoti sub regibus] remotibus regibus P, remoti legibus A
 17 de secundo] secundo PAOB
 86, 7 adeunt] ad eum P, ad eam A
 95, 1 ut sensit] subsensit PA
 18 est om. PA
 97, 19 quis quem] quisque PA
 104, 17 Tibisia (*sic etiam Ravennas, similiter Priscus*)] tibussia P, tibusia A
 105, 8 detestabili om. PA
 10 magna parti] magnae parte P, magna parte A
 108, 12 momento] monento P, monente A
 114, 19 per reliquas] reliquas P, in reliquas A
 21 et om. PA
 126, 19 Froila] proila PA

habuit igitur codicis Ambrosiani librarius archetypum optimis accensendum aut ipsum Palatinum aut gemellum eius⁸⁸⁾, sed eum temere excripsit et passim pro lubitu emendavit, quae interpolatio ut universum librum occupavit, ita latissime grassata esse deprehenditur in stemmate Amalorum⁸⁹⁾. itaque non mirum est post editionem Muratorianam,

88) Errorum communio si qua est inter Ambrosianum aliosque primi ordinis libris, diversam originem habet. nam ille licet alicubi cum Heidelbergensi in errore consentiat (v. p. XLVIII), p. 81, 12 cur pro *corporum* duo librarii scripserint *corporum*, in promptu est; *societate* autem p. 109, 22 tam ex *sacitate* Palatini originem duxisse potest quam ex *sacietate* Heidelbergensis. — *Statim* p. 113, 26, *iter* p. 115, 7 tam Laurentiani scriptor delevit quam Ambrosiani, quoniam male abundant. — Ibi quoque ubi consentit Ambrosianus cum tertio ordine XYZ, ut p. 91, 5 *percipiant*] *suscipiant* AXYZ — p. 108, 20 *propria*] *sua* A, *sua propria* XYZ — p. 110, 25 *relabuntur* (sic etiam Duac.)] *delabuntur* XZ, *dilabuntur* AY — p. 112, 5 *ad*] om. AXY — 115, 18 *indignationi*] *indignationis* AXYZ, emendationis studium plerumque certe in causa est. id ipsum cadit in locum p. 79, 15, ubi veram lectionem *degere* servatam in OB pro corrupto *dedere*, item in alterum p. 84, 4, ubi verum *iugo hemi* servatum in XYZ Ambrosianus coniectura facili (cf. p. 127, 7) adsecutus est. nam quod possis item conicere librarium eius aut archetypum adhibuisse cum varia lectione hic illic adscripta aut ex pluribus exemplaribus lectionem suam composuisse, firmiter argumenta requirit.

89) Libros qui examinat, pro nota huius familiae (dico Ambrosianum, Reginae 639, Abrincensem) recte stemma hoc adhibebit. exempli causa p. 77 pro tradita lectione *Vinitharius genuit Vandiliarium: Vandalaris genuit Thiudemmer* tres hi libri ponunt interpolationem a reliquis omnibus alienam *et ipse Vandalarium patrem Thiudemmer.*

cum reliqui classis primae libri aut parum noti essent aut prorsus ignoti, Ambrosiano quodammodo principatum delatum esse; nam multum praestat recensio vulgatae superstructae libro cuidam ordinis secundi. re vera locum nullum in crisi tenet. id ipsum tamen ut intellexeretur et simul ne memoria aboleretur recensioe peculiaris, lectionem Ambrosiani integram admisi.

VATICANVS REGINAE n. 639 membr. saec. XI formae octonariae (inscriptum est 'volumen CCXXXI non (?) Petavianum') continet Iordanis Getica neque quicquam praeterea: deficit in fine mutilus p. 138, 20 *fortiori duci*. totum contulit Pertzius. cum plane consentiat cum Ambrosiano, examinatum abieci.

AVRANCHENSIS n. 154 scriptus saec. XIII exeunte in monasterio S. Mariae de periculo maris continet Victorem Vitensem, Iordanis Getica, Gildam de excidio Britanniae, Guilielmum Appulum. totus collatus est a Bethmanno. cum ad unguem consentiat cum duobus qui praecedunt aetate antecedentibus, omisi.

BAMBERGENSIS liber E. III. 14 membranaceus saec. XI inter ea quae continet multa et varia⁹⁰⁾ etiam Iordanis libellum utrumque habet, sed Romanum principio mutilum (incipit p. 16, 9 *itaque hunc diem*), collatus nobis a Waitzio. specimen dedi Geticorum praefationem et c. 3 et 52⁹¹⁾. qui scripsit natione ut videtur Italus exemplar habuit familiae primae: nam diacritica ordinis primi adsunt, absunt quae proprie sunt secundae tertiaeve sive bona sive mala omnia. proxime accedit ad Laurentianum⁹²⁾. at Bambergensem qui exaravit, tradita sibi tractavit summa licentia, ut non barbarismos solos tolleret, sed ipsas res ad libitum immutaret. ita in praefatione pro *Senatoris voluminibus* substituit *senatorum*, mox ex *parvis* fecit *non parva* et sic deinceps. a crisi igitur liber plane arcendus est memorabilis propter solam emendationis per-versae audaciam. p. 17, 27 Iordanem librarius interpolavit adhibita Pauli historia Romana.

Bambergensis
et Oxoniensis

90) Exposuit de iis Waitzius apud Pertzium *Archiv* 9, 673. ex hoc libro Getica adhibuisse Ekkehardum Vrauglensem c. a. 1099 idem observavit Mon. Germ. SS. VI p. 5.

91) p. 53, 3 *uolente me paruo subuectu nauigii* — 4 *lazare* — 5 *manum* — 6 *senatorum* — 7 *actibusque* — et *reges descendentes* — 8 *imperia* om. — p. 54, 2 *seruiamus* — 3 *mencior* — 4 *ante haec* — *quorum* om. — *factas* — 6 *plurima* — *dicione* — 8 *commemorans* p. 57, 17 *scanciae* et sic deinceps aliquoties — *quod*] *quem* — *relinquimus* — p. 58, 2 *arctui solo* — 3 *de qua*] *quam* — 4 *pompeius* — 7 *determinans* — *ad orientem* — 8 *fluus* — *quodam*] *a q.* — 10 *exigente* — 11 *paruae*] *non paruae* — 14 *beluis*] *uis* (om. *bestiis*) — *terrae* — 16 *frigore*] *frigus* — 17 *ad. cons. quae*] *quae ad. cons.* — 19 *numerum* — 22 *percurrit* om. — *quo* — p. 59, 1 *crerefennae* — 2 *atque ouis auium*] *ouium auiumque* — 3 *prelet* — 4 *sueans* — *equos u. eximios* — 5 *sapherinos* — 8 *theutes uagoht* — 9 *pleni* — *inibi*] *ibi* — 10 *gaugigoht* — *gen. hom.* — 11 *promptissimi* — *otingens* — 12 *acragaricij finni*] *ragnaricifin* — 13 *uinobiloh* — p. 60, 2 *grinni aganzii eunizite rugi arogi* — 3 *rodulf* — *regno* om. p. 127, 12 *ayimus*] *aimus* (corr.) — *ostr. qui*] *gentem ostrogathorum que* — 13 *germano* — *fiudimer morabatur* — 14 *fluuios* om. — 15 *thidimer* — *pellois* — *fiudimer cum utroque manebat* — 16 *suae*] *eorum* — *fugitiua* — 17 *que* om. — *irruerunt* — 18 *tamen quauis pauci ille exceperit* — 19 *hostium* om. — *fugam* — *scithicas petiit* — 20 *amnes fluento* — *uunni* — 21 *ad fratres thiudimeris gaudia* — *direxit sed*] *cum direxissent* — *moz* om. — p. 128, 1 *thiudimeris* — 2 *erelicua* om. — 3 *thiudimir et fiudimer* — 4 *dona* om. — *quae ad instar strenuae* om. — *accipere* — 5 *custodire* — *uidebant* — 6 *alia tamen stirpe non amala*] *quamuis alia stirpe tamen non amalorum* — 7 *cum* om. — 9 *discurrerentes* om. — 10 *cum instantibus*] *quam praesentia* — 11 *de futuro*] *defunctorum* — *contrauersione* — *cum promittit* — *que* om. — 12 *accipiunt* — 13 *ann. incr. consc.* om. — 14 *cunctatur dare*] *tardaret* (corr. *traderet*) — *extitit supplicator tantum ut*] *promittit ut exinde* — *firma*] *stabilior* — 15 *gothosque*] *et gothos* — *datus* om. — *que* om. — Orthographica praeterit.

92) In tribus locis supra p. XLIX compositis p. 70, 18 (*diu mederi*), 73, 15 (*borbista*), 109, 22 (*sagacitatem*) Bambergensis pro Laurentiano stat contra HPV.

OXONIENSIS collegii Magdalenei Lat. 14 (antea n. 2155) membr. saec. XIV⁹³, descriptus diligenter a R. Pauli (*Neues Archiv* 1, 161 sq.), praecedentis simillimus, sed nequaquam ex eo descriptus, continet Aurelium Victorem, nomina provinciarum, tractatum de Assysiis, Pauli historiam Romanam, gesta regum Francorum, Iordanis Romana et Getica, Pauli historiam Langobardorum, Einhardi vitam Karoli, Monachum Sangallensem. Romanorum et principium deficit (incipiunt enim non eodem loco atque in Bambergensi, sed proximo p. 16, 10 *iam menibus urbis*) et transpositio in iis accidit: nam post *patebant* p. 26, 30 sequitur locus a p. 29, 21 *transgrediamur* ad p. 30, 11 *proelio*, deinde ponuntur antea omissa a p. 26, 30 *enimvero ad tigrane devicto* p. 30, 11. cum contulisset nobis Reinoldus Pauli capita Romanorum extrema et Geticorum 1. 2. 60, intellectum est librum esse primi ordinis male interpolatum. exempli causa locus Get. 1, 6 sic legitur ibi: *ut in orientali plaga et indico oceano ypodem et iamnesia que quamuis peruste sole inhabitabiles tum omnino sui spacio in longum latumque sunt extense.* quaedam interpolationes communes ei sunt cum Bambergensi, ut Get. 1, 5 *et nulli ea pars cognita ni illi qui eam constituit Oxon., et nulli ea pars nisi ei qui eam constituit Bamb., item Get. 1, 7 haut procul] ut ait proconsul Oxon., hec ut proconsul Bamb.* sed licentia in Oxoniensi minus late vagata est quam in altero libro.

SALISBVRENSIS ecclesiae cathedralis n. 1027. 101 membr. saec. XIII teste Pertzio (*Archiv* 7, 103. 244) tam in libris quos continet quam in lectione consentit cum Oxoniensi Magd. 14. specimen non habui, nec desideravi.

Reichenaviensis REICHENAVIENSIS (Augiensis) liber, quem ante a. 820 scripsit scribere iussit Reiginbertus monachus († a. 846; cf. Neugart episcop. Constant. p. 548), inter alia complura historica, de quibus dixi ad Cassiodorii chronicon p. 573, posuit 'chronica Iordanis episcopi'. hoc ipsum volumen adhibuit Hermannus Augiensis († 1054) in chronicis compilandis⁹⁴, adnotans ad a. 551: 'hucusque Iordanis episcopus chronica sua 'de gestis Romanorum abbreviata perduxit'. deinde librum fuisse apud Cuspinianum ibidem (p. 587) demonstravi, qui eo usus est in opere de consulibus Romanorum edito a. 1553, sed scripto (secundum praefationem) a. 1515, id est aliquantum ante quam Romana Iordanis typis vulgarentur. nam praeter Getica, quorum adhibuit exemplar Romanis carens, et quem passim sub Iornandis nomine citat Hermannus Contractum, ipsius quoque Romani libelli Cuspiniano copiam fuisse intellegitur ex eis quae adnotat p. 576 ad a. 551: 'sic scribit Iornandes in chronica ad Vigilium in praefa-

93) Codex, quem Pertzius (*Mon. Germ. SS.* 2, 440. 728 et *Archiv* 7, 243) ait bibliothecae universitatis Oxoniensis n. 837, continentem Iordanis libellum utrumque, historiam miscellam, Pauli historiam Langobardorum, Einhardi vitam Karoli, monachum Sangallensem, hic ipse sit necesse est. nam liber Laudensis olim n. 837, hodie Laud. misc. n. 569 (*Neues Archiv* 2, 381) diversus est et indicatio numeri sine dubio perturbata; ea vero quae comprehendi dicuntur illo volumine, omnia redeunt in Magdaleneo n. 14 adeoque quae de Einhardo et Sangallensi Pertzius peculiariter et Oxoniensi libro propria refert accurate conveniunt cum descriptione Pauliana (p. 167) Magdalenei.

94) *Mon. Germ. SS.* vol. V p. 67 sq. ut excerpta ex Cassiodorii chronicis Hermannus ex hoc libro traxisse alibi docui (*Chronik des Cassiodorius* p. 574. 579), ita indidem etiam Iordanis Romana novit. ab eodem volumine pendet Bernoldus Constantiensis c. a. 1100 (*Mon. Germ. SS.* V p. 385 sq.), utrum per Hermannum an cum Hermanno, non quaesivi.

'tione: ab ipso Romulo confeci. in fine vero operis sic inquit: hae sunt causae legendo cognosces'. post Cuspinianum codex non memoratur; sed extat inde descriptus Mogontiacensis olim, hodie Parisinus is qui sequitur.

PARISINVS liber Lat. n. 4860, antea Mogontiaci in bibliotheca S. Stephani, deinde et propago eius Colberti, c. a. 940 descriptus est ex libro Augiensi eo de quo modo diximus (vide quae exposui ad Cassiodorii chron. p. 574 sq.) et ut in aliis ita in Iordanis Romanis (Getica a libro absunt) in locum archetypi iam deperditi succedit. praescriptum est chronicis post praefationem: 'incipit chronica Iordanis episcopi de origine mundi et actibus 'Romanorum ceterarumque gentium', subscriptum: 'de origine vel actibus Romanorum 'liber Iordanis episcopi explicit feliciter. amen. amen. fiat fiat'. hoc ipsum volumen adhibuit Marianus Scotus in chronicis scriptis a. 1074⁹⁵). ipsius libri et etiam magis archetypi deperditi antiquitas cum spes moveat posse ad diversam familiam eum pertinere et Romana Iordanis eo adhibito similiter emendari posse atque in Geticis prima familia et primaria emendatur ope librorum secundi tertiique ordinis, ea tota dependenda est. neque enim quicquam proprium habere hanc recensionem ductam ex libro tali, qualis est Heidelbergensis Palatinusve ita, ut librarius non indoctus sermonem reformaret, demonstrabit subiecta varia lectio a c. 358 ad finem operis⁹⁶). apparatus enim futilibus istis adiectionibus onerare nolui, simul autem exemplo aliquo ostendere, quomodo in tali auctore versati sint scholastici saeculi noni decimique. similia enim secuti sunt per hos libros eius aetatis emendatores omnes, quorum temptamina pleraque suppressi.

95) MG. SS. vol. V p. 491 adn. 72. Cassiodoriana Scotum inde traxisse demonstravi Cassiodorii chronica recensens p. 580.

96) p. 46, 20 multa — 21 parti aduerse — 22 magister militum — 24 nullique] nullius — p. 47, 4 excubitorum — imperator] in imperium — 5 misaelem — 7 misaelem — serdicam — exilium — 8 praeparauerat — 9 contudit — in gurgite iacuit] iccit in gurgitem — 10 euocatum — 12 suspicione — paula — 13 confossum — quartum mensem — senectuti suae — 16 iubante] adiuuante — 19 sancti] sanctae — inito] ininito — exercitus — 21 ab om. — 22 insidiatores — 23 coacta] cuneata — ingressos — 24 locumque — pompeio — clamide loricato — 25 palatium inuadente — 27 sociisque] proscriptis — 28 manubiis] manibus — anno om. — p. 48, 1 quod] qui — gestus — 5 deputatis] deputans — 11 theoderico et sic porro — 14 theodohadum et sic porro vel theodohat- vel theodoad- — 15 suoque filio] suum filium — 16 inultam — 21 ciuilibus bellis — 23 cyrillo marcello fara aliisque diuersis iudicibus — 24 ducem salomonem — 25 africam — 29 anhelanti suoque aduentu suspectae subueniret italiae — constructo] instructo — 30 tam nauale quam equestre agmen educens — p. 49, 1 uitigis — exercitui — 2 campaniam — 3 habebant — 4 at — 5 excusare — eo] eum — 6 uoti consensit — 7 rauennam — regnumque suum — 10 rauennam — 15 machinisque i. et turribus — 17 effugatum] fugauit — 19 theodoberto — ducentis milibus aduenerat — 20 ad alia] aliis — 21 de finibus italicis — 22 et opes] opes — principem] regem — 28 aduentum] aduentui — 29 persae — p. 50, 1 fugientem] fugientis — 4 in unius anni spatio — aduersus — 6 suos se fines] fines suos se — 9 constantino — 10 resistere — contra parthos] parthis — 12 agnoscat — 13 regem reginam et opes — 14 principe — 15 recruscentibus animis — hellebado et sic porro — 16 adsistunt — 17 uix spatio — 19 regnum — acitur — 21 et om. — macellos — 24 terrae — 26 repperiri — rauennam — 27 que om. — mari epyrum — 28 contentiones et iurgia] contentionibus et iurgiis — 29 qui] qui et — p. 51, 1 naualem classem — romani portus — 2 recipit stationi — quam om. — 5 cum] eum — tybri — 6 gladio om. — hortatur exercitum — 7 ann. fac.] fac. ann. — totulam — 8 mutatione — 9 quiescente — sicilia — 11 militarique] militari — 12 matheuenta th. r. nepte — 13 derelicta — matrimonium sumpta — 14 sardicensi — 16 deuastit — 17 africa] in africa — salomone stotza — 18 corruunt] concurrunt — iohannes — 19 gundharic — 20 eo i. c. trucidato — 21 que om. — 22 ei] et — 23 stotze perempto — successerat — urbe — 24 que om. — iohanni d. patricio — 25 troglite — 26 accipit — in om. — principi — 27 principali — 29 parthis — aduersos — p. 52, 2 iuuante — 4 matrimonium — 7 illam — magistro militum item cum gepidis — 8 gothisi in — ambabus — 10 burgarum — 12 rei publicae trogoediam (sic) — 14 ab om.

MONACENSIS POLLINGENSIS n. 11306 saec. XII. insunt Eusebii historia ecclesiastica a Rufino Latine versa, Iordanis Romana cum carmine Honorii eiusdemque Getica, Karoli Alcuinique epistolae quaedam. classis primae est, nam habet in praefatione Geticorum p. 53, 3 *subuectu nauigii*, p. 53, 8 *dura imperia* (om. *satis*), item p. 127, 13 *abest et uidimer*. in Romanis proxime accedit ad librum Parisinum 4860 descriptus sine dubio et ipse ex Augiensi. sed et neglegenter scriptus et licet modeste interpolatus soloecismis aliquatenus sublatis. recte p. 68, 16 librarius *cyrum* dedit pro *cysum*, sed ex coniectura, cum in hac lectione et probi libri consentiant et ipse Ravennas. adhibuit librum ad Florum Iahnus contulimusque eum ad Romana ego, ad Getica Bethmannus. at non solum in pleno apparatu locus nullus ei dandus fuit, sed ne specimen quidem lectionis adscribere operae pretium visum est.

Deteriores ordinis primi

Ad exemplum a PEVTINGERO acceptum, id ipsum opinor quod in bibliothecae Peutingeranae catalogo ms. (inter schedas Lucae Holstenii cod. Barb. 38, 90) recensetur sic: 'Iordanis episcopi liber de summa temporum vel origine actibusque Romanae gentis', Beatus Rhenanus Romana Iordanis primus edidit post Procopium Latine versum Basileae a. 1531. ille liber ubi hodie sit, ignoro: pessimum fuisse vel certe pessimam interpolationem inde prodiisse subiectum specimen⁹⁷⁾ declarat.

OXONIENSIS Seldenianus 16 (antea Seld. 3362) saec. XII vel XIII (cf. Waitz *Neues Archiv* 4, 384) continet excerpta ex libris Catonis de originibus, Iustino, aliis; Orosium; Eutropium et Pauli Romana libris XV; Iordanis Romana distincta in capita XCVI; abbreviationem Willelmi de gestis sequentium imperatorum; codicem Theodosianum. Inscriptio libri est 'Iordanis episcopi Ravennatis natione Gothi de gestis Romanorum ad Vigiliam adbreuationis liber incipit', ubi quod Iordanis appellatur Ravennas, praeter hunc librum et sequentem in nullo alio Romanorum redit (cf. p. XIII). ipse codex, cuius partem extremam inde a c. 364 collatam habui a Paulio, nullius utilitatis est textum sistens totum ex arbitrio reformatum⁹⁸⁾.

OXONIENSIS collegii Balliolensis n. 125 (memorat eum Lelandus collect. 3, 62) saec. XV cum adnotationibus Gulielmi Malmesburiensis, continens eadem fere atque Seldenianus, in his Iordanis Romana cum indice modo relato, descriptus sit necesse est ex eo qui praecedit.

PARISINVS Lat. n. 2467 saec. XII continet Berengaudi expositionem in Apocalypsim,

97) c. 302—304: p. 38, 35 *diocletianus semper — triumpharunt — p. 39, 1 antecedentibus sibi liberis] ac de liberis cedentibus sibi liberis — 5 cappadociamque] in cappadocia c. 358—362: p. 46, 20 *aggreditur — mula insedens* om. — 21 *inimicus — 22 item rufinus alathortque mag. mil.] iterum suus gubernator magisterque militum — 24 nulliusque — p. 47, 2 *exc. hum. — 3 aliquantulum — 4 excubitorum — 5 misaelem — 7 misaelem — perdicam — exilium — 8 idem] idem quoque — 9 contusit ingentibus] contisque ingentibus caesum — salsum in gurgitem iecit — sepultura cum] sepultum tamen — 10 euocatam — 11 praesentem — ordinarium] ordinari tum — 12 suspicione — pr. facti — 13 confossum perimit — hic] hoc — ante quartum mensem — senectuti suae c. 386—388: p. 52, 3 *longobardorum — theodahati — 6 LX] quadraginta — pugna* om. — 7 *illam — hac — 8 mil. idem] milide — gepidis — mundionis — 10 haec sunt causae — instantiam quotidianam bulgarorum antarum — 12 tragoedia. — Subscr. Iordanis de regnorum ac temporum successione libri finis.****

98) Specimen adiecl c. 386—388: p. 52, 3 *theodahati* corr. in *theodadi* — 6 LX] *quam quadraginta — 7 illam — mag. mil. idem* om. — 8 *gepidis — 9 pariter] partim — 12 dignam tragedia nostri temporis rem publicam. — Subscriptio eadem est atque inscriptio.*

fragmentum passionis S. Quintini, Bernardi librum de dispensatione et praecepto, Anonymi homiliam de paschate, S. Bernardi homiliam de annuntiatione dominica, priorem partem Romanorum Iordanis (ante prologum principium operis a verbo p. 3, 1 *Romani ut ait* usque ad v. 13 *hominum natura* legitur, suo tamen loco iterum descriptum) deficientem in medio folio in verbis p. 30, 8 *arma viderunt*. specimen quod habui docuit librum inutilem esse.

VINDOBONENSIS n. 451 (olim hist. prof. n. 600) membr. saec. XII (Endlicher n. 406) continet annales Fuldenses (Monum. SS. 1, 341), Iordanis Romanorum partem priorem, quae deficit in media pagina eo ipso loco, quo desinit Parisinus 2467, Rufi breviarium (v. praef. Foersteri p. 7). gemellus praecedentis est nec magis utilis.

PARISINVS Lat. n. 5766 membr. saec. XII, antea Thuani, deinde Colberti, continet Caesaris commentarios (v. Nipperdey praef. p. 42) et Iordanis Getica. hunc librum (sibi B) Vossius contulit cum editione Vulcanii, quae collatio adservatur Lugduni in bibliotheca publica impressorum XIII. O. 673. ex specimine, quod habui, intellexi primi ordinis quidem esse, sed ex pessimo genere interpolatorum⁹⁹).

CAESENAS MALATESTIANVS plut. 12 cod. 5 'scriptus per me Ioh. Pergulitanum pro 'magnifico et potenti domino domino Malatesta Novella de Malatestis et completus 'die III Ianuarii MCCCCLIII', Getica sola continet. contulit eum Bethmann. primi ordinis est, sed ex eius generis deterrimis.

EKKEHARDVS Vraugiensis († post a. 1125) ut in chronicis (Mon. Germ. SS. VI p. 1 sq.) concinnandis Iordanis libellum utrumque passim adhibuit, ita continuo ordine iis inseruit ex Iordane fere solo compilata capita inscripta '*historia Gothorum*' (Mon. Germ. I. c. p. 119 inc. *Claudius Ptholomeus orbis terrae descriptor, finit huiusmodi fuisse legitur*), de *Amazonibus* (I. c. p. 121, inc. *Medio tempore habitationis, finit extitisse comperimus*), de *origine Hunorum* (I. c. p. 223, inc. *Filimer rex Gothorum — redeamus*), de *Wisigothis* (I. c. p. 124 *Wisigothae itaque* — p. 130 *pristinæ libertati restituit*). ea capita cum saepe inveniuntur seorsum descripta una cum similibus de historia Francorum, Langobardorum, Saxonum (v. Pertz *Archiv* vol. 7 p. 486 sq.), non raro in catalogis et alibi sub ipso Iordanis nomine recensentur. ita Palatinus tertius Gruteri codex est Ekkehardi. pendet Ekkehardus ex libro aliquo non bono ordinis primi.

EXCERPTA VERONENSIA Iordanis codicis Vaticani Palatini n. 927 scripti Veronae a. 1181 inserta sunt collectaneis hodie notis sub nomine Anonymi Valesiani, complexa locos desumptos ex Geticis hos: c. 55, 281 [igitur] *rex Theodemir* — § 282 *repedavit* (praescribitur: *item fuere et alii Gothi, ex quorum progenie Theodericus processit*) et c. 56, 288 *nec diu post hec* — 57, 293 *audacia intrat* et c. 57, 293 *indeque subreptive* — § 295 *regnator adsumit*. variam lectionem et misit mihi et ipse quoque edidit Carolus Zangemeister in musei Rhenani vol. 30 (1875) p. 309. ego praetermisi utpote desumpta ex libro ordinis primi parum bono, qui conveniret interdum

99) Specimen esto praefatio p. 53, 3 *subuectu nauigii* — 4 *castule lazare* — 5 *adbraviatione* — 7 *actibusque gesturum — et*] *ad — regesque descendentiu*] *et reges descendentiu* — 8 *duratis* — p. 54, 4 *ante hoc — auetas* — 5 *ex om. — ac*] *et — 8 commemorans — orans*] *ora — kme frater*.

cum emendationibus librorum interpolatorum; ita p. 131, 2 legit *inscio* pro *inconscio*, aequae atque Ambrosianus et Pollingensis¹⁰⁰).

Secundus ordo
codicum

Secundae classis cum quae hodie supersunt exemplaria integra Getica tantum habeant (nam Vindobonense n. 203 cum sua propagine ex hoc ordine primoque contaminatum est), olim Romana quoque eam habuisse constat. nam huius ordinis libros qui adhibuerunt Paulus et Landolfus, tam Romana quam Getica expilarunt, adsuntque item in epitome Phillippsiana (*S*), quae et ipsa huius classis est, ex utroque libello excerpta. quid quod eius ordinis qui extat liber antiquissimus Ottobonianus capite mutilus praeter Geticorum principium etiam Romana potest amisisse.

Hiatus huic ordini communes hi fere sunt:

p. 77, 4 vandiliarium vandalarius genuit *om. SOB*

86, 6 nam ibi civitatem *om. OB*

106, 11 abscisam truncatamque auribus *om. OB*

107, 9 non per bella ubi communis *om. OB*

119, 11 necdum Olybrio octavo mense in regno ingresso obeunte] nocte *OB*.

errorum iisdem libris communium exempla cumulare supervacaneum est; unum adnotabo, quoniam ad litteraturam communis archetypi pertinet, p. 126, 22 *parialde-meus OB* pro *paria id est meus*. praeterea miro modo passim per totam hanc familiam *enim* scribitur pro *autem*. verum hic ordo librorum una cum tertio servavit praesertim locis his:

p. 53, 3 subuectum nauigio *BXY cum Rufino*

8 dura satis *ABXY cum Rufino*

111, 18 clade traxerunt *OBXY*

20 ad(h)ortans *OBXY*

127, 13 et uidimer *OBY*

subuectu nauigii *HPVLA*

duratis *HPVL*

clade detraxerunt *HPVL*, clade detraxerant *A*

adortus *HPVL*, ad hortandum *A*

om. HPVA

ideoque ibi quoque, ubi quaestio ab sola librorum auctoritate pendet, consensus horum librorum sequendus erit. ita 85, 18 forma *tharvaro*, quae est in *OBXYZ*, propterea praelata est alteri *thurvaro* classis primae; quamquam cum in antiquissimis libris nullus error frequentior sit permutatione litterarum *u* et *a*, potest illa communio ad casum quoque non improbabiler referri. ob eandem causam debuit fortasse p. 59, 11 edi *exesis* cum classe secunda (*B*) et tertia, cum prima habeat *excisis*; sed cum in Ottoboniano sit *exsis*, fieri potest ut archetypum classis secundae sic vocabulum *excisis* mutilaverit et Breslaviensis librarius inde coniectura fecerit *exesis*.

Item in Romanis, quae tertius ordo non habet, ex secundo sola excerpta Phillippsiana, verum verive vestigium haec sola servaverunt certe uno loco:

p. 15, 2 mutius *S*, veius *HPVL*, mucius *Florus*.

hiatus duo, qui hodie notis libris insident (p. XLV), utrum item in secundo ordine

100) Sprevi excerpta Iordaniana inutilia et recentia, qualia sunt in codice Vindobonensi 3216 et in Guelferbytano n. 459 extravag. n. 115.

adfuerint necne, ignoratur, quoniam excerpta quae sola supersunt ad eas partes non perveniunt.

Classis haec sola contra reliquos consentientes verum servavisse non videtur; nam qui sequuntur loci ad id demonstrandum parum sufficiunt:

p. 72, 15 gothile *OB* (Κοθήλας), gudil(a)e *HPVLXYZ*, gadile *A*
119, 19 ar(e)uernate *OB*, preuernate *similiterve HPVLXYZ*

contra reliquos dissentientes verum servavit:

p. 79, 15 degere *AOB*, dedere *HPVL*, decore *XYZ*

Quibus locis in erroribus classis prima et secunda consentiant, ad tertiam exposuimus (p. LXII). ubi consentiunt in errore codices quidam classis primae et secundae, ut evenit locis his:

p. 81, 3 aegre ferentes *om. LOB*
88, 1 LX annos] *HPVLAOX*, xl annos *BY*
8 Golthescytha] *PV^bLY*, gothescytha *HV^aOB*

id sine dubio mero casu accidit.

Ab interpolatione grammatica princeps huius familiae immunis fuerit necesse est, cum ex libris quos habemus Ottobonianum certe ea vix attigerit; alibi autem temere immutatus fuit, ut p. 78, 18 *barbara lingua* substitutum est pro *patria*.

Iam singillatim testes recensebuntur.

PAVLVS DIACONVS historiae Romanae, quam scripsit ante a. 774, ex Iordanis li- Excerpta Pauli
bello utroque excerpta complura inseruit, pauca deinde historiae Langobardorum, quae utraque nos in editionis margine inferiore indicavimus. Flori locos ut Iordanes ipse, ita etiam compilerator eius propter pulchritudinem saepius ad verbum reddidit: praeterea vero Paulum neque ineptum hominem neque indoctum cum nequaquam fugeret ab Iordane pessime res narrari, apud eum inventa in formam magis aptam redegit, cuius rei optimum exemplum suppeditat Geticorum caput 57. ibi cum Iordanes breviter et parum concinne exponat Theodericum in urbe Constantinopoli bonis omnibus frui potuisse, sed suos cum in Illyrico non optime vivere intellexisset, in Italiam secum duxisse, Paulus (15, 14) inde effecit narrationem plane argutam: 'dum huiuscemodi Theodericus deliciis 'apud Constantinopolim afflueret, gens illius, id est Ostrogothae, dum eis propter fidei 'sanctionem praedas agere more solito non liceret nec tamen ab imperatore oblata sti- 'pendia sufficere possent, coepere non minimam egestatis penuriam pati: execrantur 'foedus compositum, vituperant inutilem pactionem, mittuntque continuo ad Theodori- 'cum qui dicerent, quas, dum ipse Graecorum epulis superflueret, inopiae miseras 'sustinerent' et quae sequuntur. similiter paulo post ubi scribit Zenonem Theoderico Italiam dedisse 'per pragmaticum' (plane ut in hist. Lang. 2, 12 Alboin episcopo Tarvisino bona ecclesiae confirmat 'per suum pragmaticum') 'sacri etiam velaminis dono', aperte suae aetatis coloribus traditam narrationem adiuvit. his similibusque ut abuteretur, qui Paulum alia secutum esse statueret quam ipsa quae habemus Iordaniana, ita aliis locis, ut in narratione de Aquileia ab Attila obsessa 14, 9, praeter Iordanem diversum eumque deperditum auctorem adhibuit. quae investigatio cum ipsa non huius loci sit, inde explicatur excerptorum Paulinorum ad verba Iordanis emendanda exigua

JORDANES.

h

utilitas. scilicet plerumque compendium tantum Iordanianorum dedit, aliis locis aut ampliavit ea aut contaminavit, ut ne id quidem, quid ex Iordane Paulus receperit, in hac editione ea brevitate quam res requirebat indicari potuerit quique accurate rem cognoscere cupit, ei adeunda sit ipsa Pauli historia Romana a Droyseno nuper ita recensita, ut ad singula capita auctor indicetur. ad crisin quod attinet, paucis locis Romanorum (p. 17, 21 *tepentis* et p. 17, 25 *numerata*), uno fortasse Geticorum (p. 132, 18 *aeream ei pro etiam et*) nostrorum librorum lectioni Paulina praeferrī poterit. eorum autem ad ordinem secundum Paulus in nominibus propriis formandis proxime accedit, ut scribit *Theodico* p. 134, 17, *Ermenfredus* p. 135, 6, *Trapstila* p. 135, 8, *Theodatus* p. 136, 19. interpolationis tamen huic ordini propriae apud Paulum vestigia nulla deprehendi. mero casu cum errore Heidelbergensis consentit p. 23, 17.

et Landolfi LANDOLFVS sagax inter a. 977 et 1026 et alia addidit ad Pauli historiam Romanam et ex Iordanis Geticis duos locos c. 24 et 35 ei inseruit. eum, cum aliter atque Paulus auctorum quos expilat ipsa verba retinere soleat, luculenter apparet habuisse codicem Ottoboniani simillimum, sed eo emendatiorem, confirmaturque ita quod modo significavimus Paulum et ipsum huius ordinis codicem usurpavisse videri. nam eadem volumina, quibus Paulus usus est, a Landolfo quoque potissimum usurpata esse inde colligitur, quod Originem gentis Romanae pleniorē Paulus et Landolfus soli adhibuerunt (cf. quae exposui in *Hermae* vol. 12 p. 401).

et Herigeri HERIGER Lobiensis abbas gestis episcoporum Leodiensium, quae a. 979 vel paullo ante composuit, l. I c. 18. 19 (*Mon. Germ. SS.* 7 p. 172) locum inseruit de Hunis p. 87, 6 — 91, 9, quem ei suppeditavit 'Iordanis episcopus in historia de gestis Gothorum 'vel Getarum' ex secundae classis libro quodam depromptum, ideo autem notabilem, quod errores quidam huius ordinis libris quos novimus omnibus communes 89, 11 *magnas pro magas* et 89, 13 *terrae pro errare*, ab Herigerano excerpto absunt; quapropter variam lectionem eius infra adscripsi¹⁰¹⁾. — Similiter HVGGO FLAVINIACENSIS c. a. 1100¹⁰²⁾ et OTTO FRISINGENSIS c. a. 1143¹⁰³⁾ usi uterque Iordanis chronico utroque huius ordinis librum videntur adhibuisse.

Epitome
Phillippiana

PHILLIPPSIANAEBIBLIOTHECAE aliquando Middlehillii, hodie Cheltenhami adservatae codex (nobis S) hodie bipertitus 1885. 1896 membr. saec. IX antea fuit Parisiis in collegio Claromontano, deinde bibliothecae Meermannianae n. 821. inter excerpta histo-

101) p. 89, 6 *post]* *postea* — *interuallum* — *horosius hunorum* — 7 *omni]* *cum omni* — *extitisse]* *constituisse* — 8 *filime* — *egressum scantiae* — 10 *introtisse superius]* *introtisset sicut* — 11 *haliorunnas* — 12 *solitudine* — 13 *heremum* — *corum]* *se earum* — 14 *quae]* *quod* — 16 *quod]* *quia* — *assignabant* — 18 *quod]* *quae* — 19 *quiete]* *fide* — 20 *interioris]* *ulteriore* — p. 90, 1 *inquirunt* — 2 *se viae* — 3 *meotidem quae* (sic) *inperuam* — *pelagus aestimant]* *pecus existimabant* — 4 *quoque]* *q. ut* — 5 *inuidiam* — 6 *qui]* *quia* — 7 *iter]* *item* — *nullae ante aetati]* *ante hac aetate nulli* — 8 *diu.]* *per diu.* — *edicunt* — 9 *quam* — *didicerant* — 10 *prius om.* — 12 *alcildsueros]* *acildsueros* — *tuncorsos* — *insidebant* — 13 *alantis* — 15 *quos]* *quod* — p. 91, 1 *nigredinis* — 2 *deformis* — 3 *fiduciam turbidus prodit* — 4 *sec. gen.* — 5 *hinc]* *hi* — *uetustate* — 6 *tempestiuam om.* — *gratia cleatrices assumit* — 7 *quidem om.* — *argutis]* *acuti* — 8 *ad om.* — *arcos.*

102) Legitur apud hunc (*Mon. Germ. SS.* VIII p. 313) *Wisirmar*, ubi *uisurmar* est in *O*, p. 87, 11; *Balamir* cum *OB* p. 91, 19; in *Barinto amne*, ubi *Barentum OB*, p. 99, 11: contra casu opinor *Adricus* cum *H* p. 87, 7.

103) Apud hunc quoque 4, 21 (*Mon. Germ. SS.* XX p. 207) *amnis appellatur Barentus*; 4, 28 *receptis* est cum *SOB* p. 105, 18. sed adest *gentium* p. 105, 13.

rica diversa, quae in eo libro insunt ex ordine numerata, sub n. VIII (cod. 1896 q. XV—XIX) refertur 'liber Iordanis episcopi de summa temporum vel origine actibusque gentis Romanorum', item sub n. VIII (cod. 1896 q. XX) 'origo gentis Getarum ex libro Iordanis excerptum'. prioris libri epitomator amplam partem descripsit, ex Geticis non multa selegit, sed ut consensus cum Ottoboniano et Bambergensi inde patefiat.

VATICANVS OTTOBONIANVS n. 1346 (nobis O) membranaceus est quart. min. saec. Ottobonianus X foliorum 208. sequitur f. 132' 'excidium Troiae' nescio quod, incipiens 'Tetis dicta est mater Achillis, que de numero quinquaginta Nereidarum dicta est', finiens, ubi liber desinit mutilus, sic: 'sed veniente ad eum Postumio cum Albanos vicit et regnum Albanum inhabit et Larentinum finitum est'. quaterniones numerantur O-Z, deinde XV et sic porro. iam codex incipit in Geticis p. 58, 10 verbis *brachio exeunte*; deficit praeterea locus p. 60, 17 *inreparabiliter* ad 61, 16 *montem*, item folio exciso locus p. 116, 17 *didit occupandam* ad p. 117, 4 *pretermeat*. inscriptio deficit; subscriptio eadem est atque in reliquis bonis libris. collatum habui tam a Bethmanno quam longe accuratius ab optimo amico Ottone Hirschfeld. — Archetypum libri scriptum fuit litteris Scotticis: scilicet in erroribus huic libro propriis confunduntur passim a et u:

- p. 78, 11 *mumae* pro *mamae*
- 96, 11 *utrumque rem publicum* pro *utramque rem publicam*
- 97, 3 *lutus* pro *latus*
- 105, 1 *dispositus* pro *dispositas*
- 106, 1 *baculam* pro *buculam*
- 116, 6 *fagatum* pro *fugatum*

r et s:

- p. 78, 10. 12. 86, 17 *alexrand-* omnino pro *alexsand-*
- 99, 11 *barent-* pro *busent-*

i et l:

- p. 75, 10 *malores* pro *maiores*
- 86, 4 *agamemnon loco* pro *agamemniaco*
- 96, 3 *prelens* pro *praeiens*

librarium imperite et indiligenter officio functum esse et haec exempla monstrant et alia plurima.

BRESLAVIENSIS REHDIGERENVS repos. n. 106 (nobis B) membr. saec. XI, 'liber Breslaviensis S. Martini et S. Elifi martiris', itaque aliquando Coloniae adservatus; non continet nisi Getica. deficiunt folia duo a p. 101, 5 *ut Placidiam* ad p. 103, 1 *revocata* et a p. 110, 2 *non inmerito* ad p. 111, 15 *aspectu*. codex quamquam et aetate cedit Ottoboniano et integritate verbis passim ad arbitrium grammatici reformatis, tamen non solum ubi Ottobonianus deficit, classem hanc optime repraesentat, sed etiam suum locum tenet iuxta illum non ex eo pendens: ita hiatus Ottoboniani p. 85, 10. 92, 18. 104, 17. 106, 14. 17 in libro Breslaviensi non redeunt, similiterque errores illius non pauci ab hoc absunt. contuli ipse recognovique deinde ad huius editionis plagulas.

Conradus PEVTINGER qui Getica primus edidit a. 1515, necesse est secutus sit

h*

librum proxime accedentem ad Breslaviensem¹⁰⁴⁾, quocum plurima a reliquis codicibus aliena communia habet¹⁰⁵⁾, nec tamen ipsum expressit¹⁰⁶⁾.

VINDOBONENSIS n. 203 (olim hist. prof. 652; Endlicher n. 404) membr. saec. XI continet Iordanis Getica et Romana et inter utrumque libellum interpositum excerptum quod dicitur ex historia Gallica, de quo dixit Iac. Grimm *deutsche Mythol.* ed. 2 p. 269 sq. contaminatus est ex ordine hoc et primo. Romana vidimus prima classe librorum sola servata esse; Getica specimen subiectum¹⁰⁷⁾ (praef. et c. 3) ostendit stare in universum cum ordine secundo, quocum et lectiones plurimas communes habent et hiatus quosdam (ut 58, 3), sed item multa habere ex ordine primo adscita¹⁰⁸⁾. contaminationem eo modo significatam extra dubium ponunt geminationes in libro Vindobonensi ita admissae, ut utraque lectio in ordinem verborum recepta sit; exempli causa p. 60, 5 *romanis OB, germanis reliqui, romanis germanis Vindob.*; ibidem *infesti pugnae saeuilia B* (quae interpolatio originem traxit ex lectione hiante codicis eiusdem familiae melioris *O pugna seuitia*), *pugnabant beluina saeuilia* reliqui, *alii infestae seucicia pugnae pugnabant beluina seuitia* Vindobonensis. in archetypo igitur lectioni verae ordinis primi superscripta fuit interpolata ordinis secundi. huic libro et derivatis ex eo propria sunt glossa *attingere* in textum admissa p. 53, 3 et emblemata Rom. c. 324 p. 41, 32 *statim hostes . . . filium suum*.

VINDOBONENSIS n. 226 (antea Vniv. 690) saec. XII, olim Ioh. Cuspiniani, deinde Ioh. Fabri episcopi Vindobonensis (Endlicher n. 405), continet Iordanis Getica et Romana interposito excerpto ex historia Gallica supra dicto, praeterea Daretis historiam Troianam et vitam Apollonii Tyrii. descriptus est ex cod. Vindob. 203¹⁰⁹⁾.

VINDOBONENSIS n. 3221 (antea rec. n. 2129) chart. saec. XV (Endlicher n. 407) scriptus a. 1447, deinde a doctore Achacio Pehaim datus Ioh. Fuchsmageno, continet Aretinum de bello Gottico, Iordanis Getica, excerptum ex historia Gallica supra dictum, Daretem, Iordanis Romana. fluxit ex eodem libro.

104) Subiecti quae editio c. 3 habet a Breslaviensi libro diversa: p. 58, 3 *cedri* — 4 *cuius] eius* — 5 *uistulae* — 11 *hic . . . uiuunt* adest — *ubi] ibi* — 14 *uero* adest — 20 *est* adest — p. 59, 1 *tres gentes] gentes tres* — 2 *ouium] auium* — 9 *sub humo plana ac fertili* — 10 *et* adest — 12 *et] ex* — *raumaricae ragnaricii* — p. 60, 5 *infestae saeuilia pugnae*.

105) Ita in capite citato cum Breslaviensi stat contra Ottobonianum p. 58, 22 *austrina signa* — p. 59, 11 *mixti* — 14 *cogeni* — p. 60, 2 *unizae* — 3 *non ante omnes sed ante multos*.

106) Glossa p. 58, 11 *hic . . . uiuunt*, quae a Breslaviensi abest, adest et in margine Ottoboniani et in editione princeps. p. 106, 11 pro verbis *ab ea parati* cum substituat Breslaviensis *eam putatis*, in editione utrumque est *ab ea parati eam putatis*; commune igitur archetypum habuerit necesse est *ab ea parati*.

107) p. 53, 3 *stringere] attingere stringere* — 7 *actibusque* — *descendente* — p. 54, 1 *super omne autem] superat nos hoc* — 5 *retinere] tenere* — 6 *dictatione* — 8 *ut* (postea add.) p. 58, 1 *etenim] enim* — *cladius ptholomeus* — 12 *arctoo* — *scansia* et sic deinceps — 3 *cedri* — *ducta] ductum* — *de qua . . . positam refert om.* — 5 *fluminis] fluvii* — 10 *exeunte* — 13 *ferentur* (corr.) — 15 *eorum] earum* — *ptholomeus* — 16 *frigus* — 19 *luce vicem.* — *nesc. clar.* — 22 *austrina signa* — *illos] illis* — p. 59, 1 *crefennae* — 2 *ouium auiumque* — 4 *thoringi* — 5 *saphyrinas pellas* — 8 *theutes uagoth pergio* — 9 *uno] sic corr., m. 1 incerta* — *plana ac fertili* — 11 *mixti euagrae* — 13 *eorum] horum* — 14 *cogniti] cogeni* — p. 60, 2 *acgansi eunizi ethelrugi* — 5 *germanis] romanis germanis* — inter *grandiores* et *pugnabant* ins. *alii* (suprascr. s) *infestae seucicia pugnae*.

108) Ita adest 58, 11 *quidem* omissum in *OB*, item 77, 4 *uandiliarium uandiliarius genuit* pariter in iisdem omissum, legiturque 59, 2 *ouium auiumque* et 59, 4 *suchans*, ubi *suchans* habent *OB*.

109) In loco diacritico p. 60, 5 adest duplex lectio pariter atque in Vindobonensi 203, sed *aliis* pro *alii*. idem fere valet de iis qui sequuntur.

VINDOBONENSIS n. 3129 (olim Salisburgensis n. 33b) chart. saec. XV (Endlicher n. 408) cum adnotationibus Ioh. Hinderbach episcopi Tridentini (1465—1486) fuit aliquando Tridenti in episcopio (v. catalogus bibliothecae eius scriptus ab Ioh. Ben. Gentilotti editus apud Bonellium in monumentis ecclesiae Tridentinae vol. III part. 2 Tridenti a. 1765 p. 382 n. 86); continet Iordanis Romana, historiam Apollonii, Iordanis Getica. derivatus est ex eodem.

VINDOBONENSIS n. 3177 (antea hist. eccl. 75), scriptus a. 1501, fuit item Ioh. Fabri. continet Victorem Vitensem, Pauli historiam Langobardicam, Iordanis Getica, Callimachi Attilam. item descriptus ex eodem.

MONACENSIS 14506 olim RATISBONENSIS S. Emmerami F 9 membr. saec. XII praeter alia minora continet 'excerptum ex historia Gallica' id de quo modo diximus et Iordanis Romana, quae deficiunt p. 15, 19 in verbis *proh pudor uic.* descendit sine dubio ex codice Vindobonensi 203.

PRESSBURGI apud Capucinos qui fuit liber chart. saec. XV, antea Theoderici Vlsenii medici Augustani, continens Iordanis Getica, Prosperi chronicon, excerpta ex Historia miscella, carmina quaedam Vlsenii, eum c. a. 1824 Endlicher Vindobonensis contulit, quam collationem Theodorus Karajan cum Bethmanno communicavit. descriptus est sine dubio ex Vindobonensi n. 203, nam dittographia secunda p. 60, 5 apud eum redit.

OXONIENSIS Dorvillianus X, 1, 3, 38 chart. saec. XV exeuntis continet Pauli historiam Langobardorum et Iordanis Getica. descriptus videtur esse non ex ipso Vindobonensi 203, sed ex archetypo eius: dittographiarum p. 60, 5 priorem habet inverso ordine (*germanis romanis*), in altera legit *infestae saeuitia pugnae* omissa lectione primaria. contulit nobis R. Pauli c. 1—7. 60. omisimus totum.

VINDOBONENSIS 3416 (antea hist. prof. 452) chart. saec. XV, antea Iohannis Fuchsmagen († 1499), deinde Cuspiniani. praeter Chronographum a. 354 continet scripta manu diversa Kadlubeki chronica Polonorum et Iordanis Getica in fine mutila (deficiunt p. 138, 8 *urbis aufugit*). de eo similiter iudicandum est atque de Oxoniensi modo dicto: ex duabus dittographiis p. 60, 5 priorem habet sic: *romanis uel germanis*, altero loco legit *infeste saeuitia pugne*.

GOTWICENSIS monasterii (id enim esse quod in libris scriptis corrupto vocabulo dicitur Cirtoicense recte editor intellexit) codicem Geticorum Iordanis nactus Aeneas Silvius (1405—1464) epitomam eorum fecit, ut ipse ait in epistula praemissa ad Iohannem de Carnaiali cardinalem: quam epitomam codices proponunt Veneti duo bibl. Marc. cl. X n. 14 et cl. XXII n. 153, Donaueschingensis n. 507 catalogi Barackiani, alii, edidit Raimundus Duellius (biga librorum rariorum. Francofurti et Lipsiae 1730. fol.) librum ab Aenea Silvio usurpatum similem fuisse Vindobonensi n. 203 ex multis iudiciis intellegitur: p. 59, 1 *eresennae* legitur pro *Reresennis*, auctor autem *Iordanes* dicitur, non *Iornandes*.

Tertia classis facile dignoscitur ex inscriptione Geticorum (Romana qui simul con-
tineret huius ordinis liber nullus innotuit), quae haec est: 'in hoc corpore continentur
Tertius ordo
codicum

'cronica Iordani episcopi Ravennatis civitatis [cf. supra p. XIII] de origine ac vocabulis 'gentis Gothorum aedita ad Castalium sumptaque ex auctoribus, id est Senatore Ablabio Prisco Ioseppo Lucano Pomponio Dione Pompeio Trogo Virgilio Dicineo Comosaco 'Salmoxe Zeuta Deuxippo Libio Tito Orosio Paulo Simmacho Strabone Cornelio Claudio 'Tholomeo'. ita Cantabrigiensis, similiterque Atrebatensis Parisinus Brugensis Holmiensis: in compendium redegit Berolinensis sic: 'incipit prefatio Iordanis episcopi Ravennatis ad Castulum in historia Gothorum'. in iisdem libris, certe in Cantabrigiensi Berolinensi Gandavensi, post absolutum opus subiciuntur 'nomina gentium huius historiae. Adogit . . . Olibriones Rabari', excerpta scilicet simili ratione ex Iordanianis. eo quoque nomine haec familia coniuncta est, quod Getica Iordanis hic medium locum tenent inter Orosium et Ethicum qui praecedunt, et itinerarium Antonini quod sequitur. Orosium praecessisse in Atrebatensi infra videbimus. praecessit item in libro Cantabrigiensi, quamquam Orosii exemplum cum Ethico iam separatum est numeris inscriptum O. 4. 34; sequitur itinerarium deficiens in verbis *item a Terracina* p. 56 Pind. idem ordo est in Berolinensi, nisi quod itinerarium ab eo abest (cf. Car. Pertz cosmogr. Ethici p. 75). in Holmiensi hodie quidem desunt Orosius et itinerarium, sed ut illum appareat adfuisse. in Parisino praecedat Orosius, sequitur historia Alexandri, adfuit aliquando Ethicus. denique in Brugensi praecedat Orosius, sequitur historia Alexandri. itinerarii index in his libris hic est: 'incipit itinerarium provinciarum omnium 'antonini augusti imprimis provincia africe', id quod adnoto, quoniam similis inscriptio est codicum itinerarii duorum, Blandiniani Gandavensis et allati ex Morinis, de quibus itinerarii editores Pinder et Parthey praef. p. XV sq. egerunt, neque improbable est codicem principem huius familiae, quem infra videbimus fuisse Wandonis abbatis, tam in Geticis Iordanis hanc propaginem dedisse quam itinerarii certam familiam ex eo originem ducere.

Hiatus huic librorum ordini communis est inter alios hic:

p. 62, 16 et antes nominantur sclaveni *om. XYZ*

principem huius familiae *a* apertam habuisse litterae *u* similem errores ostendunt ei proprii:

lectio vera:

p. 69, 12 mater
97, 14 caesarea
102, 14 gunthamundus
113, 24 absentiam
114, 1. 116, 10 tolosam

lectio corrupta cl. III:

in utero
cessuria
gunthamandus
absentium
tholosum

item litteras *r s* simillimas:

p. 90, 12 boiscos
118, 10 dertona

boircos
desetona

sola haec classis verum servavit consentientibus in errore duabus aliis locis his:

cl. III:

p. 108, 10 certatur
109, 10 certamen ineunt
124, 23 copercula

cl. I. II:

testatur
certamine
cnius fercula

item dissentientibus aliis:

- p. 59, 1 scirefennae XYZ, rerefennae HPV^L Rav., crefennae OB
 2 ouis auium XYZ, ouium OB, ouium auiumque HPV^{LA}
 84, 4 iugo hemi AXYZ, iugum enim HPV, iugum eius L, iugum O, iugo B
 107, 17 diuersis gentium XY, diuersis gentibus et OB, superbarum gentium
 HPV^{LA}
 125, 25 conspiratioque XYZ, conspiratoque HPV^A, conspiratorumque OB

qui loci ita comparati sunt, ut neque de casu neque de coniectura recte cogitur. nec recte opinor obicietur paucitas exemplorum. nam cum auctor talis sit, cui ipsi perturbatissima quaeque et ineptissima merito tribuas, in Geticis autem, in quibus solis diversae originis codices praesto sunt, non multi loci inveniuntur ita desumpti ex auctoribus nobis servatis, ut in iis crisis certum fundamentum habeat, rari sint necesse est loci, ubi primi secundique ordinis librorum lectio ita vincatur a tertio, ut hanc evidenter appareat veram esse auctoris, illam ortam ex librariorum negligentia.

Quibus locis consentiunt in erroribus classis tertia et primae codices quidam:

- p. 72, 15 medopam PVLOB, medorum HXYZ
 90, 4 cerua disparuit HPV^{SOB}, om. LXYZ propter homoeoteleuton
 102, 2 egeritur reliqui, erigitur LXYZ

item classis tertia cum secunda:

- p. 84, 17 mirabiliter reliqui, miserabiliter BXY ex interpolatione hominis Christiani
 102, 19 exconsulem reliqui, et consulem OXY (B deficit)

ibi res redit aut ad corrigendi causam communem aut ad casum. interpolationes grammaticae cum passim deprehendantur, inveniuntur etiam aliae graviores: ita bis p. 78, 11. 80, 7 (hic tamen in solo Y) Alexander *Mamae* emendatus est in Alexandrum *Mammae filium*, item 88, 7 gentibus quae enumerantur numerus *undecim* adiectus. denique ex *mag. mil.* 88, 3 factum est *magna milia*. quapropter etiam quod legitur 55, 4 in his libris *ypopodes*, cum in reliquis sit *hyppodem*, per se probabile coniecturae tribuendum est, cum praesertim geographus Ravennas a reliquis libris stet et ex Ethico Iordanem in hoc librorum ordine praecedente librarius archetypi verum petere potuerit.

Principem huius familiae librum deprehendit Bethmannus eum fuisse, quem Wando per a. 742—747 abbas S. Wandregisili monasterio suo legavit testibus gestis abbatum Fontanellensium (Mon. Germ. SS. II p. 287) inscriptum 'historia Iordanis episcopi 'Ravennatis ecclesiae Getarum'; nam episcopum Ravennatem auctorem in hoc solo ordine librorum appellari supra p. XIII vidimus. at is liber hodie desideratur et quod de secundo ordine dixi eum eo nomine potissimum a primo superari, quod exemplaria antiqua et bona huius extant, illius perierunt, id multo magis in tertium cadit. nam cum hunc quoque constet extitisse saeculo octavo, exemplarium quae habuimus antiquissimum est Cantabrigiense saec. XI excerpta tamen habemus hoc antiquiora codicis Duacensis, de quibus iam videamus.

DVACENSIS codex n. 753 saeculi X exeuntis vel incipientis undecimi compilatio-
 nem rerum gestarum complectitur a monacho quodam Vedastino aut eodem tempore,
 quo liber scriptus est, aut non multo ante elaboratam et hoc solo codice nobis servatam. collectanea ea nuper prodierunt curante Waitzio nostro (Mon. Germ. SS. XIII p. 674 sq.), cui missum librum scriptum nos item pro re excussimus. auctor inter alia

Excerpta
 Duacensis

Iordanis, quem nomine quoque (scilicet ed. p. 678: *ut Iohannes* — sic errore — *Ravennatae urbis episcopus scribit*, item ubi locum p. 64, 20 exscribit, in margine est: '*sic Iordanis*') adhibuit Getica nec pauca inde ad verbum transcripsit. usus est codice huius ordinis ni fallor principe: certe etiam Vedastino coenobitae auctor episcopus est Ravennas, quaeque inde repetivit et ostendunt Iordanem eum legisse litteris Langobardicis scriptum (unde veniunt 60, 9 *ulmerachorum* pro *ulmerugorum* et 116, 7 *se mittens* pro *remittens*) et non solum sicubi huius familiae libri qui supersunt in diversa abeunt, meliori lectioni adsentit (ut 110, 15 *uobis* cum Z contra XY), sed habet etiam quae omittunt XYZ verba p. 62, 15 itemque aliquot locis contra eorum consensum antiquiorem scripturam servavit (ut 60, 8 *exientes*, 108, 3 *ribarii*, 110, 16 *magnum*, 110, 25 *autem*). ad crisin Iordanianorum licet excerpta Duacensia momentum raro afferant, si iusto tempore eorum copia mihi facta esset, apparatus critico varia lectio universa inserenda fuisset, ut feci quibusdam locis usus iis quae e Duacensi Bethmannus enotarat. iam sero nactus integra hoc certe loco pro supplemento editionis Waitzianae (p. 679 sq.) subieci elenchum excerptorum ex Iordane petitorum vel certe coniunctorum cum Iordanianis adscripta varia lectione, ubi a mea recensione discedunt. quem locum singula excerpta in compilatione Duacensi teneant si qui erit qui quaerat, adsumpta editione Waitziana facile intelleget.

[Veterum relatores hystoriarum] (p. 54, 10—16) totius — cognominant

54, 14 miliariorumque

[est ut] (p. 58, 1—12) Claudius Ptholomeus — descriptor in oceani — insulae dispositae

58, 2 oceani arctoi id est septemtrionali salo — scanzia *et sic vel scandzia postea* — 7 ad orientem — 8 gremium — 9 immenso — 10 exeunte — 12 esse *om.*

[in quibus insulis multae et diversae manserunt nationes, quarum omnium summum] (p. 65, 1) fuit studium inter alias gentes arcum intendere nervis, [certari missilibus, delectari cytharis. harum inquam nationum nomina quia fuerunt barbara nostraeque Latinitati dissona reliquimus. quae] (p. 60, 4. 5) gentes Germanis — sevitia, [ex quibus] (p. 59, 14) Dani [et Getae, quae primo Hostrogothi, id est orientales Gothi, nunc diviso vocabulo Vesegothi feruntur, feruntur egressi.] (p. 60, 6 — 61, 4) ex hac igitur — properant

60, 8 nomen loco — 9 ulmerachorum — 13 filamer — fil. gad. *om.* — 17 inrep.] miserabiliter — 19 reddit — 20 attestazione — 21 a *om.* — 61, 1 philimer — immenso *corr. in* emenso — optata potiti solo

(p. 61, 12 — 62, 3) Scythia [autem regio] Germaniae — fontem

61, 13 stagnum — 14 illud — 15 ambitum — 16 in sinistra parte — 17 sinibus — 62, 1 arctoo — 3 ab hostio suo

(p. 62, 7 — 63, 18) in cuius Scithiae — habitasse

62, 7 medio — 8 uastissimam — meotidam — 9 octo] uii — 12 flutaus — 14 aquilonem — 63, 1 nouietanense — 3 quia — 4 extenduntur *om.* — 6 uiduarii — 10 fortissimarum — fecundissima — 17 thraciaeque — mare *om.*

(p. 64, 5—8) in prima sede — annalium

64, 6 praefati unde loquimur] primi et antiqui gothi — phylimer — 7 salmoxen

(p. 64, 20—23) [in] tertia sede — serviebant. *hic in margine: sic Iordanis.*

64, 21 supra — ut sup. dix. *om.* — effecti] caeteris effecti

(p. 66, 8—13) Tanausis rex [Scytharum vel ex Oros. 1, 14] Gothorum [qui Phylimer successerat] Versozen Aegyptiorum regi ad Phasim fluvium [in marg. a quo phasides aves exortae vel cognominatae sunt] occurrit — subiugavit

10 aegyptum — 12 uesosis om. — ibi eum in eius patria — 13 eum ledere nequiuisset

(p. 66, 15. 16) ex cuius exercitu [multi provintias contuentes subiectas] deserto suorum agmine in Asiae partibus resederunt

[Rome post exactos reges dum prudentia consulum et fortitudine populorum totus pene orbis terra marique fragore obviantium armorum concuteretur, tempore quo Ptholomeus Cleopatre filius regnum Aegyptiorum (cf. p. 73, 15) Lutiusque Cornelius Sylla Romanum potitus est consulatum, Gothi ab Asia migrantes Datiam invaserunt, (cf. p. 75, 8) quae trans Danubium posita corona cingitur montium, quam non minus annis CCCLII^{bis} tenuerunt ad tempora usque Maximini Gothi, qui triennio Romanis imperavit. hic Maximus (sic) patre Gotho Micca nomine progenitus (sequitur compendium narrationis p. 78, 13 — 80, 8 editum apud Waitzium p. 680). potitus imperio ad tuitionem Romani imperii familiarem, quia ex vicino sanguine concretam, Gothorum alam ex Datia evocans in Barcionam collocat incolasque veteres ferro solo eliminat. Gothi igitur talem occasionem nacti permissa obtinuerunt loca et post biennium Narbonam super ripam Rodani fluminis sitam non sine multo suorum sanguine, dein post quinquennium sua rabie depopulantes Tolosam indepti sunt foederatique cum Romanis annui stipendiarii sub XX^{II}^{bis} imperatoribus annis manserunt CCXLVII].

[Sub Galerio imperatore partes Asiae — deleverunt] compendium narrationis p. 85, 18 — 86, 15 (Waitz l. c.).

[Sub Diocletiano — gladio peremerunt] compendium narrationis p. 86, 15 — 87, 3 (Waitz l. c.).

[Cum Theodosio virtute et prudentia consultissimo tunc iuris publici patricio, sed post victoriam consulatu Ausonii et Olibrii imperatore facto, contra Eugenium tyrannum, qui Gratiano imperatore occiso — preda recesserunt] compendium narrationis p. 93, 6—9. 95, 8. 9. 96, 10—19. 98, 16—18 (Waitz l. c.).

[Sed mox grave ferens res publica eos habere hostes quos consueverat adiutores regnique defensores, muneribus repropitiatos recepit foederatos (cf. p. 106, 13) fama interea et vera Rome perlata est ob diuturnam Romanorum atque Gothorum amicitiam Attilam Hunorum regem occidentalem atque comatam Galliam igne et ferro exterminari, et quaerebatur ut subveniretur, animabatur, ut armis tanta viri audacia premeretur. Hunos nam superius diximus secus litus Pontici maris manere quidem hieme, aestate campos velut animalia pervagare, venatione tantum usos vitam per longum tempus ita exegisse. sed ubi numerositate populi eorum excessit audacia, vicinarum gentium quietem turbare ceperunt fraudibus et rapinis. Ostrogothas sibi vicinos, qui longissimam oceani Germanici ripam insidebant, a quibus illi discesserant Gothi, quos notavimus ex Asia in Europae Galliam transisse, primo invadunt, sed mox repulsi, agilitate corporum confisi et agmine suorum, rursus crebro pertemptant, donec federatos recipiunt. Alanos quos dicunt Sclavos] (p. 90, 13 — 91, 9) pugna sibi pares — sevitia

91, 1 pauendae — nigredinis habens magis in facie puncta — 3 fiduciam — 5 suscipiant — 9 erecti

Wandalos quos nunc appellant Guenedos attemptaverunt, suis victoriis facile applicavere. gens Suavorum, id est Alamannorum, Gallis saepe numero infesta et ipsa Hunis cessit foederata. quod multis regnis terrarum non fuit ad minimum incommodum. haec apud Hunos agebantur, in quantum fides hystoriarum est credenda, temporibus Vespasiani filiorumque eius Titi atque Domitiani, qui Sarmatas atque Dacos evincere laborabat. enimvero elapsis annis ccc paulo amplius, dico autem imperii Theodosii iunioris et Archadii Honorii filio [sic], dum Innocentius papa nomen meritis evincens sedi Romanae curam administrabat, Gallia a deo relicta, quia pondere peccatorum aggravata stragem populi sui solvebat coacta, non hanc Iulianam neque Alemannicam coequare potuit mortiferam rabiem, quoniam haec quanto populorum numerositate multiplicior, tanto grandine et pernitie inmanior. is namque Attila Scytarum atque Hunorum dominus, calicem irae furorisque iusti iudicii propinaturus populis, tantis secum sociatis gentibus, quo via contulit, vivifica Christi aeclesiarum mysteria dissipavit, castra et civitates Christianitate viduavit et ubi post lamentabiles Christianorum cedes Parisius gravi barbarorum labore oppressa succubuit, circumquaque vastatis Aurelianis tenditur ipsaque agminibus hostium circumvallata perturbatur. sed inter agendum precibus beati Aniani eiusdem urbis episcopi ab Etio Romanorum patritio affabilitate, prudentia et belli fortitudine optimo, qui erat ex Italia patre natus Gaudentio, occurritur. cui in auxilio affuerunt duce rege Theoderico et filio eius Torismundo Gothi, (cf. p. 108, 3) id est Longobardi, Franci, Burgundiones, Sarmate, Armoriciani, Litigiani, Ribarii, Olibriones, Romani quondam milites. Attila excitus Romanorum fama ab Aurelianis recessit, bellum sitiens Romanis occurrit. convenitur itaque ab utroque populo in campos Maurianos qui Catalaunici dicuntur, centum — ab Etio prevenitur (*compendium narrationis* p. 108, 5 — 110, 10; *Waitz* p. 681).

[Vbi isdem patritius Gothis et caeteris populum talem adorsus est orationem] (p. 107, 3—20) : prudentiae vestrae — desiderantur [armis prestolantur]

107, 6 suum] mundi sua spe — 7 se om. — 8 etenim] enim — 10 angit — nobis] n. romanis — 13 vel] aut — 14 his . . 15 romani] his accensi milites uerbis habetis ait theodericus rex romani — 18 nullum] hinc nullum — pauit — 19 comites duci] milites ducis

[Interea] (p. 110, 11 — 111, 10) Attila — praecipitantur

110, 11 causa praecedente] pro montis vertice — 12 post] lectissima manus post — 13 rei om. — 15 consuetos — 16 uindictam — 18 iudicium — 20 campis — 21 notum — sunt om. — 22 testudinesque — 23 aciem alanos] acies — 24 nobis] n. erit — citam uictoriam — 111, 4 asserit — 5 maioribus nostris — 10 pugnam

[Circa horam — parte pugnantibus] *compendium narrationis* p. 109, 4. 5. 111, 24 — 112, 21. 113, 16—21; *Waitz* p. 681.

Sequitur (p. 681 ed.) locus de Gallia comata insertis excerptis ex Notitia Galliae, quae citatur sub nomine 'hystoriae Marcelli consulis'; scilicet adhibuit scriptor librum Bertiniani similem (St. Omer 697 + 706), in quo Marcellini chronico subiuncta est Notitia illa. haec excipit locus Hieronymi ep. 123 de clade Galliarum et narratio de M. Marcello sumpta ex Pauli historia Romana, item de Cn. Pompeio sumpta indidem, sed ut Cn. Pompeium Hispaniae victorem a Cn. Pompeio Hierosolymorum expugnatore scriptor suo errore distinguat. interposita sunt fabulosa multa pertinentia ad Galliae civitatum origines. deinde pergitur sic:

[Verum non sola Germania atque Gallia a tanto hoste passa est discrimina: eadem namque coacta sustinuit Italia milite et rerum copia opulentissima. nam post tantae caedis exterminium Torismundus ad paternum solum reversus est Tolosamque] (p. 114, 1—22) ingreditur — Italiam'

114, 1 hic] qui — fortium] f. gothorum et superiorum gallorum — 3 de secessu] discessu — 4 dissolutionem — 5 congressione — obsidit — 11 quae in fastigio — 17 omnibus generibus t. adhibitis — et om. — 18 ut appareat] apparerent — 19 et hinc — 21 tic.] tycinum quod nunc dicitur papia — 22 demoliunturque

(p. 115, 14 — 116, 9) Reversus itaque — recessit

115, 14 suas] proprias — 15 dir. leg. — 116, 1 immineret] appareret — 3 torismuadus — 6 spe om. — 7 remittens] se mittens — 8 et om.

Hiatus codicis intercepti quae sequebantur.

Codex ATREBATENSIS (nobis Z) collegiatae ecclesiae S. Mariae qui fuit hodie desideratur¹¹⁰), sed adhiberi potuit collationis eius, quam fecit Heribertus Rosweydius, apographum adscriptum ad marginem exemplaris editionis Lindenbrogianae adservati in bibliotheca publica Hamburgensi¹¹¹). recognitio etsi non indiligenter facta est, Rosweydius multa sine dubio adnotare aut noluit aut supersedit: quapropter silentio diffusi ibi tantum librum adlegavimus, ubi diserto testimonio de lectione constaret: neque enim tantae utilitatis est, ut ubi dubiis coniecturis lectio eius implicita foret, ad eum attendamus. similiter si quando adscripta dubitationem aliquam relinquebant, saepius ea suppressimus: ut p. 53, 4 in ed. est *castali*, superscriptum *e* pro *i*, ut dubium sit utrum *castale* an *castule* in Atrebatensi fuerit. item p. 59, 10 cum in ed. sit *athelnil*, deleta est *t*, sed utrum fuerit *ahelnil* an *ahelmi* (sic X), minus certum est. uno certe loco p. 110, 15 in hac familia cum Duacensi solum Atrebatensem verum servavisse supra p. LXIV observavimus; similiter 114, 22 solus tertii ordinis habet *demoliuntque*. e contrario non desunt mendae huic libro propriae, ut hiatus p. 73, 15. propius accedit ad Berolinensem Y quam ad Cantabrigiensem X etiam in erroribus (ita p. 126, 23 verba *mag. mil.* adsunt in X, absunt ab YZ), sed longe praestat Berolinensi eamque utilitatem praebet, quod ubicumque XZ consentiunt, de lectione libri principis huius ordinis fere decisum sit. ubi vero contra X stant YZ vel etiam, id quod raro evenit, tres libri in diversa omnes abeunt, archetypi lectio in coniectura posita est.

110) Mentio eius fit in catalogo saec. XIII vel XIV bibliothecae monasterii Atrebatensis S. Vedasti (Antonius Sanderus bibl. Belgica I [1641] p. 64) sic: 'historia Orosii et Iordanis'. Robertus Gale in praefatione ad patris Thomae Itinerarium Britanniarum (Londini 1709. 4.) p. IV quod ait patrem in itineralio Antonini recensendo adhibuisse variam lectionem a Benteleio ex codice Atrebatensi desumptam, pertinet sine dubio ad eundem librum, quem praeter Getica etiam itinerarium continuisse ut reliquos huius familiae probabile est; observantque editores Benteleianum itinerarii librum conspirare fere cum libris Gandavensi et Morino, quos supra p. LXII ad hanc familiam revocavimus. codicem eum, quem Galii possederunt eiusdem generis (nobis X), ipsum esse Atrebatensem quominus statuamus, obstat et lectionis XZ diversitas et quod itinerarium in libro a Benteleio adhibito integrum fuit, mancum in Galiano.

111) Nuper Heitzius professor Argentoratensis misit ad me alterum eiusdem editionis exemplar, aliquando 'bib. domus prof. societatis Iesu Antv(erpensis)', cui praescriptum est: 'contulli cum vetusto exemplari in membrana ecclesiae collegiatae S. Mariae Atrebat. habetur post Orosium in magno 4to. dedit eum 'librum ecclesiae Iacobus Arondelli canonicus. H(eribertus) R(osweydius)', archetypum igitur Hamburgensis, cuius in locum infelici clade deleti substitutum nunc adservatur in bibliotheca publica Hamburgensi. — Inde errores quidam apographi emendantur, ut 62, 12 in Z *stutaus* fuit ut in XY, non *stuitans*; 67, 12 *sortitae*, non *fortiter*.

Cantabrigiensis CANTABRIGIENSIS (nobis X) *Trinity College* O. 4. 36, antea Galii n. 64¹¹²), fol. membr. saec. XI exeuntis, quid contineat praeter Iordanis Getica, supra exposui. contuli ipse et lectionem rettuli plenam. codex est eorum qui toti conferri potuerint huius ordinis optimus, sed habet sibi proprios et hiatus (ut p. 92, 12. 127, 4) et errores complures.

Berolinensis BEROLINENSIS Lat. fol. 359 membr. saec. XII (nobis Y) fuit aliquando monasterii S. Lamberti Laetiensis (Liessies) in Hannonia (recensetur in catalogo librorum eius monasterii apud Sanderum bibl. Belg. vol. II a. 1643 p. 27 sic: 'Iordanes episcopus 'Ravennas, historia Getarum, liber unus'), postea apud Lebeau iure consultum Avenensem, ubi eum excussit Bethmannus, deinde in bibliotheca nostra regia. contuli ipse; lectionem rettuli suppressis mendis ei propriis, id est ubi solus stat contra reliquos libros omnes consentientes. interpolationem subiit sibi peculiarem; ita p. 121, 21, ubi Atrebatensis, Cantabrigiensis, Parisinus 5873 pro *dediticiis* dant corruptum *delitiis*, ei Berolinensis substituit *reliquis*, p. 128, 2 pro *herilieua* Cantabrigiensis et Parisini 5873 Berolinensis dat *herili sua*, p. 68, 16 ex *cysum* fecit *cydnum*, p. 61, 11 pro *edicere*, quod habent reliqui libri et ex hoc ordine Cantabrigiensis, in Atrebatensi est *ediscere*, in Berolinensi Parisino Brugensi *edisserere*. solus ubi verum habet (ut p. 63, 3 *qua pro quia*), coniectura in causa est.

Deteriores ordinis tertii

PARISINOS libros duos hodie disiunctos 4880 et 5873 aliquando unum volumen ita effecisse, ut quae in priore desunt folia (secundum numerationem antiquam) 49—64 in altero inveniantur, et res ostendit et ad priorem partem P. Pithoeus (nam eius manum agnovit qui mea causa examinavit A. Schoene) haec subnotavit: 'recepi hunc librum 'a P. Daniele idib. Octob. 1570, ex quo detraxi (?) quaterniones duos, in quorum 'posteriore fuerant abscisa folia quatuor quorum ultimum quod remanserat finem Aethici 'cosmographiae continebat'. prior codex continet post Orosium f. 48 principium Geticorum usque ad verba praefationis p. 53, 6 *de origine actibusque*, posterior foliis 49—60 (numerationis scilicet antiquae) quae sequuntur inde a verbis *getarum ab olim* usque ad p. 138, 20 *cessit et* fine mutila, praeterea Callisthenis vitam Alexandri, ut mittam ea quae biblioepa solus adiunxit. ex hoc libro sumpta est varia lectio quam a Pithoeo acceptam Fornerius ad marginem editionis suae (cum Cassiodorio Paris. 1579, rep. 1583. 1589) publicavit. eundem (sibi A) Vossius contulit cum editionis Vulcanii exemplari hodie adservato in bibliotheca Lugdunensi impr. XIII. O. 673. codex Berolinensi fere aequiparandus est, ut modo hic modo ille propius accedat ad huius familiae archetypum neuterque careat mendis sibi propriis. ad auctoris crisin nullam ex eo utilitatem redundare declarat specimen adiectum praefationem et c. 3 complectens¹¹³).

112) Eius meminit Robertus Gale p. IV praefationis ad patris Thomae editionem itinerarii Britanniarum (Londini 1709. 4.) verbis his: 'penes me est in pergamenis pars illa itinerarii quae Africam Sardiniam Siciliam Italiamque peragrat'. cf. Parthey et Pinder praef. itin. p. XXXI.

113) p. 53, 3 *litoris] maris* — 4 *castale lazare* — 5 *habet — id] hoc* — 7 *actibusque — generationes] egnationes* (sic) — 8 *ab eo] habeo* — 9 *nollet* — p. 54, 1 *implendum — autem] enim est* — 3 *eiusdem* — 8 *tu ut] ut tu* — *dominus t. amen* om. p. 58, 1 *etenim] enim* — *tholomeus* — 2 *occeano — scandzia* et sic deinceps plerumque (p. 59, 13. 60, 1 *scandze*) — 7 *ad orientem — lacum* om. — 8 *gremium* —

BRUGENSIS membr. fol. saec. XIV, olim abbatiae S. Mariae de Dunis (Terduyn) prope Brugam, iam Brugae est in seminario, ubi eum contulit Bethmann iudicavitque ex eodem libro descriptum, ex quo venit Berolinensis.

STOCKHOLMIENSI bibliothecae quem librum intulit Ioh. Gabr. Sparwenfeldt (Lilieblad cat. libr. mss. quibus bibl. regiam Holmiensem auxit I. G. Sparwenfeldt. Holmiae 1706. 4.), eum specimine sumpto huic ordini adiudicavit Bethmannus.

GANDAVENSIS capituli membranaceus fol. saec. XV exeuntis, cui in fine adscripsit idem librarius haec: 'hoc volumen comparavit Raphael de Marcatellis dei gratia episcopus Rosensis abbas S. Bavonis iuxta Gandavum a. d. 1492', continet historiam naturalem animalium cum figuris, Iordanis Getica, Iohannis de Thurocz chronicon Hungariae, Rogeri carmen de destructione Hungariae, Aeneae Silvii historiam Bohemicam. specimen lectionum enotavit Bethmann; huius ordinis est, sed inutilis.

Eiusdem ordinis libri commemorantur hi:

BATAYLIENSIS MONASTERII a. 1538 descripsit Lelandus collect. 3, 68 sic: 'Chronicon Iordanis episcopi Ravennatensis integrum: praefiguntur historiae nomina autorum, quorum testimonio usus est, et in fine recenset nomina barbararum gentium, id est populorum Germaniae. Itinerarium Antonini mancum, in quo nihil de Britannia'.

CANTVARIENSEM librum 'ex quodam registro sive indice bibliothecae Cantuariensis' idem Lelandus collect. 3, 120 recenset sic: 'Chronica Iordanis episcopi Ravennaten. de rebus gestis Gotthorum. Itinerarium Antonini'.

ST. OMER n. 717 membr. saec. XI secundum catalogum continet continuitve praefationem Orosii, Ethicum, Iordanis Getica, historiam tripertitam. Geticis praescribitur: 'in hoc corpore continetur chronica Iordanis ep. Rav. civ. de origine ac vocabulis gentis Gothorem aedita ad Castalium': sed maxima pars eorum abscissa ex volumine hodie desideratur.

De codicibus Iordanis, quorum ne ordinem quidem determinare potuimus cui adscribendi sint, quas Bethmannus collegit quaeque praeterea casu magis quam consilio succreverunt indicationes, hoc loco composui si non ad crisis, fortasse ad alia quandoque utilia futura. Libri deperditi

Liber 'cuiusdam de gestis Gothorum' qui Bobii fuit secundum catalogum saec. X (Muratori antt. Ital. 3 p. 819) num fuerit Iordanis, parum constat. in inventario a. 1461 non comparat.

Cameraci in S. Benedicti (teste Sandero bibl. Belg. 2, 27) servabatur 'Iordanis historia Getarum liber unus'. ibi iam non extat.

Casini inter volumina, quae Desiderius abbas tum, postea a. 1086 papa creatus scribi iussit, secundum Petrum diaconum III, 63 fuit quo continebatur 'historia Iordanis episcopi de Romanis et Gothis'.

evoluit — 9 immenso — 10 exeunte — 12 esse om. — 15 tamen] tantum — earum — tholomeus — 16 frigus — 19 lucem claram — p. 59, 1 circuise — que] qui — 4 thoringi — 8 hallim — 9 una planitie ac fertiles — 10 ahelmil rocte — 11 mixti — exesis — 12 et his] et tethis — raumarice ragnarici — 14 cognitio — p. 60, 1 nimiam proceritatem — 2 aigandsi — gethel — rannii — 3 rodus — 4 gremium

In inventario rerum monasterii Centulensis sive S. Richarii in Picardia a. 831 facto (d'Achery spicil. ed. 2 vol. II p. 311) recensetur 'historia Iordanis de summa 'temporum et de origine actibusque Romanorum uno volumine'.

Gratzi in bibliotheca universitatis fol. 42, 59 codex est saec. XII exeuntis adservatus olim in S. Lamperti in Austria cum hac praescriptione: 'hos historiographos in uno volumine, sed sub XXIII librorum distinctione comprehendere proposuit 'Hartwicus: Orosium, Ottonem Fris. ep., Romanam historiam, Iordanem, Trogum 'Pomp., Honorii chronica, Reginonis chronica, Livium, Nicophorum vel Geor. . . .' (cf. Wattenbach apud Pertzium *Archiv* 10, 623). in ipso volumine Iordanis libelli non adsunt.

Apud Silvestrum Maurolycum teste catalogo librorum eius (cod. Vat. Christ. 2099 saec. XVI) fuit codex continens 'Gepidarum gesta et Pauli diaconi hist. Lang. 'membr. fol.'.

Murbaci secundum catalogum a. 1464 (Matter *lettres et pièces rares* Parisiis 1846 p. 69) fuerunt Iordanis historiarum libri duo.

In 'Consignatione librorum illustriss. princ. et ducis Mediol. et Papie facta in castro 'Papie 1426' (servat eam ms. bibl. Vniv. Paviae in Ticinensibus XXXV, 3) recensetur 'Cronica Gothorum et aliorum regum. Volentem . . . pacem custodiens DCCCLXIII'. prima verba principium sunt Geticorum Iordanis, postrema finis Langobardicae historiae Pauli diaconi.

Treveris in S. Maximini fuit volumen continens 'Gesta Getarum' teste catalogo eius bibliothecae ex cod. Brux. 6833 edito a Reiffenbergio *annuaire de la bibl. royale de Belgique* 3, 124.

Weihenstephani in bibliotheca secundum catalogum saec. XII (cod. Monac. 21521 et inde Pez thes. 1 praef. p. XXV) fuit 'chronica Iordanis'. in bibliothecam Monacensem id volumen non pervenit.

Editiones

Editiones factae sunt esseve dicuntur hae.

1. Geticorum cum Pauli historia Langobardorum Augustae Vindelicorum 1515 cura Conradi PEVTINGERI (v. supra p. LIX).
2. utriusque libelli cum Procopii libris historicis Latine versis. Basileae 1531 cura Beati RHENANI (v. supra p. LIV).
3. utriusque libelli cum Zosimo Procopio Agathia Basileae (1531) cura LEVNCIAVII.
4. Geticorum post Cassiodorii opera Parisiis 1579 (indice mutato vel repetita editione 1583. 1588. 1600) cura FORNERII.
5. Romanorum non integrorum in SYLBVRGII scriptoribus hist. Rom. Francofurti 1588.
6. utriusque libelli sub titulo 'Iustiniani Augusti historia' cum Procopio et Agathia Lugduni 1594 cura Simonis G. Silvii.
7. utriusque libelli cum Isidoro et Procopio Lugduni Batavorum 1597 (indice mutato 1617) cura Bonaventurae VVLCANII.
8. Geticorum cum Cassiodorii operibus Aureliae Allobrogum 1609 (denuo 1622. 1637. 1650. 1656) cura Petri BROSSEI.

9. Romanorum in scriptoribus historiae Romanae qui prodierunt Aureliae Allobrogum a. 1609, repetiti sunt Ebroduni 1621. Amstelaedami 1625. 1630. Lugduni Bat. 1648. Heidelbergae 1743. 1778.
10. utriusque libelli in GRVTERI historiae Augustae scriptoribus Latinis minoribus Hanoviae 1611.
11. utriusque libelli cum Isidoro et Paulo Hamburgi 1611 cura Friderici LINDENBROG.
12. utriusque libelli in BIBLIOTHECA PATRVM COLONIENSI vol. VI, 2 (1618), 718.
13. Geticorum post Hugonis Grotii historiam Gothorum Vandalorum et Langobardorum Amstelaedami apud ELZEVIROS 1655.
14. utriusque libelli in BIBLIOTHECA PATRVM MAXIMA LVGDVNENSI vol. XI (1677) p. 1052.
15. Geticorum cum Cassiodorii operum vol. 1 Rotomagi 1679 cura Iohannis GARETI.
16. utriusque libelli in MVRATORII scriptorum rerum Italicarum vol. 1 (Mediolani 1723).
17. utriusque libelli cum versione Gallica, quam fecit A. Savagner, Parisiis Panckoucke 1842.
18. Stephanus Endlicher quam a. 1848 inchoavit neque absolvit editionem Geticorum, eius unicum quod superest exemplum a Karajano dono sibi datum nuper Miklosichius intulit bibliothecae publicae Vindobonensi. praemissa est 'brevis 'notitia literaria de Iordane'. varia lectio nulla adiecta est.
19. Geticorum Stuttgartiae 1866 (ed. 2) cura Caroli Aug. Clossii.

Haec de apparatu. in eo perficiendo magnopere me adiuverunt collectanea Bethmanni, qui in usum editionis futurae per multos annos libros ad quadraginta contulit inspexitque eosque in certas classes digessit, quamquam nec quae inde effecit satis mihi fecerunt nec varia lectione operose magis quam perite et diligenter composita contentus esse potui. superest ut paucis exponam, quamnam rationem in editione adornanda equidem tenuerim. selegi ex libris vetustis hos:

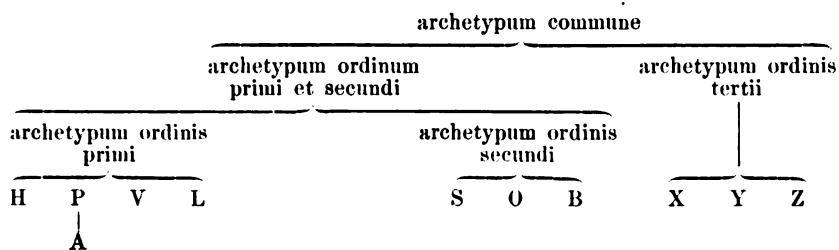
<i>H</i> Heidelbergensem	<i>O</i> Ottobonianum	<i>X</i> Cantabrigiensem
<i>P</i> Palatinum	<i>B</i> Breslaviensem	(<i>Y</i>) Berolinensem
<i>V</i> Valenciennensem		(<i>Z</i>) Atrebatensem,
<i>L</i> Laurentianum		
<i>A</i> Ambrosianum		

ex his lectionem plenam rettuli libri Heidelbergensis, plenam dempta orthographica (quid ita significetur, expositum est in praefatione indicis III) sequentium septem, plenam demptis propriis erroribus Berolinensis libri; Atrebatensem denique olim deperditum ibi tantum attuli, ubi deserto testimonio de eo constabat (v. p. LXVII). in omnibus non attendi nisi ad primum librarium, qui si quid correxit, reiectam scripturam repositamque litterulis ^{a b} (sic *V^a V^b*) distinxi; emendatorum adnotationes (sic *V²*) fere sprevi, quoniam plerumque rem egerunt ex ingenio vel, ut fecit corrector Valenciennensis, adhibito libro aliquo ordinis deterioris. his adiunxi excerpta

Geographi Ravennatis	Pauli diaconi et Landolfi
S Cheltenhamensia	Frechulfi.

quos auctores ad manus fuerint, singulis paginis subscripsi. plagulae impressae et Romae curavi ut denuo recognoscerentur ad libros Vaticanos duos Palatinum et Ottonianum et ipse iterum relegi ad libros quos domi habebam Heidelbergensem Breslaviensem Cantabrigiensem Berolinensem. quo facto cum hoc mihi videar adsecutus esse, ut errores in variam lectionem pauci se insinuarint, simul infelicissimo casu accidit, ut funesto incendio, quod proximo anno accidit paucis diebus post absolutam textus impressionem, una cum domo mea quattuor illi libri toti et cum his maiore ex parte Vindobonensis n. 203 interirent.

Ex iudicio, quod de singulis libris singulisque eorum ordinibusque supra tuli, efficitur, quas leges in Iordanianis recensendis secutus sim, Geticis scilicet. nam in Romanis cum praeter excerpta Cheltenhamensia non adsint nisi primi ordinis libri, res facilis est et expedita. Geticorum cum tres ordines librorum supersint, quaenam cuiusque eorum auctoritas sit, anceps quaestio est eoque magis implicita, quod in singulis ordinibus codicum condicio admodum dispar est. Iordanes cum scripserit eo sermone, quo tunc vulgo utebantur, soloecismi eius non tam aequales offendebant quam posteros imbutos medii aevi scholastica doctrina. propterea multo magis quam reliqui auctores grammatarum eius aetatis emendationem subiit, procedente tempore ut civilior et humanior, ita sui magis dissimilis evadens. ab hac interpolatione immunes manserunt soli duo libri Heidelbergensis saeculi octavi et Palatinus noni, scilicet si primam manum respicimus, nam posteriores emendatores hos quoque invaserunt. modestis finibus eam admiserunt qui scripserunt Valenciennensem saeculo nono et decimo Ottonianum; late grassata est ab undecimo inde saeculo, dominans in Laurentiano Breslaviensi Atrebatensi Cantabrigiensi Berolinensi itemque in reliquis a nobis omissis. accedit, quod ii ipsi codices, quibus grammatae pepercerunt, Heidelbergensis et Palatinus item probe et religiose scripti sunt, cum Ottonianus aetate iis non multum inferior neque magnopere interpolatus a librario veniat negligentissimo. eatenus illi duo libri soli fundamentum praebuerunt, quibus tuto insisteremus. at si respicimus eam lectionis diversitatem, quae non ab interpolatione grammatica pendet, tantum abest, ut primae classis privilegium ad eam item perveniat, ut fortasse, si adessent libri secundi et etiam magis tertii ordinis sua bonitate Palatinos aequantes, eos potissimum prae his sequeremur. nam stemma codicum, quod ex supra positis efficitur, hoc fere est:

haec si recte posuimus, libera electio est non solum ibi, ubi tres ordines dissentiunt, sed ibi quoque, ubi ab una parte stant *HPVLASOB* contra *XYZ*: e contrario ubicumque aut *HPVLANYZ* stant contra *SOB* aut *SOBNYZ* contra *HPVLA*, classis solitaria vincitur. sed id ita temperandum est, ut interpolationis et emendationis suspicio quamquam

a nullo genere librorum plane abhorret¹¹⁴⁾, in secundum et tertium multo magis quam in primum cadat, consensusque illorum librorum nullam vim habeat, ubi ad interpolationis communionem revocari potest¹¹⁵⁾. solitariae autem singulorum librorum lectiones ita comparatae, ut eiusdem ordinis reliqui libri cum reliquis ordinibus consentiant, iusta auctoritate destituuntur originem habentes aut errorem aut coniecturam. — Post fundamentum lectionis positum quod incipit coniecturarum et opinationum mare magnum et aestuosum, ab eo quantum fieri potest abstinui; ita enim auctor comparatus est, ut iusta in plerisque scriptis ratiocinatio nimios errores et incredibiles ineptias non auctoris esse, sed librariorum in Iordane ita deficiat, ut lectio quo magis inepta, his libellis eo magis apta videri possit.

Quod olim cogitaram subscribere praefationi grati animi testimonium erga bibliothecarum moderatores et reliquos horum nostrorum studiorum fautores, quorum benivolentia effectum est, ut haec recensio librorum Iordanianorum diu expetita auctior et emendatior prodeat, id quominus perficerem fortuna mihi invidit. nam animus non sustinet gratias agere iis, quibus ipsa volumina saecularia restituere iam nequeo. benivolentiam eorundem optimorum virorum quamquam in hac calamitate etiam magis expertus sum, mihi infelix liber quamdiu ero mei infortunii tristissima memoria manebit.

114) Ita loco p. 59, 2 de quo supra p. LXIII dixi pristinam scripturam *ouis auium*, quae sola ferri potest, servavit ordo tertius, ex corruptela in archetypo primi secundique ei substituta, quam suspicor fuisse *ouium auium*, natae sunt lectiones interpolatae ambae classis secundae *ouium*, classis primae *ouium auiumque*.

115) Saepenumero haesitavi, quatenus consensui secundi tertique ordinis confiderem: ut p. 61, 15 *per omnem Meotidis aditum* per se absurdum fortasse mutari debuit cum *BXY* in *ambitum*. sed tamen et illud ab inepto auctore scribi potuit et hoc a libraribus pluribus non ineptis per coniecturam reponi.

Berolini m. Novembri a. MDCCCLXXXI.

NOTARVM INDEX.

- H* = codex Heidelbergensis saec. VIII (v. p. XLVII)
P = codex Palatinus saec. IX (v. p. XLVIII)
V = codex Valenciennensis saec. IX (v. p. XLVIII)
L = codex Laurentianus saec. XI (v. p. XLIX)
A = codex Ambrosianus saec. XI (v. p. L)
S = excerpta Cheltenhamensia saec. IX (v. p. LVIII)
O = codex Ottobonianus saec. X (v. p. LIX)
B = codex Breslaviensis saec. XI (v. p. LIX)
X = codex Cantabrigiensis saec. XI (v. p. LXVIII)
Y = codex Berolinensis saec. XII (v. p. LXVIII)
Z = codex Atrebatensis (v. p. LXVII)
-

CORRIGENDA.

- p. XLVIII v. 14 saec. X] *scr.* saec. IX
3, 10 lecticaverint] *scr.* lectitaverint
16, 6 Tusciae Zangemeister conicit auctorem adsumpsisse ex Orosio 7, 19, 5
33, 20 adhibuit Iordanes Orosium 6, 22, 6
38, 32 verba primo proelio fortasse accesserunt ex Eutropio 9, 24
41, 3 imperium d. t. s. t. coeperunt Orosii sunt 7, 36, 1
42, 6 Get. 64] *scr.* Get. 164
61, 9 *scr.* tantum Magog (cf. p. 174 not. 4)
63, 11 adde pulularunt *H*
71 not. 4 dele: intelleguntur quae modo praecedunt
72, 1 adde pustulavit *H*
86, 9 ad omittendum fuit cum HPVLA
112, 8 *scr.* adversi, Gothos inquiret
-

DE SVMMMA TEMPORVM VEL ORIGINE ACTIBVSQVE GENTIS ROMANORVM.

Vigilantiae vestrae, nobilissime frater Vigili, gratias refero, quod me longo per 1 tempore dormientem vestris tandem interrogationibus excitastis. deo magno gratias, qui vos ita fecit sollicitos, ut non solum vobis tantum, quantum et aliis vigiletis. 5 mactae virtutis et meriti. vis enim praesentis mundi erumnas cognoscere aut quando 2 coepit vel quid ad nos usque perpessus est, edoceri. addes praeterea, ut tibi, quomodo Romana res publica coepit et tenuit totumque pene mundum subegit et hactenus vel imaginariae teneat, ex dictis maiorum floscula carpens breviter referam: vel etiam 10 quomodo regum series a Romulo et deinceps ab Augusto Octaviano in Augustum venierit Iustinianum, quamvis simpliciter, meo tamen tibi eloquio pandam. licet nec 3 conversationi meae quod ammones convenire potest nec peritiae, tamen, ne amici petitionibus obviamus, quoquo modo valuimus, late sparsa collegimus. et prius ab auctoritate divinarum scripturarum, cui et inservire convenit, inchoantes et usque ad orbis 15 terrae diluvium per familiarum capita currentes, devenimus ad regnum Nini, qui Assyriorum in gente regnans omnem pene Asiam subiungavit, et usque ad Arbacem Medum, qui destructo regno Assyriorum in Medos eum convertit tenuitque usque ad Cyrum Persam, qui itidem Medorum regnum subversum in Parthos transtulit, et exinde usque ad Alexandrum Magnum Macedonem, qui devictis Parthis in Grecorum ditione rem 19 publicam demutavit. post hec quomodo Octavianus Augustus Cesar subverso regno 4 Grecorum in ius dominationemque Romanorum perduxit. et quia ante Augustum iam per septingentos annos consolum, dictatorum regumque suorum sollertia Romana res publica nonnulla subegerat, ab ipso Romulo aedificatore eius originem sumens, in vicensimo quarto anno Iustiniani imperatoris, quamvis breviter, uno tamen in tuo

P V S(index adest, praefatio deest). — Muratori rer. Ital. script. tom. I p. 222^a.

1. 2 incipit liber iordanis episcopi de summa temporum vel origine actibusque gentis romanorum (lege felix add. V) PVS 3 uigilantiae uestrae] V, uigilantia eum P, uigilantiae tuae Par. longo per tempore] P, longa per tempora V 7 addis V 12 conuersationis P ammonenes P 15 assyriorum P 16 penem P subiungavit P 19 ditione] P, ditione V 20 augusto P 22 regnumque P 24 uicesimo V

IORDANES.

1

IGN. Romani, ut ait Iamblicus, armis et legibus exercentes orbem terrae suum fece- 6
 runt: armis si quidem construxerunt, legibus autem conservaverunt. quod et ego,
 sequens eruditissimum virum, dum aliqua de cursu temporum scribere delibero, ne-
 cessarium duxi opusculo meo velut insigne quoddam ornamentum praeponere. cupio
 namque ad inquisitionibus amici fidelissimi, ex diversis voluminibus maiorum praelibans 5
 aliqua floscula pro captu ingenii mei in unum redigere et in modum storiunculae tam
 annorum seriae quam etiam eorum virorum, qui fortiter in re publica laboraverunt,
 gesta strictim breviterque collegere. quod quamvis simpliciter reor dictum videri 7
 doctissimis, gratum tamen fore aestimo mediocribus, dum et brevia sine fastidio le-
 gant et sine aliquo fuce verborum quae lecticaverint sentiant. ab originem etenim 10
 orbis primaque creatione tam hominis quam elementorum et usque orbis terrae diluvio
 secundum veredici legislatoris verba Mosei duo milia ducentos quadraginta et duo
 annos collegimus. in quibus annis adhuc rudi et simplici hominum natura non reges,
 sed familiarum capita suo in genere erant. quorum tamen ordo huiuscemodi fuit. 14

cf. Gen. 5 Adam protoplastus primusque mortalium vixit annos CCXXX et genuit Seth. 8
 Seth vixit an. CCV et genuit Enos.
 Enos autem vixit an. CXC et genuit Cainan.
 Cainan item vixit an. CLXX et genuit Malelehel.
 Malelehel vixit an. CLXV et genuit Iareth.
 Iareth vero vixit an. CLXII et genuit Enoch. 20
 Enoch vero vixit an. CLXV et genuit Mathusala.
 Mathusala vixit an. CLXVII et genuit Lamech.
 Lamech quoque vixit an. CLXXXVIII et genuit Noe.
 Noe vero sexcentorum erat annorum, quando diluvium mundi crudelissima faci- 9
 nora expiavit. a cuius regimine vel ab ipso diluvio usque ad confusionem linguarum, 25
 que item ob delecta aedificantium turrem facta est in campo Sennahar, et usque
 Heber, in quo Hebreorum genus et lingua prisca remansit, quia nec in illa conspira-
 tione interfuit, sunt anni DXXV per familias sic.

P V S.

1 romani u. a. a. armis et in litura V amblicus V, iamblicus S, iamblicus P 2 constuxe-
 runt P^a 4 insigne] signe S 5 ad inquisitionibus] PS, ad inquisitiones V 7 serie S, seriem V
 rem publicam VS 8 collegere] PS, colligere V videre PS 10 et sine] e+sine P¹, etsine potius
 quam etsin P² origine VS 11 homines P^a diluvium V 12 ducentos PS, ce V
 duo] PS, duos V 13 annus P^a colligimus VS 14 huiuscemodo P 15 añ vel añ HPS
 plerumque, annos V plerumque, annis L plerumque: nos in talibus librum principem (hic P, deinceps H) ex-
 pressimus 17 et deinceps uix et gen per compendium P 18. 19 malelehel] libri cum Prospero et
 Eusebio I p. 79 Sch. (Μαλελεήλ) 19 et genuit] egē S 20. 21 enoch enoc P 21. 22 mathusala
 mathusala S, matusala matusala V, matusalā matusala P, τὸν Μαθουσαλά Eusebius 24 diluvium] VS, di-
 luvio P 26 sennahar] S, senanahar P, sennaar V 28 DXXV] lxxv V

- 10 Arfaxath, filius Sem, nepus Noe, qui post diluuium anno secundo est genitus, cf. Gen. 10
vixit annos cxxxv et genuit Cainan.
Cainan vero vixit an. cxxx et genuit Sala.
Sala autem vixit an. cxxx et genuit Heber.
- 5 Heber quoque vixit an. cxxx et genuit Falech.
A confusione ergo linguarum et primatu Heber, a quo Hebrei, et usque nativita-
tem Abrahæ, quando et primus rex in mundo in gente regnabat Assyriorum Ninus
anno regni sui XLII, supra scripto familiarum serie currentes, fiunt anni DXLI sic.
Falech vixit an. cxxx et genuit Ragau.
- 10 Ragau vixit an. cxxxii et genuit Seruch.
Seruch autem vixit ann. cxxx et genuit Nachor.
Nachor vero vixit an. LXXVIII et genuit Thara.
Thara quoque vixit an. LXX et genuit Abram.
- 11 Simul ergo ab Adam et usque ad nativitatem Abrahæ, id est ab ortu mundi et
15 usque quadragesimo secundo anno regis primi Assyriorum Nini, ut superius diximus,
per familias capitaque eorum fiunt generationes viginti, anni autem MCCCVIII, unde
iam relictis familiis regum seriem persequamur et, sicut Eusevius vel Hieronimus, pri-
mum Assyriorum, deinde Medorum Persarumque et Grecorum currentes, ad Romanum
19 quomodo delatum est vel quali tempore, latius, si dominus permiserit, exequamur.
- 12 Origo ergo regum regnorumque antiqua Assiria nobis amplexanda est, in qua Hier. Abr. 1
primus Ninus Beli filius, urbem sui nominis fabricans Niniven, regnavit an. XLII, ||
ubi a primo anno ipsius Nini et usque in ultimum annum Thonos Concoloros, quem Hier. A. 1197
Greci Sardanafalum appellant, quem occidit Arbaces Medorum praefectus, regnum
illud transferens in Medos, regnatum est a regibus trigenta et sex per annos mille
25 ducentos quadraginta sic.
- 13 Ninus rex Assyriorum post nativitatem Abrahæ regnavit ann. x. Hier. A. 1
14 Semiramis uxor Nini annis XLII. hanc dicunt quasi Babyloniae conditricem, quam- Hier. A. 11
vis non legatur quia condidit, sed quia reparavit. || sub ea Abram adoliscit in Chaldea. Hier. A. 10
15 Zameis, qui et Ninias, filius Nini et Semiramidis, ann. xxxviii. || cuius trecessimo Hier. A. 53. 73
30 tertio anno facta est promissio ad Abram, cum esset annorum LXXV.
- 16 Arius ann. xxx. || cuius decimo anno centenarius Abraham genuit filium Isaac. Hier. A. 91. 100
17 Aralius an. xl. || huius in ultimo regni anno nascuntur gemini Isaac, id est Iacob Hier. A. 121. 160
et Esau.
- 18 Xerses, qui et Baleus, an. xxx. || in huius regni tempore Iacob, germanum fugiens Hier. A. 161
35 Esau, descendit in Aegypto solus ditatusque cum turba ascendit. Gen. 32
- 19 Armamitres ann. xxxviii. || Iacob a servitute soceri Laban recedens ad patrem Hier. A. 191
revertitur. Gen. 32
- 20 Belochus ann. xxxv. || hoc regnante Ioseph aduliscens somnia sua fratribus narrat Hier. A. 229
et patri. Gen. 40. 41

P V S. — Mur. p. 222^b v. 3 -nan vero. — Mur. p. 223^a v. 32 Aralius.

6 primatum S eber V ut passim ebrei V usque] usque ad V 7 habrahae P
primo S 8 XLII] XLII Hieronymus supra (supras P) scripto . . . serie] PS, supra scriptam . . . seriem
V: intellege si supra scriptam f. seriem percurrimus 11 autem om. V^a 11. 12 nachor nachor P
14 habrahae P 15 quadragesimum secundum V anno] S, annum V, an. P 16 generationum P
17 iam] tan* (fuit tam) S¹, tantum S² uel] PS, seu (V) 20 asiria V, asseria S, a seria P
21 XLII] P, *lii S, lii V 22 quem] que S 23 greci sardanafalum] VS, regis ardana falum P
apellant P 25 ducentos] VS, duocentos P 26 asyriorum P ubrahae P decim P
27 annis] PV, ann S 28 condit P 29 Ζάμις ὁ καὶ Νινύας Eusebius trecessimo iit P, trecesimo
(tric- V) tertio VS: uicesimo tertio requiritur 30 abraham V 31 filium isaac in litura V 33 esau
P 34 Βαλαϊός Eusebius 35 descendit P^a aegypto] PS, aegyptum V 38 xxxv] VS, xxxi P

- Hier. A. 264
Gen. 47 Baleus an. LII. || huius anno trecensimo Iacob famis penuria descendit in Egypto 21
ibique filium suum repperit praepositum terrae totius Egypti.
- Hier. A. 316.307
Gen. 50, 5 Altadus ann. XXXII. || hoc regnante Iacob defunctus est || in Aegyptum, cuius cadaver 22
Ioseph cum magno honore vocat in terra Chanaan. 4
- Hier. A. 347. 361 Maminthus ann. xxx. || sub istius regni tempore moritur Ioseph et Hebreos de- 23
praement Egyptii gravissima servitute.
- Hier. A. 378 Macthaleus ann. xxx. || et hoc regnante servitus perdurat in Egypto Hebreorum. 24
- Hier. A. 408. 426 Spherus ann. xxx. || huius regni temporibus ultimis Ambra ex tribu Levvi genuit 25
Moysen. 9
- Hier. A. 428
Act. apost. 7, 22 Mamilus ann. xxx. || hoc regnante adoliscens Moyses omnem philosophiam dedit 26
Aegyptiorum.
- Hier. A. 458
Exod. 2 Sparethus ann. XL. || quo tempore Moyses occiso Egyptio in terra fugit Madia. 27
- Hier. A. 498. 505 Astacades ann. XL. || huius regni anno octavo Moyses ccccxxx anno repromissionis 28
populum Hebraeum in signis et virtutibus educit ex Egypto eisque in heremo per
annos quadraginta legem exponit. 15
- Hier. A. 538.
545. 546 Amyntas ann. XLV. || huius nono anno moritur Moyses || et Hiesus Nave ducatum 29
populo praebet.
- Hier. A. 583.
573. 580 Belochus an. xxv. || sub quo Gothonihel iudex Hebraeorum || et sacerdotium con- 30
tinet Finees. 19
- Hier. A. 608. 613 Beleparens ann. xxx. || quo tempore Hebraeorum iudex Aod Allofilique infesti omnino. 31
- Hier. A. 636 Lamprides ann. xxxvii. || et in huius regno ipse iudex Ebreis perdurat Aod. 32
- Hier. A. 669
Iudic. 3 Sosares ann. xx. || et huius temporibus quamvis senis tamen adhuc consistit Aod 33
pugnadque cum alienigenis et vincit iubatus a deo. 23
- Hier. A. 690. 693 Lamperes ann. xxx. || quo regnante Iudaeis praecerat Deborra et Barach. 34
- Hier. A. 720. 733
Iudic. 7, 1 Pannias ann. XLV. || sub cuius tempora Iudeis praefuit Gedeon, || qui et Ieroboal. 35
- Hier. A. 765.
776. 773 Sosarmus ann. xviii. || sub cuius tempora Thola || et Abimelech iudices erant He- 36
braeorum.
- Hier. A. 784. 798 Mithreus ann. xxviii. || sub quo Iudeis praecerat Iair. 37
- Hier. A. 811.
626. 833 Tautanes ann. xxii. || cuius sub regno iudices Hebraeorum Hesebon || et Labdon. || 38
nam et ipso tempore Greci Troiam vastaverunt; || unde Aeneas fugiens in Italiam venit, 30
se quoque cum Latino Fauni filio Pici nepotem Saturnique abnepotem adfinitatis
gratia iungens accepta filia eius in uxore Labinia. unitosque Frigas Italosque po-
pulos nominavere Latinos. et sic iam ex tunc et deinceps, quamvis in pauperrimo regno 39

P V S.

1 Βαλαιός Eusebius trecestimo S^a, trecensimo S^b, tricesimo V, xxvii Hieron. aegypto (sic) S,
aegyptum V 3 Altadas Hieronymus aegypto VS Iacobi mortem ad Balaei a. XLIV refert Hiero-
nymus 4 Ioseph V cum agno S uocat in terra] P¹S, reuocat in terram P²V, locat in terra edd.
5 Maminthus vel Mamitus libri Hieronymi, Μαμουθός Euseb. deprament] PS, deprimunt V 6 gra-
uisima P^a 7 mactaleus V^a: Magthaleus Hier. (Middl.), Macchaleus idem (libri plerique) 8 spherus]
S Hier. (libri plerique), sperus PV Hier. (Middl.), Σφαῖρος Euseb. xxx] xx Hieronymus ambram vel
amram Hier. 1**ui S¹, leui VS² 10 mamilus] libri, Μάμιλος Eusebius 12 sparethus] PV
Hier. (Fuz.), spharethus S, Sparetus Hier. (Middl.), Σπαρθέως(?) Eusebius terra f. madia] PS, terram f.
madian V 13 Ascatales Hier., Ἀσκατάδης Euseb. repromissionis P^a 14 haebreorum (V)
eisque] estque S 16 amyntas] PS, amintas V: Amyntes Hier., Ἀμόντης Euseb. 18 othonihel V
20 Belleparens Hieronymus aoth V semper allofli alienigenae sunt Hieronymo, ἀλλόφυλοι Eusebio I
p. 110 Sch. 21 xxxvii] xxxii Hieronymus et Eusebius I p. 66 Sch. 22 senis] PS, senex (V)
23 iubatus] PS, iutus V 24 debborra S 25 Παυδάς Eusebius tempore V ierobaal V
26 tempore V 28 mithreus] libri, Μιθραῖος Eusebius xxviii] xxvii Hieron. et Euseb. praer-
erant P^a 29 tautanes P: Ταυτάνης Eusebius xxii] xxxii Hieron. et Eusebius hesebon] libri:
'Ἐσβών requiritur 30 ipso] in ipso V 31 nepote V abnepote V 32 iugens P
unitosque] PS, unitos V

- locoque angusto, quod dicebatur agro Laurentum, regnaverunt post Latinum Aeneas et successores eius, qui et Silvii sunt Albanique vocitati, pro Albano urbe et pro postumo Aeneae idem Enea, qui idcirco Silvius dictus est, quia Lavinia post mortem Aeneae, timens Ascanii invidiam, clam eum in silva generavit Aeneamque Silvium nominavit. || ante quem, ut superius diximus, Italiae regnatum est a Iano, Saturno, Pico, Fauno adque Latino per annos circiter CLXXX.
- 40 Teuteus ann. XL. || sub quo Samson ille ultra fortis fortissimus iudix Hebraeorum. Hier. A. 843. 841
- 41 Thineus ann. xxx. || hoc regnante anno octavo decimo Heli sacerdos, audito nuntio filiorum arcaque testamenti ablata, cadens mortuus est. Hier. A. 883. 906; cf. 1. Sam. 4
- 42 Dercylus ann. XL. || sub quo aliquantum tempus Saul rex Hebreorum, aliud vero David rex ex tribu Iuda constitutus regnavit. Hier. A. 913. 911
- 43 Eupales an. xxxviii. || hoc regnante anno trecesimo secundo Salomon templum domini inchoavit et perfecit singulariter in mundo per annos septem. Hier. A. 953. 94
- 44 Laosthenes ann. xlv. || et hoc regnante Assyriis Salomon regnat Hebraeis, Saddoch vero et Achias Selonitis prophetant. Hier. A. 991. 1000
- 45 Pritiades ann. xxx. || sub quo, iam mortuo Salomone, inter Roboam et Ieroboam regnum dividitur Hebraeorum et alii Iudaei, alii dicuntur Israhelitae. Hier. A. 1036. 1021
- 46 Ofrateus ann. xx. || sub isto in parte Iudeorum regnat Iosaphat; || Israhelitarum vero, caeleri morte Nabad || et Baaz, || Ela || et Ambri obeuntibus, || tenebat regimen Achab cum Hiezabel. Hier. A. 1066. 1052. 1043
Hier. A. 1045. 1069. 1071. 1063
- 47 Ofrathanes ann. L. || sub quo Ioram, || Ochozias || et Gotholia || et Ioas parti Iudae regnabant; || Israheli vero Ochozias, || Ioram || et Ieu principatui unus post alium successerunt. Hier. A. 1066. 1107. 1115. 1116. 1123
Hier. A. 1105. 1107. 1119
- 48 Acrazapes ann. XLII. || sub quo Amesias in Iuda regno ascitus obtinet principatum; || Israheli vero Ioachab || et Ioas unus post alium regnat. Hier. A. 1136. 1163
Hier. A. 1147. 1164
- 49 Thonos Concoloros, quem Greci Sardanafalum nominant, ann. xx. || sub quo Iudeorum Azarias qui et Ozias, || Israhelitis vero Roboam. Hier. A. 1178. 1192
Hier. A. 1180
- Regnum ergo Assyriorum post annorum numero mille ducentos et quadraginta finem tantae diuturnitatis accepit ad Medosque translatum est. || nam Arbaces praefectus Medorum Sardanafalum occisum¹⁾ regnum eius invasit et in Medos deduxit. Hier. A. 1197
Hier. A. 1198
- 50 Arbaces Medorum rex ann. xxviii. || sub quo regnat adhuc Azarias qui et Ozias Iudae in partae. || in Israhel autem post Roboam paucis diebus fuerat Zacharias rursusque Sellum, quibus successerat Maneae. Hier. A. 1198. 1192
Hier. A. 1222
- 51 Sosarmus ann. xxx. || in Iudae parte regnabat Ioatham, || Israhelitis Faceae, || quando et quinto decimo eius anno prima Olympiades coepta est nominari. || tunc etenim post ign.

P V S L (inc. v. 27 regnum) *Freculfus* I, 3, 11 (a 34 tunc). — *Mur.* p. 223^b v. 2 -tati pro Albano.

1 agro Laurentum] *inmo* Laurolavinium 2 uocitati S 3 aenea eidem PS, aenea eiusdem (V)
7 teuteus] *libri*: Τευταῖος *Eusebius* 8 thineus S 10 dercylus] P, derculus V, derylus S
12 salamon P 14 saddoch] PS, sadoch V 15 selonitis] PS, selonites V, ὁ Σελωνίτης *Eusebius*
16 Περτιδῆς *Eusebius* (*Graec.*) et *Hier.* (*Fuz.*), Peritiades *Euseb. Arm.* I p. 66, Piritiades *Hieronymi libri plerique* sub quo *cet.*] ad a. XXXI *Laosthenis refert Hieronymus* 18 ofrateus] *libri*, Ὀφραταῖος *Euseb.*
19 Nadab et Baasan *Hieronymus* 23 acrazapes] PS cum *Hier.*, acrazapes V, Ἀκραζάπης *Eusebius*
amesias] *libri*, Amessias *Hier. et Euseb.* 25 Thonos Concoloros (concolores *Voss.*) *Hieron.*, Θῶνος ὁ λεγόμενος Κονκόλερος *Euseb.* sardanafalum] PS, sardanapallum V 26 israhelitas S uero roboam]
Ieroboam *requiritur* 27 annorum numero] PS, annos numero V, annorum numerum L ducentos] VS,
ducentos PL 28 finem] inem vel *inem (finem P²) P ad] a L praefectos P 29 sardana-
falum occisum] PS, sardapalum occisum L, sardanapallo occiso V post deduxit *ins.* regnum medorum S
30 ozias] SL, odias PV 31 zacharias L, zacharias VS rursusque L 32 sellum] L, sellom
PVS: Σελούμ *Eusebius* maneae] PVS, manaeem L: Manaem *Hier.*, Μανασήμ *Euseb.* 33 iudae L
faceae] PVL, facee S, Φακέ *Euseb.* 34 eius] eis P olympiades] VS, olympiade P, olimpiade L enim Fr.

1) *Sardanapalli occisi non meminit Hieronymus.*

innumeraviles, ut ita dicam, Laurenti loci et Latio reges Silvios Albanosque, qui trecentos per annos in parte Italiae regnaverunt quamvis pauperrime, Amulius rex Numitoris fratris sui filiam Ream nomine, que et Ilia vocabatur, Vestalem virginem fecerat. quae gravida inventa dum scelus suum nititur excusare, a Marte se compressam mentita est. ex qua genitis duobus geminis rex exponi praecepit. quos 5 vagientes meretrix quaedam Lupa nomine cum audisset, statim tollens ad Faustulum pastorem adduxit. quos Acca uxor eius nutriens inter alios pastores conversari aedocuit.

Hier. A. 1256. Madidus ann. XL. || quo Medis regnante Iudeis regnabat Achas, || Israhelitis alius 52
1260. 1262
Hier. A. 1284
IGN. Faceae. || annoque Madidi nono, septima Olympiade Romulus || eiusque germanus, quos
inter pastores diximus enutritos, collecta pastorum multitudine Romane urbis aedificia 10
inchoaverunt suoque de nomine iunior, qui germanum peremerat, urbem vocari Romam
praecepit. cuius actus seriemque successorum eius saltu quodam modo praetergrediens
externa regna, ut coepi, percurram et cum se locus obtulerit, ad eum ordinem redeam.
tantum qui legis, advertite ab origine mundi et huius usque magnae urbis exortu ann.
fuisse IIIIDCL. 15

Hier. A. 1296. Cardices ann. XIII. || sub quo Ezechias, filius Achas, succedens regnat Iudaeis. || nam 53
1276. 1270 Israhelitarum gentes supra dicti Madidi iam quinto decimo anno a Salmanassar Chal-
deorum rege Medorum sunt in montibus transductae captivae, postquam regnassent
in Samaria ann. CCL. 19

Hier. A. 1309 Deiocis ann. LIIII. || huius tempore primo Hebraeorum Iuda Manasses ductus cap- 54
Chron. 2, 33 tivus et ferreis vinculis inligatus fertur paenitentiam egisse. cuius et canticum paeni-
tentiae legitur. || postea vero reversus in regno successorem reliquit filium suum Ammon.

Hier. A. 1360 Fraortes ann. XXIII. || sub quo Iosias rex Iudeorum, || qui lucos succidit et gentium 55
Hier. A. 1363. 1372
Reg. 2, 23 idola de suo regno abiecit deumque caeli integre coluit. 21

Hier. A. 1387. Cyaxares ann. XXXII. || sub quo Iudaeis regnat Ioachas, cui successit Eliachim, qui 56
1403 et Ioachim, || alterque Ioachim primo adhuc Cyaxare vivente successit, in quo et finis
Hier. A. 1416 regni evenit.

Hier. A. 1419. Astiages ann. XXXVIII. || huius anno octavo Iudaei de Hierusolyma captivantur a 57
1426

Hier. A. 1457 Nabochodonosor rege Babyloniorum. || sic regnum Medorum, quod per ann. CCLVIII
IGN: regnavit, destructum est et in Persas translatum, || quia Cyrus rex Persarum et Darius 30
Medorum, filius supra scripti Astiages, parentela coniuncti nepus avunculusque fuerunt:
inruentesque super Baltasar abnepotem Nabochodonosor regem Babyloniae, id est
Hier. A. 1457 Caldeorum, regnum eius pervadunt¹⁾. || mortuoque Dario Cyrus et suum, id est Persa-

H (inc. 26 et finis) P V S L Freculfus l. c. (ad v. 6 vagientes). — Mur. p. 224^a v. 7 -duxit quos.

1 laurentis Fr. et latio] PVSL, in laceo Fr. regis L abanosque P^a 2 italiae] it.
praedicta Fr. 3 fr. sui numit. Fr. 4 compressa P 5 quos L 8 Medidus Hieronymus
achas] P¹V¹S, achaz P²V²L alius faceae] Osee Hieronymus 9 romalus L^a 12 quo amodo S
14 exortu] P¹SL, exortum P²V anni L 16 Cardyceas Hieronymus achas] P¹S, achas V¹,
achaz P²V²L 17 iam qu. d. a. s. d. madidi L salmanassar (salmanasar L)] sic Hieronymus (Scal.),
Sennacherib Hieronymi libri reliqui, Sennacherim qui et Salmanassar Prosper 18 regem P 20 iuda
om. L manases L 21 cuius et] cuius L 22 Amon Hier. (Ammon Scal.), 'Αμώς Eusebius
23 xxiii] sic Iordanes, xxiii Hieronymus lucus PS 24 abicit S¹, abicit S² 25 xxxiii L
qui et ioachim om. L 26 in quo om. L 27 regnis L 28 astiages] HPVL, astiagis S
hierosolima L 29 nabochodonosor] HPS, nabuchodonosor VL cum Hier. et Euseb. Babyloniorum]
babyloniorum P, Chaldaeorum Hier. cclviii] Iordanes, cclviii Hier. 31 astiages] HPV, astiagis SL
32 subper L nabochodonosor] HPS, nabuchodonosor VL est] es P

1) cf. Iosephus ant. 10, 11, 4: Βαλτάσαρος . . . ἐστίν, ἐφ' οὗ τὴν αἴρεσιν τῆς Βαβυλωνίας συνέβη γενέσθαι . . . τῶν μὲν οὖν Ναβουχοδονοσόρου τοῦ βασιλέως ἐκγόνων τὸ τέλος τοιοῦτο παρειλήφμεν γενόμενον. Διὰ τῆς δὲ τῶν καταλύσαντι τὴν Βαβυλωνίαν ἡγεμονίαν μετὰ Κύρου τοῦ συγγενοῦς ἔτος ἦν ἐξακοστὸν δεύτερον, ὅτι τὴν Βαβυλωνίαν εἶλεν, ὡς τὴν Ἀστυάγου υἱός.

- rum et affinis sui Darii, hoc est Medorum cum illud quod captivaverat tertio regno potitus ammodum Persarum gentem elevavit. quae gens a Cyro praedicto et usque ad Darium, filium Arsami, regnavit per ann. pl. m. CCXXX, et sic ad Grecos devenit post reges decem Persarum de gente.
- 58 Cyrus Persa ann. xxxii. hic fere quinquaginta milia Iudaeorum laxata captivitate regredi fecit in Iudaea: qui constructo altari templi fundamenta iecerunt. cumque a vicinis gentibus impediretur, opus usque ad Darium remansit imperfectum. Hier. A. 144
- 59 Cambises ann. viii. et sub isto opus ineditum a vicinis consistet nec aedificatur. Hier. A. 147
- 60 Magi duo fratres regnant mensibus viii. Hier. A. 148
- 61 Darius ann. xxxvi. || cuius anno secundo reaedificatum est templum a Zorobabel || Hier. A. 149; 1496
- 11 et Iesu filio Iosedech || quingentesimo duodecimo anno post primam sub Salomone aedificationem, || ab Adam vero plus minus IIIIDCCCCXXX. Hier. 1, 3 Hier. praef. p. 9 IGN.
- 62 Xerses deinde, filius Darii, ann. xx. regnavit Persis, Medis atque Chaldeis. Hier. A. 152 cf. c. 57
- 63 Artabanus menses vii. Hier. A. 152
- 64 Artaxerses, qui Macrochir dicebatur, ann. xl. Hier. A. 153
- 65 Xerses menses duo. Hier. A. 153
- 66 Sogdianus menses vii. Hier. l. c.
- 67 Darius cognomento Notus ann. xviii. Hier. l. c.
- 68 Artaxerses qui et Mnemon, Darii et Paresatidis filius, ann. xl. ipse est ab Hebreis qui dicitur Asverus, sub quo liber Hester confectus est. Hier. A. 1612
- 69 Artaxerses qui et Ochus ann. xxvi. || hic etenim Sidonem subvertit Aegyptumque suo subegit imperio || Syriamque cunctam invasit. Hier. A. 162 1670 IGN.
- 70 Arses, filius Ochi, ann. iiii. sub quo Iaddus maximus et insignis pontifex Iudaeorum. Hier. A. 163 24
- 71 Darius, filius Asarmi, ann. vi. || hunc Alexander Magnus Macedo occidit regnumque eius in suo redegit dominio, qui Alexandriam in suo nomine condidit; || ubi regnatum est a regibus Grecorum per ann. CCXCVI sic. Hier. A. 162 1687 Hier. A. 195
- 72 Alexander Magnus post morte Darii ann. v. Hier. A. 168
- 73 Ptholomeus, Lagi filius, ann. xl. || hic iterum gentem Hebraeorum captivam ducit in Aegypto. Hier. A. 169 1695
- 74 Ptholomeus Filadelfus ann. xxviii. || hic captivitatem Iudaeorum relaxatam muneribusque Eleazaro pontifice Iudaeorum placato divinas scripturas per septuaginta interpretes ex Hebraea lingua vertit in Greca. Hier. A. 173 1736

HPVSL Paulus h. R. 1, 20 (20 sub quo — confectus est). — Mur. p. 224^b v. 13 Xerses.

1 sui] ui V est] es H^aP 2 potitus] P²V²S²L², potius HL¹, potis P¹, potitu (?) S¹ gentem] regnum L 3 pl. m. per compendium HPVSL 4 decem] omissis scilicet regibus iis qui non perannaverunt post gente ins. regnum persarum S 5 xxxii] xxx Hieronymi libri plerique, xxxi Hier. (Amand.) et Eusebius 6 iudaea] H¹S, iudaea PL, iudaeam H²V altare L iacerunt L 8 constat L^b (L^a inc.) 9 viii] uii Hier. Euseb. 10 xxxvi] xxvi V^a 11 solomonem P 13 serses P xx] xx* V 15 artaxerxes PS, artaxerses VL machochir HPVSL: Longimanus Hieronymus 16 xerxes S duos L 18 notus] HPVSL, nothus L 19 artaxerses L mnemon] minmon HPVSL, minnon L paresatidis] libri, Parysatidis Hieronymus 20 assuerus L 21 artaxerxes PS, artaxerses L 22 sir. que cunctam inu. egyptumque suo subegit imperio L 23 arses L filius ochi] filioochi HP iaddais S maximus] V^bSL cum Hieronymo, matimus HP, ma**mus V^a 25 sasarmi P, saarmi V: Arsami Hieronymus vi] ui* S 26 in s. n.] s. n. L 27 post sic ins. regnum Macedonum S 28 mortem L 29 ptholomeus] H plerumque, P plerumque, V plerumque, S semper, L plerumque, ptolomeus L raro, pholomeus H semel (p. 9 v. 3) P semel, tholomeus V semel lai L ebreorum gentem L duxit L 30 aegypto] HPS, aegyptum V, egyptum L 31 xxviii] xxxviii Hieronymus captivitate V iudaeorum] daeorum S 33 greca] HP, graeca S, graecam V, grecam L

- Hier. A. 1771. 1785 Ptholomeus Euergetis ann. xxvi. || huius temporibus Hiesus filius Syrach sapientiae 75
librum scripsit.
- Hier. A. 1797. 1801 Ptholomeus Filopater ann. xvii. || sub hoc item victi Iudaei et sexaginta milia eo- 76
rum caesa ab Anthioco rege Syriae ¹⁾, || quando et pontifex magnus Onias. 4
- Hier. A. 1814 Ptholomeus Epifanis ann. xxiii. hic directo Scopae principe militiae capit In- 77
daeam; || rursusque Anthioco Scopae superante Iudaeam sibi sociat in amicitia Antiochus.
- Hier. A. 1838. 1841 Ptholomeus Filomitor ann. xxxv. || sub hoc rege Aristobolus Iudaeus peripaticus 78
philosophus scripsit commentarios in libros Moysi et regi obtulit Ptholomeo. || Antiochus
Hier. A. 1848 autem agens contra legem Iudaeorum multos interemit. || contra quem Iudas, qui et
Macchabeus, arma commovit. 10
- Hier. A. 1873 Ptholomeus Euergetis ann. xxviii. hoc regnante Ionathas dux Iudaeorum prae- 79
clarus, qui cum Romanis Spartiatisque foedus iniit.
- Hier. A. 1902. 1913 Ptholomeus Fison, qui et Soter, ann. xvii. || sub hoc Aristobolus Ionathae filius 80
rex pariter et pontifex constituitur Iudaeorum. 14
- Hier. A. 1919 1920. 1913 Ptholomeus, qui et Alexander, ann. x. || quo regnante multa Iudaeorum populus 81
tam ab Alexandrinis quam etiam ab Anthiocensibus tolerabat.
- Hier. A. 1929. 1913 Ptholomeus, qui a matre fuerat eiectus, ann. viii. || Iudaeis tunc regnat Ianneus, 82
qui et Alexander.
- Hier. A. 1937. 1941 Ptholomeus Dionisus ann. xxx. || sub cuius regno Alexandra, que et Salina, uxor 83
Alexandri regis Hebraeorum, Hierosolimis regnat. ex cuius aetate Iudaeos rerum 20
confusio et variae clades oppresserunt.
- Hier. A. 1967. 1950 Cleopatra ann. xxii. || qua regnante Iudaei in amicitias Romanorum se sociantes 84
eorum iam legibus vivent, quia Pompeius regnum ab Aristobolo sublato Hircanum
Hier. A. 1984 fratrem eius praefecerat. || hanc si quidem Cleopatram Romanus ductor suscipiens An-
Hier. A. 1985. 1985 tonius et suo socians lateri contra cives proprios dimicat. || quem Augustus Octavianus 25
in certamine superans Actiatico in litore, egit, ut utrique iugales se ipsos peremerent,
Iord. regnumque eorum in Romanorum imperio devenit, || ubi et usque actenus, et usque in
Hier. A. 1987 finem mundi secundum Danielis prophetia regni debetur successio. || et quod abhinc
Augustalis exoritur potestas, animo recondendum est. 29
- Hier. A. 1974 Augustus imperator, qui et Octavianus dicebatur, a quo posteri principes Augusti 85
sunt vocati, tam cives patrios rebellans quam etiam gentes exteris superans, singularem
Hier. A. 2015 sibi vindicat principatum, regnans per ann. lvi. || huius quadragesimo secundo anno
imperii dominus noster Iesus Christus de sancta virgine natus, ut verus deus ita et verus

HPVSL. — Mur. p. 225^a v. 22 Iudaei.

1 euergetis] *HPSL*, euergetes *V* syrach] *HPVS*, sirach *L* 3 pholomeus *H* filopater] *libri*,
item Hieronymus (Bern. Freh.), Philopater Hier. (*libri plerique*) xx(?)xviii (*sed omnia a m. 2 in litura*) *H*
inter milia et eorum repetit hoc item victi iud. et sexaginta *S* 4 anthioc-] *H plerumque*, *S plerumque*,
P semper, anthioc- *VS aliquoties*, anthioc- *H aliquoties* 5 epifanis] *HPVS*, ephanis *L* scopae] *sco P*
6 anthioco scopae superante] *HPS*, antiochus oscopa superante *V*, antiochus scopae superato *L Hier.* ami-
tiam *L* 7 filomitor] *HPVS*, filometor *L* peripaticus Hier. 8 libris *S* 10 macchabeus]
HS, machabeus *PV*, machabeus *L* 11 euergetis] *SL*, aeuergetis *HP*, aeuergetes *V* hoc regnante
om. L 13 sother *L* xvii] xxiii *P* caristob. *H* 17 regnat ianneus] *HVS*, regnabat ianneus
L, regnat anneus *P* 19 dionisus] *HPS*, dionisius *VL cum Hier.* xxx] viii *L* 20 hebraeorum]
iudeorum *L* hierosolimis] *HVL*, hierosolimis *S*, hierosolymis *P* 22 sese *L* 23 uiuent] uiuunt
VL ab *om. L* 24 antoninus *HPS* 26 attiatico *V* egit] coegit *S* se] semet *L*
27 imperio] *HPS*, imperium *VL* 28 prophetiam *L* 29 augustialis *V* 31 uocati] appellati (*in*
marg. m. 1 uocati) *V* rebellans] *libri: aut scribe aut explica* debellans ext. g. *L* 32 lvi] *S*
et sic Hieronymus, xlii *L*, lxii *HPV* quadragesimo *om. L^a* 33 ihs XPS *libri* et nerus] nerus *S*

1) Hieronymus ad Philopatoris a. V: victi Iudaei et lx milia armatorum ex numero eorum caesa.
ad a. XI: Antiochus rex Syriae victo Filopatore Ptolomaeo Iudaeam sibi sociat.

- homo, in signis et virtutibus ammirandis enituit || anno ab origine mundi $\bar{v}D$, ab urbe ^{IGN.}
- 86 Romae autem conditione anno $DCCLV$. et quia Romanarum rerum ordine actosque
inquirere statuisti et nos breviter tuis percunctationibus respondere sumus polliciti,
necessarium est ergo nobis ea interim, que ad tempora Augusti imperatoris dicuntur,
5 omittere et rursus ad Romanae urbis primordia repedare originemque Romuli eius
conditoris exponere simulque successorum eius regum consolumque annos actosque ad
liquidum demonstrare, qui sunt hi.
- 87 Ab origine urbis Romae et usque Tarquinium regem cognomento Superbum, qui ^{Ruf. 2}
et expulsus est, numerantur anni $CCXLIII$. nam || primus ille et urbis et imperii con- ^{Florus 1, 1, 1}
10 ditor Romulus fuit Marte, || ut ipsorum verbis loquamur ¹⁾, || genitus et Rea Silvia. hoc de ^{c. 2}
se sacerdos grava confessa est. nec mox fama dubitavit, cum Amullii regis imperio
abiectus in profluentem cum Remo fratre non potuit extingui, si quidem et Tiberinus ^{c. 3}
amnem repressit et relictis catulis lupa secuta vagitum uber ammovit infantibus, ma-
88 trisque gessit officium. sic repertos apud arborem Faustulus regii gregis pastor tulit
15 in casam atque educavit. Alba tum erat Latio caput, Iulii opus: nam Labinium pa- ^{c. 4}
tris Aenaeae contemserat. ab his Amullius iam septima subole regnabat fratre pulso
Numitore, cuius ex filia Romulus. igitur statim prima iuventutis facie patrum ab ^{c. 5}
arce deturbat, avum reponit. ipse fluminis amator et montium, apud quos erat edu-
89 catus, moenia novae urbis agitabat. gemini erant: uter auspicaretur et regeret, ad- ^{c. 6}
20 hibere placuit deos. Remus montem Aventinum, hic Palatinum occupant. prius ille
sex vultures, hic postea, sed duodecim vidit. sic victor augurio urbem excitat, plenus ^{c. 7}
spei bellatricem fore: id assuetae sanguine et preda aves pollicebantur. ad tutelam ^{c. 8}
novae urbis sufficere vallum videbatur: cuius dum angustias Remus increpat, saltu
24 transilivit. dubium an iussu fratris, occisus est. prima certe victima fuit munitionem-
90 que urbis novae sanguine suo consecravit. imaginem urbis magis quam urbem fecerat:
incolae deerant. erat in proximo locus: hunc asylum facit, et statim mira vis homi- ^{c. 9}
num Latini Tuscique pastores, etiam transmarini Fryges, qui sub Aena, Arcades,
qui sub Euandro duce influxerant. ita ex variis quasi elementis congregavit corpus
unum populumque Romanum ipse fecit. res erat unius aetatis, populus virorum. ita- ^{c. 10}
30 que matrimonia a finitimis petita quia non impetrabantur, manu capta sunt. simula-
tis quippe ludis equestribus virgines quae ad spectaculum venerant praede fuere.
91 haec statim causa bellorum. pulsus fugatique Veientes. Ceninensium captum ac direp- ^{c. 11}

H P V S L Freulfus 1, 3, 12 (a 22 ad). Paulus h. R. 1, 2 (23 cuius — 24 occisus est: interponuntur Hieronymiana; 27 Latini — 29 fecit). — Mur. p. 225^b v. 27 -stores etiam.

1 anni *V* urbe] *HPS*, urbis *VL* 2 anni *V* post $DCCLV$ *ins. reg. Roman.* *S* roma-
norum *PS* ordinem *L* actosque] *HP*, actusque *VSL* 4 necessarium *S* ego *S^a* eam *S*
6 regnum *V* actosque] *HPS¹*, actusque *VS²L* 7 hii *HP* 8 usque] usque ad *V* cognomi-
nento *P* 9 et exp.] exp. *P^aL* 10 romulus *S* *perpetuo* 11 grauidam *V* amull-] *HPS* hic
et deinceps, amul- *VL* 12 abiectus] *Florus* (*Naz.*), abiectos *libri*, iactatus *Flor.* (*Bamb.*) tiberinus
amnem] *S* cum *Floro*, tiberinus (tiberius *P^a*) amnis *HP*, tiberinum amnem *V*, tiberinus amnis *L* 13 uber
ammouit] *HPS* *Flor.* (*Bamb.*), ubera mouit *L*, ubera admouit (*V*) *Flor.* (*Naz.*) 14 repertos *H*
regis *L* grecis *S* pator *P* 15 alba tum] *Florus*, ablatum *libri* labinium] *HPSL*, lau-
nium (*V*) 17 filia] filiis *P^a* facie] *libri* et *Flor.* (*Naz.*), face *Flor.* (*Bamb.*) patrum *P^a*
19 regerent *H* 20 occupant] *HPSL*, occupa*** *V¹*, occupat *V² Flor.* 21 uidit] *libri*, uidet *Florus*
25 fecera** (fecerat *V²*) *V¹* 26 erat] erant *H* locus] *libri* et *Fr.*, lucus *Florus* hunc] huius *L*
mira uis] mirabilis *L* 27 tusciaeque *L* etiam] quidam etiam *Florus* aena] *HPVS^a*, aenea *S^bL*
Florus archades *L* 28 confluerunt *Fr.* 30 finitimis] finitibus *S* 31 quippe] que *L*
ad spectaculum] *HPL*, ad spect. *VS* 32 haec] hac *L*: et haec *Florus* fatigatique *L* uegen-
tes *P* cenninensium *Fr.*, Caeninensium *Florus*, ceninensium *S*, geniensium *HPVL* ac (ae *HP*)
d. (dirutum *Fr.*) om. *L*

1) ut ipsorum verbis loquamur *inseruit Iordanes.*

- tum est oppidum. spolia insuper opima de rege Agrone Feretrio Iovi manibus rex
 Florus 1, 1, 12 reportavit. || Savinis proditae portae per virginem Tarpeiam, non dolo, sed puella
 praetium rei quae gerebant in sinistris petierat, dubium clypeos an armillas. illi ut
 c. 13 et fidem solverent et ulciscerentur, clypeis obruere. ita ammissis intra moenia hostibus
 atrox in ipso foro pugna, adeo ut Romulus Iovem oraret foedam suorum fugam siste- 5
 c. 14 ret. hinc templum et Stator Iuppiter. tandem funeribus intervenire raptae laceris 92
 comis: sic pax facta cum Tatio foedusque percussum. secutaque res misera dictu,
 ut relictis sedibus suis novam in urbem hostes demigrarent et cum generis suis avi-
 c. 15 tas opes pro dote sociarent. auctis brevi viribus hunc rex sapientissimus statum rei 93
 publicae inposuit: iventus divisa per tribus, in aequis et armis ut ad subita bella 10
 excubaret, consilium rei publicae penes senes esset, qui ex auctoritate patres, ob
 c. 16 aetatem senatus vocabatur. his ita ordinatis repente, cum contionem haberet ante 94
 c. 17 urbem apud Caprae paludes, e conspectu ablatu est. discerptum aliqui a senatu
 putant ob asperius ingenium: sed oborta tempestas solisque defectio consecrationis
 c. 18 speciem praebuere. cui mox Iulius Proculus fidem fecit, visum a se Romulum adfir- 15
 mans augustiore forma, quam fuisset: mandare praeterea, ut se pro numine accepe-
 rent: Quirinum in caelo vocari: placitum diis, ut gentium Roma potiretur.
- 1, 2, 1 Successit Romulo Numa Pompilius, quem Curibus Savinis agentem ultro petive- 95
 c. 2 runt ob inclitam viri religionem: ille sacra et caerimonias omnemque cultum deorum
 immortalium docuit: ille pontifices augures salios ceteraque sacerdotia: annumque in 20
 c. 3 XII menses, festos dies nefastosque discipisit. ille ancilia adque palladium, secreta
 quedam imperii pignora, Ianumque bifrontem, Fidem pacis ac belli, in primis focum
 Vestae virginibus colendum dedit, ut ad simulacrum caelestium siderum custos im-
 perii flamma vigilaret. haec omnia quasi monitu deae egregiae, quo magis barbari
 c. 4 acciperent. eo denique ferocem populum redegit, ut quod vi et iniuria occuparat im- 25
 perium, religione atque iustitia gubernaret.
- 1, 3, 1 Exceptit Pompilium Numam Tullus Hostilius, cuius in honorem virtutis regnum 96
 c. 2 ultro datum. hic omnem militarem disciplinam artemque bellandi instituit. itaque
 mirum in modum exercita iuventute provocare ausus Albanos gravem et diu principem
 c. 3 populum. sed cum pari robore frequentibus proeliis utrique comminuerentur, misso in 30
 compendium bello Horatii Curiatisque, trigeminis hinc atque inde fratribus, utriusque
 c. 4 populi fata permissa sunt. anceps et pulchra contentio exituque ipso mirabilis. tribus
 quippe illinc vulneratis, hinc duobus occisis, qui supererat Horatius addito ad virtu-
 tem dolo, ut distraheret hostem, simulat fugam singulosque prout sequi poterant, ad-

HPVSL Frecculvus l. c. (ad 7 percussum). 1, 3, 12 (9 hunc — 17 potiretur). 1, 3, 13 (19 ob — 24 vigilaret). 1, 3, 14 (27 Tullus — 28 bellandi).

1 opim S manibus] manibus suis Florus 2 savinis] libri 3 clypeos . . . 4 ulciscerentur
 om. S 4 clypeos V 5 sistere L 6 funeribus] libri et Fr., furentibus Florus (Bamb.), seuientibus Florus (Naz.) 7 misera] libri, mira Florus 8 noua in urbe L hoste libri demica-
 rent S suis om. L 9 dote] de L breuis L 11 esset] essent L, esset sed(?) H 12 ae-
 tate S senatus uocabatur] HPV S Florus (Bamb.), senatus uocabantur Flor. (Naz.), senes uocabantur L
 is P 13 apud caprae paludem Florus, apud paludem capud capri Fr. 15 cui] qui S 16 augu-
 stiore L mandare* P 17 placidum L 18 numua L pampilius L^a curibus HPL
 20 auguros H, augores PSL 21 festos] fastos Florus nefastoque V 22 bifrontem] geminum
 Florus ac] SL, ae HP, e V 24 flamma] SL Florus, flammam HV, flamma in P monitu deae]
 SV Florus, moantu deae H, mo (sequitur spat. 7 litt. vacuum) P, motantu deae L egregiae] HPL, gregiae
 VS, Egeriae Florus 25 eo denique (eodemque L) ferocem om. in litura H 27 exceptit p. n. tullus
 om. in spatio vacuo S excipit Florus numan H, nummam L tullius VL cuius in honorem]
 S Flor. (Bamb.), cuius honorem HPV L, cui in honorem Florus (Naz.), cui ob honorem Fr. 28 instituit]
 condidit Florus 29 exercitam iuuentutem L ausus] aus s P 30 utraque L comminuerentur HP
 31 atque om. L 32 inceptus P 33 superarat L 34 simul ad HPV prout sequi ut prosequi L

- ortus exsuperat. sic (rarum alias decus) unius manu parta victoria est. quam ille *Florus* 1, 3, 5
 mox parricidio foedavit. nam flentem spolia circa se sponsi quidem, sed ostis, so-
 rorem viderat: hunc tam in maturum amorem virginis ultus est ferro, ut auderet leges,
 97 nefas: sed abstulit virtus parricidam et facinus infra gloriam fuit. nec diu in fide c. 6
 5 Albanus: nam Fidenate bello misit in auxilium ex foedere: medii inter duos expecta-
 vere fortunam. sed rex callidus ubi inclinare socios ad ostem videt, tollit animos, c. 7
 quasi mandasset. spes inde Romanis, metus hostibus. sic fraus proditorum irrita
 fuit. itaque hoste victo ruptorem foederis Mettum Furetiem religatum inter duos cur- c. 8
 ros pernicibus equis distrahit Albamque ipsam quamvis parentem, emulam tamen di-
 10 ruit, cum primus omnes opes urbis ipsumque populum Romam transtulisset: prorsus c. 9
 ut consanguinea civitas non perisse, sed in suum corpus redisse rursus videretur.
- 98 Ancus deinde Marcius nepus Pompilii ex filia, pravo ingenio. igitur et muro 1, 4, 1, 2
 moenia amplexus est et influentem urbi Tyberinum ponte commisit Ostiamque in ipso
 maris fluminisque confinio coloniam posuit, iam tunc videlicet praesagiens animo futu-
 15 rum, ut totius mundi opes et comeatus illo velut maritimo urbis ospitio receperentur.
- 99 Tarquinius postea Priscus quamvis transmarinae originis regnum ultro petens 1, 5, 1
 accepit ob industriam atque elegantiam, quippe qui oriundus Corintho Grecum inge-
 nium Italicis artibus miscuisset. hic et senatus maiestatem numero ampliavit et cen- c. 2
 turiis tribus auxit, quatenus Actius Nevius numerum augeri prohibebat, vir summus
 20 augurio. quem rex in experimentum rogavit, fierine posset, quod ipse mente coe- c. 3
 perat. ille rem expertus augurio, posse respondit. 'adquin hoc', inquit, 'agitaram c. 4
 'cutem illam secari novacula posse'. et augur, 'potes', inquit: et secuit. inde Ro- c. 5
 100 manis sacer anguratus. neque pace Tarquinius quam bello promptior: duodecim
 namque Tusciae populos frequentibus armis subegit. inde fascis trabeae curules anuli c. 6
 25 phalere paludamenta praetextae, inde quod aureo curru, quattuor equis triumphatur,
 togae pictae tunicaeque palmate, omnia denique decora et insignia, quibus imperii
 dignitas aeminet, sumpta sunt.
- 101 Servius Tullius deinceps gubernacula urbis invadit, nec obscuritas inhibuit quam- 1, 6, 1
 vis matre serva creatum. nam eximiam indolem uxor Tarquinii Tanaquil liberaliter
 30 educaverat et clarum fore visa circa caput flamma promiserat. ergo inter Tarquinii c. 2
 mortem annitente regina substitutus in locum regis quasi in tempus regnum dolo par-
 102 tum sic egit industriae, ut iure adeptus videretur. ab hoc populus Romanus relatus c. 3

H P V S L Freculfus 1, 3, 15 (12 et muro — 14 posuit). 1, 3, 16 (16 Tarquinius — 27 sunt).
 1, 3, 17 (a 28 Servius). — *Mur.* p. 226^a v. 1 rarum.

1 alias] *Florus*, alius *HPV*, alius *SL* 2 parricidio *L* foedavit] *VS*, foedavit *HP*, foedavit *L*
 quidem] videns quidem *L* 3 ut auderet] (-rit *H^a*) *libri et Florus (Bamb.)*, citare *Flor. (Naz.)*: *scr.* ut
 audiret 5 misit] *libri et Iord. et Flori*, missi *requiritur* auxilium *P* ex] et *L* 7 mandasset]
Florus P², mandasset *S*, mandasset *HP¹V*, munda sit *L* romanis] nostris *Florus (Naz.)*, *requiritur* fufetium
SL, ultio *P*, ultio *HV* furetiem] *libri et Florus (Bamb.)*, fufetium *Florus (Naz.)*, *requiritur* fufetium
 10 primus] prius *Florus* transtulisset] transtulisse sed *L* 12 prauo] *H^bPPVSL^b*, sauo (?) *H^a*, praua
L^a, raro *Florus (Bamb.)*, pari *Florus (Naz.) recte* igitur *om. L* 13 influentem *Florus* tybe-
 rium *P* pontem *PL* 15 receperent *P* 17 industriam *P* chorintho *V* ingenium *P^a*
 18 italis *L* 19 actus neuis *Fr.*, actus (attius *Naz.*) naevius (vel neuius) *Flori libri* 20 experimentum
P^a posset] *Florus*, possit *libri et Fr.* cooperat] *libri et Fr.*, conceperat *Florus* 21 rem experius
H, rem experis *P*, est rem expertus *S* adquin] ad quem *Fr.* inquit] int *S* agitaram] *Florus*,
 agitaram *libri et Fr.* 22 cutem] *HP^aSL* illa *S* secari] reseca *S* romanus *L*
 23 duodece *HP*, duodecen *L*, duodece* (duodecim *m. 2*) *V* 24 tusiae *S* 25 paludimenta *L*
 triumphator *H* 28 seruius *P*, sersius (seruius *m. 2*) *L* tullius *S* *ubernacula (gub- *m. 2*) *V*
 29 liberali (*spat. vac. 4 litt.*) ducaerat *P* 30 clarem *H*, clareim *PV*, claram *Fr.* uiso *L^a* tar-
 tarquinii *H* 31 annitentem *HPV* substitutus *om. L* in tempus] non *t. P*, ad *t. Fr.*
 32 ab] ad *VL* populus romanus] *Fr.*, populos romanos *libri*

Florus 1, 6, 3 in censum, digestus in classes, decuriis atque collegiis distributus, summaque regis sollertia ita est ordinata res publica, ut omnia patrimonii dignitatis aetatis artium officiorumque discrimina in tabulas referrentur ac sic maxima civitas minimae domus diligentia conteneretur.

1, 7, 1 Postremus fuit omnium regum Tarquinius, cui cognomen Superbo ex moribus 103
 c. 2 datum. hic regnum avitum, quod a Servio tenebatur, rapere maluit quam expectare,
 missisque in eum percussoribus scelere partam potestatem non melius egit quam ad-
 c. 3 quisiverat. nec abhorrebat moribus uxor Tullia, que, ut virum regem salutaret, supra
 c. 4 cruentum patrem vecta carpento consternatos equos exegit. sed ipse in senatum 104
 caedibus, in plebem verberibus, in omnes superbia, que crudelitate gravior est 10
 c. 5 bonis, grassatus cum sevitiā domi fatigasset, tandem in ostes conversus est. sic
 c. 6 valida Latio oppida capta sunt, Ardea, Oricolum, Gavii, Suessa Pometia. tum co-
 que cruentus in suos. neque enim filium verberare dubitavit, ut simulantis transfu-
 c. 7 gam apud hostes hinc fides esset. quo a Gaviis ut voluerat recepto et per nuntios 105
 consulenti quid fieri vellet, eminentia forte papaverum capita virgula excutiens, cum 15
 per hoc interficiendos esse principes vellet intellegi, qua superbia sic respondit, || ut
 c. 8 senserant¹⁾ || tamen. de manubiis captarum urbium templum erexit. quod cum inau- 106
 c. 9 guraretur, cedentibus ceteris diis, mira res dicitur extitisse: resistere Iuventas et Ter-
 minus. placuit vatibus contumacia numinum, si quidem firma omnia et aeterna pol-
 licebantur. sed illud horrentius, quod molientibus edem in fundamentis humanum 20
 caput repertum est. nec dubitavere cuncti monstrum pulcherrimum imperii sedem
 c. 10 caputque terrarum promittere. tamdiu superbiam regis populus Romanus perpessus 107
 est, donec aberat libido: hanc ex liberis eius inportunitatem tolerare non potuit.
 c. 11 quorum cum alter ornatissimae feminae Lucretiae stuprum intulisset, matrona dedecus
 ferro expiavit, imperium regibus abrogatum. 25

1, 8, 1 Haec est prima aetas populi Romani et quasi infantia, quam habuit sub regibus 108
 septem, || per annos, ut diximus, CCXLIII²⁾, || quadam fatorum industria tam variis ingenio,
 c. 2 ut rei publicae ratio et utilitas postulabat. nam quid Romolo ardentius? tali opus 109
 c. 3 fuit, ut invaderet regnum. quid Numa religiosius? ita res poposcit, ut ferox popu-
 c. 4 lus deorum metu mitigaretur. quid ille militiae artifex Tullus? bellatoribus viris 30
 quam necessarius, ut acueret ratione virtutem. quid aedificator Ancus? ut urbem
 c. 5 colonia extenderet, ponte iungeret, muro tueretur. iam vero ornamenta Tarquinius et 110
 c. 6 insignia, quantam principi populo addiderunt ex ipso habitu dignitatem? actus a Ser-
 c. 7 vio census quid effecit, nisi ut ipsa se nosset Romana res publica? postremo Superbi
 illius inportuna dominatio nonnihil, immo vel plurimum profuit. sic enim effectum 35
 Nat. 2 est, ut agitatus iniuriis populus cupiditate libertatis incenderetur. || mutataque regali 111
 dominatione ad consolum infulas se conferret; qui bini in annis singulis rem publi-
 cam gubernantes sequenti anno ab aliis venientibus succedebantur, scientesque se
 annis tantum singulis praeesse in populo taliter erga alios agebant, qualiter eos

HPVSL Freculfus l. c. (ad 4 conteneretur). — Mur. p. 226^b v. 10 -dibus in plebem.

5 postremus P	superbos S, superbus L	moribus] meritis L	6 servitio H	maluit]
maluit it H, malumit P ^a	7 egit] regit L	9 sequos P ^a	10 suberbia P	11 cras-
satus L	12 latio oppida] opp. latio Flor. (Bamb.), opp. in latio Flor. (Naz.)	exigit V	oricolum] HPV S, oriculum	
L gauii] HPV L, gavi S	pomedio P	tunc L	coque] HP, quoque vel.	13 cruentos L
simulanti Florus	14 hic L	quo] partemque L	ut uol. recepto (receptos S)]	recepta ut uol. L
18 resistere] libri, restitere Florus	19 nominum L	21 monstr. purcherrimum S, pulch. monstr. L		
23 inportunitate libri	27 ccxliiii S	29 populus bis H	30 tullius L	31 edificatur S
34 qui defecit H	36 regaliū L	37 se conferret] reconferret L	39 sing. tant. L	praecesso HP

1) ut senserant addit Iord.

2) per annos ut d. CCXLIII addit Iord., cf. c. 87.

- 112 erga se acturos postea cupiebant. qui ordo usque ad Augustum Caesarem obtenuit **Rufus**
 privilegium, per viris DCCCCXVI in ann. CCCCLVIII. novem si quidem annos sine
 113 consulibus, sed tantum sub tribunos plebis fuit, quattuor sine iudicibus¹⁾. nam
 post exactos reges annum unum quinis diebus singuli senatorum rem publicam obte-
 5 nuerunt²⁾ et tunc duobus creatis consulibus Bruto et Collatino ordinem in posterum
 114 usque ad Pansam et Sergium servaverunt per ann. praenotatos. et quia omnium
 consulum nomina actosque conscribere et mihi tedium et tibi, qui legis, fastidio
 fore praecavi, aliqua exinde praelibans multa supersedi, quod pene a nonnullis iam
 9 usurpatum esse breviatumque opus cognovi.
- 115 Igitur primi consolum Brutus et Collatinus, quibus ultionem sui moriens matrona **Florus** 1, 9, 1
 mandaverat, populus Romanus ad vindicandum libertatis ac pudicitiae decus quodam
 quasi instinctu deorum concitatus regem repente destituit, bona diripit, agrum Marti
 suo consecrat, imperium in eosdem libertatis suae vindices transfert, mutato tamen,
 116 ut diximus, et iure et nomine. quippe ex perpetuo annum placuit, ex singulari du- c. 2
 15 plex, ne potestas solitudine vel mora corrumpetur, consulesque appellavit pro regi-
 bus, ut consulere civibus suis debere meminissent tantumque libertatis novae gaudium c. 3
 intercesserat, ut vix mutati status fidem caperent alterumque ex consulibus Lucretiae
 maritum tantum ob nomen et genus regium fascibus abrogatis urbem dimitterent.
 117 itaque substitutus Oratius Publicola summo studio annisus est ad augendam liberi c. 4
 20 populi maiestatem. nam et fasces ei pro contione summisit et ius provocationis ad-
 versus ipsos dedit et ne species arcis offenderet, eminentes aedes suas in plana sub-
 118 misit. Brutus vero favori civium etiam domus suae clade et parricidio velificatus est. c. 5
 quippe cum studere de revocandis in urbem regibus liberos suos conperisset, pro-
 traxit in forum, et contione media virgis cecidit securique percussit, ut plane publicus
 25 parens in locum liberorum adobtasse sibi populum videretur.
- 119 Liber iam hinc populus Romanus prima adversus externos arma pro libertate c. 6
 corripuit, mox pro finibus, deinde pro sociis, tum gloria et imperio, lacescentibus
 adsidue usque quaque finitimis: quippe cum patrii soli gliba nulla sit, sed statim c. 7
 hostile pomerium mediusque inter Latium adque Etruscos quasi in quodam bivio
 30 conlocatus omnibus portis in hostem incurreret, donec quasi contagio quodam per c. 8
 singulos itum est et proximis quibusque correptis totam Italiam sub se redigerunt.
- 120 nam Porsenna rex Etruscorum ingentibus copiis aderat et Tarquinius manu redu- 1, 10, 1
 cebat. hunc tamen quamvis et armis et fame urgueret occupatoque Ianiculo in ipsis c. 2

HPVSL Freculfus 1, 4, 2 (10 primi — 16 meminissent; 24 a securique quibusdam mutatis). —
Mur. p. 227^a v. 10 Igitur.

1 erga se ac (om. eos) in litura L^b aucturos HPV qui ordo] quo ordine L, qui ord*** (m. 2
 ordo) V 2 in annos VL 3 plebs L iudicibus] ducibus L 6 sergium] Hirtium Rufus
 7 actosque] HPV, actusque L fastidium SL 8 praecabui libri 11 ac] ae P 12 matri H
 13 consegrat P 15 morra S 16 consulere] libri et Florus (Bamb.), consulere se Florus (Naz.)
 que] qui S 17 inceserat Florus 18 urbem] libri et Flori et Iord. 19 pybicola L annisus
 est] anni sunt est H liberi] Florus, liberis libri 20 ei] et S conditione S ius] eius S
 21 specie Florus artis L, arci S ostenderet L eminenti (teminenti P) sedes libri 22 fauori]
 Florus, fauoris libri 23 cum studeret L, constudere P, custuderè S de om. Florus protaxit HP
 24 securique] securiqueae S, securi vel et securi Flori libri 27 sociis] socus L^a tunc L lacescentibus
 HPV, lacescentibus L 28 gliba nulla S 31 itu P, situm L 32 etruscorum S tarquinius libri

1) Consules fuerant a Bruto et Publicola in Pansam et Hirtium numero DCCCCXVI . . . per annos
 CCCCLXVII: novem enim annis Romae consules defuerunt ita: sub decemviris annis duobus, sub tribunis militari-
 bus annis tribus, sine magistratibus Roma fuit annis quattuor *Rufus*: in quibus quaedam Iordanes male mutavit,

2) Romulus regnavit annos XXXVII: senatores per quinos dies annum unum *Rufus*.

urbis faucibus incubaret, sustenuit, reppulit, novissimae etiam tanta admiratione per-
 culit, ut superior ultro cum pene victis amicitiae foedera feriret. || nam Mucius Sce- 121
 vola Romanorum fortissimus regem per insidias in castris ipsius adgreditur. sed ubi
 frustrato circa purpuratum eius ictu tenetur, ardentibus mox focis intulit manum
 c. 6 terroremque geminat dolo. 'en, ut scias', inquit, 'quem virum effugeris: idem tre- 5
 'centi iuravimus'. cum inter immane dictu hic interritus, ille trepidaret, tam-
 c. 7 quam manus regis arderet. sic quidem viri. set ne sexus alter a laude cessaret, 122
 ecce et virginum virtus. una ex obsidibus regi data elapsa custodiae Cloelia per
 c. 8 patrium flumen equitabat. rex quidem tot tantisque virtutum territus monstris valere 9
 liberosque esse iussit. Tarquini tamen diu dimicaverunt, donec Arruntem filium 123
 regis manu sua Brutus occidit superque ipsum mutuo vulnere expiravit, plane quasi
 adulterum ad inferos usque sequeretur.

1, 11, 1, 2 Nec secus Latini a Mamilio Tuscolano duce apud Regilli lacum expugnantur, vin- 124
 c. 6 cuntur atque subiciuntur. Satricum adque Corniculum, Soraque et Alsium eorum urbes
 captas provinciaeque effecta. de Verulis et Bobillis pudet, sed triumphavere Romani. 15
 c. 7 Tibur nunc suburbanum et aestivae Praenestae deliciae nuncupatis in Capitolio vo-
 c. 8 tis petebantur: idem tunc Fesulae quod Charrae nuper: idem nemus Aricinus, quod 125
 c. 9 Hercylius saltus: Fregellae, quod Caesoriacum: Tiberis quod Eufrates. Curiolos
 quoque, pro pudor, victos adeo gloriae fuisse, ut captum oppidum Gneus Marcius 19
 c. 10 Coriolanus quasi Numantiam aut Affricam nomini indueret. extant et parta de Antio 126
 spolia, que Menius in suggesto fori capta hostium classe suffixit: si tamen illa clas-
 c. 11 sis, nam sex fuere rostratae. sed hic numerus illis initiis navale bellum fuit. per-
 vicacissimi tamen Latinorum Equi et Vulsci fuere et cotidiani, ut sic dixerim, hostes.
 c. 12 et hos praecipue Titus Quintius domuit, ille dictator ab aratro, qui obsessa et pene 127
 c. 13 iam capta Manlii consulis castra egregia victoria recuperavit. medium erat tempus 25
 forte sementis, cum patricium virum innixum aratro suo licitor in ipso opere deprae-
 hendit. inde in aciem profectus, ne quid a rustici operis imitatione cessaret, pecco- 128
 c. 14 dum more sub iugum misit expeditioneque finita rediit ad bobes rursus triumphalis
 c. 15 agricola. fidem numinum, qua velocitate! intra quindecim dies captum peractumque
 bellum, prorsus ut festinasse dictator ad relictum opus videretur. 30

1, 12, 4, 5 Pari tenore Veientes, Falisci et Fidenates tunc magno labore devicti sunt. qui 129
 c. 11 modo et si fuerint, non videntur. que reliquiae? quod vestigium? laborat enim anna-
 lium fides, ut Veios, Faliscos, Fidenates fuisse credamus.

H P V S (desinit 33 credamus) *L Freculfus l. c.* (ad 11 expiravit). 1, 4, 8 (13 Latini — 14 subiciuntur; 20 extant — 21 spolia). — *Mur. p. 227^b v. 15* -vinciaeque effecta.

1 incumbaret <i>V^a</i>	2 federa <i>H</i>	mucius] mutius <i>S</i> , ueius <i>HPVL</i>	4 frustrato] <i>Florus Frec.</i> ,
frustratum <i>libri</i>	teneretur <i>L</i>	intulit] inicit <i>Florus</i>	6 inter immane] <i>libri</i> , interim immane
<i>Florus</i>	dictum <i>S</i>	7 sexus alter] qui sexus <i>Florus</i>	cessaret] <i>Florus P^bL^b</i> , cessare <i>HP^aVSL^a</i>
9 patrum <i>H</i>	rex] et rex <i>Florus</i>	tot] to <i>HPV</i>	10 tamen diu] <i>libri et Fr.</i> , tamdiu <i>Florus (Nas.)</i> ,
tamen tamdiu <i>Florus (Bamb.)</i>	11 que] quem <i>L</i>	expiravit] <i>S Florus</i> , expiravit <i>HPVL Fr.</i>	12 in-
ferus <i>HPS</i>	13 nec] hec <i>L</i>	latinae <i>S</i>	a om. <i>Florus</i>
14 cornilicum <i>L</i>	sora quem <i>libri</i>	15 triumphavere romani] triumphavimus <i>Florus</i>	17 charrae]
<i>HP^bVS</i> , charrae <i>P^a</i> , charre <i>L</i>	aricini <i>P^a</i> , aricinum <i>Florus</i>	18 hercylius] <i>HPVS</i> , hercillinus <i>L</i> , Her-	
cynius <i>Florus: cf. p. 18, 16</i>	caesoriacum] <i>HPVS</i> , cesoriacum <i>L</i>	curiolos] <i>HPVL</i> , coriolos <i>S</i>	
19 uictus <i>H</i>	gloriae] gloriose <i>L</i>	20 aut] atque <i>L</i>	antio] <i>S Florus</i> , antia <i>HPVL Fr.</i>
21 menius] <i>HPVS</i> , memius <i>L</i>	suggesto] <i>HPVL</i> , suggestum <i>S</i>	22 initus <i>HPVS</i>	23 vulsci]
<i>PV</i> , vulsci <i>S</i> , vulsic <i>H</i> , vulscisci <i>L</i>	24 et] sed <i>Florus</i>	hos] hoc <i>H</i>	ab aratro om. <i>V^a</i>
25 manilii <i>L</i>	27 profectus] <i>libri</i> , uictos <i>ins. post prof. Florus (Bamb.)</i> , post cessaret <i>Florus (Nas.) inter-</i>		
<i>polando</i>	29 numidum <i>L</i>	quam <i>S</i>	captum] coeptum <i>Florus</i>
31 uegentes <i>P</i>	falisci] <i>HPVS</i> , falisci <i>L</i>	33 ut] et <i>V</i>	ualiscos <i>libri</i>

130 Galli autem Senones gens natura ferox, moribus incondita, ad hoc ipsa corpo- Florus 1, 13, 4
rum mole, perinde armis ingentibus, adeo omni genere terribilis fuit, ut plane nata
ad hominum interitum, urbium stragem videretur. hi quondam ab ultimis terrarum c. 5
oris et cingente omnia oceano ingenti agmine profecti cum iam media vastassent,
5 positis inter Alpes et Padum sedibus, ne his quidem contenti, per Italiam baccaban-
131 tur. tunc Clusium Tusciae urbem obsidebant, ubi pro sociis ac foederatis Romanus c. 6
intervenit missis ex more legatis. sed quod ius apud barbaros? ferocius agunt et
inde certamen. conversi Galli a Clusio Romam. quibus ad Alliam flumen cum ex- c. 7
9 ercitu Fabius consul occurrit. non temere foedior cladis: itaque hunc diem fastis
132 Roma damnavit. fuso exercitu Galli iam moenibus urbis adpropinquabant, ubi pene c. 8
nulla erant praesidia. tum igitur sic ut numquam alias apparuit illa vera Romana
virtus. iam primum maiores natu amplissimis usi honoribus in forum coeunt, ibi de- c. 9
vovente pontifice diis se manibus consecrant statimque in suas quisque aedes regressi
14 sic ut in trabeis erant et amplissimo cultu in curulibus sellis sese reposuerunt, ut c. 10
133 cum venisset hostis, in sua quisque dignitate moreretur. pontifices autem et flami- c. 11
nes quidquid religiosissimi in templis erat, partim in doleis refossa terra recondunt,
partim inposita planstris secum Veios auferunt: virgines simul ex sacerdotio Vestae c. 12
nudo pede fugientia sacra comitantur. tamen excepisse fugientes unus e plebe fertur
19 Atinius, qui depositis uxore et liberis virgines in plaustrum recepit. adeo tunc quo-
134 que in ultimis religio publica privatis affectibus antecellebat. iuventus vero, quam c. 13
satis constat vix mille hominum fuisse, duce Manlio arcem Capitolini montis insedit,
obtestata ipsum quasi praesentem Iovem, ut quem ad modum ipsi ad defendendum
135 templum occurrissent, ita ille virtutem eorum numine suo tueretur. aderant interim c. 14
Galli apertamquae urbem adeunt. ibi sedentibus in curulibus suis praetextatos senes
25 velut deos geniosque venerati, mox eosdem, postquam esse homines liquebat, alioquin
nihil respondere dignantes pari vecordia mactant facesque tectis iniiciunt et totam ur-
136 bem igni ferro manibus exaequant. sex mensibus (barbaros quis crederet?) circa c. 15
montem unum pependerit, nec diebus modo, sed noctibus coque omnia experti,
cum tamen Manlius nocte subeuntis, clangore anseris excitatus a summa rupe deie-
30 cit, et ut spem hostibus demeret, quamquam in summa fame tamen ad speciem fidu-
137 ciae, panes ab arce iaculatus est: et stato quodam die per medias hostium custodias c. 16
Fabium pontificem ab arce dimisit, qui solemne sacrum in Quirinali monte conficeret:
atque ille per media hostium tela incolomis religionis auxilio rediit propitiosque deos
renuntiavit. novissime cum iam obsidio sua barbaros fatigasset, mille pondo auro c. 17

HPVL. — Mur. p. 226^a v. 21 -lini montis.

1 incondita HPV	2 nata ad hom in litura V	3 hii L	4 horis libri	cingente L
media vastassent] mediam vastant* L	5 alpe sed P	his] id L	contempti libri	baccaban-
tur] libri, uagabantur Florus	6 tunc] tum Florus	tusciae om. Florus	ubi om. Florus	ac]
et L	7 missi* (missis V ^b) V ^a : missi ex more legati Florus	8 clusi L	9 clades Florus	
10 romam libri	adpropinquabat P ^a	11 illa uero HV, uera illa Florus	14 serant P	16 reli-
giosissim P	partem HPL	defossa Florus	reconderunt] recondunt Florus	17 inpositis L
ex sacerdotio P	18 fugientia] HPV ^a L, fugientia a V ^b	sacro HPV ^a	19 plaustris L	20 regio V
adfectibus Florus, effectibus libri	21 homines L	manilio L	22 obtestates P	ipsi] ipse L
23 templum] libri et Florus (Bamb.), templum eius Flor. (Naz.)		occurri se L, concurrissent Florus		
nomine suo HPV, suo nomine L	aderat HP	24 sedentes Florus	senex L	26 uecordiam
aptant H	27 barbari Florus	28 coque] HP, quoque rel.	29 manilius L	subeuntes Florus
(Naz.)	30 ad] PVL Florus, in H	31 paenes HP, poenes L	hostium custodias] hostias L	
32 fauium L	pontificem om. V ^a	33 atque] at L	34 obsidio sua b. fatigasset] Florus, obsidia	
sua barbaros fatigasset (fatigassent L) et HPVL		auro Florus		

recessum suum venditantes,
 ut omnia incendiorum vestigia Gallici sanguinis inundatione deleteret.

- Flor. 1, 13, 18, 19 Igitur pastorum quondam casa urbs enituit: post assertam a Manlio faciem resti- 138
 tutamque a Camillo acrius etiam vehementiusque in finitimos resurrexit. nec tamen 139
 contenti Romani suis eos moenibus expulisse, cum per Italiam naufragia sua latius 5
 traherent, sic persecuti sunt, ductante Camillo, ut odiae nulla Senonum vestigia su-
 c. 20 persint. semel apud Anienem trucidati, cum singulari certamine Manlius aureum
 torquem barbaro inter spolia detraxit, unde et Torquatus est dictus. iterum Pomptino 140
 agro, cum in simili pugna Valerius insidente galeae sacra alite adiutus rettulit spolia
 dictusque est ipse Corvinus. nec non tamen post aliquod annos omnes reliquias 10
 eorum in Etruria ad lacum Vadi montis Dolabella delevit, ne quis extaret ex ea
 1. 14, 1 gente quae incensam a se Romanam urbem gloriaretur. conversoque a Gallis Manlio 141
 1. 15, 1 Torquato Latini experti sunt et devicti. indeque Savini, qui eorum belli socii ductante 142
 c. 2 Tatio extitissent, a Curio Dentato consule subiecti, eorumque loca a Varanio fonte in
 c. 3 Adriano tenus mari igni ferroque vastata, tantumque Romano populo addit opes, ut 15
 nec ipse posset aestimare qui vicerat.
1. 16, 1 Praecipuis deinde Campaniae motus non pro se sed pro sociis Samnitas invadit. 143
 c. 3 omnium namque non modo Italiae tantum, sed pene toto orbe terrarum pulcherrima
 Campaniae plaga est. nihil mollius caelo: denique bis floribus vernal. nihil uberius
 c. 4 solo: ideo Liberi Cererisque certamen dicitur. nihil hospitalius mari: hic illi nobiles 20
 portus Caieta, Misenus, tepentes fontibus Baiiae, Lucrinus et Avernus quaedam maris
 c. 5 hostia. hic amici vitibus montes Caurus Falernus Massicus et pulcherrimus cuncto-
 c. 6 rum Vesubius Aetnaei ignis imitator. urbes ad mare Formiae Cumae Puteoli Hercu-
 laneum Pompei et ipsa caput urbium Capua, quondam inter tres maximas Romam 24
 c. 7 Carthaginemque numerata. pro hac urbe, his regionibus populus Romanus Samnitas 144
 invadit, gentem, si opulentiam quaeras, aureis et argenteis armis et discolori veste
 usque ad ambitum armatam: si fallaciam, saltibus ferae et montium fraude grassan-
 tem: si rabiem ac furorem, sacris legibus humanisque hostiis in exitium urbis agi-
 c. 8 tatam: si pertinaciam, sexies rupto foedere cladibusque ipsis animosiozem. hos tamen
 quinquaginta annis per Fabios ac Papiros patres eorumque liberos ita subegit et do- 30
 muit, ita ruinas ipsas urbium diruit, ut hodiae Samnium in ipso Samnio requiratur
 c. 9 nec facile appareat materia quattuor et viginti triumphorum. maximae tamen nota et 145

HPVL Freculfus 1, 4, 17 (4 nec — 12 gloriaretur). *Paulus h. R. 1, 8* (18 omnium — 29 animosiozem).
1, 9 (30 ita — 32 appareat). — *Mur. p. 228^b v. 28* hostiis.

1 recessum suum] recessuum L uindicantes V^a, uinditantes P^a hiatum non adnotant libri;
 exciderunt Flori haec: idque ipsum per insolentiam, cum ad iniqua pondera addito adhuc gladio insuper 'vae
 victis' increparent, subito adgressus a tergo Camillus adeo cecidit 3 urbis libri mallo L 5 con-
 tempti L moenibus] sedibus L latius HPV 6 odie enulla P 7 manilio L 8 pomp-
 tio L^a 9 aliter HPV 11 uadi montis] HPV Fr., uadis montis L: Vadimonis Flor. 12 manlio]
 PV, mallo H, manilio L 13 bellis libri 14 a uariano fonte (fente P) in] qua Nar Antio fontes (fontes-
 que Naz.) Velini Florus 15 tantoque L 16 possit HPV 17 campanae P 18 orbem V
 19 camp. plaga est pulch. L^a 21 caieta] Paulus, galea HPV, galeza L. misenus] Paulus, mesenos
 libri tepentes] L et Paulus cum Floro, tepente HP, teponte V 22 (h)ostia] libri Iord. et Pauli.
 otia Florus amici] amicti Florus (Naz.) caurus] libri Iord. et Pauli, Gaurus Florus 23 uesu-
 bius] HPV, besubius L, uesuuius Paulus ethnei P cum Floro, ethnae H, ethne L, etne V puteoli]
 Put. Neapolis Florus herculanium L 24 pompeia Paulus 25 cartaginemque HPV^b, cartag-
 V^aL numerata] Florus, nominata Paulus, numeranda HPV, numerandam L 27 armatam] sic et
 Iordanis libri boni et Flori Bamb. (omittit Nasarianus), ornatam (ornatam dett.) Paulus, inde ornatam Iordanis
 liber Bambergensis (v. Iahn ad Florum p. VIII) crassantem libri Iordanis et Pauli Vat. 3339 28 exiti-
 um L orbis Paulus 29 animosiores L 30 domuit] deleuit L 31 diripuit H sam-
 nio] samnium HPV 32 facile om. L^a nota] notae HPV, note L^b, om. L^a

IORDANES.

3

- inlustris apud Caudinas forculas ex hac gente clades Veturio Postumioque consulibus
 accepta est. elusum per insidias intra eum saltum exercitum, unde non posset eva- Florus 1, 16, 10
 dere, stupens tanta occassione dux ostium Pontius Herineum patrem consuluit: et ille, c. 11
 4 mitteret omnes vel occideret sapienter, ut senior, suaserat: hic armis exutos mittere
 146 sub iugum maluit, ut nec amici forent beneficio et post flagitium hostes magis. ita- c. 12
 que et consules statim magnifice voluntaria deditione turpitudinem foederis dirimunt
 et ultionem flagitans miles Papirio duce — orribile dictu — strictis ensibus per ipsam
 viam ante pugnam fuit et in congressu arsisse omnium oculos hostis auctor fuit. nec
 prius finis caedibus datus, quam iugum sibi promissum Romani et duci Samnitum et
 10 hostibus reposuerunt.
 147 Hactenus cum singulis gentibus, mox catervatim. sic tamen coque par omnibus 1, 17, 1
 fuit. Etruscorum duodecem populi, Vmbrii in id tempus intacti antiquissimus Italiae
 populus, Samnitium reliqui in excidium Romani nominis repente coniurant. erat ter- c. 2
 14 ror ingens tot simul tantorumque populorum. late per Etruriam infesta quattuor
 148 agminum signa volitabant. Geminius interim saltus in medio, ante invius plane quasi c. 3
 Calydonius vel Herquinius, adeo terror erat, ut senatus consuli denuntiaret, ne tan-
 tum periculi ingredi auderet. sed nihil horum terruit ducem, quin fratre praemisso c. 4
 exploraret accessus. ille per noctem pastorali habitu speculatus omnia, refert tutum
 149 iter. sic Fabius Maximus periculosissimum bellum sine periculo explicuit. nam c. 5
 20 subito inconditos atque palantes adgressus est captisque superioribus iugis in sub-
 iectos suo iure detonuit. ea namque species fuit illius belli, quasi in terrigenas c. 6
 caelo ac nubibus tela iacerentur. nec incruenta tamen illa victoria. nam oppressus c. 7
 in sinu vallis alter consolum Decius more patrio devotum diis manibus optulit caput,
 24 sollemnemque familiae suae consecrationem in victoriae praetium redegit.
 150 Needum Etrusco bello exempto mox sequitur Tarentinum, unum quidem in no- 1, 18, 1
 mine, sed multiplex in victoriis. hoc enim Campanos Apulos atque Lucanos et caput
 belli Tarentinos, id est totam pene Italiam, et cum his omnibus Pyrrum clarissimum
 Epyrotarum Graeciae regem una veluti ruina pariter involvit, ut eodem tempore et
 151 Italiam consummaret et transmarinos triumphos auspicaretur. Tarentus Lacedemo- c. 2
 30 niorum opus, Calabriae quondam et Apuliae totiusque Lucaniae caput, cum magni-
 tudine et muris portuque nobilis tum mirabili situ, quippe in ipsis Adriae maris c. 3
 faucibus posita in omnes terras Histriam Illyricum Epyron Achaiaem Africam Sici-
 152 liam vela dimittit. imminet portui ad prospectum maris positum theatrum, quod
 quidem causa miserae cupiditatis fuit omnium calamitatum. ludos forte celebra- c. 4
 35 bat, cum adremigantes litore Romanam classem vident atque ostem rati aemicant
 sine discrimine et insultant. qui enim aut unde Romani? nec satis. aderat c. 5
 sine mora querillam ferens legatio: hanc quoque foede per obscenam turpemque

HPVL Frecculfus 1, 4, 19 et denuo 28 (29 Tarentus — 31 situ). — Mur. p. 229^a v. 37 querillam.

1 ex hac gente] exagente L cladis libri 3 occassione PV duxit ostium (host. V) HV,
 dux** hostium PL herineum] HPV, erineum L, Herennium Florus 4 mittere o. u. occidere L
 persuaserat L 7 pampirio H strictis] tristis L 8 pugna L 9 ducis HPV 11 hac-
 tenus] h populus romanus Flor. cateruatim] aceruatim Flor. coque] HP, quoque V, om. L 13 sam-
 nitum L nominis] populi L 14 ethuriam L 16 calydonius] HPV Flor. (Naz.), calidionis L
 herquinius] HPV Flor. (Bamb.), erquinius L, cf. p. 15, 18 terror] tam (tunc) terrori Florus 18 ex-
 plorare HPV accensus libri 21 suosure P 24 redeit L 25 ex exempto V 26 apul-
 los P, apulios L 27 terentinos HPV pene om. Florus 28 Epyrotarum om. Florus unam
 HPV picriter V 29 cosumaret L triumphos transm. V 31 nobiles libri mirabili]
 HPV Florus (Bamb.), mirabile L, mirabilis Florus (Naz.) Hadriani vel Hadriatici Florus 33 uel ad-
 mittit H imminit HP quod] quo H 34 cupiditatis] libri, ciuitati Florus celebrabant L
 35 romana classe HV, Romanas classes Florus 36 et om. Florus qui] quid L 37 coque P
 faede HPV, fede L

Florus 1, 18, 6 dictu contumeliam violant: et hinc bellum. sed apparatus horribilis, cum tot simul 153
 populi pro Tarentinis consurgerent omnibusque vehementior Pyrrus, qui semigrecam
 ex Lacedemoniis conditoribus civitatem vindicaturus cum totis viribus Epyri Thessa-
 liae Macedoniae incognitisque in id tempus elephantis mari terra viris equis armis, 4
 c. 7 addito insuper ferarum terrore veniebat. apud Eracleam Campaniae fluviumque Li- 154
 rem Laevino cons. prima pugna, que tam atrox fuit, ut Forentanee turmae prefectus
 Obsidius invectus in regem turbaverit coegeritque proiectis insignibus proelio exce-
 c. 8 dere. actum erat, nisi elefanti converso in spectaculo bello procurrissent. quorum
 cum magnitudine tum deformitate et novo odore simul ac stridore consternati equi
 cum incognitas sibi beluas amplius quam erant suspicarentur, fugam stragemque late 10
 c. 9 dederunt. in Apulia deinde apud Asculum melius dimicatum est Curio Fabricioque 155
 consulibus — iam quippe terror beluarum exoleverat et Gaius Numicius quartae legio-
 c. 10 nis astatus unius promoscide abscisa mori posse beluas ostenderat. itaque in ipsos
 pila congesta sunt et in turres vibratae faces tota hostium agmina ardentibus ruinis
 operuerunt. nec alius cladi finis fuit quam nox dirimeret postremusque fugientium 15
 c. 11 rex ipse a satellitibus humero saucius in armis suis referretur. Lucaniae suprema 156
 pugna Sybarusinis quos vocant campis, ducibus hisdem quibus superius, sed tum
 c. 12 tota victoria. exitum, quem datura virtus fuit, casus dedit. nam provectis in primam
 aciem rursus elephantis unum ex his pullum adacti in caput teli gravis ictus avertit,
 qui cum per stragem suorum recurrens stridore quereretur, mater agnovit et quasi 20
 c. 13 vindicaret, exiliit, tum omnia circa quasi hostilia gravi mole permiscuit: ac sic eae-
 dem ferae, que primam victoriam abstulerunt, secundam parem fecerunt, tertiam
 c. 14 sine controversia tradiderunt. nec vero tantum armis et in campo, sed consiliis 157
 et domi coque intra urbem cum rege Pyrro dimicatum est. quippe post primam victo-
 c. 15 riam intellecta Romana virtute statim desperavit armis, seque ad dolos contulit. nam 25
 interemptos cremavit captivosque indulgenter habuit et sine pretio restituit missisque
 legatis in urbem omni modo annisus est, ut facto foedere in amicitiam reciperetur.
 c. 16 sed et bello et pace et foris et domi omnem in partem Romana virtus tum se adpro- 158
 bavit nec alia magis quam Tarentina victoria ostendit populi Romani fortitudinem, 29
 c. 26 senatus sapientiam, ducum magnanimitatem. || nec alius pulchrior in urbem aut spe- 159
 c. 27 ciosior triumphus intravit. ante hunc diem nihil praeter pecora Vulscorum, greges
 Savinorum, carpenta Gallorum, fracta Samnitium arma vidisset. tum autem, si capti-
 vos aspiceres, Molossi Thessales Macedones Bruttius Apulus atque Lucanus: si pom-
 c. 28 pam, aurum purpura signa tabulae Tarentinaeque diliciae. sed nihil libentius popu-

HPVL Freculfus 1, 4, 19 = 28 (2 Pyrrus — 5 terrore; 8 quorum — 17 superius; 28 sed).

1 dictu contumeliam] *Florus*, dictumelliam *HPL*, dictum hellam *V* 2 populis *HPV* pyrrus
 om. *L* 3 lacedemonibus *L* vindicaturus *L* 5 terrore] terrarum *L* 6 prima pugna que]
 primaque pugna *L* forentane *V*, Ferentanae *Florus* pref. per compendium libri 7 proelio]
 bello *L* 8 spectaculum *Florus* 9 cum magnitudine tum] magnitudinem tam *L* conternati *V*
 10 late om. *L* 11 deinde] denique *L* 13 ostenderat] *Florus*, ostenderet libri et *Fr.* utroque loco
 ipsos] libri et *Frec.* c. 19, ipsas *Florus* et *Frec.* c. 28 16 referretur *L* 17 pugna sybarusinis]
Florus (*Bamb.*), pugna sybaros (subaros *P*, sibaros *L*) in his *PVL*, pugnas baros in his *H*, pugna sub arusinis
Florus (*Nax.*) sed tum] sedum *L* 18 quem] que *L* 20 cum] dum *L* 21 vindicaret]
 vindicare libri exiliit] *HPVL*, exiluit *P^bFlorus* quasi circa *V* eadem] aedem *HP*, eadem *L*,
 **dem (cedem vel eedem *V^b*) *V^a* 22 prima *L* 23 controuersiam *HPV* campo] *Florus* (*Bamb.*),
 campos libri, campis *Flor.* (*Nax.*) 24 et domi coque] *H*, et domi quoque *VL*, et dominicoque *P*, quoque
 et domi *Florus* 26 interemptus *HPV* indulgenter] *L*, indulgentes *HPV* 30 nec alius] neka-
 lius *PV* pulchrior *P^a* urbe *HPV* specior *L* 32 sauinorum] libri et *Fr.* samni-
 tum *Fr.* uidisset] libri, uidisses *Florus*, uiderunt *Fr.* tunc *L* 33 aspiceret *L* thessales]
 libri et *Fr.*, Thessali *Florus* brattius *HP Fr.* 19. 28, bractius *L*, bratius *V* 34 arentinaeque *P*

- lus Romanus aspexit quam illas quas timuerat cum turribus suis beluas, quae non sine sensu captivitatis summissis cervicibus victores equos sequebantur.
- 160 Post Tarentinam cladem domiti Picentes et caput gentis Asculum a Sempronio *Florus* 1, 19, 1. 2
4 duce, qui tremente inter proelium campo, Tellurem deam promissa aede placavit.
- 161 Salentini vero Picentibus additi caputque his regionibus Brundisium inclyto 1, 20
portu Atilio duce, et in hoc certamine victoriae praetium templum sibi pastoria Pales
ultra poposcit.
- 162 Postremi Italicorum in fidem venire Vulsini opulentissimi Etruscorum, imploran- 1, 21
tes opem adversus servos quondam suos, qui libertatem a dominis datam in ipsos
10 erexerant translataque in se re publica dominabantur, sed hi quoque duce Fabio
Gurgite poenas dederunt.
- 163 Domita subactaque Italia populus Romanus || Appio Claudio consule primum fre- 2, 1, 1. 2. 5
tum ingressus est fabulosis fame monstris estuque violentum, sed adeo non est
exterritus, ut ipsam illam ruentis estus violentiam pro munere amplecteretur, quod c. 6
15 velocitas navium mari iuvaretur, statimque ac sine mora Hyeronem Syracusanum
tanta celeritate devicit, ut ille ipse prius se victum, quam hostem videret, fateretur.
- 164 Duellio Cornelioque consulibus etiam mari congredi ausus est. tum quidem ipsa c. 7
velocitas classis comparatae victoriae auspiciam fuit. intra enim sexagesimum diem
quam caesa silva fuerat, centum sexaginta navium classis in anchoris stetit, ut non
20 arte factae, sed quodam munere deorum conversae in naves atque mutatae arbores
viderentur. proelii vero forma mirabilis, cum illas caeleres volucresque hostium na- c. 8
ves hae graves tardaeque conpraehenderent. longe illis nauticae artes detorquere
remos et ludificari fuga rostra. iniectae enim ferreae manus machinaeque validae c. 9
21 ante certamen multum ab oste derisae coactique hostes quasi in solido decernere.
- 165 victor ergo apud Liparas mersa aut fugata hostium classe primum illum maritimum
egit triumphum. cuius quod gaudium fuit, cum Duellius imperator non contentus c. 10
unius diei triumpho per vitam omnem, ubi a cena rediret, praelucere funalia et prae-
cinere sibi tibias iussit, quasi cotidie triumpharet. prae tanta victoria leve huius c. 11
29 proelii damnum fuit alter consulum interceptus Asina Cornelius, qui simulato collo-
166 quo evocatus atque ita oppressus fuit perfidiae Punicae documentum. Calatino dicta- c. 12
tore fere omnia praesidia Poenorum Agrigento Dripanis Panormo Eryce Lilybeoque
detraxit. trepidatum est semel circa Cameriniensium saltum: sed eximia virtute c. 13
Calpurni Flammae tribuni militum evasimus. qui lecta trecentorum manu insessum
ab hostibus tumulum occupavit adeoque moratus osten, dum exercitus omnis evaderet:
35 ac sic pulcherrimo exitu Thermopylarum et Leonidae famam adaequavit, hoc inlustrior c. 14
167 noster, quod expeditioni tantae superfuit et nihil inscripserit sanguine. Lucio Corne- c. 15
lio Scipione cum iam Sicilia suburbana esset populi Romani provincia serpente latius
bello Sardiniam adnexamque Corsicam transiit Olbiam. ibi Aleriae urbis excidio in- c. 16

HPVL Freculfus 1, 4, 28 (ad 5 additi; 8 Postremi — 11 dederunt). — *Mur.* p. 229^b v. 6 portu.

3 tarentina clade *H* a om. *Florus* 4 prelia *L* campo] campu *HP*, caput *V* aede]
ede *P*, cede *L* 5 sarentini *H* his regionibus] regionibus *Florus* (*Naz.*), regionis *Florus* (*Bamb.*)
6 portu atilio] *Florus* (*Bamb.*), post uatilio libri, portu *M.* Atilio *Florus* (*Naz.*) pastoria pales] *Florus*,
pastor apales *HPV*, pastor appales *L* 8 postremi] ū postremi *L* 9 aduersos *H* quond. suos
seru. *V*^a 10 his *P*^a faulo *L* 12 populos romanos *HPV* 13 fame] infame *Florus*
uolentu *HPV* territus *L* 17 congregi] *H* 20 quodam] q. modo *L* 22 hae] haec *L*
detorqueri libri 23 ferreae] *L* *Florus* (*Naz.*), ferreae *HP*, ferre *V*, ferreae *Florus* (*Bamb.*) 24 multam
H cernere *L* 25 lipares *L* 27 foenalia *L* 29 asina] sagina *H* 31 praesia *H*
paenorum *HPV*, penorum *L* dripanis] *HPVL* 33 calpurnii *L* 34 omnes *HV* 35 laco-
nidae *HPV* 37 sicillias ab urbana *H* 38 bello bis *L* olbiam ibi ateria] olbiae hic ibi alter
Florus (*Bamb.*), olbiae hic baleriae *Florus* (*Naz.*); requiritur Olbiae hic, ibi Aleriae

- colas terruit adeoque omni terra et mari Poenos purgavit, ut iam victoriae nihil nisi
 Florus 2, 2, 17 Africa ipsa restaret. Marco Atilio Regulo duce iam in Africam navigabat bellum. 168
 nec defuerant qui in ipso Punico maris nomine ac terrore deficerent: insuper augente
 Natio tribuno metum, in quem nisi paruisset securi dextra imperator metu mor-
 c. 18 tis navigandi fecit audaciam. mox deinde ventis remisque prosperatum est tantusque
 terror hostici adventus Poenis fuit, ut apertis pene portis Chartago caperetur. prima 169
 c. 19 prooemium belli fuit civitas Clypea: prima enim a Punico litore quasi arx et spec-
 c. 20 tacula procurrit. et haec et trecenta amplius castella vastata sunt. nec cum homi-
 nibus, sed cum monstris quoque dimicatum est, cum quasi in vindictam Africae nata 9
 c. 21 mirae magnitudinis serpens posita apud Bracadam castra vixaverit. sed omnium 170
 victor Regulus cum terrorem nominis sui latae circumtulisset, cumque magnam vim
 iuventutis ducesque ipsos aut cepisset aut haberet in vinculis classemque ingenti
 praeda onustam et triumpho gravem in urbem praemisisset, iam ipsam belli caput
 c. 22 Chartaginem urgebat obsidione ipsisque portis inherebat. hic paululum circumacta 171
 fortuna est, tantum ut plura essent Romanae virtutis insignia, cuius fere magnitudo 15
 c. 23 calamitatibus adprobatur. nam conversis ad externa auxilia hostibus cum Xantyp-
 pum illis duce Lacedaemon misisset, a viro militiae peritissimo Regulus victus est,
 foedaque clades Romanisque usu incognita: nam vivus in manus hostium venit fortis-
 simus imperator. sed ille quidem par tantae calamitatis fuit, nam nec Punico carcere 172
 c. 24 infractus est nec legatione suscepta: quippe diversa quam hostis mandaverat censuit, 20
 c. 25 ne pax fieret nec commutatio captivorum receperetur. sed nec illo voluntario ad
 hostes suos redito nec ultimo sive carcere seu supplicio deformata maiestas. immo
 his omnibus ammirabilior quid aliud quam victor de victoribus atque etiam, quia
 c. 26 Chartago non cesserat, de fortuna triumphavit? populus autem Romanus multo acrior 24
 c. 27 intentiorque pro ultione Reguli quam pro victoria fuit. Metello igitur consule con- 173
 spirantibus artius Poenis et reverso in Siciliam bello apud Panormum sic hostes ce-
 c. 28 cidit Romanus exercitus, ne amplius eam insulam adgredi cogitarent. argumentum
 ingens victoriae centum circiter elephantorum captivitas. sic quoque magnas praedas
 c. 29 egit, ut gregem illum non bello, sed venatione cepisset. Appius Claudius consul non 174
 ab hostibus sed a diis ipsis superatus est, quorum auspicia contempserat, ibi statim 30
 classe dimersa, ubi ille praecipitari pullos iusserat, quod pugnare ab his vetaretur.
 c. 30 Marcus Fabius Buteo classem iam in Africo mari apud Egimurum hostium in Italiam 175
 c. 31 ultro navigantem cecidit. quantusque tum triumphus tempestate intercidit, cum opu-
 lenta praeda classis adversis acta ventis naufragio suo Africam et Syrtis, omnium
 c. 32 imperia gentium insularum litora implevit. magna clades, sed non sine aliqua prin- 35

H P V L. — *Mur. p. 230^a v. 8 sunt.*

1 pynos <i>HPV</i> , pinos <i>L</i>	2 ipsa africa <i>L</i>	africa <i>L</i>	nauicabat <i>PV</i>	3 defuerat <i>L</i>
in <i>om. Florus</i>	Punici <i>Florus</i>	augentem <i>HPV</i>	4 natio] nautio (<i>Bamb.</i>) vel nautrio (<i>Naz.</i>)	
libri <i>Flori</i>	metum mort. <i>P</i>	5 nauicandi <i>V</i>	aut daciam <i>P</i>	prosperatum] libri, properatum
<i>Florus</i>	6 paenis libri	chartago] <i>HPV</i> , carthago <i>L</i> et sic fere deinceps	7 prooemium] coniecit	
<i>Iahn</i> , proemium libri, pr(a)emium <i>Flori</i> libri		belli fuit] <i>PVL Florus</i> , fuit belli <i>H</i>	ars <i>L^a</i>	
spectacula] libri, specula <i>Florus</i>	9 sed] modo sed <i>Florus</i>	10 bragadam <i>Florus</i> (<i>Bamb.</i>), bagradam		
<i>Flor.</i> (<i>Naz.</i>)	uexauerat <i>L</i>	12 cepisset] <i>L</i> , caepisset <i>P</i> , coepisset <i>HV</i>	14 urgebat <i>om. L^a</i>	
16 xantypum] <i>HPV</i>	17 misisset <i>H</i>	a viro militiae] auro militiae <i>L</i>	regulus uictus est foeda-	
que] uincimur foeda <i>Florus</i>	18 foedaque <i>HP</i>	20 quam] quas <i>L</i>	hostes libri	21 commu-
tato <i>L</i>	22 redito] <i>HV</i> , reditu <i>P</i> , reddito <i>L</i>	carceres libri: carceris <i>Florus</i> (<i>Bamb.</i>), carcere <i>Florus</i>		
(<i>Naz.</i>)	seu suppl.] <i>PVL</i> , sine suppl. <i>H</i> , seu crucis suppl. <i>Florus</i>	23 mirabilior <i>L</i>	26 penis	
<i>HP</i>	panormium <i>L</i>	28 ingentis <i>Florus</i>	29 coepisset <i>HPV</i>	Ap. Claudio consule <i>Florus</i>
31 dimersa] <i>HPVL</i>	uetaretur] uideretur <i>L</i>	32 M. Fabio Buteone cos. <i>Florus</i>	egimurum	
hostium] libri	33 quantusque] quantus o <i>Florus</i>	34 aduersus <i>L</i>	35 inperitia <i>L</i>	

- cipis populi dignitate interceptam tempestate victoriam et triumphum perisse naufragio. et tamen cum Punicae praedae omnibus promuntoriis insulisque fluitarent, populus Romanus et sic triumphavit. Lutatio Catulo consule tandem bello finis inpositus Florus 2, 2, 31 apud insulas, quibus nomen Aecatae: nec maior alias in mari pugna: aderat quippe c. 34 com meatibus exercito propugnaculis armis gravis classis et in ea quasi tota Chartago, quod ipsum exitio fuit. Romana classis prompta levis expedita et quodam genere c. 35 castrensium ad similitudinem pugnae equestris sic remis quasi avenis agebatur et in hos vel illos ictus mobilia rostra speciem viventium praeferabant. itaque momento c. 36 temporis laceratae hostium rates totum inter Siciliam Sardiniamque pelagus naufragio suo operuerunt. tanta denique fuit illa victoria, ut de excidendis hostium moenibus c. 37 non quaereretur. supervacuum visum est in arcem murosque saevire, cum iam in mari esset deleta Chartago.
- 177 Peracto si quidem Punico et nec dum quantum respirato sequitur Liguricum. 2, 3, 1, 4 nam Ligures hi imis Alpium iugis adhaerentes inter Varum Magramque amnem implicitos dumis silvestribus victitabant, quos pene maius fuit invenire quam vincere. tuti si quidem locis et fuga durum atque velox genus ex occasione latrocinia magis quam bella faciebant. itaque cum diu multumque eluderent saltu viis Decilates Oxuvii Buriates Ingauni, tandem Fulvius latebras eorum igni sepsit, Bebius vero in plana c. 5 deduxit, Postumius ita exarmavit, ut vix reliquerit ferrum, quo terra coleretur.
- 178 Post quos mox Galli. Insubribus et his Alpium incolis animi ferarum, corpora 2, 4, 1 plus quam humana erant, sed experimento depraehensum est. quippe virtus eorum sicut primo impetu maior quam virorum est, ita sequens minor quam feminarum. Alpina corpora humente caelo educata habent quiddam simile nivibus suis: cum mox c. 2 caluere pugna, statim in sudorem eunt et levi motu quasi sole laxantur. hi saepe et c. 3 alias et Brittomaro duce non prius posituros se baltea quam Capitolium ascendissent iuraverant. factum autem est, et victos eos Emilius in Capitolio discinxit. et quod c. 4 dux eorum de Romano militi praedam Marti suo torquem aureum devotasset, intercepti Iuppiter votum et de eius ipsius Ariobistonis relicorumque Gallorum torquibus aureum tropeum Iovi erexit Flamminius. rex quoque eorum Viridomarus Romana c. 5 arma Vulcano promisserat: aliorum vota ceciderunt. occiso enim eo Marcellus tertio post patrem Romulum Feretrio Iovi opima suspendit.
- 180 Illyres autem, id est Veneti, seu Liburnes sub extremis Alpium radicibus agunt 2, 5, 1 inter Arsiam Titulumque flumen longissimae per totum Adriani maris litus effusi. hi c. 2 regnante Teutana muliere populationibus non contenti licentiae scelus addiderunt. c. 3 legatos quippe Romanos, ob ea quae deliquerant iure agentes, ne gladio quidem, sed c. 3 ut victimas securi percutiunt, praefectos navium igni conburunt idque quo indignius foret, mulier imperavit. itaque Gneo Fulvio Gentimalo duce late domantur. strictae c. 4 secures in principum colla legatorum manibus litavere.

HPVL (deficit 10 in operuerunt hiatu non indicato), *Paulus h. R. 3, 2* (20 Galli — 29 erexit). — *Mur. p. 230^b v. 14* Ligures.

1 dignitatem <i>HPV</i>	2 promuntoriis <i>L</i>	3 lucatio <i>L</i>	4 aecatae] <i>HPV</i> , aetate <i>L</i>
5 exercito] <i>libri</i>	7 avenis] <i>libri: id est</i> habenis	9 sicillas diniamque <i>L</i>	11 archem <i>HP</i>
seutiae <i>HP</i> , seutire <i>V</i>	13 si <i>om. L</i>	punico] <i>P. bello Flor.</i>	lyguricum <i>HPV</i>
hi imis] <i>HP</i> , hlemis <i>V: imis Florus</i>	15 dum his <i>V Flor. (Bamb.)</i>	16 gens <i>P</i>	oceanstone <i>H</i> ,
hoccansione <i>P</i>	17 saltu utis] salui <i>Flor. (Bamb.)</i> , saltus <i>Flor. (Naz.): intelleguntur Salluvii</i>	18 flu-	
nium <i>V</i>	19 postuuit <i>HPV</i>	21 a erant in litura <i>P</i>	23 quidam <i>V</i>
26 est <i>om. P</i>			
27 praeda marti <i>HPV</i>	28 ariobistonis] <i>libri Iord. et Pauli</i> , ariobisto duce <i>Flor. (Bamb.)</i>	relicorum-	
que] <i>HP</i> , reliquorumque <i>VL</i>	29 flaminus (<i>V</i>)	30 tertia <i>Florus</i>	32 ides <i>HPV</i>
<i>HP^bV</i> , ex remis <i>P^a</i>	35 romanos] nostros <i>Flor.</i>	36 securi] <i>bis H</i>	naugium <i>H</i>
<i>V</i>	gentimalo] <i>HPV Florus (Bamb.)</i>	38 principum] <i>Florus</i> , principium <i>HPV</i>	37 fulmo

Florus 2, 6, 1 Post primum autem Punicum bellum vix quadriennium requies: ecce alterum bel- 181
 lum, minus quidem spatio — nec enim amplius XVIII annos tenens — sed adeo cla-
 dium atrocitate terribilis, ut si quis conferat damna utriusque populi, similior victo
 c. 2 sit populus ille qui vicit. urebat nobilem populum mare ablatum, raptae insulae,
 dare tributa quae iubere consueverat. hinc ultionem puer Annibal ad aram patris 5
 c. 3 iuraverat, nec morabatur. igitur in causa belli Saguntus electa est, velut Spaniae 182
 civitas et opulenta fideique erga Romanos magnum quidem, sed triste monumentum.
 c. 4 quam in libertatem communi foedere exceptam Annibal, causas novorum motuum
 quaerens, et suis et suorum manibus evertit, ut Italiam sibi rupto foedere aperiret.
 c. 5 summa foederum Romanis religio est: itaque ad auditum sociae civitatis obsidium, 10
 memores icti cum Poenis quoque foederis, non statim ad arma procurrunt, dum prius
 c. 6 more legitimo quaeri malunt. interim iam novem mensibus fessi fame machinis ferro,
 versa denique in rabiem fide, immanem in foro excitant rogum, tum desuper se suos-
 c. 7 que cum omnibus opibus suis ferro et igni conrumpunt. huius tantae cladis autor 183
 Annibal poscitur. tergiversantibus Poenis dux legationis: 'quae', inquit, 'mora est'? 15
 Fabius: 'in hoc ego sinu bellum pacemque porto, utrum elegitis?' subclamantibus
 'bellum'; 'bellum igitur', inquit, 'accipite'. et excusso in media curia togae gre-
 c. 8 mio non sine horrore, quasi plane sinu bellum ferret, effudit. similis exitus belli 184
 initiis fuit. nam quasi has inferias sibi Saguntinorum ultimae dirae in illo publico
 parricidio incendioque mandassent, ita manibus eorum vastatione Italiae, captivatae 20
 c. 9 Africae, ducum et regum qui id gessere bellum exitio parentatum est. igitur ubi
 semel se in Spaniam movit illa gravis et luctuosa Punici belli vis atque tempestas
 destinatumque Romanis iam diu fulmen Saguntino igne conflavit, statim quodam im-
 petu rapta medias perfraegit Alpes et in Italiam ab illis fabolusae altitudinis nivibus 24
 c. 10 velud caelo missa descendit. ac primi quidem impetus turbo inter Padum atque Ti-
 cinum valido statim fragore detonuit. tum Scipione duce fusus exercitus: saucius
 etiam ipse venisset in hostium manus imperator, nisi protectum patrem praetextatus
 c. 11 ammodum filius ab ipsa morte rapuisset. hic erit Scipio, qui in exitum Africae cre-
 c. 12 scit, nomen ex malis eius habiturus. Ticino Trevia succedit. hic secunda Punici 186
 belli procella desaevit Sempronio consulae. tum callidissimi hostes frigidum et niva- 30
 lem nanti diem cum se ignibus prius, oleo quoque fovissent — horribilae dictu —
 c. 13 homines a meridiae et sole venientes nostra nos hieme vicerunt. Tharsymenus lacus 187
 tertium fulmen Annibalis imperatore Flamminio. ars nova Punicae fraudis: quippe
 nebula lacus palustribusque virgultis tectus equitatus terga subito pugnantium invasit.
 c. 14 nec de diis possumus queri: imminentem temerario duci cladem praedixerant insidentia 35
 signis examina et aquilae prodire nolentes commissamque aciem secutus terrae tre-
 mor, nisi illum horrorem soli aequitum virorumque discursus et mota vehementius
 c. 15 arma fecerunt. quartum, id est pene ultimum vulnus imperii Cannae, ignobilis Apu- 188
 liae vicus, sed magnitudine cladis emersit, et sexaginta milium caede parta nobilitas.

H P V *Freculfus* 1, 5, 7 (4 urebat — 7 opulenta), *Paulus h. R.* 3, 7 (14 huius — 18 effudit). —
Mur. p. 231^a v. 16 hoc.

2 annis V cladium] *Florus*, gladium HPV 3 terribillius *Florus* 6 aguntus H velut]
om. Frec. : uetus Flor. (Bamb.) 9 querens P, querent H, quaerent V suorum] *libri et Flor. (Bamb.)*,
ipsorum Flor. (Naz.) 10 oclae P 11 armam HPV 12 fume V^a, some V^b 13 immanem in]
Flor., immanenim HP, immanenin V tum] *HP^b Flor., dum P^a V* 14 autor ann.] *HP, ann. auctor V*
 15 penis HP 16 bellum] *Paulus, bello HPV* 17 bellum bellum] *PV, bellum H Paulus* 19 nam]
 e manu nam V 21 qui id] *Flor. (Bamb.)*, quid id HPV, quid (*om. id*) *Flor. (Naz.)* 25 hac HPV
 26 fagore HP 28 quin P exitum] *HPV Flor. (Bamb.)*, exitium *Flor. (Naz.)* 29 habiturus HP,
 habiturus V treuia] *P, treuta HV* 30 callidissimi P 31 oleoque *Flor.* 32 tharsymenus
 V: tharsymenus *Flor. (Bamb.)* 33 flumen V 37 motu HPV 39 uictus HP sed magni-
 tudine] *PV Florus, ad magnitudinem H*

ibi in excidium infelicis exercitus dux terra caelum dies tota rerum natura consensit. si quidem non contentus simulatis transfugis Annibal, qui mox terga pugnantium caeciderant, insuper callidus imperator in patentibus campis observato loci ingenio, quod et sol ibi acerrimus et plurimus pulvis et eurus ab oriente semper quasi ad constitutum, ita instruxit aciem, ut, Romanis adversus haec omnia obversis, secundum caelum tenens vento pulvere et sole pugnaret. itaque duo maximi exercitus caesi ad hostium satietatem, donec Annibal diceret militi suo 'parce ferro'. ducum fugit alter, alter occisus est, dubium uter maiore animo: Paulum puduit, Varro non desperavit. documenta cladis cruentus aliquamdiu Aufidus: pons de cadaveribus iussu ducis factus in torrente Vergello: modii duo anulorum Chartaginem missi dignitasque aequestris taxata mensura. dubium deinde non erit, quin ultimum illum diem habitura fuerit Roma quintumque intra diem epulari Annibal in Capitolio potuerit — sicut Poenum illum dixisse Maharbalem Bomilcari ferunt — si Annibal, quemadmodum sciret vincere, sic uti victoria scisset. sed tum quidem illum, ut dici vulgo soled, aut fatum urbis imperaturae aut ipsius mens mala et aversi a Chartagine dii in diversum abstulerunt. cum victoria posset uti, frui maluit relictaque Roma Campaniam Tarentumque perrexit, ubi mox et ipse et ipsius exercitus ardor elanguit, adeo ut vere dictum sit Capuam Annibali Cannas fuisse. si quidem invictum Alpibus indomitumque armis Campani — quis crederet — soles et tepentes fontibus Baiiae subegerunt. permisum est interim respirare Romanis et quasi ab inferis emergere. arma non erant: detracta sunt templis. deerat iubentus: in sacramentum liberata servitia. aegubat aerarium: opes suas senatus in medium libens protulit, nec praeter quod in bullis singulisque anulis erat quicquam sibi auri reliquerunt. aeques secutus exemplum imitateque aequitem tribus. denique vix suffecere tabulae, vix scribarum manus Le vino Marcelloque consulibus, cum privatorum opes in publicum referrentur. quid autem? in elegendis magistratibus quae centuriarum sapientia, cum iuniores a senioribus consilium de creandis consulibus petierunt? quippe adversus ostem totiens victorem, tam callidum non virtute tantum, sed suis etiam pugnare consiliis oportebat. prima redeuntis et ut ita dixerim reviviscentis imperii spes Fabius fuit, qui novam de Annibale victoriam commentus est non pugnare. hinc illi cognomen novum et rei publicae salutare cunctator: hinc illud ex populo, ut imperii scutum vocaretur. itaque per Samnium totum, per Falernos Gauranosque saltus sic maceravit Annibalem, ut quia frangi virtute non poterat, mora comminueretur. inde Claudio Marcello duce etiam congredi ausus est, comminus venit et perpulit in Campania sua et ab obsidione Nolae urbis exclusit. ausus est et Sempronio Graccho duce per Lucaniam sequi et praemere terga caedentis, quamvis tum, o pudor, servili pugnaret exercitu — nam hucusque tot mala compulerunt — sed libertate donati de servitute Romanos fecerunt. o horribilem in tot adversis fiduciam, o singularem animum ac spiritum populi Romani. tam artis afflictisque rebus, ut de Italia sua dubitare debuisset, ausus tamen est in diversa respicere, cumque hostis in iugulo per Campaniam Apuliamque volitaret mediamque iam de Italia Africam faceret, eodem tempore et hunc sustinebat et in Siciliam Sardiniam Spaniamque divisa per terrarum orbem arma mit-

H P V. — Mur. p. 231^b v. 17 perrexit.

4 acerrimus <i>HP</i>	6 maximi] <i>Florus</i> , maximae <i>HPV</i>	9 aufidus] <i>Florus</i> , aut fidus <i>V</i> , haud fidus
<i>HP</i>	10 chartagine <i>HPV</i>	12 sicut] si quod <i>Florus</i>
si om. <i>Florus</i>	14 sed] ed <i>V</i> ^a	15 imperatorem <i>H</i>
que romana <i>H</i>	17 ut] et <i>P</i>	20 none erant <i>P</i>
ficere. <i>HPV Florus (Bamb.)</i>	25 referentur <i>H</i>	34 osidione <i>HP</i>
42 orbe <i>PV</i>		35 nolae] <i>Florus</i> , notae <i>HPV</i>
		13 Bomilcaris <i>Florus</i>
		16 possit <i>HPV</i>
		21 in bis <i>V</i>
		24 equitatem <i>V</i>

Florus 2, 6, 33 tebat. Sicilia mandata Marcello. nec diu restitit: tota enim insula in una urbe su- 196
 perata est. grande illud et ante id tempus invictum caput Syracusae quamvis Archi-
 c. 34 medis ingenio defenderentur, aliquando cesserunt. longe illi treplex murus totidemque
 arces, portus ille marmoreus et fons caelebratus Arethusae, nisi quod actenus pro- 4
 c. 35 fuere, ut pulchritudini victae urbis parceretur. Sardiniam Gracchus arripuit. nihil illi 197
 gentium feritas Insanorumque — nam sic vocantur — immanitas montium profuere.
 saevitum in urbes urbemque urbium Caralim, ut gens contumax vilisque mortis saltim
 c. 36 desiderio patrii soli domaretur. in Spaniam vero missi Gneus et Publius Scipiones 198
 pene totam Poenis eripuerunt provinciam. sed insidiis Punicae fraudis oppressi rur-
 sum amiserant, magnis quidem illi proeliis cum Punicas opes caecidissent. sed Puni- 10
 cae fraudis insidiae alterum ferro castra metantem, alterum cum evasisset in turrem
 c. 37 cinctum facibus oppresserunt. igitur in ultionem patris ac patrum missus cum exercitu
 c. 38 Scipio, cui iam grande nomen de Africa fata decreverant, bellatricem illam viris ar-
 misque nobilem Spaniam, illam seminarium hostilis exercitus, illam iam Annibalis
 eruditricem — incredibile dictu — totam a Pyreneis montibus in Herculis columnas, 15
 c. 39 in Oceanum recuperavit. nescias citius an felicius. quam velociter, quattuor anni
 fatentur: quam facile, vel una civitas probat: eodem quidem quo obsessa est, eodem
 die capta est omenque Africanæ victoriae fuit, quod tam facile victa est Spaniae
 c. 40 Chartago. certum est tamen ad profligandam provinciam maxime proficisse singula- 199
 rem ducis sanctitatem, quippe qui captivos pueros puellasque praecipuae pulchritudi- 20
 nis barbaris restitueret, ne in conspectum suum quidem passus adduci, ne quid de
 c. 41 virginitatis integritate delibasse saltim oculis videretur. haec in diversa terrarum po- 200
 pulus Romanus. nec ideo tamen visceribus Italiae inhaerentem submovere poterat
 Annibalem. pleraque ad ostem defecerant, et dux acerrimus contra Romanos Italicis
 c. 42 coque viribus utebatur. iam tamen eum plerisque oppidis et regionibus excussere 25
 Romani. iam Tarentum retulerant, iam et Capua sedis, domus et patria altera Anni-
 balis tenebatur, cuius amissio tantum Poeno duci dolorem dedit, ut inde totis viribus
 c. 43 Romam converteretur. o populum dignum orbis imperio dignumque omnium favore 201
 et admiratione hominum ac deorum! compulsus ad ultimos metus ab incepto non de-
 sistit et de sua urbe sollicitus Capuam tamen non omisit, sed parte exercitus sub 30
 Appio consule relicta, parte Flaccum in urbe secuta absens simul praesensque
 c. 44 pugnabat. quid ergo miramur moventi castra a tertio lapide Annibali iterum ipsos 202
 c. 45 deos restituisse? tanta enim ad singulos illius motus vis imbrum effusa est, tanta
 ventorum violentia coorta est, ut divinitus hostem submoveri non a caelo, sed ab ur-
 c. 46 bis ipsius moenibus et Capitolio videretur. itaque fugit et cessit et in ultimum se 35
 c. 49 Italiae recepit sinum, cum urbem tantam non adoratam reliquisset. || si quidem ab 203
 Spania Hasdrubal frater Annibalis cum exercitu novo, novis viribus, nova belli mole
 c. 50 veniebat. actum est procul dubio, si vir ille se cum fratre iuncisset. sed hunc quoque
 tantum quod ab Alpe descenderat apudque Metaurum castra metantem Claudius Nero
 c. 51 cum Livio Salinatore debellat. Nero in ultimo Italiae angulo submoverat Annibalem: 40

HPV Paulus h. R. 3, 18 (39 apudque Metaurum). — Mur. p. 232^a v. 15 -dibile dictu.

1 mandata] Florus, mandat libri	2 archimediis HPV	3 muros HP	4 arches HPV
8 geus P ^m	9 penis H	10 amiserant H	15 pyreneis] HPV Florus (Bamb.)
Florus	17 est eodem] est Florus	18 omenque] Florus (Naz.), nomenque Flor. (Bamb.), omnemque	
HPV	19 profecisse P	21 restituerit libri	25 coque] HP, quoque V
tulerant] excussieramus, iam Tarentum ad nos redierat Florus		27 ut] et HP	28 populo HPV
urbis HV	31 urbe] libri et Florus (Bamb.)	praeens P ^m	35 capitullo] HP
HPV, totam Florus (Bamb.), tantum Florus (Naz.)		adoratam] HP Florus, adortam (V)	37 spaniam
HPV	38 est] erat Florus	40 lino] Florus, lauo HPV	

JORDANES.

4

- Livius in diversissimam partem, id est in ipsas nascentis Italiae fauces signa conver-
 204 terat. tanto, id est omni qua longissima est Italia solo interiacente quo consilio, qua *Florus* 2. 6. 52
 celeritate consules castra coniunxerint inopinatumque hostem conlatis signis oppres-
 serint neque id fieri Annibal senserit, difficile dictu est. certe Annibal re cognita c. 53
 5 cum proiectum fratris caput ad sua castra vidisset, 'agnosco', inquit, 'infelicitatem
 'Chartaginis'. haec fuit illius viri non sine praesagio quodam fati imminentis prima
 205 confessio. iam certum erat Annibalem etiam ipsius confessione posse vinci. sed tot c. 54
 rerum prosperarum fiducia plenus populus Romanus magni aestimabat asperrimum
 hostem in sua Africa debellare. duce igitur Scipione in ipsam Africam tota mole c. 55
 10 conversus imitari coepit Annibalem et Italiae suae clades in Africam vindicare. quas c. 56
 ille, dii boni! Hasdrubalis cupias fudit! quos Syphacis Numidici regis equitatus!
 quae quantaque utriusque classis castra facibus inlatis una nocte delevit! denique
 206 iam non a tertio lapide, sed ipsas Chartaginis portas obsidione quatiebat. sic factum, c. 57
 ut herentem atque incubantem Italiae extorqueret Annibalem. non fuit maior sub c. 58
 15 imperio Romano dies quam ille, cum duo omnium et ante et postea ducum maximi
 duces, ille Italiae, hic Spaniae victor collatis cominus signis direxere aciem. sed
 et colloquium fuit inter ipsos de legibus pacis. steterunt diu mutua ammiratione de-
 207 fixi: ubi vero de pace non convenit, signa cecinere. constat utriusque confessione c. 59. 60
 nec melius instrui aciem nec acrius potuisse pugnari. hoc Scipio de Annibalis, Anni-
 20 bal de Scipionis exercitu praedicaverunt. sed tamen Annibal cessit praemium quae c. 61
 victoriae Africa fuit. et secutus Africam statim terrarum orbis.
- 208 Post Africam iam vinci neminem puduit, sed aequo iure ubique subactae. || pri- 2. 7. 1. 6
 mum igitur Levino consule populus Romanus Ionium mare ingressus tota Graeciae
 litora velut triumphanti classe peragravit. spolia quippe Siciliae Sardiniae Africae c. 7
 25 prefererat et manifestam victoriam, quam nata in praetoria puppi laurus pollicebatur.
 aderat sponte in auxilium Attalus rex Pergamenorum, aderant et Rodii nauticus po- c. 8
 209 pulus, quibus a mari, consul a terris omnia equis virisque quatiebat. bis victus, bis c. 9
 fugatus rex Macedonum, bis exutus castris, cum tamen nihil terribilius Macedonibus
 fuit ipso vulnere aspectu, quae non spiculis nec sagittis nec ullo Greculo ferro, sed
 30 ingentibus pilis nec minoribus adacta gladiis ultra mortem patebant. enim vero Flam- c. 10
 minio duce populus Romanus invios antea Chaonum montes Saumque amnem per ab-
 rupta vadentem et ad ipsa Macedoniae claustra penetravit. introisse victoria fuit. c. 11
 nam postea numquam ausus congregi rex ad tumulos, quos Cynocephalos vocant,
 34 uno ac ne hoc quidem iusto proelio oppremitur.
- 210 In Numidia tunc amici populi Romani regnabant. sed Iugurtha contra se bellum *Ruf.* 4
 movit Romanorum propter necem Aterbalae et Empsalae Mecipsae liberos expugna-
 taque est primum a Metello consule, dehinc a Mario domita. Mauretiam vero Buc-
 211 cho rex tuebatur. sed cum subiectio omnium Maurorum facta est, Iubas rex, quae
 pugnae fuisset occasio, mox superatum se sensit, veneno hausto defecit¹⁾ omnisque

HPV. — *Mur.* p. 232^b v. 15 imperio.

1 diversissimam <i>H</i>	nascentis] <i>Florus</i> , nascentes libri	4 dictum <i>P^aV</i> , dictus <i>H</i>	8 romanos <i>HP</i>
10 cepit <i>HP</i>	14 inhaerentem <i>Florus</i>	16 ducis <i>P</i>	22 sed a. i. u. subactae]
statim Africam secutae sunt gentes <i>Florus</i>	23 grecia <i>H</i>	24 uelut triumphanti <i>HP</i>	sardiniae <i>HPV</i>
25 quam <i>om.</i> <i>Florus</i>	26 rodii] <i>HPV</i>	31 populus Romanus <i>om.</i> <i>Florus</i>	abruptam <i>HP</i> , abruptam <i>V</i>
32 penetrauit] penetrauit <i>Florus</i>	victoriae <i>V</i>	34 ne hoc] <i>V</i> , ne oc <i>P</i> , neo <i>H</i>	proemio <i>HPV</i>
36 aterbalae (-le <i>P</i>) et empsalae mecipsae] <i>HP</i> , aterbalea et empsalem haec ipse <i>V</i> : ob necatos Adherbalem et	37 matello <i>HPV</i>	buccho rex] <i>scripsi</i> , buchoris <i>HPV</i> : a Boccho	
<i>Rufus</i> : similiter scripsit Ariobistonis c. 179, Gentione c. 216	38 sed] sub <i>H</i>	quae] <i>HPV</i> , qui <i>H² recte</i>	

1) sed subacta omni Africa Mauros Iuba rex tenebat, qui in causa belli civilis ab Augusto Caesare vic-
 tus mortem sibi propria voluntate conscivit *Rufus*.

Mauretania Romanis subacta. Tripolis namque et utraeque Maurataniae Sitifensis et Caesariensis similiter Romano iurae, ceterorum formidine tacti, ultro se subegerunt.

cf. c. 182. 198

Spanias quamvis, ut superius diximus, Saguntina cladis ab amicitii Romanorum 212 segregasset, Scipio tamen eos tam gratia quam virtute rursus Romanis coniunxit ||

Ruf. 5 rursusque resistentibus Sylla consul sedavit¹⁾. Celtiberes similiter cum Numantinis 5 adversus Romanos insurgentes Scipio iunior sedavit, conpescuit atque pene subvertit. Cantabri et Astures confisi montium suorum munimine dum resistere moliuntur, ple- 213 nissime demoliti sunt et in provinciam redacti, Tarraconenses Lysitani Gallicii Char- taginisii et Seticaniae contra promuntorium Africae sitae omnes uno pene proelio superatae et in provincias Romanas descriptae sunt²⁾. 10

Ruf. 7 Epyrotae, qui Inlyrico, quamvis cum Pyrrho rege suo contra Italiam conspiras- 214 sent, tamen primum pace molliti, secundo et tertio rebellantes cum Achivis et Thes- salis edomiti Romano iugo subacti sunt. Macedonia namque primum sub Philippum, 215 deinde sub Perseo, tertio sub Pseudophilippo arma contra se provocavit Romana, oppressaque primo a Flamminio consule³⁾, secundo a Paulo, tertio a Metello superata 15 colla submisit Romanaque provincia facta. Illyriam autem Gentione suo rege Ma- 216 cedonibus auxiliantibus vicit Romanorum Lucius praetor et in provinciam redegit⁴⁾. Dardanos Mysosque Curion primum proconsul edomuit primusque omnium Romanorum Danubium amnem usque profectus cuncta eius loca vastavit. Pannonum quoque re- gem in certamine superans idem Lucius redegit in provinciam utrasque Pannonias⁵⁾. 20 Amantinos autem, qui inter Saum Draumque flumina insident, rege eorum interempto ipsa vice Romanam fecit provinciam⁶⁾.

Ruf. 8 Marcomanni namque et Quadi in illa Valeria, que inter Draum Danubiumque 217 interiacet, ab eodem tunc ductore oppressi finesque inter Romanos et barbaros Au- gustas Vindicas⁷⁾ per Noricum Moesiamque dispositae. Daces autem post haec iam 25 sub imperio suo Traianus, Decebalo eorum rege devicto, in terras ultra Danubium, quae habent mille milia spatia⁸⁾, in provinciam redegit. sed Gallienus eos dum regnaret amisit Aurelianusque imperator evocatis exinde legionibus in Mysia conloca-

HPVL (redit 10 et in provincias). Geogr. Rav. 4, 21 p. 221, 1 ad v. 23: Valeriam aliquando Marco- manorum (aliquantas domarcannorum libri) gens obtinuit, sicut testatur . . . Iordanis sapientissimus chrono- graphus. — Mur. p. 233^{v.} 16 -manaque provincia.

2 turae] HP, iure V	4 segressasset H	8 provincia PV	tharconenses PV, tharcanenses
H lysitani] HPV	9 seticaniae] requiritur Baeticani	10 descripta L	12 primam L
achius L	thessaliis] HPV, thessalus L	13 primum] per primum L	sub philippum] philipem
(inde factum sub philippum) L	14 pseudophilippo] perseophilippo L	prouocant L	15 oppressa-
que] oppressa qui L	flamminio] HP, flamininio L, flaminio V	matello HPV	18 missosque
libri: Moesiacos Rufus	curion] H	primul L	19 loca eius L
HPV	23 marcomanni] PL, marcomanni HV	inter draum] intra L ^a	27 redigit V
gal-	lios HV, gallianos P	eos dum] eadem L	28 que] quoque L
			mysia] HPV, mistam L

1) postea ad Hispanos tumultuantes Sylla missus eos vicit Rufus: intellegi videtur M. Silanus Liv. 26, 19.

2) per omnes Hispanias sex nunc sunt provinciae: Tarraconensis, Carthaginiensis, Lusitania, Gallaecia, Baetica, trans fretum . . . Tingitana Mauretania Rufus.

3) Philippum Flaminium . . . oppressit Rufus.

4) Illyrios qui Macedonibus auxilium tulerunt . . . per Lucium Ancium praetorem vicinus et eos cum rege Gentio in deditionem accepimus Rufus.

5) Batone Pannoniorum rege subacto in dicionem nostram Pannoniae venerunt Rufus.

6) Amantinis inter Savum et Draum prostratis regio Saviensis ac secundorum loca Pannoniorum obtenta sunt Rufus.

7) ab Augusta (vel Augustis) Vindelicum Rufus.

8) quae in circuitu habuit decies centena milia passuum Rufus.

- vit ibique aliquam partem Daciam mediterraneam Daciamque ripensem constituit et
 218 Dardaniam iunxit¹⁾. Illyricus autem cuncta per partes quidem et membra devicta ad
 unum tamen corpus apta est, quae habet intra se provincias XVIII et sunt Norici
 duo, Pannonias duas, Valeria, Suavia, Dalmatia, Moesia superior, Dardania, Dacias
 5 duas, Macedonia, Thessalia, Achaia, Epyros duos, Praevales, Creta, simul XVIII²⁾.
 219 Thracias autem non aliter nisi occasio Macedonici belli fecit adgrederi. diri Ruf. 9
 namque homines omniumque gentium ferocissimi sunt Thraces, quorum saevitiam pa-
 riter habent et Scordisci et Emimontii Asticique³⁾, ob quorum immanitatem Romani
 multa et gravia pertulerunt, crebrisque certatibus exercitus caesus. ad postremum a
 10 Marco Didio et ipsi subacti, et loca eorum in provinciam redacta, iugum excepit Ro-
 220 manum. nam Marcus Drusus intus eos in montibus eorum contrivit, Minucius in
 Ebro amne eorum multos extinxit et vicit. Rodopeni per Appium Claudium devicti
 sunt et civitates maritimas Europae, quae dudum Romanae fuissent et postmodum re-
 221 bellassent, Marcus Romanis subegit Lucullus: si quidem primus in Thracia contra
 15 Bessos pugnans eos qui in fortitudine famaue praeibant devicit⁴⁾ Emimontiosque
 debellans, Pulpudeva, quae nunc Philippopolis⁵⁾, et Vscudama, quae Adrianopolis
 vocitantur, in Romanorum redegit dominio. similiterque capiens et civitates, quae
 litori Pontico inherebant, id est Apollonia Galato Parthenopolim Thomos Istro, om-
 19 niaque loca usque ad Danubium subdens Scythis ostendit Romanorum virtutem.
 222 Hactenus ad partes occiduas: nunc que in Eoa plaga acta sunt percurramus. Ruf. 10
 primum quidem in Asia locum Romani hereditario iure invenerunt. nam Attalus rex
 amicissimus populi Romani humanis rebus excedens per testamentum suum Romanos
 suo in regno heredes constituit: quam pene non ante Romanus populus adiit, nisi
 24 et suo labore vicina loca cepisset, id est Lydia Caria Ellispontu utrasque Frigias.
 223 nam Rodus opinatissima insula et totius Atriae insularum metropolis cum pene om-
 nibus Cycladibus, arma pertimescens Romana, iam dudum se foederatam populo
 illi coniunxerat et nabali bello solacia condonabat. cum quibus Servilius proconsul Ruf. 11
 directus quasi piratico bello obtenuit tamen Pamphyliam, Lyciam Pisidiamque de-
 vicit fecitque provinciam. Bithiniam vero Nicomedis rex moriens testamentali voce
 30 Romanis reliquit.

HPVL. — Mur. p. 233^b v. 28 -ratice bello.

2 iunxit] V, iunxit P, iunxit L, coniunxit H	5 macedonias thessalias P	7 saevitia V, se- uitia PL
8 immanitate PV	10 provincia PV, provincia L	12 ebro] libri rodopeni] libri
13 ciuitate mar. P ^a , mar. ciuitates V	14 thraciam HPV, traciam L	16 uscudama] HP ^b L, uscudama P ^a
17 redigit V	18 galato] libri: calathum, galatum Rufi libri: intellegitur Callatis istro]	
libri	20 plaga acta] P ² L, plagata H ¹ P ¹ V, plaga sita H ²	24 lydia (lidia L) caria ellespontu
(ellispontu P) HPV L	frigias] libri	25 totis P
27 solacia] HPV, solialia L ^a , sotialia L ^b	28 phamphyliam H, pamphiliam VL	26 se om. L
29 provincia P ¹ , provincias P ² V	bithiniam] PVL, bithiam H	nicomedis]
libri	momoriens P	

1) per Aurelianum translatis exinde Romanis duae Daciae in regionibus Moesiae ac Dardaniae factae sunt Rufus: *Daciarum duarum vocabula de suo addidit Iordanes.*

2) *similiter Rufus, nisi quod vocabula superior Dardania ex eius libris hodie notis exciderunt.*

3) Haemimontii Asticique sumpti sunt ex provinciis Rufi quae sunt Haemimontus et Scythia; de Astis ne cogita.

4) Europae maritimas urbes antea Romana classis obtinuit: Marcus Lucullus per Thracias cum Bessis primus confixit Rufus.

5) Eumolpiadam quae nunc Philippopolis dicitur Rufus (cf. Ammian. 22, 2, 2. 26, 10, 4. 27, 4, 12): Graeco nomini apud auctorem invento Iordanes hic et c. 283 substituit id quod apud indigenas obtinebat praetereu non traditum.

Florus 2, 11, 1. 2 Gallogreciam autem, id est Galatiam, || Syriaci belli ruina convolvit. fuit nam- 224
 que inter auxilia regis Anthiochi: an fuisse cupidus triumphi Manlius Visus simula-
 c. 5 verit, dubium est. || duobus itaque proeliis fusi fugatique sunt, quamvis sub adventu
 ostis relictis sedibus in altissimos se montes recepissent. Coloscobegi Olypnum,
 Tectosagi Magaba insederant. utrimque fundis sagittisque detracti in perpetuam se 5
 c. 6 pacem dederunt: sed alligati miraculo quodam fuere, cum catenas morsibus et ore
 temptassent, cum offucandas in vicem fauces prebuissent. nam Orgiacontis uxor a
 centurione stuprum passa memorabili exemplo custodiam evasit revulsumque adulteri
 Ruf. 11 hostis caput ad maritum reportavit. || Deiotarum si quidem amicum senatus praefecit 225
 Galatiae. sed post haec Caesar eos redegit fecitque in provincias. Cappadoces quo- 10
 que sub Epafra rege constituti primum per legatos suos Romanorum amicitias petie-
 runt, dehinc Acuriobarzane rege succedente et a Mitridate expulso ultro se Romano
 servitio dederunt magnamque civitatem suam Mazacam in honore Caesaris Caesa-
 ream appellaverunt. post haec iterum sub Claudio imperatore rex eorum Archelaus
 Romae adveniens quasi amicus populi Romani ibique defunctus testamentali voce 15
 Cappadociam Romanis reliquit et sic iam ex integro in provinciam facta est¹⁾. Pon- 226
 tus a Pompeio devicta cum suo rege Mitridate et facta provincia est. Paflogoniae
 Pylemenis rex amicus populi Romani, a multis dum inquietaretur, Romanorum petiit
 auxilium. se quoque dum de inimicis ulcisceretur, defunctus Romanos per testamen-
 tum heredes reliquit. 20

Ruf. 12 Hactenus intra Taurum: nunc ulterius transgrediamur et quae patriae aut quibus 227
 subiugantibus populo Romano coniunctae sint, memorabimus. Anthiocus Syriae for-
 tissimus rex magnum apparatus belli contra populum Romanum commovit. xxx milia
 si quidem armatorum currusque falcatos quam plures, elefantos innumeros turratos et ad
 instar murale in acie ordine sitos. cui obvians Scipio Africani Scipionis frater in 25
 Asia ad Magnesiam civitatem commissoque proelio Anthiocus victus est, percussumque
 foedus cum Romanis ab Asia discessit et ultra Taurum ex senatus consilio regnare
 permissus est, filiosque eius in obsidato Romae deductos post patris obitum regnare
 genitili loco concessit²⁾. Cilices cum Isauris piratae effecti et in mari magno saepe 228
 latrocinia concitantes a Servilio proconsule victi et prostrati sunt. hic quoque Servi- 30
 lius primus Romanorum Tauri iugum pervium fecit triumphansque de eorum spoliis
 Isauricus Cilicusque vocatus est³⁾.

H P V L.

1 fuit namque] fuerint *Florus* 2 manilius *L* uisus] *libri*, uisos *Flori libri: requiritur* Vulso
 4 coloscobegi] *Florus (Bamb.)*, coloscobegit *libri: requiritur* Tolostobegi 5 magab^a *P*, magabal *V* 7 of-
 focandas *L* in uices *L* probuissent *P* 9 hostes *HPV* 10 galaciae *V* caesar eos]
 eos cesar eos *L* redigit *V* 11 epafra *L*: epafrae vel africae *Rufi libri: intellegitur* Ariarathes
 rege *om. H* amicitias *L^a* 12 acuriobarzane] *HPV*, acuriobarzabane *L*: Ariobarzanes *Rufus* 13 ma-
 zaca *V*, mathacam *L* 14 archelaus] a. nomine *L* 16 cappodociam *H* intecro *P* prouincia
libri 17 paflogoniam *HPV*, paflogonia *L* 18 pylemenis] *HPV*, pilemens *L* 19 se] sed *L*
 romanus *H* 21 progrediamur *L* 22 sunt *L* memorauimus *H* 23 xxx milia] *libri: tre-*
 centa milia vel quadraginta milia *libri Rufi* 24 elefantos *H* et *om. L* 25 murale] *HPV*,
 mirabile *L* 26 asiam *L* cummissoque *H* 28 filiumque *L* obsidatorum aede ductos *H*
 30 concitantes] exercentes *L* proconsule] consule *H*

1) cum Archelaus rex Cappadocum Romam venisset et ibi diu detentus occubisset, in provinciae spe-
 clem Cappadocia migravit *Rufus*.

2) eius filii regnum Syriae sub clientela populi Romani retinuerunt *Rufus*.

3) isque de Cilicibus et Isauris triumphavit itaque Isauricus est cognominatus *Rufus*.

- 229 Cyprum Cato classe navigera directus invasit. negantibus Cypriis habere se ali- Ruf. 13
quid magnas illis opes repperit proscriptionibusque multavit. quod non ferens Gno-
sius rex eorum veneno hausto semet occidit et sic Cyprus Romana facta provincia ¹⁾.
Lybiam, id est Pentapolim, totam a primo illo Ptholomeo Romanis sub libertate con-
5 cessam tamen resistentibus dehinc Appionis consilium Romano populo subdidit ²⁾.
Aegyptus omnis ab amicis Romanorum, id est Lagidis per Ptholomeos possessa. post
haec Cleopatra et Antonius iure proprio vindicantes et se et illa amittunt.
- 230 Montes vero Armeniae primum per Lucullum Romana arma viderunt, per quem Ruf. 14
et in Hosroine Saracinorum filarchi devicti Romanis se dederunt. Mesopotamiamque
10 idem ipse, Nitzebem quoque urbem invasit. post quem Pompeius eadem loca in-
231 grediens Romano confirmavit imperio. Syriam Coelen iusto proelio Tigrane devicto
invaserat ³⁾. Arabaes et Palestini eodem Pompeio ductante devicti sunt.
- 232 Babylonii autem crebro concertantes sepe numero victi, numquam tamen ad in- Ruf. 15
tegrum domiti sunt. quos tamen primum Lucius Sylla proconsul sub Arsacem eorum
15 regem devicit ab eoque rogatus per legatos pacem concessit. secundo dum Lucius
Lucullus a Pontico regno Tigranem Armeniae regem cum decem et octo milibus superatum
expelleret, omnemque Armeniam invasam ad Mesopotamiam venit, ibi Nitziben cum
fratre regis Parthorum cepit, aequa sorte Persidam cupiens devastare, nisi Pompeius
- 233 a senatu directus ei advenisset successor. hic etenim Pompeius ilico veniens, mox Ruf. 16
20 nocturno proelio in minore Armenia super Mitridatem intruens, XLII milia armatorum
eius prosternens castraque succendit ⁴⁾. unde Mitridatis cum uxore et duobus satel-
litibus fugiens Bosforo venit nimiaque desperatione detentus venenum accepit. sed
dum nec sic mors ei accederet, alterum e duobus satellitem rogavit, ut se perimeret.
- 234 Pompeius autem maioris Armeniae regem dum persequeretur, cur Tigrani contra Ro-
25 manos auxilium commodasset ⁵⁾, ille in Artaxata urbe regno deposito ultro diademam
suam Pompeio optulit; sed Pompeius pietate ductus ultro maiorem Armeniam ei con-
cessit regnare, auferens ab eo Mesopotamiam et Syriam partemque Foenicis cum Ar-
menia ⁶⁾. nam Bosforianis Colchisque Aristharcum regem Pompeius praeposuit Alba-
nosque insequens Orodem regem eorum tertio superavit. ad postremum rogatus pacem

H P V L. — Mur. p. 234^a v. 7 amittunt.

2 gnosius] Cyprius Rufus	3 facta] f. est L	4 pemptapolim HP	ptholomeo] P, tholo-
meo H, ptholomeo VL	concessa L	5 appionis] libri et Iord. et Rufi	consilio L
6 laidis L			
ptholomeos] H, ptholomeos P, ptholomeos VL	7 iure] libri	illam L	9 hosroine] libri
saracinorum] HPL, sarracenorum V	flarchi] Rufus, florch libri	mesopotamiaque V	10 nitze-
bem] HPV, nizebem L	13 babylonii HP, babilonti VL	14 lycius sylla HPV, licius sylla L	
arsacem e. regem] HPV, arsacem e. rege L	15 per leg. rog. V	lucullus lucius L	16 tigna-
nae marmeniae H	regem om. HP	17 ad om. L	nitziben] HPV, nuzeben L
21 mitridatis] HP	22 bosforum L	23 dum nec] necdum L	ei mors L
25 commodasset] PVL, commendasset H	diademam suam] HPVL	26 ultra libri	27 foenicis]
HPV, foenicis L	armoenia HV	28 aritharcum] HV, aristarcum L, aritharcum P	

1) (Cyprum) rex foederatus regobat, sed tanta fuit penuria aerarii Romani et tam ingens opum fama Cypriarum, ut lege data Cyprus confiscari iuberetur: quo accepto rex Cyprius nuntio venenum sumpsit . . . Cato Cyprias opes Romam navibus advexit Rufus.

2) Cyrenas cum ceteris civitatibus Libyae Pentapolis Ptolemaei antiquioris liberalitate suscepimus. Libyam supremo Appionis regis arbitrio sumus adsecuti Rufus.

3) Syriae Phoeniciae (libri foenicis vel afanicae) bello a Tigrane Armeniorum rege receptae sunt Rufus.

4) castra eius invasit Rufus.

5) Pompeius auxiliatorem Mithridatis Tigranem Armeniorum regem persecutus est Rufus.

6) cum Armenia om. Rufus.

concessit. Hiberiam similiter cum Artace rege in deditionem excepit. Saracenos Arabasque exuperans Hierosolimam Iudeae captivavit. cum Persis foedus percusso. revertens Dafnensem agrum Antiochenis concessit ob nimiam loci amoenitatem promunere¹⁾.

Florus 3, 11, 2 His et aliis rebus in Syria bene gestis unius foedavit avaritia. nam Crassus consul, dum Parthico inhiat auro, undecim legiones pene cum suo capite amisit.

c. 10. 11 cuius conspectu et filius hostilibus telis effossus et ipse peremptus caputque eius praecisum cum dextera manu ad regem reportatum ludibrium fuit neque indigno: aurum enim liquidum in rictum oris infusum est, ut cuius animus arserat auri cupiditate, eius etiam mortuum et exsanguine corpus auro ureretur. reliqui vero infelicis exercitus, quo quemque rapuit fuga, in Armeniam Celiciam Syriamque distracti vix cladis tantae nuntium retulerunt.

Florus 4, 9
cf. Ruf. 18 Hac ergo clade Parthi altius animos elevantes per Pacorum ducem Syriam invadunt ducemque Labinium, quem dudum ceperant, exercitui praeponentes contra socios, id est Romanos in proelio dirigunt. sed Ventidius Bassus Persas sub utroque duce Syriam populantes superatos effugit Labiniumque interfecit, Pacorum vero regium juvenem telis undique circumseptum extinxit moxque caput eius dempto et circumlato per urbes que disciverant Syriam sine bello recepit. sic Crassianam cladem

lord. Ventidius Pacori caput Labini que morte pensavit. || nec sic contentus populus Romanus manus Crassiano interitu oblivisci nisi adhuc saevit in Parthos. || nam Marcus Antonius in Madianea ingressus contra eos arma commovit, ubi primum eos superans, dehinc, cum duabus legionibus inedia hiemeque corruptus vix in Armenia Parthis sequentibus fugit ibique ereptus est. sub Augusto dehinc Octaviano Armeni cum Parthis commixti per Claudium Caesarem nepotem Augusti ocinus superantur. Armeni si quidem utilius rati Romanorum amicitia reconciliari et proprias sedes incolere, quam cum Parthis coniuncti et sedes perderet et Romanos infestos habere.

lord. Sic quoque dum in partibus orientalium Romanus laborat exercitus, occiduae

Florus 4, 12, 4 plagae infesti sunt. || Norici in Alpibus Noricis habitantes credebant, quasi in rupes et nives bellum non posset ascendere: sed mox omnes illius cardinis populos Brennos Teutonios²⁾ Cennos atque Vendilicos, per eodem Claudio Caesarem Romanus vicit exercitus. quae tamen fuerit Alpinarum gentium feritas, facile est vel per mulieres ostendere, quae deficientibus telis infantes suos adfectos humi in ora militum adversa miserunt. || nec minores his saevitia Illyri pariter accenduntur. contra quos ipse Augustus e vicino egressus pontem, unde aquas transiret, fieri imperavit. dum-

HPVL *Freculfus* 1, 7, 7 (5 unus — 10 ureretur). — *Mur.* p. 234^b v. 20 saevit.

1 deditione P	accepti L	sarracenos L	3 amoenitate PV	5 hia H	6 undecim]
unde cum H, xii <i>Frec.</i>	ammissi HPV	7 effossus] VL, effossus HP ^b , effossus P ^a			8 ludibrium]
HPV, ludibrio L <i>Florus</i>	indigne L	9 liquidum] indignum V	10 exsanguine L		11 quo-
cumque L	fugam L	armenia PVL	celiciam] HP, ciliciam VL	13 pathi HPV	an-
mum L	14 coeperant HPV	16 duces P	superantos H	18 disciuerant] L, disciuerat	
HPV	syria PV	20 interitus L	21 mediana L: Madaena <i>Rufus</i>	22 armenia] H(?) PVL	
23 fugiit P	ereptus] receptus L	24 commixtum L	claudum] similiter <i>Rufus</i>	27 ro-	
manos HP ^a	28 norici] noras qui libri	quasi] quia si L	in rupes et] P ² , inruperet HP ¹ V,		
inruperet L	29 omnis libri	populus HVL	brennus L	30 teutonius libri	uendi-
liccos] libri	claudio] gladio libri	33 illyri] HP, hylliri V, illi L	ascenduntur L	34 augus	
HPV	pontes L	transire HPV			

1) rediens apud Antiochiam Daphnensem lucum delectatus loci amoenitate . . . consecravit *Rufus*.

2) Teutonios non habet *Florus*.

- que aquis et hostibus ad ascensum milites turbarentur, scutum ipse rapuit et viam primus ingressus est. tum agmine secuto cum subruptus multitudine pons succidisset, sauciis manibus et cruribus, speciosior sanguine et ipso periculo auctior terga ostium
- 243 cecidit. Pannonii vero duobus acribus fluviis Drao Savoque vallantur. contra quos Florus 4, 12, 8
- 5 Duennium misit, qui eos plus velociter vicit, quam eorum flumina cursu rapido cur-
- 244 runt. Dalmatae similiter silvis commanentes plurimam partem latrocinando vastabant: c. 10
ad quos edomandos Vibium mandat, qui efferum genus fodere terras coegit aurumque c. 11. 12
- 245 venis repurgare. Moesi vero quam feri, quam truces erant? ut unus ducum ante c. 13. 14
aciem postulato silentio 'qui vos estis'? inquit. responsum est: 'Romani gentium
- 10 'domini'. et ille: 'ita fiet', inquit, 'si nos viceritis'. sed mox ad bellum ventum c. 15. 16
- 246 est, nec classicum audire valuerunt: sic a Marcio superati sunt. Thraces autem c. 17
antea saepe, tunc tamen Romaetalca regnante sibi a Romanis disciscunt. nam is barbaros et disciplina et signis militaribus adsueverat: sed a Pisone perdomiti in ipsa
- 14 captivitate rabiem ostendebant: nam catenas, quibus legati erant, morsibus vellican-
- 247 tes feritatem suam ipsi puniebant. Daciam quoque ultra Danubium sitam exindeque c. 18
saepius Dacos gelato Danubii alveo ad furta in Romania transeuntibus Lentulo misso c. 19
vicit, expulit atque subegit. Sarmatas quoque per eundem Lentulum ultra Danubium c. 20
pepulit. qui nihil aliud ubi degunt praeter nives pruinasque et silvas habent, tantaque
- 10 barbaries in illis est, ut nec intellegant pacem.
- 248 Marmaridas vero et Garamantes in orientali hiemali plaga per Quirinum subegit. || c. 41
- 249 Germanos Gallos Brittones Spanos Hiberes Astures Cantabros occiduali axe iacentes IGN. cf. Flor. 4, 12, 46 sq.
et post longum servitium desciscentes per se ipse Augustus accedens rursus servire coegit Romanisque legibus vivere.
- 250 Cleopatra vero Alexandrinorum regina ex genere Lagidarum Ptholomeorumque Hier. 1970 cf. 1965
25 successor prius contra viri sui Ptholomei insidias Gaium Iulium Caesarem inter-
- pellavit, qui ob stupri, ut perhibent, gratiam regnum eius confirmavit || ipsamque Hier. 1971
in urbem cum magna pompa Alexandriae remisit regnare. || Cassius Iudea capta Hier. 1973
- 251 templum spoliavit. occiso vero in curia Romae Caesare || Octavianus nepus eius Hier. 1974
suscepit Augustus principatum, || quem Antonius dum invideret nihilque laedere Iord.
- 30 posset, urbem Romam ingreditur et ad partes Aegypti quasi Romanae rei publicae provisor accedit. ubi iam viduam a viro regnantem repperiens Cleopatram se quo-
- que cum illa consocians || coepit sibi dominationem parare, nec tacitae, sed patriae Florus 4, 11, 3
nominis togae fascium oblitum totum in monstrum illud ut mente ita animo quo-
- 252 que cultuque desciverat. aureum in manu baculum, in latus acinaces, purporea
- 35 vestis ingentibus obstricta gemmis. diadema deerat, ut regina rex et ipse frueretur. quod Augustus Caesar audiens a Brundisio Calabriae in Epiro, ut eum c. 4

HPVL Freculfus 1, 7, 16 (8 Moesi — 23 coegit). — Mur. p. 235^a v. 27 Cassius.

1 mil. turb. ad asc. L	ipse arripuit L, rap. ipse V	2 subsecuto L	subrutus <i>Florus</i>
multitudinem HPV	successisset L	3 specior L	ipso periculo] <i>Florus</i> , ipse periculi libri
auctior] libri et <i>Florus</i> (<i>Bamb.</i>),	augustior <i>Florus</i> (<i>Nax.</i>)	5 Vinpium <i>Florus</i>	plus velocius L
fluma L	6 saluis L	7 foedere HP, foederet V	cogit L ^a taurumque L
HPV	10 et] at Fr.	inq. fiet V	ulceretis HP, uixceretis V
11 sic] sed L ^a	mar-	12 ante H	romaetalca] HPL, rometalca V
res nante P	sibi om. L ^a	14 catenis HP Fr.	17 sarmatus HP, sarbatas Fr.
18 nil H	21 gallos om. L	brittones] Fr., brittones HPV	occiduli V
22 eecedens V	24 cleopatram	HPVL	reginam L
lacidarum HPL	ptholome-] HV, tholome- P, ptholome-	L hic et deinceps	26 eius] ei L
que om. L ^a	27 al. cum m. pompa L	28 exspoliavit L	30 possit libri
egreditur L	aeg.] reipb. eg. L	31 ubi] ibi (V)	32 cepit HP, caepit L
33 oblitus totus	34 ascinaces L	35 reginam res L	

- a coepta removeret tyrannide, transierat. nam Antonius omne Actiacum litus iam classibus obsedebat. sed mox ubi ad proelium vintum est et Caesaris classe illius
- Florus 4, 11, 8 coepit turbare navigium, prima dux fugae regina cum aurea puppe veloque purpureo
c. 9 in altum dedit. mox secutus Antonius. sed instare vestigiis Caesar, itaque nec prae- 253
parata in oceanum fuga nec munita praesidiis utraque Aegypti cornua Paretonium 5
atque Pelusium profuere. prope manu tenebantur. primum ferrum occupavit Anto-
nius. regina ad pedes Augusti provoluta temptavit oculos ducis. frustra quidem.
c. 10 nam pulchritudo intra pudicitiam principis fuit. nec illa de vita, quae auferebatur,
sed de parte regni laborabat. quod ubi desperavit a principe servarique se triumpho 254
c. 11 cognovit, incautiorem nancta custodiam, in mausuleum se regum recepit ibique maxi- 10
mos, ut solebat, induta cultus in referto odoribus solio iuxta suum se conlocavit An-
4, 12, 1 tonium admotisque ad venas serpentibus sic morte quasi somno soluta est. hic finis
Eutr. 7, 8 bellorum Augusti Caesaris tam cum civibus quam cum extraneis. || sic quoque Augu- 255
stus Caesar Octavianus, quo nullus imperatorum in bellis felicius nec pace moderatior
Flor. 4, 12, 61, 64 fuit, civilissimus in omnibus. || qui ab oriente in occidente, a septentrione in meri- 15
die ac per totum oceani circulum cunctis gentibus una pace compositis Iani portas
Hier. 2029 ipse tunc clausit || et censum Romae cum Tiberio agitans invenit hominum nonagies 256
Luc. 2, 1 trecenta septuaginta milia || omnemque orbem venientis Iesu Christi notu pacatum cen-
Hier. 1974, 2015 seri praecepit || regnavitque ann. LVI. || sed imperii eius secundo et quadragesimo
anno dominus Iesus Christus ex spiritu sancto et Maria virgine deus verus et homo 20
Iord. 1974
cf. Hier. 1974 verus nasci dignatus est. || quattuordecim residuos annos post domini adventum cor- 257
porali praesentia in pace regnans et ipse singularem optenuit principatum et posteris
eandem imperii potestatem cum suo nomine Augusti derelinquens rebus excessit hu-
Eutr. 7, 10 manis, || successorem relinquens Tiberium prevignum suum. 24
Hier. 2030, 2036 Tiberius Augustus Caesar regnavit ann. XXIII. || qui multos reges ad se blanditiis 258
evocatos numquam ad propria regna remisit, in quibus et Archelaum Cappadocum
rege. cuius et regnum, postquam defunctus est, in provinciam verso Mazacam civi-
Hier. 2047 tatem eius de nomine suo Caesaream vocitavit. || huius ergo XVIII anno dominus noster
Iesus Christus sub Pontio Pilato in Iudaea carne passus est, non deitate. 29
Eutr. 7, 12 Gaius Caesar cognomento Caligula || regnavit ann. III menses x. || hic namque 259
Hier. 2053, 2055 Memmium Regulum coegit, ut uxorem suam sibi loco filiae coniugem daret stru-
mentaue matrimonii ut pater conscriberet. haec et his similia perpetrans nec non
Hier. 2054 et in templo Hierosolimitano Iovis statuam per Gaium Petronium statuens¹⁾ || et in Ale-
Hier. 2056 xandria Iudeos per Flaccum Avilium praefectum oppraemens || postremo a protectoribus
suis in palatio Romae occisus est anno aetatis vicensimo nono. 35
Hier. 2057
Eutr. 7, 13 Claudius dehinc huic succedens regnavit ann. XIII m. VIII²⁾. || fecit etiam hic 260

HPVL Paulus et Freulfus 1, 7, 15 (7 regina — 12 soluta est). — Mur. p. 235^b v. 31 strumentaue.

1 a cepta *HPL*, accepta *V* remouere *HPV* anthonius *HV* omnem *HPV*, omnium *L*
2 uinum] *HP*, uinctum *V* classe] *HPV*, classis *L* 3 regina] *Florus*, reginae *HVL*, re signae *P*
4 intrare *P^m* 6 prope] *PVL*, pompe *H* primum] prior *Flor.* occ.] praecoc. *L* anthonius *HP*
7 ducit *P* 8 pudicitiam] (*V*), pudiciam *HPL* offerebatur *Florus* 9 laborabat] cogitabat *L*
11 in ref.] hi referto *in litura V* 12 somnio *HPV* 14 bello *L* 15 occidente] *H(?)PV*, occidente
L meridie] *HPV*, meridiae *L* 18 trecenta] ter(tre)centena *Hier.* omneque *L* notum *L*
23 eadem *HPV* 24 praeuignum *HP*, pra+ignum *V¹*, priuignum *V²L* 27 regem *L* regnum]
HPVL 30 gallicula *L* hinc *P* 31 mennium *L* strumentaue] *HPVL^b*, sturnentaue *L^a*
32 matrimonia ut *HPV*, matromonialia ut *L* similia *L* 35 aetatis] aet. suae *L*

1) Gaius Petronio praefecto Syriae praecepit, ut in Hierusolymis statuam suam sub nomine Iovis optima maxima poneret *Hieronimus*.

2) mens. VIII dieb. XXVIII *Hieronimus*.

- Claudius expeditionem in Britannia insulam, quam nemo ante Iulium Caesarem neque post eum quisquam adire ausus fuerat. exercitum duxit ibique || sine ullo Saet. Cl. 17 proelio ac sanguine intra paucissimos dies plurimam insulae partem in deditio- Entr. 1. c. cepit. || Orcadas autem insulas ultra Britanniam in oceano positas Romano adiecit im- Suet. 1. c. perio. || ac sexto quo profectus erat mensae Romae repedavit || ibique defunctus est Hier. 2.70 annorum LXIII.
- 261 Nero nepus Gai Caligulae regnavit ann. XIII m. VIII¹⁾. || tantaeque luxoriae fuit, Hier. 2071. 2073 ut frigidis et calidis lavaretur unguentis, || etenim non solum quia non profuit rei Lord. publicae, immo obfuit nimis. || nam duas legiones in Armenia cum ipsa provincia Ruf. 20
- 262 simul amisit, qui Parthico iugo servientes gravem infamiam Romanis dederunt. || iuxta Hier. 2074 omne scelus et parricidium, quod in proprios parentes commiserat, || addidit facinus, Hier. 2080 ut ad instar Troiae Romam incenderet || manusque iniciens in Christianos persecutio- Hier. 2081 nem concitat ipsosque doctores fidei Petrum et Paulum in urbe interemit, || alterum Lord. cruci figens, alterum capite plectens. || eoque cum dedecore regno evulso Galba in Hier. 1. c. 15 Hiberia, Vitellius in Germania, Otho Romae imperium arripuerunt, omnesque tamen celeri interitu perierunt.
- 263 Vespasianus apud Iudaeam ab exercitu in regno ascitus regnavit ann. x²⁾. nam Hier. 2085 relicto filio suo Tito ad expugnationem Hierusolimorum ipse Romae profectus || regna- Lord. 19 vit in pace.
- 264 Titus filius Vespasiani idemque Vespasianus, debellator Iudaeae gentis, regnavit Hier. 2095 et ann. duobus mensibus duobus. || hic namque secundum Ioseppi fidem undecies cen- Entr. 7. 21 tena milia Iudaeorum fame et gladio interemit et alia centum milia captivorum pu- Hier. 2086 blice vendidit. tantam multitudinem in Hierosolymis autem paschalis festivitas adu- 24 naverat.
- 265 Domitianus frater Titi, filius Vespasiani, regnavit ann. xv m. v || tantaeque fuit Hier. 2097. 2102 superviae, ut se dominum ab omnibus primum appellari praeciperet || multosque nobi- cf. 2107 lium exilio relegans nonnullosque occidens || de substantiis eorum aureas argenteasque Hier. 2107 sibi statuas fecit. || manusque in Christianos iniciens, Iohannem apostolum et euange- Lord. listam, postquam in fervente oleo missum non potuisset extinguere, || Pathmo eum insu- Hier. 2110 lam exulem relegavit, ubi apocalypsim vidit. || cuius crudelitatem non tolerantibus Romani Hier. 2112 in palatio Romae interficere statuerunt || omniaque quod constituerat inritum fore. Hier. 2113
- 266 Nerva admodum senes regnavit anno uno m. IIII. qui ut privata vita lenis, lenior fuit in regno nec quicquam profuit rei publicae, nisi quod Traianum se vivente elegit.
- 267 Traianus pene omnium imperatorum potior regnavit an. XVIII m. VI. || hic enim Hier. 2114 et Entr. 8. 2 de Dacis Scythisque triumphavit || Hiberosque et Sauromatas Osroenos Arabas Bosfora- Hier. 2117 nos Colchos edomuit, postquam ad feritatem prorupissent. Seleuciam et Tesifontem Hier. 2118
- 268 Babyloniamque pervasit et tenuit. nec non et in mari rubro classem, unde Indiae

HPVL Paulus h. R. 7, 15 (13 ipsosque — 14 plectens). — Mur. p. 236^a v. 37 Indiae.

1 brittania] HPVL insula L 2 audire HPV 3 hac H deditio HPV 4 or-
 catas P, arcadas V 7 galigulae V, galliculae L tantaque L lucuriae L 8 unguentis is
 libri etenim] enim L 10 ammisit H 12 instrar P inies L 13 urbem L 14 cruce P
 16 celeri om. V 17 iudicem V in om. L 18 suo om. L regnat L 20 vespasiani
 HP 21 iosephi L 25 vespasiani HP 26 praeciperet] P, praeciperit H, pr(a)eciperit VL
 29 oleo missum] dolio L 31 omniaque quod] HPV, omniaque quae L: senatus decrevit, ut omnia quae
 Domitianus statuerat in irritum deducerentur Hier. fore] fortasse scr. fecere 33 sequente (?) H
 34 XVIII] xiiii Hieronymus 36 colchos L et tesi fontem HPV, et thesifontem L, et esifontem
 Hieronymi libri quidam, ctesifontem reliqui: similiter variant libri apud Rufum c. 21 37 babyloniamque H

1) m. VII d. XXVIII Hieronymus.

2) a. VIII m. XI d. XXII Hieronymus.

- IGN. Hier. 2132 fines vastaret, instituit || ibique suam statuam dedicavit¹⁾ || et post tot labores apud Seleuciam Isauriae profluvio ventris extinctus est anno aetatis LXIII. ossaque eius in urna aurea conlocata et in foro sub columna posita solusque omnium imperatorum intra urbem sepultus. 4
- Hier. 2133 Adrianus Italicae Spania natus consubrinae Traiani filius regnavit ann. XXI. hic 269
- Hier. 2152 pene nil profuit rei publicae, nisi quod dudum subversas Alexandriam || et Hierusoly-
 Hier. 2134 mam propriis reparavit expensis || nonnullisque in locis publica relaxavit tributa. ||
 Hier. 2152. 2150 Hierusolimam si quidem suo de nomine Eliam appellans nulli Iudaeorum ingredi per- 270
 Ruf. 20 misit. || nam claret eum invidum factis Traiani, quia mox ei successit, ilico nulla fa-
 ciente necessitate exercitum ad se revocans Mesopotamiam Assyriamque et Armeniam 10
 Persis reliquid, Eufратem fluvium finem terminumque inter Parthos Romanosque con-
 IGN. Hier. 2153 stituens. || quo regnante Aquila Ponticus scripturas de Hebreo transtulit²⁾. || Adrianus
 morbo apud Baias faciente obiit.
- Hier. 2154 Antoninus cognomento Pius cum suis liberis Aurelio et Lucio regnavit ann. XXII 271
 m. III. || et si non profuit quicquam Antoninus, nullam tamen lesionem eius res pu- 15
 cf. Eutr. 8, 8 blica sensit. || defunctus est duodecimo urbis miliario, in villa sua Lorio nuncupata,
 Hier. 2176 anno aetatis septuagesimo sexto.
- Hier. 2177 et Eutr. 8, 10 Marcus Antoninus, qui et Verus, et Lucius Aurelius Commodus affinitate coniuncti 272
 Ruf. 21 aequo iure imperium administraverunt. || e quibus iunior contra Parthos arma movens
 magna egit et fortia Seleuciamque urbem eorum cum quadringenta milia pugnatorum 20
 Hier. 2189 cepit, e quibus cum magna gloria triumphavit. || senior vero multis bellis sepe inter-
 Hier. 2185 fuit sepiusque per duces suos triumphum revexit, maxime de gente Quadorum. || sed
 Hier. 2195 unus in Alteno apoplexiam passus defunctus est, || alter in Pannonia morbo periit.
- Hier. 2196 Commodus, filius Antonini, regnavit ann. XIII magnumque triumphum de gente 273
 Hier. 2208 revexit Germanica || et post haec in domo Vestiliani strangulatus defecit. 25
 Hier. 2209 Helvius Pertinax maior sexagenario cum praefecturam ageret, ex senatus consulto 274
 imperator creatus regnavit m. VI. hic etenim obsecrante senatu, ut uxorem suam
 Augustam filiumque Caesarem appellaret, 'sufficere', inquit, 'debet, quod ego ipse
 IGN. Hier. 1. c. 'invitus regnavi, cum non merer'. || nimis aequissimus omniumque communis, || quem
 Iulianus iuris peritus in palatio eius peremit ipseque postea a Severo occisus est. 30
- Hier. 2210 Severus genere Afer Tripolitanus, regnavit an. XVIII ultusque occisionem Per- 275
 Hier. 2214 tinacis in Iuliano, se quoque Pertinacem appellavit. || hic etenim Parthos et Adiabennos
 contra Romaniam insurgentes mirabiliter superavit. Arabas quoque interiores ita ce-
 cidit, ut regionem eorum Romanam provinciam faceret. sic quoque triumphans Par- 34
 IGN. thicus Arabicus et Adiabennicus dictus est. || hoc regnante Samaritis quidam Symma- 276

HPVL.

1 postot P	seleuciam H	4 urbe H, urbes V	6 nihil V, nichil L	7 propriis] publicis
Hieronymus	expansis L	relavit V ^a	8 si quidem om. L	de om. L
HPV, app. heliam L	9 ilico om. L	10 se] re L	11 eufraten VL	13 facitnte (sic) H
14 antonius H, anthonius P ^a , anthoninus P ^b	15 anthoninus HPV L	16 est] est autem L	sua]	
sau V	17 sexto]	septimo Hieronymus post sexto add. reg añ. xiiii m. i HPV: cf. ad p. 36, 16		
18 anthoninus H ^a P	19 adm.] diuiserunt L	20 quadringenta milia] HPV, quadrainta milia L: cum quadringentis, quadragentis, quadrantis millibus libri Rufi	21 cepit] Rufus, accepit HPV L	prava geminatione
25 germanita L	26 sexagenario]	septuagenario Hieronymus	ex] et P	29 non om. L ^a
merer] HPV, mererer L	recte puto	31 uultusque V	32 in om. L	adiabennos] HPV, adiabenos L
33 romaniam] HPV, romanam L	isurgentes P	alabas L ^a	35 adia-	bennicus] HPV, adiabenus L

1) Eius statuæ reliqui auctores non meminerunt.

2) cf. Epiphanius de mens. et pond. p. 169^d Petav.: οὗ τινος (Hadriani) τῆς δωδεκάτης ἔτει Ἀκώλας ἔγνωρίζετο. Isidorus chron. 76, 3.

- chus Iudaeorum factus proselitus item divinas scripturas ex Hebreo sermone Graeca lingua transfudit suamque condidit editionem¹⁾. post quem pene tertio anno secutus Theodotion Ponticus item suam in eodem opere editionem scripturarum composuit²⁾. ||
- 4 Britannicum bellum exortum, || unde Severus mirabiliter triumphavit. Hier. 2221 Iord.
- 277 Antoninus cognomento Caracalla, filius Severi, regnavit ann. VII. || nam ideo hoc Hier. 2227. 2229 nomen nactus est, eo quod eiusdem vestium genere Romae de manubiis erogans sibi nomen Caracalla et vesti Antoniana dederit. || sub hoc iterum editio scripturarum IGN. divinarum, quam quintam nominamus, in Hiericho in doleo reperta est³⁾. || hic etenim Ruf. 21
- 9 imperator, dum contra Persas movit procinctum, Osroene Edessa defunctus est.
- 278 Macrinus praefecturam agens praetorianam imperator creatus est regnavitque anno Hier. 2234 uno occiditurque Archilaide.
- 279 Marcus Aurelius Antonini Caracallae filius templique Heliogabali sacerdos impe- Hier. 2235 rator factus regnavit ann. IIII. || Emmaus in Iudaea constructa et Nicopolim nominata. Hier. 2237 tunc et Africanus egregius temporum scriptor pro ipsa legationem suscepit ad prin- Hier. 2235
- 15 cipem. || sed imperator, dum nullum genus obscenitatis in regno suo quod non faceret praetermittebat, || occisus est tumultu militari. Hier. 2238
- 280 Alexander Mamae filius || ignobilis fortunae existens || adhuc iuvenis regni Hier. 2239 Iord. 2239 moderatione suscepit moxque contra Xersen regem Persarum arma arripiens mirabi- Ruf. 22 liter de Parthorum spoliis triumphavit. || sub huius item imperio in Nicopolim Actia- IGN. cam, id est Epiro, editio quae sexta dicitur divinarum scripturarum in dolio reperta
- 20 est⁴⁾. || ipseque Mogontiaci tumulto occiditur militari, || cui successit Maximinus ex Hier. 2251. 2252 corpore militari in regno.
- 281 Maximinus genere Gothico, patre Micca Ababaque Alana genitus matre, || sola Get. 83 Oros. 7, 19 militum voluntate ad imperium concedens, bellum adversus Germanos feliciter gessit
- 25 indeque revertens, contra Christianos movens intestino proelio, vix tres annos regnans, Aquileia a Puppieno occisus est.
- 282 Gordianus ammodo puer imperator factus vix regnavit sex annos. hic etenim Hier. 2256 mox Romae ingressus est, ilico Puppienum et Albinum, qui Maximino occidentes tyrannidem arripuissent, occidit || Ianumque geminum aperiens ad Orientem profectus
- 30 Parthis intulit bellum || indeque cum victoria revertens fraude Philippi praefecti prae- Hier. 2257 torii haut longe a Romano solo interfectus est.

HPVL. — Mur. p. 236^b v. 6 de manubiis.

5 anthoninus HP	caragalla HPV	6 nomine HPVL	7 caragalla HPV, caralalla L
anthoniana HPV	8 diuinarum om. L	doleo] HPVL	9 peruersas V mouet L os-
proene HPV, os pene L	10 petronianam L	11 una L	archelaide PVL 12 anthonini
HPV caracallae] P, caragallae HV, cararalle L	13 factus om. V	14 egregius L	a prin-
cipem HPV	15 in . . . praetermittebat] pretermittit in r. s. q. n. f. L	16 post militari add. reg-	17 mamae] libri filis P
nauit ann. xlii libri; cf. ad p. 35, 17	17 mamae] libri	ignobili libri	18 mode-
ratione] HPV, moderationem L	19 spoliis P	inicolim P	21 magontiato L, mongontiaci V
23 genitus matre genitus L	24 germanicos L	26 pupieno P	28 maximino] HPV, maximi-
num L	29 occidentem L	30 pathis HP	31 longue L

1) cf. Eriphanus de pond. et mens. p. 172^b Petav.: ἐν τοῖς τοῦ Σευήρου χρόνοις Σύμμαχος τις Σαμαρείτης τῶν παρ' αὐτοῖς σοφῶν . . . ἀναγκάσας κατὰ τῆς ἰδίας φυλῆς προ[σέρχεται] Ἰουδαίους καὶ προσηλυτεύει. Isidorus chron. 81, 2.

2) cf. Eriphanus de pond. et mens. p. 172^a Petav.: μετὰ τοῦτο δὲ κατὰ πόδας ἐν τῷ ἑξῆς χρόνῳ . . . Θεοδοτίαν τις Ποντικός . . . ἰδίως καὶ αὐτὸς ἐξέδωκε. Isidorus chron. 79, 2.

3) cf. Eriphanus l. c.: ἐν δὲ τῷ ἑβδόμῳ αὐτοῦ (Caracallae) ἔτει εὐρέθησαν καὶ βιβλοὶ τῆς πέμπτῃς ἐκδόσεως ἐν πῆθοις ἐν Ἱερὶχῷ κεκρυμμένα μετ' ἄλλων βιβλίων Ἑβραϊκῶν καὶ Ἑλληνικῶν. Isidorus chron. 82, 2.

4) cf. Eriphanus p. 174^c: ἐν μέσῳ τῶν χρόνων τούτων (imperiū Alexandri) εὐρέθη ἕκτη ἐκδοσις καὶ αὐτὴ ἐν πῆθοις κεκρυμμένη ἐν Νικοπόλει τῇ πρὸς Ἀχτία. Isidorus chron. 84, 2.

- Hier. 2261 Philippus in imperio impudenter ingressus est regnavit ann. vii. hic etenim filium 283
suum idem Philippum consortem regni fecit ipseque primus omnium imperatorum
- Hier. 2262 Christianus effectus est || tertioque anno imperii sui festivitatem Romanae urbis, mil-
Hier. 2264; supra c. 221 lesimo anno quod expleverat, caelebravit || urbemque nominis sui in Thracia, que di-
cebatur Pulpudeva, Philippopolim reconstruens nominavit. 5
- Hier. 2268 Decius e Pannonia inferiore Budalie natus occisis Philippis utrisque regnavit 284
an. uno et mensibus tribus. armaque in Christianos erecta ob Philipporum nominis
Get. 103
Hier. 2268 odium. || ipse bellantibus Getis || cum filio suo crudeli morte occubuit Abritto.
- Hier. 2269. 2270 Gallus et Volusianus regnaverunt ann. ii m. iiii. || hi cum adversum Emilianum, 285
qui in Moesia res novas moliebatur, ex urbe profecti essent, in Foro Flamminii in- 10
terfecti sunt.
- Hier. l. c. Emilianus vero tertio mense invasae tyrannidis extinctus est. 286
- Hier. 2271 Valerianus et Gallienus, dum unus in Retia a militibus, alter Romae a senatu 287
Hier. 2274 in imperio levarentur, regnaverunt an. xv. || Valerianus si quidem in Christianos per-
secutione commota statim a Sapore rege Persarum capitur ibique servitute miserabili 15
Hier. 2276. 2277
2275 consenescit. || Gallienus illius exitum cernens Christianis pacem dedit. || sed dum nimis
in regno lasciviret nec virile aliquid ageret, Parthi Syriam Ciliciamque vastaverunt, ||
Hier. 2277. 2278
2279 Germani et Alani Gallias depraedantes Ravennam usque venerunt ¹⁾, || Greciam Gothi
Hier. 2280 vastaverunt, Quadi et Sarmatae Pannonias invaserunt, || Germani rursus Spanias oc-
Hier. 2285 cupaverunt. || idcirco Gallienus Mediolani occisus est. 20
- Hier. 2286 Claudius regnavit ann. i m. viii. || qui Gothos iam per xv annos Illiricum Mace- 288
Oros. 7, 23 doniamque vastantes bello adortus incredibili strage delevit, scilicet ut in curia ei
Hier. 2287 clypeus aureus et in Capitolio statua aurea poneretur. || occisusque Sirmium est.
- Hier. l. c. Post cuius mortem Quintilius frater eius a senatu Augustus appellatus octavo 289
decimo imperii sui diae Aquilaeia occisus est. 25
- Hier. 2288 et
Eutr. 9, 13 Aurelianus Dacia Ripense oriundus regnavit an. v m. vi. || qui mox Tetricum 290
Hier. 2289 apud Catalaunos prodente exercitum suum Gallias recepit || expeditioneque facta in
Oros. 7, 23 Hier. 2292 Danubium Gothos magnis proeliis profligavit || cultoresque divini nominis persecutus
Baf. 23 est. || Odenathus Palmyrenus ante ipsum collecta rusticorum manu Persas de Mesopo- 29
Baf. 24 tamia expellens ipse ea loca invaserat. || quem uxor sua occisum Orientis tenebat im- 291
Hier. 2292 perium: contra quam expeditionem suscipiens Aurelianus apud Hymmas vicino Antio-
chia superavit Romaeque in triumpho suo vivam perduxit || ac dehinc secundo arri-
piens expeditionem inter Byzantium et Heracleam in Caeno Frurio viae veteris occiditur.
- Hier. 2293 Tacitus regnavit ann. vi. quo occiso apud Pontem suscepit imperium Florianus 292
tenuitque diebus LXXXVIII. similiterque et ipse apud Tharso interfectus est. 35

HPVL. — Mur. p. 237^a v. 19 Spanias.

1 imperio] *HPVL* est om. *PL* ann. vii] ann. viii *H* 2 idem] id est *VL* 5 phi-
lippolim *L* 7 erecta] orta *L^a* 9 hic *H* 10 moesiam *HPVL* moliebatur *P^a*, mollabatur *P^b*
12 tyrannidis *P* 13 gallienus *L* 14 persecutionem in chr. *L* 16 gallienus *HPL* 17 par-
thii *V* ciliamque *H* 19 qua die et *H* 20 gallienus *HPL* mediolane *HPV*, mediolani *L*
21 cladius *P^a*, ****dius *V^a* gthos *P^a* macedoniaque *V* 22 adortos *libri* ingreditur *P*
post deleuit *ins.* senatus ingenti honore eum decoravit *Mur. contra libros* 23 sirmium] *HPVL* 24 oc-
tauo decimo] xiii *Hieronymi libri plerique cum Eutropio et Orosio* 26 tetricum] *H^bHPVL*, tetric** *H^a*
28 danubium] *HL*, danuvium *PV* divini] divi *H* 29 mesopotamiae *HP*, mesopotamiae *V*
30 ea] ae *P* 31 aurilianus *P* hymmas] *HP*, hymas *V*, himmas *L* 32 dehinc] deinde *L*
33 caenofurio *V^aL* 34 annis vi] *L* qui *V* pontem] Pontum *Hier.* 35 lxxxviii] *L*
similiter *L* tharso] *HPV*, tarso *L*

1) *Hieronymus ad a. 2277*: Gallieno in omnem lasciviam dissoluto Germani Ravennam usque venerunt;
ad a. 2278: Alamanni vastatis Gallias in Italiam transiere.

- 293 Probus regnavit an. VI m. III. || hic etenim Gallos et Spanos¹⁾ vineas habere per- Hier. 2296
misit. || quo tempore Saturninus magister militum, dum ad restaurationem Antiochenae Hier. 2297
civitatis missus fuisset, arrepta ibidem tyrannide mox oppressus est et Appamiae in-
terfectus. || ipse quoque imperator Probus tumultu militari Sermio in turre quae voca- Hier. 2299
5 tur Ferrata occisus est.
- 294 Carus cum filiis Carino et Numeriano regnavit an. II, oriundus Narbona Galliae. Hier. 2300
hic admirabiliter pene omnem Persidam vastatam novilissimas eorum urbes occupavit
Cochem et Ctesifontem. || bellum Sarmaticum feliciter superavit. || ipse quoque Carus Entr. 9, 15
9 super Tigridem amnem dum castra metaret, fulmine ictus occubuit. Hier. 2300
- 295 Numerianus autem oculorum dolore tentus dum in lecticula veheretur, soceri sui Hier. 2301
Apri insidiis occisus fetore cadaveris vix tertio die est agnitus. Carinus vero apud
Margum in proelio victus occiditur.
- 296 Dioclitianus Delmata, scribe filius, imperator electus regnavit ann. XX. hic etenim Hier. 2302
mox in regno levatus est, ilico Aprum in militum contione percussit, iurans sine suo
15 scelere illum Numerianum interemisse. || et mox in consortio suo Maximianum Her- Hier. 2303
culium ascivit. qui Maximianus rusticorum multitudine oppressa, quos Bacaudas di-
297 cunt, pacem Galliis reddidit. || quo tempore Carausius sumpta purpura Britannias Hier. 2305
occupaverat, Narseus rex Persarum Horienti bellum intulerat, Quinquegentiani Afri-
298 cam infestaverant, || Achilleus Egyptum invaserat. ob quae Constantius et Galerius Hier. 2306
20 Maximianus Caesares adsumuntur in regno. quorum Constantius, Claudii ex filia ne-
pus fuit: Galerius in Dacia non longe a Serdica natus. || atque ut eos Dioclitianus Hier. 2307
etiam adfinitate coniungeret, Constantius prevignam Herculi Theodoram accepit, ex
qua et sex liberos procreavit: || Galerius autem Valeriam Dioclitiani filiam accepit, Hier. 2308
299 utrique pristino matrimonio repudiantes. || Carporum si quidem gens tunc devicta et Hier. 2311
25 in Romanum solum translata est. || tunc etenim primus omnium imperatorum Dio- Hier. 2312
clitianus adorari se ut deum praecepit et gemmas vestibus calciamentisque inseruit ||
diademaque in capite²⁾, || cum ante eum omnes clamidem tantum purpuream, ut a Lord.
300 privatis discernentur, habebant et ut ceteri iudices salutabantur. || adsumpta ergo Hier. 2314
unusquisque principum expeditione Dioclitianus Aegypti tyrannum octavo mense de-
30 victum provinciam cunctam subegit. || Maximianus Herculeus in Africa Quinquegentia- Oros. 7, 25
nos exsuperavit. || Constantius iuxta Lingonas una die LX milia Alamannorum cecidit. Hier. 2317
301 Galerius Maximianus victus primo proelio a Narseo ante carpentum Dioclitiani pur-
puratus cucurrit. || qua verecundia compunctus secundo viriliter dimicavit, superavit Oros. 7, 25
34 Narseum, uxores eius abegit ac liberos, et condigno honore a Dioclitiano susceptus
302 est. || post quam victoriam mirabiliter Dioclitianus et Maximianus Romae triumphave- Hier. 2320

HPVL. — Mur. p. 237^b v. 25 -rum Dioclitianus.

3 tyrannidem HPV, tyrannide L appamiae] Hier. (Freher.), apamiae libri 4 tumultu H
6 filio L 8 et ctesif.] H, et tesif. V, ectesif. P, et thesif. L 9 flumine HPV 10 ureretur L
13 dioclet- P dalmata VL etenim] ergo L 17 gallis libri 18 parsarum H^s 19 in-
festauerat HPV, uastauerant L gallerius P 20 regnum L 21 longne L ut] ad L
dioclitianus] HP, diaclit. L, dioclet. V 22 coniungerent HV, coniungeraent P, coniungerent L
praeuignam HP thodoram HPV, theodaram L 23 dioclitiani] HPV 24 utrisque P pri-
stino matrimonio] HPV, pristina matrimonia L 25 solum L dioclitianus] HPV, dioclitianus L
27 diademaque libri clamidem] HL, clamide PV purpuream] L, purporea P, purpurea V, pur-
pureo H 29 expeditionem L dioclitianus] HVL 31 ligonas libri 32 dioclitiani] HPVL
33 occurrit L 34 cum digno libri dioclitiano] HL, diocletiano PV 35 dioclitianus] HPL, dio-
cletianus V

1) Gallos et Pannonios Hieronymus.

2) diadema suo errore addidit Iord.

- runt antecedentibus sibi liberis uxoribusque regis Persarum praedaeque illa ingenti gen-
 Hier. 2317 tium diversarum. || sic quoque concitata persecutione in Christianos Dioclitianus
 4
 Hier. 2377 Cappadociamque defunctus est Constantius. 303
 Hier. 2378 Iulianus apostata regnavit an. uno m. VIII, relictaque Christianitate ad idolorum 304
 cultura conversus est multosque blanda persecutione inliciens ad sacrificandum ido-
 Eutr. 10, 16 lis compulit. || ipse si quidem vir egregius et rei publicae necessarius Parthis ingenti
 Hier. 2378 apparatu intulit bellum. || ubi proficiscens Christianorum post victoriam sanguinem
 Eutr. 1. c. diis suis votavit || nonnullaque Parthorum oppida in deditione accepit multaue vi 10
 Oros. 7, 30 populatus est, castraque aliquandiu apud Ctesifontem habuit. || unde egressus, dolo 305
 cuiusdam transfugae in deserta perductus, cum vi sitis, ardore solis confectus periret
 exercitus, ipse tantorum discriminum anxius, dum per vasta deserti incautius evaga-
 Hier. 1. c. tur, ab obvio quodam hostium equite conto || ilia percussus interiit anno aetatis suae
 trecesimo tertio. post quem sequenti diae ab exercitu Iobianus primicerius domestico- 15
 rum in regno ascitus est.
 Hier. 2380 Iobianus regnavit menses octo. qui mox rerum necessitate compulsus Nitzibim 306
 et magnam Mesopotamiae partem Saporis Parthorum regi contradedit ipseque odore
 prunarum offucatus defunctus est Dadasthanae anno aetatis xxxiii. 19
 Hier. 2381 Valentinianus et Valens regnaverunt ann. XIII m. v. nam Pannonae erant Ciba- 307
 lenses utrimque germani. in Nicomedia tribunatum Valentinianus agebat¹⁾, qui impe-
 rator creatus fratrem Valentem consortem regni adsumpsit. ipse vero egregius et
 Aureliani similis moribus, nisi quod severitatem eius nimiam et parcitatem quidam
 lord. crudelitatem et avaritiam causabantur. || relicto germano Orientali in regno ipse Espe- 24
 Hier. 2387 rium tenuit. || quo tunc regnante alter Valentinianus in Britannia tyrannidem adsu- 308
 Hier. 2382 mens in continenti oppressus est. || Constantinopolim quoque Procopius quidam contra
 Valentem insurgens nihilque praevalens urbe egreditur, et in Frygiam Salutarium ty-
 rannizans extinctus est, multique partis Procopianae caesi atque proscripti. Valens ab
 Eudoxio Arrianorum episcopo suusus et baptizatus contra orthodoxos infestus insurgit. || 29
 Hier. 2383 Gratianum filium suum Valentinianus Ambianis imperatorem constituit, || quem habuit 309
 cf. c. 310 de Severa priore iugale || et contra Saxones Burgutionesque, qui plus LXXX milia ar-
 Hier. 2389 matorum primum Reni in limbo castra metassent, movit procinctum, || sed apoplexia
 Hier. 2391 subito et sanguinis eruptione²⁾ Bregitione defunctus est.

HPVL. — Mur. p. 238^a v. 32 movit.

1 ante] Hieronymus L, actae HPV ingentia libri 2 dioclitianus] HP, diocletianus VL
 hiatum non indicant HPV: hic multa translita sunt margo P²; hoc in loco multum deest margo L: Constan-
 tius Mopsucrenis inter Ciliciam Cappadociamque moritur anno aetatis xlv Hieronymus 2377; in itinere inter
 Ciliciam Cappadociamque defunctus est Orosius 7, 29 6 christinitate H 7 culturam L sacri-
 fandum H 8 pathis HP, paythis V 9 ubi pr. in litura V 10 non om. L^a deditione]
 HPV, deditionem L que om. L 12 solis om. L 13 ancstus HP euacatur HPV
 15 trecesimo tertio] xxxii Hieronymus exercito HP primicerius] L, primicerius V, primicyrius HP
 17 nitzibim] HV, nitzibin PL 18 contradedit] libri: tradidit Hieronymus 19 dadasthanae] HPV,
 dadastanae L xxxiii] sic Hier. (Petav. et Middl.) cum Eutropio 10, 18, xxxiii Hieronymi libri plerique
 20 xiiii] xliii Hieronymus 21 utrique L valennianus P 22 fr. suum L egregius L
 23 aureliano L nimiam] miam P^a 24 esperium] HPV, isperium L 25 brittaniam libri
 27 frigiam VL 29 arrinorum H orthodoxos L, orthoxos V 30 ambianus L 31 seuera]
 serua libri burgutionesque] HPV, burgundionesque L cum Hieronymo 32 primo V 33 san-
 guis L Brigitione requiritur

1) Valentinianus tribunus scutariorum . . . apud Nicaeam Augustus appellatus Hieronymus.

2) subita sanguis eruptione, quod Graece apoplexis vocatur Hieronymus.

- 310 Tunc Gratianus Valentiniano fratre de Iustina secunda uxore natu in regno Socr. h. c. 4, 31
 consortem adsumit. nam Valentinianus senior dudum laudante Severa uxore sua
 pulchritudine Iustinae sibi eam sociavit in matrimonio legesque propter illam con-
 cessit, ut omnes viri, qui voluissent, impune bina matrimonia susciperent, quia ideo
 5 populosas fore gentes, quia hoc apud eos solemne est et multarum uxorum unus
 311 maritus auditur. acceptaque ergo, ut diximus, Valentinianus Iustina edidit ex ipsa
 quattuor filios, Valentinianum supra dictum imperatorem et Gratam Iustamque et
 Gallam. de qua Galla dehinc Theodosius imperator Flacilla defuncta, quae Archa-
 9 dium Honoriumque pepererat, Placidiam generavit, || quae mater fuit moderni Valen- cf. c. 327
 312 tiniani iunioris imperatoris. sed nos ad propositum redeamus. || Valens imperator Hier. 2391
 lege data, ut monachi militarent, nolentesque iussit interfici. quando et Theodosius
 Theodosii imperatoris postea pater multique nobilium occisi sunt Valentis insania. || Hier. 2393
 Gratianus imperator Alamannorum plus xxx milia apud oppidum Argentarium Gallie Hier. 2393
 313 in bello prostravit Galliasque pacavit. gens Hunnorum super Gothos inruens certos
 15 ex ipsis subiugat, alios fugat. qui venientes in Romania sine armorum suscepti
 depositione per avaritiam ducis Maximi fame compulsi rebellare coacti sunt, superatis
 314 que Romanis in congressione funduntur in Tracias. contra quos Valens ab Antiochia
 exire compulsus in Thraciam proficiscitur ibique || lacrimabili bello commisso imperator Epit. 46, 2
 sagitta saucius in casa deportatur vilissima, ubi supervenientibus Gothis igneque
 20 supposito incendio concrematus est. || Gothi vero occiso imperatore iam securi ad ur- Socr. 5, 1
 bem properant Constantinopolitanam, ubi tunc Dominica Augusta Valentis uxor multa
 pecunia plebi largita ab urbis vastatione hostes submovit regnumque cognatis, usque
 dum ille Theodosium ordinasset, fideliter viriliterque servavit.
- 315 Theodosius Spanus, Italicae divi Traiani civitatis a Gratiano Augusto apud Sir- Marcell. 379
 25 mium post Valentis interitum factus est imperator || regnavitque an. xvii; || veniensque Epit. 48, 1
 Thessalonica ab Acolio sancto episcopo baptizatus est || ammodumque religiosus ec- Socr. 5, 6
 clisiae enituit || propagator rei publiceque defensor eximius. nam Hunnos et Gothos, Iord.
 qui eam sub Valente defetigassent, diversis proeliis vicit atque a prava vastatione Epit. 48, 5
 316 conpescuit. cum Persis quoque petitus pacem pepigit. Maximum autem tyrannum, c. 6
 30 qui Gratianum interfecerat et sibi Gallias vindicabat, apud Mediolanum¹⁾, || una cum Va- Oros. 7, 31, 35
 317 lentiniano imperatore adgrediens ab Oriente, clausit cepit occidit. || Eugenium quoque Epit. 48, 7 et
 tyrannum atque Arbogasten divino auxilio praeditus vicit deletis eorum decem mili- Oros. 7, 35
 bus pugnatorum. hic etenim Eugenius confisus viribus Arbogasti postquam apud
 34 Viennam Valentinianum extinxerat, regnum invasit, sed mox simul cum vita impe-
 318 rium perdidit. || nam occiso Arbogaste desperans sua se manu peremit²⁾. omnesque Oros. 7, 35
 inimicos Theodosius superatos || in pace rebus humanis apud Mediolanum excessit Epit. 48, 19

HPV (10 Valens — 29 conpescuit) & L Paulus h. R. 11, 7 (1 Valentiniano — 8 Gallam). 12, 7
 (8 de qua — 10 imperatoris). 11, 11 (20 Gothi — 23 servavit).

1 ualentiano libri	fratre] HPVL	secunda] se secunda HPV	uxorem HPV	natu] HPV,
natus L	2 consorte V	3 pulchritudine] HV	6 acceptaque] HPV, accepta L	8 flacilla]
HPVL ^b Paulus, facilla L ^a	archadium] libri semper	9 pepererat H	placidam V	11 theo-
sus thodosii S	13 Argentariam Hier.	15 uenites S	romania] libri	dep. susc. L
16 coati S	17 in congr.] congr. L	18 exire hs p hp compulsus S	19 casa d. uilissima] libri	
20 incrematus L	21 constantinopolitana S	multa pecunia] HPVS Paulus, multam pecuniam L		
22 cognatis suis L	23 filiter S	24 gratiano L	25 decem et septem S	26 thessalonica
HVL, thessalonica P	regiosus P	27 propagatur HPV	31 coepit H	32 pred. aux. L
34 ueniennam HP	extinxit L	imperium] regnum L		

1) apud Aquileiam *Epitome*.

2) Eugenius captus atque interfectus est: Arbogastes sua se manu perculit *Orosius*.

utramque rem publicam utrisque filiis quietam relinquens. corpus eius eodem anno Constantinopolim adlatum atque sepultum.

- Marc. 395 Archadius et Honorius fratres filii Theodosii imperatoris utrumque imperium 319
divisis tantum sedibus tenere coeperunt, id est Archadius senior Constantinopolita-
nam urbem, Honorius vero Romanam. tunc Rufinus patricius Archadio principi insi- 5
dias tendens Halaricum Gothorum regem, ut Grecias devastaret, missis clam pecu-
niis invitavit. porro detectus Rufinus ab Italiae militibus et Archadio cum Gaina
comite missus¹⁾, ante portas urbis detruncatus est caputque eius et dextera manus
Marc. 396 Constantinopolim ad ludibrium circumductum || uxoremque eius exulatam opes cunctas 9
Marc. 398 Eutropius spado promeruit. || Gildo tunc Africae comis a Theodosio dudum ordinatus, 320
ac si iuvenilem regnum utrumque despiciens, sibi velle coepit Africam optinere et a
fratre proprio Mascezel dum se vidisset detectum oppressionique vicinum, propria se
Marc. 399 manu peremit. || Gaina vero supra nominatus comis Constantinopolim civile bellum
Marc. 400 commovens totam urbem igni ferroque turbavit || fugiensque Hellisponto piratico ritu
vivebat. contra quem navali proelio dato multi Gothorum eius extincti. ipse quoque 15
Marc. 405 bello evadens mox tamen capite plectitur. post cuius oppressionem || Isauri per mon- 321
tem Tauri discursantes ingens dispendium rei publicae inportarunt. contra quos
Marc. 406 Narbazaicus directus maius continuo rependit incommodum. || Hesperia vero plaga
in regno Honorii imperatoris primum Radagaisus Scythia cum ducenta milia suorum
inundavit. quem Huldin et Sarus Hunnorum Gothorumque reges superantes omnes 20
Marc. 408 captivos, quos retulerant, singulis aureis vendiderunt. || Stilico vero comis, cuius duae 322
filiae Maria et Hermantia singulae uxores Honorii principis fuere et utraeque virgines
sunt defunctae, spracto Honorio regnumque eius inhians Alanorum Suavorum Vanda-
lorumque gentes donis pecuniisque inlectas contra regnum Honorii excitavit, Euche-
rium filium suum paganum et Christianis insidias molientem cupiens Caesarem ordi- 25
nare. qui cum eodem filio suo detecto dolo occisus est. quo anno et Archadius
Orientalis imperator, regnans post obitum patris ann. XIII, defunctus est.
Iord. Theodosius iunior Archadii filius loco patris successit in imperio, adulscens egre- 323
Marc. 450. 410 gius, || regnavitque an. XLIII. || Halaricus rex Vesegotharum vastatam Italiam Romam
ingressus est opesque Honorii Augusti depraedatas Placidiam sororem eius duxit capti- 30
vam, quam post haec Ataulfo successoris suo, in matrimonio ut acciperet, delegavit. ||
Marc. 411 Constantinus tunc quidam Gallias occupatas invasit imperio filiumque suum Con- 324
stantem ex monacho Caesarem ordinavit. sed mox ipse apud Arelatum, filius eius
Marc. 412 apud Viennam regnum cum vita amiserunt. || itemque eorum exitu inmemores Iobinus 325

H P S (3 Archadius — 10 promeruit et 18 Hesperia — 31 delegavit) V L. — Mur. p. 238^b v. 4 tantum.

1 quietam om. L ^a	6 haralicum L ^a	pecunis P ^a	7 gaino L	8 detruncatum L
que om. L	dextra S	manus] L, manu HPVS	9 exultam P	13 gaino L
turbavit] uastavit L	hellisponto] HP, bellesponto V, hellesponton L	ritu] itu L ^a	16 per] post //	
18 hesperia u. plaga] libri	19 ragadaisus V	duocenta PSL	20 hunorum V	22 herman-
tia] HPVL, hermancia S: requiritur Thermancia	23 spracto] S, spracto HPV, spreto L	alanorum]		
alamannorum L	Sueuorum Marcellinus	24 domis L	25 pacanum HPVS, pagano L	et]
e L	molientes L	28 loko HP	segregius P	29 reg annis L
30 placidam V	31 athaulfo L, azaulfo V	32 constantius L	imperio] HPVL	post im-
perio quod addunt cod. Vind. 203 et edd.: statim hostes eius contra eum sevientes filiumque illius regno priuare cupientes monachum eum fecerunt: ipse sanus a gallia reuertens statim filium suum abest a libris bonis et a Marcellino	33 ipso L	alatum P ^a	34 uiennum HP, uiennium L	amiserunt]
perdidit L	exitu] HPVL	iobinus] HPV, iobanus P ^a		

1) ab Italicis militibus olim cum Gaina comite Archadio missis Marcellinus.

- et Sebastianus ibi in Galliis tyrannide moliuntur: sed et ipsi ilico esse desierunt. || Haeraclianus post haec cum septingentis et tribus navibus¹⁾ armatis ad urbem Romam Marc. 413 depraedandam advenit; contra quem Marinus comis egressus sic eum perterrit, ut tantum cum una nave Chartagine fugiret, ubi mox ingressus interfectusque est. ||
 4 326 Valia rex Vesegotharum facta pace cum Honorio Placidiam sororem eius reddidit, || Marc. 414 quam Constantio patricio, qui eam revocaverat, in matrimonio iungens || Honorius Get. 64 rebus humanis excessit. || Maximus et Iovinus de Spanias ferro vincti abducti atque Marc. 422
 327 interfecti sunt. || Iohannes vero Honorio defuncto regnum occidentalem invasit. contra Marc. 424 quem Placidia creatam Augustam et Valentinianus filius eius Caesar diriguntur. ||
 328 quem et dolo potius Asparis et Ardaburis quam virtute Aetii²⁾ superant. occisoque Marc. 425 Iohanne tyranno Valentinianus Ravenna imperator a patruale Theodosio ordinatur. || cuius germana Honoria dum ad aulae decus virginitatem suam cogeretur custodire, clam misso clientulo Attilam Hunnorum regem invitat in Italia. cumque veniente Attila votum suum nequivit explere facinusque, quod cum Attila non fecerat, cum Eugenio procuratori suo committit. quam ob rem tenta a germano et in Constantinopolim Theodosio principi destinata est³⁾. || post haec III anno Valentinianus imperator a Marc. 437 Roma Constantinopolim ob suscipiendam in matrimonio Eudoxiam Theodosii principis filiam venit || datamque pro munere soceri sui totam Illyricum⁴⁾ || celebratis nuptiis ad IGN. Marc. l. c.
 330 sua regna cum uxore secessit. || Africana provincia per Bonifatium comitem Vandalis IGN. cf. Get. 167 tradita et a Romano iure subtracta est, quia Bonifatius, dum in offensa Valentiniani venisset, malo publico se defendere voluit invitatoque ab Spaniis Gizerico Vandalorum rege dolum quod conceperat peperit. || Hunnorum rex Attila iunctis secum Gepidas IGN. cf. Get. 199 cum Ardarico, Gothosque cum Valamir, diversasque alias nationes suis cum regibus, omnem Illyricum Traciamque et utramque Daciam, Mysiam et Scythiam populatus est.
 25 contra quem Arnegisclus magister militum Mysiae egressus a Marcianopolim fortiter cf. Marc. 417 dimicavit, equoque sub se decidente praeventus est, et nec sic quiescens bellare, occisus est.
 332 Marcianus imperator regnavit an. VI m. VI. || hic etenim mox defuncto Theodosio Marc. 457. 458 in regno ascitus || Pulcheriam germanam Theodosii, quae in palatio iam matura mu-

HPVS (5 Valia — 28 m. vi) *L Paulus h. R. 13, 2* (6 Constantio). 14, 2 (24 omnem — populatus est). *Freculfus* 2, 5, 14 (22 Hunnorum — 27 est). — *Mur. p. 239^a* v. 8 Honorio.

1 gallis *H* tyrannide] *HPV*, tyrannidem *L* desiderunt *L* 2 haeraclianus] *HPL*, haeraclianus *V* septingentis *L* 4 chartagine] *HPV^b*, carthagine *L*, chagine *V^a* fugiret] *libri*
 5 uualia *S* rex] *ex L* 6 iugens *P* 7 abducti] *Marcellinus (cod. Audomar.)*, aducti *P^a*,
 aducti *H*, adducti *P^bVLS* 10 aecii *S*, etii *L* superant] *superantur L* 11 theosio *L*
 12 hermana *L* 13 attillam *P* unnorum *L* italia] *HPVS*, italiam *L* 14 suu *V*
 15 procuratore *P* committit] *cum militibus H* 18 iliricum concelebratis *L* 19 recessit *P*
 comitem] principem *L* uandalis *L* 20 romana *L* offensa] *H(?)PVSL* ualentiani *H*
 21 gizerico] *L*, gizerico *HPVS* uandolorum *L^a* 22 iunctos *Frec.* gepidas *S*, gepidis *L*
 23 ualamir] *HPV*, ualamir *L^a*, ualamer *L^b*, ualamis *S* 24 illicum *L*, hillyricum *V* 25 arnegysclus *Frec.*, arnegisclus *S*, arneisclus *L* martianopolim *S*, marcianopolim *H* 26 equoque] *HPVS*,
 que *L*, equo *Frec.* praeventum *P* 28 m. uii *P* etenim] *VL*, **etenim *P*, enim *H* theodosii *P* 29 theodisii *V* iam om. *L*

1) cum septingentis et tribus milibus navium *Marcellinus (cod. Audomar.) similiterque Orosius 7, 42.*

2) Aetii *omittit Marcellinus recte.*

3) Honoria Valentiniani principis germana . . . dum propter aulae decus ad castitatem teneretur nutu fratris inclusa, clam eunucho misso Attilanem invitasse *Getic. 42.* Honoria Valentiniani imp. soror ab Eugenio procuratore suo stuprata concepit, palatioque expulsa Theodosio principi de Italia transmissa Attilanem contra Occidentalem rem publicam concitabat *Marcellinus a. 434.*

4) *cf. Cassiodorus var. 11, 1:* (Placidia) nurum sibi amissione Illyrici comparavit factaque est coniunctio regnantis divisio dolenda provincialis.

lier virginitatem servaverat, in matrimonio adsumens regnum quod delicati decessores
 prodecessoresque eius per annos fere sexaginta vicissim imperantes minuerant, divina
 provisione sic reparavit, ut exultatio ingens cunctis ad cresceret. nam cum Parthis et 333
 Vandalis omnino infestantibus pacem instituit, Attilae minas compescuit, Novades
 Blemmesque¹⁾ Ethiopia prolapsos per Florum Alexandrinae urbis procuratorem sedavit⁵
 et pepulit a finibus Romanorum, obitumque Attilae et Zenonis Isauri interitum, ante-
 quam moriretur, felix conperit infelicium: omniumque inimicorum suorum colla domini
 Marc. 455 virtute calcans sexto anno sextoque mense regnans in pace quievit. || Valentinianus 334
 autem occidentalis imperator dolo Maximi patricii, cuius etiam fraude Aetius perierat,
 in campo Martio, per Optilam et Thraufistilam Aetii satellites iam percusso Eraclio¹⁰
 spadone truncatus est. imperium quoque eius idem Maximus invasit tertioque tyran-
 nidis suae mense membratim Romae a Romanis discerptus est. Gizericus tunc rex
 Vandalorum ab Eudoxia Valentiniani uxore invitatus ex Africa Romam ingressus est
 eamque urbem rebus omnibus expoliata eandem Eudoxiam cum duabus filiabus
 secum in Africa rediens duxit.¹⁵

IGN. Leo Bessica ortus progeniae Asparis patricii potentia ex tribuno militum factus 335
 Marc. 457 est imperator. || cuius nutu mox loco Valentiniani apud Ravennam Maiorianus Caesar
 Get. 236 est ordinatus, || qui tertio necdum anno expleto in regno apud Dertonam occiditur
 locoque eius sine principis iussu Leonis Severianus invasit: sed et ipse tyrannidis 336
 IGN. et sui tertio anno expleto Romae occubuit. || tunc Leo Anthemium divi Marciani generum²⁾ 20
 Get. 236 ex patricio Caesarem ordinans Romae in imperio distinavit Bigelemque Getarum
 regem per Ardaburem Asparis filium interemit³⁾. Basiliscum cognatum suum, id est 337
 fratrem Augustae Verinae Africam dirigens cum exercitu, qui navali proelio Charta-
 ginem saepe adgrediens ante ea victus cupiditate pecuniis vendidit regi Vando- 24
 Get. 239 rum, quam in Romanorum potestatem redigeret⁴⁾. || Asparum autem patricium cum filiis 338
 Ardaburem et Patriciolum Zenonis generi sui instinctu in palatio trucidavit || occisoque
 IGN. et Romae Anthemio || Nepotem filium Nepotiani copulata nepte sua in matrimonio apud
 Get. 239. 241 Ravennam per Domitianum clientem suum Caesarem ordinavit⁵⁾. qui Nepus regno po-
 titus legitimo Glycerium, qui sibi tyrannico more regnum inposuisset, ab imperio ex- 29
 pellens in Salona Dalmatiae episcopum fecit. sic quoque Leo Leonem iuniorem ex 339

H P V S (8 Valentinianus — 17 imperator) *L Paulus h. R. 15, 1* (17 apud — 19 invasit; 28 Nepus — 30 fecit). *Freculfus 2, 5, 17* (20 tunc — 25 redigeret). *c. 18* (a 30 Leo). — *Mur. p. 239^b v. 19* -dis sui.

2 diutina] diuisi a V	5 floru V	7 moreretur P	que om. V	9 autem om. L
10 obtilam PV	et hraufstilam L: Traustilam Marcellinus	persecusso H	eraclio] VL, heraclo	
S, eracclio HP	12 discreptus P ^a	tunc] bis P	13 eudosta L	14 eadem HPV
15 africa] H(?) PVS, africam L	16 progeniae] HPV, progente S, prolente L	17 nutu] notum libri		
valentiani HP, valentinia V	apud] mox apud L ^a	19 Seuerus Get. 236 cum Marcellino	20 Ar-	
temium Fr.	21 biglem L, Bigenem Fr.	22 Ardeburem Fr.	24 ea] HPV, eam L	cupi-
ditatem HPV	25 potestate PVL	redigerit libri	26 generis L	27 filiu V
28 po-	29 inposuerat L	30 fecit] ordinavit L		

1) Βλέμμες καὶ Νούβαδες apud Priscum fr. 21 Muell.: cf. fr. 22.

2) Anthemium generum fuisse Marciani neque in Geticis legitur neque apud Marcellinum, habet Euagrius 2, 16 in epitoma quam ipse ait sumptam esse ex diligentissima Prisci narratione.

3) Res alibi non memoratur. cf. Suidas s. v.: Ἄρδαβούριος υἱὸς Ἄσπαρος γενναῖος τὸν θυμὸν καὶ τοὺς τῆν θράκην πολλαῖς καταδραμόντας βαρβάρους εὐρώστας ἀποκρουσάμενος.

4) Euagrius l. c.: ἐπέμπεται δὲ στρατηγὸς κατὰ Γιζερῖχου Βασιλῆσχος ὁ τῆς Λέοντος γυναικὸς ἀδελφὸς μετὰ στρατευμάτων ἀριστίνδην συνειλεγμένων, ἀπερ ἀκριβέστατα Πρίσκω τῷ ῥητόρι πεπόνηται.

5) Nec patrem Nepotis nec Domitianum hunc reliqui auctores memorant.

- et Sebastianus ibi in Galliis tyrannide moliuntur: sed et ipsi ilico esse desierunt. || Haeraclianus post haec cum septingentis et tribus navibus¹⁾ armatis ad urbem Romam depraedandam advenit; contra quem Marinus comis egressus sic eum perterruit, ut tantum cum una nave Chartagine fugiret, ubi mox ingressus interfectusque est. ||
 326 Valia rex Vesegotharum facta pace cum Honorio Placidiam sororem eius reddidit, quam Constantio patricio, qui eam revocaverat, in matrimonio iungens || Honorius rebus humanis excessit. || Maximus et Iovinus de Spanias ferro vincti abducti atque
 327 interfecti sunt. || Iohannes vero Honorio defuncto regnum occidentale invasit. contra quem Placidia creatam Augustam et Valentinianus filius eius Caesar dirigitur. ||
 328 quem et dolo potius Asparis et Ardaburis quam virtute Aetii²⁾ superant. occisoque Iohanne tyranno Valentinianus Ravenna imperator a patre Theodosio ordinatur. || cuius germana Honoria dum ad aulae decus virginitatem suam cogeretur custodire, clam misso clientulo Attilam Hunnorum regem invitat in Italia. cumque veniente Attila votum suum nequivit explere facinusque, quod cum Attila non fecerat, cum Eugenio procuratori suo committit. quam ob rem tenta a germano et in Constantinopolim Theodosio principi destinata est³⁾. || post haec III anno Valentinianus imperator a Roma Constantinopolim ob suscipiendam in matrimonio Eudoxiam Theodosii principis filiam venit || datamque pro munere soceri sui totam Illyricum⁴⁾ || celebratis nuptiis ad sua regna cum uxore secessit. || Africana provincia per Bonifatium comitem Vandalis tradita et a Romano iure subtracta est, quia Bonifatius, dum in offensa Valentiniani venisset, malo publico se defendere voluit invitatoque ab Spaniis Gizerico Vandalorum rege dolum quod conceperat peperit. || Hunnorum rex Attila iunctis secum Gepidas cum Ardarico, Gothosque cum Valamir, diversasque alias nationes suis cum regibus, omnem Illyricum Traciamque et utramque Daciam, Mysiam et Scythiam populatus est. contra quem Arnegisclus magister militum Mysiae egressus a Marcianopolim fortiter dimicavit, equoque sub se decidente praeventus est, et nec sic quiescens bellare, occisus est.
 332 Marcianus imperator regnavit an. VI m. VI. || hic etenim mox defuncto Theodosio in regno ascitus || Pulcheriam germanam Theodosii, quae in palatio iam matura mu-

HPVS (5 Valia — 28 m. VI) *L Paulus h. R. 13, 2* (6 Constantio). 14, 2 (24 omnem — populatus est). *Freculfus* 2, 5, 14 (22 Hunnorum — 27 est). — *Mur. p. 239^a v. 8* Honorio.

1 gallis *H* tyrannide] *HPV*, tirannidem *L* desiderunt *L* 2 haeraclianus] *HPL*, heraclianus *V* septingentis *L* 4 chartagine] *HPV^b*, carthagine *L*, chagine *V^a* fugiret] *libri*
 5 unalia *S* rex] *ex L* 6 iugens *P* 7 abducti] *Marcellinus (cod. Audomar.)*, aducti *P^a*,
 aducti *H*, adducti *P^bVLS* 10 aetii *S*, etii *L* superant] superantur *L* 11 theosio *L*
 12 hermana *L* 13 attilam *P* unorum *L* italia] *HPVS*, italiam *L* 14 suu *V*
 15 procuratore *P* committit] cum militibus *H* 18 illicum concelebratis *L* 19 recessit *P*
 comitem] principem *L* uuandalis *L* 20 romana *L* offensa] *H(?)PVSL* valentiani *H*
 21 gizerico] *L*, gyzerico *HPVS* uuandolorum *L^a* 22 iunctos *Frec.* gepidas *S*, gepidis *L*
 23 ualamir] *HPV*, ualamir *L^a*, ualamer *L^b*, ualamis *S* 24 illicum *L*, hillyricum *V* 25 arnegysclus *Frec.*, arnegisclus *S*, arneisclus *L* martianopolim *S*, marcianopolim *H* 26 equoque] *HPVS*, quoque *L*, equo *Frec.* praeuentum *P* 28 m. uii *P* etenim] *VL*, **etenim *P*, enim *H* theodosii *P* 29 theodosii *V* iam om. *L*

1) cum septingentis et tribus milibus navium *Marcellinus (cod. Audomar.) similiterque Orosius 7, 42.*

2) Aetii *omittit Marcellinus recte.*

3) Honoria Valentiniani principis germana . . . dum propter aulae decus ad castitatem teneretur nutu fratris inclusa, clam eunucho misso Attilanem invitasse *Getic. 42.* Honoria Valentiniani imp. soror ab Eugenio procuratore suo stuprata concepit, palatioque expulsa Theodosio principi de Italia transmissa Attilanem contra Occidentalem rem publicam concitabat *Marcellinus a. 434.*

4) *cf. Cassiodorus var. 11, 1:* (Placidia) nurum sibi amissione Illyrici comparavit factaque est conunctio regnantis divisio dolenda provinciarum.

lier virginitatem servaverat, in matrimonio adsumens regnum quod delicati decessores
 prodecessoresque eius per annos fere sexaginta vicissim imperantes minuerant, divina
 provisione sic reparavit, ut exultatio ingens cunctis aderesceret. nam cum Parthis et 333
 Vandalis omnino infestantibus pacem instituit, Attilae minas composcuit, Novades
 Blemmesque¹⁾ Ethiopia prolapsos per Florum Alexandrinae urbis procuratorem sedavit 5
 et pepulit a finibus Romanorum, obitumque Attilae et Zenonis Isauri interitum, ante-
 quam moriretur, felix conperit infelicium: omniumque inimicorum suorum colla domini
 virtute calcans sexto anno sextoque mense regnans in pace quievit. || Valentinianus 334
 autem occidentalis imperator dolo Maximi patricii, cuius etiam fraude Aetius perierat,
 in campo Martio, per Optilam et Thraufistilam Aetii satellites iam percusso Eraclio 10
 spadone truncatus est. imperium quoque eius idem Maximus invasit tertioque tyran-
 nidis suae mense membratim Romae a Romanis discerptus est. Gizericus tunc rex
 Vandalorum ab Eudoxia Valentiniani uxore invitatus ex Africa Romam ingressus est
 eamque urbem rebus omnibus expoliata eandem Eudoxiam cum duabus filiabus
 secum in Africa rediens duxit. 15

IGN. Leo Bessica ortus progeniae Asparis patricii potentia ex tribuno militum factus 335
 Marc. 457 est imperator. || cuius nutu mox loco Valentiniani apud Ravennam Maiorianus Caesar
 Get. 236 est ordinatus, || qui tertio necdum anno expleto in regno apud Dertonam occiditur
 locoque eius sine principis iussu Leonis Severianus invasit: sed et ipse tyrannidis 336
 IGN. et sui tertio anno expleto Romae occubuit. || tunc Leo Anthemium divi Marciani generum²⁾ 20
 Get. 236 ex patricio Caesarem ordinans Romae in imperio destinavit Bigelemque Getarum
 regem per Ardaburem Asparis filium interemit³⁾. Basiliscum cognatum suum, id est 337
 fratrem Augustae Verinae Africam dirigens cum exercitu, qui navali proelio Charta-
 ginem saepe adgrediens ante ea victus cupiditate pecuniis vendidit regi Vandalor- 24
 Get. 239 rum, quam in Romanorum potestatem redigeret⁴⁾. || Asparum autem patricium cum filiis 338
 Ardaburem et Patriciolum Zenonis generi sui instinctu in palatio trucidavit || occisoque
 IGN. et Romae Anthemio || Nepotem filium Nepotiani copulata nepte sua in matrimonio apud
 Get. 239. 241 Ravennam per Domitianum clientem suum Caesarem ordinavit⁵⁾. qui Nepus regno po-
 titus legitimo Glycerium, qui sibi tyrannico more regnum inposuisset, ab imperio ex- 29
 pellens in Salona Dalmatiae episcopum fecit. sic quoque Leo Leonem iuniorem ex 339

H P V S (8 Valentinianus — 17 imperator) *L Paulus h. R. 15, 1* (17 apud — 19 invasit; 28 Nepus —
 30 fecit). *Freculfus 2, 5, 17* (20 tunc — 25 redigeret). *c. 18* (a 30 Leo). — *Mur. p. 239^b v. 19* -dis sui.

2 diuina] diuisi a V	5 floru V	7 moreretur P	que om. V	9 autem om. L
10 obtilam PV	et hraufistilam L: Traustilam Marcellinus	persecusso H	eraclio] VL, heraclio	
S, eraclio HP	12 discreptus P ^a	tunc] bis P	13 eudoxia L	14 eadem HPV
15 africa] H(?) PVS, africam L	16 progeniae] HPV, progente S, prolente L	17 nutu] notum libri		
ualentiani HP, ualentinia V	apud] mox apud L ^a	19 Seuerus Get. 238 cum Marcellino	20 Ar-	
temium Fr.	21 bigilem L, Bigenem Fr.	22 Ardeburem Fr.	24 ea] HPV, eam L	cupi-
ditatem HPV	25 potestate PVL	redigerit libri	26 generis L	27 filiu V
28 pot-	29 inposuerat L	30 fecit] ordinavit L		

1) Βλέμμυες καὶ Νούβαδες apud Priscum fr. 21 Muell.: cf. fr. 22.

2) Anthemium generum fuisse Marciani neque in Geticis legitur neque apud Marcellinum, habet Euagrius
 2, 18 in epitoma quam ipse ait sumptam esse ex diligentissima Prisci narratione.

3) Res alibi non memoratur. cf. Suidas s. v.: Ἀρδαβούριος υἱὸς Ἀσπαρος γενναῖος τὸν θυμὸν καὶ τοὺς
 τὴν Θράκην πολλὰκις καταδραμόντας βαρβάρους εὐρώστας ἀποκρουσάμενος.

4) Euagrius l. c.: ἐπέμπεται δὲ στρατηγὸς κατὰ Γίζερύχου Βασιλικὸς ὁ τῆς Λέοντος γυναικὸς ἀδελφός
 μετὰ στρατευμάτων ἀριστίνδην συνειλεγμένων, ἀπερ ἀκριβέστατα Πρίσκῳ τῷ ῥητόρῳ πεπώνηται.

5) Nec patrem Nepotis nec Domitianum hunc reliqui auctores memorant.

- Ariagne filia nepotem suum in imperio ordinans Orientale anno regni sui sexto decimo 16N. obiit 1).
- 340 Leo iunior mox paucis mensibus puerilem, ordinante tamen patre, rexisset impe- cf. Marc. 471
rium, manu sua genitorem suum Zenonem coronans imperatoremque constituens rebus
5 humanis excessit 2).
- 341 Zenon natione Isaurus gener Leonis imperatoris regnavit ann. XVII. hic etenim cf. Marc. 475
dum processibus Chalcedona degeret, subito Verina Augusta socrus sua fratrem suum
342 Basiliscum in imperio inducens Augustum in urbe appellavit. quod conperiens Zenon
Chalcedona sine aliqua rei publicae lesione Isauriam secessit, malens se solum cum
10 Ariagne Augusta exulari quam sui causa rei publicae aliquid ex bellis civilibus in-
commodum provenire. quod Basiliscus cognoscens Zenonisque fugam laetatus || Mar- Marc. 476
cum filium suum Caesarem ordinavit. qui perfidia Nestoriana inflatus multa contra
ecclesiam temptavit protinus agere: sed volente deo ante inflatus crepuit quam peni-
343 tens stare potuerat. nam revertens Zenon rursus in regno proprio et eum et patrem
15 et matrem in exilio oppidi Lemni provinciae Cappadociae destinavit. ubi quia caritas
dei et proximi in illos refrixerat, frigore consumpti sunt 3) vitaeque cum regno
344 amiserunt. || parte vero Esperia Nepotem imperatorem Orestes fugatum Augustulum Marc. 475
suum filium in imperium conlocavit. || sed mox Odoacer genere Rogus Thorcingorum 4) Get. 242
19 Scirorum Herolorumque turbas munitus Italiam invasit Augustulumque imperatorem de
345 regno evulsum in Lucullano Campaniae castello exilii poena damnavit. sic quoque Hesperium regnum Romanique populi principatum, quod septingentesimo nono urbis conditae
anno primus Augustorum Octavianus Augustus tenere coepit, cum hoc Augustulo
perit anno decessorum regni imperatorum quingentesimo vicesimo secundo: Gothorum
346 dehinc regibus Romam tenentibus. || Theodoricus autem Triarii filius || cognomento Marc. 481
25 Strabo || rex Gothorum ascitis suis usque ad Anaplum quarto urbis milio armatus ad- IGN.
venit: nulli tamen Romanorum noxius continuo reversus porro Inlyricum properans Marc. 1. c.
dum inter suorum moventia plaustra progreditur, iacentis super carpentum teli acumen
paviscentisque equi sui impulsione fixus transverberatus interiit et rei publicae diem
347 festum morte sua donavit. || Valamero rege Gothorum in bello Scirorum defuncto Get. 276
30 Theodemir in regno fratris successit cum Vidimero fratre et filio Theodorico. sed c. 278. 281

HPVS (a 6 Zenon) *L Paulus h. R. 15, 6* (24 Theodoricus — 28 interiit). *Freculfus 2, 5, 18* (ad 6 ann. xvii). c. 19 (6 hic — 17 amiserunt).

1 in om. *L* sui om. *L* 7 Calcedonia *Frec.*, calcedona *L* socru sua *L* 8 in imp.]
imp. *L* 9 chalcedona] *HVS*, calcedona *L*, chalcedonan *P* solum] uolum *H* 10 ariagne] *HPL*,
ariagnem *P*, ariagnem *VS*, ariagnem *H^a* ut vid. pellis *H* 11 agnoscens *L* 12 perfidiam *HPV*
14 potuerit *L* 15 oppidis lemni *libri*: in oppidulum quod Leminis in provincia Cappadocia dicitur
Marcellinus; εἰς Λίμνας τὸ κάστρον . . εἰς τὴν Καππαδοκίαν *Chr. pasch. p. 602* capadociae *P^a* 16 illo
L refrixerat *H* uitaeque] *HPVS*, uitamque *L* 17 partes *L* 18 sed] sex *HPV* gene
L rogu] *HPVS*, rugus *L* thorcinguorum *V*, torchilingorum *L*, torcingorum *S^a* 19 sciro-
rorum *S* herolorumque] *HPVS*, helorumque *L^a* turbis *L* 20 euulsum] pulsum *Getica*
dampnavit *H* quoquo *V*(?) 21 nono] ***nono *V* 24 theodoricus] *HPVS*, theodericus *L*
25 milio] *HPV*, miliario *SL Marcell.* 26 in **lyricum *S^a*, in illyricum *S^b* 27 plustra *H* acu-
men] *S^bL*, agumen *HPV*, cumen *S^a*: acumine *Marcellinus* 28 impulsione] *HPVL* infixus *L*
transverberatur *L*: transverberatusque *Marcellinus* publicem *S* 29 cirorum *P^a* 30 theodimer
L uuidimer- *L* hic et deinceps theoderico *VL*, uterque hic et deinceps

1) Leo senior imperator Leone iunior a se iam Caesare constituto morbo periit, tam sui imperii annis quam huius Leonis regni mensibus computatis anno xvii mense vi *Marcellinus a. 474*.

2) Zenonem Leo iunior idemque filius imperator principem regni constituit *Marcellinus l. c.*

3) fame extabuit *Marcellinus*.

4) Odoacer Torcingorum rex habens secum Sciros Herulos *Get.*, Odoacer rex Gothorum *Marcell. 476*.

Get. 283 missa sorte Vidimero cum Vidimero filio partes Hesperias, Theodemir cum filio Theodorico Illyricum Thraciasque vastandas obvenit. relictaque ergo Pannonia alter Italiam, alter Illyricum suscepit populandum: sed utrique reges mox sortita loca ingressi sunt, ilico rebus humanis excedunt, Vidimer Italia, Illyrico Theodemir. relictis filiis decesserunt, || quorum Vidimer ab Italis proeliis victus, ad partes Galliae Spaniaeque omissa Italia tendit: || Theodoricus vero Zenonis Augusti humanitate pellectus Constantinopolim venit, ubi magister militum praesentis effectus consulis ordinarii triumphum ex publico dono peregit. || sed quia tunc, ut diximus, Odoacer regnum Italiae occupasset, Zenon imperator cernens iam gentes illam patriam possidere, maluit Theodorico ac si proprio iam clienti eam committi quam illi quem nec noverat. secumque ita deliberans, ad partes eum Italiae mandans, Romanum illi populum senatumque commendat. obansque rex gentium et consul Romanus Theodoricus Italiae petiit || magnisque proeliis fatigatum Odoacrum Ravenna in deditione suscepit. deinde vero ac si suspectum || Ravenna in palatio iugulans regnum gentis sui et Romani populi principatum prudenter et pacifice per triginta annos continuit. Illus autem Isaurus, magister officiorum et Zenoni imperatori in privata vita amicissimus caritateque coniunctus, dum secreto in detractorem Ariagnes Augustae cum eius viro locutus est, in zelo Augustum concitavit. qui deliberans eam perimere uni suorum rem tacite demandavit. quod dum ille agere nititur, cuidam cubiculariae prodit scelus eadem nocte facturum. regina scelus cognovit suoque in lectulo eandem qui rem suggererat conlocatam in episcopio ad Acacium neminem scientem subterfugit. posterae die Zenon rem aestimans perpetrata, dum, lucto quodam quasi gerens, neminem suscipit, Acacius episcopus ingressus et facti arguit impietatem veniaeque fidem exposcit Augustamque suspicionis innoxiam compromittit acceptamque fidem veniae pactione Augusta revertitur. secumque dum crebro deliberat, qua sorte de inimico suo exigat ultionem, nactam (ut opinata est) oportunitatem uni suorum mandat in abditis stanti, ut Illo a se recedenti perimeret. qui parens praeceptis reginae, dum avidus ferit in capite ense, non cervicem, ut cupiebat, sed aurem illius amputavit. quod periculum evadens Illus mox ab urbe recedens Zenonique infestus Orientem invasit¹⁾. contra quem Leontius directus ab ipsoque pellacibus verbis inlectus diademam arripuit simulque Leontius et Illus rei publicae inimici effecti tyranni in partes Syriae et Isauriae dibacchantur additoque super solito Isauris dono omnes simul conspirant contra Zenonem, cuius thesauros in Papirio castello monitissimo repertos desaeviunt. sed non post multum ab exercito Zenonis in eodem castello capti decollatique sunt

HPVS (ad 15 continuit) *L Freculfus* 2, 5, 19 (15 Illus — 25 revertitur). — *Mur. p. 240^a v. 1* missa.

1 filio] *fo P^a* theudimer *L*, Theodomyr *Frec. II, 5, 18* 3 ingressu *L* 4 italiam *L*
 theodimer *PS* 5 proeliis] *H^a ut vid.*, proemis *P^aV*, proemiis *H^bP^bS*, premiis *L* 7 magister praesentis militiae *Marcellinus* 9 occupasset *HPV* gentem *L* 10 thederico *V* eam] in *litura V* secumque *S* 11 at partes *P*, apartes *H* eum *om. L* 13 petiit] *VL*, petit *HPS*
 deditione] *HPVS* 14 sui] *HPV*, suae *SL* 15 ilus *L* 16 inperatoris *L* 17 ariagnes] *HVL*, ari agnes *P*, ariagnae *Frec.* 18 loqueretur *L* 19 rem *om. L* prodet libri 20 facturus *L*, futurum *H²*, fortasse recte 21 subterfuit *L* 22 Zenon *Frec.* luctu quodam quasi gemens *L*, luctum quendam quasi gerens *Frec.* 23 suscepit *HPV* impietatem] imperatorem *Frec.*
 27 statiti *V* recedente *L* praecepit *P* 28 feret *HPV*, ferret *L* ense] *HPV*, ensem *L*
 cerulcem *L* aure *V* 29 illius *HPV* 30 directus] *HPV^bL*, **fectus *V^a* pellacibus] libri
 31 ilus *L* 32 dibachabantur *L* domo *L* 33 reperdos *P* 34 capiti *HPV*

1) Illus natione Isaurus, dignitate magister officiorum, amputata apud comitatum auricula Orientem Zenoni infestus invasit *Marcellinus a. 484*.

et capita eorum Constantinopolim adlata praefixaque astilibus tabuerunt¹⁾. || sic quo- Marc. 491
 que Zenon superatis inimicis suis in bona pace quievit.
 354 Anastasius ex silentiario || subito ab Ariagne Augusta in imperio sumptus simul- Marc. 491
 que imperator et maritus innotuit, || regnavitque ann. xxvii m. ii. || contra quem Isauri IGN.
 5 dum sibi quod illis tyrannus ille adiecerat donativum et Zenon reconciliationis gratia Marc. 515. 492
 355 invitus largierat ab isto fraudantur²⁾, arma arripiunt. consertoque proelio iuxta Cotzia-
 ium Frygiae civitatem castra metati pene per sex continuos annos rei publicae adver-
 santur: ubi et Lilingis, eorum et in bello et in consilio praevisus, quamvis pedibus ob
 corporis debilitate signis, eques tamen in bello acerrimus, dum peremptus fuisset,
 10 omnes Isauri fugierunt atque dispersi sunt et devicti et perquaquam exilio relegati
 356 urbesque eorum nonnullae solo usque prostratae³⁾. variis namque sub Anastasio milis
 proeliis fatigatus et nunc || Illyrico cum Saviniano et Mundone ad Margum⁴⁾, nunc Marc. auctus
 cum Pompeio ad Adrianopolim⁵⁾, nunc cum Aristo ad Tzortam⁶⁾, nunc cum Parthis in
 14 Syriam⁷⁾, ut omittam intestina clade et pugnas in foro regiae civitatis⁸⁾, ad postremo
 357 contra Italiam plus piratico quam publico Marte concertans⁹⁾, frustratus est. || sed et
 quod plus fuit dolendum, contra ultimum suum famulum Vitalianum de Scythiam per
 sex annos civile bellum extraxit. is si quidem Vitalianus cum LX milibus armatorum
 tertio pene non rei publicae sed regi infestus accedens multa suborbana regiae urbis
 358 praedis spoliisque adtrivit¹⁰⁾. || contra quem dum Hypatius nepus Caesaris cum exercitu IGN.
 20 numeroso pugnaturus egreditur, ante ab Hunnis auxiliariis capitur et Vitaliano mula in-
 sedens turpiter venditur, antequam aperto proelio parte adversa sese inimicum osten-
 deret. post quem item Rufinus Alathortque mag. mil. saepe superati, saepe inrasi
 359 ab eo et sprete sunt. sic quoque diversis partibus inimicorum vallatus agminibus
 Anastasius saepe congemit nullique tamen meruit inimicorum suorum vindictam

HPV S (3 Anastasius — 4 m. ii) L Freulius 2, 5, 19 (2 Zenon — 4 ann. xxvii; a 23 diversis). —
 Mur. p. 240^b v. 7 -stra metati.

1 tabuerunt] *Marcellinus*, statuerunt libri 3 exilentialio L^a 5 illis om. L adiecerat V
 reconcilianis V^a 6 consertoque V^a cotzianum VL^b, cotzanum L^a: cotiaeum, cottiaum libri *Mar-*
cellini: est Cotyaicum, Kotudetov 7 frygiae] HPV^bL, f**giae V^a 8 lilingus L^a, lilinguis L^b, lilingis V
 9 debilitate] H(?)PVL 10 fugierunt] HPV L 12 fatigatis P^a(?) sauiniano] libri 13 pum-
 pelo] HPV, pompeio L nunc cum parthis] L, num parthis HPV 14 intestina clade] HPV L
 postremo] HPL, postremum V 16 quo H 17 extraxit] scripsi, extruxit HPV, extruxit L 18 post
 pene excidisse videtur die congregatis: in triduo congregatorum *Marcellinus* 19 praedis s in litura V^b
 20 cgitur (sic) P hunnis] L, unnis HPV 22 item] iterum L alathorque L magister
 militum libri saepe sup.] sup. et L 24 uicdictam L

1) Leontius rex et Illus tyrannus in Papyrio Isauriae castello capti decollatique sunt. capita eorum —
 tabuerunt *Marcellinus*.

2) dum . . . fraudantur *abouit a Marcellino*.

3) omnesque simul Isauri fugae dediti per montana asperaque loca Isauriam repetunt *Marcellinus*.

4) Sabinianus . . . delegatus contra Mundonem Getam . . . commissoque ad Horreo Margo proelio *cet.*
Marcellinus a. 505.

5) *Alibi non memoratur.*

6) Aristus Illyricianae ductor militiae . . . contra Bulgares Thraciam devastantes profectus est: bellum
 iuxta Zurtam fluvium consertum *cet. Marcellinus a. 499.*

7) *Bella haec enarrat Marcellinus a. 502—504.*

8) *Respiciuntur quae narrat Marcellinus a. 493.*

9) Romanus . . . et Rusticus . . . ad devastanda Italiae litora processerunt . . . inhonestam victoriam,
 quam piratico ausu Romani ex Romanis rapuerunt, Anastasio Caesari reportarunt *Marcellinus a. 508.*

10) Vitalianus Scythia adsumptis Romanorum equitum peditumque plus quam LX milibus armatorum in
 triduo congregatorum in locum qui Septimus dicitur advenit ibique castra metatus est *Marcellinus a. 514.*

- cf. Marc. 494 audire: sicut nec ipse ecclesiae iura servavit¹⁾, immo maerens et furens maior octogenario aetatis anno regnique vicesimo et octavo rebus humanis excessit, contritaque res publica vix Iustino ei succedente quantolum respiravit.
- Marc. 519 Iustinus ex comite scubitorum a senatu imperator electus ann. regnavit VIII²⁾. || qui 360
 mox inhiantes regno suo Amantium praepositum palatii, Andream et Misahel et 5
 Ardaburem cubicularios sentiens affixit. nam Amantium et Andream ferro truncavit, Misahelu et Ardaburem Serdica in exilio misit. Theocritum quoque satellitem Amantii, quem idem Amantius ad regnandum clam praeparaverat, conprehensum carceratumque saxis contusit ingentibus salsumque in gurgite iacuit, sepultura cum impe- 9
 rio, cui inhiaverat, eum privans: || foedusque cum Vitaliano percussit et ad se evoci- 361
 tum magistrum militum praesentis et consulem ordinarium fecit³⁾: || quem rursus in
 suspicionem habens facti prioris xvi vulneribus in palatio cum Celeriano et Paulo satelli- 9
 tibus effosum peremit. || hic quoque imperator ante quarto mense obitus sui, senectute 362
 sua consulens et rei publicae utilitatibus, Iustinianum ex sorore sua nepotem consortem regni successoremque imperii ordinans, rebus humanis excessit. 15
- Iustinianus imperator regnat iam iubante domino ann. XXIII. qui ut sceptris ge- 363
 nio a suo avunculo mancipatus est, || mox Parthos bella moventes destinato exercitu
 IGN. conpescuit et fines proprios tutans || Parthorum saepe multos adflixit. postea vero fa-
 cientibus peccatis in die sabbati sancti paschae inito certamine, exercitui et non ducis
 instinctu in fluvio Eufrate, fugiens Parthos, Romanus numerosus ruit exercitus. Illyri- 20
 cumque saepe ab Herulis Gipidisque et Bulgaris devastantibus per suos iudices fre-
 quenter obstitit viriliterque cecidit⁴⁾. || post haec Hypatium Pompeiumque regni sui in- 364
 sidiatoribus coacta civili manu circum ingressis et Hypatio torque aureo redemito pro
 diademate locoque imperatoris iam occupante, Pompeium vero sub clamidem luricatum
 et iam palatio invadentem, utrumque detentum ante fores palatii captum catenatumque 25
 discussit amputatisque eorum capitibus ante eos fecit imperium perdere quam haberent.
 sociosque eorum, qui evaserant a caede, proscriptos, veluti grande hoste prostrato
 de manubiis triumphavit. || eodemque anno post diuturnum immanemque laborem, 365

H P V S (4 Iustinus — VIII; 13 hic — 16 ann. XXIII) L *Freculfus* 2, 5, 19 (ad 1 servavit). c. 21 (14 consulens — 15 excessit). — *Mur.* p. 241^a v. 22 -peiumque regni.

1 audire* P et furens] H²P²V²L, effurens H¹P¹V¹ octogenario L 4 scubitorum] libri:
 id est excubitorum imperator] *Marcellinus*, imperio HPV, in imperio SL 5 palatii L 6 trun-
 cavit] trucidavit L 7 ard.] ard. cubicularios (cu add. m. 2) L sardica L 8 amantius] P *Mar-*
cellinus, amantium HVL clam om. L^a 9 contusit] HPV, contulit L(?) salsoque in gurgite
 iacuit, sepultura quoque cum imperio cui inhiarat caruit *Marcellinus* 12 paula P satellibus V
 13 perimit libri 16 iustinianus V sceptris genio] PV, susceptris genio H, sceptris regis (regis L^b) L
 17 auulculo L 18 saepe] P, saepe H 19 sanctam P, sanctum V, scm HL exercitui] HPV,
 exercitus SL 20 illyricumque] illiricum L 21 gipidisque] HPV, gepidisque L 23 coacta]
 scripsi, cumata libri torque L 24 diademate] ***demate V^a clamidem] HPV, clamide L
 lucatum P^a 25 palatio] palatium L 27 ad cedem L grande] libri 28 eodem quo-
 que L diuta*num P^a

1) Anastasius imperator contra orthodoxorum fidei malestatem intestina coepit proelia commovere *Marcellinus* a. 494.

2) Iustinus a senatu electus imperator *Marcellinus* a. 519. Decessit anno imperii VIII mense II *idem* a. 527.

3) Vitalianus Scytho Iustini principis pietate ad rem publicam revocatus Constantinopolim ingressus est septimoque receptionis suae die magister militiae ordinatus *Marcellinus* a. 519.

4) Mundo Illyricanae utriusque militiae ductor dudum quidem Getis Illyricum discursantibus . . . eos . . . haud paucis eorum interemptis fugavit . . . *idem* dux . . . in Thraciam quoque advolans praedantes eam Bulgares felicioris pugna cecidit quingentis eorum in proelio trucidatis *Marcellinus* a. 530.

quod contra Parthos Romanorum fuisset gestum sudoribus, per Rufinum patricium perque Hermogenem magistrum officiorum et utrumque legatum directum a principe pax depicta est foedusque initum et munera ab utroque sibi invice principe disti-
 366 nata. || mox quoque soluto de Orientali parte exercitu eundem ductorem, quem dudum ^{Get. 171} ^{cf. Marc. 534}
 5 Orienti transmiserat, elegit Belesarium, cui numerosos fortissimosque milites deputatis ad australem plagam contra Vandalos mittit. quo favente deo qua venerat facilitate, ea celeritate Vandalos superavit, Lybiamque ad corpus totius rei publicae iungens, Gelimer regem opesque Chartaginis in urbe regia principi spectante populo optulit. || cuius notu remuneratus consulque ordinarius mox designatus, de manubiis Vandalicis ^{IGN.}
 10 Belesarius triumphavit.
 367 In Italia vero Theodorico rege defuncto Athalaricus nepus eius ipso ordinante ^{Get. 304}
 successit, octo annos quamvis pueriliter vivens matre tamen regente Amalasuētha ^{c. 305}
 368 degebat, quando et Gallias diu tentas Francis repetentibus reddidit. mortuoque ^{c. 306}
 Athalarico mater sua Theodahadum consubrinum suum regni sui participem faciens
 15 non post multum ipso iubente occisa est. et quia dudum se suoque filio commē- ^{c. 307}
 daverat principi Iustiniano, is mortem eius audiens doluit nec passus est inultum transire. sed mox eundem ducem belli, qui Poenorum domitor fuerat et de opibus Vandalicis triumphans adhuc in fascibus erat, agmini diversarum praeponens na-
 369 tionum ad partes Hesperias destinavit. qui primo accessu mox Siciliam pervadit ^{c. 308}
 20 duce eius Sinderith superato: || ubi dum aliquantum temporis ob ordinandam pa- ^{IGN.}
 triam resederet, conperit in Africa civilia bella intestinoque proelio dibacchari. nam ^{cf. Marc. 535}
 Stotzas pene ultimus militum et Martini clientulus mag. mil., tyrannidem arripiens auctorque seditiosorum effectus Cyrillum Marcellum Faram aliosque diversos iudices
 24 dolo peremptis in duce Solomone saeviebat totamque Africam tyrannico ritu vasta-
 370 bat. emenso ergo Belesarius a Sicilia in Africa pelago solita felicitate, rebelles fugat, provinciam liberat Solomonemque rursus Chartagine conlocans Siciliam redit¹⁾. || ubi mox Evermud Theodahadi Gothorum regis gener, qui contrarius cum exercitu ^{Get. 305}
 venerat, cernens prosperitatem consulis ultro se ad partes dedit victoris hortaturque, ^{c. 309}
 ut iam anhelantem suique adventui suspectam subveniret Italiam. || constructo ergo ^{IGN.}
 30 Belesarius exercitu et tam navali quam equestri agmine ductans, vallavit Neapolim ^{cf. Get. 311}
 paucisque diebus eam obsidens per aquaeductum noctu invasit et tam Gothi qui
 371 aderant quam Romanis rebellantibus interfectis urbem plenissime spoliavit. quod

H P V S (a 4 mox) *L Frecculfus* 2, 5, 21 (a 3 pax).

1 gentum <i>P</i>	2 a principem <i>HPV</i> , ad principem <i>L</i>	3 depicta] <i>id est</i> depacta: depacta <i>Mar-</i>
<i>cellinus</i>	numera <i>V</i>	invice] <i>HPV</i> , inuicem <i>L</i>
deputatos <i>L</i>	6 uand- <i>L semper</i>	7 lybiamque <i>PVS</i> , libiamque <i>L</i>
om. <i>L</i>	12 regente] <i>HPVS</i> , regnante <i>Fr.</i> , om. <i>L</i>	9 notu] <i>libri</i>
Amalasuētha <i>Fr.</i>	13 egebat <i>L</i>	11 rege
<i>L</i> , theodabaldum <i>S^a</i> , theodabadum <i>S^b</i>	14 Theodoadum <i>Fr.</i> et sic semper, theodatum	
16 principis <i>L</i>	iustiniani <i>P</i>	15 suumque filium <i>L</i> , cum filio suo <i>Fr.</i>
<i>L</i>	18 nascibus <i>S</i>	16 inultam <i>Fr.</i>
17 paenorum <i>HPS</i> , peno-	20 ducem <i>L</i>	22 magistro militatum <i>libri</i>
23 se-	21 sinderit <i>L</i>	24 peremptos <i>L Fr.</i>
ditiorum <i>L</i>	23 duce solomone] <i>PVS</i> , duce salomone <i>HL</i> , ducem Solomonem <i>Fr.</i>	25 emense ergo belegarius <i>H</i>
saeviebat] fouebat <i>L</i>	africa <i>SL</i>	africa] <i>HPVL</i>
26 solomo-	27 euermuth <i>V</i>	28 solomone] <i>libri</i>
nemque] <i>libri</i>	rursus <i>L</i>	29 anhelante <i>V</i>
suique . . . italiam (italia <i>P</i>) suoque aduentu suspectam ueniret ad Italiam <i>Fr.</i>	30 ductans] <i>SL</i> , ductens	
<i>HPV</i> , om. <i>Fr.</i>	31 nocte <i>L Fr.</i>	32 interfecti <i>V</i>

1) (Belesarius) ibi (in Sicilia) comperiens, quod in Africa civile bellum exoritur et miles in proprium ducem insurgit, cum paucis ad Africam tendit: Solomoni qui praerat subvenit: exercitum vero partim blandiendo, partim ulciscendo, inimicum tyrannum effugando rei publicae consultit utilitati remensque navigio Trinacriam redit *Marcellinus a. 535*.

IGN. Theodahadus animadvertens, Vitiges unum inter alios ductorem exercitus praeponens
 cf. Get. 310 contra Belesarium dirigit. qui Campania ingressus mox ad campos venisset Barba- 372
 ricos, ilico exercitus favore, quod contra Theodahadum suspectum habebat, excepit,
 et 'quid', inquit, 'vultis?' ad illi: 'tollatur', inquit, 'de medio, qui cum sanguine
 'Gothorum et interitu sua cupit scelera excusari'. factoque impetu in eo consona voce 5
 Vitigis regem denuntiant. at ille regno levatus, quod ipse optaverat, mox populi vota
 cf. Marc. 536 consentit, directisque e sociis Theodahadum Ravenna revertentem extinguit. regnoque 373
 suo confirmans, expeditionem solvit et privata coniuge repudiata regiam puellam
 cf. Get. 311 Maathesuentam Theodorici regis neptem sibi plus vi copolat quam amori¹⁾. dumque
 ille novis nuptiis delectatur Ravenna, consul Belesarius Romanam urbem ingressus 10
 est exceptusque ab illo populo quondam Romano et senatu iam pene ipso nomine
 cum virtute sepulto confestim vicina occupat loca urbium oppidorumque monimina.
 cf. Get. 312 primaque Getica congressione Hunnila ductante Perusinum ad oppidum superat et 374
 plus quam septem milibus trucidatis reliquos Ravennam usque proturbat. secundo
 vero ipso Vitigis Romanas arces vallante congregitur machinasque illius et turres, 15
 quibus urbem adire temptabat, igne consumptis per anni spatium quamvis inaequa
 cf. Get. 313 laborans deludit. post haec ad Ariminum persecutus exindeque cum effugatum Ra- 375
 venna clausum in deditionem suscepit, atque unus consul dum contra Getas dimicat,
 cf. Marc. 539 pene pari eventu de Francis, qui cum Theodeberto rege suo plus ducenta milia ad-
 venerant, triumphavit. sed quia ad alia occupatus alibi noluit implicari, rogantibus 20
 Francis pacem concessit et sine suorum dispendio de fines Italos expulit²⁾ sumptoque
 cf. Marc. 540 rege et regina simulque et opes palatii ad principem qui eum miserat reportavit. ||
 Get. 313 sicque intra pauci temporis spatium Iustinianus imperator per fidelissimum consulem
 duo regna duasque res publicas suae ditioni subegit. 24
 IGN. Quod Parthus conperiens facibusque invidiae exardescens in Syriam movit pro- 376
 cf. Marc. 540 cinctum, et Callinicum Soras Neocaesariamque devastans Anthiochiam venit. ubi
 Germanus patricius cum Iustino filio suo eodemque consule postquam ab Africana
 provincia remeasset, dum adventum Parthorum obviare nequit, relicta urbe ad partes
 secessit Ciliciae. Persi vero vacuum ab exercitu Anthiochiam nacti³⁾ populumque per

H P V S (ad 24 subegit) *L Freulfus* 2, 5, 21 (ad 3 ilico, item a 5 consona). — *Mur.* p. 241^b v. 2 Belesarium.

1 theodatus <i>HPVSL</i>	uuitiges <i>L</i>	2 qui] qui cum <i>Fr.</i>	campania] <i>HPVS</i>	3 fauore]
<i>HPVSL</i> theodatum <i>L</i>	habebant <i>HSL</i> , abebant <i>PV</i>	6 rigno <i>P^a</i>	eleuatus <i>L</i>	7 theo-
dohadum <i>Fr. hic</i> , theodaadum <i>L</i>	rauenna] <i>HPVSL</i>	9 maathesuentam] <i>HPVS Fr.</i> , mathesuentam <i>L</i>		
amori] <i>HPVS</i>	12 monimina] <i>HPVS</i> , nomina <i>L</i>	13 congr. get. <i>L</i>	superant <i>S</i>	14 se-
cunda <i>S^a</i>	15 uero] uero cum <i>P² Fr.</i>	ipso] <i>bis P¹</i>	illius <i>om. L</i>	17 arimum <i>V</i> , arma-
num <i>S</i>	que <i>om. Fr.</i>	18 deditione <i>S</i>	gestas <i>HPV</i>	19 theodeberto (<i>V</i>) <i>Fr.</i>
ducenta <i>P</i> , ducento <i>L</i>	aduenerunt <i>L</i>	21 duorum <i>L</i>	Italicis <i>Fr.</i>	22 palatii] latii <i>H</i>
24 puplicas <i>L</i>	dicionis <i>HP</i> , ditioni* <i>V</i> , ditioni <i>SL</i>	25 fascibusque <i>HPV</i>	26 callicium <i>L</i>	

Sura intellegitur

1) (Vitiges) expeditione soluta Romam ingreditur . . . ibique residens dirigit Ravennam. Theodatum occidit . . . Ravennamque ingressus Matesuentham neptem Theodorici sibi sociam in regno plus vi copulat quam amore *Continuator Marcellini a. 536. auctor in his non tam ex Geticis suis hausit quam ex ipsis annalibus.*

2) Theudibertus Francorum rex cum magno exercitu adueniens Liguriam totamque deprædat Aemiliam . . . exercitu dehinc suo morbo laborante ut subveniat, paciscens cum Belisario ad Gallias revertitur *Continuator Marcellini a. 539. Iordanes quae his respondent atque unus — expulit sumpta ex Marcellino interposuit post tempus inter verba in deditionem suscepit, sumptoque rege cet., quae cohaerent sumpta ex Geticis.*

3) Parthi in Syriam ingressi multas urbes subvertunt. contra quos Germanus arma arripiens Iustinum filium eundemque consulem in ipsis fascibus secum ducit. Antiochia magna deprædatur a Persis *Continuator Marcellini a. 540.*

JORDANES.

7

- Orontis alveum ad Seleuciam maritimam cum militibus mixtis fugientem aspiciunt nec secuntur, sed preda per urbem certatim diripiunt vicinasque urbes et oppida partim invasa partim pecuniae quantitate multata praetereunt et totius Cylesyriae bona sibi
- 377 unius in anni spatium pene Parthus adsumit. nec sic quoque recedit, sed iugiter ad-
- 5 versum Romanam rem publicum dimicat. contra quem Vandalicus Geticusque consul *cf. Marc. 541*
- solite distinator¹⁾, qui etsi non ut reliquas gentes eum edomuit, tamen ut intra suos *et Get. 315*
- se fines recolleret compulit, fuissetque et de hac gente felici duci parta victoria, ni clades Italiae, quae post eius discessum emergerat, celerem ei successorem dedisset
- Martinum. qui etsi viribus impar, consilio tamen quamvis cum Constantiano coniuncto *cf. Marc. 546*
- 10 non minor, dum resisti contra Parthos non praevaleret, ne bella diu teneret, pacem effecit²⁾.
- 378 Cladem vero quam diximus in Esperia plaga ut liquidius lector cognoscat, apertius memorabo. egrediente Belesario consule ab Italia et ut diximus, rege *cf. Marc. 540*
- regina opesque palatii ad principem reportante Gothi, qui trans Padum in Liguria
- 15 consistebant, recrudiscentes animos ad bella consurgunt et ordinato sibi regulo Helde-
- bado militi existunt adversi: contra quos dum non unius, sed diversorum temptat
- varius apparatus, illi fortiores effecti persistunt annique spatio vix emenso Helde- *cf. Marc. 541*
- 379 badus interficitur et loco eius succedit Erarius: qui et ipse vix anno expleto peremp- *cf. Marc. 542*
- tus est et in regno. malo Italiae Baduila iuvenis nepus asciscitur Heldebadi. qui mox
- 20 et sine mora Faventino in oppido Emiliae soli proelio commisso Romanum superavit
- exercitum: et nec diu post haec item per suos ad Mucellos annonariae Tusciae felicitate dimicans iudices fugat, exercitum partim donis, partim blanditiis sibi consociat
- totamque Italiam cum ipsa Roma pervadit omniumque urbium munimenta destruens³⁾,
- 380 cunctos senatores nudatos demolita Roma Campaniae terra transmutat⁴⁾. contra quem, *IGN.*
- 25 ut superius diximus, Belesarius de Oriente diregitur cum paucis⁵⁾, ratus omnem *cf. Marc. 545*
- exercitum, quem demiserat, integrum reperire. et ideo postquam Ravenna ingressus est nec cum quibus ei obviaret invenit, remensoque Adriatico mare Epiro revertitur, ubi Iohannes et Valerianus ei coniuncti, dum in contiones et iurgia concertant,
- Totila qui Baduila hostile opus in Italia peragit. Belesarius quoque inpatiens tantae *cf. Marc. 547*

HPVS (a 12 Cladem) L *Freculfus* 2, 5, 21 (ad 7 compulit). 2, 5, 23 (a 13 egrediente). — *Mur. p. 242^a*
v. 13 -lla et ut.

1 seleuciam P	3 cylesyriae] HPV, cilicie siriae L	4 in unius L	spatio L	parthos HPV	iugiter H	aduersam L	6 soli L	distinator HPV	tamen ut] tamen L
nta L ^a	7 recolligere L	8 emergerat L	dedissent L	9 constantino L	12 lectur H				
13 et om. L	rege regina] HPVSL	14 reportantem L	15 animus H, animo L	eldebado					
HPS, Hildebado Fr.	16 militi] libri	non unius] nonus H	17 hildebadus L	18 errarius					
P	19 eldebadi HPL	20 et om. L	fabentino L	21 item om. L	a mucellos L				
24 demolita roma] H(?)PVLS	26 rauenna] HPVVS, rauennam L								

1) Parthis persistentibus inimicis Belisarius Orientis suscepit expeditionem Germano regresso ad urbem regiam *Continuator Marcellini a. 541.*

2) in Oriente cum Parthis foedus initur per Constantianum magistrum militiae *Continuator Marcellini a. 546.*

3) Gothi Erario rege occiso Totilam in regnum manciparunt. qui malo Italiae mox Padum transit et ad Faventiam Aemiliae civitatem Romanorum exercitum superat, duces effugat, Caesenam et Vrbinum, Montem Feretris et Petra pertusa occupat, huc illucque discurrens devastat Italiam. rursus in annonaria Tuscia ad Mucellos per Ruderit et Villarid Bledamque duces suos Romanum exercitum superat *Continuator Marcellini a. 542.* Roma vero obsidetur a longe *idem a. 544.*

4) Totila . . . ingreditur Romam . . . ac evertit muros . . . ac omnes Romanorum res in praedam accipit: hos (*scr. mox*) ipsos Romanos in Campaniam captivos abducit *Continuator Marcellini a. 547.*

5) Belisarius de Oriente evocatus . . . rursus remittitur ad Italiam *Continuator Marcellini a. 545.*

crudelitati navali classe a Sicilia solvens, per Tyrreni maris aestum Romano portu
 se recepit statione egressusque ad urbem quam ut destructam et desolatam adtendit,
 condoluit, hortansque socios ad reparationem tantae urbis accingitur. ubi necdum 381
 vallo circumseptus infestum experitur Totilam¹⁾, sed solitis victoriis intrepidus, quamvis
 cum paucis contra eum egressus, sic effugavit, ut plus fugientes Tiberi demergeren- 5
 tur quam gladio caderent. indeque hortatus exercitus regreditur Siciliam, quatenus
 et Romae annonae faceret cupiam et vicinus ad fretum Totilanem turbaret in Cam-
 pania commorantem. sed ut adsolet, rerum mutatio et principum voluntate diversa.
 quiescenti in domino Theodora Augusta evocatur ad urbem Belesarius de Siciliam. 382
 post cuius discessum Totila securus iterata rabie tradentibus Isauris invadit Romam: 10
 et sic sumptis, undique viribus militarique vallatus auxilio ingreditur capitque Siciliam.
 contra quem Germanus patricius dum exire disponit cum exercitu, Mathesuntham 383
 Theodorici regis neptem et a Vitigis mortuo derelictam, tradente sibi principe in ma-
 trimonio sumptam, in Sardicense civitate extremum halitum fudit, relinquens uxorem
 gravidam, quae post eius obitum postumum ei edidit filium vocavitque Germanum: 15
 qua felicitate sibi Totila conperta totam pene insultans Romanis devastat Italiam.
 Africa vero a Mauris dudum perempto Solomone || Stotzas et Iohannes invicem 384
 singulari certamine corruunt; aliusque Iohannis, qui Stotzas iunior dicebatur, suscepta
 tyrannide || Guntharic mag. militum secum suadet. qui interfecto Areobinda iugalem
 eius neptem imperatoris sibi cupiens sociare praevenitur ab Artabane. qui eum in 20
 convivio trucidatum neptemque imperatoris creptam ad urbem principi dirigit cum
 honore, simulque ferreis vinculis conligatum ei tyrannum destinavit Iohannem²⁾, qui
 Stotzam peremptum in eadem successerat tyrannide. quem in urbem praefectus dis- 385
 cussus manibusque truncatis, ad exemplum ceterorum in patibulo fixit. Iohannem
 dehinc patricium cognomine Troglitam Africae procuratione commissa, Artabanus evo- 25
 catus mag. militum praesentis accepit dignitatem³⁾. nec diu intercedente in ipso prin-
 cipe manus inicere gestiens detectus et conprobatu pietate tamen principale impuni-
 tus permansit et quasi benivolus contra Totilanem Sicilia cum Liberio patricio
 properavit. Iohannes vero in Africana provincia feliciter degens Maurois partis ad-

H P V S (ad 16 Italiam) *L Freculfus* 2, 5, 23 (ad 16 Italiam). — *Mur. p. 242^b v. 14* in Sardicense.

1 crudelitati] <i>HP^bVSL</i> , crudelitate <i>P^a</i>	tyrreni <i>S</i> , tirreni <i>L</i>	romano (-nu <i>L</i>) portu se
(portu** <i>H^a</i> , porture <i>L^a</i> , portusae <i>P^aV</i>) recepit stationi <i>libri</i>	2 ut] ui <i>S</i>	desolutam <i>L^a</i> 3 so-
cius <i>HP</i> accingitur <i>L</i>	5 tiberiade merg. <i>H</i>	6 cladio <i>HP</i> sicilia <i>PVS</i> 7 totila-
nam] <i>SL^b</i> , totillanem <i>HPV</i> , totillanem <i>L^a</i>	8 voluntatem <i>L</i>	9 quiescenti] <i>HVSL</i> , quiescent <i>P</i>
bellesarius <i>S</i> siciliam] <i>HPV</i>	10 discessus <i>L</i> totilla <i>HPV</i>	rabiet etradentibus <i>PV</i> , rabiet
aetradentibus <i>H</i> , rabie et tradentibus <i>L</i> , rabiae tradentibus <i>S</i>	11 sumptis <i>V</i>	ceptique <i>L</i>
12 mathesuntham <i>L</i>	13 theodocrici <i>S</i> , theoderici <i>L</i>	tradentem <i>V</i> 15 postumum ei] postu-
mum <i>S</i> , postumum <i>L</i>	17 stotza <i>HPVL</i>	19 magister <i>libri</i> quo i. areobindam <i>L</i> iugale
meus <i>HP</i> 20 altabane <i>L^a</i>	22 ei] et <i>libri</i>	23 tirannidem <i>L</i> 24 in <i>om. L</i> 25 tro-
glitem <i>L</i> conuocatus <i>L</i>	26 magister <i>HPVL</i>	27 inicere] <i>L</i> , iniecere <i>HPV</i> gestiens] cu-
piens <i>L</i> 28 sicilia] <i>HPVL</i>	29 parthis <i>HPV</i>	

1) Belisarius a Ravenna egressus venit Dyrrachium, indeque directo Iohanne Calabrium, ipse per Siciliam Romam perrexit . . . murorum partem restaurat, venienteque Totila ad pugnam resistit *Continuator Marcellini a. 547*.

2) de Africa neptis imperatoris revertitur vidua occiso Ariobinda a Gunthario (*scr. Guntharic*) tyranno, qui cum Stotza iuniore tractans eum occiderat. sed Artabanus utrosque comprehensos Guntharium (*scr. Guntharicum*) occidit, Iohannem idem Stotzam iuniorem vinctum transmittit ad principem *Continuator Marcellini a. 547*.

3) post aliquantos dies mittitur in Africam Iohannes et Artabanus evocatus praesentale accepit magistrum *Continuator Marcellini l. c.*

versae per Pacificos Mauros superatos, una die decem et septem eorum praefectos extinxit, pacemque totius Africae iubante domino impetravit.

386 Langobardorum gens, socia Romani regni principibus, et Theodahadi sororis filiam ^{IGN.}
dante sibi imperatore in matrimonio iungens regi suo, contra emulos Romanorum Gepi-
das una die pugna commissa eorum pene castra pervasit, cecideruntque ex utraque
387 parte amplius LX milia; nec par, ut ferunt, audita est in nostris temporibus pugna
a diebus Attilae in illis locis, praeter illa quae ante hanc contigerat sub Calluce mag.
mil. idem cum Gepidas¹⁾ aut certe Mundonis cum Gothis²⁾, in quibus ambobus aucto-
res belli pariter conruerunt. 72^b 5

388 Hi sunt casus Romanae rei publicae preter instantia cottidiana Bulgarum, An- ^{Iord.}
tium et Sclavinorum. que si quis scire cupit, annales consulumque seriem revolvat
sine fastidio repperietque dignam nostri temporis rem publicam tragydiae. scietque
unde orta, quomodo aucta, qualiterve sibi cunctas terras subdiderit et quomodo ite-
rum eas ab ignaris rectoribus amiserit. quod et nos pro captu ingenii breviter tetigi-
mus, quatenus diligens lector latius ista legendo cognoscat.

HPVS (3 Langobardorum — 9 conruerunt) L.

2 inperavit VL 3 langabardorum H 4 matrimonia coniungens L gebidas HPVL
5 cecideruntque P 7 attillae P illa] HPVSL ante hanc] hac L^a magmil. ide V,
māg milite H, magmil idem P, magmil id est S, magno milite id est L 8 gebidas L 12 tragy-
diae] HP, tragydiae VL 13 horta H 15 explicit HP, explicit historia romanae rei publicae L

1) Calluc magister militum cum Gepidis primum feliciter dimicans secundo infeliciter ruit *Continuator Marcellini a. 539.*

2) cf. *Procopius bell. Goth. I, 7.*

DE ORIGINE ACTIBVSQVE GETARVM.

Volentem me parvo subvectum navigio oram tranquilli litoris stringere et minutos 1
de priscorum, ut quidam ait, stagnis pisciculos legere, in altum, frater Castali, laxari
5 vela compellis relictoque opusculo, quod intra manus habeo, id est, de abbreviatione
chronicorum, suades, ut nostris verbis duodecem Senatoris volumina de origine
actusque Getarum ab olim et usque nunc per generationes regesque descendentem
in uno et hoc parvo libello choartem: dura satis imperia et tamquam ab eo, qui 2
pondus operis huius scire nollit, inposita. nec illud aspicias, quod tenuis mihi est spi-

HPVLABX(YZ).

Incipit de origine actibusque getarum *praemittunt praefationi HPVL*: origo gentis getarum ex libro iordanis excerptum *S*: incipit praefatio historiae getarum iordanis castallo *praefationi praemittit*, operi incipit liber iordanis de origine actuque getarum *B*: in hoc corpore continetur (in h. c. c. om. *Z*) chronica iordanis episcopi rauennatis ciuitatis de origine ac uocabulis gentis gothorum aedita ad castalum (castulum *Z*) sumptaque ex auctoribus *cel.* (*v. praef.*) *praefationi praemittunt*, nihil ei *subscribunt XZ*: incipit praefatio iordanis episcopi rauennatis ad castulum in historia getarum *praefationi praemittit*, *subicit ei* explicit praefatio incipit historia iordanis episcopi de actibus getarum *Y*: incipit prologus historiae gothorum *praefationi praemittit*, *subscribit ei* expl. incipit historia gothorum *A* 3 uolente *XY* subuectum nauigio] *BXY cum Rufino*, subuectu nauigii *HPVLA* litoristringere *HP*, maris stringere *XYZ*, litoris attingere stringere *Vind.* 4 castale *X^bZ.* castule *AX^aY* laxari] *HPVL*, laxare *ABXY Rufinus* 5 intra] inter *A* habeo] habet *XY* id est] hoc est *XY*, om. *A* breuiatione *B* 6 chronicorum *P* 7 actusque] *HPVL*, actuque *B*, actibusque *AXYZ* et usque] adusque *A* regesque] et reges *A* descendentem] descendente *B Vind.*, descendencia *A* 8 unum *B* hunc *L* choartem] *HP*, cohartem *VL*, coartem *ABXY* dura satis] *ABXY cum Rufino*, duratis *HPVL* 9 nollit] *HPV*, nollit *LAB*, nollet *XYZ*

Iordanem impudenti plagio (quod minime excusat tecta allegatio ut quidam ait) suam fecisse praefationem eam, quam Rufinus praemisit versioni commentarii Origenis super epistolam Pauli ad Romanos (opp. ed. De-larue Paris. 1759 vol. 4 p. 438), observavit Sybelius (Schmidt, Zeitschrift für Geschichtswissenschaft vol. 7 p. 288). Vitale visum est ipsam Rufini epistolam adicere ad scriptis lectionibus duorum librorum praestantissimorum Ambrosiani (A) A 135 inf. olim Bobiensis saec. IX/X et Casinatis 348 (C), quos mea causa contulerunt illum Benedictus Niese, hunc Augustus Mau.

Volentem me parvo subvectum navigio oram tranquilli litoris stringere et minutos de Graecorum stagnis pisciculos legere, in altum, frater Heracli (eracli *C*), laxare vela compellis (compelles *A*) relictoque opere, quod in transferendis homillii (om. *A*) Adamanti senis habebam, suades, ut nostra voce quindecim eius volumina, quibus epistolam Pauli ad Romanos disseruit, explicemus: in quibus ille dum sectatur apostoli sensum, in tam profundum pelagus aufertur, ut metus ingens sit illuc eum sequenti, ne magnitudine sensuum velut immanitate opprimatur undarum. tum deinde nec

ritus ad implendam eius tam magnificam dicendi tubam: super omne autem pondus, quod nec facultas eorundem librorum nobis datur, quatenus eius sensui inserviamus, sed, ut non mentiar, ad triduanam lectionem dispensatoris eius beneficio libros ipsos antehac relegi. quorum quamvis verba non recolo, sensus tamen et res actas credo
 3 me integre retinere. ad quos et ex nonnullis historiis Grecis ac Latinis addedi con-
 5 venientia, initium finemque et plura in medio mea dictione permiscens. quare sine contumelia quod exigisti suscipe libens, libentissime lege; et si quid parum dictum est et tu, ut vicinus genti, commemoras, adde, orans pro me, frater carissime. Dominus tecum. Amen.

I 4 Maiores nostri, ut refert Orosius, totius terrae circum Oceani limbo circum-
 septum triquadrum statuerunt eiusque tres partes Asiam, Eoropam et Africam voca-
 verunt¹⁾. de quo treperito orbis terrarum spatium innumerabiles pene scriptores ex-
 istunt, qui non solum urbium locorumve positiones explanant, verum etiam et quod
 est liquidius, passuum miliariumque dimetiunt quantitatem, insulas quoque marinis
 fluctibus intermixtas, tam maiores quam etiam minores, quas Cycladas vel Sporadas
 5 cognominant, in immenso maris magni pelagu sitas determinant. Oceani vero intrans-
 meabiles ultiores fines non solum describere quis adgressus est, verum etiam nec
 cuiquam licuit transfretare, quia resistente ulva et ventorum spiramine quiescente in-
 6 permeabilis esse sentitur et nulli cognita nisi ei qui eam constituit. ceterior vero

HPVLA S (10 Maiores — 19 constituit) *BX(YZ)*. *Rav.* 5, 28 p. 415 ad v. 18: Oceanus . . . ad Orientis plagam propter ulvam innavigabilis esse describitur.

1 implendum *XYZ* discendi *L*, d*endi *V* super omne autem pondus] super omne enim est pondus *XYZ*, superat nos hoc pondus *B*, super omnes autem difficultates *Rufinus* 3 eius] eiusdem *XYZ* ipsos] etiam ipsos *X** 4 relegi] reli *L** 5 integro *L* retinere] tenere *B* et ex nonnullis] et nonnullis *A*, nonnullis et ex *Z*, nonnulla ex *B* ac] et *A* addedi] *HP*, addidi *rel.* 6 dictatione *B* 7 exigisti] *HPV*, exegisti *rel.* 8 et] id *Lindenbrog* ut *om.* *B* commemoras] *PV^oLBXY*, commemorans *HA*, commemora*** *V** ora *B* frater carissim* *P**, karissime frater *A* d. tecum amen] *PVL*, d. tecum *HA*, *om.* *BXY* 10 lymbum *S* post circum *ins.* uocauerunt *A* 11 triquadrum] *ASXYZ* *Orosius*, triquatum *HPL*, triquatum *VB* eiusque] que eius *A* eoropam] *HPS*, et europam *L*, europam *rel.* uocauerunt *hic om.* *A* 12 treperito] *HP*, tripertito *VLASBX* urbis *S* terrarum *om.* *A* spatium] *HPV*, spatio *rel.* extiterunt *A* 13 locorum uel *V** explanant *om.* *A* 14 liquidus *S* miliariumque] *SB*, miliarumque *HPVA*, miliarumque *L*, miliariorumque *XY* dimetiuntur *AB* insul** *V** marinus *HP* 15 quam etiam minores *om.* *S*, etiam *om.* *L* 16 in . . . determinat *om.* *XYZ*, in *om.* *LSB* pelagu] *HPV*, pelago *rel.* intransmeabilis *A²* *Rhenanus* 17 solus *S* quis descr. *A* est] non est *A* 18 spinamine quiescente *S* inpraemeabiles *S*, irremeabilis *XYZ* 19 sentiantur *B* cognitus *A*, cogniti *B* ei] *HPVLA S Z*, soli ei *B*, eius *X*, *om.* *Y* qui eam (quia *S*, qui eos *B*) constituit (condidit *L*)] qui fecit eum *A* ceterior] *H*, ***terior *V**, ceterior *rel.*

1) *Orosius* 1, 2, 1: maiores nostri orbem totius terrae Oceani limbo circumseptum triquadrum statuere eiusque tres partes Asiam, Europam et Africam vocaverunt.

illud aspicias, quod tenuis mihi est spiritus ad implendam eius tam magnificam dicendi tubam. super omnes autem difficultates est, quod interpolati sunt ipsi libri. desunt enim fere apud omnium bibliothecas, incertum sane quo casu, aliquanti ex ipso corpore volumina, et haec adimplere atque in Latino opere integram (integra *C*) consequentiam dare non est mei ingenii, sed, ut tu credis qui haec exigis, muneris fortasse divini (divinis *C*). addis (addes *A*) autem, ne quid laboribus meis desit, ut omne hoc quindecim voluminum corpus, quod Graecus sermo ad quadraginta fere aut eo amplius milia versuum produxit, abbreviavi (abbreviavi *A*) et ad media, si fieri potest, spatia coartem: dura (dura *C*) satis inperia et tamquam ab eo (habeo *C*), qui pondus operis huius scire nolit (nollit *A*), inposita. adgrediar tamen, si forte orationibus tuis, quae mihi tamquam homini impossibilia videntur, adspirante (spirante *C*) deo possibilia fiant. sed ipsum iam, si videtur, Originem (originem *C*) qualiter praefationem suscepti operis dirigat, audiamus.

eius pelagi ripa, quam diximus totius mundi circulum, in modum coronae ambiens I fines suos, curiosi hominibus et qui de hac re scribere voluerunt perquam innotuit, quia et terrae circulum ab incolis possidetur et nonnullae insule in eodem mare habitabiles sunt, ut in orientali plaga et Indico Oceano Hyppodem, Iamnesiam¹⁾, Solis perustam quamvis inhabitabilem, tamen omnino sui spatio in longo latoque extensam: Taprobanem quoque, in qua (excepto oppida vel possessiones) decem munitissimas urbes decoram²⁾: sed et aliam omnino gratissimam Silefantinam: nec non et Theron, 7 licet non ab aliquo scriptore dilucidas, tamen suis possessoribus affatim refertas. habet in parte occidua idem Oceanus aliquantas insulas et pene cunctis ob frequentiam euntium et redeuntium notas. et sunt iuxta fretum Gaditanum haut procul una Beata et alia quae dicitur Fortunata. quamvis nonnulli et illa gemina Galliciae et Lysitaniae promuntoria in Oceani insulas ponant, in quarum una templum Herculis, in alia monumentum adhuc conspicitur Scipiones, tamen, quia extremitatem Galliciae terrae continent, ad terram magnam Europae potius quam ad Oceani pertinent insulas. 8 habet tamen et alias insulas interius in suo estu, quae dicuntur Baleares, habetque et alia Mevania³⁾, nec non Orcadas numero xxxiii quamvis non omnes excultas⁴⁾. habet et in ultimo plagae occidentalis aliam insulam nomine Thyle, de qua Mantuanus inter alia: 'tibi serviat ultima Thyle'⁵⁾. habet quoque is ipse immensus pelagus in parte artoa, id est septentrionali, amplam insulam nomine Scandzam, unde

HPVLA S (a 18 habet) *BX(YZ)*. *Rav.* 5, 29 p. 419 ad v. 4: in Oceano vero Indiae . . . sunt diversae insulae . . . id est Ypode, Iamnesia, Silefantina (al. silefantia, silefantia), Theron. p. 420 ad v. 6: item . . . est insula quae dicitur Taprobane . . . in qua decem civitates fuisse nominatissimas legi, ut testatur mihi Paulus Orosius sapientissimus Orientis perscrutator. 5, 33 p. 443 ad v. 17: insula quae dicitur Thyle, de qua et Mantuanus ait inter reliqua: 'tibi serviet ultima Thyle'.

1 pelagi] plaga *L* 3 quia] quam *XYZ* et terrae] etiam ne *A* circulum] *HPVXYZ*, circulus *LAB* mare] *HPVL*, mari *ABXY* 4 ut om. *PA* hyppodem] *HPV*, hippodem *A*, hipode *L*, ypodes *B*, ypode *Rav.*, hippopodes *Z*, hipopodes *X*, yppopodes *Y* iamnesia *BY*, iauia *A* solis perusta *PA*, sole perustae *B*, solibus perustam (-ta *Y*) *XY* 5 inhabitabilis *A*, inhabitales (sic) *B* in om. *B* longum latumque *XY* extensa *LA*, extensae *B* 6 taprobanem *L*, taprobanes *B*, taprobanam *X*, taprobana *YZ*, taprobane *A* in qua om. *A* excepto oppido *B*, exceptis oppidis *AXY* possessionibus *ABXY* decem] dicunt *B* munitissimas] *HPLB*, munitissimis *A*, munitissime (-mae *YZ*) *XYZ*, minutissimas *V* 7 urbibus *A* decora *A*, decorantur *XYZ* et aliam] *HPXZ*, et alia *LAY*, et italianam *V*, aliam *B* gratissima *LAY*, nominatissimas *Ravennas fortasse recte* silefantinam] *HPVL fere ut Rav.*, silefantina *A*, silephantinam (-na *Y*) *XY*, selephantinam *Z*, silestantinam *B* et theron] *HPVXYZ cum Rav.*, et heron *B*, aetheron *A*, est heron *L* 8 licet] tametsi *A* dilucide *XYZ* possessionibus *A* refertae *AY* habet] habet et *Z* 9 occidentali *XYZ* aliquantulas *B* crequentiam *P* 10 notas] *ABXY*, nonas *HPV*, notissimas *L* iusta *A* haut] *HP*, aut *AV*, haud *rel.* 11 calliciae *L*, galeciae *A* lysitaniae] *HPV*, lisitaniae *LA*, lusitaniae *BXY* 12 in] inter *A* insulis *BXY* in qua una *L^a*, in quorum uno *ABXY* in alio *ABXY* 13 scipiones] *HPV*, scipionis *LABXY* galliciae] *HP*, galeciae *A*, galuciae *L*, galliciae *VBX*, gallitiae *Y* 14 insulas om. *L^a* 15 interius om. *B* quae] *ABXY*, quem *HPV*, quam *L* habetque] habet *XYZ* 16 et om. *A* aliam meuaniam *BXY*, aliam euaniam *A*, alia euania *HPV*, alias euaniam *L* non] non et *B* numere *P*, om. *L* xxxliiior *B* 17 thyle — 19 nomine om. *A* antuanus *P* 18 alia] talia *P^a*, a. dicit *XYZ* is] his *VL*, id *B*, om. *SXYZ* ipse (om. *L^a*) immensus] ipsum immensum *BXYZ* 19 artoa] *HPV^b*, ortoa *V^a*, arctoa *XY*, coarctoa *S*, arma *L* septemtrionali *P*, septemtrionali *V*, sept. plaga *S* amplam] amplissimam *XYZ* scandzam] *HPVAXYZ*, scanzam *LS*, scanziam *B^b*, scanziam *B^a*

1) cf. *Iulius Honorius* p. 691 *Gron.*: insulae orientales Oceani quae sunt Hippopodes insula, Iamnesia insula, Solis perusta insula, Taprobane insula, Silefantina insula, Theron insula.

2) *Orosius* 1, 2, 16: insula Taprobane, quae habet decem civitates.

3) *Orosius* 1, 2, 82: huic (Hiberniae) etiam Mevania (evania *Bob.*) insula proxima est.

4) *Orosius* 1, 2, 78: a tergo (Britannia) . . . Orcadas insulas habet, quarum viginti desertae sunt, tredecim coluntur.

5) *Vergilius Georg.* 1, 30.

- I nobis sermo, si dominus iubaverit, est adsumpturus, quia gens, cuius originem flagitas, ab huius insulae gremio velut examen apium erumpens in terram Europae advinit: quomodo vero aut qualiter, in subsequen-
 II 10 Nunc autem de Britannia insula, que in sino Oceani inter Spanias, Gallias et Germaniam sita est, ut potuero, paucis absolvam. cuius licet magnitudine olim nemo, 5 ut refert Libius, circumvectus est¹⁾, multis tamen data est varia opinio de ea loquendi. quae diu si quidem armis inaccensam Romanis Iulius Caesar proeliis ad gloriam tantum quesitis aperuit²⁾: pervia deinceps mercimoniis aliasque ob causas multis facta mortalibus non indiligenti, quae secuta est, aetati certius sui prodidit situm, quem,
 11 ut a Grecis Latinisque autoribus accepimus, persequimur. triquadram eam plures 10 dixere consimilem, inter septentrionalem occidentalemque plagam proiectam, uno, qui magnus est, angulo Rheni hostia spectantem, dehinc correptam latitudine oblique retro abstractam in duos exire alios, geminoque latere longiorem Galliae praetendi atque Germaniae³⁾. in duobus milibus trecentis decem stadiis latitudo eius ubi patentior,
 12 longitudo non ultra septem mil. centum triginta duo stadia fertur extendi⁴⁾; modo vero 15 dumosa, modo silvestrae iacere planitiae, montibus etiam nonnullis increescere: mari tardo circumfluam, quod nec remis facile impellentibus cedat, nec ventorum flatibus intumescat, credo, quia remotae longius terrae causas motibus negant: quippe illic latius quam usquam aequor extenditur⁵⁾. refert autem Strabo Graecorum nobilis

H P V L A S (ad 2 advinit) B X (Y Z).

1 sermo ante est A iubaverit] HP, iuvaverit VLSXZ, iuuerit ABY adsumendus ASBXY 2 uelud V apum L^aASBY terra S aduinit] HP, aduenit rel. 3 explanauimus] HP, explanabimus VLBX, explanabitur Y, explanab A 4 autem] enim XYZ sino] HP, sinu rel. hispanas B^a, hispanias B^bY, hispanias AX 5 germania L potero A magnitudine] HPV, magnitudinem LABXY 6 refert] LBXY, fert HPVA libius] HPVLYXZ, liuius AB est] sit A tamen] autem tamen L, tantum X data] clara (marg. uel data) B loquendi P^a 7 quae] quam ABXYZ diu si] diuersi A inaccensam] HV, inaccensa P, inaccessam rel. caesar] centum (ut vid.) A tant. ad gl. A 8 peruiam B, om. XYZ deinceps] deinde A aliisque ob causis L, aliasque ob causis B facta] patefacta B 9 indigenti L secutae P aetatis L prodiderat B quem] quam B 10 a om. Z autoribus] HP, auct. rel. persequemur AXY triquadram] XYZ, triquetram B, triquaetram HP, triquetram VL, tricadram A 11 dixerunt B consimilem] HPVLAXYZ, cono similem B, cuneo similem Clossius adhibito Mela (vide infra): se in diuersos angulos cuneat triquetra occidentaleque A una L 12 magnus] manus P, maximus A est om. XYZ rheni] HPVLA, rheni XYZ, in rheni B hostia] HPVLA, ostia rel. spectantem om. B dehinc L correpta LAXY altitudine V obliqua VAB 13 abstracta B exire (exigere H) alios (sic V^b, ***** V^a)] al. exire A longiore galliam praetendit (pretendenti L) atque germaniam B 14 potentior A 15 septe H treginta P 16 siluestrae] HPV, siluestre LB, siluestri AXY planitiae] HPX, planitie LY, planiciae VB, planicie A 17 circumflua AB facile remis A 18 motibus om. B latius illic V, illuc lat. B 19 autem] enim XYZ nob. scr. gr. XY

1) cf. Tacitus Agric. 10: formam totius Britanniae Livius veterum, Fabius Rusticus recentium eloquentissimi auctores . . . oblongae scutulae vel bipenni adsimilavere . . . hanc oram novissimi maris tunc primum Romana classis circumvecta insulam esse Britanniam affirmavit.

2) cf. Tacitus Agric. 13: primus omnium Romanorum divus Iulius cum exercitu Britanniam ingressus.

3) Mela 3, 6, 50: (Britannia) inter septentrionem occidentemque projecta grandi angulo Rheni ostia prospicit; dein obliqua retro latera abstrahit, altero Galliam altero Germaniam spectans; tum rursus perpetuo margine directi litoris ab tergo abducta iterum se in diversos angulos cuneat triquetra. cf. Tacitus Agric. 10: immensum . . . spatium procurrentium extremo iam litore terrarum velut in cuneum tenuatur.

4) Dio epit. 76, 12: καὶ αὐτῆς (Britanniae) τὸ μὲν μῆκος στάδιοι ἑπτακισχίλιοι καὶ ἑκατὸν τριάκοντα δύο εἰσί, τοῦ δὲ δὴ πλάτους τὸ μὲν πλεῖστον δέκα καὶ τριακόσιοι καὶ διαχίλιοι, τὸ δὲ ἐλάχιστον τριακόσιοι.

5) cf. Tacitus Agric. 10: mare pigrum et grave remigantibus perhibent ne ventis quidem perinde attolli, credo, quod rariores terrae montesque, causa ac materia tempestatum, et profunda moles continui maris tardius impellitur . . . unum addiderim nusquam latius dominari mare.

scriptor tantas illam exalare nebulas, madefacta humo Oceani crebris excursibus, ut II
 subtectus sol per illum pene totum fediolem, qui serenus est, diem negetur aspectui¹⁾.
 noctem quoque clariorem in extrema eius parte minimamque Cornelius etiam annalium 13
 scriptor enarrat²⁾, metallis plurimis cupiosam, herbis frequentem et his feraciorem
 5 omnibus, que pecora magis quam homines alant: labi vero per eam multa quam
 maximae relabique flumina gemmas margaritasque volventia³⁾. Silorum colorati vul-
 tus; torti plerique crine et nigro nascuntur; Calydoniam vero incolentibus rutilae cumae,
 corpora magna, sed fluuida: Gallis sive Spanis, ut quibusque obtenduntur, adsimiles.
 unde coniectavere nonnulli, quod ea ex his accolae contiguo vocatos acceperit⁴⁾. 14
 10 inculti aequae omnes populi regesque populorum⁵⁾; cunctos tamen in Calydoniorum
 Meatarumque concessisse nomina Dio auctor est celeberrimus scriptor annalium⁶⁾.
 virgeas habitant casas, communia tecta cum pecore, silveque illis saepe sunt domus⁷⁾.
 ob decorem nescio an aliam quam ob rem ferro pingunt corpora. bellum inter se 15
 aut imperii cupidine, aut amplificandi quae possident, saepius gerunt, non tantum
 15 equitatu vel pedite, verum etiam bigis curribusque falcatis, quos more vulgare esse-
 das vocant⁸⁾. haec pauca de Britanniae insulae forma dixisse sufficiat.

Ad Scandziae insulae situm, quod superius⁹⁾, reliquimus, redeamus. de hac III 16

HPVLABXY (YZ) Freculfus 1, 2, 25 [16] (a 17 de hac).

1 madefactam H	humo om. B	2 subtectus] subiectus B, subtextus XYZ	illam p. totam
XY fediolem om. XY	aspectui B, aspectus XY	3 quoque] etiam A	minimamque]
memma quam B	etiam] quoque A	4 narrat AB, enallat L	cupiosam] HP, cop. rel.
5 quia B	alat B	per eam] et B	multam HPV
6 maximae] HPV, maxime LXY, maxima AB	margaritasque B	7 torti plerique] HPVXY, torto plerique L, torto plerique AB	et nigro]
nigroque A	cumae] HPV, comae rel.	8 fluuida] HPVLABXY	gallis] qui gallis B
hyspanis B, hispanis XY	ut] a B	quibusque] HVLBX, quibusque PA, quibuscunque Z, om. Y	obtenduntur adsimiles] scripsi, attenduntur obsimiles HPVAXY, attendi similes L, attenduntur assimiles B
9 coniectauerunt A	ea] terra XYZ	continuo B	exceperit B
10 cunctis B	11 meatarumque] HPVLABXY, meatarumque L ^a , metallum B: Μαῖαται Dio	concessisse L	nom. conc. A
nomina dio auctor est] nominandi auctor est dio B	12 communiam HP	pecore V	sillieque A
13 ob rem] rem A	15 equitum uel peditum B	uigis L	more vulgare (sic HPV, -ri rel.) om. A
essedas A	16 brytanniae V	sufficiant L	17 ad] a X
scandae X ^b , scanziae VB, scandze A	situ PV	quod] quam B	redeamus om. spatio vacuo relicto L

1) *Strabo 4, 5, 2 p. 200 Cas.*: ἐν δὲ ταῖς αἰθρίαις οὐμίγη κατέχει πολὺν χρόνον, ὥστε δι' ἡμέρας ὅλης ἐπὶ τρεῖς μόνον ἢ τέτταρας ὥρας τὰς περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁρᾶσθαι τὸν ἥλιον.

2) *cf. Tacitus Agric. 10*: nox clara et extrema Britanniae parte brevis, ut finem atque initium lucis exiguo discrimine internoscas.

3) *Mela 3, 6, 51*: fecunda, verum iis quae pecora quam homines benignius alant. fert nemora saltusque ac praegranda flumina alternis motibus modo in pelagus modo retro fluentia et quaedam gemmas margaritasque generantia.

4) *cf. Tacitus Agric. 11*: rutilae Caledoniam habitantium comae, magni artus Germanicam originem adseverant. Silurum colorati vultus, torti plerumque crines et posita contra Hispania Iberos veteres traieciisse easque sedes occupasse fidem faciunt. haec ut reliqua ex Taciti Agricola adlatu similia magis sunt iis quae exscripsit Iordanes quam ipsa; corpora fluuida collato loco Taciti hist. 2, 32: Germanos . . . fluxis corporibus ipsius Taciti esse crediderim et supra Iordanem.

5) *Mela 3, 6, 51*: fert populos regesque populorum, sed sunt inculti omnes.

6) *Dio epit. 76, 12*: δύο δὲ γένη τῶν Βρεττανῶν μέγιστα εἰσι, Καληδόνοι καὶ Μαῖαται· καὶ ἐς αὐτὰ καὶ τὰ τῶν ἄλλων προσηρήματα ὡς εἰπεῖν συγκεχώρηκεν.

7) *Strabo 4, 5, 2 p. 200*: πόλεις δ' αὐτῶν εἰσὶν οἱ δρυμοί· περιφράξαντες γὰρ δένδροι καταβεβλημένοι εὐρυχωρῆ κύκλον ἐγκαθῆθα καὶ αὐτοὶ καλυβοποιούονται καὶ τὰ βοσκήματα κατασταθμεύουσιν οὐ πρὸς πολὺν χρόνον.

8) *Mela 3, 2, 51*. incertum ob decorem an quid aliud vitro (ultra codex) corpora infecti. causas tamen bellorum et bella contrahunt ac se (sic codex) frequenter invicem infestant, maxime imperitandi cupidine studioque ea prolatandi quae possident. dimicant non equitatu modo aut pedite, verum et bigis et curribus Galliae armati: ovinos vocant: quorum falcatis axibus utuntur. *cf. Claudianus de laud. Stilich. 2, 247*: Britannia . . . ferro picta genas; *in Rufin. 1, 313*: membraque qui ferro gaudet pinxisse Gelonus.

9) c. 1, 9.

- III etenim in secundo sui operis libro Claudius Ptolomeus, orbis terrae discriptor egregius, meminit dicens: est in Oceani arctoi salo posita insula magna, nomine Scandza¹⁾, in modum folii cetri, lateribus pandis, per longum ducta concludens se. de qua et Pomponius Mela in maris sinu Codano positam refert²⁾, cuius ripas influit
 17 Oceanus. haec a fronte posita est Vistulae fluminis, qui Sarmaticis montibus ortus in conspectu Scandzae septentrionali Oceano trisulcus inlabitur, Germaniam Scythiamque disterminans. haec ergo habet ab oriente vastissimum lacum in orbis terrae gremio, unde Vagi fluvius velut quodam ventrae generatus in Oceanum undosus evolvitur. ab occidente namque immensu pelago circumdatur, a septentrione quoque in-
 18 navigabili eodem vastissimo concluditur Oceano, ex quo quasi quodam brachio exiente, 10
 18 sinu distento, Germanicum mare efficitur. ubi etiam parvae quidem, sed plures perhibentur insulae esse dispositae, ad quas si congelato mari ob nimium frigus lupi transierint, luminibus feruntur orbari. ita non solum inhospitalis hominibus, verum
 19 etiam beluis terra crudelis est. in Scandza vero insula, unde nobis sermo est, licet multae et diversae maneat nationes, septem tamen eorum nomina meminit Ptole-
 20 maeus³⁾. apium ibi turba mellifica ob nimium frigore nusquam reperitur. in cuius parte arctoa gens Adogit consistit, quae fertur in aestate media quadraginta diebus et noctibus lucas habere continuas, itemque brumali tempore eodem dierum noctium-
 20 que numero luce clara nescire. ita alternato merore cum gaudio beneficio aliis damnoque impar est. et hoc quare? quia prolixioribus diebus solem ad orientem per
 axis marginem vident redeuntem, brevioribus vero non sic conspicitur apud illos, sed aliter, quia austrinis signis percurrit, et quod nobis videtur sol ab imo surgere, illos

HPVLA S (14 in Scandza — 16 reperitur) *O* (incipit 10 brachio) *B X (Y Z)*. *Freculfus* 1, 2, 25 [16] (ad 11 efficitur — a 14 in Scandza).

1 etenim] enim *BXY* secundo] secundo *L* sui] suo *B^a* eladius *A* ptolomeus] *VLBY*, pholomeus *HP Frec.*, ptholomeus *X* discriptor] *HPV Frec.*, descr. rel. 2 oceani arctoi] *V^b*, oceani arctoi *V^a*, oceani arctoi *H*, oceani arctoi *PL*, oceano arctoi *XYZ*, oceano rethoi *Frec.*, oceani arctoi (actoo *B^a*) *B* solo *AX* nomine post sc. *A* scandza] *HPVLA X^b*, scandiza *X^a*, scandzia *YZ*, scanzia *B Duac.*, scanza *Frec. semper* 3 cetri] *HPVL*, citri *XYZ*, caedri *Frec.*, cedri *A*, coedri *B* per longum ducta] post longum ductum *B* se de qua] set aequam *A* de qua . . . 4 refert om. *B* 4 codino *L* 5 iustulae fluvii *B* qui] quod *A* sarmatis *A* ortum *A*, om. *B* 6 scandzae] *HPVX*, scandze *L*, scandziae *Y*, scantiae *B* oceani *L* trisulcum *A* 7 determinans *B* ab] ad *LXY* orientem *XY* lacum om. *XYZ* 8 gremium *XYZ* uentrae] *HV*, uentre rel. euoluit *XZ* (non *Y*) 9 immensu] *HPVL*, immenso rel. septentrio *A* innaucabili *HPV* 10 brachio exeunte *OBXY Frec.*, brachium exiens *A* 11 ditento *HP*, detento *Frec* germanico *L* post efficitur quod inserunt edit. hic gentes quae carnibus tantum uiuunt est in margine cod. *O* etiam] iam *A* prauae *V*, prae *O* quidem om. *OB* 12 esse om. *XY* quas si] *VOBXY*, quasi *HP*, quos si *L* conlato *L* 14 terrae *L*, terre *O* scandza] *HPVLA X*, scanza *SO*, scanzia *B*, scandzia *YZ* uero om. *SOB* 15 nationes] mansiones *L* tamen] tantum *LBXYZ* eorum] *HPVSOB*, earum *LAXY* ptholomeus *LOBY*, ptholomeus *V SX*, pholomeus *HP* 16 apum *BY* frigore] *HPV*, frigorem *L*, frigus *ASOBXY Frec.* numquam *ASO*, nunquam *B* 17 arctoa] *BXY*, artoa *O*, arotoa *H*, aretoa *PVL*, arethoa *Frec.* in om. *A* aestate] state *O* quadragenta *P* 18 idemque *O* noctiumque] et noctium *A* 19 numerum *O* luce clara] *H(?)PV*, lucem claram *A OBXY* merore] *VL*, memore *H* beneficio *V* 20 est om. *OB* 21 apud *P plerumque* 22 quia] qui *V* austrina signa *AB* peccurrit *O* quod] qui *OB* uidetur om. *L*

1) Ptolemaeus 2, 11, 33: 'Απ' ἀνατολῶν δὲ τῆς Χερσονήσου τέσσαρες αἱ καλούμεναι Σκανδία, τρεῖς μὲν μικραί, . . . 34: μία δὲ μεγίστη καὶ ἀνατολιχωτάτη κατὰ τὰς ἐκβολὰς Ὀύιστοῦλα ποταμοῦ . . . 35: καλεῖται δὲ ἰδίως καὶ αὐτὴ Σκανδία.

2) Mela 3, 3, 31: super Albim Codanus ingens sinus magnis parvisque insulis refertus est: de Scandia auctor tacet.

3) Ptolemaeus 2, 11, 35 (quae uncis quadratis conclusi verba accesserunt ex cod. Vat. 191) post verba supra not. 1 addit: καὶ κατέχουσιν αὐτῆς τὰ μὲν ἑσπέρια (1) Χαθινοί, τὰ δ' ἀνατολικά (2) Φρυγῶναι καὶ (3) Φιγαῖοι, [τὰ δὲ ἀρκτικά (4) Φίνιοι, τὰ δὲ μεσημβρινά (5) Γούται καὶ (6) Δαυκίωνα, τὰ δὲ μέσζ (7) Λευῶνιοι.

per terrae marginem dicitur circuire. aliae vero ibi sunt gentes Screrrefennae, que III 21
 frumentorum non queritant victum, sed carnibus ferarum atque ovis avium vivunt;
 ubi tanta paludibus fetura ponitur, ut et augmentum prestent generi et satietatem ad
 cupiam genti'). alia vero gens ibi moratur Suehans, quae velud Thyringi²⁾ equis
 5 utuntur eximiis. hi quoque sunt, qui in usibus Romanorum sappherinas pelles com-
 mercio interveniente per alias innumeras gentes transmittunt, famosi pellium decora
 nigridine. hi cum inopes vivunt, ditissime vestiuntur. sequitur deinde diversarum 22
 turba nationum, Theustes, Vagoth, Bergio, Hallin, Liothida, quorum omnium sedes
 sub uno plani ac fertilis, et propterea inibi aliarum gentium incursionibus infestantur.
 10 post hos Ahelmil, Finnaithae, Fervir, Gauthigoth, acre hominum genus et at bella
 prumtissimum. dehinc Mixi, Evagre, Otingis. hi omnes excisis rupibus quasi castellis
 inhabitant ritu beluino. sunt et his exteriores Ostrogothae, Raumarici, Aeragnaricii, 23
 Finni mitissimi, Scandzae cultoribus omnibus mitiores; nec non et pares eorum Vino-
 viloth; Suetidi, cogniti in hac gente reliquis corpore eminentiores: quamvis et Dani,
 15 ex ipsorum stirpe progressi, Herulos propriis sedibus expulerunt, qui inter omnes

HPVLA OB X (YZ). Rav. 4, 12 p. 201: patria quae dicitur Rerefenorum [sic libri h. l. et 1, 11
 p. 28; Rerefenni 4, 46 p. 324; Rereferi 5, 28 p. 417] et Sirdifenorum [Serdefenni, Sisdefenni, Scirdifrint *alibi*]:
 cuius patriae homines, ut ait Aithanarit Gothorum philosophus, rupes montium inhabitant et per venationes
 tam viri quamque mulieres vivere, cibo vel vino ignari existentes, in omnibus dicuntur. *Freculfus* 1, 2, 25 [16]
 (ad 1 circuire — a 4 alia).

1 margine *H(?)P* circuisse *YZ*, circumisse *X* alia *O* sunt] tres *OB* screrrefennae]
XYZ, crefenne *OB*, rerefennae *HP*, reraefennae *V*, rerefenne *L*, refennae *A*: Rerefeni et Sirdifeni (*vide supra*)
Ravennas: illud praetuli, quoniam a vera forma Σκρηθίφιννοι proxime abest que] qui *OBXY* 2 ovis
 auium] *XYZ*, ouium auiumque *HPVLA*, ouium (*om. reliquis*) *OB* 3 pal. fertura *L*, foetura paludibus *B*
 augm.] agiatum *A* ad] ac *B* 4 cupiam] *HP*, copiam *rel.* suehans] *HPVXYZ*, sueans *Frec.*,
 sciehans *L*, suhueans *A*, suaethans *O*, suethans *B* uelud] *HPV*, uelut *rel.* thyringi] *HP*, tyringi *V*,
 thyringi *LA*, thoring *O*, thoringi *BXY* equis] coquis *H^a(?)*, aequis *V*, *om. A¹* 5 eximius *H*
 hii *LO* quoque *om. A* usus *AB* sappherinas *V*, saphyrinas *B*, saphirinas *XY*, sapherinas *A*,
 sapphirinas *Z*, saphirinos *O* 6 decore *O* 7 nigridine] *HPV*, nigridi *O*, nigredine *LABXY* ui-
 uunt] *HPAO*, uiuant *VLBXYZ* sequuntur *OB* 8 turbationum *V* theustes] *BY*, theustis *X*,
 theusthes *O*, theutes *HPVL*, teuthes *A* uagoth *Frec.* bargio *O*, hergio *A* hallim *AY*
 liotida *A* 9 sub uno (una *XYZ*) plant (planae *B*, planitiae *X*, planitie *YZ*) ac (hac *A*) fertilis (fertiles
OBXY)] libri: videtur Iordanes sedes masculine usurpavisse et sub uno posuisse pro similiter: supina plana ac
 fertilis coniecit *Muellerhoffius* propterea] postea *O* inibi] ininibi *L* 10 ahelmil] *HPV²L*,
 helmil *A*, athelmil *V¹*, athelnil *OB*, ahelmil *X*, ahemi *Y* sinnaithae *B* gautigoth *OBXY* acre]
 arre *L* et *om. OB* at] *HP*, ad *rel.* 11 prumtissimum] *HP*, promptissimum *LA*, promptissi-
 mum *OB*, promptissimi *XYZ* mixi] *HPVLAO*, mixti *BXY* euagre] *HPLA*, euagrae *VXYZ*, eua-
 gere *O*, euagerae *B* othingis *OBX*: possis cogitare de *Greutungis* excisis] *HPVLA*, exsis *O*, exesis
BXY rapibus *O* casi *A* 12 et his] et tethis *X*, et thethis *YZ* raumariciae ragnaricii
HPVL, raumaricie ragnaricii *A*, raumariciae ragnarici *OBXY* 13 mitissimi *O* scanze *O*, scanzicae
 (*c del.*) *B* cutoribus *A* mitiores] minores coniecit *Muellerhoffius* recte eorum] illorum *A*
 uinouiloth *V*, uinouiloth *O* 14 suethidi *B* cogniti] cogenti *O*, cogeni *B*, cognitio *XZ*, cognatio *Y*
 quam et uis *O* 15 progressi *O* eruleos *B^a*, erulos *LB^b* propriis] ex propr. *O^a*

1) cf. *Procopius b. Goth.* 2, 15: Σκρηθίφιννοι . . . οὔτε αὐτοὶ γῆν γεωργοῦσιν οὔτε τι αὐτοῖς αἱ γυναῖκες ἐργάζονται, ἀλλὰ ἄνδρες αἱ ἐν ταῖς γυναῖξιν τὴν θήραν μόνην ἐπιτηδεύονται. θηρίων τε γὰρ καὶ ἄλλων ζῴων μέγα τι χρῆμα αἱ τε ὕλαι αὐτοῖς φέρουσι μεγάλα ὑπερφυῶς οὔσαι καὶ τὰ ὄρη, ἃ ταῦτα ἀνέχει. καὶ κρέασι μὲν θηρίων αἱ τῶν ἀλισκομένων στίζονται, τὰ δέρματα δὲ ἀμφιέννυνται. *Paulus hist. Lang.* 1, 5: Scritofini (*sic vel Scritobini optimi libri*) . . . crudis agrestium animantium carnibus vescuntur, de quorum etiam hirtis pellibus sibi indumenta peraptant.

2) cf. *Cassiodorus var.* 4, 1: Herminafrido regi Thoringorum Theodoricus rex . . . indicamus nos venientibus legatis vestris . . . more gentium suscepisse . . . equos argenteo colore vestitos, qui fusc describuntur.

- III 24 Scandiae nationes nomen sibi ob nimia proceritate affectant praecipuum. sunt quamquam et horum positura Grannii, Augandzi, Eunixi, Taetel, Rugi, Arochi, Ranii. quibus non ante multos annos Roduulf rex fuit, qui contempto proprio regno ad Theodorici Gothorum regis gremio convolavit et, ut desiderabat, invenit. hae itaque gentes, Germanis corpore et animo grandiores, pugnabant beluina saevitia. 5
- IV 25 Ex hac igitur Scandza insula quasi officina gentium aut certe velut vagina nationum cum rege suo nomine Berig Gothi quondam memorantur egressi: qui ut primum e navibus exientes terras attigerunt, ilico nomen loci dederunt. nam odieque 26 illic, ut fertur, Gothiscandza vocatur. unde mox promoventes ad sedes Vlmerugorum, qui tunc Oceani ripas insidebant, castra metati sunt eosque commisso proelio propriis 10 sedibus pepulerunt, eorumque vicinos Vandalos iam tunc subiugantes suis applicavere victoriis. ubi vero magna populi numerositate crescente et iam pene quinto rege regnante post Berig Filimer, filio Gadarigis, consilio sedit, ut exinde cum familiis 27 Gothorum promoveret exercitus. qui aptissimas sedes locaquae dum quereret congrua, pervenit ad Scythiae terras, quae lingua eorum Oium vocabantur: ubi delectatus magna ubertate regionum et exercitus mediaetate transposita pons dicitur, unde 15 amnem traiecerat, inreparabiliter corruisse, nec ulterius iam cuidam licuit ire aut redire. nam is locus, ut fertur, tremulis paludibus voragine circumiecta concluditur, quem utraque confusione natura reddidit inpervium. verumtamen hodieque illic et voces armentorum audiri et indicia hominum deprehendi commeantium attestationem, 20 28 quamvis a longe audientium, credere licet. haec ergo pars Gothorum, quae apud

HPVLA O (deficit 17 in traiecerat) *B X (YZ)*. *Rav. 1, 12 p. 29, 11 ad v. 6*: insulam (Scythiam) . . . Iordanus sapientissimus cosmographus Scanzam appellat: ex qua insula pariterque gentes occidentales egressae sunt, nam Gothos et Danos (*cf. Iord. 3, 23*), immo simul Gepidas (*cf. Iord. 17, 94*) ex ea antiquitus exisse legimus; *cf. 5, 30 p. 422, 2, ubi item laudatur Iordanis sagacissimus chronographus, item 4, 4 p. 175, 13. Freculfus 1, 2, 25 [16] (ad 1 praecipuum — a 6 Ex hac)*.

1 scandiae] *HPV*, scandziae *LY*, scanzia *OB*, scandzae *X*, scane *A* nimiam *LAOBXY* proceritatem *LA²BXY*, proceritem *A¹* sunt qu.] quamquam *A*, qu. sunt *X* 2 horum] *HPVLAXY*, illorum *OB* granni *AOXYZ*, granni *L* augandzi (auganzi *LA*, auganti *V*) eunixit (eun̄ *A*) aetel (hethel *A*) rugi *HPVLA*, augandzi eunixi gethel (getel *Y*) rugi *XY*, aigandziae eunixi gethelrugi *Z*, aganziae unixet (unixae *B*) ethelrugi (ethelrug *O^a*) *OB* arohi *L*, arachi *YZ* (non *X*) rami *O*, ranni *B*, rannii *AXYZ* 3 quibus . . . 4 inuenit errore non librariorum, sed epitomatoris loco suo mota videntur esse, qui locus fuit post p. 59, 15 expulerunt: *cf. indicem s. v.* Roduulf non ante multos] non ante omnes (sed *ins. B*) ante multos *OB* rodulf *AOBX*, rotolf *L*, roduf *YZ*, rodulfs *P* ad] a *V* theoderici *O* 4 gothorum *om. L* gremio] *HPV*, gremium *AOBXY* haec *L* 5 germanis] romanis *OB*, romanis germanis *Vind.*, inmanes *L* corp.] et corp. *A* pugnabant beluina saevitia] pugna seuitia *O*, infesti pugnae saevitia *B*, alii infestae seuitia pugnae pugnabant beluina seuitia *Vind.* 6 scandza] *HX*, scanzia *PVAO*, scanzia *B*, scandzia *Y* uelut *om. L* uagina] uagi *O* 7 berg *O*, berich *Frec.* gutti *A*, cothi *O* condam *O* 8 exientes] *HPVO Frec.*, exigentes *L*, exeuntes *ABXY* nomen loci] nomen loci nomen *O*, nomen loco *ABXYZ Frec.* odieque] *HP*, hodieque *VAXY*, hodie *OB*, ideoque *L* 9 illic ut fertur *om. A* gothiscandza *O*, gothiscantia *B*, gothisanza *L* uocantur *L*, dicitur *A* umerugorum *B* 10 insidiebant *P* castra metantes eoque proelio commisso *L* 11 uuandalos *LO^bXY*, uuandelos *O^a*, uuandalos *B*, uannalos *A* subiugabant *X^a* applicauere uict. ubi] *HPV*, applicuere uict. ubi *AXY*, appellauere uictoriis ibi *B*, appellauere uictoriis tr(?)ibus *O*, uictoriis applicauere ubi *L* 12 uero] uera *O* numerositatem *A¹* et *om. A* 13 perig *P*, berg *O*, berigh *Frec.* filemer *L* filio gadarigis] *HPV Frec.*, f. gadaregis *L*, filogudaregis *O*, filogud arigis *B*, filio gadaricus *XZ*, filio gadarico *Y*, filio radarigis *A*: *cf. c. 24, 121* consilium *A* 14 promouenter *O* exercitum *A* congr. dum qu. ad sc. peru. *A* 15 ocum *A*, outm *B* delectans *O*, delectato *B*, del. est *A* 16 et exercitus] exercitus *A*, exercitu et *B*, sed exercitus *Frec.* mediaetate] *HV*, medietate *rel.* 17 transiecerat *OB*, tragecerat *A* inseparabiliter *B*, miserabiliter *XY* cuiquam *A* ire *om. V* 18 his *VL* 19 reddit *XYZ* imper**** *V^a* 20 deprehenditur *A* attestationem] *HPV*, astestationem *L*, attestatione *BXY*, attestationi *A* 21 a *om. XYZ* longum *X^a* apu* *V^a*, apu* *V^bL*

Filemer dicitur in terras Oium emenso amne transposita, optatum potiti solum. nec IV
 mora ilico ad gentem Spalorum adveniunt consertoque proelio victoriam adipiscunt,
 exindeque iam velut victores ad extremam Scythiae partem, que Ponto mari vicina
 est, properant. quemadmodum et in priscis eorum carminibus pene storicu ritu in
 5 commune recolitur: quod et Ablavius descriptor Gothorum gentis egregius verissima
 adtestatur historia. in quam sententiam et nonnulli consensere maiorum: Ioseppus 29
 quoque annalium relator verissimus dum ubique veritatis conservet regulam et origines
 causarum a principio revolvat. haec vero quae diximus de gente Gothorum principia
 cur omiserit, ignoramus: sed tantu Magog eorum stirpe comemorans, Scythas eos et
 10 natione et vocabulo asserit appellatos¹⁾. cuius soli terminos, antequam aliud ad me-
 dium deducamus, necesse est, ut iacent, edicere.

Scythia si quidem Germaniae terre confines eo tenus, ubi Ister oritur amnis vel V 30
 stagnus dilatatur Morsianus, tendens usque ad flumina Tyram, Danastrum et Vago-
 solam, magnumque illu Danaprum Taurumque montem, non illum Asiae, sed pro-
 15 prium, id est Scythicum, per omnem Meotidis aditum, ultraque Meotida per angustias
 Bosfori usque ad Caucasum montem amnemque Araxem ac deinde in sinistram partem
 reflexa post mare Caspium, quae in extremis Asiae finibus ab Oceano eoroboro in
 modum fungi primum tenuis, post haec latissima et rotunda forma exoritur²⁾, vergens
 ad Hunnus, Albanos et Seres usque digreditur. haec, inquam, patria, id est Scythia, 31
 20 longe se tendens lateque aperiens, habet ab oriente Seres, in ipso sui principio litus

HPVLA O (inc. 16 amnemque) BX (YZ). Rav. 4, 5 p. 179 ad v. 13: et desuper ipsum fluvium Danapri . . . est . . . fluvius maximus Tanais, item fluvius Tiram, item Bagossolam: de quibus fluminibus testatur mihi Iordanis sapientissimus cosmographus. 4, 1 p. 168 (inde Guido p. 552 Parth.) ad v. 18: (Scythiam) Iordanis cosmographus in modum fungi scarifum esse dixit. Freculfus 1, 2, 25 [16] (ad 6 maiorum).

1 filemer] *HPVL*, filmer *ABXY* ocum *A*, ouim *B* tranposita *H* optatum potita solum *B*,
 optata potiti terra *A* 2 adipiscunt] *HPV* et ut vid. *Frec.*, adipiscuntur *LABXY* 3 partem post pro-
 perant *A* ponto] *HPVL Frec.*, pontico *ABXY* uina *A* 4 storicu] *HPVL^b*, stori *L^a*, historico
ABXY ritui *A* 5 et om. *A^aX* ablavius] *HVL Frec.*, ablavius *B*, aplavius *PA*, ablavius *XY*
 6 iosephus *BX*, ioseppus *YZ* 7 quoque om. *XY* conseruit *B* 8 reuoluit *B* 9 obmiserit *A*
 tantu magog] sic fere *Muellerhoffius* in litteris ad me a. 1864 datis et *Gutschmid* p. 127 ex *Iosepho* (v. i.):
 tantum (sic *HPVL*, tamen *ABXY*) ab hoc loco libri stirpe] *HPL*, stirpem rel. comemorans] *H*,
 commem. rel. eos om. *B* 10 soll] olim *B* terminus *L* 11 ut iacent edicere] *HPVBX*,
 (ut iacent) ediscere *Z*, ut iacent edisserere *Y*, ut nacentediceret *L*, ut iaceant dicere *B*, adiacentes dicere *A*
 12 confines] *HPVL*, confinis *ABXY* eatenus *XYZ* iste *L* 13 stagnus] et agnos *L*, stagnum
ABXY morsianus] *HPVLXZ*, mursianus *Y*, musianum *B*, morsiamon *A* tedens *A^a* tyram]
 thyrarn *P*, thiram *A*, tendens tiram *L^a*, terra *B* dastrum *XYZ* uagosolam] ioagosolam *B* 14 illu]
scripsi, illud *HPVLXYZ*, illum *B*, aliud *A* danaprum] danubrum *B*, danapirum (danaprum *A^a*) *A^b*
 sed proprium om. *B* 15 id est] idem *B* sithicum *P* aditum] ambitum *BXY* 16 araxem
P in sinistram partem] in sinistra parte *XYZ*, sinistra parte *OB* 17 quae] quod *A*, om. *B*
 in om. *A* ozeano *P* eoroboro] *HPVLXYZ*, euroboro *OB*, eboreo *A* 18 tenui *A* 19 hun-
 nus] *HP*, hunnis *V*, hunnos *LBX*, unnos *O*, hunos *AY* serens *X^a*, seros *A¹* 20 sui] suo *L*
 litus] ad litus *B*, post litus *A*

1) *Iosephus ant. 1, 6, 1: Μαγάγγης (Iapheti filius) δὲ τοὺς ἀπ' αὐτοῦ Μαγάγγας ὀνομασθέντας ἦξις, Σκύθας δὲ ὑπ' αὐτῶν (a Graecis) προσαγορευομένους. cf. Isidorus Goth. laud. c. 66 (ex Cassiodorio?): Gothorum antiquissima origo de Magog filio Iaphet fuit, unde et Scytharum genus extitit: nam iidem Gothi Scythica probantur origine satī. unde nec longe a vocabulo discrepant: demutata enim ac detracta littera Getae quasi Scythae sunt nuncupati. item etym. 9, 1, 27: Magog a quo quidam arbitrantur Scythas et Gothos traxisse originem. ibidem c. 89: Gothi a Magog filio Iaphet nominati putantur de similitudine ultimae syllabae, quos veteres magis Getas quam Gothos vocaverunt. respicit Isidorus Hieronymum quaest. Hebr. in Gen. 20, 2 (3 p. 318 Vall.) et ad Ezech. l. 11 (5 p. 405 Vall.), qui tamen Ambrosium (de fide 2, 16, 138) reprehendens negat Gog apud Ezechielem de Gothis accipiendum esse, immo Gothos eosdem esse atque Getas.*

2) *cf. Cassiodorus var. 3, 48: (montis) ima graciliora sunt quam cacumina et in mollissimi fungi modo superius extenditur, cum inferiore parte tenuetur.*

V Caspii maris commanentes; ab occidente Germanos et flumen Vistulae; ab arctu, id est septentrionali, circumdatur oceano, a meridiae Persida, Albania, Hiberia, Ponto
 32 atque extremo alveo Istri, qui dicitur Danubius ab ostea sua usque ad fontem. in eo vero latere, qua Ponticum litus attingit, oppidis haut obscuris involvitur, Boristhenide, Olbia, Callipolida, Chersona, Theodosia, Careon, Myrmicion et Trapezunta, quas in-
 33 domiti Scytharum nationes Grecis permiserunt condere, sibimet commercia prestaturos. in cuius Scythiae medium est locus, qui Asiam Europamque ab alterutro dividit, Riphei scilicet montes, qui Thanain vastissimum fundunt intrantem Meotida cuius
 34 paludis ¹⁾ circuitus passuum mil. CXLIII, nusquam octo ulnis altius subsidentis. in qua Scythia prima ab occidente gens residet Gepidarum, que magnis opinatisque am-
 bitur fluminibus. nam Tisia per aquilonem eius chorumque discurrit; ab africo vero magnus ipse Danubius, ab eoo Flutausis secat, qui rapidus ac verticosus in Istri
 34 fluenta furens divolvitur. introrsus illis Dacia est, ad coronae speciem arduis Alpibus emunita, iuxta quorum sinistrum latus, qui in aquilone vergit, ab ortu Vistulae fluminis per immensa spatia Venetharum natio populosa consedit. quorum nomina licet
 15 nunc per varias familias et loca mutentur, principaliter tamen Sclaveni et Antes no-

HPVLAOBX(YZ). Rav. 4, 3 p. 173 ad v. 4: Boristenida, Olbiapolis, Capolis Dori (dori corruptum est ex da vocabuli callipolida), Chersona, Theosiopolis, Careon, Trapezus. 5, 11 p. 369: Olivapolis, Poristenida, Calipolis, Cersona, Theodosia, Dosiopolis, Careon, Trapezus. 4, 14 p. 204 ad v. 12: fluvius Flatausis, citans Iordanem.

1 commanentes O germanus O iustulae B. fistule O arctu] HPV, arcto AOB, arcturo** L, arctoa XYZ id est om. A 2 septentrionali] sententrionali V, septentrione B a] et O meritiae P perside A 3 histiri O, histri BXY, histro A danubios P, danubio A ostea sua] HPV, hostea sua L, hostia sua O, ostio suo BXY, ostiis suis A 4 latere] loco latere O, loci latere B quam L litos P attigit A^a haut] O, aut HPVL, haud ABXY boristhenide] HPVXZ, boristhenide LY, boritthenidae (-diae O^a) O, borithenide B, horistende A 5 olpia L, obbia X callipolida] scripsi ex Ravennate collato Scylace c. 93: Ὀλβία καὶ λιμὴν· Καλλιπόλις καὶ λιμὴν, callipoda (calipoda OB) libri: diversi sunt Callipidae (cf. Strabo 12, 3, 21 p. 550) infra c. 5, 45 nominati chersono P, cersona L gareon Z: Careon cum collocetur inter Theodosiam et Myrmecium (cf. Strabo 7, 4, 5 p. 310), patet intellegi Panticapaeum, quod non potuit omittere qui recensabat Graeca oppida in litore Scythiae condita: sed erravit non librarius, at Iordanes auctorove eius Cassiodorius Graeco auctore usus imperite mirmicion LXYZ, mirmition B, mirmicion A trapeiunta HVO, trapeiunota PAB, trepeiunta L, trapeianta X, tarpicianta Y: Trapezus Rav. quas indomiti] HPL, quas indomitae VAXY, quasi indomitis O, quam ibi domitos B 6 scytharum OB, scythirum HPVL natione OB grecos AB commertium XY prestaturus O 7 scythiae medio BXY, medio scythiae A erupamque A alterutra A, alterutrum OB, utroque L 8 silicet P thanain] HPVL, tansain OB, thanain AX, thanim Y uatissimum H, uastissimam XY fundunt B^a intrantem meotidam YZ, intrantem meotidem X, intrante neotida O 9 circuidus O, circumitus X passium L, om. A¹ cXLIII] XY, centum quadraginta quattuor OB, clxiii HPVLA nosquam O, numquam A octo] septem XYZ subsidentes AOB 10 occidentes L gens residet] gens redit O, gens sedit B que m.] HVL, quae m. rel. ambitu O 11 tislam O, tislanus B, thisia YZ aliquilonem P chorumque] quorumque O africo] PAXY, afrigo O^b, africo B, africa HVL 12 eoo] euro OB flutausis] HPV, fluttausis A, fluctausis L, flutaus XY Duac., fluitans Z, flutausi B, flutasi O: Flatausis (al. flautasis) Rav.: probabile est in fluta latere fluvii Alutae nomen ex Prisco opinor male transcriptum secat B uertigosus HPV^bL, uestigosus V^a, uertigosus A histri BXY 13 diuoluitur] HPVLAOB, uoluitur XYZ illi OB dacia est] daclaeum O albibus O 14 emunita om. L quarum A qui] quod AB aquilone] HPVL, aquilonem AOBY, aquinalonem X uerget O ab] et ab B iustulae B 15 uenetharum] HPVXLXYZ, uenetharum A, uenit uuinidarum B, uenit uuinadarum O considet AXYZ 16 multentur A scauani AO, sclauani B, sclaueni Z et antes nominantur (dicuntur A) sclaueni om. XYZ

1) Orosius 1, 2, 4. 5: Riphaei montes . . . Tanaim fluvium fundunt qui . . . Maeotidas auget paludes.

minantur. Scлаveni a civitate Novietunense et laco qui appellatur Mursiano usque V 35
 ad Danastrum et in boream Viscla tenus commorantur: hi paludes silvasque pro ci-
 vitatibus habent. Antes vero, qui sunt eorum fortissimi, qua Ponticum mare curvatur,
 a Danastro extenduntur usque ad Danaprum, quae flumina multis mansionibus ab in-
 5 vicem absunt. ad litus autem Oceani, ubi tribus faucibus fluenta Vistulae fluminis 36
 ebibuntur, Vidivarii resident, ex diversis nationibus adgregati; post quos ripam Oceani
 item Aesti tenent, pacatum hominum genus omnino¹⁾. quibus in austrum adsidet gens
 Acatzirorum fortissima, frugum ignara, quae pecoribus et venationibus victitat. ultra 37
 quos distendunt supra mare Ponticum Bulgarum sedes, quos notissimos peccatorum
 10 nostrorum mala fecerunt. hinc iam Hunni quasi fortissimorum gentium fecundissimus
 cespes bifariam populorum rabiem pullularunt²⁾. nam alii Altziagiri, alii Saviri nun-
 cupantur, qui tamen sedes habent divisas: iuxta Chersonam Altziagiri, quo Asiae bona
 avidus mercator importat, qui aestate campos pervagant effusas sedes, prout armen-
 torum invitaverint pabula, hieme supra mare Ponticum se referentes. Hunuguri autem
 15 hinc sunt noti, quia ab ipsis pellium murinarum venit commercium: quos tantorum
 virorum formidavit audacia. quorum mansione prima in Scythiae solo iuxta paludem 38
 Meotidem, secundo in Mysiam Thraciamque et Daciam, tertio supra mare Ponticum
 rursus in Scythia legimus habitasse: nec eorum fabulas alicubi reperimus scriptas,

*HPVLA OBX (YZ). Rav. 4, 1 p. 168 (inde Guido p. 552 Parth.) ad v. 8: Chazaros . . . Iordanis
 Agaziroa vocat. Freculfus 1, 2, 25 [16] (a 16 quorum).*

1 sclauani *OB*, scaueni *A* ad civitatem *A* novietunense] *HPVA*, nouietuense *L*, nouieta-
 nense *XYZ*, noui et sclaulnorum unnense (-sem *B*) *OB*: intellegitur Noviodunum laco] *HPV*, loco *LO*,
 lacu *ABXY* appellatur] dicitur *A* mursianus *A*, musiano *O*, musianus *B* 2 commorantur]
 commanentes *A* hi] hic *O* silvasque] et silvas *A* pro] per *O* 3 antei *O^b* qua] *Y*,
 quia *HPVLAOBXZ* pontico mare *O*, pontico mari *B* turbatur *O*, turbantur *B* 4 a danastro]
 ad dan. *X*, a nastro *L* danaprum] danubrum *O*, danubium *B* ab om. *A* 5 adsunt *A*
 ad] a *A* autem] enim *XYZ* oeni *A* fistule *O*, iustulae *B* 6 uidiuarii] *HPLAXYZ*,
 uidiuarii *V*, uidiuarii *OB*: infra 17, 96 dicuntur Vividaril] et *XYZ* 7 pagatum *O* omni-
 nu* *O* austrum obsident *L*, austro adsedit (assedidit *B*) *OB* 8 acatzirorum] *HLAXYZ*, acatzyrorum
P, acatirorum *V*, agatzirorum *OB*: Agaziri *Ruv.*, 'Αξάρζιροι *Priscus* (scilicet Κάρζιροι fr. 8 p. 83 *Muell.*,
 'Ακατζιροι ib. p. 82, 'Αξάρζιροι fr. 30 p. 105 et fr. 37 p. 107) ignora *O* quae] qua ea *O*, quia
 ea *B* uictat *L*, nectitant *O*, uictitatat *B* 9 distendunt] *H¹(?)P^bVOX* *Duac.*, disten***** *P^a*,
 distunt *L*, distenduntur *H²ABY* super *PA* vulgaram *V*, burgaram *O* sedes om. *P^a*
 10 fortissimorum] *HPVLO*, fortissimarum *ABXY* fecundissima *XY* 11 cespes] cipes *O*, stipes *B*
 rabie *A* pullularunt] popularunt *OB* altziagiri] *HPVLAXY*, altziagri *Z*, **aulziagri *O*, aulziagri *B*
 sauir] auiri *B*, fauir *A*: sunt Σάβιροι *Prisci* fr. 30 p. 104 *Muell.*, similiter alii nuncupatur *H*, nun-
 cupatus *P* 12 tamen] tantum *XYZ* diuersas *OB* altziagiri] *HY*, ultziagri *PV*, ultziagiri *X*,
 ultziagri *Z*, uultziagri *L*, autziagiri *A*, aulziagiri *O*, aulziagri *B* 13 qui aestate] *LB*, quia aestate
 (eestate *P^a*) *HPVOXY*, qua egestate *A* peruagant] *O^bYZ*, peruagantur *ABX*, peruacant *HPVLO^a*
 effusas sedes] *HPVLXZ*, effusas sedes (habentes *ins. B*) *OB*, effusis sedibus *A*, effusas *Y* 14 inuitae-
 nerint *P*, inuenerit *A* pontico *O* hunuguri] *HVLAXZ*, hunugguri *P*, uniguri *L*, hunucari *O^bB*,
 hunu**** *O^a*, hunuguri *Y*: 'Ονόγοροι *Priscus* fr. 30 p. 104 *Muell.*, patria Onogoria *Ravennas* 4, 2 p. 170
 autem] enim *XYZ* 15 quia] qui *O*, quod *A* bellium *O* uenit om. *L* commertium *V*,
 cummertium *PO* 16 audaciam *HPV* quorum] fortasse Gothorum mansione prima] *HPVL*,
 mansionem prima *O^a*, mansionem primam *AO^bXY*, mansionem primam esse *B* iusta *PA* 17 se-
 cunda *VA* mysiam thraciamque et daciam] *HPV*, misiam traciam quem traciam (*sic*) *L*, mensiam tra-
 tiasque et daciam *O*, maesiam thraciaque et dacia *A*, maesia traciaque et dacia *B*, mysiam (misiam *Y*) thra-
 ciasque et daciam (datiam *Y*, dacia *Z*) *XYZ* tercio *P*, tertia *VA* ponticu *O* 18 rursus] rur-
 sumque *L* scithiam *LO* abitasse *PV*, fuisse *A* aliculi *O*

1) cf. quae sub Theodorici nomine Cassiodorus var. 5, 2 scripsit Haestis 'in Oceani litore' constitutis et regis amicitiam expetentibus.

2) cf. Cassiodorus var. 3, 6: pullulat ex uno genere quadrifariam decus.

V qui eos dicunt in Britannia vel in unaqualibet insularum in servitute redactos et in unius caballi praetio a quodam ereptos. aut certe si quis eos aliter dixerit in nostro urbe, quam quod nos diximus, fuisse exortos, nobis aliquid obstrepebit: nos enim potius lectioni credimus quam fabulis anilibus consentimus.

39 Vt ergo ad nostrum propositum redeamus, in prima sede Scythiae iuxta Meotidem 5 commanentes praefati, unde loquimur, Filimer regem habuisse noscuntur. in secunda, id est Daciae, Thraciaeque et Mysiae solo Zalmoxen, quem mirae philosophiae eruditionis fuisse testantur plerique scriptores annalium. nam et Zentam prius habuerunt eruditum, post etiam Dicineum, tertium Zalmoxen, de quo superius diximus. nec de-

40 fuerunt, qui eos sapientiam erudirent. unde et pene omnibus barbaris Gothi sapien- 10 tiores semper extiterunt Grecisque pene consimiles, ut refert Dio, qui historias eorum annalesque Greco stilo composuit. qui dicit primum Tarabosteseos, deinde vocatos Pilleatos hos, qui inter eos generosi extabant, ex quibus eis et reges et sacerdotes ordinabantur¹⁾. adeo ergo fuere laudati Gaetae, ut dudum Martem, quem poetarum fallacia deum belli pronuntiat, apud eos fuisse dicant exortum. unde et Vergilius²⁾: 15

41 'gradivumque patrem, Geticis qui praesidet arvis'. quem Martem Gothi semper asper- rima placavere cultura (nam victimae eius mortes fuere captorum), opinantes bellorum praesulem apte humani sanguinis effusione placandum. huic praede primordia vovebantur, huic truncis suspendebantur exubiae, eratque illis religionis preter ceteros in-

42 sinuatus affectus, cum parenti devotio numinis videretur inpendi. tertia vero sede 20 super mare Ponticum iam humaniores et, ut superius diximus, prudentiores effecti, divisi per familias populi, Vesegothae familiae Balthorum, Ostrogothae praeclaris Amalis serviebant.

HPVLAOBX (YZ) Freculfus l. c.

1 qui] quae A servitute] HPVO, servitutem LABXY in om. A 2 canalli O, cabilli P
a quodam] quandam O, quondam B nostro urbe] HPVO, nostro orbe LBXY, nostra urbe A 3 quam
quod] quam ut A, quanquam XYZ exortus P, exhortos V obstrepebit B, obstrepet AXY lect.
pot. B 4 consentimus in prima sede sc. (sc. sede A) iuxta] contendimus prima sede scythiae
(scythiae B) ut ergo ad nostrum in (in om. B) propositum (propos. B) redeamus hii (hi B) iuxta OB 5 meoti-
dem] m. paludem AXYZ 6 filimer L nuscutur P passim secundo OB 7 thraciaeque et
mysiae] traciaeque et mesiae O, thraciae moesiaeque A zalmoxen] HPVLBXY Frec., zalmosen O, zal-
monen A^a, zalmozen A^b philosophiae er.] HPVLAOX^a Frec., philosophicae er. BX^bY 8 tentantur
V lerique O annalium om. A zentem Frec. primum A 9 eruditam O post]
pst L dicineum] HPVAXYZ, dicinium L, dicineum B, dcentum (sic) O: dycineus sive dicinius Frec.
zalmoxen] HPVBXY Frec., dalmozen L, zalimoxem O, zalmozen A superius om. A 10 sapientia
A bene L gothis H sapientioris HP 11 semper om. A refret O historias
eorum annalesque] eorum annales A 12 stilo] sermone A dixit OB tarabostereos O, zarabo-
stereos B, strabostes eos L, thorabostes eos YZ teinde P, qeinde (sic) A uocatos] HPVLA, uoci-
tatos OBXY 13 hos] his O 14 ordinabuntur O ergo om. L fuerunt A gaetae] H,
gaete V, getae rel. 15 dum O dicant fuisse (sic) A uerillius O, uirgilius LAXY 16 gra-
diumque HPO greticis O martem om. A semper om. OB 17 plaguere O eius
om. V opinantes] opinantur et XZ, opinantur enim Y 18 praesidem XY aptius OB san-
guinis om. A plagandum O uouebantur] mouebantur B, uouebant A 19 trunci A sub-
pendebantur P exubiae] HPVO, exuuiiae LABXY regionis P^a pr. cet. om. OB insi-
nuatos O 20 effectus A numinis V, nominis OB, numini XYZ sedes LBXY, sedis O
21 supra A Frec. superius] iam A diximus om. L 22 uesegothae X, uaesegothae Z, uuisi-
gothae Y, uesogothae L balthorum AO, balzorurum B

1) cf. Dio 68, 9: ἐπεπόμφει μὲν (Decabalus) . . . πρέσβεις οὐκ ἔτι τῶν χωμητῶν ὡσπερ πρότερον, ἀλλὰ τῶν πιλοφόρων τοὺς ἀρίστους. *Cassiodorus tamen non tam Cassii Dionis annales adhibuit quam Getica Dionis Chrysostomi, in quibus similia narrata esse fidem facit oratio auctoris LXXII de habitu (2 p. 363 Reiske): ἐνθα ἐπίστευε βλέπουσιν ἀνθρώπους τοὺς μὲν τινὰς πῖλους ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς ἔχοντας, ὡς νῦν τῶν Θρακῶν τινὲς τῶν Γετῶν λεγομένων.*

2) Aen. 3, 35.

Quorum studium fuit primum inter alias gentes vicinas arcum intendere nervis, V 43
 Lucano¹⁾ plus storico quam poeta²⁾ testante: 'Armeniosque arcus Geticis intendite
 'nervis'. ante quos etiam cantu maiorum facta modulationibus citharisque canebant,
 Eterpamara, Hanale, Fridigerni, Vidigoiae et aliorum, quorum in hac gente magna opinio
 5 est, quales vix heroas fuisse miranda iactat antiquitas. tunc, ut fertur, Vesosis Scy- 44
 this lacrimabile sibi potius intulit bellum, eis videlicet, quos Amazonarum viros prisca
 tradit auctoritas, de quas et feminas bellatrices Orosius in primo volumine professa
 voce testatur³⁾. unde cum Gothis eum tunc dimicasse evidenter probamus, quem cum
 Amazonarum viris absolute pugnasse cognoscimus, qui tunc a Borysthene amne, quem
 10 accolae Danaprum vocant, usque ad Thanain fluvium circa sinum paludis Meotidis
 consedebant. Thanain vero hunc dico, qui ex Ripheis montibus deiectus adeo preceps 45
 ruit, ut, cum vicina flumina sive Meotis et Bosforus gelu solidentur, solus amnium
 confragosis montibus vaporatus, numquam Scythico duriscit algore⁴⁾. hic Asiae Eu-
 ropaeque terminus famosus habetur⁵⁾. nam alter est ille, qui montibus Chrinnorum
 15 oriens, in Caspium mare dilabitur. Danaper autem ortus grande palude, quasi ex 46
 matre profunditur⁶⁾. hic usque ad medium sui dulcis est et potabilis, piscesque nimii

HPVLAOBX (YZ). Rav. 2, 20 p. 115 ad v. 13: dicunt quod ipse Tanais inter Asiam et Europam dividat. Freculfus l. c. (ad v. 7 auctoritas).

1 studio *OB* arcum] *VY*, arcum *HPL* *Freec.*, arcus *AOBX* intendere] tendere *B*⁶ 2 sto-
 rico] *HPVL*, historico *AOBXY* poete *O* armenios quoque arcos geticis *O* intendite] inten-
 dere *XY* 3 ante quos etiam cantu (cantus *H*, cantum *O*)] *libri*: hic namque cantu m. f. modulationibus-
 que et citharis canebant *Freec.*: *scr.* antiquitus etiam cantu 4 eterpamara hanale] *HPLA*, eterbamara ha-
 nale *V*, et spamara (*om.* hanale) *O*, ethespameræ (*om.* hanale) *B*, et herpamara hanale *X*, et herpamara halane
Y vidigoiae] *HVX*, vidigoiae *PA*, vidigoiae *L*, vidigothæ *Y*, vidigule (-lae *B*) *OB*, vidigitus *Z*
 magna] mana *HP*, *om.* *OB* opinio] copia *A* 5 quale *O* iactat ant.] liciat antiqui etas *O*
 vesosis] *HPOBXYZ*, vesozis *AV*, vesolis *L*, Vesozes *Freec.* 6 lacrimabile] lacrimabi *L* sibi *om.* *L*
 int. pot. *V* uidel.] scilicet *L* quos] quod *O* amazonum *A* 7 de quas et] *HPVL*, de
 quibus et *XY*, de quas *O*, de quis *B*, de quibus *A* foeminis bellatricibus *A* orosius] et or. *OBXY*
 uolumine] libro *A* prouessa *P* 8 tunc *om.* *LOB* demigasse *O* probanus *P* 9 ama-
 zonum *A*² (amazon** *A*) *B* absolute *O* aborystehene *X* 10 acole *V*, acolle *HP* danu-
 brum *O*, danubium *B* tanain *O*, tanaim *B*, thanaim *AXY* circum *A* 11 consedebant *om.* *L*
 tanain *LOB*, thanaim *AXY* muntibus *O* desectus *XYZ* adeo] adit et *Z* 12 meotis et]
 aneotis et *O*, meotis siue *XY* bosforos *O* solum *L* amnium] animum *O*, annium *L*, omnium
AYZ (*non X*) 13 uaporatur *A* duriscit] *HPVO*, durescit *LABY*, durescat *X* albore *L*, gelu
A asiam europamque *O*, inter asiam europamque *B* 14 terminus] *LABXY*, terminus *HPVO*
 famosos *O* aliter *O* chrinnorum *AOB*, chrinnorum *L* 15 dilabitur] *HPVLAOBXY* dana-
 per . . . profunditur *om.* *L* danaper] *AXYZ*, danuper *O*, denuper *B*, daniper *HPV* autem] enim
XYZ orti *O*, orta *B* grande] *HPV*, grandi *rel.* 16 mare *O*, mari *B* medium] nedium *O*
 piscesque *A*, pisque *H* nimie *O*

1) *Pharsal.* 8, 221.

2) *cf. Martialis* 14, 194 de *Lucano*: sunt quidam, qui me dicant non esse poetam. *Seruius ad Aen.* 1, 382: *Lucanus* . . . ideo in numero poetarum esse non meruit, quia videtur historiam composuisse, non poema. *Isidorus orig.* 8, 7, 10: *Lucanus* ideo in numero poetarum non ponitur, quia videtur historiam composuisse, non poema.

3) *Oros.* 1, 14: *Vesozes* rex *Aegypti* . . . *Scythia* bellum primus indixit . . . *Scythae* . . . *Vesozem* territum refugere in regnum cogunt *cel.* c. 15: apud *Scythas* duo regni iuvenes *Plynos* et *Scolopythus* . . . *ingentem* iuventutem secum traxere . . . per insidias trucidantur. horum uxores exilio ac viduitate permotæ arma sumunt . . . *Amazones* dictæ.

4) *Mela* 1, 19, 115: *Tanais* ex *Riphaeo* monte deiectus adeo praeceps ruit, ut, cum vicina flumina tum *Maeotis* et *Bosphorus* tum *Ponti* aliqua brumali rigore durentur, solus aestus hiememque iuxta ferens idem semper et subsimilis incitatusque decurrat.

5) *cf. Orosius* 1, 2, 4. 52.

6) *Mela* 2, 1, 7: *Callippidas* *Hypanis* includit: ex grandi palude oritur, quam matrem eius accolae appellant et diu qualis natus est defluit.

V saporis gignit, ossa carentibus chartellagine tantum habentes in corporis continentiam¹⁾. sed ubi fit Ponto vicinior, parvum fontem suscipit, cui Examphoeo cognomen est, adeo amarum, ut, cum sit quadraginta dierum itinere navigabilis, huius aquis exiguis inmutetur, infectusque ac dissimilis sui inter Greca oppida Callipidas et Hypannis in mare defluat²⁾. ad cuius ostia insula est in fronte, Achillis nomine³⁾. inter hos terra⁵ vastissima, silvis consita, paludibus dubia.

VI 47 Hic ergo Gothis morantibus Vesosis, Aegyptiorum rex, in bellum inruit, quibus tunc Tanausis rex erat. quod proelio ad Phasim fluvium, a quo Fasides aves exortae in totum mundum epulis potentum exuberant, Thanausis Gothorum rex Vesosi Aegyptiorum occurrit, eumque graviter debellans in Aegypto usque persecutus est, et nisi¹⁰ Nili amnis intransmeabilis obstetissent fluentia vel munitiones, quas dudum sibi ob incursiones Aethiopum Vesosis fieri praecepisset, ibi in eius eum patria extinxisset. sed dum eum ibi positum non valuisse laedere, revertens pene omnem Asiam subiugavit⁴⁾ et sibi tunc caro amico Sorno, regi Medorum, ad persolvendum tributum subditos fecit. ex cuius exercitu victores tunc nonnulli provincias subditas contuentes et in omni¹⁵ fertilitate pollentes deserta suorum agmina sponte in Asiae partibus residerunt. ex quorum nomine vel genere Pompeius Trogus Parthorum dicit extitisse prosapiem⁵⁾.

HPVLAOBX(YZ).

1 ossa carentibus] HPVLO, ossibus carentes ABXY chartellagine] HPV^b, cartellagine V^a, cartilaginem L, cartilaginem OB, cartilaginem AY, chartilaginem X tantum] taman XY continentia B
2 fit om. L uicinior] uino L fomitem suscepit O ex amplexu OB cognomen] nomen L
3 nauicabilis HPV 4 suis HPV L, sibi A greca (grega B) oppida] grecas XYZ hypannis]
HPVLA, hypannis X, hippanis Y, hipanis O, hippanis Z, impanis B 5 suius O hostiam LO
7 gottis O commorantibus L uesosis] HP^bV BXY, nesosis P^a, uesozis A, uesois L, uesossis O
aegythiorum O bellum] belum P, belluit O irruit V, ruit A quisbus O 8 tunc om. L
thanausis XZ, taunasis OB, tuasis L quod proelio] HPV, quod praelium L, quo pr(o)elio AOBXY
pasim P^a, fastm AXY fluminum A fasides] HPV LXY, phasides AOB 9 toto (todo O) mundo
AOBXY potentium O, potencium A exuperant B thanausis (?) L, taunasis OB uesozis
A, uesozis O 10 occurrit] regi occ. LA aegypto] HPV, (a)egyptum AOBXY, egyptum L 11 amnis om. A
obstetissent] HPV O, obstetissent ABXY, obstetisset L fluentia om. L ob om. O
12 uesoses O, uesozis A praecepisset] HL, praecoepisset B, praecipisset PV, percipisse O, praecipissent
X, praecipit AY eum patria] AOBXY, semper patria HPL, patria semper V 14 carum amicum B
sornu OXYZ, sornum B rege O¹, regem O²B subdito O, subditum B 15 tunc exerc. uict.
A in om. A 16 deserta suorum agmina] HPVLO, deserto s. agmine ABXY sponte] ponte P
residerunt] HPVLAOB, resederunt XY 17 trogus] trogas HPV O extetisse O, esse A prosapiem]
HPVOB, prosapiaem L, prosapiam AXY

1) *Mela* 2, 1, 6: Borysthenes . . . alit laetissima pabula magnosque pisces, quibus et optimus sapor et nulla ossa sunt. *Solinus* 15, 1: in (Borysthene) pisces egregii saporis et quibus ossa nulla sunt nec aliud quam cartilagine tenerrimae.

2) *Mela post adlata supra p. 65 not. 6 pergit*: tantum non longe a mari ex parvo fonte cui Examphoeo cognomen est adeo amaras aquas accipit, ut ipse quoque iam sui dissimilis et non dulcis hinc defluat. Asiaeos proximus inter Callippidas Asiaeque descendit.

3) *Mela* 2, 7, 98: Leuce Borysthenis ostio obiecta (insula) parva admodum et quod ibi Achilles situs est, Achillea cognomine.

4) *Iustinus* 1, 1, 6: fuere . . . Vezosis (vezoris, vizosis *similiterae libri*, Sesosis *edd.*: Vesores *vel* Vesozes *Oros.* 1, 14) Aegypti et Scythiae rex Tanaus, quorum alter in Pontum, alter usque Aegyptum excessit. 2, 3, 8: primus Scythias bellum indixit Vezosis (*libri ut supra*) rex Aegyptius . . . Scythae . . . legatis respondunt . . . non expectaturos Scythas dum ad se veniatur . . . nec dicta res morata . . . rex . . . in fugam vertitur . . . Scythas ab Aegypto paludes prohibuere. inde reversi Asiam perdomitam vectigalem fecere.

5) *Iustinus* 2, 1, 3: cum ipsi (Scythae) Parthos Bactrianosque, feminae autem eorum Amazonum regna condiderint. *cf. Arrianus Parth.* (*apud Photium cod. 58*): Πάρθους δὲ φησὶν ἐπὶ Σισσώστριδος τοῦ Αἰγυπτίου βασιλέως καὶ Ἰανδύσου (Ταναύσου *legit Trogus*) τοῦ Σκυθῶν ἀπὸ τῆς σφῶν χώρας Σκυθίας εἰς τὴν νῦν μετοικῆσαι.

unde etiam hodieque lingua Scythica fugaces quod est, Parthi dicuntur¹⁾, suoque generi VI
respondentes inter omnes pene Asiae nationes soli sagittarii sunt et acerrimi bellatores.
de nomine vero, quod diximus eos Parthos, fugaces, ita aliquanti aethymologiam traxe-
runt, ut dicerent Parthi, quia suos refugerunt parentes. hunc ergo Thanausim regem
5 Gothorum mortuum inter numina sui populi coluerunt.

Post cuius decessum et exercitu eius cum successores ipsius in aliis partibus ex- VII 49
peditione gerentibus feminae Gothorum a quadam vicina gente temptantur in praeda.
quae doctae a viris fortiter resisterunt hostesque super se venientes cum magna vere-
cundia abigerunt. qua patratae victoria fretaque maioris audacia invicem se coh-
10 tantes arma arripiunt elegendesque duas audentiores Lampeto et Marpesia principatui
subrogarunt. quae dum curam gerunt, ut et propria defenderent et aliena vastarent, 50
sortitae Lampeto restitit fines patrios tuendo, Marpesia vero feminarum agmine sumpta
novum genus exercitui duxit in Asiam²⁾, diversasque gentes bello superans, alios vero
pace concilians, ad Cauchasum venit, ibique certum tempus demorans loci nomen de-
15 dit Saxum Marpesiae, unde et Vergilius³⁾: 'ac si dura silex aut stet Marpesia cautes',
in eo loco, ubi post haec Alexander Magnus portas constituens Pylas Caspias nomi-
navit, quod nunc Lazorum gens custodit pro munitione Romana. hic ergo certum 51
temporis Amazonas commanentes confortati sunt. unde egressi et Alem fluvium, quod
iuxta Gargaram civitatem praeterfluit, transeuntes, Armeniam, Syriam Ciliciamque,
20 Galatiam, Pisidiam omniaque Asiae loca aequa felicitate domuerunt; Ioniam Eoliamque

HPVLAOBXY(YZ).

1 lingua] litna (sic) O	quod] id A	parti O	genere L	2 nat. as. A	3 quo A
fugaces] id est fugaces B	ethim. al. A	4 dicerent] HPVLOXY, dicerentur AB			fugerunt A
taunasim OB	5 mortuum om. OB	nomina L, nomini O	6 et om. P ^a AB		exercitum LOX
cum successores] HPVL, cum sessoribus O, cum sessoribus B, cum successore AY, a successoribus X in om. A					
expeditionem] HPVL, expeditionem AOBXY					
7 gerentibus] gerente AB temptantur]					
temptatae B, tentate O	praeda] HPV, preda L, pr(a)edam AOBXY	8 duct(a)e OB: fortasse edoctae	resisterunt] HPVL, restiterunt AOBXY		
se om. LO					
9 abigerunt] V, abigerunt P, abierunt HL(?)O,					
abegerunt ABXY					
qua] quae B	patratae] HPV, patrate L, parate O, patrata ABXY	victoriae O			
fretaque (que om. A) maioris (maiori ABXY) audacia (audaciae O)] fortasse factaeque maioris audaciae					
cohortantur A					
10 corripunt A elegendesque] HPV LX, eligentesque AOBXY					
duos L au-					
dantiores XY lampeton XY marpesia] O, marpesiam B, marpesiam V, marpesiam A,					
marsepeia L, marsepeiam XY					
11 subrogarent O, subrogauerunt AXY					
gerunt ut et] XY, gerunt ut					
AOB, geruntur et HPVL					
propria] patriam XYZ, pria A ¹					
defenderint O					
12 sortitae lampeto					
(lampeto L)] sortito lamp. B, fortiter l. Z, lampeto sorte A, lampeto (om. sort.) X					
fines] ad fines VX					
patrias Z					
tuendo] HPB, tuendos VLAOXY, tuendas Z					
mapesa A, marsapeia L, marsepia Y (non X)					
sumpta] HPV, sumpto LAOBXY					
13 exercitui] HPV, exercituum L, exercitus AOBXY					
duxit] di-					
rexit A					
diuersasque gentes] diuersosque OB					
alios] alias XY, aliosque A					
14 conciliaris (sic) A					
cauchasum] HPV, cauchasum AOBXY, causam L					
certo tempore demorata A					
loci] HPVLOXY, loco AB					
15 marsepeiae L, marsepeiae XY, marp A					
unde . . . marpesia om. OB					
et om. A uergilius] H,					
uirgilius PV LAXY					
ac si] quam si Vergilius					
marsepeia XY, marsepeia A					
cautis B, cauti O, cuutes L					
16 in eo loco om. A					
haec] hoc A, om. YZ (non X)					
17 quod] quas AXY					
lazurum P ^a , lazaram					
O ^a , lazorum XYZ					
certum tempus (sic) post amazones A					
18 amazonas] HPV, amazones LA, amazon(a)e					
OBXYZ					
confortati] HPV L, confortatae AOBXY					
egressi et alem] HV, egress***alem P ¹ , egressae					
(-sae P ²) talem P ² L, egressae etalem (aetalem X) AOXYZ, egressae et alim B					
quod] HPV O, qui					
LABXY					
19 iuxta om. A					
gargarum OB: intelleguntur Gangra Paphlagoniae					
perduit OB					
armenia O					
siriam VLAO					
cylliciamque PVB, cilliamque O					
20 gal. pisiriam P, gal. psidiam L,					
galiciamque pisidium (sic) B, pissidiam galaciam A					
loca] oppida B					
aeque OX					

1) *Iustinus* 41, 1, 1. 2: Parthi . . . Scytharum exules fuere. hoc etiam ipsorum vocabulo manifestatur, nam Scythico sermone exules Parthi dicuntur.

2) *Iustinus* 2, 4, 12—14: duae his (Amazonibus) reginae fuere Marpesia (martsesia *codd.*) et Lampeto, quae in duas partes agmina diviso . . . vicibus gerebant bella, soli terminos alternis defendentes . . . itaque maiore parte Europae subacta Asiae quoque nonnullas civitates occupavere. *cf. Oros.* 1, 15.

3) *Aen.* 6, 471.

VII conversae deditas sibi provincias effecerunt. ubi diutius dominantes etiam civitates castraque suo in nomine dicaverunt. Ephesi quoque templum Dianae ob sagittandi ac venandi studium, quibus se artibus tradidissent, effusis opibus mirae pulchritudinis 52 condiderunt¹⁾. tale ergo Scythiae genitae feminae casu Asiae regna potitae per centum pene annos tenuerunt²⁾ et sic demum ad proprias socias in cautes Marpesios, quas 5 superius diximus, repedarunt, in montem scilicet Caucasi³⁾. cuius montis quia facta iterum mentio est⁴⁾, non ab re arbitror eius tractum situmque describere, quando maxi- 53 mam partem orbis noscitur circuire iugo continuo. is namque ab Indico mare surgens, qua meridiem respicit, sole vaporatus ardescit; qua septentrione patet, rigentibus ventis est obnoxius et pruinis⁵⁾. mox in Syriam curvato angulo reflexus, licet amnium 10 plurimos emittat, in Vasianensem tamen regionem Eufратem Tigrimque navigeros ad opinionem maximam perennium fontium cupiosis fundit uberibus. qui amplexantes terras Syrorum Mesopotamiam et appellari faciunt et videri, in sinum rubri maris fluenta 54 deponentes. tunc in boream revertens Scythicas terras iugus antefatus magnis flexibus pervagatur atque ibidem opinatissima flumina in Caspium mare profundens Araxem, 15 Cysum et Cambisen continuatoque iugo ad Ripheos usque in montes extenditur. indeque Scythicis gentibus dorso suo terminum praebens ad Pontum usque descendit, consortisque collibus Histri quoque fluenta contingit, quo amne scissus dehiscens Scythia 55 quoque Taurus vocatur. talis ergo tantusque et pene omnium montium maximus excelsas suas erigens summitates naturali constructione praestat gentibus inexplugnanda 20

HPVLA OBX (YZ). Rav. 2, 12 p. 77 ad v. 15: flumina id est Araxes Mardes Coapis Bactros Terdon Cyros Cisson Cambissis, ex quibus fluminibus merguntur in oceano Caspio. *idem* 2, 20 p. 115 ad v. 16: Caucasi montes secum Caspios amplectentes magnumque flexum per longum intervallum dantes se cum . . . montibus Rimpheais adunant.

1 effecerunt O etiam om. O (in transitu a pagina ad paginam) B 2 dicauerunt] indicauerunt P, dedicauerunt A 3 ac] que (sic) A uenandis P operibus O mira pulchritudine XY 4 condiderunt] effecerunt L tale] HPVA, tali LOB, tales XYZ scythiae genitae] HVL, scythiae genitate P, scythiae gentae A, scythia gente O, scythia gente Z, scythiae gentis B, scythia genitae XY asiae regno B, regna asiae XY potitae] potitae*** P 5 domum P^a proprios L marpesios] HPVLO, marpesias B, marsepias AXY 6 repedarunt AX monte LOB caucaso B, caucasm A 7 re] se O tractatum O 8 urbis O noscitur PV circumire X his V mare] HPV, mari LAOBXY 9 quam O^a meridie O res apicit P uap.] inuaporatus PA 10 in om. P^a siria O amnium] tamnium P, animum A 11 plurimus P uasianensem] HPVLA, asianensem XYZ, asianam O, asianam B tamen] tantum XYZ eufратem AO tigrinque O nauigeros] BXY, nauigerosi HPL, nauigeros* V, nauigero O, nauigeros sed A 12 opinionem A cupiosis] HP, copiosis rel. uberius O quamplexantes P 13 syrorum] assiriorum OB appellari] AOBXY, apellari L, appella HPV 14 terres V iugum antefatum ABXY magis flexionibus (sic) A 15 ibidem] ibi XYZ 16 cysum] HPVOX, cisum L, cissum B, cydnum Y, cirum A, cyrum Pollingensis coniectura felici: Ravennas Cisson cambisen] HPVLBX, cambisent O^a, cambisem AO^bY rifeos O que om. B in om. AOBXY 17 descendit] HPVO, descendit LBXY, descendere A 18 contingent HPV quod O amnis scissus dehiscens O, amnis eis. sus. dehiscit (sic) B scythia] in scythia AB 19 quoque om. A uocatur] dicitur A 20 erigens] regens OB

1) *Iustinus* 2, 4, 14. 15: (Amazones) maiore parte Europae subacta Asiae quoque nonnullas civitates occupavere: ibi Epheso multisque aliis urbibus conditis *cel.* *cf.* *Oros.* 1, 15.

2) *Orosius* 1, 16: mulieres patria profugae Europam atque Asiam . . . intraverunt pervagatae sunt deleverunt: centum paene annis . . . tenuerunt . . . (Gothorum) feminae maiorem terrarum partem immensis caedibus deleverunt.

3) *Iustinus* post verba supra not. I allata: partem exercitus cum ingenti praeda domum dimittunt. *cf.* *Oros.* l. c.

4) *cf.* § 50.

5) *cf.* *Solinus* 38, 10: mons Taurus ab Indico primum mari surgit . . . § 12: . . . nominatus . . . ubi in excelsissimam consurgit sublimitatem Caucasus . . . § 13: quantus meridiem videt, sole inaequatur: quidquid septemtrioni oppositum est, vento tunditur et pruina.

munimina. nam locatim recisus, qua disrupto iugo vallis hiatu patescit, nunc Caspias VII
 portas, nunc Armenias, nunc Cilicas¹⁾, vel secundum locum quale fuerit, facit, vix
 tamen plastro meabilis, lateribus in altitudinem utremque desectis, qui pro gentium
 varietate diverso vocabulo nuncupatur. hunc enim Lammum, mox Propanissimum In-
 5 dus appellat; Parthus primum Castram, post Nifatem edicit; Syrus et Armenus Tau-
 rum, Scythia Cauchasum ac Rifeum, iterumque in fine Taurum cognominat; aliaeque
 complurimae gentes huic iugo dedere vocabulo²⁾. et quia de eius continuatione pauca
 libabimus, ad Amazonas, unde divertimus, redeamus.

Quae veritae, ne eorum prolis rariseret, vicinis gentibus concubitu petierunt, VIII 56
 10 facta nundina semel in anno, ita ut futuri temporis eadem die revertentibus in id
 ipsum, quidquid partus masculum edidisset, patri redderet, quidquid vero feminei
 sexus nasceretur, mater ad arma bellica erudiret: sive, ut quibusdam placet, editis
 maribus novercali odio infantis miserandi fata rumpebant³⁾. ita apud illas detestabile
 puerperium erat, quod ubique constat esse votivum. quae crudelitas illis terrorem 57
 15 maximum cumulabat opinionis vulgatae. nam quae, rogo, spes esset capto, ubi in-
 dulgere vel filio nefas habebatur? contra has, ut fertur, pugnavit Hercules, et Melanis
 pene plus dolo quam virtute subegit. Theseus vero Hippoliten in praeda tulit, de
 qua et genuit Hypolitum⁴⁾. hae quoque Amazones post haec habuere reginam nomine

HPVLAOBX(YZ).

1 locatim] locatum Y, paulatim locatim Z, paulatim X rec.] rec. est A qua] qui O disrupto X
 pat. hiatu A 2 cilicias L quale fuerit] qualis f. AB, aequalem XYZ uix] iuxta A 3 tamen]
 tantum XYZ plastris L meabiles O, measibiles P^a utremque] HPV, utrimque AB, utrum-
 que LO, om. XYZ desectis] directis AO(?)B 4 nuncupantur A lammum] HPVXY, laminum
 LO, lamnum Z, iamnum B, iamnum A propanissimum] HPVL, propanissum AXY, propanisum Z.
 propanissimum OB intus P^a 5 prima A castram] HPVLXZ, castrum O, castra ABY ni-
 facem LOBZ edictis P^a, edicet O armenius ABY 6 scythia] HPX, scitha VL, scithi OB,
 scythia YZ cauchasum] HPV, caucasum LABXY, caucasum O finem L cognominant OB,
 uocat A aliaeque complura OB 7 uocabulo] HPV, uocabula LABXY, cabula O 8 libabimus]
 HPV, libauimus O, libauimus rel. amazones B 9 ueritatae H earum B prolis] HPVL,
 proles AOBXY rariseret] HPV, rariseret O, rareseret LABXY uicinis] a uic. AB 10 factis
 nundinis AXYZ futuris temporis O, futuris temporibus B eodem die XYZ, eadem de O, eis deinde
 B reuertibus O, uertentibus P^a 11 quidquid] HPO, quicquid VLAB, quotquot XYZ parti-
 bus H masculum O, masculini B edidisse O, edidissent A redderent A, redderetur BX (non Y)
 quidquid] HPO, quicquid VLABXY 12 nasceretur om. A mater] in utero XYZ quibus tam P
 13 nuercali O miserandi] inmiserandi O, immiserandi B facta O detestale P 14 illis]
 illi O 15 maximum] magnum OB cumulabat] HO, commulabat PV, cumulabat LABXY opi-
 nione uulgata OB spes] oopes O capto om. OB indulgi] ignosci OBXY 16 habetur L
 pugnavit O^b, pugnavit B, pugnavit Z herculis] HPV, hirculis O, hercules LABXY melanis pene]
 HPVLAOXYZ, melanes pene B: requiritur Menalippen, sed erravisse videtur auctor 17 thereus OB
 hippoliten] HPX, hyppoliten VY, ippoliten O, hipoliten A, ypoliten LB praedam AOB 18 et om.
 LA hypolitum] HP, byppolitum VXY, ypolitum LB, ippolitum O^a, ippolitum O^b, hipolitum AZ
 hae] haec L post] posta O^a

1) cf. Solinus 38, 13: ubi dehiscit hiulcis iugis, facit portas, quarum primae sunt Armeniae, tum Caspiae, post Ciliciae.

2) cf. Solinus 38, 12: pro gentium ac linguarum varietate plurifariam nominatus apud Indos Iamus (sic libri plerique, lamos Paris.: Imaus Plinius auctor Solini), mox Propanissus (propanissus vel profanissus libri). Choatras apud Parthos, post Niphates, inde Taurus atque ubi in excelsissimam consurgit sublimitatem Caucasus. interea etiam a populis appellationem trahit.

3) Iustinus 2, 4, 9. 10. 11: ne genus interiret, concubitus finitimorum ineunt. si qui mares nascerentur, interficiebant: virgines in eundem ipsius morem . . . armis equis venationibus exercebant. cf. Oros. 1, 15.

4) Iustinus 2, 4, 21—24: Hercules ad litus Amazonum adplicuit, . . . multae . . . caesae captaeque, in his . . . Melanippe ab Hercule, Hippolyte a Theseo . . . Theseus obtenta in praemium captiva eandem in matrimonium adsumpsit et ex ea genuit Hippolytum. cf. Oros. 1, 15.

VIII Penthesileam, cuius Troiano bello extant clarissima documenta¹⁾. nam hae feminae usque ad Alexandrum Magnum referuntur tenuisse regimen²⁾.

IX 58 Sed ne dicas: de viris Gothorum sermo adsumptus cur in feminas tamdiu perseverat? audi et virorum insignem et laudabilem fortitudinem. Dio storicus et antiquitatum diligentissimus inquisitor, qui operi suo Getica titulum dedit (quos Getas iam³⁾ superiori loco³⁾ Gothos esse probavimus, Orosio Paulo⁴⁾ dicente) — hic Dio regem illis post tempora multa commemorat nomine Telefum. ne vero quis dicat hoc nomen a lingua Gothica omnino peregrinum esse, nemo qui nesciat animadvertat usu pleraque nomina gentes amplecti, ut Romani Macedonum, Graeci Romanorum, Sarmatae Germanorum, Gothi plerumque mutantur Hunnorum. is ergo Telefus, Herculis filius natus⁵⁾ ex Auge, sororis Priami coniugio copulatus, procerus quidem corpore, sed plus vigore terribilis, qui paternam fortitudinem propriis virtutibus aequans Herculis genium formae quoque similitudinem referebat⁵⁾. huius itaque regnum Moesiam appellavere maiores⁶⁾. quae provincia habet ab oriente ostia fluminis Danubii, a meridie Macedonia, ab occasu Histria, a septentrione Danubium⁷⁾. is ergo antefatus habuit bellum cum Danais, in qua pugna Thesandrum ducem Graeciae interemit et dum Aiaceum infestus invadit Vliximque persequitur, vitibus equo cadente ipse corrui Achillesque iaculo femur sauciatus diu mederi nequivit; Grecos tamen, quamvis iam saucius, e

HPVLAOBXY(Z).

1 troiana B 2 alexandrum O magnum om. A 3 gotthorum O adsumptos O,
ads. est AXY, ads. que Z f(o)eminis BXY perseverat] HPVLAXYZ, perseverit O, perseveret B
4 hi(vel)ystoricus AOBXY 5 getica] gretia B 6 superiori] superi H gothos] nos L
prouauimus P, probabimus O horosio O dio] diu O 7 multa tempora A telefum]
HPVLX, thelefum Y, telephum AOB dicam O 8 liga A^a, lingua A^b nemo delendum
animaduertat V, animaduerti O, animaduertit B, animaduertat tamen A usum O 9 gentis OB
macedorum L 10 hunnorum] hannorum B^a, annorum O, hunorum XYZ, unorum A: similiter passim
his VAO^a thelephus XY, telephus O, thelephus B, telesius A hirculis O 11 ex] et A
sorore OB 12 qui om. B hirculis O genio OB, ingenium AXYZ: fortasse fuit Herculis ge-
nitum formae quoque similitudine referebat 13 regnum om. O moesia VL, maesiam A 14 ha-
bet post 15 danubium OB ost. ab or. A macedonia] HPVLA, macedoniam AOBXY 15 histria
(istria L, histriam XY) a septentrione] hytrione OB, histriam ab arceco (sic) A his V ante factus
O 16 donais PO thesandrum] HPVLOX, thessandrum Y, thessandum B, tesandrum A ala-
cem O 17 uliximque] HPL, ulixemque VAOBXY uitibus] Clossius, uicibus (uixibus L^a) libri
cadente V achillisque O, achillique A 18 femore O, foemore B sauciatus L diu me-
deri] XY, diu maederi B, dio nederi O, diomedes L^a, diomedes HPVLA^b, diomedem A quamuis] quam
A¹ e om. A

1) Orosius 1, 15: post Orithyiam Penthesilea regno potita est, cutus Troiano bello clarissima inter viros documenta virtutis acceperimus. cf. Iustinus 2, 4, 31.

2) Iustinus 2, 4, 32: interfecta deinde Penthesilea . . . paucae quae in regno remanserant . . . usque ad tempora Alexandri magni duraverunt.

3) cf. c. 5 § 40.

4) Orosius 1, 16: modo autem Getae illi, qui et nunc Gothi.

5) cf. Dictys 2, 4: (Telephus) Hercule genitus procerus corpore ac pollens viribus divinis patriis virtutibus propriam gloriam aequiparaverat. c. 3: Teuthranus Teuthrante et Auge genitus frater Telephi uterinus. c. 5: Astyoche enim Priami inunctam sibi (Telepho) matrimonio. apud Quintum Smyrnaeum 6, 135 Astyoche non filia Priami est, ut apud Dictyn, sed soror, ut apud Iordanem.

6) cf. Dictys 2, 1: Telephus . . . tum Moesiae imperator erat.

7) Orosius 1, 1, 55: Moesia ab oriente habet ostia fluminis Danuvii, ab euro Thraciam, a meridie Macedoniam, ab Africo Dalmatiam, ab occasu Histriam, a circio Pannoniam, a septentrione Danubium.

suis finibus proturbavit¹⁾. Thelepho vero defuncto Euryphylus filius successit in regno, IX ex Priami Frygum regi germana progenitus²⁾. qui ob Casandrae amorem bello interesse Troiano, ut parentibus soceroque ferret auxilium, cupiens, mox venisset extinctus est³⁾.

5 Tunc Cyrus, rex Persarum, post grande intervallum et pene post DCXXX an- X 61
norum tempore (Pompeio Trogo testante) Getarum reginae Thomyre sibi exitiabile
intulit bellum. qui elatus ex Asiae victoriis Getas nititur subiugare, quibus, ut dixi-
mus⁴⁾, regina erat Thomyris. quae cum Abraxem amnem Cyri arcere potuisset ac-
cessum, transitum tamen permisit, elegens armis eum vincere quam locorum beneficio
10 submovere; quod et factum est. et veniente Cyro prima cessit fortuna Parthis in 62
tantum, ut et filium Thomyris et plurimum exercitum trucidarent. sed iterato Marte
Getae cum sua regina Parthos devictos superant atque prosternunt⁵⁾ opimamque prae-
dam de eis auferunt, ibique primum Gothorum gens sirica vidit tentoria. tunc Tho-
myris regina aucta victoria tantaque praeda de inimicis potita, in partem Moesi-
15 quae nunc a magna Scythia nomen mutuatum minor Scythia appellatur, transiens, ibi
in Ponti Moesiaco litore Thomes civitatem suo de nomine aedificavit. dehinc Darius, 63

HPVLAOBX (YZ).

1 thelepho] HLOB, thelepho P, telepho V, teleso A, thelefo XY uero] itaque XYZ eury-
phylus] HP, euryphilus Z, euriphilus VLAY, euripilus O, euripylus X in om. A 2 regi] HPVL,
rege OX, regis ABY casandrae] HPVA, casandra L, cassandrae OBXY 3 ut] ac OB ferre
B cupleris A mox] mox cum XYZ extinctus O, extinctus (sic) B 5 post grandi inter-
uallo XYZ pene om. XY 6 tempore] HPVO, tempora LBXY, tempus A pompelo O
trogo] ABXY, troco HPVL, truco O gestarum O thomyre] HP, thomir(a)s VLOXY, thameri B,
thomiri A exitiabile] inexitabile B, exsitiabile L, exitabile P, exitiabilem O 7 uictoris OZ,
victoria B gestas AO subiucare O ut dix. om. A 8 regina erat] erat regina A, regna-
uerat B thomyris] HPV, thomiris LAXYZ, homeris O, thamaris B abraxem amnem] HPVLO,
abraxe amne YZ, ab araxe amne ABX cyri] cyrum X arcere om. B^a, post potuisset AB^b
accessum (accensum L, accensum P^a) transitum] HPVLAXYZ, accessus transire OB 9 tamen] tantum
A elegens HP, eligens rel. 10 primo L in tantum] tamen O, tanta B 11 et om. A
thomyris] HPVA, thomiris LXY, thomeris O, thamiris B trucidarint O 12 getae] BXY, gethae A,
gete O, geti HPVL opinamque O 13 sirica] HPVL, serica AOBXY uident OB tho-
myris] HPV, thomiris LXY, thomeris O, thom A, thomiris B 14 regina om. A acta OB
tanteque pr. O^a, tantamque predam L inimicos L mesiae AO 15 a om. O, ex B no-
mine A mutuatur L, mutua O, mutua (?) B^a, mutuata B^b, mutuato A appellatur] est appellata
B, dicitur A 16 ponti moesiaco litore thomes] ponte mesia collitur et hominis O, ponte moesie collitur
et thameris B de suo A clarius B^a

1) cf. *Dictys* 2, 2: in ea pugna Thessandrus . . . congressus cum Telepho ictusque ab eo cadit . . . c. 3: Teuthranus . . . frater Telephi uterinus . . . telo eius (Aiakis) occubuit. eius casu Telephus . . . percussus . . . fugatis quos adversum ierat cum obstinate Vlixem inter vineas . . . insequeretur, praepeditus trunco vitis ruit . . . Achilles . . . telum iaculatus femur sinistrum regi transfigit. c. 10: Telephus . . . cum nullo remedio mederi posset. *equi non meminit Dictys, meminit Eustathius schol. Iliad. 1, 59: δ δὲ Τηλεφος . . . πέπονθε μὲν τραῦμα δεινὸν ὑπὸ Ἀχιλλέως, ἀμπέλου ἔλιξι συμποδισθέντος αὐτῷ τοῦ ἵππου . . . καὶ πεσόντος εἰς γῆν.*

2) cf. *Dictys* 2, 5: Astyothen . . . Priami iunctam sibi (Telepho) matrimonio, ex qua Eurypylus genitus.

3) cf. *Dictys* 4, 14: nuntius Priamo supervenit Eurypylum Telephi ex Moesia adventare, quem rex . . . oblatione desponsae Casandrae confirmaverat. c. 17. 18 *narrat Eurypylum interfectum esse a Neoptolemo eiusque ossa patri remissa.*

4) non dixit antea.

5) *Iustinus* 1, 8: Cyrus subacta Asia . . . Scythis bellum infert. erat eo tempore regina Scytharum Tomyris (sic libri optimi, tamyris alii), quae . . . cum prohibere eos transitu Oaxis (sic libri optimi, araxis alii et Orosius) fluminis posset, transire permisit . . . itaque Cyrus traiecit copias . . . castra metatus est . . . Cyrus . . . omnes . . . Scythas cum reginae filio interfect . . . (Tomyris) compositis in montibus insidiis ducenta milia Persarum cum ipso rege trucidavit. cf. *Oros.* 2, 7.

X rex Persarum, Hystaspis filius, Antyri, regis Gothorum, filiam in matrimonio postulavit, rogans pariter atque deterrens, nisi suam peragerent voluntatem. cuius affinitatem Gothi spernentes, legationem eius frustrarunt. qui repulsus dolore flammatus est et dcc milia armatorum contra ipsos produxit exercitum, verecundiam suam malo publico vindicare contendens; navibusque pene a Chalcedona usque ad Bizantium in instar 5 pontium tabulatis atque consertis Thraciam petit et Moesiam; pontemque rursus in Danubio pari modo constructum duobus mensibus crebris fatigatus in Tapis viii milia perdidit armatorum, timensque, ne pons Danubii ab eius adversariis occuparetur, celeri fuga in Thracia repedavit¹⁾, nec Mysiae solum sibi credens tutum fore aliquan- 64 tulum remorandi. post cuius decessum iterum Xerxes filius eius paternas iniurias 10 ulcisci se aestimans, cum sua septingenta et auxiliarium ccc milia armatorum, rostratas naves mille ducentas, onerarias tria milia²⁾, super Gothos ad bellum profectus nec temptare in conflictu praevaluit, eorum animositate et constantia superatus. 65 sic namque ut venerat, absque aliquo certamine suo cum robore recessit. Philippus quoque, pater Alexandri Magni, cum Gothis amicitias copulans Medopam Gudilae regis 15 filiam accepit uxorem, ut tali affinitate roboratus Macedonum regna firmaret. qua tempestate Dio storico dicente Philippus inopia pecuniae passus, Odysitanam Moesiae

HPVLAOBX(YZ).

1 isdaspis X, hydaspis Y antyri] HPVLX et Orosius (vide infra), anthyri Z, antiri A, anthiri Y, atyregiri O, antryregiri B matrimonium AOB expostulavit OB 2 deterrens] AOBXY, decernens HPVL perageret L 3 frustrarunt O^a dolore] furore OB inflammatus A 4 dcc] octoginta OB milium X exercitus A pulico O 5 pene om. A a chalcidono P, a calcedonia B, a calcedone A, ad calcidoniam O bizantium] HVLX²Y, bizanzium P, bizantium AOB, bizantiam X¹ in instar] HPVO, instar LABXYZ 6 tabulis A atque] aeque B misiam O ponteque B 7 constructo AB mensibus om. A¹ fatigati O in tapis] O, in taphis HPVLAB, in scaphis XYZ viii] hocto O, uii A 8 perdidit P^bO, perdit B armatorem P^a, amatorum O ne pons] nepos O^a danubio O eius om. LA 9 thracia] HPV, trachia L, tracia O, t(h)raciam ABXY repetavit P^a mysiae] HP, misiae LOY, mesiae AV, moesiae B, maesiae X sibi cr.] en (est O^a) sibi O, cr. sibi B fore om. L^a aliquantum A 10 discessum O xerxes f.] HLABY, xerxes f. PVX, sex filium O 11 ulcisci se] ulciscere L, ulcise O, ulcisci B suas septingenta O, suis septingentis BXYZ, suorum dcc A auxiliarium] HVL^b, auxiliarum P, auxiliaria L^a, auxiliariis XYZ, ausiliatorum A, auxiliorum B, auxilium O milibus ABXYZ armatorum om. XYZ 12 rostratas (rostratus O) naues] r. naues habens B, rostratis nauibus AXYZ mille] mille mille (sic) A ducentas] ducentis XYZ, duccentas PL, cc A, et OB onerarias (honorarias O^a, honerarias O^b, onerarias B^a) tria milia] oneratis tribus milibus XYZ, onerariarum iii A gotho A prof. ad bell. OBXY, prof. A 13 conflictum O praeual.] ualuit L eorum om. OB et constantia] constantia O, constantiae B 14 uenerit O absque aliquo] absidus alico O cum suo XY robore] HPVLOB^aXY, rubore B^bA 15 amicitiam A medopam] PVLAOB, medorum HXYZ: Μηδα Satyrus apud Athenaeum 13, 5 p. 557^d gudilae] HPVXYZ, gudile L, gadjle A, gothile OB: Κοθηλας ὁ τῶν Θρακῶν βασιλεύς Satyrus l. c. cf. Jac. Grimm in Hauptii Zeitschrift 7, 395 fl. reg. OB 17 diostorico HPVL, dio hi(vel y)storico AOBXYZ inopia] HPVO, inopiam ABXY, ino inopiam L odysitanam] HP, odissitanam VX, odisitanam L, udisitanam OB, odissatana A, dissitanam Y, dissitanim Z mesiae AO

1) Orosius 2, 8: Darius . . . Antyro regi Scytharum hac vel maxime causa bellum intulit, quod filiae eius petitas sibi nuptias non obtinisset . . . cum septingentis milibus armatorum Scythiam ingressus . . . metuens, ne sibi reditus interrupto ponte Histri fluminis negaretur, amissis lxxx milibus bellatorum trepidus refugit. corrupta forma Antyrus ostendit ex hoc loco Iordanem pendere, non ex simillimo Iustini 2, 5, 8—10, ubi minus corrupte Iamtyrus traditum est. apud Herodotum (v. ind. nom.) legitur Ἰδάθυρος.

2) Orosius 2, 9: Xerxes (scilicet Graeciam invadens) septingenta milia armatorum de regno et trecenta milia de auxiliis, rostratas etiam naves mille ducentas, onerarias autem tria milia numero habuisse narratur. cf. Iustinus 2, 10, 18—20.

civitatem instructis copiis vastare deliberat, quae tunc propter vicinam Thomes Gothis X erat subiecta. unde et sacerdotes Gothorum illi qui pii vocabantur subito patefactis portis cum citharis et vestibis candidis obviam egressi patriis diis, ut sibi propitii Macedonas repellerent, voce supplicii modulantes. quos Macedones sic fiducialiter sibi 5 occurrere contuentes stupiscent et, si dici fas est, ab inermibus terrentur armati. nec mora soluta acie quam ad bellandum construxerant, non tantum ab urbis excidio *ab-* *stinuerunt*, verum etiam et quos foris fuerant iure belli adepti, reddiderunt, foedusque inito ad sua reversi sunt. quod dolum post longum tempus reminiscens egregius 66 Gothorum ductor Sithaleus, CL virorum milibus congregatis Atheniensibus intulit bellum adversus Perdiccam Macedoniae regem, quem Alexander apud Babylloniam ministri insidiis potans interitum¹⁾ Atheniensium principatui hereditario iure reliquerat successorem. magno proelio cum hoc inito Gothi superiores inventi sunt, et sic pro iniuria, qua illi in Moesia dudum fecissent, isti in Grecia discurrentes cunctam Macedoniae vastaverunt.

15 Dehinc regnante Gothis Buruista Dicineus venit in Gothiam, quo tempore Romanorum Sylla potitus est principatum. quem Dicineum suscipiens Buruista dedit ei pene regiam potestatem; cuius consilio Gothi Germanorum terras, quas nunc Franci optinent, populati sunt. Caesar vero, qui sibi primus omnium Romanum vindicavit 68 imperium et pene omnem mundum suae dicioni subegit omniaque regna perdomuit, adeo ut extra nostro urbe in oceani sinu repositas insulas occuparet, et nec nomen 20 Romanorum auditu qui noverant, eos Romanis tributarios faceret, Gothos tamen crebro pertemptans nequivit subicere²⁾. Gaius Tiberius iam tertius regnat Romanis: Gothi tamen suo regno incolome perseverant. quibus hoc erat salubre, hoc adcommo- dum, 69

HPVLA S (22 Gaius — 23 perseverant) *OBX (YZ)*. *Freculfus* 1, 2, 25 [16] (a 15 Dicineus).

1 viciniam *BXY* thomes] *HPVLAOXYZ*, thameris *B* 2 illi qui] aliqui *OB* pii] dii
iac. Grimm Geschichte der deutschen Sprache 2 (ed. 1) p. 818 uocabuntur *B* subito] subito enim *B*
3 cum] et *OB* candidis *O* egressi] sunt egressi *B* paternis *OB* propitiis *O*, propitiis *B*
4 macedones *A* uoces *A^a* suplici *P*, supplicis *O* 5 stupiscent] *HPV*, stupiscunt *O*, stu-
pescunt *LABXY* tenerentur *O* 6 soluta acie] acie *O*, aciem *B* bellum *OB* construxe-
runt *OBXY* abstinerunt] *scripsi*, *om. HPVLAOXYZ*, remouerunt *B* 7 quos] quod *L* foris
fuerant] fuerunt *OB* redderunt *O* foedusque inito] *HPV^bLO*, foedusque initum *V^a*, foedereque
inito *ABXY* 8 ad suam *O*, *om. A* quod dolum] quem dolum *BXY*, cuius doli *A* 9 sitalchus
XY 10 perdiccam *AOXYZ*. predictum *L* quem *om. O* babylloniam] *HP*, babylloniam *OXY*,
babylonia *VAB*, babyloniae regem *L* 11 putans *A* principatui] principatus *A*, principem *XY*
12 cum h. in. pr. *A* gothis *P^a* 13 qua] *HPVL*, quam *AOBXY* grecia] *HPLAXY*, greciam
OB, graetiam *V* 15 regnantem *O* gothis] gethis *P*, in gothis sithalco *B* buruista] *HPVXY*,
burusta *L*, boroista *OB*, byrruisia *A* dicineus — 16 buruista *om. Z* dicineus] *HPVLAXY*, dice-
neus *OB* 16 sylla] *HPVBY*, silla *LAOX* est *om. L* principatu *AB* dicineum]
HPVLAXY, dicineus (*sic*) *OB* buruista] *XY*, burusta *L*, boroista *OB*, boscusta *HPVA*, Boscurta *Frec.*
17 gothi] getae *A* quans *H* 18 romanorum *AXYZ* 20 nostro urbe] *V*, nostro orbe *HL*,
*nr** urbem *P*, nostrum urbem *O*, nostrum orbem *ABXY Frec.* in *om. OB* oceani sinu] *OBXY*,
oceani *HPVL*, oceano *A Frec.* sepositas *A* occupasset *AXY* et] et qui *B* nomine
r. audito *XY* 21 qui] quod *O*, quidem *B* tributario *O* tamen] tunc *A* cr. per-
temptans] crebro (*crebo B*) temptans *OB* 22 subigere *O^bB*, subegere *O^a* gaus (*gatus P*) tib.] *libri*
et Frec., Caesar Tiberius *Gutschmid* p. 144: *sed magis est, ut errarit Jordanes* regnauit *XYZ* 23 ta-
men] tantum in *A* incolome] *HPV*, incolome *L*, incolomi *SOB*, incolomes *XY*, incolomes *A Frec.*
erat *om. A* hoc adc. hoc uot.] hoc uot. fuit *A*, aut adc. (*commo- dum B*) aut uot. *OB*

1) *Orosius* 3, 20: Alexander apud Babylloniam cum . . . ministri insidiis venenum potasset, interiit.

2) *cf. Orosius* 1, 16: (Getas) Caesar . . . declinavit.

- XI hoc votivum, ut, quidquid Dicineus eorum consiliarius precepisset, hoc modis omnibus expetendum, hoc utile iudicantes, effectui manciparent. qui cernens eorum animos sibi in omnibus oboedire et naturalem eos habere ingenium, omnem pene philosophiam eos instruxit: erat namque huius rei magister peritus. nam ethicam eos erudiens barbaricos mores conpescuit; fysicam tradens naturaliter propriis legibus vivere fecit, quas usque nunc conscriptas belagines nuncupant; logicam instruens rationis eos supra ceteras gentes fecit expertes; practicen ostendens in bonis actibus conversare suasit; theoreticen demonstrans signorum duodecem et per ea planetarum cursus omnemque astronomiam contemplari edocuit, et quomodo lunaris urbis augmentum sustinet aut patitur detrimentum, edixit, solisque globum igneum quantum terreno orbe in mensura excedat, ostendit, aut quibus nominibus vel quibus signis in polo caeli vergente et revergente trecentae quadraginta et sex stellae ab ortu in occasu precipites 10
 70 ruant, exposuit. qualis erat, rogo, voluptas, ut viri fortissimi, quando ab armis quantumcumque vacassent, doctrinis philosophicis inbuebantur? videris unum caeli positionem, alium herbarum fruticumque explorare naturas, istum lunae commoda incommo- 15
 daque, illum solis labores adtendere et quomodo rotatu caeli raptos retro reduci ad partem occiduam, qui ad orientalem plagam ire festinant, ratione accepta quiescere¹⁾.
 71 haec et alia nonnulla Dicineus Gothis sua peritia tradens mirabilis apud eos enituit, ut non solu mediocribus, immo et regibus imperaret. elegit namque ex eis tunc nobilissimos prudentioresque viros, quos theologiam instruens, numina quaedam et sa- 20
 cella venerare suasit fecitque sacerdotes, nomen illis pilleatorum contradens, ut reor,
 72 quia opertis capitibus tyaris, quos pilleos alio nomine nuncupamus, litabant: reliquam

H P V L A O (ubi 19 ut non — p. 75, 2 remniscent bis leguntur, cf. p. 77, 3 n.) *B X (Y Z)*. *Freculfus l. c.*

1 dicineus] *HPVLAXYZ*, diceneus *OB* consolaris *O* praecipisset *PO* 2 expedendum
 O manciparentur *A* cernans *L^a* animus *O* 3 oboedire] *HB*, ob/a)edire *rel.* natu-
 ralem] *HPVLO*, naturale *ABXY* omnem (*om. OB*) pene (pone *O^a*, poene *O^b*) phylosophiam (*sic HP*,
 phil- *rel.*) eos in omni p. eos philosophia *A* 4 peritus *om. OB* ethicam] *ethica L*, *ethic AO*
 5 conspescuit *V* 6 constrictas *A* bellagines *OB*, belogiones *A*, belamgnes *X* logica *A*
 eos rat. *OB* 7 expertes] *HPVLO*, expertos *ABXYZ* practicem *L*, pragticen *B* ostendens]
PVAOBXY, extendens *HL* conuersari *LAOBX* 8 suadit *H* ~ theoreticen] *HV*, theoreticen *X^bZ*,
 thereticen *P*, theodoricen *X^a*, theoricen *LBX*, theoricen *A*, theoricem *O* duodecem] *HP^b*, duodecim *rel.*
 9 astronomiam *O* quomodo] comodo *O* orbis *AOBXY*, urbs *HP^bVL*, u*** *P^a* 10 sustinens
O globum igneus *O*, globis igneus *B* terreno orbi *XYZ*, terrenum orbem *OB*, terrae orbem *A*
 11 excedit *L* ostendit *om. OB* aut] a *O* nominibus uel] dominibus aut *L* 12 uergentes
 et reuergentes *B* trecentae] et trecente *L* et *om. OB* occasu] *HPVLB*, occasum *AOXY*
 praecipitens *A* 13 ruunt *XY* exposui *O* erat] ergo *V* uoluntas *OBXY* quantolum-
 cumque] *HPVA*, quantulumcumque *LXY*, quactucumque (*sic O*, quadruum usque *B* 14 uagassent *O*
 imbuerentur *X* uideris] *HPVL*, uideres *AOBXY* 15 fruticumque] frugumque *OB* explora-
 rare *B* naturam *L* 16 laborem *LOB* rotato *O* raptus *ABXY* 17 partem (patem *O*)
 occiduam] *OBXY*, partes occiduas *HPVLA* orientalem] occidentalem *A* festinarit *B* quiescere]
 adquiseretur *A* 18 nonnulla] nulla *O*, multa *B* dicineus] *HPVLAXYZ*, diceneus *OB* eni-
 tuit] inuenitur *OB* 19 solu] *HP*, solum *VLAO*(2)*XY*, solis *O*(1)*B* imperauit *O*(2) eligit *O*(1)
 tunc *om. A* 20 prudentioresque *L*, prudentiores *O*(1)*B* theologiam] a theologiam *O*(1), a theologicam
O(2), ad theologiam *XYZ* nomina *LO*(1,2)*B* quaedam] *ABXY*, quedam *O*(1)^b, quaedam *O*(1)^a, qua-
 dam *HPVLO*(2) 21 uenerari *O*(1)*BXY* contrahens *O*(2) 22 quia] quod *XY* tyaris]
HPLY, thiaris *VB*, thiaris *O*(1,2), tiaris *AX* quos] quas *XYZ* alios *X*

1) cf. quae ad Cassiodorium var. 9, 24 scribit Athalaricus: (Theodoricus rex) cum esset publica cura vacuatus, sententias prudentum a tuis fabulis exigebat . . . stellarum cursus, maris sinus, fontium miracula rimator acutissimus inquirebat, ut rerum naturis diligentius perscrutatis quidam purpuratus videretur esse philosophus.

vero gentem capillatos dicere iussit, quod nomen Gothi pro magno suscipientes adhuc XI
odie suis cantionibus reminiscunt¹⁾).

Decedente vero Dicineo pene pari veneratione habuerunt Comosicum, quia nec 73
inpar erat sollertiae. hic etenim et rex illis et pontifex ob suam peritiam habebatur
5 et in summa iustitia populos iudicabat. et hoc rebus excedente humanis Coryllus rex XII
Gothorum in regno conscendit et per quadraginta annos in Dacia suis gentibus imperavit.
Daciam dico antiquam, quam nunc Gepidarum populi possidere noscuntur. quae patria 74
in conspectu Moesiae sita trans Danubium corona montium cingitur, duos tantum habens
accessus, unum per Boutas, alterum per Tapas. haec Gotia, quam Daciam appellavere
10 maiores, quae nunc, ut diximus, Gepidia dicitur, tunc ab oriente Aroxolani, ab occasu
Iazyges, a septentrione Sarmatae et Basternae, a meridiae amnis Danubii terminabant.
nam Iazyges ab Aroxolanis Aluta tantum fluvio segregantur. et quia Danubii mentio 75
facta est, non ab re iudico pauca de tali amne egregio indicare. nam hic in Ala-
mannicis arvis exoriens sexaginta a fonte suo usque ad ostia in Ponto mergentia per
15 mille ducentorum passuum milia hinc inde suscipiens flumina²⁾ in modum spinae, quem
costas ut cratem intexunt, omnino amplissimus est. qui lingua Bessorum Hister vo-
catur, ducentis tantum pedibus in altum aquam in alveo habet profundam. hic et-
enim amnis inter cetera flumina in magnum omnes superans praeter Nilum³⁾. haec
de Danubio dixisse sufficiat. ad propositum vero, unde nos digressimus, iubante do-
20 mino redeamus.

HPVLA OBXY (YZ). Freculfus l. c. (ad 4 habebatur).

1 capillatos] AO⁽²⁾BXY, capillatos HPL, capillatus O⁽¹⁾, capillitos V achuc O⁽¹⁾ 2 odie]
HPV, hodie rel. reminiscunt] HPVL, remeniscent O⁽²⁾, reminiscuntur XZ, reminiscuntur O⁽¹⁾BY, fre-
quentant A 3 uero] ro O dicineo] HPVLAXYZ, dicineo OB pari] patri HP, parii B
comosicum AOB, comosacum XYZ 4 inpar erat sollertiae] HPVL, inpererat sollertia O, impar erat
sollertia B, imparis erat sollertiae AXYZ pertiam HPV 5 summa] sua OB hoc] hunc A
excidente O coryllus] HPV, corillus LOXY, chorillus A, corillius B: Scoryllus Gutschmid p. 144 collato
Frontino strat. 1, 10, 4: Scorylo dux Daorum 6 in regnum consc. OBXY, consc. in regnum A
et] ut H 7 dicia O antequam H possedere VO quam patriam XY 8 in consp.
maesiae A, in conspectum (conspectu B) asiae OB sita om. XY coronam V montium] ho-
stium OB cinctur A, cingit XYZ 9 tabas OB, zapas A haec gotiam q. d. A, hanc gothiam
quam datiam B, haec dacia quam gothiam XY 10 malos O, maiorem A gepida OB aro-
zolani XY, arexolani A 11 Iazyges] HP, Iazyges VLAXYZ, Iazytes O, tamazites B septentrio P
bastene OB omnis A^a terminabant] PVLOXY, terminabat B, terminant H, terminabis (sic) A
12 nam Iazyges XYZ, namazyges H, namazyges PVLA, tamazites OB: fortasse fuit iam Iazyges oroxo-
lanis O, aroxolanis A aluta tantum fluuio] HPVLAY, alutantum fl. X^a, alutantum fl. X^b, aluuo tanto
fluuio O, alueo tantum fluuii B 13 amne egregio] alnne ac regio O, amne egregia B in om. XYZ
almanicis B, alia manicis O, alamanicis A, alemannicis X 14 sexaginta] quadraginta XYZ a]
habet a B fonte suo] fontes uero O usque] flumina usque B pontum AOB uergentia
BXY 15 ducentorum PO milia om. A hic B quem] HPVXYZ, quae LAOB
16 costae AXYZ ut] in O cratem] ABXY, gratem HPVLO qui] quibus O lingua] in
lingua B 17 ducentis PLO in alu.] alu. B habet om. XYZ profundam] AOBXY, pro-
fundum HPV 18 in magnum] in magno AXYZ, immanis B omnes superat LBX, superat omnes A
de danubio haec A 19 nos om. A digressimus] HPV, digressi sumus LAOBXY iubante]
HPL, iuante V^a, iuuante V^bAXYZ, adiuuante OB

1) cf. Cassiodorus var. 4, 49: universis provincialibus et capillatis, defensoribus et curialibus Suavia consistentibus Theodericus rex.

2) cf. Ammianus 22, 8, 44: Danuvius . . . sexaginta navigabiles paene recipiens fluvios.

3) Mela 2, 1, 8: Hister . . . ingens iam et eorum qui in nostrum mare decidunt tantum Nilo minor: cf. Sallustius apud Gellium 10. 7. 1.

- XIII 76 Longum namque post intervallum Domitiano imperatore regnante eiusque avaritiam metuentes foedus, quod dudum cum aliis principibus pepigerant, Gothi solventes, ripam Danubii iam longe possessam ab imperio Romano deletis militibus cum eorum ducibus vastaverunt. cui provinciae tunc post Agrippam Oppius praeerat Savinus, Gothis autem Dorpaneus principatum agebat, quando bello commisso Gothi, Romanos devictos, Oppii Savini caput abscisum, multa castella et civitates invadentes de parte 5
77 imperatoris publice depraedarunt. qua necessitate suorum Domitianus cum omni virtute sua Illyricum properavit et totius pene rei publicae militibus ductore Fusco praelato cum lectissimis viris amnem Danubii consertis navibus ad instar pontis trans- 10
78 meare coegit super exercitum Dorpaneii. tum Gothi haut segnes reperti arma capessunt primoque conflictu mox Romanos devincunt, Fuscoque duce extincto divitias de castris militum spoliant magnaque potiti per loca victoria iam proceres suos, quorum quasi fortuna vincebant, non puros homines, sed semideos id est Ansis vocaverunt. quorum genealogia ut paucis percurram vel quis quo parente genitus est aut unde origo coepta, ubi finem effecit, absque invidia, qui legis, vera dicentem auscultat. 15
- XIV 79 Horum ergo heroum¹⁾, ut ipsi suis in fabulis referunt, primus fuit Gapt, qui genuit Hulmul. Hulmul vero genuit Augis: at Augis genuit eum, qui dictus est Amal, a quo et origo Amalorum decurrit: qui Amal genuit Hisarna: Hisarnis autem genuit

HPVLA S (1 Longum — 4 vastaverunt; *item a* 16 Horum) *O* (ubi 15 qui legis — p. 77, 3 genuit Valaravans bis leguntur, v. p. 77, 3 n.) *B X (YZ)*.

1 longo n. p. interuallo *A* imp. regn.] inperante *A* 2 cum aliis bis *P*, cum om. *A* pe-
pierant *P^a*, pepigerat *SO*, pepigerunt *XYZ* 3 longe] diu *A* delectis *OB* 4 acrippam *PV*
oppius] *HPVLAXY*, popeius *O*, pompeius *B* sauinus] *HPVL*, sabinus *OBXY*, saucinus *A* 5 an-
tem] enim *XYZ* dorpanius *L* agebat] gerebat *A* romanis devictis *AB* 6 oppii] opii *P*,
pompei *B* sauini] *HVL*, saucini *PA*, sabini *OBXY* capite absciso *AB* inuadentes om. *A*
7 qua] qui *O* suorum d.] seruorum domicianos *O* omne *PV* 8 publicae *O* militibus
om. *OB* eductore *O* prelatum *OB* 9 cum electissimis *LO*, cum aelectissimis *B* amnem
om. *A* danubii] danubium *AOB* consertis] cum conperitis *O* ad instar pontis] ad star ponti
O, instar pontis *A* 10 coepit *malim* dorponei *O* tunc *LAXY* haut] *HP*, aut *VO*, aud
L, haud *ABXY* signes *PO* capescunt *O* 11 conflictu] arma conflictu *O*, armati conflictu *B*
duce om. *OB* 12 militum om. *A* despoliant *OB* suas *O* quorum quasi] quasi *O*, quasi
qui *B*, quorum *XY* 13 uincebant] uiuebant *L* non] tamen *O* id est ansis] *HPVL*, id est
anses *XY*, id est ianses *OB*, om. *A* 14 genealogia] *HV*, -am *rel.* uel] ut *OB* 15 coepta]
accepta *OB*, cepit *A* efficit *VOB*, accepit *A* uera dic. om. *XYZ* 16 heroum ut ipsi suis in
(ipsis in suis *A*) fabulis referunt] ut ipsi suis fabolis fuerunt *S*, ut ipse hieronimus suis in f. ferunt *O*⁽¹⁾,
ut ipsi (ipsis *O*) suis in (in om. *OB*) fabulis (fobolis *O*) ferunt *O*⁽²⁾ *B* gapt] capit *O*⁽¹⁾ 17 hul-
mul humul *H*, halmal halmal *SO*^(1.2) *B*, humal humal *XYZ* uero genuit] qui fuit pater *A* augis
at augis] *PVLXYZ*, augis augis *HVO*⁽²⁾, augis augis uero *O*⁽¹⁾, augis *A* genuit . . . est] qui fuit pa-
ter *A* amal] *HPLAO*⁽¹⁾, hamal *V*, amala *SO*⁽²⁾ *BXY* a quo] aco *O*⁽¹⁾ 18 et om. *A* ha-
malorum *HPV* decurrit om. *A* qui amal] qui hamal *P*, qui mala *O*⁽¹⁾, et amala *SO*⁽²⁾ *B* hi-
sarna hisarnis] *HPVL*, hisarnam hisarnis *XZ*, isarnam isarnis *Y*, isarna isarna *SOB*, isarna *A* autem
(enim *XY*) genuit] et ipse *A*

1) *Tabulae huius, quam constat profectam esse ex Cassiodorii historia Gothica, auctor in variarum duobus locis quodammodo excerpta dedit, primum 9, 25 nomine Atalarici scribens de se: iste reges Gothorum longa oblivione celatos latibulo vetustatis eduxit: iste Amalos cum generis sui claritate restituit, evidenter ostendens in decimam septimam progeniem stirpem nos habere regalem, id quod cum tabula Iordanis ita convenit, quod a Gapt ad Atalaricum numerantur generationes septemdecim: deinde 11, 1, ubi Amalasuintae parentum cohors regalis enarratur sic: enituit Amalus felicitate, Ostrogotha patientia, Agatha (al. Athala) mansuetudine, Munitaunus aequitate, Vnimundus forma, Thorismut castitate, Vnalamer (sic) fide, Theudimer pietate, patientia inclitus pater. ubi cum appareat non nominari ex maioribus Amalasuintae nisi qui regnarint praeter ipsum Amalum nominis auctorem et fortasse regem et ipsum, pro Agatha vel Athala substituendus est Ermanaricus: reliqui errores ut facile tolluntur, ita in regum ordine Videmer recte omittitur.*

Ostrogotha: Ostrogotha autem genuit Hunuil: Hunuil item genuit Athal: Athal genuit XIV
 Achiulf et Oduulf: Achiulf autem genuit Ansila et Ediulf, Vultuulf et Hermenerig:
 Vultuulf vero genuit Valaravans: Valaravans autem genuit Vinitharium: Vinitharius
 quoque genuit Vandiliarium: Vandaliarius genuit Thiudemir et Valamir et Vidimir: 80
 5 Thiudimir genuit Theodericum: Theodericus genuit Amalasuentham: Amalasuentha
 genuit Athalaricum et Matesuentham de Eutharico viro suo, cuius affinitas generis
 sic ad eam coniuncta est. nam supra dictus Hermanaricus, filius Achiulf, genuit 81
 Hunimundum: Hunimundus autem genuit Thorismundo: Thorismundus vero genuit Berimud:
 Berimud autem genuit Vetericum: Vetericus item genuit Eutharicum, qui con-
 iunctus Amalasuinthae genuit Athalaricum et Mathesuentam, mortuoque in puerilibus
 10 annis Athalarico Mathesuenthae Vitigis est copulatus, de quo non suscepit liberum;
 adductique simul a Belesario Constantinopolim: et Vitigis rebus excedente humanis
 Germanus patricius fratruelis Iustiniani imp. eam in conubio sumens patriciam ordi-
 nariam fecit; de qua et genuit filium item Germanum nomine. Germano vero de-

HPV S (ad 6 suo) L A O B X (YZ).

1 ostrogota ostrogota *X*, hostrogota ostrogota *L*, ostrogota *A* autem (*om. OBXY*) genuit] qui
 fuit pater *A* hunuil hunuil] *HPVLXZ*, hniul hniul *Y*, unilt (*ue* ins. O⁽¹⁾, sed erasum est*) unilt
O⁽¹⁾B, unil unil *SO⁽²⁾*, hunnull (?) *A^a*, hunnuil *A^b* item genuit . . . 3 uero *om. SO⁽²⁾* item]
 qui *A*, *om. O⁽¹⁾B* athal genuit] patrem *A* 2 achiuf *B*, achliulf *XYZ* et oduulf] *HPVX*,
 et odiuulf *Y*, et odulf *L*, *om. AOB* achiuf *B*, achliulf *XYZ* autem] enim *XY*, *om. AOB* an-
 silam *OB* et ediulf] et odulf *L*: *malim Etediulf vel simile quiddam* uultuulf] uultulf *O*, uuldulf *B*,
 uulffuulf *A*, et uultuulf *XYZ* hermenerig] *HPLAXY*, ermenerig *V*, hermerich *B*, ermerich *O* 3 uult-
 uulf] uulffuulf *A*, uulftul *O*, uulduf *B* uero] autem *V* ualarauans ualarauans autem] *HPVL*, ua-
 laraans ualarauans enim *XYZ*, ualeraans ualeraans autem *SO⁽²⁾B*, ualarauans qui *A*, *inter* genuit ualara-
 bans et ualeraans autem *inserit O commata p. 74, 19 ut non — p. 75, 2* reminiscit et, deinde *vocabulo* *inter-*
posito, ea ipsa quae praecedunt 76, 15 qui legis — p. 77, 3 genuit ualeraans: *quae duo commata notavimus O⁽²⁾*
 uinitharium (*sic*) uenetharius q. g. *HPV*, uinitharium uenetharius q. g. *L*, uinitharium uinitharius quoque
 autem g. *O*, uinitharium uinitharius q. g. *S*, uenitharium uenetharius (uenitharius *Y*) q. g. *XY*, uinitha-
 rium uinitharius q. g. *B*, uinitharium et ipse *A* 4 uandiliarium uandaliarius (uandaliarius *P*) genuit] *HPV*,
 uandiliarium uandaliarius (uandiliarium uandaliarius *Y*, uandiliarium uandaliarius *Z*) enim genuit *XYZ* (*in-*
seruit errore opinor ea verba Lindenbrogii non hoc loco, sed v. 5 inter genuit et theodericum), uandaliarium
 uandaliarius genuit *L*, uandaliarium patrem *A*, *om. SOB* thiudemir] *HPV*, thiudimer *LX*, theudimer *Y*,
 theodemir *SB*, thodemir *O*, thiudemir *A* et *om. A* ualamir] *HPVX*, ualamir *Y*, ualamir *LSOB*,
 ualaemir *A* uidimir] *HPVLX*, uinimir *O*, uidimir *A*, uuidimir *B*, uuidimir *S*, uindimir *YZ* 5 thi-
 dimir] *HPV*, thiudimer *LX*, theudimer *Y*, thiudemir *A*, theodemir *SOB* theodericum theodericus] theu-
 dericum qui *A* amalasuenta amalasuenta *O*, amalasuenta amasuenta (*sic*) *S*, amalasuintham (-suentam *B²⁾*
 amalasuenta *B*, amalasuentham quae fuit mater *A* 6 athalaricum *PYZ*, athalaricum *B*, athalaricum *X*, atha-
 larici *A* mathesuentham *X*, mathesuentam *Y*, matesuentam *SOB*, athesueritae *A* de eutharico]
HPVL, deutharico *A*, deutharico *OB*, deuthari *S*, de atharico *XYZ* uiro suo] uiri sui *O* affinitate
 generis *B*, adffinitatem teneris *O* 7 coniunctus *OB* hermanaricus] hermericus *OB*, hermanericus *Z*,
 hermanarig *A* achliulf *Y* (*non X*), achiulf *O* 8 hunimundum hunimundus (humimundum humimun-
 dus *L*) autem (enim *XYZ*) genuit] hunimundum et ipse *A* thorismundo] thorismund *L*, thorismundum
AOBXY thorismund uero] thorismundus uero *VB*, qui *A* berimu** (berimund *P²⁾* berimud *P*, berimud
 berimund *O*, berimund berimund *BY*, berimundum *A* 9 autem genuit] enim g. *XYZ*, genuit *OB*, et
 ipse *A* uetericum uetericus] *HPVLXYZ*, uidericum uidericus *OB*, uetericum *A*: *cf. c. 33, 173* item
 genuit] autem g. *PX*, qui et *A* eutharicum] eutharicum *L^a* 10 amalasuinthae] *HPV*, amalasuenthae *L*,
 amalasuenthae *XY*, amalasuente *O*, amalasuinthae *B*, amalasuente quae *A* athalaricum *XZ*, athalaricum *Y*, atha-
 raricum *L* mathesuentam] *HPA^{OB}*, mathesuentam *VLYX* mortuoque] mortuo quoque *L*, mortuo *A*
 pueribus annis *L*, puericia *A* 11 athalarico *X*, athalarico *Y* mathesuenthae] *HPVXY*, mathesuenthae
L, mathesuenthae *B*, mathesuenthae *AO* uidechis *O*, uidechis *B* copulatus] sociatus *OB* libe-
 ros *A* 12 a belesario] *HPVLXY*, a belisario *A*, ab bel. *Z*, ad bellisarium *O*, ad belisarium *B* con-
 stantinopolim] *HVLA*, constantinopolis (*sic*) *P*, in const. *OBXY* et *om. A* uitigis] *HPVLAX*,
 uitigi *YZ*, uiticis *O*, uidechis *B* 13 iust.] domini (dni *O^b*, dom *O^a*) iustiniani *O*, domni iustiniani *B*
 eam in conubio] eam in conubium *A*, eadem (eandem *B*) in coniugio *OB* 14 qua et] *qo* (*sic*) *O*, quo *B*
 nl. gen. *OB*

- XIV functo ipsa vidua perseverare disponit. quomodo autem aut qualiter regnum Amalorum destructum est, loco suo¹⁾, si dominus iubaverit, edicimus.
- 82 Nunc autem ad id, unde digressum fecimus, redeamus doceamusque, quomodo ordo gentis, unde agimus, cursus sui metam explevit. Ablabius enim storicus refert, quia ibi super limbum Ponti, ubi eos diximus in Scythia commanere²⁾, ibi pars eorum, qui orientali plaga tenebat, eisque praerat Ostrogotha, utrum ab ipsius nomine, an a loco, id est orientales, dicti sunt Ostrogothae, residui vero Vesegothae, id est a parte occidua.
- XV 83 Et quia iam superius³⁾ diximus eos transito Danubio aliquantum temporis in Mysiam Thraciamque vixisse, ex eorum reliquiis fuit et Maximinus imp. post Alexandrum 10 Mamaeae. nam, ut dicit Symmachus in quinto suae historiae libro, Maximinus, iniquiens, Caesar mortuo Alexandro ab exercitu effectus est imp., ex infimis parentibus in Thracia natus, a patre Gotho nomine Micca, matre Halana, quae Ababa dicebatur⁴⁾. is triennio regnans, dum in Christianos arma commoveret, imperium simul et vitam 84 amisit. nam hic Severo imp. regnante et natalis die filii celebrante, post prima aetate et rusticana vita de pascuis in militiam venit. princeps si quidem militares dederat ludos; quod cernens Maximinus, quamvis semibarbarus aduliscens, propositis praemiis patria lingua petit ab imperatore, ut sibi luctandi cum expertis militibus

HPVLAOBX(YZ).

1 ipsa vidua bis P perseuerare disponitur OB, perseueravit A autem] enim XY aut qualiter om. A am. regn. OB 2 iubaverit] HPV, iuuaverit LYZ, iuuerit AX, uoluerit OB edicimus] HPVL, edicemus AXYZ, edocemus OB 3 autem] enim XYZ ad id om. AY unde P^a digressum (?) L quomodo] quando OB 4 expleuerit OB ablatius AOB storicus] historicus AO, istoricus B, hystoricus XY refret O 5 quia ibi] qui albi P, quod ibi XYZ limbum] HAOBXY, lymbum PVL dissimus A ibi om. AB 6 qui] quae AXYZ orientali plaga] HPVL, orientalem plagam AOBXY tenebant B que] qui L post ostrogotha ins. incertum habemus A utrum] uerum O 7 id est orientales dicti sunt (sint Z) ostrogothae] orientales dicti sunt id est ostr. A, orientali dicti sunt (sint B) ostr. (om. id est) OB id est om. A a] in B, om. O tam verba id est orientales quam quae sequuntur id est a parte occidua videntur insiticia 9 et] sed XYZ quia] quidem B iam] iam (sic) O superius] sicut OB aliquanto O in mysiam [misiā L, mesia X, misia YZ, messiam O] thraciamque (thraciaeque PVXYZ, traciaque L)] HPVLOXY, apud moesiam thraciamque B, misia traciaque A 10 dixisse O, duxisse B reliquis O (et om. A imperatur O alexandrum O 11 mamae nam HPVL, mumae nam O, mammeae (mammeae Z) filium nam XYZ, mammeam (om. nam) AB suae hist.] hist. A^a, hist. sue A^b maximinus inq. caesar (caesar om. A) m. alexandro] alexandro (alexandro B) inquit cessare mortuo maximinus OB 12 effectus] factus OB 13 micca] mica A, neca O, mecca B halana] HPVLX, alana AOB, belana YZ ababa] PVLAOBXY et sic vita Max., abara H dicebatur P 14 his V triennium OB arma commoueret] HP^bVL, arma commouerat P^a, arma commouerit B, arma conuerteret XYZ, arma conuertit O, armatur A simul et uit. am.] am. et uit. A 15 imp. om. A natalis] natalem B, notalem A die] HP, diem rel. post prima aetate et rusticana uita] HPVL, post primam aetatem et rusticanam (rusticam OB) uitam AOBXYZ 16 uenit] inuenit O princeps AO 17 quamuis] qui O, qui erat B aduliscens] HP, adulicens O, adulescens VL, adolescens ABXY pr(a)epositis OB 18 patria] barbara OB petitit XYZ, p̄esit V^a imperare A expertis] PVLAXY, pertis H, exercitus OB

1) c. 60, 315.

2) c. 5, 38, 42.

3) c. 5, 38.

4) vita Maximini 1: Maximinus . . . de uico Threiciae . . . barbaro . . . patre et matre genitus, quorum alter e Gothia, alter ex Alanis genitus esse perhibetur: et patri quidem nomen Micca, matri Hababa fuisse dicitur. cf. c. 4: amatus est unice a Getis quasi eorum civis.

licentiam daret¹⁾. Severus, ammodum miratus magnitudinem formae — erat enim, ut XV 85 fertur, statura eius procera ultra octo pedes²⁾ — iussit eum lixis corporis nexu contendere, ne quid a rudi homine militaribus viris eveniret iniuriae³⁾. tum Maximinus sedecim lixas tanta felicitate prostravit, ut vincendo singulos nullam sibi requiem per⁵ intercapidinem temporis daret. hic captis praemiis iussus in militiam mitti⁴⁾, primaque ei stipendia equestria fuere⁵⁾. tertia post haec die, cum imperator prodiret ad campum, vidit eum exultantem more barbarico iussitque tribuno, ut eum coercitum ad Romanam inbueret disciplinam. ille vero, ubi de se intellexit principem loqui, accessit ad eum equitantemque praeire pedibus coepit. tum imperator equo ad lentum⁸⁶
¹⁰ cursum calcaribus incitato multos urbes huc atque illuc usque ad suam defatigationem variis deflexibus impedivit⁶⁾ ac deinde ait illi: 'num quid vis post cursum, Thracisce, 'luctare?' respondit: 'quantum libet, imperator'. ita Severus, ex equo desiliens, recentissimos militum cum eo decertari iussit. at ille septem valentissimos iuvenes ad terram elisit, ita ut antea nihil per intervalla respiraret, solusque a Caesare et
¹⁵ argenteis praemiis et aureo torque donatus est; iussus deinde inter stipatores degere

HPVLA O B X (Y Z).

1 daret lic. A mirans XYZ 2 eum lixis] eum cum lixis BXY, cum eo lixis A cor-
 poreo OB nexu] sensu L^a, sexu L^b 3 militibus O ueniret OB tunc AOB
 4 sedicem O felicitate] facilitate A, uelocitate Y (non X) postravit V uincendos HPV
 per om. OB 5 intercapidinem] PVO^a, intercampidinem H, intercapidinem LAXZ, interpedinem Y,
 intercapidine O^b, intercapidine B temporis] temporum OB, corporis A hic] ser. hinc capitis
 O praemiis O, proemiis HPV iussus] i. est B militiam V 6 que om. A ei] BXY,
 eis O, om. HPVLA stipendiequestria O tertiam post diem OB prodierit OB 7 tri-
 buno] bono OB coercitum] HPVLY, coersitum BX, coersitum O, coercito A 8 inbuere O
 de se (re XY) intellexit] intell. de se A 9 tum] tunc L, cum O equo ad lentum (ad lentem A,
 ad lentius YZ, allentius X) cursum (cessum XYZ) calcaribus (calcatibus A) incitato] aequum adiectum cul-
 tum caltaribus incitatum O, equo adiecto in cursum calcaribus incitatum B: equo ad uiolentum cursum c. i.
 Muratorius recte 10 multus A^a urbes] HPAO, urbis VL, orbes BXY huc om. O us-
 que om. A defatigationem] AXY, defatigationem HPVLY, fatigationem OB 11 deflexibus impedivit]
 inflexibus interpedavit OB hac O ait] dixit A num om. L post (pos P) cursum om. B^a
 thracisce] thracise X, tragice Y 12 luctari ABY libet] placet XY, libet placet Z imperatori
 AXY ita] tunc XYZ dissillens LO, descendens XYZ 13 milites XYZ eo decertari
 iussit] HPVXY, eodem certari iussit O, eodem certare iussit BL, eo iussit decertare A at] ac OB
 iuuenes] milites OB 14 terras Z ut om. O ante XY respiraret A¹, respirare O
 que om. OB 15 argenteis] arteis A¹ praemiis HPV stirpatores O degere corp. pr.]
 AOB, dedere corp. pr. HPVLY, decore corp. pr. astare XYZ

1) *vita Maximini* 2: et in prima quidem pueritia fuit pastor . . . natali Getae filii minoris Severus militares dabat ludos propositis praemiis argenteis . . . hic adulescens et semibarbarus et vix adhuc Latinae linguae, prope Thraecica imperatorem publice petiit, ut sibi daret licentiam contendendi cum his, qui iam non mediocri loco militarent.

2) *vita l. c.*: magnitudinem corporis Severus miratus. c. 6: erat magnitudine tanta, ut octo pedes digito videretur egressus. cf. *vita Maximini iun. c. 2*.

3) *vita c. 2 pergitur sic*: primum eum cum lixis composuit . . . ne disciplinam militarem corrumpere.

4) *vita c. 2 pergit*: tunc Maximinus sedecim lixas uno sudore devicit sedecim acceptis praemiis . . . iussusque militare.

5) *vita c. 2*: prima stipendia equestria huic fuere.

6) *vita c. 3 post verba adlata not. 4*: tertia forte die cum processisset Severus ad campum, in turba exultantem more barbarico Maximinum vidit iussitque statim tribuno, ut eum coereret ac Romanam disciplinam imberet. tunc ille ubi de se intellexit imperatorem locutum, . . . ad pedes imperatoris equitantis accessit. tum . . . Severus . . . equum admisit multis circumtitionibus et cum imperator laborasset neque ille a currendo per multa spatia desisset.

- XV 87 corporis principalis¹⁾. post haec sub Antonino Caracalla ordines duxit ac saepe famam factis extendens plures militiae grados centuriatumque strenuitatis suae praetium tulit²⁾. Macrino tamen postea in regno ingresso recusavit militiam pene triennio, tribunatusque habens honore numquam se oculis Macrini optulit, indignum ducens
 88 eius imperium, qui perpetrato facinus fuerat adquisitum³⁾. ad Eliogabalum dehinc
 quasi ad Antonini filium revertens tribunatum suum adiit et post hunc sub Alexandrum Mamaeae contra Parthos mirabiliter dimicavit⁴⁾. eoque Mogontiaco militari tumulto occiso ipse exercitus electione absque senatus consultu effectus est imperator, qui cuncta bona sua in persecutione Christianorum malo voto foedavit, occisusque Aquileia a Puppione⁵⁾, regnum reliquit Philippo. quod nos idcirco huic nostro opusculo
 de Symmachi hystoria mutuavimus, quatenus gentem, unde agimus, ostenderemus ad regni Romani fastigium usque venisse. ceterum causa exegit, ad id, unde digressimus, ordine redeamus.
- XVI 89 Nam gens ista mirum in modum in ea parte, qua versabatur, id est Ponti in litore Scythiae soli, enituit, sine dubio tanta spatia tenens terrarum, tot sinos maris,¹⁵ tot fluminum cursus, sub cuius saepe dextera Vandalus iacuit, stetit sub praetio Marcomannus, Quadorum principes in servitute redacti sunt. Philippo namque ante

HPVLAOBX(YZ).

1 sub om. OB antomno O, antonio A caralalla L^a, caragalla O duxit ord. A
 famam (fama O) factis] factis fam. A 2 plures] inter pl. B grados] HPVO, gradus LABXY
 centuriatumque] XYZ, centuriatumque HPVL, centuriamque A, centuriasque OB: plures militiae gradus centuriatum tulit Duac. praedium P, premium LA 3 macrino] magno O in regnum O^bB, regnum A, om. XYZ ingressum O triennium OB 4 tribunatus habensque O honore] HP, honorem rel. obtulit magrini (macrini B) OB 5 qui] HPVL, quod AOBXY perpetrato facinus] HPVL, perpetrato facinore AXYZ, petratum facinus O, per patratum facinus B fuerat] erat OB
 adquisitum] adquisitus Z, quaesitum B ab eliogabaum O, ab heliogabalo B dehinc O 6 ad om. L antini L, antonii A hinc OB alexandro OBX 7 mamae HPV, mame LO, mammae XZ, mamea B, m. (sic) A, mammeae filio Y que om. OB magontiaco LXY, magontiaco O
 8 tumulto] HPVO, tumultu LABXY occiso O senatus HPV consulto LB 9 chr. pers. OB occisusque O 10 aquileiae A, aquilegia OBX puppione] HPVL, pupione OBXY, pupelano A¹, pupianno (?) A² huc L nostro] non O^a, om. O^bB 11 symm. hyst.] simmaco A
 mutuavimus O, mutuati sumus A ostenderemus om. OB 12 uenisse] uen. doceamus B exigit LA, exigit ut OBXY digressi sumus LAOBXY 13 ordinem L, om. OB redeamus A¹
 14 uersebatur P^a in ponti A 15 cythiae O enituit] innituit O, innotuit B spitia P
 tot sinos] HPV, sinos tot L, tot sinus AOBXY moris L 16 uandalus] PV, uandalus OBXY, guandalus L, gandalus A, uanculus H 17 seruitute] HPVA, -tem rel.

1) *vita c. 3 pergil*: ait ei: 'quid vis, Thracisce? num quid delectat luctari post cursum?' tum 'quantum libet', inquit, 'imperator'. post hoc ex equo Severus descendit et recentissimos quosque ac fortissimos milites ei comparari iussit. tum ille more solito septem fortissimos uno sudore vicit solusque omnium a Severo post argentea praemia torque aureo donatus est iussusque inter stipatores corporis semper in aula consistere.

2) *vita c. 4*: diu sub Antonino Caracalla ordines duxit, centuriatus (centuriatos libri) et ceteras militares dignitates saepe tractavit.

3) *vita c. 4*: sub Macrino, quod eum, qui imperatoris sui filium occiderat, vehementer odisset, a militia desit. c. 5: Maximinus . . . tribunus.

4) *vita c. 4*: occiso Macrino . . . ubi Hellogabalum quasi Antonini filium imperatorem comperit, . . . ad eum venit. c. 5: quem Alexander miro cum gaudio . . . suscepit.

5) *Orosius 7, 18*: (Alexander) militari tumultu apud Mogontiacum interfectus est. c. 19: . . . Maximinus . . . nulla senatus voluntate imperator ab exercitu . . . creatus persecutionem in Christianos . . . exercebat. sed . . . tertio quam regnabat anno a Pupieno Aquileiae interfectus.

dicto regnante Romanis, qui solus ante Constantinum Christianus cum Philippo idem XVI filio fuit, cuius et secundo anno regni Roma millesimum annum explevit¹⁾, Gothi, ut adsolet, subtracta sibi stipendia sua aegre ferentes, de amicis effecti sunt inimici. nam quamvis remoti sub regibus viverent suis, rei publicae tamen Romanae foederati 5 erant et annua munera percipiebant. quid multa? transiens tunc Ostrogotha cum suis 90 Danubio Moesiam Thraciasque vastavit. ad quem rebellandum Decius senator a Philippo dirigitur. qui veniens dum Getis nihil praevallet, milites proprios exemptos a militia fecit vitae privatae degi, quasi eorum neglectu Gothi Danubium transfretasent, factaque ut puta in suis vindicta ad Philippum revertitur. milites vero videntes 10 se post tot labores militia pulsos, indignati ad Ostrogothae regis Gothorum auxilium confugerunt. qui excipiens eos eorumque verbis accensus mox tricenta milia suorum 91 armata produxit ad bellum adhibitis sibi Taifalis et Astringis nonnullis, sed et Carporum trea milia, genus hominum ad bella nimis expeditum, qui saepe fuere Romanis infesti; quos tamen post haec imperante Dioclitiano et Maximiano Galerius Maximinus 15 Caesar devicit et rei publicae Romanae subegit²⁾. his ergo addens Gothos et Peucinos ab insula Peucis, quae in ostia Danubii Ponto mergentia iacet, Argaithum et Gunthericum nobilissimos suae gentis doctores praefecit. qui mox Danubium vadati et de 92 secundo Moesiam populati, Marcianopolim eiusdem patriae urbem famosam metropolim adgrediuntur, diuque obsessam accepta pecunia ab his qui inerant reliquerunt. et 93 20 quia Marcianopolim nominavimus, libet aliqua de eius situ breviter intimare. nam hanc urbem Traianus imperator hac re, ut fertur, aedificavit, eo quod Marciae sororis

HPVLAOBX(YZ).

1 constantino O cum philippo (fil- O semper) om. A idem filio] HPVB, id est filio O, idem philippo L, eiusdem filio XYZ, om. A 2 et om. A roma om. OB millesimumannum V 3 distrata sibi stipendia sua O, distracto sibi stipendio suo B aegre fer. om. LOB facti sunt LB, fiunt A 4 remotis sub reg. O, remotibus reg. P, remoti legibus A publice O romone O, om. A 5 ostragotha O^a 6 danubio] HPV, danubium LAOBXY moesias tratiamque O, moesiam thraciamque B rebellandum] HPVLXYZ, repellendum OB, debellandum A 7 dum] di V getis] gentis O, genti B, gothis A nihil om. XYZ praeualit O proprias O^a exeptos O 8 malitia H uitae priuatae] uita priuata ABXY degere AB neglectum O, neglegentia A danubium] L transfretassent] transissent O, transissent B 9 ut puta] BXY, ut puta O, ut putavit HPV, ut putabat A suos A ad phil. om. A uidentes se] uidentes se esse OB 10 post om. A tot] HPLAXYZ, toth V, hos OB ostrogothae (ostrogothi O) regis om. A 11 qui exc.] quorum rex suscipiens A erumque L tricenta] trecenta PAX, ccc YZ, xxx OB suorum] uirorum OB 12 produxit] OBXY, producit HPVLA bellum] pr(o)elium OB adhibetis O, adhibitis V taifalis] HPVLA, taiphas O, taiphis B, tuifalis XYZ astringis] immo Asdingis: v. p. 87, 11 et Zeus p. 461 carporum] PVLOB, corporum HA, caporum XY 13 trea milia] HPV, tria m. LOBXY, tribus millibus A gens O fuere romanis infesti (infesti L] romanos infestos (om. fuere) O, romanis infesti sunt B 14 dioclitiano] HPV, dioclitiano O, diocletiano ABXY et maximiano om. OB galearius V maximinus] HPVXY, maximus LAOB, cf. p. 86, 15 15 devicit et] de ciuitate OB romanae om. A subiecit OB addens] habens OB peucinos] pesincenos O, pesinceos B, peccinos XYZ 16 peucis] paucis OB, peccis XYZ quae] qui OB in ostio BXY, inter hostia A mergenti adiacet (-cent B) OB, mergenti iacet XYZ argaitum AOB: cf. Arguntis Scytharum rex vit. Gord. 31 gunthericum OY: gundericum A 17 doctores praefecit] HPV, duct. praef. AXY, pref. doct. O, praef. duct. B mos uadantes dan. A de] die L, om. PAOB 18 populari A marcianopelim O 19 adgrediuntur in litura A² his] iis X 20 nominabimus O^a breuiter om. A intimare om. I^a 21 aed. ut fertur OB marcia soror sua XYZ

1) Hieronymus ad a. Abr. 2262, Philippi secundum: regnantibus Philippis millesimus annus Romanae urbis expletus est. supra in Romanis c. 283 ponitur annus Philippi tertius: vere incidit annus millesimus urbis in Philippi tr. pot. IV.

2) Orosius 7, 25, 12: per eosdem duces (Galerium) strenue adversus Carpos Basternasque pugnatum est.

- XVI suae puella, dum lavat in flumine illo qui nimii limpeditatis saporisque in media urbe oritur Potami cognomento, exindeque vellit aquam haurire, casu vas aureum quod ferebat in profundum decidit, metalli pondere praegravatum longeque post ab imis emersit; quod certe non erat usitatum aut vacuum sorberi aut certe semel voratum undis respuentibus enatare. his Traianus sub admiratione conpertis fontique numinis quoddam inesse credens conditam civitatem germanae suae in nomine Marcianopolim nuncupavit¹⁾.
- XVII 94 Abhinc ergo, ut dicebamus, post longam obsidionem accepto praemio ditatus Geta recessit ad propria. quem cernens Gepidarum natio subito ubique vincentem praedis- que ditatum, invidia ductus arma in parentibus movit. quomodo vero Getae Gepidae- que sint parentes si quaeris, paucis absolvam. meminisse debes me in initio²⁾, de Scandzae insulae gremio Gothos dixisse egressos cum Berich rege suo, tribus tantum 95 navibus vectos ad ripam Oceani citerioris, id est Gothiscandza. quarum trium una navis, ut adsolet, tardior nanta nomen genti fertur dedisse; nam lingua eorum pigra gepanta dicitur. hinc factum est, ut paulatim et corruptae nomen eis ex convicio 15 nasceretur Gepidas. nam sine dubio ex Gothorum prosapie et hi trahent originem; sed quia, ut dixi, gepanta pigrum aliquid tardumque designat, pro gratuito convicio Gepidarum nomen exortum est. quod nec ipsud credo falsissimum: sunt etenim tar- 96 dioris ingenii et graviore corporum velocitate. hi ergo Gepidae tacti invidia, dum Spesis provincia commanerent in insulam Visclae amnis vadibus circumactam, quam 20

HPVLA OBX (YZ). Rav. 4, 6 p. 185 ad v. 6: Marcianopolis ex Mysia inferiore pertinet, ut testatur mihi . . . Iordanis cosmographus, asserens quod ipsam Marcianopolim civitatem Traianus imperator pro amore Marciae sororis suae aedificasset. per quam Marcianopolim medio transit fluvius qui dicitur Potamia.

1 puellam *O* labat *O*, lauatur *XYZ*, lauret *A* qui] quod *B* nimii] *HPVL*, nimiae *AOBXY* limpeditatis *O* saporisque] *OBXY*, saporis saporisque *HPV*, soporisque *L*, soporisque ob-
 timi *A* 2 potami] potamica *A* uelit aq. *L*, uellet aq. *OBXY*, aquam uellet *A* aurire *PVO*
 3 ferebatur *OB* cecidit *OB* metalli *A* praegravatum longeque] grauatum (et *ins. B*) longe
OB ab] *OBXYZ*, *om. HPVLA* 4 remersit *XYZ* quod] *OBXY*, quor *HP*, *** *V^a*, cur *V^b*,
 quo *L*, quode *A* aut] haud *L* sorbori *A^a* 5 renatare *OB* has *H^a* nominis *O*
 6 quiddam *AY* conditam ciuitatem] conditatem *O* suae in] suae *L*, *om. A* marcianopolim
om. A 7 nuncupavit] *HPVLXZ*, nominavit *OBY*, appellavit *A* 8 ut dicipamus *P*, *om. YZ* (*non X*)
 post longam (longam *L*) obs. *om. A* ditatus *om. A* geta (gesta *O*) rec.] rec. geta *A* 9 pro-
 pria] patriam *OB* gep. cern. nat. *OB*, cern. nat. gep. *A* 10 didatum *O* ducta *A* pa-
 rentes *ABXY* mouet *OB* uere *O* gepidasque] *HPVL*, gepidaeque *OBXY*, gepidatum *A^a*, gep-
 idarum *A^b* 11 sint] sin *O* quaesieris *B* in initio] *XY*, inintio *HPV*, initio *LAOB*
 12 scandzae] *HPVAX*, scandze *L*, scandziae *Y*, scanzi(a)e *OB* dix. goth. *A* egressos] exisse *A*
 berich] *OB*, berig *YZ*, berice *HPVX*, berige *LA* suo rege *OB* 13 uectus *O* ad ripam *om.*
XYZ ocani *P*, occani *V* ceterioris *O* id est gothiscandza (gothiscandzam *A*, gothis andza *P*)] *HPVLA*,
 hoc est gothiscandzae *XYZ*, *om. OB* 14 nauis] uis *O* assolent *XY* tardior] tardius *OB*, tar
L nanta] *HPVLOYZ*, nacta *BX*, inuenta *A* gentis *O* 15 etus *B* conuicinio *L*, conu-
 uicinio *OB* 16 gepidas] *HPVL*, gepide *O*, gepidae *ABXY* nam] namque *OB* prosapia
AOBXY et hi *om. OB* trahent] *PV*, tradent *HL*. tradunt *O*, trahunt *ABXYZ* 17 ut *om. O*
 designat] signat *OB* gratuitu *O*, graui tunc *XYZ* couitio *L*, conuicinio *OB*, uicio *A* 18 ipsum
AOBXY etenim] enim *OB* 19 et *om. OB* grauloris *O* hii *O* ut saepius gepitbae
H, *om. A* tacti] tenti *L* dum spes] *HPVLA*, dum etiam spes *XYZ*, dum specis *O*, dudum
 speta *B^a*, dudum spreta *B^b*: quid subsit nescio 20 commanerint *O*, commanebant *B*, commaneret *Z*
 insulam] *HPVLXZ*, insula *OBY* hi-cle *O* uadis *AB* circumactam] *HPVLAXYZ*, circum-
 acta *O*, circuacta *B*

1) cf. Ammianus 27, 4, 12: Mysia, ubi Marcianopolis est a sorore Traiani principis ita cognominata: hausit autem auctor ex Ammiani actis Traiani deperditis.

2) c. 4, 25.

patrio sermone dicebant Gepedoios. nunc eam, ut fertur, insulam gens Vividaria in- XVII
colit ipsis ad meliores terras meantibus. qui Vividarii ex diversis nationibus ac si in
unum asylum collecti sunt et gentem fecisse noscuntur. ergo, ut dicebamus, Gepida- 97
rum rex Fastida quietam gentem excitans patrios fines per arma dilatavit. nam
5 Burgundzones pene usque ad internicionem delevit aliasque nonnullas gentes perdomuit.
Gothos quoque male provocans consanguinitatis foedus prius inportuna concertatione
violavit superba admodum elatione iactatus, crescenti populo dum terras coepit addere,
incolas patrios reddidit rariores. is ergo missis legatis ad Ostrogotham, cuius adhuc 98
imperio tam Ostrogothae quam Vesegothae, id est utriusque eiusdem gentes populi, sub-
iacebant, inclusum se montium quaeritans asperitate silvarumque densitate constrictum,
unum poscens e duobus, ut aut bellum sibi aut locorum suorum spatia praepararet.
tunc Ostrogotha rex Gothorum ut erat solidi animi, respondit legatis bellum se qui 99
dem talem horrere durumque fore et omnino scelestum armis configere cum propin-
quis, loca vero non cedere. quid multa? Gepidas in bella inruunt, contra quos, ne
15 minor indicaretur, movit et Ostrogotha procinctum, conveniuntque ad oppidum Galtis,
iuxta quod currit fluvius Auha, ibique magna partium virtute certatum est, quippe
quos in se et armorum et pugnandi similitudo commoverat; sed causa melior vivaci-
tasque ingenii iubet Gothos. inclinata denique parte Gepidarum proelium nox diremit. 100
tunc relicta suorum strage Fastida rex Gepidarum properavit ad patriam, tam puden-
dis obprobriis humiliatus, quam fuerat elationis erectus. redeunt victores Gothi Gepi-
darum discessione contenti, suaque in patria feliciter in pace versantur, usque dum
20 eorum ^{46,8} praevius existeret Ostrogotha.

Pos cuius decessum Cniva, exercitum dividens in duas partes, nonnullos ad XVIII 101
vastandum Moesiam dirigit, sciens eam neglegentibus principibus defensoribus desti-
tutam: ipse vero cum LXX milibus ad Eusciam, id est Novas conscendit. unde a
25 Gallo duce remotus Nicopolim accedit, quae iuxta Iatrum fluvium est constituta

HPVLAOBXY(Z).

1 patrio] pro patrio OB gepedoios] HPVL, gepidoios AXYZ, gepidos OB insulas O
vidarii V, vidaria B: supra 5, 36 est Vidarii incolet O 2 meliores L vidarii B
3 ergo ut dic. (dicibamus P, diximus L) itaque A 4 quietam] quiete A nam om. OB 5 bur-
gundzones] HPVLA, burgonziones OB, burgozones XYZ internicionem] HP, internicionem VLBY, in-
ternicionem A, internicionem X, internicionem O que om. B 6 cumsanguinitatis (sic) O 7 super-
bia O, superbaque B crescente AXY, crescenti O 8 insulas OB patrios HPV, patrias B
rariores O his V missis legatis] missis O, misit legatos B ostrogatam X^a adhuc] adhae
(sic) O 9 nesogothae O^a utriusque om. OB eius L gentes] HPVL, gentis AOBXY
10 inclusum O^a quaeritans] PVB, queritans AXYZ, quaeritans H, queritans O, queritans L con-
structum L 11 poscens e (se O) d.] e d. posc. A praeparat O 12 rex goth. om. A respo-
dit legatis O, leg. ip (sic) A siquidem L 13 talem] HPVL, tale AOBXY omninos caelestium O
14 loco A uero non] ueron HP, uero in L gepidas] HPVL, gepidas O, gepidae ABXY bella
***ruunt V^a, bella inruunt V^b, bella ruunt AXZ, bellum ruunt Y ne minor iud.] nemieis (sic) iud. O,
ne nimis indicarentur B 15 movet XY galtis] gautis L, caltis A 16 quod] quem O auha]
eucha O, aucha B, auha XYZ certatum] dimicatum B 17 pugnandi] pugnae OB commo-
ueret XYZ uiuacisque ingenii O, uiuacisque ingenium B 18 iubet gothos] HPV, libet gothis O,
iuvat gothos B, iuvat gothos LAXYZ nox diremit] nox dirimit AXYZ, nox dirimet O, mox dirimit B
19 fastida] OB, fastina VXY, fatina P, festina H, festine L, om. A properavit ad patr.] remeavit ad
sua A pudens P 20 opprobriis O humiliatus HPVL fuerat om. V elationis] HPVL,
elatione AOBXY 21 discessione O, descensione B contempti A feliciter] nostri OB 22 ex-
isterit O 23 pos] H, post PVLABXY, pro O discessum L nunnulos H, nonnulla L 24 ua-
standum] OBY, uastandam HPVLA principibus B 25 lxx] octoginta XYZ eusciam] scripsi
collato loco p. 84, 7, eustesiam XYZ, eustesium OB, eusciesium HPV, eoscesium A, eusciesium vel eusciesium
L: alibi hoc nomen Novarum non reperitur noua OB conscendit] conscendit O: malim conscendit, cum
praesertim Novae et ipsae in Moesia sitae sint unde . . . accedit om. XYZ 26 gollo O remotus]
repulsus A Iatrum O constructa XYZ

XVIII notissima; quam devictis Sarmatis Traianus et fabricavit et appellavit Victoriae civitatem¹⁾. ubi Decio superveniente imperatore tandem Cniva in Hemi partibus, quae non longe aberant, recessit, unde apparatu disposito Philippopolim ire festinans, cuius recessu Decius imperator cognoscens et ipsius urbis ferre subsidium gestiens iugum Hemi montis transacto ad Beroam venit. ibique dum equos exercitumque lassum refoveret, ilico Cniva cum Gothis in modum fulminis ruit, vastatoque Romano exercitu imperatorem cum pauculis, qui fugere quiverant, ad Eusciam rursus trans Alpes in Mysia proturbavit, ubi tunc Gallus dux limitis cum plurima manu bellantium morabatur; collectoque tam exinde quam de VSCO exercitu, futuri belli se parat in aciae.

103 Cniva vero diu obsessam invadit Philippopolim praedaeque potitus²⁾ Prisco duce qui inerat sibi foederavit quasi cum Decio pugnaturum. venientesque ad conflictum ilico Decii filium sagitta saucium crudeli funere confodiunt. quod pater animadvertens licet ad confortandos animos militum fertur dixisse: 'nemo tristetur: perditio unius militis non est rei publicae deminutio', tamen, paterno affectu non ferens, hostes invadit, aut mortem aut ultionem filii exposcens, veniensque ad Abritto Moesiae civitatem circumseptus a Gothis et ipse extinguitur³⁾ imperii finem vitaeque terminum faciens. qui locus hodieque Decii ara dicitur, eo quod ibi ante pugnam mirabiliter idolis immolasset.

XIX 104 Defuncto tunc Decio Gallus et Volusianus regnum potiti sunt Romanorum, quando et pestilens morbus, pene istius necessitatis consimilis, quod nos ante hos novem an-

HPVLA OBXYZ.

1 nouissima B quam] quoniam B et f.] eam f. OB ciuitatem] urbem A 2 in-
 petore O hemi] hlemi LO, hemoniae B partibus] partes AB 3 lone P aberant]
 BXY, aberat HPVLAO recessit] OBXY, secessit HPVLA inde X apparatu dispositio O, ap-
 paratum disposito Z philippolim LA, philopolim Y, phiippom O festinat A secessu] seces-
 sum AB, discessum L, recessu XYZ 4 decius] de cuius O imperator om. A cognoscens]
 agnoscens A, om. XYZ ipsius urbis] H²PVL, i. urb*^s H¹, ipsius urbe O, ipsi urbi ABXYZ iugo
 hemi AXYZ, iugum enim HPV, iugum eius L, iugum O, iugo B 5 trans santo O ad] a V
 beroam] OB, boream LXYZ, boream A^a, beream HPVAb lassum om. A refovet A 6 flu-
 minis AOB 7 imperatore O paucis OB quiverant] qui uenerant O^a, poterant A ad
 eusciam (sic HVO, *usciam P¹, eosciam L, euschiam XYZ, tusciam P²B) rursus om. A 8 mysia] HPV,
 misia L, mysiam Z, misiam OY, moesiam AB, maesium X perturbavit YZ 9 collectaque XYZ
 tam] eam O de usco] HPV, edeusco A, de eusco XZ, de euscho Y, de osco O, de orto B: intelligitur
Oescus se parat (separat P) in aciae (acie VL)] HPV, reparat in aciae O, reparat aciem B, reparatur
 (reparabatur YZ) in acie XYZ, se praeparabat in aciem A 10 diu om. O phil. inu. A prae-
 damque X potitus] potius O prisco duce] HPV, priscum ducem LABXY 11 pugnaturus L
 ilico] alio O 12 saucium] sauum O 14 dimutio X paterno (paterna O^a) affectu OZ, pater-
 num affectum B 15 filii O ad om. LOB abritto] HPV, abrito OB, abritum A, abritum
 XYZ 16 a gothis circ. L et ipse om. A 17 decii ara] decura O miserabiliter BXY
 immolaret B 19 defuncto (defuncto B) t. decio] quo defuncto A regno ABXY 20 morbus]
 annus morbis XYZ necessitati B quod] quam AXYZ, et O, ut B nos] hos B^a hos]
 nos O

1) cf. Ammianus 31, 5, 15: duobus navium milibus perrupto Bosporo et litoribus Propontidis Scythiarum gentium catervae transgressae ediderunt quidem acerbas terra marique strages, sed amissa suorum parte maxima reverterunt. ceciderunt dimicando cum barbaris imperatores Decii pater et filius... Anchialos capta et tempore eodem Nicopolis, quam indicium victoriae contra Dacos Traianus condidit imperator. post clades acceptas inlatasque multas et saevas excisa est Philippopolis centum hominum milibus, nisi fingunt annales, intra moenia iugulatis. periit autem harum rerum narratio Ammiana ea, quam perverso ordine in compendium redigit epitomator.

2) cf. Ammianus l. c.

3) Cassiodorus chr. ad a. 252: Decius cum filio suo in Abritto Thraciae loco a Gothis occiditur, haec substituens Prosperi adnotationi huic: Decius cum filio in Abritto, quae est civitas Mysiae, occiditur.

nos] experti sumus, faciem totius orbis foedavit, supra modum tamen Alexandriam XIX 7a 542/3 (f. p. XII)
 totiusque Aegypti loca devastans, Dionysio storico] super hanc cladem lacrimaviliter = f. r.
 exponente, quod et noster conscribit venerabilis martyr Christi et episcopus Cyprianus
 in libro, cuius titulus est 'de mortalitate'¹⁾. tunc et Emilianus quidam Gothis saepe 105
 5 ob principum negligentiam Mysiam devastantibus, ut vidit licere nec a quoquam sine
 magno rei publicae dispendio removeri, similiter suae fortunae arbitratus posse venire,
 tyrannidem in Moesia arripuit omneque manu militari ascita coepit urbes et populos
 devastare. contra quem intra paucos menses dum multitudo apparatus adcreveret,
 non minimum incomodum rei publicae parturivit; qui tamen in ipso pene nefario co-
 10 natus sui initio extinctus et vitam et imperium, quod inhiabat, amisit: supra dicti vero 106
 Gallus et Volusianus imperatores, quamvis vix biennio in imperio perseverantes ab
 hac luce migrarunt, tamen ipsud biennium, quod affuerunt, ubique pacati, ubique
 regnaverunt gratiosi, praeter quod unum eorum fortunae reputatum est, id est gene-
 15 maledico lacerare²⁾. hi ergo mox imperio adepti sunt, foedus cum gente pepigerunt
 Gothorum. et nec longo intervallo utrisque regibus occumbentibus Gallienus arripuit
 principatum.

Quod in omni lascivia respto Respa et Veduco Tharuaroque duces Gothorum XX 107
 sumptis navibus Asiam transierunt, fretum Ellispontiacum transvecti, ubi multas eius
 20 provinciae civitates populatas opinatissimum illud Ephesiae Dianae templum, quod
 dudum dixeramus³⁾ Amazonas condidisse, igne succendunt. partibusque Bithiniae
 delati Chalcedonam subverterunt, quam post Cornelius Abitus aliqua parte reparavit,

HPVLAOBX(YZ).

1 sedavit O tamen] quoque OB alexandriae XYZ 2 devastatus O stor. (hist. O,
 hystorico BXY) super h. cl. om. A 3 quod] qu(a)e OB, quam XY conscripsit OB et om. OB
 cyprianus O, om. A 4 emilianus OX 5 negligentiam A¹ mysiam] moesiam AX, maesiam Y,
 om. OB a om. OB 6 repluplice dispendio O arbitratur O posse venire] posse euenire
 LB 7 tyrannidem L mysia Z, mesiam O, moesiam LB omneque] HPVLA, omnique ABXY,
 omniaque O 8 intra om. OB mensel O dum om. OB adcreverit O, accrescens B
 9 republice O, res publica XY in ipso] ipso O, ipse B pane O conati O 10 quod inhi-
 abat] quod (quem O) inuadebat OB supra dicti uero g. et uol. imperatores] supradicti g. et uol. A,
 om. O 11 uix biennio] biennio uix A, biennio L in imperio om. OB 12 migrarint B
 ipsud biennium] HVL, in ipsud b. P, in ipso biennio A, ipsum biennium XYZ, ipsi biennium O, ipso bren-
 nio B quod] HPVY, quo LAX, qui O, que B ubique] ubi A pagati O 13 quod] q O
 fort. eor. L reportatum OB id est] is est ergo B 14 moribus O imperatis Z 15 la-
 cerare] macerare O mox] mox ut AXY imperio] imperium LAOBXY adepti sunt] adeptis O
 goth. pep. B 16 logo O regibus om. A 18 quod in omni (omne P)] HPV, quo in o. LBXZ,
 qui omni Y, quem in o. O, quod nimia A lasum uia O, lassouia B resolutio H, resolutio B^a
 respa et ueduco (uaeduco L) thuruaroque (turnaroque A) HPVLA, respa et ueduco (reduco-Y) taruaroque XYZ,
 respatueduco tharuaroque O, re spacii eduathar uarroque B ducibus XYZ 19 asiam] in asiam A¹
 transierunt O fretumque X ellispontia V, bellespontiacon O, hellespontiacum AXY multis
 e. p. (p. e. L) ciuitatibus B 20 populatis B, populata P, populati A opimatissimum B ephesi
 O, ephoesi B, asiae A quod . . . condidisse] opus amazanum (sic) A 21 que om. A bithiniae]
 HPVLOBXY, bitiniae A 22 dilati O chadcedonam H, chalcedonam V, chalcedona P, calcedona
 A, calcedonam XY^bZ, calcedoniam L, calcedonam O, calcedoniam BY^a subuertunt A abitus]
 HPVVOXY, auitus AB, habitus L

1) Hieronymus chron. ad a. Abr. 2269: pestilens morbus multas totius orbis provincias occupavit maxi-
 meque Alexandriam et Aegyptum, ut scribit Dionysius [Alexandrinus episcopus apud Eusebium hist. eccl. 7, 22] ¹¹
 et Cypriani de mortalitate testis est liber.

2) cf. Orosius 7, 21, 6: hac sola pernicie (pestilentia) insignes Gallus et Volusianus.

3) c. 7, 51.

- XX quae hodieque, quamvis regiae urbis vicinitate congaudeat, signa tamen ruinarum sua-
 108 rum aliquanta ad indicium retinet posteritatis. hac ergo felicitate Gothi, qua intra-
 verunt partibus Asiae, praedas spoliaque potiti, HellsPontiacum fretum retransseunt,
 vastantes itinere suo Troiam Iliumque, quae vix a bello illo Agamemnoniaco quan-
 5 tulum se reparantes rursus hostili mucrone deletae sunt¹⁾. post Asiae ergo tale ex-
 cidium Thracia eorum experta est feritatem. nam ibi ad radices Emi montis et mari
 vicinam Anchialos civitatem adgressi mox adeunt, urbem, quam dudum Sardanaphalus,
 109 rex Parthorum, inter limbum mais et Emi radices locasset²⁾. ibi ergo multis feruntur
 mansisse diebus aquarum calidarum delectati lavacris, quae ad duodecimo miliario
 Anchialitanae civitatis sunt siti, ab imo suae fontis ignei scaturientes, et inter reli- 10
 qua totius mundi thermarum innumerabilium loca omnino precipua et ad sanitatem
 infirmorum efficacissima.
- XXI 110 Exinde ergo ad proprias sedes regressi post haec a Maximiano imperatore redi-
 guntur in auxilio Romanorum contra Parthos rogati, ubi omnino datis auxiliariis fide- 15
 liter decertati sunt. sed postquam Caesar Maximinus pene cum eorum solacia Nar-
 seum regem Persarum Saporis magni nepotem fugasset eiusque omnes opes simulque
 uxores et filios depraedasset Achillemque in Alexandria Dioclitianus superasset et
 Maximianus Herculeus in Africa Quinquegentianos adtrivisset³⁾, pacem rei publicae
 111 nacti coeperunt quasi Gothos neglegere. nam sine ipsos dudum contra quasvis gen-
 tes Romanus exercitus difficile decertatus est. apparet namque frequenter, quomodo 20

HPVLA O B X (Y Z).

1 vicinitate] ciuitate OB 2 posteritatis] potestatis XYZ flititate O quia O intra-
 uerunt] OBXY, intrauerant HPVLA 3 partes XY preda spoliaque LO, praeda spolioque B, praediis
 (-dis Y) spoliisque XYZ, praeda spoliisque A hellespontiacum XYZ, ellespontiacum O, ellispontiacum L,
 hellesponti A retransmeant OB 4 itinere] in it. OBXY troiam hiliumque O, illum troiamque
 X uix] uis A a om. XYZ illo] uno X agamemnoniaco O, agamenniaci XY quan-
 tulum] quantulum PV, aliquantulum B 5 se reparantes] HPVAXYZ, reparantes L, respirantes OB
 hotili mugrone O deletae] del*ae H^a, dilate O, delatae B excidium H 6 experta est] ad eum
 expertatem O nam ibi . . . 7 ciuitatem om. OB hemi XY 7 anchillalos A adeunt] ad eum
 P, ad eam A sardanaphalus] HPV, sardanapallus LAOBY, sardanapalus X 8 pathorum PV hemi
 XY collocasset B ergo] enim OB feruntur] fertur O 9 ad duodecimum miliarium XYZ,
 duodecimo miliario HPVLA, a quintodecimo miliario OB 10 anchillitanae LXYZ, achialitane A ciui-
 tati O sitae AOBXY sui AOBXY igni OB, igneis A scaturientes] HPO, scaturientes rel.
 11 innumerabilium O precipua (praec- P) et] HPV, precipua L, precipue et AXYZ, pr(a)ecipu(a)e OB
 12 efficacissimae ABXY 13 ergo] rogo O proprias P^a haec] hoc A imperatores P re-
 diguntur] ducuntur OBY, dicuntur X 14 auxilia B, auxillium AXY rogati om. A fidelit O
 15 dec. sunt] decertauerunt A maximianus ABXY solacia] HPV, solae (vel t)io LOBXY, solatiis A
 16 magni neptem A^a, magi (magii O^a) nepotem O 17 filios] f. captiuos L, liberos A anhillemque O,
 achilleumque Y alexandriam O. diocletianus] HPLX, diocletianus AY, diocletiano V, diodiciano O,
 cum dioclitiano B et] haec O 18 hirculeus O in] iam A quinquegentianos] LAXY.
 quinquegentianos HPV, quinquagentianos O, 1 annos B adtreuisset O 19 nacti AOX coe-
 perunt] HVAOB, c(a)eperunt PLXY ipsis ABXY quasuis] quasque B 20 dec. est] decerta-
 uit A quom. freq. A

1) cf. Ammianus l. c. ad p. 84, 1.

2) cf. Ammianus l. c. ad p. 84, 1. at non hanc Anchialen, sed alteram Ciliciae a Sardanapallo con-
 ditam esse ferunt auctores citati apud Stephanum s. v. et Suidas s. v.

3) Orosius 7, 25: rebellante . . . Achilleo in Aegypto, cum et Africam Quinquegentiani infestarent,
 Narseus etiam rex Persarum Orientem bello premeret . . . Maximianus Augustus Quinquegentianos in Africa
 domuit, porro autem Diocletianus Achilleum . . . apud Alexandriam cepit et interfecit . . . Galerius Maxi-
 mianus . . . per Illyricum et Moesiam undique copias contraxit . . . Narseus magnis consiliis viribusque su-
 peravit . . . castra eius invasit, uxores sorores liberosque cepit, inmensam vim gazae Persicae diripuit.

invitabantur sic: ut et sub Constantino rogati sunt et contra cognatum eius Licinium XXI
 arma tulerunt eumque devictum et in Thessalonica clausum privatam ab imperio Con-
 stantini victoris gladio trucidarunt. nam et ut famosissimam et Romae emulam in 112
 suo nomine conderet civitatem, Gothorum interfuit operatio, qui foedus inito cum im-
 5 peratore quadraginta suorum milia illi in solacio contra gentes varias obtulere; quo-
 rum et numerus et militia usque ad praesens in re publica nominatur, id est foede-
 rati. tunc etenim sub Ariarici et Aorici regum suorum florebat imperio. post quo-
 rum decessum successor regni extitit Geberich virtutis et nobilitatis eximius.

Nam hic Hilderith patre natus, avo Ovida, proavo Nidada, gloriam generis sui XXII 113
 10 factis illustribus exaequavit. primitias regni sui mox in Vandalica gente extendere
 cupiens contra Visimar eorum rege qui Asdingorum stirpe, quod inter eos eminet
 genusque indicat bellicosissimum, Dexippo storico referente¹⁾, qui eos ab Oceano ad
 nostrum limitem vix in anni spatio pervenisse testatur prae nimia terrarum immensi-
 tate. quo tempore erant in eo loco manentes, ubi nunc Gepidas sedent, iuxta flumina
 15 Marisia, Miliare et Gilpil et Grisia, qui omnes supra dictos excedet. erat namque 114
 illis tunc ab oriente Gothus, ab occidente Marcomanus, a septentrione Hermundulus,
 a meridie Histrum, qui et Danubius dicitur. hic ergo Vandalis commorantibus bellum
 indictum est a Geberich rege Gothorum ad litus praedicti amnis Marisiae, ubi nec
 20 diu certatum est ex aequali, sed mox ipse rex Vandalorum Visimar magna parte cum 115
 gentis suae prosternitur. Geberich vero Gothorum ductor eximius superatis depraedatisque
 Vandalis ad propria loca, unde exierat, remeavit. tunc perpauci Vandali,
 qui evasissent, collecta inbellium suorum manu, infortunata patria relinquentes Panno-

HPVLAOBX (YZ). Rav. 4, 14 p. 204 ad v. 15 citans Jordanem chronographum: Marisia Arine
 (al. arine) Gilpit Gresia.

1	uitebantur P ^a , inuitebantur P ^b	sic ut] sic AO	constino A ¹	rogoti P	cognatum
eius X,	cognatum V, om. YZ	2 priuatumque XY	ab om. A	imperio B	constantino
victoris O	3 trucidatur O	ut] tu O, dum B	4 conderet P, condiderit OB		civitatem
om. A ^a	foedus inito] HPVO, f(o)edere inito LABXY		5 solatia AB, solatium XYZ		obtulerunt
AXY	6 numeros O	militia] milia OB	ad] in XYZ	rebus publicis L	nominantur O
7 arriarici V	aorici] PVLAOB, adriaci H, atrici XYZ		regnum s. florebat O	8 successor O	
geberich] OB, giberig L, geberith HVXY, giberith PZ, giberiet A				uirtutis et nobilitatis P, uirtute et	
nobilitate XYZ	eximius O, eximiae B	9 mam P	hic] is OB	helderich OB	pati O
ouida] Cniba proposuit Gutschmid p. 134	nidada] midada A, cniuida OB			generis] gn̄tis (sic) A	
suis OX	10 illustribus HP, illuc tribus O	primitias] idricias O	in om. L	unandalicam	
gentem A	extendere] cupiens O, ostendere cupiens XYZ	11 uisimar] AXYZ, uisumar B, uisumar			
O ^a , uisumar O ^b , uisarma HPVLA	rege] HPVLA, regem AOBXYZ	asdingorum] HPLAOBX, asdrin-			
gorum Y, ardingorum V, aspingorum Z	quod] quae ABXY	12 bellicosissimum O		deuxippo]	
libri	hystorico OBY, historico AX	oecano HP, oeciano O	13 annis A	spatium O	
14 tepore O	manentes in eo loco A	gepidas] HPVLA ^b O, gepida L ^a , gepidae ABXY		sedenti	
HPV	15 marisia] marsida A	miliare] HPVAOBX, miliaria L, militare YZ: Arine Rav.		gilfil	
OB: Gilpit Rav.	grisia] grissia OB: Gresia Rav.	omnes] amnes B	supdictos O, supradicto L		
excedet] HPV, excedit AOBXY, excedat L	erant AOB	16 illic tunc O, tunc illis A	gothos		
O, gothi B	marcomanus] V, marcommanus HP, marcomannus LAXYZ, maramannos O, marcomanni B				
hermundulus] HPVLA, emundulos O, ermunduli B, hermundulus X, hermundus Y, hermundurus Z		17 mer-			
ritie P	hister ABXY	dicitur om. A	uuan- LOBXY semper	18 geberith XY	mar-
siae AB, mariae P	ubi nec] ubi nunc O, ibi tunc B	19 est om. O	ipse om. A	uuan-	
dolorum O, uuanda A	uuisimar LO, uuisumar B	m. parte cum] HPVLAOX, m. cum parte B,			
cum m. p. Y	20 giberic A, geberith XY	ductor] dux A	21 loca unde ex. rem. om. A		
perpauc] pauci A	22 euasessent P ^a , euasessent P ^b , euaserunt XYZ, euaserant A		infortunatam		
patriam AOBXY	reliquentes O				

1) Dexippus fr. 24 (3 p. 885 Muell.) narrat victoriam Aureliani de Vandalis et pace facta eorum reditum
 in partes transdanuvianas.

- XXII niam sibi a Constantino principe petierunt ibique per LX annos plus minus sedibus locatis imperatorum decretis ut incolae famularunt. unde iam post longum ab Stili-conae mag. mil. et ex consule atque patricio invitati Gallias occupaverunt, ubi finiti-mos depraedantes non adeo fixas sedes habuerunt¹⁾.
- XXIII 116 Nam Gothorum rege Geberich rebus humanis excedente post temporis aliquod 5 Hermanaricus nobilissimus Amalorum in regno successit, qui multas et bellicosissimas arctoi gentes perdomuit suisque parere legibus fecit. quem merito nonnulli Alexandro Magno comparavere maiores. habebat si quidem quos domuerat Golthescytha Thiudos Inaunxis Vasinabroncas Merens Mordens Imniscaris Rogas Tadzans Athaul Navego 117 Bubegenas Coldas. sed cum tantorum servitio clarus haberetur, non passus est nisi 10 et gentem Herulorum, quibus praeerat Halaricus, magna ex parte trucidatam reliquam suae subegeret dicioni. nam praedicta gens, Ablavio historico referente, iuxta Meotida palude inhabitans in locis stagnantibus, quas Greci ele vocant, Eluri nominati sunt²⁾, 118 gens quantum velox, eo amplius superbissima. nulla si quidem erat tunc gens, quae non levem armaturam in acie sua ex ipsis elegeret. sed quamvis velocitas eorum ab 15 aliis crebro bellantibus evagaret, Gothorum tamen stabilitate subiacuit et tarditati, fecitque causa fortunae, ut et ipsi inter reliquas gentes Getarum regi Hermanarico 119 servirent. post Herulorum cede item Hermanaricus in Venethos arma commovit, qui, quamvis armis despecti, sed numerositate pollentes, primum resistere conabantur. sed nihil valet multitudo inbellium, praesertim ubi et deus permittit et multitudo armata 20 advenerit. nam hi, ut in initio expositionis vel catalogo gentium dicere coepimus³⁾,

HPVLA OBX (YZ).

1 LX] xl BY 2 famulabantur A unde] ut de O iam] etiam OB post longum om. L^a.
 post l. tempus L^b ab] a LA 3 mag. mil.] magna milia XYZ ex om. A atque] **que H^a, ac
 AOBXY galias O occuparunt A 4 adeos O 5 geberith XYZ, giberig A excidentem O
 6 bellicosissimas O 7 arctoiæ (arctoi Z) undecim gentes XYZ (numerantur secundum libri X interpunctionem
 gentes tredecim) parcere A, parare O quam O 8 si q. hab. A quod O^a domuerant
 B golthescytha] PV^bX, golthescita YZ, golthescitha A, golthescyta L, gothescytha HV^a, gothescitha O,
 gothi scythas B thiumdos O, thuidos Z, thiuidos A 9 inaunxis] HPV^aOB, inaunccis L^a, inaunxis L^b,
 inaunxes XZ, ynaunxes Y, inaxungis A uasinabroncas YZ, uasinaboroncas A imnascaris Z.
 ymnascaris Y, ymniscans A rogas] HPVLA^b, rocas OBXY, rogans A^aZ tazans XYZ athaul]
 HPVAXYZ, azaul L, athual B, athal O 10 bubeienas L, bubegenas OB, bumbegenas XYZ cal-
 das O sed] et OBXYZ carus OB 11 erulorum OB, hetulorum A^a alaricus AOBXY
 trucidata reliqua O 12 subigere O, subigeret B, subegerit L, subiceret XYZ ablavio XY sto-
 rico PVL meotida palude] HPVLO, meotidas paludes B, meotidem paludem AXYZ 13 inhabitans]
 habitans OB in] ex XYZ logis L stragnantibus HPV^aV, stangantibus L, stagnibus A
 quas] qu(a)e AXYZ hele Y, helae X eluri] HPV^aA, heluri XYZ, eruli LB, ercli O nominati]
 nun[cognominati L 14 quanto OB quae om. X^a 15 armaturam H^a acie] auee O
 elegeret] HP, elegerit VXYZ, eligeret LA, aelegerint B, legerint O 16 crebro] sepe OB euagaret]
 HPVLYYZ, euagaretur A, euacuaret O, non euacuaretur B tamen om. AXYZ stabilitate] HVO,
 stabilitatem P, stabilitati LABXYZ 17 causam XZ et om. L hermanarico] PVLAXY, erma-
 narico OB, hermanaricho H 18 seruierint OB euroolorum O, erulorum B cede] HPV, coe-
 dem O, c(a)edem rel. idem OB armanaricus L, ermanacus (sic) B uenethos] XYZ, uenetos
 AOB, uethos HPV^aL 19 dispecti L, disperti O, disperiti B primo OBXY 20 ualit O
 mult. inbellium] PVO, mult. inbellium XYZ, mult. inbellum HL, mult. ip bello B, inbellium multitudo A
 21 aduenerit] conuenerit A in om. OB initium O cataloco P, catalago B gentium]
 HPVLYXYZ, genti uel O, gentis B

1) Orosius 7. 38: Stilico . . . gentes . . . Alanorum Sueborum Vandalorum . . . Burgundionum . . . ripas Rheni quater et pulsare Gallias voluit.

2) *Etymologicum magnum* p. 333 Gaisf.: ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἐλθῶν Ἑλλοῦροι κέκληνται. Δέξιππος ἐν δωδεκάτῳ χρονικῶν. *Stephanus Byzantius* s. v.: Ἑλλοῦροι Σκυθικὸν ἔθνος, περὶ ὧν Δέξιππος ἐν χρονικῶν ἱβ'.

3) c. 5, 34.

ab una stirpe exorti, tria nunc nomina ediderunt, id est Venethi, Antes, Sclaveni; XXIII
 qui quamvis nunc, ita facientibus peccatis nostris, ubique deseuiunt, tamen tunc om-
 nes Hermanarici imperiis seruiunt. Aestorum quoque similiter nationem, qui longis- 120 × 4. 6. 3
 simam ripam Oceani Germanici insident, idem ipse prudentia et virtute subegit om-
 nibusque Scythiae et Germaniae nationibus ac si propriis laboribus imperavit.

Post autem non longi temporis intervallo, ut refert Orosius¹⁾, Hunnorum gens XXIV 121
 omni ferocitate atrocior exarsit in Gothos. nam hos, ut refert antiquitas, ita ex-
 titisse conperimus. Filimer rex Gothorum et Gadarici magni filius qui post egressu
 Scandzae insulae iam quinto loco tenens principatum Getarum, qui et terras Scythicas
 10 cum sua gente introisse superius a nobis dictum est, repperit in populo suo quasdam
 magas mulieres, quas patrio sermone Haliurunnas is ipse cognominat, easque habens
 suspectas de medio sui proturbat longeque ab exercitu suo fugatas in solitudinem
 coegit errare. quas spiritus inmundi per herimum vagantes dum vidissent et eorum 122
 complexibus in coitu miscuissent, genus hoc ferocissimum ediderunt, quae fuit primum
 15 inter paludes, minutum tetrum atque exile quasi hominum genus nec alia voce notum
 nisi quod humani sermonis imaginem adsignabat. tali igitur Hunni stirpe creati Go-
thorum finibus advenerunt. quorum natio saeva, ut Priscus istoricus refert, Meotida 123
 palude ulteriore ripa insidens, venationi tantum nec alio labore experta, nisi quod,
 postquam crevisset in populis, fraudibus et rapinis vicinarum gentium quiete con-
 20 turbans. huius ergo gentis, ut adsolet, venatores, dum in interioris Meotidae ripam

HPV L A S (inc. 6 Post) O B X (Y Z). Landolfus ad Pauli h. R. 11, 10 p. 344 Droysen (inc. 7 nam hos, finit 17 advenerunt).

1 ab una stirpe (strippe L) om. XY tria nunc nom.] triancis nom. XYZ, tria nomina nunc A
 ediderunt] reddiderunt OB ueneti OB antei O, hentes A sclavi OB 2 deseruiunt B,
 des(a)euant AXY tunc] nunc O 3 ermanarici OB imperii V, impiis O seruibant A
 aestorum OB, aestorum A qui] quae A longissima ripa O, longissima ripa B 4 oceani HPV,
 oceani L insedent O, insidet A prudentia et] prudentiae B, prudentiae O 5 que om. A
 germanicae O lauribus] HP, lab. ceteri: fortasse labores 6 autem] haec AXYZ longe O
 interuallum SOBXY unorum SO, hunorum A 7 omni (om. A) ferocitate (feritate L) a. ex. in
 g.] ex. in g. o. f. a. XY post gothos ins. eosque qui prius timori erant caeteris gentibus, ab antiquis
 conterritos pepulit sedibus editio Lindbrogiana profecta ex Orosio per Landolfum hos om. A 8 et
 om. Land. gadarici] SOBY Land., gadarici HPV LX, gadariti A: cf. c. 4, 26 magni om. AO
 egressu] HPV, egressu L, egressum rel. 9 scandzae] HPVX, scandze LA, scandziae Y, scanziae SOB,
 scantiae Land. qui et] et qui et O^a scythicas] cithias O 10 cum] iam cum A^a introisse
 superius a nobis] introisset sicut a nobis SOB, introisse a nobis superius XYZ dictus AXZ 11 magnas
 mul. SOB, mul. magas A haliurunnas] HPV LXZ, haliurunnas Y, aliorumnas SOB, aliorumnas A, ali-
 rumnas Lqnd. is (his SO) ipse (ipsi L) om. A cognominat] SOB, cognominant HPV L, cognominant
 XZ, nominant Y, dicunt A 12 suspectus Land. perturbat S, proturbans A exercito O^a
 solitudine ASOXY Land. 13 errare] in litura A², terre O, terrae SB spiritus inmundi] siluestres
 homines, quos nonnulli phaunos phicarios uocant Land. herimum] HPV, herimum LASOBY ua-
 cantes SOB eorum] earum ASO, earum se B 14 coitum SO Land. quae] quod ABXY
 pr. fuit XY 15 inter om. S p***des V^a, paludes Meotidas Land. munitum L exile O
 16 quod] quae SOB Land. igitur] libri, ergo edd. hui H, unni O, uni S 17 ut om. S sto-
 ricus PL meotida] meotide XY, meotro ad S, meotide A, in meot. B 18 paluda L, paludis A
 ulteriore ripam L, ulteriolem ripam B, ulteriori ripae XYZ insidens] insedens SO, insedit B, dens (sic) A
 uenatione BXY, uenationem A alium laborem A quod] quae O, om. L 19 uicinarum] uno-
 rarum A^a quiete] HPV, quietem LAXY, fidem SOB conturbauit B 20 huic S ergo
 om. B assolent B in interioris] HPV, interioris LA, in ulterioris SOXZ, in ulteris Y, in ulteriori B
 meotidem ripam SO, meotidis ripa B, maeotide ripa A, meotidae ripam YZ, ripam (ripae X^a) meotidae X

1) Orosius 7, 33, 10: gens Hunnorum diu inaccessis seclusa montibus, repentina rabie percita exarsit
 in Gothos eosque passim conturbatos ab antiquis sedibus expulit.

- XXIV venationes inquirent, animadvertunt, quomodo ex improviso cerva se illis optulit in-
 124 gressaque paludem nunc progrediens nunc subsistens index viae se tribuit. quam
 secuti venatores paludem Meotidam, quem inpervium ut pelagus aestimant, pedibus
 transierunt. mox quoque Scythica terra ignotis apparuit, cerva disparuit. quod,
 125 credo, spiritus illi, unde progeniem trahunt, ad Scytharum invidia id egerunt. illi
 vero, qui praeter Meotidam alium mundum esse paenitus ignorabant, admiratione
 ducti terrae Scythicae et, ut sunt sollertes, iter illud nullae ante aetati notissimum
 divinitus sibi ostensum rati, ad suos redeunt, rei gestum edocent, Scythiam laudant
 persuasaque gente sua via, qua cerva indice dedicerant, ad Scythiam properant, et
 quantoscumque prius in ingressu Scytharum habuerunt, litavere victoriae¹⁾, reliquos
 126 perdomitos subegerunt. nam mox ingentem illam paludem transierunt, ilico Alpidzuros,
 Alcildzuros, Itimaros, Tuncarsos et Boiscos, qui ripae istius Scythiae insedebant, quasi
 Acaedam turbo gentium rapuerunt. Halanos quoque pugna sibi pares, sed humani-
 127 tate, victu formaque dissimiles²⁾, frequenti certamine fatigantes, subiugaverunt. nam
 et quos bello forsitan minime superabant, vultus sui terrore nimium pavorem inge- 15

HPV LASOBX (YZ). Landolfus ad Pauli h. R. 11, 10 p. 344 Droysen (inc. 14 nam).

1 inquirent] HPV, inquirent LXZ, inquirent ASOB, om. Y 2 palude SOB index] HPVLSO,
 indicem ABXY se uie tribuit A, uiae retribuit O, uiae se praebuit XYZ 3 meotidem SOB
 quem inperuium] PV, quam inperuiam (imperuam X^a) LASBXY, quem perinuium H, quam perinuiam O
 pelacus P (a)estimabant ASOB, affirmabant XYZ 4 quoque] que L, quoque ut B scythiae
 XYZ cerua disparuit] ceruatis paruit P^a, om. LXYZ 5 illi spiritus XY tradunt O ad
 citharum V, ad cytharum L^a, ad cytharum L^b, ad scithiarum S, ad scythiarum X invidia] HVLSO, in-
 uidiam rel. id om. A illic A 6 praeter] propter O meotidem B, metidea O igno-
 rabat P 7 ducti] inducti B sci(vel y)thiae LASOBXY inter SO illud P nullae
 ante (antea V) aetati] HPVL, nulli ante aetati A, nulli ante (ante om. Z) hanc (a)etatem SOBZX, nulli hac
 aetate Y 8 rei gestum] regi gestum LO, rem gestam (gentam Y) XYZ edicent SO, edicunt B
 9 persuaque SO uiam YZ qua] a qua S, quam BXY dedicerant] HP, dedicerunt O, didice-
 runt B, didicerant rel. scithia S 10 quantuscumque S prius] HPVLASBXY, prius O: ob-
 uios Vulcanius ingressus VS, ingressum X habuerunt] obuios habuerunt V²A litauerunt L
 reliquos] rel. uero B 11 subigerunt OX, sibi gerunt S illam om. A alpidzuros] HPVL,
 alpizuros A, adlipzuros SO, alipzuros B, alpidzyros X, alpidziros Y, alpidzizos Z 12 alcildzuros] HV,
 acildzuros P, acilzuros L, alchizyros A² (om. A¹), alcildzuros SOB, alchidzyros XY, alchidziros Z: iidem esse
 videntur Ἀμίδζουροι Prisci fr. 1 p. 71 Muell. itimaros A¹, itamaros LS tuncarsos] HPVLASOB,
 tuncarses XZ, tuncarses Y: iidem videntur Τονώσουρες similiter inter Itimaros et Boiscos collocati apud
 Priscum l. c. boircos XYZ insedebant] HPLSO, insidebant rel. 13 quidam BXY, om. A
 alanos SOB quoque] i**p(?)*e P^a humanitate] humanitis B 14 uictum SO, uictus V^b et ex
 coniectura Gutschmid p. 129 frequente SO 15 forsita H, forsitant O minime superant O
 nim. pauorem] nimium S, pau. nim. A

1) cf. Procopius bell. Goth. 4, 5: οὔτοι (Hunni tum Cimmerii dicti) μὲν ἅπαντες τῆδε ἕψηγο, κοινὰ μὲν τὰ ἐπιτηδεύματα ξύμπαντα ἔχοντες, οὐκ ἐπιμινόμενοι δὲ ἀνθρώποις, οἱ δὲ τῆς τε λίμνης (Maeotidis) καὶ τῆς ἐνθένδε ἐκροῆς ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα ἴδρυντο· ἐπεὶ οὔτε διεβαίνον ποτε τὰ ὕδατα ταῦτα οὔτε διαβατὰ εἶναι ὑπόπτευσον . . . προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου φασίν, εἴπερ ὁ λόγος ὑγιής ἐστι, τῶν μὲν Κιμμερίων νεανίας τινὰς ἐν κωνηγεσίῳ διατριβὴν ἔχειν, ἑλαφον δὲ μίαν πρὸς αὐτῶν φεύγουσαν ἐς τὰ ὕδατα ἐσπηδῆσαι ταῦτα. τοὺς τε νεανίας . . . τῇ ἐλάφῳ ἐπισπέσθαι ταύτην, μηχανῆν τε αὐτῆς μεθίσθαι οὐδεμιᾶ, ἕως ἔξιν αὐτῇ ἐς τὴν ἀντιπέρας ἀκτὴν ἴκοντο· καὶ τὸ μὲν διακόμενον ὅ τι ποτ' ἦν εὐθὺς ἀφανισθῆναι . . . τοὺς δὲ νεανίας τοῦ μὲν κωνηγεσίου ἀποτυχεῖν, μάχης δὲ ἀφορμὴν καὶ λείας εὐρέσθαι. ἐς ἥθη γὰρ τὰ πάτρια ὅτι τάχιστα ἐπανήκοντες ἐκδηλα πᾶσι Κιμμερίοις πεπολιγνται ὅτι δὴ ταύτην βατὰ σφίσι τὰ ὕδατα εἶη. ἀνελόμενοι οὖν αὐτίκα τὰ δπλα πανδημεῖ τε διαβάντες ἐγένοντο μελλήσαι οὐδεμιᾶ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἡπειρῳ. similia afferunt Agathias 5, 11 p. 300 Bonn. et Cedrenus 1 p. 547 Bonn. haec Prisci esse praeter consensum Procopii et Iordanis ostendit locus c. 39, 206 sine dubio ex Prisco desumptus et huc respiciens.

2) Ammianus 31, 2, 21: Halani . . . sunt . . . Hunis . . . per omnia suppres, verum victu mitiores et cultu.

rentes, terribilitate fugabant, eo quod erat eis species pavenda nigridinis et velud XXIV
 quaedam, si dici fas est, informis offa, non facies, habensque magis puncta quam
 lumina. quorum animi fiducia turvus prodet aspectus, qui etiam in pignora sua primo
 die nata desaeiunt. nam maribus ferro genas secant, ut ante quam lactis nutrimenta
 5 percipiant, vulneris cogantur subire tolerantiam. hinc inberbes senescunt et sine ve- 128
 nustate efoebi sunt, quia facies ferro sulcata tempestivam pilorum gratiam cicatricis
 absunmit. exigui quidem forma, sed argutis motibus expediti et ad equitandum promptis-
 simi, scapulis latis, et ad arcus sagittasque parati firmis cervicibus et superbia sem-
 per erecti. hi vero sub hominum figura vivunt beluina saevitia¹).
 10 Quod genus expeditissimum multarumque nationum grassatorem Getae ut viderunt, 129
 paviscunt, suoque cum rege deliberant, qualiter tali se hoste subducant. nam Her-
 manaricus, rex Gothorum, licet, ut superius retulimus, multarum gentium extiterat
 triumphator, de Hunnorum tamen adventu dum cogitat, Rosomonorum gens infida,
 15 quae tunc inter alias illi famulatum exhibebat, tali eum nanciscitur occasione decipere.
 dum enim quandam mulierem Sunilda nomine ex gente memorata pro mariti frau-
 dulento discessu rex furore commotus equis ferocibus inligatam incitatisque cursibus
 per diversa divelli praecipisset, fratres eius Sarus et Ammius, germanae obitum vin-
 dicantes, Hermanarici latus ferro petierunt; quo vulnere saucius egram vitam corporis
 inbecillitate contraxit. quam adversam eius validudinem captans Balamber rex Hun- 130
 20 norum in Ostrogotharum parte movit procinctum, a quorum societate iam Vesegothae
 quadam inter se intentione seiuncti habebantur. inter haec Hermanaricus tam vul-

HPVLA S (fn. 11 subducant; inc. 21 inter) *O B X (Y Z)*. Landolfus ad Pauli h. R. 11, 10 p. 344
Droysen (fn. 10 viderunt).

1 terribilitate P pauendo Land., pauendae XY nigridinis et] HPV, nigredinis et AXY, ni-
 gritudine sed SO, nigredine sed B, nigr. et u. q. om. L 2 deformis OB Land. facies] facien (?) L
 magis] mamagis P, mā magis H puata O¹ (puncta O²) 3 fiducia] HPLSO Land., fiduciam
 VABXY turvus] HPV, toruis Z, toruis rel. prodet] HPV, prodit reliqui 4 nata die A,
 die natco S desaeiunt] ABXY, deunt HPV, dereunt SO latis O 5 suscipiant AXYZ
 vulnere] SO Land. subire] sic etiam Duac., suscipere XYZ hinc . . . 6 sunt om. A^e inberbes]
 in uerbis VL senisunt O, se nesciunt B sine] sineis P uestustate LB, uestustate O 6 efoebi]
 HPV, ephoebi SB, ephoepe O, efoebi X, epebi AY cicatricis] HPVXZ, cicatrices LSO Land., cicatrix Y,
 per cicatrices B, cicatricibus A 7 adsumit LSO, assumit B Land. arguti SOB Land. expi-
 diti HP et om. LS 8 arcus] HPV, arcus LABXY, orcos O superuia PVO, superua S
 9 erecti] SOBXY Land., erectis HPVLA hii SO uero] PVL SOBXY Land., ergo HA beluina]
 beluina O 10 grassatorem] SXY, crassatorem HPVLOB, excidia A 11 pauescunt XYZ, expauescunt
 O, expauescunt SB qualiter] bis V^e tali se hoste] HPVLY, tali se hosti A, a tali hoste O, se a
 tali hoste SB ermanaricus VOB 12 ut om. O superius retulimus] iam diximus A ex-
 titerit LAOB 13 unorum O dum ante de A rosomonorum] HPAOBXY, rosomanorum V,
 rosomonorum L, rosomanorum Z 14 illi inter alias A nanciscitur O decipere O^b 15 dum]
 dicit A^e quedam mulier O sunilda] HPVLA, sunielb OB, sunihil XYZ nomine] tiomen A¹,
 nomen A² fraudulentu] fraudenti O 16 que om. XYZ 17 diuersa om. O praecipisset]
 HPV, praecipisse O, praecipisset LABXY ammus XZ, aminus Y, lammius A^e 18 erm. OB, her-
 manarico A^e sauciatu A 19 inbecillitate P, inbellicitate O aduersus O belamber L,
 balamir O, balamur B rex] rex ** L 20 in ostrogotharum (hostr- LA^b, hostrogothorum A^e) parte
 (partem AXYZ)] HPVLA XYZ, in ostrogotharum O, in ostrogothas B 21 quadam (quidam P) inter se in-
 tentione (int. om. O, contencione A) seiuncti (seiuncti O^e) habebantur (habebant O)] discesserant quam dudum
 inter se seiuncti habebant B hermanaricus P, ermanaricus OB, armanaricus S

1) *Ammianus* 31, 2, 1: Hunorum gens . . . omnem modum feritatis excedit. 2: ubi quoniam ab
 ipsis nascendi primitiis infantum ferro sulcantur altius genae, ut pilorum vigor tempestivus emergens con-
 rugatis cicatricibus hebetetur, senescunt imberbes absque ulla venustate . . . compactis omnibus firmisque mem-
 bris et opimis cervicibus, prodigosae formae, sed pandi, ut bipedes existimes bestias . . . 6: equis prope ad-
 fixi . . . 9: procul missilibus telis . . . con[figunt].

- XXIV neris dolore quam etiam Hunnorum incursionibus non ferens grandevus et plenus dierum centesimo decimo anno vitae suae defunctus est. cuius mortis occasio dedit Hunnis praevalere in Gothis illis, quos dixeramus orientali plaga sedere et Ostrogothas nuncupari.
- XXV 131 Vesegothae, id est illi alii eorum socii et occidui soli cultores, metu parentum⁵ exterriti, quidnam de se propter gentem Hunnorum deliberarent, ambigebant, diuque cogitantes tandem communi placito legatos in Romania direxerunt ad Valentem imperatorem fratrem Valentiniani imperatoris senioris, ut, partem Thraciae sive Moesiae si illis traderet ad colendum, eius se legibus eiusque vivere imperiis subderentur¹⁾. et, ut fides uberior illis haberetur, promittunt se, si doctores linguae suae donaverit,¹⁰
- 132 fieri Christianos. quod Valens conperto mox gratulabundus annuit, quod ultro petere voluisset, susceptosque in partibus Moesiae Getas quasi murum regni sui contra ceteras statuit gentes. et quia tunc Valens imperator Arrianorum perfidia saucius nostrarum partium omnes ecclesias obturasset, suae parti fautores ad illos dirigit praedicatores, qui venientes rudibus et ignaris ilico perfidiae suae virus infundunt. sic quoque Vese-¹⁵
- 133 gothae a Valente imperatore Arriani potius quam Christiani effecti²⁾. de cetero tam Ostrogothis quam Gepidis parentibus suis pro affectionis gratia euangelizantes huius perfidiae culturam edocentes, omnem ubique linguae huius nationem ad culturam huius sectae invitaverunt. ipsi quoque, ut dictum est, Danubio transmeantes Daciam ripensem, Moesiam Thraciasque permissio principis insederunt.²⁰

HPV LASOBX(YZ).

1 dolorem *B* hunn. incursionibus] *HVLXY*, hunn. incursibus *P*, discursionibus hunn. *O*, incursio-
nibus hunnorum *SZ*, incursiones hunnorum *B*, hunnorum incursus *A* 2 centesimo *O* et decimo *A*
mortis (motes *P*) occasio] mors occasionem *A* 3 gothos *L* or.] in or. *XYZ* plaua *B^a* 4 non-
cupare *A* 5 naesegothae *SO*, uuisigothae *X passim* illi *om. OB* 6 hunorum gentem *XY*, gen-
tem *om. B^a* deliberarent] *ASOBXY*, deliberare *HPVL* ambiebant *PL*, ambigebant *O* 7 post
legatos (legotos *P*) repetit metu . . . ambigebant *S*, verba in rom. direxerunt *omittens* in] ad *OB* ro-
mania] *HPVL*, romaniam *AOBXY* direxerunt] dilexerunt *P*, dixerunt *V* 8 ualentiani *O* im-
peratoris *om. ASOBXYZ* 9 traheret *H* eius se leg. eiusque uiuere (uiuere *X^a*)] eius leg. ui-
uere (uiuere *B*) eiusque *SOB*, eius leg. eiusque *A* sudderentur *L* 10 illis ub. *L* si *om. O*
11 quod] quo *BXY* compto (*sic*) *S*, copto *O^a* gradulabundus (*sic*) *O* 12 uoluissent *L*
susceptosque . . . 13 gentes *om. X* susceptosque] susceptusque *O^a*, susceptisque *YZ* gestas *HPV*,
gentis *YZ* ceteras] *HP*, cet. *rel.* 13 perfidia *S*, peruidia *O* 14 obdurasset *B* part] *HPVSO*, partis *LABXY*
fautores *LY*, factores *X* dirigit] *HPV*, dirigit *rel.* praeditores *A*
15 uenientibus *SOB* ilico] iloco *P* uiros *O* infundunt] defundunt *SOB* sic] si *A*
uesogothae *L* 16 tamen ostrogothae (-this *X^bY*) *XY* 17 quam *om. XY* partibus *B^a* per
aff. gratiam *SOB*, pro causa aff. *XYZ* post euangelizantes *ins.* per ulphilam episcopum suum arrianum
qui litteras gothicas primus inuenit et scripturas in eorum linguas (*sic*) diuinas conuertit editio *Lindenbrogiana*
ex *Landolfo hist. misc. 11, 9 p. 344 Droysen* 18 edocentes . . . culturam *om. O* huius linguae *B*
19 ut] ait *S* danubium *LASOBXY* transmeantes] meantes *A* ripense *SOB*, ripente *P^a*
20 permissio] *HVS*, permissu *rel.* insiderunt *S*

1) *Ammianus* 31, 4, 1: (Gothi) [ducibus Fritigerno et Ala]vivo ripas occupavere Danuvii missisque ora-
toribus ad Valentem suscipi se humili prece poscebant, et quiete victuros se pollicentes et daturos, si res
flagitasset, auxilia.

2) *Orosius* 7, 33, 19: Gothi antea per legatos supplices poposcerunt, ut illis episcopi, a quibus regulam
Christianae fidei discerent, mitterentur. Valens imperator exitiabili pravitate doctores Arriani dogmatis misit.
Gothi primae fidei rudimentum quod acceperere tenuerunt. cf. *Isidorus hist. Goth. ad eram 415*: Atanaricus
Fridigernum Valentis imperatoris suffragio superans huius rei gratia legatos cum muneribus ad eundem impera-
torem mittit et doctores propter suscipiendam Christianae fidei regulam poscit. Valens autem a veritate fidei
deius et Arrianae haeresis perversitate detentus missis haereticis sacerdotibus Gothos persuasione nefanda sui
erroris dogmati adgregavit et in tam praeclaram gentem virus pestiferum semine pernicioso transfudit.

Quibus evenit, ut adsolet genti, necdum bene loco fundatis, penuria famis, co- XXVI 134
 peruntque primates eorum et duces, qui regum vice illis praeerant, id est Fritigernus,
 Alatheus et Safrac¹⁾, exercitus inopiam condolare negotiationemque a Lupicino Maxi-
 moque Romanorum ducum expetere. verum quid non auri sacra fames compellit ad-
 5 quiescere²⁾? coeperunt duces avaritia compellente non solum ovium bovumque carnes,
 verum etiam canum et inmundorum animalium morticina eis pro magno contradere,
 adeo, ut quemlibet mancipium in uno pane aut decem libris carne mercarent. sed 135
 iam mancipiis et supellectile deficientibus filios eorum avarus mercator victus necessi-
 tate exposcit³⁾. haut enim secus parentes faciunt salute suorum pignorum providentes:
 10 faciliusque deliberant ingenuitatem perire quam vitam, dum misericorditer alendus quis
 venditur quam moriturus servatur. contigit etenim illo sub tempore erumoso, Lupi-
 cinus ut ductor Romanorum Fritigernum Gothorum regulum in convivio invitaret dolum-
 que ei, ut post exitus docuit, moliretur. sed Fritigernus dolum nescius cum paucorum 136
 comitatu ad convivium veniens, dum intus in preturio aepularetur, clamorem miserorum
 15 morientium audiret: nam in alia parte socios eius reclausos dum milites ducis sui
 iussu trucidare conarentur et vox morientium duriter emissa iam suspectis auribus in-
 tonaret, ilico aperto dolo cognoscens Fritigernus evaginato gladio e convivio non sine
 magna temeritate velocitateque egreditur suosque socios ab imminente morte ereptos
 ad necem Romanorum instigat. qui nacti occasione votiva elegerunt viri fortissimi 137

HPVLSO BX (YZ).

1 gentibus B, egenti A: delendum loco bene A fundatae XYZ penuriam L, penurie O
 2 que om. ASOB regnum VO uices illis SO, illis uice A fritifernus A 3 safrac]
 HPVLAXYZ, safrac SOB inopiae A condolare S negotiationemque] negotiationem H
 lopicino O 4 romanorumque A ducum] HPVLSO, ducibus ABXY quod B famis SO,
 famas L^a compellat A 5 bouumque] HVO, bonumque P, boumque LABXY, que S carnis O
 6 morticine his S, morticineis O 7 ut om. Z quodlibet ABXYZ in] pro L, om. A unum
 pane Z, unum panem OB libras AB carne] HPVLO, carnem X, carnes SYZ, carnis A, in unam
 carnem B mercarentur ASOBXY 8 mancipias P et supellectile] HPVVS, et supellectili A,
 et supellectile O, et supellectilem LB, et supellectili X, supellectilique Y filias A^a avidus A
 mercatur O^a uictus] uictos A, uictos famis XYZ 9 haut] aut LS patentes A^a salute]
 HPV, salutem SOB, salutes L, saluti AXY suorum (eorum O) pignorum (pignerum SO)] p. s. V
 10 faciliusque] facibusque SO, saclusque B in ingenuitate L misericordius A 11 uinditur O
 muriturus O saluatur S contegit O etenim] enim A aerumoso O lupicinus
 (lopinos O) et ut SO, lupicino et B, ut lup. A 12 doctor PVL, ductori B, ducto SO, dux A fri-
 tigersum] fridigersum O, fridegersum S, ut fridigersum B conutulum ASOBXY dolumquem L
 13 exsitus O fridigersum SB, fridigermanus O dolum] doli AB nesciens XYZ 14 co-
 minatu B conuiuium V preturio] H, praeturio P^b, praeturi P^a, pr(a)etorio rel. aepularetur]
 epulatur XY, epulatus et SO, epulatus est B clamore SO 15 audisset A nam] HPVLAXYZ,
 namque SOB in] inter B socius S reclusos XY, inclusos A 16 conorentur O, conan-
 tur A intonasset A 17 ilico aperto dolo] ilico aperte dolo O^a, aperto ilico dolo X, ilico aperte do-
 lum A, ilico aperto ipso dolo SO^b, ilico apertos ipsos dolos B cognoscens P^aO^a fridigersum SOB
 e] in SOB 18 egr. suosque om. L socius O^a morte] sorte S, orte O ereptus S
 19 nacti (nacti O^a) occasione uotius] HPVLSO, nacta occasione uotia B, nacti (nacti Z) occasionem uoti-
 uam AXYZ

1) *Ammianus* 31, 4, 8: primus cum Alavivo suscipitur Fritigernus (cf. *supra* p. 92 n. 1). c. 4, 12: Vithericus Greuthungorum rex cum Alatheo et Safrace, quorum arbitrio regebatur, . . . ut simili suscipere humanitate obsecravit . . . c. 5, 3: Greuthingi . . . ratibus transiere.

2) *Vergilius Aen.* 3, 56: quid non mortalia pectora cogis, auri sacra fames.

3) *Ammianus* 31, 4, 9: potestatis praefuere castrensibus homines maculosi, quibus Lupicinus antestabat et Maximus, alter per Thracias comes, dux alter. c. 4, 11: cum traducti barbari victus inopia vexarentur, turpe commercium duces invisissimi [ex]cogitarunt et quantos undique insatiabilis colligere potuit canes pro singulis dederunt mancipiis: inter quae [et filii] ducti sunt optimatum.

XXVI in bello magis quam in fame deficere, et ilico in ducum Lupicini et Maximi armantur occisione¹⁾. illa namque dies Gothorum famem Romanorumque securitatem ademit, coeperuntque Gothi iam non ut advenae et peregrini, sed ut cives et domini possessoribus imperare totasque partes septentrionales usque ad Danubium suo iuri tenere.

138 quod conperiens in Antiochia Valens imperator mox armato exercitu in Thraciarum⁵ partes egreditur²⁾; ubi lacrimabile bello commisso vincentibus Gothis in quodam praedio iuxta Adrianopolim³⁾ saucius ipse refugiens ignorantibusque, quod imperator in tam vili casula delitisceret, Gothis, ignemque, ut adsolet saeviente inimico, supposito, cum regali pompa crematus est⁴⁾, haut secus quam dei prorsus iudicio, ut ab ipsis igni conbureretur, quos ipse vera fide petentibus in perfidia declinasset ignemque caritatis ad gehennae ignem detorsisset⁵⁾. quo tempore Vesegothae Thracias Daciaque ripense post tanti gloria tropaei tamquam solum genitalem potiti coeperunt incolere.

XXVII 139 Sed Theodosio ab Spania Gratianus^x imperator electo et in orientali principatu loco Valentis patrum subrogato, militaremque disciplinam mox in meliori statu reposita

H P V L A S (finit 11 detorsisset) *O B X (Y Z)*.

1 inductum *B* lupicinum *O*, lipicini *B^a* et maximi] maximique *A* 2 occisione] *HPVL*, occisionem *AY*, occasione *SO*, occasionem *BX* illi *X* romanarumque *X* ad. secur. *A*
 3 non iam *A* ut om. *O* peregrini sed] peregrinis *A* 4 ad nubium *B^a* suae *L*
 iuri] *HPL*, iure *rel.* 5 antiochia *P*, anthiocia *SO* 6 regreditur *A*, digreditur *SOB* lacrimabile] *HPV*, lacrimabili *LASOBXY* in quodam praedio] in quoddam praedium *A*, om. *L* 7 sauc. i. fug. iuxta adr. *L* refugiens] *SOBXY*, fugiens *HPVLA* que] quoque *SOB*, om. *AY* quod om. *B^a* imperator om. *L* 8 delitisceret] *HPVSO*, delitesceret *rel.* igneque *BXY*, ignique *A*
 ut om. *O* inim.] ab inim. *A* superposito *L* 9 regale *SO* haut secus] ad secus *S*, om. *O* quam] quodam *S* prorsus *P*, prorsus *O* ut] aut *V* 10 igne *SOB* quas *S* uera fide] *HPVL*, ueram fidem *ASOBXY* potentes *AB* perfidia] *HPVL*, perfidiam *ASOBXY* declinasset om. *L* ignemque] igenemque *L*, ignem *SO*, et ignem *B* 11 detorsisset *O* uesogothae *L*, uesgothae *O* traciasque *LO*, thraciam *A* daciaque ripense] *HPV*, daciasque ripense *L*, daciamque (datamque *O*) ripensem *AOBXY* 12 post ripense ins. potiti suo loco om. *L* pos *O* tantam *X* gloria] *HPV*, gloriam *LAOBXY* tropaei] triumpho *AY* solo genitalem *OBXY*, soli genitalem *A* 13 theodosium *B*, theosium *O* ab spania (hispania *BXY*) om. *A* gratiano imperatore *XZ*, a graciano imperatore *Y*, a graciano *A* electum *B*, elictum *O* et om. *OB* orientalem principatum *A* 14 subrogit *O*, subrogat *B*, subrogatum *A* militarique disciplina *AB* in meliori statu] humiliatori statue *O*, in meliorem statum *A* repositam *XYZ^a*

1) *Ammianus* 31, 5, 5: Alavivo et Fritigerno ad convivium conrogatis Lupicinus . . . 6 dum in nepotiali mensa ludicris concrepantibus diu discumbens vino marcebat et somno, . . . satellites omnes, qui pro praetorio honoris et tutelae causa duces praestolabantur, occidit. 7: hocque populus qui muros obsidebat dolenter accepto ad vindictam detentorum regum . . . multa minabatur et saeva. utque erat Fritigernus expediti consilii, veritus ne teneretur obsidis vice cum ceteris, exclamavit graviore pugnandum exitio, ni ipse ad leniendum vulgus sineretur exire cum sociis, quod arbitratum humanitatis specie ductores suos occisos in tumultum exarsit. hocque inpetrato egressi omnes exceptique cum plausu et gaudiis ascensis equis evolantur moturi incitamenta diversorum bellorum.

2) *Ammianus* 31, 11, 1: Valens tandem exercitus Antiochia . . . venit Constantinopolim.

3) *Ammianus* 31, 12, 10: signa . . . commoventur impedimentis et sarcinis prope Hadrianopoleos muros . . . conlocatis.

4) *Victor epit.* 46: hic Valens cum Gothis lacrimabili bello commisso sagittis saucius in casa deportatur vilissima, ubi supervenientibus Gothis igneque supposito incendio concrematus est. *cf. Hieronymus a. Abr.* 2395. *Orosius* 7, 33, 15. *Ammianus* 31, 13, 12: imperator . . . sagitta perniciose saucius ruit . . . 14: dicunt Valentem . . . cum candidatis et spadonibus paucis prope ad agrestem casam relatum . . . circumsessum ab hostibus, qui esset ignorantibus, dedecore captivitatis exemptum.

5) *Orosius* 7, 33, 19 post verba supra p. 92 not. 2 allata: itaque iusto iudicio dei ipsi eum vivum incenderunt, qui propter eum etiam mortui vitio erroris arsi sunt. *cf. Isidorus hist. Goth. ad eram* 416.

ignavia priorum principum et desidia exclusa Gothus ut sensit, pertimuit. nam in- XXVII
 perator acri omnino ingenii virtuteque et consilio clarus dum praeceptorum saeveri-
 tate et liberalitate blanditiaque sua remissum exercitum ad fortia provocaret. at vero 140
 ubi milites principe meliore mutato fiduciam acceperunt, Gothos impetere temptant
 5 eosque Thraciae finibus pellunt. sed Theodosio principe pene tunc usque ad dispera-
 tionem egrotanti datur iterum Gothis audacia divisoque exercitu Fritigernus ad Thes-
 saliam praedandam, Epiros et Achaiam digressus est, Alatheus vero et Safrac cum
 residuis copiis Pannoniam petierunt. quod cum Gratianus imperator, qui tunc a Roma 141
 in Gallis ob incursione Vandalorum recesserat, conperisset, quia Theodosio fatali
 10 desperatione succumbente Gothi maius saevirent, mox ad eos collecto venit exercitu,
 nec tamen fretus in armis, sed gratia eos muneribusque victurus, pacemque, victualia
 illis concedens, cum ipsis inito foedere fecit.

Vbi vero post haec Theodosius convaluit imperator repperitque cum Gothis et XXVIII
 Romanis Gratiano imperatore pepigisse quod ipse optaverat, admodum grato animo 142
 15 ferens et ipse in hac pace consensit, Aithanaricoque rege, qui tunc Fritigerno suc-
 cesserat, datis sibi muneribus sociavit moribusque suis benignissimis ad se eum in
 Constantinopolim accedere invitavit. qui omnino libenter adquiescens regia urbe in- 143
 gressus est miransque: 'en', inquit, 'cerno, quod saepe incredulus audiebam', famam
 videlicet tantae urbis; et huc illuc oculos volvens nunc situm urbis comateuque na-
 20 vium, nunc moenia clara prospectans miratur, populosque diversarum gentium quasi
 fonte in uno e diversis partibus scaturiente unda, sic quoque milite ordinato aspi-
 ciens: 'deus', inquit, 'sine dubio terrenus est imperator et quisquis adversus eum
 'manu moverit, ipse sui sanguinis reus existit'. in tali ergo admiratione maioreque 144

H P V L A O B X (Y Z). Paulus h. R. 11, 15 (a 15 Aithanaricoque).

1 ignavia] *H(?)PVLA*, ignaviam *OBXY* et desidia exclusa] *PVLA*, et desideria exclusa *H*, et desidia exclusam *OBX*, exclusam *Y* gothos *PO* ut sensit] subsensit *PA* pertinuit *O*
 2 ingenii] *HVLOXYZ*, ingenii *P*, ingenio *AB* que om. *XYZ* dum] cum *B* 3 blandiciaeque
O, blandiciaeque *B* prouocarat *B* 4 mutato] renouato *XYZ* gothis *O* impetere] imperatore
O 5 theosium principem *O*, theodosio (om. principe) *A* pene] post desperationem *A*, penes
P, ne *L* tunc om. *A* disperationem] *HPVLO*, desp. rel. 6 egrotanti] *HPLO*, (a)egrotante
VABXY datur iterum (*OBXY*, igitur *HPVL*) gothis] gothis datur *A* audaciam *O* fridigernus
OB thesaliam *O* 7 epyros *O*, epyron *A* achaiam] *PLAOBXY*, achiam *HV* digressi
sunt *O* safrac] *AYZ*, safra *HPVLOBX* 8 pannonia *A* cum om. *A^o* a om. *OB*
9 gallias *ABXY* incursione] *HPV*, incursionem *LAOBXY* uandalorum] uandalorum *O*: *expectes*
Alamannorum: cf. *Socrates h. eccl. 5, 6*: Γρατιανός μὲν εὐθὺς ἐπὶ τὰς Γαλλίας ἐχώρει Ἀλαμανῶν κατατρεχόντων τὴν ἐκεῖ χώραν recesserat] *OBXY*, secesserat *HPVLA* 10 subcumbenti *OB* g. maius]
HPVLXZ, g. magis *OB*, g. magi *A*, om. *Y* seruirent *OB^a* ad eos] adeo *A* ex. uen. *XY*
11 fretus (fredus *O*) in (in om. *A*) armis] fretu*****is *P^a* muneribusque] muneribus *L* uict.]
et uict. *B* 12 fecit] f. amicos *A* 13 uero] ergo *H* post haec om. *A* imp. th. conu. *A*
repperitque] remperitque *Z*, comperitque *XY*, repperitque gracionum *B* 14 gratiano imperatore] gratia-
num imperatorem *X*, gratianum *AY*, om. *OB* pepigisse] *HPVLXY*, foedus pep. *A*, pep. (pepegisse *O*)
foedus *OBZ* 15 ferrens *O^b*, ferreis *O^a* hac] ac *O^b*, oc *O^a* pace] bis *X^a*, om. *O* aitha-
naricoque rege] *HPVL*, aithanaricumque regem *XYZ*, athanaricumque regem *A*, aitanaricum (atanaricum *B*)
quoque regem *OB* tunc om. *A* fridigerno *B*, fridigernus *O^a* 16 moribusque] moribus *OB*
benignissimus *O*, benignissimus et *B* in om. *A* 17 constantinopolim (canatitonopolim *A*) ac-
cedere om. *L* inuitavit] iussit *A* regiam urbem *LAOBXY* 18 est om. *PA* incredulus
P 19 hunc *L* illucque *AXY^b* comateuque] *H(?)PVA*, comateuque *LBXY*, comateis-
que *O*, meatumque *Z* 20 mirabatur *L* populusque *O* 21 diuersis] diuersibus *O* mili-
tem (militum *B^a*) ordinatum *AOB*, milites ordinatos *XY* 22 est om. *A* 23 manu] *HPV*, manum
LAOBXY que om. *A*

- XXVIII a principe honore suffultus paucis mensibus interiectis ab hac luce migravit¹⁾. quem princeps affectionis gratia pene plus mortuum quam vivum honorans dignae tradidit
 145 sepulturae, ipse quoque in exequiis feretro eius praeiens. defuncto ergo Aithanarico cunctus eius exercitus in servitio Theodosii imperatoris perdurans Romano se imperio subdens²⁾ cum milite velut unum corpus effecit militiae illa dudum sub Constantino principe foederatorum renovata et ipsi dicti sunt foederati. e quibus imperator contra Eugenium tyrannum, qui occiso Gratiano Gallias occupasset, plus quam viginti milia armatorum fideles sibi et amicos intellegens secum duxit victoriae de praedicto tyranno potitus ultionem exegit.
- XXIX 146 Postquam vero Theodosius amator pacis generisque Gothorum rebus excessit humanis coeperuntque eius filii utramque rem publicam luxuriose viventes adnihilare auxiliariisque suis, id est Gothis, consueta dona subtrahere, mox Gothis fastidium eorum increvit, verentesque, ne longa pace eorum resolveretur fortitudo, ordinato super se rege Halarico, cui erat post Amalos secunda nobilitas Balthorumque ex genere origo mirifica, qui dudum ob audacia virtutis Baltha, id est audax, nomen inter suos
 147 acceperat. mox ergo antefatus Halaricus creatus est rex, cum suis deliberans suasit eos suo labore quaerere regna quam alienis per otium subiacere, et sumpto exercitu per Pannonias Stilicone et Aureliano consulibus³⁾ et per Sirmium dextroque latere quasi viris vacuum intravit Italiam nulloque penitus obsistente ad pontem applicavit
 148 Candidiani, qui tertio miliario ab urbe aberat regia Ravennate. quae urbs inter paludes et pelago interque Padi fluenta unius tantum patet accessu, cuius dudum possessores, ut tradunt maiores, αλβεροί, id est laudabiles, dicebantur. haec in sino regni

HPVLA S (inc. 16 mox, finit 20 Ravennate) *OBX(YZ)*. *Paulus h. R. 11, 15* (ad 3 praeiens) *h. L. 2, 14* (21 cuius — 22 dicebantur).

1 paucibus <i>O</i>	2 princens <i>A</i>	3 exequis <i>V</i>	feretrum <i>AX</i>	prelens <i>O</i> , presens <i>L</i>
aitanarico <i>O</i> , atanarico <i>B</i> , athan. <i>A</i>	4 eius] eius eius <i>A</i> , om. <i>OB</i>	theodosii om. <i>A</i>	perd.]	
perd. hac <i>A</i>	5 effecit <i>VB</i> , efficitur <i>A</i>	miliaeque <i>OB</i>	6 principe om. <i>A</i>	7 tyrannum <i>P</i>
occioso <i>B</i>	8 de pr. tyr. (tyranno <i>P</i>) om. <i>A</i>	9 potita <i>L</i> , potius <i>O</i>	10 armatos <i>P^a</i>	pacis
generisque] p. gentisque <i>XY</i> , generisque <i>O</i> , generis <i>B</i>	gothorum] go <i>O</i>	11 filii eius <i>A</i>	utrum-	
que rem publicum <i>O</i>	luxuriose <i>H^bO</i>	12 auxiliariisque <i>O</i>	mox gothi <i>O</i>	13 ueretesque <i>H</i>
resolveretur] <i>OB^bXY</i> , resolverentur <i>B^a</i> , se solueret <i>HPVLA</i>	ordinant s. s. regem <i>B</i>	14 alarico		
(alaricum <i>B</i>) <i>LOBXY</i> et sic sine <i>h B</i> semper	baltharumque <i>B</i> , baltarumque <i>O</i>	15 audaciam <i>ABXY</i>		
batha <i>A</i>	inter suos] om. <i>L</i> , int. suos nom. <i>XY</i>	16 acceperunt <i>P^a</i>	antefactus <i>A</i> , om. <i>S</i>	
alaricus <i>SO</i>	rex cr. est <i>L</i>	suasit eos suo lab.] <i>HPVA</i> , suasit eos <i>L</i> , suasit suo lab. <i>SOB</i> , labore		
<i>XYZ</i>	17 regna qu. <i>L</i>	otium] odium <i>HL</i>	subiaceret et <i>S</i>	18 st. (istilicone <i>O</i>) et aure-
liano (ariliano <i>SOB</i>) cons. om. <i>A</i>	sirmium <i>SO</i>	dextroque] dextro <i>SOB</i>	19 uiris] a uiris	
<i>XYZ</i>	nulloque] nullo <i>SOB</i>	obsistente <i>O</i> , resistente <i>XYZ</i>	ad(vel p)plicavit <i>ASOBXY</i> , appli-	
cuit <i>HPVL</i>	20 condiniani <i>SO</i> , concliniani <i>B</i>	aberat] erat <i>SOB</i>	regia om. <i>A</i>	reunnate
<i>O</i>	urbes <i>O</i>	21 pelago] <i>HPVO</i> , paelago <i>L</i> , pelagum <i>B</i> , pelagus <i>XY</i> , pelagos <i>A</i>	interque] in-	
ter <i>OXYZ</i>	unius] uni <i>OB</i> , uno <i>AXYZ</i>	accessui <i>OBXY</i> , accessuri <i>P</i>	ut tr. mai. poss. <i>OB</i>	
22 enety <i>HPVLOX</i> , enithy <i>Y</i> , enithii <i>Z</i> , eneti <i>B Paulus</i> , enemti <i>A</i>	id es <i>O</i>	sinu <i>AOBXY</i>		

1) *Cassiodorus in chron. ad a. 382*: Athanaricus rex Gothorum Constantinopolim ibique vitam exegit, mutans Prosperiana sic concepta: Athanaricus rex Gothorum apud Constantinopolim xv quo fuerat susceptus die occiditur. *similia Ammianus 27, 5, 10*: ubi (*Constantinopoli*) . . . Athanaricus . . . fatali sorte decessit et ambitiosis exequiis ritu sepultus est nostro. *Marcellinus ad a. 381*: Athanaricus rex Gothorum, cum quo Theodosius imp. foedus pepigerat, Constantinopolim mense Ianuario venit eodemque mense morbo perit. *Orosius 7, 34, 6. 7. Idacius chr. et fast. ad a. 381. Zosimus 4, 34. Socrates 5, 10.*

2) *cf. Orosius 7, 34, 7*: universae Gothorum gentes rege defuncto adspicientes virtutem benignitatemque Theodosii Romano sese imperio dederunt.

3) *Prosper ad a. p. C. 400*: Stilicone et Aureliano. Gothi Italiam Alarico et Radagaiso ducibus ingressi.

Romani super mare Ionio constituta ut in modum insulae influentium aquarum redun- XXIX
 datione concluditur¹⁾. habet ab oriente mare, ad quam qui recto cursu de Corcyra 149
 atque Hellade partibus navigatur, dextrum latus primum Epiros, dehinc Dalmatiam
 Liburniam Histriamque et sic Venetias radens palmula navigat²⁾. ab occidente vero
 5 habet paludes, per quas uno angustissimo introitu ut porta relicta est. a septentrio-
 nale quoque plaga ramus illi ex Pado est, qui Fossa vocitatur Asconis. a meridie 150
 item ipse Padus, quem Italiae soli fluviorum regem dicunt, cognomento Eridanus, ab
 Augusto imperatore latissima fossa demissus, qui septima sui alvei parte per mediam
 influit civitatem, ad ostia sua amoenissimum portum praebens, classem ducentarum
 10 quinquaginta navium Dione referente³⁾ tutissima dudum credebatur recipere statione.
 qui nunc, ut Favius ait, quod aliquando portus fuerit, spatiosissimus ortus ostendit 151
 arboribus plenus, verum de quibus non pendeant vela, sed poma. Trino si quidem
 urbs ipsa vocabulo gloriatur trigeminaque positione exultat, id est prima Ravenna,
 ultima Classis, media Caesarea inter urbem et mare, plena mollitiae harenaque minuta
 15 vectationibus apta.

Verum enim vero cum in eius vicinitate Vesegotharum applicuisset exercitus et ad XXX 152
 Honorium imperatorem, qui intus residebat, legationem misisset, quatenus si permit-
 teret, ut Gothi pacati in Italia residerent, sic eos cum Romanorum populo vivere, ut
 una gens utraque credere possit: sin autem aliter, bellando quis quem valebat ex-
 20 pellere, et iam securus qui victor existeret imperaret. sed Honorius imperator utraque
 pollicitatione formidans suoque cum senatu inito consilio, quomodo eos fines Italos

HPVLA S (12 Trino — 14 mare) *OBX (YZ)*. *Paulus h. R. 12, 13. 13, 8* (a 16 Verum).

1 mare ionium *AOB*, mari ionico *XZ*, mare ionicum *Y* ut] ut ** *V*, om. *AOBXYZ* in] ad
XYZ 2 mare om. *B^a* ad quam qui] *HPVA*, quam qui *L*, ad quod qui *OB*, ad quam quae *YZ*,
 ad quod *X* curso *O* 3 ellade *LOB* partibus] bis *O* nauigat** *V*, nauigat *AOB*
 dextro latere *A* lutus *O* ephiros *OB* dehinc] deinde *O*, dein *B* 4 uenietias *O* pal-
 mola *O* 5 paludens *L* augustissimo *B* septem[vel n]trionali *AOBXY* 6 quoque] uero *A*,
 om. *XYZ* uocitatur] *HPVAXZ*, uocatur *LBY*, uocator *O* 7 idem *OB* italiae soli] soli *O*,
 solum *B*, om. *Z* fluviorum om. *XYZ* heridanus *AOB* ab] qui ab *L* 8 altissima *OB*
 dimissus *AOXYZ* partem *LO* per om. *B* 9 ostia] osti *O* classium *O*, clasium *B*
 ducentarum *PL*, ducentorum *O*, ducentas *B* 10 naues *B* dione] elione *B* tutissimam *XY*
 credebatur] *AOBXY*, credebantur *HPVL* stationem *XYZ*, satione *O* 11 fauius] *HPVLAO*,
 fabius *BXY*: *malim* Ablabius quod] quas *H^a* fuerat *B* sp. (patiosissimus *O*, famo-
 sissimus *A^a*) ortus ostendit (ostenditur *A*) arboribus plenus] spaciosissimos hortos (hostos *B^a*) o. a. plenos *B*
 13 ipsa] ista *XY* tergeminaque *A* 14 cesaream *S*, cesaria *L*, cessarea *O*, cessuria *XYZ* plana
 mollities *A* que minuta (munuta *A*) om. *L^a* 15 apta uect. *L* 16 uerum om. *AXYZ*
 uero] uerum *O* in om. *B^a* eius] ei *O*, ea *B* uicinitatem *A*, ciuitate *OB* uuisigothorum *X*
 et om. *A* 17 imperantem *O* mississet *O*, mitteret *XYZ*, mittunt *A* quatenus] qua dominus
XYZ si] sibi *Gutschmid p. 126* 18 pagati *P* romano *L* ut] et *A* 19 credi *OBXY*
 posset *AOXY* sin] sic *X* autem] enim *XYZ* quem] que *PA*, que in *B* ualeret (ualaret *B^a*)
 expelleret *OB* 20 et] om. *A*: *malim* ut sed hon.] hon. *B*, scilicet *A* utraque pollici-
 tatione (pollititatione *P*)] *HPO*, utraque pollicitacionem *B*, utramque (utranque *X*) pollicitationem *VLAXY*
 21 cum] tum *HPV*, tum cum *A* in*ito *V* fines italos] finibus italicis *A*, extra fines italeos *B*,
 italis *X*, italicis *Y*

1) cf. *Cassiodorus var. 12, 24*: Venetiae . . . ab austro Ravennam Padumque contingunt, ab oriente
 iucunditate Ionii litoris perfruntur, ubi alternus aestus egrediens modo claudit, modo aperit faciem reciproca
 inundatione camporum: hic vobis aliquantulum aquatillum avium more domus est, namque nunc terrestris,
 modo cernitur insularis.

2) cf. *Vergilius Aen. 5, 162*: quo tantum mihi dexter abis? huc derige gressum, litus ama et laeva
 stringat sine palmula cautes.

3) loco *deperdito*.

XXX 153 expelleret, deliberabat. cui ad postremum sententia sedit, quatenus provincias longe
positas, id est Gallias Spaniasque, quas pene iam perdidisset Gizericique eas Vanda-
lorum regis vastaret inruptio, si valeret, Halaricus sua cum gente sibi tamquam lares
proprias vindicaret. donationem sacro oraculo confirmatam consentiunt Gothi hac or-
154 dinatione et ad patriam sibi traditam proficiscuntur. post quorum discessu nec quic- 5
quam mali in Italia perpetrato Stilico patricius et socer Honorii imperatoris — nam
utramque eius filiam, id est Mariam et Thermantiam, sibi princeps unam post unam
consocians utramque virginem et intactam deus ab hac luce vocavit — hic ergo Stilico
ad Polentiam civitatem in Alpes Cottiarum locatam dolose accedens, nihilque male
155 suspicantibus Gothis ad necem totius Italiae suamque deformitatem ruit in bello. quem 10
ex inproviso Gothi cernentes primum perterriti sunt, sed mox recollectis animis et, ut
solebant, hortatibus excitati omnem pene exercitum Stiliconis in fuga conversum us-
que ad internicionem deiciunt¹⁾ furibundoque animo arreptum iter deserunt et in
Liguria post se, unde iam transierant, revertuntur; eamque praedis spoliisque potiti
Emiliam pari tenore devastant Flamminiaeque aggerem inter Picenum et Tusciam us- 15
que ad urbem Romam discurrentes, quidquid in utrumque latus fuit, in praeda diri-
156 piunt. ad postremum Romae ingressi Halarico iubente spoliant tantum, non autem,
ut solent gentes, igne supponunt nec locis sanctorum in aliquo paenitus iniuria in-
rogare patiuntur²⁾. exindeque egressi per Campaniam et Lucania simili clade per-

HPV L A S (inc. 17 ad postremum) O B X (Y Z). Paulus l. c.

1 pelleret A loge O 2 hispaniasque ABXY iam pene OB perdidisset P, perdi-
dissent A gizericique] gysericique X, gisericique Y, zigericique L, cyzerici O, et gizerici B uan-
dolorum O 3 alaricus O passim sua cum] cum sua X tamquam] tantam O 4 proprias]
HPVLO, proprios ABXY donatone AOB sacra O oraculo] uelamine OB confirmata
LAOB consciunt B huic ordinationi A 5 patr. sibi traditam] traditam sibi traditam B^a, tr.
sibi patr. OB^b discessu] HPV, discessum LAOBXY quicquam] sic H et rel. 6 italia] ita O
perpetratum OB stilico patricius] istilico (istiloco A^a) patri (spatio ante istilico vacuo relicto et adscripto
'deest') A 7 eius filiam id est . . . 8 utramque om. A et thermantiam] edd., et hermantiam
HPVLXYZ, et ermantiam AO, et ermanciam B: Hermantia etiam Paulus 13 [14], 5 sibi] quas sibi
B 8 socians O, sociavit B uocavit] migravit OB istilico A^bO, istiloco A^a 9 pollen-
tiam XY, pollenciam B, poletiam A alpis O, alpius ABXY cottiarum LXY, cottidiarum B
dolose] dolore OX, dolo Y male] HPV L, mali AOBXY 10 supplicantibus O, suspicantibus B^a
bellum AOBXY 11 inproviso] inprovisu A, prouiso O primo OB et ut] ut et X, et Y^a
12 (h)ortationibus XYZ excicati O^b, ex*ati O^a pene] pone O istiliconis A, istiliconis P
fuga] HPV, fugam LAOBXY uersum XYZ 13 internicionem] H, internitione V, internitione P,
internitionem LOY, internecionem AB, internecionem X arreptum] erepto O: coeptum iter Paulus 12 [13], 27
14 liguria] H^b (li*** H^a) PVL, licuriam O, liguriam ABXY transierunt AXY eamque] eius B^a,
eiusque B^b praedi H, predae B^b spolisque O 15 et miliam P tinore O devastant
om. L flaminiaeque] HPV LXY, flaminiaeque AO, flaminiaeque B aggere L 16 romanam O
quidquid] HV, quicquid rel. in] inter B utroque latere A in praeda] in praedam O, ad pre-
dam L 17 romae] HPVSO, rom* L¹, romam ABL²XY regressi YZ autem] enim XYZ
18 igne] HV, ignem PLASOBXY loco S, loca O alico S iniuria] HV, iniuriam PLASOBXY
irrogate A 19 lucania] HV, lucaniam PLSBXY, luciniam AO

1) cf. Cassiodorus chron. ad a. 402: Pollentiae Stiliconem cum exercitu Romano Gothi victum acie fu-
gaverunt, mutans quae apud Prosperum reperit: Pollentiae adversus Gothos vehementer utriusque partis clade
pugnatum est.

2) cf. Cassiodorus chron. ad a. 410 ad Prosperi verba: Roma a Gothis Halarico duce capta addit: ubi
clementer usi victoria sunt. Idem var. 12, 20: exemplum . . . in historia nostra magna intentione retulimus.
nam cum rex Alaricus urbis Romae depraedatione satiatum apostoli Petri vasa suis deferentibus excepisset, mox
ut rei causam habita interrogatione cognovit, sacris liminibus deportari (reportari Orosius) diripientium mani-
bus imperavit, ut cupiditas, quae depraedationis ambitu admiserat scelus, devotione largissima deleteret exces-
sum. cf. Orosius 7, 39, 15: tertia die barbari quam ingressi urbem fuerant sponte discedunt facto quidem ali-
quantarum aedium incendio, sed ne tanto quidem, quanto septingentesimo conditionis eius anno casus effecerat.

acta Britios accesserunt; ubi diu resedentes ad Siciliam et exinde ad Africae terras XXX
 ire deliberant. Bryttiorum si quidem regio in extremis Italiae finibus australi inter-
 iacens parti — angulus eius Appinini montis initium fecit — Adriaeque pelagus ve-
 lut lingua porrecta a Tyrreno aestu seiungens nomen quondam a Bryttia sortitus re-
 gina. ibi ergo veniens Alaricus rex Vesegotharum cum opibus totius Italiae, quas 157
 in praeda diripuerat, et exinde, ut dictum est, per Siciliam ad Africam quietam pa-
 triam transire disponens. cuius, quia non est liberum quodecumque homo sine notu
 dei disposerit, fretus ille horribilis aliquantas naves submersit, plurimas conturbavit¹⁾.
 qua adversitate depulsus Halaricus, dum secum, quid ageret, deliberaret, subito in-
 matura morte praeventus rebus humanis excessit. quem nimia sui dilectione lugentes 158
 Busento amne iuxta Consentina civitate de alveo suo derivato — nam hic fluvi-
 us a pede montis iuxta urbem dilapsus fluit unda salutifera — huius ergo in medio alvei
 collecta captivorum agmina saepulturae locum effodiunt, in cuius foveae gremium Ha-
 larium cum multas opes obruunt, rursusque aquas in suo alveo reducentes, et ne a
 15 quoquam quandoque locus cognosceretur, fossores omnes interemerunt, regnumque
 Vesegotharum Ataulfo eius consanguineo et forma menteque conspicuo tradent;
 nam erat quamvis non adeo proceritate staturae formatus, quantum pulchritudine cor-
 poris vultuque decorus.

Qui suscepto regno revertens item ad Romam, si quid primum remanserat, more XXXI 159
 locustarum erasit, nec tantum privatis divitiis Italiam spolians, immo et publicis, im-
 peratore Honorio nihil resistere praevalente, cuius et germanam Placidiam Theodosii
 imperatoris ex altera uxore filiam ab urbe captivam abduxit. quam tamen ob generis 160
 nobilitatem formeque pulchritudine et integritate castitatis adtendens in Foro Iuli
 Aemiliae civitate suo matrimonio legitime copulavit, ut gentes hac societate conperta

H P V L A S (finit 10 humanis; incipit rursus 15 regnumque; finit 16 tradent) *O B X (Y Z)*. *Paulus l. c.*
 (ad 15 interemerunt) et 12, 15 (15 regnumque — 24 copulavit) et *hist. Lang. 2, 17* (4 nomen — regna).

1 brittios] *HLV*, bryttios *PV*, britios *BX*, bricios *ASO* resedentes] *HPV*, residentes *LAOBXY*,
 ressidentes *S* ad om. *A* et om. *OB* ad] in *XYZ*, om. *LA* africae terras ire del.] africae
 transire del. *A*, affricam transire del. *OB*, affricam (om. *rel.*) *S* 2 brittiorum *XYZ*, brictiosum *L*, bri-
 tiorum *OB*, briciorum *A*, bruciorum *S* regio] nacio *A* australi om. *SOB* 3 parti angulus]
 parte angulus *SO*, parte angulorum *B* appinini] *HPV*, apinnini *L*, appennini *AOBXY*, apennini *S*
 fecit] *HPVSOB*, facit *LAXY* pelagus uelut] pelagum ut *SOB* 4 lingua om. *L* tyrrino *O*
 bruttia *SO*, brittia *XYZ*, britia *LB*, bricia *A* sortitur *AB* 5 rex om. *SO* uesigotharum *L*,
 uuisigothorum *XYZ* opes *SO* 6 praedam *A* diripuerant *A^b* (-rat *A^a*) et om. *B* ad]
 in *SOB* quietram *H*, qui etiam *L*, quietam *O* 7 disponens] disponit *AB* quia] quam *XYZ*
 notu] *HPV*, nutu *rel.* 8 disposuerat *A^a* fretum illud horribile *ABXY* naue *A^a* 9 qua]
 qui *S*, quia *B* repulsus *B* dum] de *S* deliberat *A* 10 prouentus *P* exc. hum.
SOB sui om. *OB* 11 busento amne] basento amne *HPVLAXYZ*, barentum amne *OB*: Basentus
Paulus 13, 28 ex Iord. consentina ciuitate *HPV*, consentinam ciuitatem *LAOBXY* diruantur *O*,
 deriuantur *B* 12 montes *L* iuxta om. *L* fluit] fuit *P^aO* unda salutifera *H*, undam sa-
 lutiferam *O* alveo *OBXY* 13 collecto c. agmine *OBXY* loci *O* foueae *O*, foueo *B^a*
 gremium] gremio *ABXY*, medio *L* alarico *O*, alicum *B^a*, aliricum *B^b* 14 multis opibus (operibus *O*)
AOBXY subruunt *XYZ* aq. in suum alueum *AOXY*, in suum alueum aq. *B* et om. *AB*
 15 locus om. *OB* interimunt *L* 16 uuisigothorum *XYZ*, om. *A* athaulfo *X*, athaulfo *V^aLSOY*,
 athaulso *B* mente] mente *SO*, et mente *B* tradent] *HPVL*, tradunt *ASOBXY* 17 quam-
 uis om. *A* 19 reuertes *O* idem *O*, iterum *A*, recte opinor ad om. *AXY^a* remansit *A*
 20 lucustarum *P* pulicis *O* 21 resistere om. *A* germanum *H* placidam theodosio *O*
 22 imperatoris om. *A* ab om. *OB* catiuam *O* adduxit *L* 23 pulc(h)ritudinem *AOBXY*,
 pulcritudinem *L* integritate *P*, integritatem *AOBXY* iuli] libri, liuii editio *Basileensis* 24 ciui-
 tate] *OB*, ciuitatem *HPV*, ciuitatis *LXYZ*, ciuitat *A* ut] hac *A^a* gentis *OB* ac *O*

1) cf. *Orosius 7, 43, 12* (infra p. 103 not. 1).

- XXXI quasi adunatam Gothis rem publicam efficacius terrerentur, Honorioque Augusto quam-
vis opibus exausto tamen iam quasi cognatum grato animo derelinquens, Gallias ten-
161 dit. ubi cum advenisset, vicinae gentes perterritae in suis se coeperunt finibus con-
tinere, qui dudum crudeliter Gallias infestassent, tam Franci, quam Burgundiones.
e. vicinae gentes nam Vandali vel Alani, quos superius¹⁾ diximus permissu principum Romanorum⁵
utramque Pannoniam resedere, nec ibi sibi metu Gothorum arbitrantes tutum fore, si
162 reverterentur, ad Gallias transierunt²⁾. sed mox a Galliis, quas ante non multum
tempus occupassent, fugientes, Spanias se recluserunt, adhuc memores ex relatione
maiorum suorum, quid dudum Geberich Gothorum rex genti suae prestitisset incom-
modi vel quomodo eos virtute sua patrio solo expulisset. tali ergo casu Galliae¹⁰
163 Ataulfo patuere venienti. confirmato ergo Gothus regno in Gallis Spanorum casu
coepit dolere, eosque deliberans a Vandalorum incursibus eripere, suas opes Barcelona
cum certis fidelibus derelictas plebeque inbelle, interiores Spanias introibit, ubi saepe
cum Vandalis decertans tertio anno, postquam Gallias Spaniasque domuisset, occubuit
gladio ilia perforata Euervulfi, de cuius solitus erat ridere statura. post cuius mor-¹⁵
tem Segericus rex constituitur, sed et ipse suorum fraude peremptus ocus regnum
cum vita reliquit³⁾.
- XXXII 164 Dehinc iam quartus ab Alarico rex constituitur Valia nimis dstrictus et pru-
dens. contra quem Honorius imperator Constantium virum industria militari pollentem
multisque proeliis gloriosum cum exercitu dirigens, veritus, ne foedus dudum cum²⁰
Ataulfo inito ipse turbaret et aliquas rursus in re publica insidias moliretur vicinas
sibi gentes expulsas, simulque desiderans germanam suam Placidiam subiectionis

HPVLA S (11 confirmato — 17 reliqui; OBX (YZ). Paulus h. R. 13, 7 (19 virum — 20 gloriosum).

1 adunatam gothis (goths O) rem publicam] HPVLOXY, adunata g. re publica AB efficacis B^a
horioque a. L, honoriumque augustum AOBXY 2 operibus O exauctum OB, exhaustum AXY
tamen iam] iam tamen A, tamen OB cognato L delinquentes O, relinquens A galliam O^a
3 ubi] quo A uicinae] cuunae (sic) A fin. c(o)eperunt OB 4 qui] quae AOBXY cru-
deliter] fideliter B, om. L infestasset HVB^a tan A fanci B^a burgundiones] HPB, bur-
gundiones rel. 5 uel] et A alani] LAOBXY, alanti HPV permissu OB 6 utramque]
terramque L, utraque AOB pannonia AB residere AZ ibi sibi metum O, ibi metum sibi B,
sibi ibi metu X 7 reuertentur O ante] an A 8 fugentes B spania (hispania BXY) se
recluserunt OBY, spanias se (se om. L^a) recusserunt (recuserunt V) HPV, hispanias secedunt A ex
latione B^a 9 qui O dudum] dum A geberic A, geberig LYZ goth. rex] HPVLA, rex
goth. OBY gentis O^a 11 athaulfo LOB ueniente O, om. A confirmatis S go-
this SOB galliis XY hispanorum AB, hispaniorum XY casus L, casum A, caru O 12 do-
lore P^a que om. B^a a om. XYZ uandolorum O^a incurribus O suas opes] per
suas opes B, suis opibus A barcellona L, barchilonam B^a, barchilonam B^b, barchilonam XY 13 de-
relictis AXYZ, dilectus S, dilectis O, delectis B blebeque L, plebe XY inbelle] HVSOB, inbellae
P, inbello L, imbelli AXY interiore spania L, interiores hispanias ABXY introibit] HPV, introi-
uit LSOBX, introuit Y, intrat A saepe] cum saepe B 14 decertans] certatis A posquam O
hispaniasque ABXY 15 ilia (ilio SB, ilico O) perforata (perforatus XYZ, perforatè SO, perforato B)
eueruulfi (XYZ, eueruulfi HPL, ueruulfi SOB)] eueruulfi ilia perforatus A 16 sigericus S cum Orosio
aliique, regericus HPVLAOBXY instituitur A uitam cum regno OB 18 alarico] HPLO,
halarico rel. uualia L, ualias A distretus O 19 imperator om. L constantinum LOB
pollentem] sollentem XYZ 20 dirigit B cum om. O 21 athaulfo OB, ataulfo L inito]
HPL, inhitto V, inhitum A^bOBXY, inhitum (sic) A^a aliqua O molietur O uicinis sibi gentibus B,
uicinis gentibus A 22 expulsas] expulsis A, repulsas O, repulsis B suam pl. om. A

1) c. 22, 115.

2) cf. Isidorus Goth. laud. 68 (ex Cassiodorio opinor): Wandalica et ipsa crebro opinata barbaries non tantum praesentia eorum (Gothorum) exterrita quam opinione fugata est.

3) cf. Orosius 7, 43, 9: Segericus rex a Gothis creatus . . . a suis interfectus est.

obprobrio liberare, paciscens cum Constantio, ut, aut bello aut pace vel quo modo si XXXII
 eam potuisset ad suum regnum reducere, ei eam in matrimonio sociaret. quo placito 165
 Constantius obans cum copia armatorum et pene iam regio apparatu Spanias petit.
 cui Vallias rex Gothorum non cum minori procinctu ad claustra Pyrenei occurrit: ubi
 5 ab utraque parte legatione directa ita convenit pacisci, ut Placidiam sororem prin-
 cipis redderet suaque solacia Romanae rei publicae, ubi usus exegerit, non dene-
 garet¹⁾. eo namque tempore Constantinus quidam apud Gallias invadens imperium
 filium suum Constantem ex monacho fecerat Caesarem; sed non diu tenens regno
 10 Vienna²⁾. post quos item Iovinus ac Sebastianus pari temeritate rem publicam occu-
 pandam existimantes pari exitio perierunt³⁾.

Nam duodecimo anno regni Valiae, quando et Hunni post pene quinquaginta an- 166
 norum invasam Pannoniam a Romanis et Gothis expulsi sunt⁴⁾, videns Valia Vandalos
 in suis finibus, id est Spaniae solum, audaci temeritate ab interioribus partibus Gal-
 15 liciae, ubi eos fugaverat dudum Ataulfus, egressos et cuncta in praedas vastare, eo
 fere tempore, quo Hierius et Ardabures consules processissent⁵⁾, nec mora mox con-
 tra eos movit exercitum. sed Gyzericus rex Vandalorum iam a Bonifatio in Africam
 invitatus, qui Valentiniano principi veniens in offensa non aliter se quam malo rei
 publicae potuit vindicare. is ergo suis praecibus eos invitans per traiectionem angustia-

XXXIII
 167

HPVLA S (7 eo — 10 Vienna) *OB* (deficit 5 in pacisci folio deperdito) *X* (*YZ*).

1 opproprio *PV* . . . constantio] *A^bOXY*, constantino *HPVLA^aB* aut bello] si bello *A^a* uel]
 uex *PV^a* quoquomodo *ABXY* si *om. A* 2 potuisset *om. B* reducere] reuocare *O*, reuo-
 caret *B* matrimonium *AOBXY* 3 const. ouans *AXY*, ouans const. *L*, constantinus obans (ouans *B*)
OB armentorum *B* regno *B* apparatus *P* hispanias *AB*, hispaniam *XY* 4 uallias]
HPV, uallias *L*, ualias *A*, ualia *OBY* rex gothorum *om. A* cum *om. OB* procinctu] pro *O*
 clastra *L* perinei *O*, pinerei *B*, pyrinei *X* 5 sor. pr. *om. A* 6 ubi usus] ob iussus *O*
 exegerit] *HPV*, exegeret *L*, exigeret *AXY*, exegere *O* negaret *A* 7 constantius *L* 8 mo-
 nachum *O* fecerat] fecit *L* cessare *O* diu *om. L* regno praesumpto] *HPVL*, regnum
 (imperium *Y*) praesumptum *SOXY*, praesumptum regnum *A* 9 foederatis gothis romanisque (que *om. A*)
ASOXY arelato *O*, arelate *Z*, arelati *A* uero *om. A* eius] suus *XYZ* 10 ac *om. A*
 seuastianus *O* 11 pari exitio *om. L* 12 duodecim annis regna *X* quando] quomodo *XYZ*
 huni *AO* annos *AXY* 13 inuasam pannoniam] *HPVLO*, inuasa pannonia *AXY* goths *O*
 expulsi] expul *L* ualias *A* 14 suos fines *A* id est *om. L* hispaniae *AXY* solum]
HPVLA, soli *O*, solo *XY* audatie *O* galliae *LO*, galathe *A* 15 ubi] quo *A* dud. fug. *A*
 athauulfus *XY*, athauulfus *O*, diaulfus *L* egressos] *AXY*, egressus *HPVLO* cuntas *O* prae-
 das] *HPVAOXY*, praeda *L* 16 fere] uero *O* processissent] excessissent *O* 17 gyzericus]
HPVLX^bZ, gizericus *AOY*, gezericus *X^a* a *om. O* bonifatio] *HP*, bonifacio *rel.* africa *L*
 18 qui] qua *O* ualentiniano *O* offensam *A* 19 potuit *om. O* his *O* eos *om. O*
 traiectionem *O^a*, traiectionem *O^b* angustiarum] *A*, congustiarum *HPVLXY*, congustiarum *O*

1) cf. *Orosius* 7, 43, 12: Vallia . . . pacem optimam cum Honorio imperatore . . . pepigit: Placidiam imperatoris sororem . . . fratri reddidit: Romanae securitati periculum suum obtulit, ut aduersus ceteras gentes, quae per Hispanias consedisent, sibi pugnaret et Romanis vinceret.

2) cf. *Marcellinus ad a. 411*: Constantinus apud Gallias inuasit imperium filiumque suum ex monacho Caesarem fecit. ipse apud Arelatum civitatem occiditur, Constans filius apud Viennam capite plectitur. cf. *Orosius* 7, 40, 4. 7; 42, 3. 4.

3) cf. *Marcellinus ad a. 412*: Iovinus et Sebastianus in Gallias tyrannidem molientes occisi sunt. cf. *Orosius* 7, 42, 6.

4) cf. *Marcellinus ad a. 427*: Pannoniae, quae per 1 annos ab Hunnis retinebantur, a Romanis receptae sunt.

5) a. p. C. 427. cf. *Prosper et Cassiodorus chron. ad h. a.*: gens Vandalorum [a Gothis exclusa ad- didit *Cassiod.*] de Hispaniis ad Africam transit.

XXXIII rum, qui dicitur fretus Gaditanus et vix septem milibus Africam ab Spaniis dividet
 168 ostiaque maris Tyrreni in Oceani estu egeritur, transposuit. erat namque Gyzericus
 iam Romanorum clade in urbe notissimus, statura mediocris et equi casu claudicans,
 animo profundus, sermone rarus, luxoriae contemptor, ira turbidus, habendi cupidus,
 ad sollicitandas gentes providentissimus, semina contentionum iacere, odia miscere
 169 paratus. tali Africa] rem publicam praecibus Bonifatii, ut diximus, invitatus intravit,
 ubi a divinitate, ut fertur, accepta auctoritate diu regnans, ante obitum suum filiorum
 agmine accito ordinavit, ne inter ipsos de regni ambitione intentio esset, sed ordine
 quisque et gradu suo, alii si superviveret, id est, seniori suo fieret sequens successor
 et rursus ei posterior eius. quod observantes per annorum multorum spatia regnum
 170 feliciter possiderunt, nec, ut in reliquis gentibus adsolet, intestino bello foedati sunt,
 suoque ordine unus post unum regnum excipiens in pace populis imperavit. quorum
 ordo iste ac successio fuit: primum Gyzericus, qui pater et dominus, sequens Hune-
 ricus, tertius Gunthamundus, quartus Thrasamundus, quintus Ilderich. quem malo
 gentis suae Gelimer inmemor atavi praeceptorum de regno eiectionem et interemptum
 171 tyrannide praesumpsit. sed non ei cessit impune quod fecerat. nam mox Iustiniani
 imperatoris ultio in eum apparuit et cum omne genus suum opibusque, quibus more
 praedonis incubabat, Constantinopolim delatus per virum gloriosissimum Belesarium
 mag. mil. Orientalem, exconsolem ordinarium atque patricium, magnum in circo po-
 pulo spectaculum fuit seraque suae paenitudinis gerens cum se videret de fastigio
 172 regali deiectionem, privatae vitae, cui noluit famulari, redactus occubuit. sic Africa,
 quae in divisione urbis terrarum tertia pars mundi describitur¹⁾, centesimo fere anno
 a Vandalico iugo erepta in libertate revocata est regni Romani, et quae dudum
 ignavis dominis ducibusque infidelibus a rei publicae Romanae corpus gentilis manus

HPVLAOX(YZ).

1 qui] quod O fretum gaditanum AXY hispanis XY dividet] HPV, diuidit rel.
 2 hostiumque A tyrenni V, tirrinni O estu] HPVLO, aestum AXY egeritur] egeretur O,
 erigitur LXYZ gezericus O 3 iam] *** iam H clade om. XY orbe AXYZ 4 ra-
 tus O luxoriae] H, luxorie O, luxoriae rel. habendi] habidi O 6 tali africa] HPV, tali afri-
 cae OXZ, talis africae AY, tali africam L bonifacii ut dix. A, ut dix. bonifatii L 7 a] ad O
 ut f. a. auct. om. O filiorum] fil. suorum A 8 agmen accitum O rigni O intentio] conten-
 tio A, om. O 9 alii si] aliis O superuui.] puer uiu. XY suo] suo filio XYZ 10 eius] ei eius O
 11 possiderunt] HPV, possederunt AXY, posserunt O ut] quod O in om. A intestino] in-
 testimonio O 12 suscipiens regnu O imperarunt O 13 ac successio] accensio L primus
 XY gigericus O 14 guntamundus A, gundamundus O, gunthamundus XYZ trasamundus
 AOY, transamundus L, thrasimundus Z, thramundus X ilderich] HPV, hilderich LO, hilderic A, hil-
 dericus XYZ quem] que A 15 gentes O regno] gno A eiectio et interempto (-tu O^a)
 O, delectio et eo interempto A 16 tyrannidem AOY eis cessit O, excessio XY mox om. O
 17 ultio (*ltio H^a) in eum] HPLXY, ultionem VO, ultio in eo A omni gente sua XY, omni genere
 suo A 18 incumbabat A belisarium A 19 exconsolem] HPV, exconsulem L, ex consule A,
 et consulem OXY patrium A magnam A in circo L, iccirco X populi A, om. XYZ
 20 spectaculum] expectatum O seraque suae paenitudinis (plenitudinis O)] seramque penitudinem A
 fastidio L 21 familiari LO 22 orbis LAOXY ferre L anno om. A 23 a om. O
 erepta] ereptate H libertatem AOXY est] est in O romanorum A quam A 24 ig-
 nauis] ab in ignavis O dominis (dominus L) ducibusque infid.] dominis ducibus fid. O, ducibus domi-
 nisque infid. XYZ a om. XYZ corpus] corpore AXY

1) cf. *Marcellinus ad a. 534*: provincia Africa, quae in divisione orbis terrarum a plerisque in parte tertia posita est, volente deo vindicata est. *videantur Orosius 1, 2, 83, item Cod. Iust. 1, 27, 1 pr. et Cassiodorius var. 11, 13, denique praefatio nostra.*

abstulerat, a sollerte domino et fideli ductore nunc revocata hodieque congaudet. XXXIII
 quamvis et post haec aliquantulum intestino proelio Maurorumque infidelitate adtrita
 sese lamentaverit, tamen triumphus Iustiniani imperatoris a deo sibi donatus, quod
 inchoaverat, ad pacem usque perduxit. sed nobis quid opus est, unde res non exegit,
 5 dicere? ad propositum redeamus.

Vallia si quidem, rex Gothorum, adeo cum suis in Vandalos saeviebat, ut vo- 173
 lisset eos etiam et in Africa persequi, nisi eum casus, qui dudum Halarico in Africa
 tendenti contigerat, revocasset¹⁾. nobilitatus namque intra Spanias incruentamque
 victoriam potitus Tolosam revertitur, Romano imperio fugatis hostibus aliquantas pro-
 10 vincias, quod promiserat, derelinquens, sibi que adversa post longum valitudine super-
 veniente rebus humanis excessit, eo videlicet tempore, quo Beremud, Thorismundo 174
 patre progenitus, de quo in catalogo Amalorum familiae superius²⁾ diximus, cum filio
 Vitiricho ab Ostrogothis, qui adhuc in Scythiae terras Hunnorum oppressionibus sub-
 iacebant, ad Vesegotharum regnum migravit. conscius enim virtutis et generis nobi-
 15 litate facilius sibi credens principatum a parentibus deferre, quem heredem regum
 constabat esse multorum. quis namque de Amalo dubitaret, si vacasset elegere? sed
 nec ipse adeo voluit, quis esset, ostendere. et illi iam post mortem Valliae Theode- 175
 ridum ei dederant successorem. ad quem veniens Beremud animi pondere qua vale-
 bat eximio generis sui amplitudine commoda taciturnitate suppressit, sciens regnan-
 20 tibus semper regali stirpe genitos esse suspectos. passus est ergo ignorari, ne faceret
 ordinata confundi. susceptusque cum filio suo a rege Theodorido honorifice nimis,
 adeo ut nec consilio suo expertem nec convivio faceret alienum, non tamen pro ge-
 neris nobilitate, quam ignorabat, sed pro animi fortitudine et robore mentis, quam
 non poterat occultare.

HPVLA S (6 Vallia — 11 excessit) O B (inc. 1 hodieque) X (Y Z).

1 a om. O	sollerte] HPV, sol(l)erti rel.	doctore O	tunc reuocato O	hodieque]
hodie O	2 prolio O	maurorumque inf.] maurorum inf. XYZ, maurorum A	adtrita sese] ad-	
tritram sese A,	adtritasse O,	atritam se B ^a ,	atritam se B ^b	3 lamentata sit A
natis L	quod] quae A	4 exegit] HPV, exegit L, exigit AOBXY	6 uallia] HPV, uallia	
AOBXY, uallias S	adeos O	uuandolos O ^a	7 et om. LASOBXY	africanam A
sus O	qui om. L	in] HPVLA, ad SBXY, om. O	africa] HPV, affrigam SO, at(f)ricam	
ABXY	8 contigeret L, contigerant S	reuocassit O	nobilitas OB	hispanias ABXY
incruentaque uictoria B, incrementaque uictoriae A	10 post longum] post logum S, post L ^b , om. L ^a			
ualitudinem S	superueniente om. XYZ	11 beremud] HPV, berimud L, beremuth OB, berimut A,		
beremund X, berimund YZ: cf. c. 14, 81	thoresmundo BX, thoresmund YZ, torimundo A, thoresmundum O	12 proenitus L	in catalogo] iactalago O	13 uitiricho] HPV, uitirico L, uiterico A, uiderico B, uithrico X, uitrigo YZ
sublaterabant O	14 ad ues. (uuisigothorum XYZ) regn. migr. om. B	enim] enim erat B		
nobilitatem LA	15 principatu V	a om. O	deferre] HPVLO, deferri ABXY	16 esse const.
L	namque] enim XYZ	amalo] malo B	dubitasset X ^a	17 quis] HPVLAOBY, quasi XZ
ostenderet A	ualliae] HPV, ualliae AOBXY	theoderidum] HPVLYZ, theoderidum A, theodericum OX, theodoritum B cum Paulo h. R. 14, 6	18 dederunt OBY	at quae O
berimud L, berimut A, beremund OBX, berimund Y	qua] quo ABXY, quod O	19 eximiam OBY		
generi sui O, sui gen. L	amplitudine] H(?)PVL, -nem rel.	20 regali] de regali B	genitos	
om. OB	suspectus O	21 ordinanda OB	susceptosque O	cum] a L ^a , est cum B
a] cum L ^a	theodorito OB, theoderico A	22 nec] hec O	consilii sui A	conuiuui A
non] nam A	tamen] tantum OB, tam XYZ	23 nobilitate L	mentis] gentis OB	

1) Orosius 7, 43, 11. 12: (Vallia) territus maxime iudicio dei, quia, cum magna superiore abhinc anno Gothorum manus . . . transire in Africam moliretur, in XII milibus passuum Gaditani freti tempestate correpta miserabili exitu perierat, memor etiam illius acceptae sub Alarico cladis, cum in Siciliam Gothi transire conati in conspectu suorum miserabiliter arrepti et demersi sunt, pacem . . . cum Honorio . . . pepigit. Iordanes (cf. supra p. 99, 8) haec pervertit.

2) c. 14, 81.

XXXIV
176

Quid plurimum? defuncto Vallia, ut superius quod diximus repetamus, qui parum fuerat felix Gallis, prosperrimus feliciorque Theodoridus successit in regno, homo summa moderatione compositus, animi corporisque utilitate habendus. contra quem Theodosio et Festo consulibus¹⁾ pace rupta Romani Hunnis auxiliariis secum iunctis in Galliis arma moverunt. turbaverat namque eos Gothorum foederatorum manus,⁵ qui cum Gaina comite Constantinopolim efferasset. Aetius ergo patricius tunc praeerat militibus, fortissimorum Moesium stirpe progenitus in Dorostorena civitate a patre Gaudentio, labores bellicos tolerans, rei publicae Romanae singulariter natus, qui superbam Suavorum Francorumque barbariem immensis caedibus servire Romano im-
177 perio coegisset. Hunnis quoque auxiliariis Litorio ductante contra Gothos Romanus¹⁰ exercitus movit procinctum, diuque ex utraque parte acies ordinatae cum utriusque fortes et neuter infirmior esset, datis dextris in pristina concordia redierunt, foedusque
178 firmatum ab alterutrum fida pace peracta recessit uterque. qua pace Attila, Hunno-
rum omnium dominus et paene totius Scythiae gentium solus in mundo regnator, qui
erat famosa inter omnes gentes claritate mirabilis. ad quem in legatione se missum a
15 Theodosio iuniore Priscus historicus tali voce inter alia refert: ingentia si quidem flu-
mina, id est Tisia Tibisiaque et Dricca transientes²⁾ venimus in loco illo, ubi du-
dum Vidigoia Gothorum fortissimus Sarmatum dolo occubuit; indeque non longe ad
vicum, in quo rex Attila morabatur, accessimus, vicum inquam ad instar civitatis
amplissimae, in quo lignea moenia ex tabulis nitentibus fabricata repperimus, quarum
20 compago ita solidum mentiebatur, ut vix ab intentu possit iunctura tabularum con-
179 praehendi³⁾. videres triclinia ambitu prolixiore distenta porticusque in omni decore

HPVLA S (13 Attila — 15 mirabilis) O B X (Y Z). Rav. 4, 14 p. 204 ad v. 17 citans Iordanem :
Ticia Tibisia Drica.

1 quod B uallia] HPV, uallia L, ualia AOBXY 2 galliis XYZ, gallus LAB theodo-
ridus] HPV^b (-ri*** V^a) LX, theoderidus Y, theodoritus B, thodoricus O, theoridus A 3 habendus] libri,
abundans Vulcanius 4 romani hunnis] romanis O, romani B hunnis om. B auxiliatoribus XY
5 gallis O, gallias B mouerunt] uerterunt YZ (non X) turbauerunt XYZ namque om. L
6 qui] quae ABXY gama XY, cama OB comitem O constantinopoli XY efferasset]
HPVLAXYZ, federasset O, se faederasset B aethius A 7 proienitus L dorostorena] XZ,
dorostena Y, dorostona HPV, dorostana LA, dorustirena O, dorustirrena B^b, donistirrena B^a 8 tolerat
B romanae om. A 9 superbiam LB, superuam O suauorum] HPVLXYZ, suaeuorum O,
sueuorum AB immensis] LABX^bY, inmessis O, immensibus HX^a (ut vid.), immensibus PV 10 coe-
git A littorio L, lictorio A, lictario YZ, lictario X, lictorio O, indoro B dictante OB 11 que
om. B^a acie B ordinata OB 12 infirmiores sed L, inferior esset A^a pristina concordia]
HPV, pristinam (prinstinam O^a) concordiam LAOBXY f(a)edereque firmato AB, foedere firmato XYZ
13 alterutro AOB recessit] OBXY, secessit HPVLA uterque] interque B pace] paca O,
pacatur B 14 homnium O paene] H hic totis SO in om. L regnatur O
15 ad quem] AB, atque HPVLOXYZ legatione se missum] legatione remisso O, legationem remissus B
16 istoricus] H, storicus PVL, historicus AOBXY 17 tisia] HPVLA Rav., tysia BY, tysilia O
tibusia] HVLOBX Rav., tibussia P, tibusia A, tybisia Y dricca] dracca Z, deaoca Y, drica A, drica L
transientes (transeantes ABXY) . . . 18 gothorum] transirum mediis om. O locum illum BXY, locum A
18 uidicula B ad uicum] a uico O 19 quo] co O attilia O 20 moen. lign. A
nitentibus fabricata] ingentibus fabrefacta XYZ 21 metiebatur O intentu] HPVLO^aX, intento
LAO^bBY posset AB copraendi V

1) a. p. C. 439.

2) Priscus fr. 8 (4 p. 83 Muell.): ναυσιπόροις τε προσεβόλοισιν ποταμοῖς, ὧν οἱ μέγιστοι μετὰ τὸν Ἰστρον
δ τε Δρήκων λεγόμενος καὶ ὁ Τίγας καὶ ὁ Τιφήσας ἦν. καὶ τοὺτους μὲν ἐπεραιώθημεν.

3) Priscus l. c. p. 89: ἔνδον δὲ τοῦ περιβόλου πλείστα ἐτύγγανεν οἰκήματα, τὰ μὲν ἐκ σανίδων ἐγγλύ-
φων καὶ ἡρωασμένων εἰς εὐπρέπειαν, τὰ δὲ ἐκ δοκῶν . . . ἐνταῦθα τῆς Ἀττίλα ἐνδαιταμένης γαμετῆς.

dispositas¹⁾. area vero curtis ingenti ambitu cingebatur, ut amplitudo ipsa regiam XXXIV
aulam ostenderet. hae sedes erant Attilae regis barbariae tota tenenti; haec captis
civitatibus habitacula praeponerat.

Is namque Attila patre genitus Mundzuco, cuius fuere germani Octar et Roas, XXXV
5 qui ante Attilam regnum tenuisse narrantur, quamvis non omnino cunctorum quorum
ipse. post quorum obitum cum Bleda germano Hunnorum successit in regno, et, ut
ante expeditionis, quam parabat, par foret, augmentum virium parricidio quaerit,
tendens ad discrimen omnium nece suorum. sed librante iustitia detestabili remedio 181
crescens deformes exitus suae crudelitatis invenit. Bleda enim fratre fraudibus inter-
10 empto²⁾, qui magnae parti regnabat Hunnorum, universum sibi populum adunavit,
aliarumque gentium, quas tunc in ditione tenebat, numerositate collecta, primas mundi
gentes Romanos Vesegothasque subdere praeoptabat. cuius exercitus quingentorum 182
milium esse numero ferebatur. vir in concussione gentium natus in mundo, terrarum
omnium metus, qui, nescio qua sorte, terrebat cuncta formidabili de se opinione vul-
15 gata. erat namque superbus inessu, huc atque illuc circumferens oculos, ut elati
potentia ipso quoque motu corporis apparet; bellorum quidem amator, sed ipse manu
temperans, consilio validissimus, supplicantium exorabilis, propitius autem in fide
semel susceptis; forma brevis, lato pectore, capite grandiore, minutis oculis, rarus
barba, canis aspersus, semio nasu, teter colore, origenis suae signa restituens. qui 183 x δεινός
20 quamvis huius esset naturae, ut semper magna confideret, addebat ei tamen confiden-
tia gladius Martis inventus, sacer apud Scytharum reges semper habitus, quem Pris-
cus historicus tali refert occasione detectum. cum pastor, inquires, quidam gregis

H P V L A S (inc. 15 erat) *O B X* (*Y Z*). *Landolfus ad Paulum 14, 13 p. 362 Droysen* (12 cuius — 19 re-
stituens).

1 dispositus *O* area] ***a (area *O*^b) *O*^a, hera *B* curtis] cortis *A*, cortinis *XYZ* cinge-
bantur *B* amplitudosa ipsa *O*^a regiam] *OBXY*, regi *HPVL*, regis *A* 2 attyle *O* regi
A barbariae tota] *HPVLO*, barbariam totam *ABXY* tenentis *BXY* 4 attilia *O*^a mund-
zuco] *HPVLA*, mundzoco *OB*, mundzoco *XY*: Μουνδιουχος *Priscus fr. 12 p. 97 Muell.* fueri *P* roas]
roac *YZ* (non *X*): 'Ρούας *Priscus fr. 1 p. 71 Muell.* 5 attiliam *O* regnum] r. hunnorum *B*
quorum] eorum *B* 6 quorum om. *OB* belda *V*, bleta *B*, pleta *O* regnum *AOB* 7 expe-
ditioni *AB* uirium (uiriom *X*^a) parricidio (-do *X*) quaerat *XY*, uirum parricidiumqueaer (sic) *O* 8 li-
brante] *AOXYZ*, liberante *HPVLB* iustitia] *LOBXY*, iustitiae *A*, iustia *HPV* detestabili om. *PA*
9 criscens *O* deformis *X* extus *P* bleta *OB* interempto] empto *O*, perempto *B*
10 qui] quasi *XY* magnae parte *P*, magna parte *A* adunauit] *HPVLA*, subiugauit *OBXY*
11 ditione *O* 12 aesegethaeque *P* subdere] s. sibi *L* perobtabat *OB* 13 esse nume-
rum *O*^a, numeris esse *B* concussione] *HPVL Land.*, concusione *O*, concussionem *AB*, confuslonem
XYZ gentium om. *OB Landolfus* 14 matus *X*^a nescio . . . opinione om. *Landolfus*
formidabili] formidauit *B*^a 15 atque om. *L* illud *A* oculos om. *Landolfus* 16 mutu *O*
apparet *L* armatos *Landolfus* manum *Land.* 17 ualedissimus *PV* supplicantiibus
ABXY propitius *O*^a autem] enim *XYZ*, om. *SOB Landolfus* 18 susceptis] *H*^b*PVL*,
susceptis* *H*^a, receptis *ASOB Landolfus*, acceptis *XYZ* grandiori *OB* raros *O*, raris *B*, rasus *X*,
rarsus *Y* 19 asperus *P* semo nasu] *HPVL Landolfus*, semo naso *S*, seminaso *XYZ*, semenaso *O*^b,
semenasu *O*^a, simo naso *B*, simeo naso *A* origenis] *HPV*, originis *rel.* suae signa restituens om. *L*^a,
signa om. *A* 20 quamuis] quam *B*^a ei] et *BXY* confidentiam *AOBXY* 21 mortis *O*
sacer om. *SOB* rege *S* 22 istoricus] *H*, storicus *PVL*, historicus *AOBX*, hostoricus *S*, om. *Y*
talis (tali *V*^b) *V*^a, taliter *S*, tali** *O*, tali** *P* gregis] *AOBXY*, grecis *HPVL*

1) *Priscus l. c. p. 91 de conuivio Attilae*: πρὸς δὲ τοῖς τοίχοις τοῦ οἰκλήματος πάντες ὑπῆρχον οἱ δίφροι ἐξ ἑκατέρας πλευράς . . . βραθυνοὶ τινες ἐπὶ τὴν αὐτοῦ (*Attilae*) ἀνήγον ἐντὴν καλυπτομένην ὀθόνην καὶ ποικίλους παραπετάσασαι κόσμου χάριν.

2) cf. *Marcellinus ad a. 445*: Bleda rex Hunnorum Attilae fratris sui insidiis interimitur.

- XXXV unam buculam conspiceret claudicantem nec causam tanti vulneris inveniret, sollicitus vestigia cruoris insequitur tandemque venit ad gladium, quem depascens herbas incauta calcaverat, effossumque protinus ad Attilam defert¹⁾. quo ille munere gratulatus, ut erat magnanimis, arbitratur se mundi totius principem constitutum et per Martis gladium potestatem sibi concessam esse bellorum. 5
- XXXVI
184 Huius ergo mentem ad vastationem orbis paratam comperiens Gyzericus, rex Vandalorum, quem paulo ante memoravimus²⁾, multis muneribus ad Vesegotharum bella precipitat³⁾, metuens, ne Theodoridus Vesegotharum rex filiae suae ulcisceretur iniuriam, quae Hunerico Gyzerici filio iuncta prius quidem tanto coningio laetaretur, sed postea, ut erat ille et in sua pignora truculentus, ob suspicionem tantummodo 10 veneni ab ea parati, naribus abscisam truncatamque auribus, spolians decore naturali, patri suo ad Gallias remisera, ut turpe funus miseranda semper offerret et crudelitas, 15
- 185 qua etiam moverentur externi, vindictam patris efficacius impetraret. Attila igitur dudum bella concepta Gyzerici redemptione parturiens, legatos in Italia ad Valentinianum principem misit, serens Gothorum Romanorumque discordia, ut, quos proelio 15 non poterat concutere, odiis internis elideret, asserens, se rei publicae eius amicitias in nullo violare, sed contra Theoderidum Vesegotharum regem sibi esse certamen. unde cum excipi libenter optaret, citera epistula usitatis salutationum blandimentis 15
- 186 oppleverat, studens fidem adhibere mendacio. pari etiam modo ad regem Vesegotharum Theoderidum dirigit scripta, hortans, ut a Romanorum societate discederet 20

HPVLA S (finit 6 comperiens) O B X (YZ). Paulus h. R. 14, 3 (a 13 Attila).

1 buculam] *HPV^aL*, buculam *V^bABXY*, baculam *O* conspicerit *O* nec] ne *L* 2 incaute *LSO*, bucula incaute *B* 3 caluerat *B^a* effossumque (*effossum L*) pr. ad a. defert *om. XYZ* attilliam *O* quod *S* mun. ille *A* 4 magnanimus *AXY* arbitratur] *LAOBY*, arbitrator *HPV*, arbitratur *X* tot. m. *OB* et] ut *L* 5 mortis *L* sibi *om. L^a* concessam] *cessam SO* 6 urbis *XYZ* paratum *S* gyzericus] *HPBXYZ*, gizericus *VAO*, *om. L* 7 uuandolorum *O* memorabimus *O* uuisigothorum *X* 8 precipitem *O* theodoridus] *PVXYZ*, theodoritus *B*, theoderidus *HA^b*, theoridus *A^a*, theodericus *LO* uuisigothorum *XYZ* 9 hunnerico *VB*, unerico *O*, aperico *XYZ* gyzerici] *HPVY*, gizerici *LAB*, gezerici *O*, gizerichi *X* coningio *O* 10 in *om. O* truculentus *O* tantomodo *O* 11 ueneni] ueni *O* ab ea parati] eam putatis *B* abscisam truncatamque auribus *om. OB* 12 ut] scilicet ut *A* miseranda] miserere *L* 13 quo *B* moueretur *L* externum dictam *O* imperaret *B*, imperarit *O* attillia *O* 14 gyzerici] *HVB*, gizerici *L*, gizerici *PA*, gezerici *O*, a gyzerici *Y*, a gizerici *X* redemptione . . . ualentinianum *om. O* riens legatos *om. in transitu a pag. ad pag. B^a* legatis *L* italtiam *PABXY* ualentianum *P* 15 principem *om. A* serens] referens *XYZ* romanorum gothorumque *A* discordiam *LAOBXY* 16 int. od. *A* se *om. L* amicitias *L* 17 uiolare . . . regem *om. O* theodoridum *Z*, theodoritum *B*, theodericum *L* ues. (*uuisigothorum XYZ*) reg. *om. A* 18 cum] eum *AOB* citera epistula] *HP*, cetera epistola *VXZ*, c(a)etera epistu(vel o)la *LAOBY* blamentis *O* 19 opplerat *P*, oppleberat *O* adhibe *O*, adhiberi *XYZ* mendacium *L* ecia *O* uuisigothorum *XYZ* 20 theodoridum *Z*, theodoritum *OB*, theodericum *L*, *om. A* scriptum *OB* disceret *B*

1) *Priscus fr. 8 p. 91 Muell.*: ἔσεσθαι δὲ οὐκ εἰς μακρὰν τῆς παρούσης αὐτῶν (*Attilae*) δυνάμειος ἀξήσιν· σημαίνειν καὶ τοῦτο τὸν θεὸν τὸ τοῦ Ἄρεος ἀναφήναντα ξίφος, ὑπερ δὲν ἰσρὸν καὶ παρὰ τῶν Σκυθικῶν βασιλέων τιμώμενον, οἷα δὲ τῶ ἐφόρῳ τῶν πολέμων ἀνακείμενον, ἐν τοῖς παλαιοῖς ἀφανισθῆναι χρόνοις, εἶτα διὰ βοδὸς εὐρεθῆναι.

2) *c. 33, 170.*

3) *Priscus fr. 15 p. 98 Muell.*: ἔχειν αὐτῶν (*Attilae*) ἐδόκει καλῶς . . . ἐς τὴν ἐσπέραν στρατεύεσθαι τῆς μάχης αὐτῶν μὴ μόνον πρὸς Ἰταλιώτας, ἀλλὰ καὶ πρὸς Γότθους καὶ Φράγγους ἐσομένης, πρὸς μὲν Ἰταλιώτας ὥστε τὴν Ὀνωρίαν μετὰ τῶν χρημάτων λαβεῖν, πρὸς δὲ Γότθους χάριν Γίζερικῶν κατατιθέμενον.

recoleretque proelia, quae paulo ante contra eum fuerant concitata. sub nimia feritate XXXVI
 homo subtilis ante quam bella gereret arte pugnabat. tunc Valentinianus imperator
 ad Vesegothas eorumque regem Theoderidum in his verbis legationem direxit: 'pru- 187
 'dentiae vestrae est, fortissimi gentium, adversus orbis conspirare tyrannum, qui op-
 5 'tat mundi generale habere servitium, qui causas proelii non requirit, sed, quidquid
 'commiserit, hoc putat esse legitimum. ambitum suum brachio metitur, superbiam
 'licentia satiat; qui ius fasque contemnens, hostem se exhibet et naturae. cunctorum
 'etenim meretur hic odium, qui in commune omnium se adprobat inimicum. recor- 188
 'damini, quaeso, quod certe non potest oblivisci, ab Hunnis non per bella, ubi com-
 10 'munis casus est, fusum, sed, quod graviter anget, insidiis appetitum. ut de nobis
 'taceamus, potestis hanc inulti ferre superbiam? armorum potentes favete propriis
 'doloribus et communes iungite manus. auxiliamini etiam rei publicae, cuius mem-
 'brum tenetis. quam sit autem nobis expetenda vel amplexanda societas, hostis
 'interrogate consilia'. his et similia legati Valentiniani regem permoverunt Theodo- 189
 15 ridum. quibus ille respondit: 'habetis', inquit, 'Romani, desiderium vestrum; fe-
 'cistis Attilam et nobis hostem. sequimur illum quocumque vocaverit, et quamvis
 'infletur de diversis gentium victoriis, norunt tamen Gothi configere cum superbis.
 'nullum bellum dixerim grave, nisi quod causa debilitat, quando nil triste pavet, cui
 'maiestas adriserit'. adclamant responso comites duci, laetus sequitur vulgus. fit 190
 20 omnibus ambitus pugnae, hostes iam Hunni desiderantur. producitur itaque a rege
 Theodorido Vesegotharum innumerabilis multitudo; qui quattuor filios domi dimissos,
 id est Friderichum et Eurichum, Retemerim et Himnerith secum tantum Thorismud
 et Theodericum maiores natu participes laboris adsumit. felix procinctum, auxilium
 tutum, suave collegium habere solacia illorum, quibus delectat ipsa etiam simul sub-
 25 ire discrimina. a parte vero Romanorum tanta patricii Aetii providentia fuit, cui 191

HPVLAOBX(YZ). Paulus l. c. (ad 14 Theoderidum).

1 recolleretque proelia O ante paulo L concitatae P 2 subtiliter L quam om. O
 artem O ualentinianus HO, om. A 3 uisigothos XYZ eorumque regem theoderidum (theode-
 rianum L^a, theodericum L^bO, theoderidum XZ, theodoritum B), om. A 4 fortissime VOB urbis
 OB conspiraret HP, conspirare L tyrannum H opta O 5 generalem O causas
 proelii non requirit (requirit O^a) praelia non reliquerit L quidquid] HPVO, quicquid LABXY 6 com-
 miserit] commiserunt O, consenserit L brachio V, bratio O mentitur B 7 licentia satiat] li-
 centiat OB se om. XY et om. BXY (non Duac.) 8 hic om. A se om. L adpro-
 probat P 9 non p. b. u. communis om. OB 10 fusum] fusus B, fusum me malim grauter]
 grauit (sic) A anget] HPV A, angent L, angit XYZ, agit OB insidiis] ins. agit OB ut de]
 unde OB 11 potentis OB, potestatis XY, potestates Z inultis B ferres P potentes]
 postestates (sic) A fauete] faueret O propriis] prope artis OB 13 autem] aut O, enim XYZ
 uel] aut XY hostis] XY, hostes OB, hos HPV A, hoc L 14 interrogate B his et] his et his
 LYZ (non X) similia] similibus ABY ual. regem (regis L)] regem ualentiniani B permouere
 B theoderidum] HP^b, theoderidum P^aVX^bY, theoderidum X^a, theodericum L, theodoritum B, theodo-
 rito O, theod A 16 atillam P, atilam O quocumque] quoque O 17 diuersis gentium] XY,
 diuersis gentibus et OB, barbarum gentium HPVLA 18 bellum om. B^a direxerim L quod]
 quae A delibit B pauit OXYZ cui mai.] cumagestas O 19 ducis OBXY laetum AOBY
 20 rege theoderido A, theoderido r. VXY, theoderido r. Z, r. theodorito O, theodorito r. B 21 uesigo-
 tharum L, uisigothorum XY multitudo] exercitus A filiis ABXY domis A dimissis
 AOBXY 22 fridericum XZ, friderichum V, friderico B, frederico AO, fredericum Y eurichum]
 HPV LX, euricum YZ, eurico A, turico OB retemerim] HPVLO, retemerit B, retemere A, recemerim
 XYZ himnerith] HPVXYZ, ymnerit A, hiderich L^a, himderich L^b, himmerit B, himmert O tan-
 tum] tamen A thorismud] HPV L, torismud A, thorismod OB, thorismund XYZ 23 theodericum
 B participes] principes OB laboris] VLAOBXY, labores HP adsumit O procinctus
 AB auxilium tutum] auxiliantum OB 24 suaue] sueue B^a sol.] et sol. B quibus] quos
 AXY simul om. L sabire P^a 25 aperte V uero] uiro O aecii P, aethii AO

- XXXVI tunc innitebatur res publica Hesperiae plagae, ut undique bellatoribus congregatis adversus ferocem et infinitam multitudinem non impar occurreret. hi enim adfuerunt auxiliares: Franci, Sarmatae, Armoriciani, Liticiani, Burgundiones, Saxones, Ripari, Olibriones, quondam milites Romani, tunc vero iam in numero auxiliarium exquisiti, 192 aliaeque nonnulli Celticae vel Germanie nationes. convenitur itaque in campos Catalaunicos, qui et Mauriaci nominantur, centum leuvas, ut Galli vocant, in longum tenentes et septuaginta in latum. leuva autem Gallica una mille et quingentorum passuum quantitate metitur. fit ergo area innumerabilium populorum pars illa terrarum. conseruntur acies utraeque fortissimae; nihil subreptionibus agitur, sed aperto 193 Marte certatur. quae potest digna causa tantorum motibus invenire? aut quod odium in se cunctos animavit armari? probatum est humanum genus regibus vivere, quando unius mentis insano impetu strages sit facta populorum et arbitrio superbi regis momento defecit quod tot saeculis natura progeniuit.
- XXXVII
194 Sed antequam pugnae ipsius ordinem referamus, necessarium videtur edicere, quae in ipsis bellorum motibus acciderunt, quia sicut famosum proelium, ita multiplex atque perplexum. Sangibanus namque rex Alanorum metu futurorum perterritus Attilae se tradere pollicetur et Aurelianam civitatem Galliae, ubi tunc consistebat, in 195 eius iura transducere. quod ubi Theodoridus et Aetius agnoverunt, magnis aggeribus eandem urbem ante adventum Attilae struunt, suspectumque custodiunt Sangibanum et inter suos auxiliares medium statuunt cum propria gente. igitur Attila rex Hunnorum tali percussus eventu diffidens suis copiis metuit inire conflictum. inter que 196 fugam revolvens ipso funere tristiolem, statuit per aruspices futura inquirere. qui more solito nunc pecorum fibras, nunc quasdam venas in abrasis ossibus intuentes Hunnis infausta denuntiant; hoc tamen quantum praedixere solacii, quod summus

HPVLA OBX (YZ). Paulus h. R. 14, 4 (2 hi — 7 latum). 14, 5 (a 22 statuit). Freculfus 2, 5, 14 (2 hi — 6 nominantur).

1 innitebat B 2 infinitem O his *OBXY* adfuerunt] fuerunt Y, fuere L, om. X
3 auxiliares *AXY*, auxiliariare O fanci *B^a* armoritiam O, armoriani B liticiani] *HPVLA cum Paulo*, litigiani *XYZ*, litiani *OB*, om. *Frec.* burguntiones P riparioli briones *HPV cum Paulo et Frec.*, riparii olibriones A, ripari oribriones L, ripari alubriones O, ripariolibriones (*sic*) B, ribarii olibriones *Duac.*, libarii olibriones *XYZ* 4 auxiliariorum O, auxilliorum *AB* exquesiti O, exquisitiae *X^aY*, exquisitae *X^bZ* 5 alaeque *HV* nonnulli] *HV*, nonnullae *rel.* germanicae B campis catalaunicis A, c. catalaunicus *O^a* 6 mauriaci] *HPVLAXYZ Freculfus*, maurici *OB* nom.] uocantur A leuvas] *HPVLA cum Paulo*, leucas O, leugas *BY*, leguas X ut] aut *P^a* uocantur O longo A 7 et] ex O lato A leuca *OB*, lenga Y, legua X autem] enim *XYZ*, om. A gallica una] *HPVLX*, gallicana Y, gallica *AOB* 8 aream O pars] pras B 9 conferuntur *OB* acien *O^a* utraque L, utrinque *XYZ*, om. O aperto marte (marte om. *A¹*) certatur (certatum Z)] *AXYZ*, aperto marte testatur *HPVL*, apertum artem testatur O, apertum martem testantur B
10 mortibus *XY* inuenire] *HPVL*, inueniri *ABXY*, om. O quod] quomodo L odia (odiū *V^b*) *V^a* 11 amari O humanus g. *O^a*, gen. hum. B regibus] legibus *XY* 12 huius L insano om. *XYZ* impetu strages sit] i. stragis fit X, impetu trages sit L, impetrata gessit O, impetu ita geruntur B superbi] super L momento] monento P, mouente A, mouendo *OB* 13 defecit] *HPVLAXY*, deficitur O, deicitur B tot] uix L seculi O 14 ordine O uidetur edicere (adicere L)] uidere *OB* 15 modibus O quia] qui A, quam X 16 sangibanus] *PVAOBXY cum Paulo*, sangibamas L, sanguibanus H meto O futurorum L 17 attilae] attilaei O, attilae ei B ciuitatem] urbem A consistabat O 18 traducere X, trasducere O, contradere A theodoridus *VXY*, theodoritus *OB*, theod A et actius *HPV*, etius O agnouerant B, cognouerunt *XY*, cognouere A 19 ante adu. att. eandem urbem L struunt] stuunt L, estruunt O, destruunt B 20 auxiliare V, axiliares L, auxiliatores *OXYZ* propria] sua propria *XYZ*, sua A igitur] ig. ut *XYZ* attilia O rex hunn. om. A 21 percussus A metuens *OB* inire] in re O inter que] intusque B 22 fuca O tristi]torem H, grauiorem *A^a* 23 quasdam O
24 sola*** (solacii *V^b*) *V^a* sumus P

hostium ductor de parte adversa occumberet relictamque victoriam sua morte triumphum foedaret. cumque Attila necem Aetii, quod eius motibus obviabat, vel cum sua perditione duceret expetendam, tali praesagio sollicitus, ut erat consiliorum in rebus bellicis exquisitor, circa nonam diei horam proelium sub trepidatione committit, ut, si secus cederet, nox imminens subveniret.

XXXVII

Convenere partes, ut diximus, in campos Catalaunicos. erat autem positio loci declivi tumore in editum collis excrecens. quem uterque cupiens exercitus obtinere, quia loci oportunitas non parvum beneficium confert, dextram partem Hunni cum suis, sinistram Romani et Vesegothae cum auxiliariis occuparunt, relictoque de cacumine eius iugo certamen ineunt. dextrum itaque cornum cum Vesegothis Theoderidus tenebat, sinistrum Aetius cum Romanis, collocantes in medio Sanguibanum, quem superius rettulimus praefuisse Alanis, providentes cautioni militari, ut eum, de cuius animo minus praesumebant, fidelium turba concluderent. facile namque adsumit pugnandi necessitatem, cui fugiendi inponitur difficultas. e diverso vero fuit Hunnorum acies ordinata, ut in medio Attila cum suis fortissimis locaretur, sibi potius rex hae ordinatione prospiciens, quatenus inter gentis suae rubor positus ab imminente periculo redderetur exceptus. cornua vero eius multiplices populi et diversae nationes, quos dicioni suae subdiderat, ambiebant. inter quos Ostrogotharum praeminebat exercitus Valamire et Theodemire et Videmere germanis ductantibus, ipso etiam rege, cui tunc serviebant, nobilioribus, quia Amalorum generis eos potentia inlustrabat; eratque et Gepidarum agmini innumerabili rex ille famosissimus Ardaricus, qui ob nimiam suam fidelitatem erga Attila eius consiliis intererat. nam perpendens Attila sagacitate sua, eum et Valamerem, Ostrogotharum regem, super ceteros regulos diligebat. erat

XXXVIII
197

198

199

200

HPVLAOBX(YZ). *Paulus h. R. 14, 5 (ad 5 subveniret). 14, 2 (18 inter — 21 Ardaricus). Freculfus 2, 5, 14 (4 circa — 5 subveniret; item 17 multiplices — 18 subdiderat).*

1 relictaque uictoria *AB*, reliquamque uictoriam *XYZ* morte] mente *O* 2 foedaret] foederat *O*, foederaret *B* attilia *O^a* actii *HPV* quod eius] qui eius *LX*, qui suis *Y*
mortibus *OB* 3 expedendam *O*, expetendum *X* sollitus *A* 4 diei horam] diae ora *O*
5 secus] securo *O*, non secus *B* cedere *OB* eminens *O* 6 conuenere] conuenire *V*, conuertere *O*, conuerteret *B* campos] partes (?) *L^a* autem] enim *XYZ* 7 decliui] decliui *V*, decliuo *A*, om. *B* editu *L*, medium *O*, modum *B* excrecens *O* quem] que *O* 8 quia] quod *A* oportunitas] *HPVL*, opp. *rel.* benef.] *H*, benef. *rel.* conferet *O*, conferret *B*, praestat *A* dexteram *OB* 9 occupauerunt *LXY* que om. *A* cacumine] *HPVLAXYZ*, caominis *OB* 10 iugo om. *L* certamen ineunt] *XYZ*, certamine (certamini *A*) reliqui cornu *LOBXY* cum ues. theodoridus *X*, cum ues. theodoritus *OB*, theodoridus cum ues. *L* 11 sinistram *V* aetins] aetius *P*, eius *O* sanguibanum] *HPV*, sangnibanum *L*, sangibanum *ABXY*, fangibanum *O*
12 cautioni] *HPVLOXY*, cautione *AB* militari] familiari *XY* eum] cum *H^a* 13 turba] conturba *O*, eum turba *B*, turbae *XYZ* concluderunt (-rent *O²*) ut vid. *O¹*, concluderet *LA* 14 difficultas] necessitas *A^a* honorum *O* 15 fortissimis (sic) *A* sibi (si *O*) . . . 17 exceptus in litura a m. 1 *B* 16 rubor] *HPVO*, robur *LABXY* eminenti *O* 17 cornu *V* 18 quos d.] *HPVO*, quas d. *LABXY* subderat *L* quas *A* hostrogotharum *LO* 19 uualamire *O*, uualamine *B^a*, uualamiri *B^b*, uualamere *XZ*, uelamere *Y* theodemeris *O*, theodomeri *B*, theoderinire *X*, theodermire *Z*, theudemire *Y* uidemere] *HPVX*, uidemire *A*, uuidimire *LB*, uindemere *Z*, uindemire *Y*, uindimire (sic) *O* ipse e. rege *P*, ipsum e. regem *O* 20 quia] quia et *L* pot. (pontentia *O*) inl.] ill. pot. *A* eratque] peratque *O^a*, praeraatque *O^b* 21 et] cum *Y*, om. *X*
tepidarum *O* agmini] *HPVLO*, agmine *rel.* innumerabilium *A* ille om. *A* fam.] fortissimus et famosissimus *XY* 22 ergo *O* attila] *HPVL*, attilam *AOBXY* sagacitate sua] *LO*, sagacitatem suam *BXY*, sacitate sua *PV*, sacietate sua *H*, societate sua *A* 23 eum om. *L* uualamerem *O*, uualamerum *L*, uualamirem *A*, uualamirem *B*, ualamerem *X* ostrogothorum *XYZ*, om. *A*

- XXXVIII namque Valamir secreti tenax¹⁾, blandus alloquio, dolis gnarus; Ardaricus fide et consilio, ut diximus²⁾, clarus. quibus non inmerito contra parentès Vesegothas debuit credere pugnaturis. reliqua autem, si dici fas est, turba regum diversarumque nationum ductores ac si satellites notibus Attilae attendebant, et ubi oculo annuisset, absque aliqua murmuratione cum timore et tremore unusquisque adstabat, aut certe, 5
- 201 quod iussus fuerat, exequabatur. solus Attila rex omnium regum super omnes et pro omnibus sollicitus erat. fit ergo de loci, quem diximus, oportunitate certamen. Attila suos diriget, qui cacumen montis invaderent, sed a Thorismundo et Aetio praevenitur, qui eluctati collis excelsa ut conscenderent, superiores effecti sunt, venientesque Hunnos montis beneficio facile turbaverunt. 10
- XXXIX
202 Tunc Attila cum videret exercitum causa praecedente turbatum, tali eum ex tempore credidit alloquio confirmandum. 'post victorias tantarum gentium, post orbem, 'si consistatis, edomitum, ineptum iudicaveram tamquam ignaros rei verbis acuere.
- 203 'quaerat hoc aut novus ductor aut inexpertus exercitus. nec mihi fas est aliquid 'vulgare dicere, nec vobis oportet audire. quid autem aliud vos quam bellare con- 15 'suetum? aut quid viro forti suavius, quam vindicta manu querere? magnum munus
- 204 'a natura animos ultione satiare. adgrediamur igitur hostem alacres: audaciores sunt 'semper, qui inferunt bellum. adunatas dispicite dissonas gentes: indicium pavoris 'est societate defendi. en ante impetum nostrum terroribus iam feruntur, excelsa 'quaerunt, tumulos capiunt et sera paenitudine in campos monitiones efflagitant. 20 'nota vobis sunt quam sint levia Romanorum arma: primo etiam non dico vulnere, 'sed ipso pulvere gravantur, dum in ordine coeunt et acies testudineque conectunt.
- 205 'vos configite perstantibus animis, ut soletis, despicientesque eorum aciem Alanos 'invadite, in Vesegothas incumbite. inde nobis cita victoria quaerere, unde se con- 'tinet bellum. abscisa autem nervis mox membra relabuntur, nec potest stare corpus, 25

H P V L A O B (deficit folio exciso 2 in quibus) *X (Y Z)*.

1 uualamir *B*, ualamer *XYZ*, uualamer *O*, uualamar *L* dolis gnarus] *HPVL*, dolis ignarus *AO*,
doli ignarus *BXY* ardarich *OBX*, adarich *Y* fide et c. ut d. clarus (cl. ut d. *B*) om. *H* 2 ueso-
gothas *L*, uisigothas *X*, uisigothos *YZ* 3 pugnaturus *L*, pugnatoris *O* autem] enim *XY* 4 na-
tionum] gentium *Y*, om. *X* si om. *A* notibus] *HP*, nutibus *VLAOXY* post attilae *ins.* ad-
tile si dici fas est *L* annuisset *O* 5 murm. al. *A* unoquoque *L* atstabat *O* 6 ex-
equabatur *L* solus] sed solus *O* regum om. *A* 7 attila suos] attila uos *L* 8 diriget]
HPVL, dirigit *AOXY* muntis invaderint *O* 9 conscenderant *XY*, recte *puto*, conscinderint *O*
11 eum tali *O* 12 credit *P*, credit *AO* urbem *O* 13 si consistatis] si consistebatis *L*, sic
constitutis *O* rei] re *L^a*, regis *L^b*, om. *XYZ* 14 aut] autem *O* doctor *VLO* aut] autem *O*
15 vulgurae ducere *L* uobis] *HPVLOZ Duac.*, uos *AXY* oportit *PO* autem] enim *XY* uos]
nobis *A* consuetum] consueti *O*, consuetos *XY*: consuestis *Malatestianus* 16 uindicta] *HPVO*, uindictam
LAXY manu] mannu *P*, manneque *O* magnum om. *XYZ* (*habet Duac.*) munus] minus *L*
17 animos] animum *O* hostes *A* 18 qui] qua *L* 19 defendi *O* nostrum om. *O*
20 queruntur *O* campis *AXY* monitiones] *HPVL*, muntiones *AOXY* efflagitantur *O*
21 nota uobis (nobis *O*) sunt] notum est nobis *XYZ* sint] sunt *XY* dicam *A* 22 ordinem
XYZ testudineque] *HPV*, testudinemque *O*, testudinesque *LXYZ*, testudine *A* conectant *L*
23 praestantibus *A* acies *O* 24 in uisigothos *XYZ*, uesegothis *A* incumbite *O* nobis]
nobis est *O*, nobis erit *XYZ* citam uictoriam *AXY* se (om. *L*) cont. bell.] bell. se cont. *A*
25 abscisis *A* autem] enim *XY* (*non Duac.*) delabuntur *XZ* (*non Duac.*), dilabuntur *AY*
nec] ne *A*

1) *Cassiodorius* (*supra* p. 76 not. 1): *Vnalamer* . . . enituit fide.

2) c. 38, 199.

'cui ossa subtraxeris. consurgant animi, furor solitus intumescat. nunc consilia, XXXIX
 'Hunni, nunc arma depromite: aut vulneratus quis adversarii mortem reposcat aut
 'inlaesus hostium clade satietur. victuros nulla tela conveniunt, morituros et in otio 206
 'fata praecipitant. postremo cur fortuna Hunnos tot gentium victores adseret, nisi
 5 'ad certaminis huius gaudia praeparasset? quis denique Meotidarum iter maiores
 'nostros aperuit tot saeculis clausum secretum? quis adhuc inermibus cedere faciebat
 'armatos? faciem Hunnorum non poterat ferre adunata collectio. non fallor eventu:
 'hic campus est, quem nobis tot prospera promiserunt. primus in hoste tela coiciam.
 'si quis potuerit Attila pugnante otio ferre, sepultus est'. his verbis accensi, in
 10 pugna cuncti praecipitantur.

Et quamvis haberent res ipse formidinem, praesentia tamen regis cunctatione me- XL 207
 rentibus auferebat. manu manibus congregiuntur; bellum atrox multiplex immane
 pertinax, cui simile nulla usquam narrat antiquitas, ubi talia gesta referantur, ut
 nihil esset, quod in vita sua conspiciere potuisset egregius, qui huius miraculi priva-
 15 retur aspectu. nam si senioribus credere fas est, rivulus memorati campi humili ripa 208
 praelabens, peremptorum vulneribus sanguine multo provectus est, non auctus imbri-
 bus, ut solebat, sed liquore concitatus insolito torrens factus est cruoris augmento.
 et quos illic coegit in aridam sitim vulnus inflictum, fluenta mixta clade traxerunt:
 ita constricti sorte miserabili sorbebant putantes sanguinem quem fuderant sauciati.
 20 hic Theodoridus rex dum adhortans discurrit exercitum, equo depulsus pedibusque 209
 suorum conculcatus vitam maturae senectutis conclusit. alii vero dicunt eum inter-
 fectum telo Andagis de parte Ostrogotharum, qui tunc Attilanis sequebantur regimen.
 hoc fuit, quod Attilae praesagio aruspices prius dixerant, quamvis ille de Aetio
 suspicaret. tunc Vesegothae dividentes se ab Alanis invadunt Hunnorum caterva et 210
 25 pene Attilam trucidarent¹⁾, nisi providus prius fugisset et se suosque ilico intra septa

HPVLA OB (inc. 15 nam si) X(YZ). Paulus h. R. 14, 6 sq. (a 11 Et quamvis).

1 cuius O solitus] sollicitus XYZ intumiscat O 2 deposcat O 3 uicturos]
 OXY, uicturis A, uicturus HPV, uicturo L conuenient O odio L 4 praecipiant O
 adseret] HPVLA, asserit XYZ, adsereret O, recte puto 5 huius om. L^a preparasit O inter
 maiores nostros aperuit HPVLA, aperniciter (id est aperuit iter) maioribus nostris O, iter maioribus nostris
 aperuit XY 6 cedere] condere O 7 non f.] nec f. XYZ, nisi f. A euento O, om. L
 8 promiserat O hoste] HPVVOXY, oste L, hostem A 9 attillam pugnantem L otio] HPVLA,
 otium OXY ascensi P 10 pugna] HPV, pugnam LAOXY 11 cunctatione (-nem XY) me-
 rentibus] HPVLY, cunctationem aeventibus O, cunctacionem herentibus A: fortasse cunctationem morantibus
 13 nullum XYZ umquam L ubi talia] et ibi tali L referantur] OXYZ, referuntur HPVLA
 ut nihil esset] LA, ut nihil esse HPVVO, nichil esse XZ, nichil est Y 14 conspiciere potuisset] con-
 spexisset L^a 15 aspectibus P^a si om. A^a ribulus O campi om. O 16 multo prou.
 est (est om. OB)] prou. est multo A actus OB 17 licore A est om. A 18 illic] illi V
 infictu L clade traxerunt] OBXY, clade detraxerunt HPVVL, clade detraxerant A 19 constricti O
 soruebant] HPVVL, sorbebant AOBXY putantes] HPVVL, potantes AOBXY fuderunt OBXY
 20 theodoridus VXY, theodoritus B, theodotus O, teoridus A adhortans] BY, adortans OX, adortus HPVVL,
 ad hortandum A discurreret OB ex.] per ex. A que om. A 21 suorum] eorum P^a
 proculcatus XYZ matura senectute OB interfecto P^a 22 andagis L ostrogothorum
 O attilanis] HPVVL, antilanis O, attilani Z, attilanum BX^bY, attilianum X^a, attillae A sequebatur
 A 23 hoc] haec O dixerunt XY quamuis] quam O, cum B aethio O 24 suspi-
 caretur ABXY vesegothi L caterua] HPV, cateruam LA, cateruas OBXY 25 attillam] totillam L
 prouidus prius] prouide ille A intra] contra L

1) cf. Cassiodorius ad a. 451: Romani Aetio duce Gothis auxiliariis contra Attilam in campo Cata-
 lanico pugnaverunt, qui virtute Gothorum superatus abscessit: Prosper neque locum nominat neque Gothis
 victoriae meritum tribuit.

- XL** castrorum, quam plaustris vallatum habebat, reclusisset; quamvis fragili munimine, eo tamen quaesierunt subsidium vitae, quibus paulo ante nullus poterat muralis agger
211 obsistere. Thorismud autem regis Theodoridi filius, qui cum Aetio collem anticipans hostes de superiore loco proturbaverat, credens se ad agmina propria pervenire, nocte caeca ad hostium carpenta ignarus incurrit. quem fortiter demicante quidam capite vulnerato equo deiecit, suorumque providentia liberatus a proeliandi intentione desivit.
212 Aetius vero similiter noctis confusione divisus cum inter hostes medius vagaretur, trepidus, ne quid incidisset adversi Gothos, inquireret, tandemque ad socia castra perveniens, reliquum noctis scutorum defensione transegit. postera die luce orta cum tumulatos cadaveribus campos aspicerent nec audere Hunnos erumpere, suam arbitantes victoriam scientesque Attilam non nisi magna clade confossum bella confugere, cum tamen nil ageret vel prostratus abiectum, sed strepens armis, tubis canebat incursionemque minabatur, velut leo venabulis praessus speluncae aditus obambulans nec audet insurgere nec desinet fremetibus vicina terrere: sic bellicosissimus rex
213 victores suos turbabat inclusus. conveniunt itaque Gothi Romanique et quid agerent de superato Attila, deliberant. placet eum obsidione fatigari, quia annonae copiam non habebat, quando ab ipsorum sagittariis intra septa castrorum locatis crebris ictibus arceretur accessus. fertur autem desperatis rebus praedictum regem adhuc et suprae mo magnanimum equinis sellis construxisse pyram seseque, si adversarii irumperent, flammis inicere voluisse, ne aut aliquis eius vulnere laetaretur aut in potestate hostium tantarum gentium dominus perveniret.
XLI 214 Verum inter has obsidionum moras Vesegothae regem, filii patrem requirunt, admirantes eius absentiam, dum felicitas fuerit subsecuta. cumque diutius exploratum, ut viris fortibus mos est, inter densissima cadavera repperissent, cantibus honoratum

HPVLAOBXY(YZ). Paulus l. c.

1 quam p. uallatum] *HPV*, quam p. uallatam *L*, quae p. uallata *AOBXY* quamvis] q. enim *A*
fragili munimine (munitione *L*) eo] fragile munimen eum *O*, fragile munimentum *B* 2 subsidio *OB*
nullus om. *A*^a mularis ager *O*, mulis agger *P*^a 3 resistere *L*, obsistere *O* thorismud]
HPVL, thorismund *OBXY*, thorismut *A*: Thorismund Theodoridi filius *Paulus* 14 [15], 4; Turismodum Theodoridi regis intercepti filium *Freculfus* 2, 5, 14 autem] enim *XYZ* theoderidi *XXY*, teoderidi *A*, theodoriti *B* cum *Paulo*, theodereti *O* collem anticipans] *AOBXY*, collemancipans *HPVL* 4 hostes de] hoste *A* superiore] *HPVXY*, superiori *LAOB* proturbauerat] *OBXY*, deturbauerat *HPVLA* credens om. *B*^a 5 ad om. *AXY* carpentia *O*, cappenta *B* demicante] *HPV*, dimicantem *LAOBXY* 6 *****elect (equo deiecit *H*²) *H*¹, equo deiecit *O* que om. *O* prudentia *A* preltendi *O* desiuit] *PVABXYZ*, deseuit *L*, desiuet *O*, deuisit *H* 7 aetius *O* medius] *PVLAXY*, medius medius *H*, medios *OB* uacaretur *O* 8 incidisset *O* gothos (uisigothos *XYZ*) inquireret (inquirat *LAXYZ*) gothis inquires *OB* que om. *A* 9 reliquum] *HP*, relicum *O*, reliquam *X*, reliquum *rel.* 10 tumulatos cad.] *HPVAXYZ*, tot cad. *L*, cadaueribus plenos *OB* nec] ne *B* auderent huc inrumpere *A* arbitantes] arbitrantur esse *B* 11 confossum] *HPVLAXY*, confusum *OB*, confossum *Z* confugere] *HPVLXYZ*, confusisse *B*^a, confugisse *B*^b, iam fugisse *O*, fugere *A*: *malim* defugere 12 cum] tu *O* nil] nichil *LXY* uel prostr. abi.] uelut prostratus aut abiectum se demonstrabat *A* 13 uelut] sicut enim *A* speluncae *H* aditus *O*^a 14 desinet] *HPVL*, desinit *AOBXY* fremetibus] *HPV*, fremetibus *L*, fremetibus *AOBXY* uicina terrae *O*, terrere uicina *B* 15 uictores s. t. inclusus (inclusis *P*) c. i. gothi om. *O* 16 deliberarent *L* quia a. c.] *scripsi*, qui annonae copiam *HPVLABXY*, que non aeque piam *O* 17 quando] quoniam *XYZ* ab om. *L* ipsorum] ipsius *B* sagittaris *L* septa *B* castrorum *V* 18 autem] enim *XYZ* desperatis *O* rebus] in rebus *OB* praedictum regem] praedictum *L*, praedictus rex *XY* adhuc et] et adhuc *XYZ* 19 suprae mo] *HP*, supremo *V*, sub primo *A*, supremo esse *L*, in sup(p)remo *OBXY* magnanimum] magnam nimis *XY* inrumperint *O*^b, inruperit *O*^a 20 eius om. *H* potestate] *HPVL*, potestatem *AOBXYZ* 21 tantarum hostium *O*, tantorum hostium *B*, tantarum (om. hostium) *XYZ* dominus om. *L* 22 uesogothae *L* filii] *H*, filii *rel.* mirantes *A* 23 eius absentiam *O*, enim absentiam (-tium *X*) *XZ*, eum absentem *Y* 24 uiri *O* dentissima *B* cadauera] corpora *A* honoratum] honoribus *A*

inimicis spectantibus abstulerunt. videres Gothorum globos dissonis vocibus confragos XLI
 gosos adhuc inter bella furentia funeri reddidisse culturam. fundebantur lacrimae,
 sed quae viris fortibus inpendi solent. nam mors erat, sed Hunno teste gloriosa,
 unde hostium putaretur inclinatum fore superbiam, quando tanti regis efferr cadaver
 5 cum suis insignibus conspiciebant. at Gothi Theodorito adhuc iusta solventes armis 215
 insonantibus regiam deferunt maiestatem fortissimusque Thorismud bene gloriosos ma-
 nes carissimi patris, ut decebat filium, patris exequias prosecutus. quod postquam
 peractum est, orbitatis dolore commotus et virtutis impetu, qua valebat, dum in reli-
 quis Hunnorum mortem patris vindicare contendit, Aetium patricium ac si seniore
 10 prudentiaequae maturum de hac parte consuluit, quid sibi esset in tempore faciendum.
 ille vero metuens, ne Hunnis funditus interemptis a Gothis Romanum praemeretur 216
 imperium, praebet hac suasionem consilium, ut ad sedes proprias remearet regnumque,
 quod pater reliquerat, arriperet, ne germani eius opibus adsumptis paternis Vesego-
 tharum regno pervaderent graviterque dehinc cum suis et, quod peius est, miseriter-
 15 que pugnaret. quod responsum non ambiguae, ut datum est, sed pro sua potius
 utilitate susceptum relictis Hunnis redit ad Gallias. sic humana fragilitas dum sus- 217
 picionibus occurrit, magna plerumque agenda rerum occasione interceptit. in hoc
 etenim famosissimo et fortissimarum gentium bello ab utrisque partibus CLXV milia
 caesa referuntur, exceptis quindecim milibus Gepidarum et Francorum, qui ante con-
 20 gressionem publicam noctu sibi occurrentes mutuis concidere vulneribus, Francis pro
 Romanorum, Gepidas pro Hunnorum parte pugnantibus.

Attila igitur cognita discessione Gothorum, quod de inopinatis collegi solet, ini- 218
 micorum magis aestimans dolum diutius se intra castra continuit. sed ubi hostium
 absentia sunt longa silentia consecuta, erigitur mens ad victoriam, gaudia praesu-
 25 muntur atque potentis regis animus in antiqua fata revertitur. Thorismud ergo, pa-
 tre mortuo in campis statim Catalaunicis, ubi et pugnaverat, regia maiestate sub-

HPVLAOBX(YZ). Paulus l. c. Freculfus 2, 5, 14 (17 in hoc — 20 vulneribus).

1 expectantibus LO	uideris O	glouos L	confracosos HPVLA	2 reddidisse PVO
cultura A	fundebatur L	3 quae uiris] queraes L	fortibus A	nam] nostram O, nostra
B ^b , inc. B ^a	hunno] huno Y, uno X	4 inde XYZ	putaretur om. XYZ	inclinata f. su-
perbiam O, inclinata f. superbia AB, inclinatum superbiam Z	ad P	gothis X	tanti om. OB	efferre OB
5 conspiciebant OB	iuxta A	theodorito] HPLOB, theodorido Z, theoderido VXY, regi theoderido A	6 regia L	5 in-
ad P	soluentibus X	6 defert O ^a	7 magestatem PO	tho-
rismund OBXY	gloriosus] gloriosus A, gloriosus ad B, gloriosus O	7 manens A	7 crissimi O	
patris ante ut om. A	docebat O ^a	patris ante exeq. om. B	prosec.] prosecutus est V, est prosec. B	
qu** (quod H ^b) H ^a , om. XYZ	8 qua] quo A	reliquis] HPV, reliq̄is A, requis L, reliquias OBXY		
9 mortem patris] mortis B ^a	10 prudentiaque AOBXY	mature O	consoluit O	quid]
quod L, qui O	11 fund. hunis X	interemptis] euersis A	a] e OB	romanorum L
praemeretur] HV, prem. rel.	12 haec O ^a	13 pater] pater eius B	germani] germanus A	
adsumptis] sumptis OBXY	uuisigothorum XYZ, om. A	14 regno] HPV, regnum AOBXY, om. L		
peruaderint O, inuaderet A	ne . . . acerbius ei esset cum suis quam cum hostibus dimicare Paulus 14, 8:			
15 quo responso B	16 suscepto OB	reduiit ad galias O	17 occurrit] incurrerit OB	ple-
rumque om. XY	agenda rer. occasione (occ. rer. O)] HPVLAO, agendo occasione rerum B, agendarum			
rerum occasione XY	intercipit AB ^b , incipit B ^a , interceptitur XY	18 etenim] enim AOB	fa-	
missimo L	CLXV] HPVLAOXYZ cum Paulo et Freculfo, clxii B	19 exceptis quindecim] HVLAXYZ		
Freculfus, exc. quindecim P, excepto xc OB	20 puplicam O	nocte LB	21 gepidis AOBXY	
22 disc. cogn. OB	collegi] HPVLO, colligi ABXY	solet] solet et OB	23 aestimans] aesti-	
man*** O	intra] in O	castra] claustra A	24 absentia] HPO, absentiam VLAB, absentium	
XY	consecuta] subsecuta BY	25 torismud A, thorismund LOBXY	26 statim om. LA	
catalaunicus P	pugnauerit A	suffectus XYZ		

- XLI vectus Tolosam ingreditur. hic licet fratrum et fortium turba gauderet, ipse tamen sic sua initia moderatus est, ut nullius repperiret de regni succeſsione certamen.
- XLII 219 Attila vero nacta occasione de secessu Vesegotharum, et, quod saepe optaverat, cernens hostium solutione per partes, mox iam securus ad oppressionem Romanorum movit procinctum, primaque adgressionem Aquileiensem obsidet civitatem, quae est metropolis Venetiarum, in mucrone vel lingua Atriatici posita sinus, cuius ab oriente 5
- 220 murus Natissa amnis fluens a monte Piccis elambit. ibique cum diu multumque obsidens nihil paenitus praevaleret, fortissimis intrinsecus Romanorum militibus resistentibus, exercitu iam murmurante et discedere cupiente, Attila deambulans circa muros, dum, utrum solveret castra an adhuc remoraretur, deliberat, animadvertit candidas 10
- 221 aves, id est ciconias, qui in fastigia domorum nidificant, de civitate foetos suos trahere atque contra morem per rura forinsecus conportare. et ut erat sagacissimus inquisitor, presensit et ad suos: 'respicite', inquit, 'aves futurarum rerum providas 'perituram relinquere civitatem casurasque arces periculo imminente deserere. non 'hoc vacuum, non hoc credatur incertum; rebus presciis consuetudinem mutat ventura 15
- 'formido'. quid plura? animos suorum rursus ad oppugnandam Aquileiam inflammat. qui machinis constructis omniaque genera tormentorum adhibita, nec mora et invadunt civitatem¹⁾, spoliant, dividunt vastantque crudeliter, ita ut vix eius vestigia ut appareat reliquerunt. exhinc iam audaciores et necdum Romanorum sanguine satiati per reliquas Venetum civitates Hunni bacchantur. Mediolanum quoque Liguria metro- 20
- polim et quondam regiam urbem pari tenore devastant nec non et Ticinum aequali sorte deiciunt vicinaque loca saevientes allidunt demoliuntque pene totam Italiam. cumque ad Romam animus fuisset eius adtentus accedere, sui eum, ut Priscus historicus

HPVLSA (inc. 3 item ad locum. Attila) *OBX* (*YZ*). *Paulus l. c. Freculfus* 2, 5, 14 (3 Attila — 5 civitatem; a 18 ita).

1 t(h)olosum *XYZ* 2 repperire *O* 3 vero *om. S* nacta *VLBX*, de recessu *SOB*, discessu *XYZ Duac.* uuisigothorum *XYZ* 4 solutione] *HPV*; solutionem *LASOB*, dissolutionem *XYZ Duac.*
 per] par *L* 5 adgressionem *LS* aquilignensem *SO*, aquilegiensem *B*, aquileiensem *X* obsidet] *HPVL*. obsedit *ASOBXY*, obsidens *Frec.* ciuitatem] urbem *A* 6 atriatici] *HPVSO*, adriatici *LABXY*
 7 murus] *HPVLO^aXYZ*, muros *ASO^bB* a] de *B* elambet *O*, elabitur *X* multoque *SO*, multoque tempore *B* 8 nihil] nil *A* paenitus *om. O* praevaleret *O* 9 exercitum *L* murmurate *B^a*, numerante *A^a*, munerante *A^b* murus *O^a* 10 castra solu. *B* remoraretur] *HPVXYZ*, remoretur *L*, moraretur *SOB^b*, moreretur *B^a* deliberaret *A* animaduertet *O* 11 id est] idem *O* ciconeas *SO^b* (ciconias *O^a* et *O²*) qui] *HPVLSO*, quae *ABXY* fastidia *L*, fastigio *BXY Duac.*, fastigiis *A* nidificant] aedificantur *SO*, edificant *B* ciuitate] uitate *B^a* foetos] *H*, faetos *PV*, foetus *LA*, f(a)etus *BXY*, foedos *SO* 12 trahere *O* erat] hoc sicut erat *B* sacacissimus (**sacacissimus *V^a*) *PV^b*, sagissimus *L* 13 praesentit *L*, persensit *SB* et *om. SOB* futurorum *L* 14 cassurasque *O* eminente *SO* 16 quid plura] quid plus *SB*, qui plus *O* animus *SB* rursus] fursus *P*, *om. V^a*, post pugnandum *B* oppugnandam] hoc pugnandum *SO*, pugnandum *B* aquilegiam *B* inflammatur *SOB* 17 o. g. armamentorum a. *S*, omnibusque generibus t. adhibitis *ABXY Duac.* nec] ne *O* et *om. ABXY Duac.* 18 spoliantur *SB*, spoliantur** *O* fastantque *P* uix] uis *A* ut appareat] *HPVL^aO*, appareat *L^bS*, ut appareant *B*, ut apparet *A*, appareant (*om. ut*) *XYZ Duac.* 19 relinquerunt *S*, reliquerint *A²*, reliqua *Z* exhinc] et hinc *SXYZ Duac.*, *om. O* per] in *A*, *om. P* 20 ciuitate *O* bac(c)abantur *OB* licurie *S*, licuriae *O* 21 condam *O* tenore] tanore *P*, tinore *S*, timore *O* deuastantur *S*, deuastante *O* et ticinum] ticinum *A*, dicinam *P^a*, dicinum *P^b* 22 sedentes *S* demoliuntque] *HPVLSOZ*, demoliunturque *ABXY Duac.* tota *O* 23 animus] animos *O*, animusque eius *L* storicus *PVL*, historicus *AOBXY*

1) *cf. Cassiodorus chron. ad a. 452 (Prosper non habet):* Attila Aquileiam magna vi dimicans introiuit.

refert, removerunt, non urbi, cui inimici erant, consulentes, sed Alarici quondam Vesego- XLII
 tharum regis obicientes exemplo, veriti regis sui fortunam, quia ille post fractam Ro-
 mam non diu supervixerit, sed protinus rebus humanis excessit. igitur dum eius 223
 animus ancipiti negotio inter ire et non ire fluctuaret secumque deliberans tardaret,
 5 placida ei legatio a Roma advenit. nam Leo papa per se ad eum accedens in agro
 Venetum Ambuleio, ubi Mincius amnis commeantium frequentatione transitur. qui
 mox deposuit exercitatu furore et rediens, quo venerat, iter ultra Danubium promissa
 pace discessit¹⁾, illud pre omnibus denuntians atque interminando decernens, graviora
 se in Italia inlaturum, nisi ad se Honoriam Valentiniani principis germanam, filiam
 10 Placidiae Augustae, cum portione sibi regalium opum debita mitterent²⁾. ferebatur 224
 enim, quia haec Honoria, dum propter aulae decus ad castitatem teneretur nutu fratris
 inclusa, clam eunucho misso Attilam invitasse, ut contra fratris potentiam eius patro-
 ciniis uteretur: prorsus indignum facinus, ut licentiam libidinis malo publico compararet.
 Reversus itaque Attila in sedes suas et quasi otii penitens graviterque ferens a XLIII 225
 15 bello cessare, ad Orientis principem Marcianum legatos dirigit, provinciarum testans
 vastationem, quod sibi promissum a Theodosio quondam imperatore minime persol-
 veretur³⁾, et inhumanior solito suis hostibus appareret. haec tamen agens, ut erat
 versutus et callidus, alibi minatus alibi arma sua commovit, et, quod restabat indig-
 nationi, faciem in Vesegothas convertit. sed non eum, quem de Romanis, reportavit 226
 20 eventum. nam per dissimiles anteriores vias recurrens, Alanorum partem trans flumen
 Ligeris considentem statuit suae redigere dicioni, quatenus mutata per ipsos belli

HPVLA S (finit 2 fortunam) OB X (YZ). Paulus l. c. (ad 10 mitterent). Freulfus l. c. (ad 8 dis-
cessit).

1 urbi] ut urbi XYZ erant] essent L consulentes] consu (sic) A halarici V quondam]
 condam P, quod O uuisigothorum XYZ 2 obicientes (obicientem L) exemplo (exemplum LASOBXY)
 ueriti regis om. H quia] quod XYZ ille] illi HPV, om. A pos O 3 non diu] nodtu V^a,
 diu non B, diu O superuixerat B excesserit A 4 an. ancipi**ti P, anc. anim. B 5 pla-
 cita OB a om. AOB aduenit] peruenit XYZ accedit AB agro nenetum] acronentum OB
 6 ambuleio] HPVAXYZ, aduleio L, amboleio OB mentius O 7 deposito XY exercitatu fu-
 rore] HPV, exercitatus furore (-rem A) LA, excitatum furorem OB, exercitus furore XY quo] qua O,
 quia B iter] HP^bVXY, ite* P^a, iterum Z, item A, id est OB, om. L 8 discernens OB 9 in
 italia] HPVLOXY, in italiam B, italiae A ualentiani O 10 placidiam O debita mitterent]
 debitam mitterent A, debita mitteret B, debet amitteret O 11 haec] hoc X dec. aul. B ad]
 ac OB nutu fr. inclusa] motu fr. inclausa O 12 clam] clandestino O²BXY, clardestino O¹
 cunu***co O inuitasse] HPVL, inuitasset AOBXY 13 libinis L puplico O conp**raret
 (compararet H^b) H^a 14 itaque] namque A suas] proprias X Duac., propria Y odii L
 15 dir.] mittens dir. A 16 quod] qua XZ, quia Y, nisi A sibi] ibi L, ipsi O promisso O,
 promissa B quodam L minime] munus A solueretur A 17 inhumanior] OBXY Duac.,
 inhumaniora HPVLA apparere V^b (appare** V^a) A hae O tamen] tunc A 18 minatur
 L sua om. AY testabat A indignationis AXYZ 19 faciem om. A conuertit]
 HPVLA, retorsit OBXY 20 dissimilis O anterioribus AB, anterioris Z 21 considentem
 LO redigi XYZ per ips. mut. A

1) *Prosper ad a. 452*: suscepit . . . negotium . . . papa Leo . . . ita summi sacerdotis praesentia rex gavisus est, ut et bello abstineri praeciperet et ultra Danuvium promissa pace discederet.

2) *cf. Priscus fr. 16 p. 99 Muell.*: ὁ Ἀττίλας . . . τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἀνδρας ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐπεμπεν ὅστε τὴν Ὀνηριαν ἐκδιδοῦναι· εἶναι γὰρ αὐτῷ ἡρμοσμένην πρὸς γάμον, τεκμήριον ποιούμενος τὸν παρ' αὐτῆς πεμφθέντα δακτύλιον, ὃν καὶ ἐπιδειχθῆσάμενον ἐστῶλκει· παραχωρεῖν δὲ αὐτῷ τὸν Βαλεντινιανὸν καὶ τοῦ ἡμίσεως τῆς βασιλείας μέρος.

3) *Priscus fr. 19 p. 99 Muell.*: ὁ Ἀττίλας μετὰ τὸ τὴν Ἰταλίαν ἀνδραποδίσασθαι ἐπὶ τὰ σφέτερα ἀναζεύξας τοῖς κρατοῦσι τῶν ἔφων Ῥωμαίων πόλεμον καὶ ἀνδραποδισμὸν τῆς χώρας κατήγγελλεν, ὥς μὴ ἐκπεμφθέντος τοῦ παρὰ Θεοδοσίου τεταμένου φόρου.

XLIII facie terribilior immineret. igitur ab Dacia et Pannonia provinciis, in quibus tunc Hunni cum diversis subditis nationibus insidebant, egrediens Attila in Alanos movit
 227 procinctum. sed Thorismud rex Vesegotharum, fraudem Attilae non in pari subtilitate presentiens, ad Alanos tota velocitate prius advenit, ibique supervenientis Attilae iam motibus preparatus occurrit, consertoque proelio pene simili eum tenore, ut prius in
 228 campos Catalaunicos, ab spe removit victoriae fugatumque a partibus suis sine triumpho remittens in sedes proprias fugire compulit. sic Attila famosus et multarum victo-
 228 riarum dominus dum quaerit famam perditoris abicere et quod prius a Vesegothis per-
 228 tulerat abolere, geminata sustenuit ingloriosusque recessit. Thorismud vero repulsus
 ab Alanis Hunnorum catervis sine aliqua suorum lesione Tolosa migravit suorum-
 que quieta pace composita tertio anno regni sui egrotans, dum sanguinem tollit de vena,
 ab Ascale suo clienti inimico nuntiante arma subtracta peremptus est. una tamen manu,
 quam liberam habebat, scabillum tenens sanguinis sui extitit ultor, aliquantos insi-
 dantes sibi extinguens.

XLIV 229 Post cuius decessum Theoderidus germanus eius Vesaegotharum in regno succedens, 15
 mox Riciarium Suavorum regem cognatum suum repperit inimicum. hic etenim Ri-
 ciarius affinitate Theoderidi presumens, universam pene Spaniam sibi creditit occu-
 pandam, iudicans oportunitatem tempus subreptionis incomposita initia temptare regnantis.
 230 quibus antea Gallicia et Lysitania sedes fuere, quae in dextro latere Spaniae per
 ripam Oceani porriguntur, habentes ab oriente Austrogonia, ab occidente in promun-
 230 torio sacrum Scipionis Romani ducis monumentum, a septentrione Oceanum, a meridie
 Lysitaniam et fluvium Tagum, qui harenis suis permiscens auri metalla trahit cum limi
 vilitate divitias. exinde ergo exiens Riciarius rex Suavorum nititur totas Spanias
 231 occupare. cui Theoderidus cognatus suus, ut erat moderatus, legatos mittens, pacifice
 dixit, ut non solum recederet a finibus alienis, verum etiam nec temptare presu-
 meret, odium sibi tali ambitione adquirens. ille vero animo pretumido ait: 'si hic
 'murmuras et me venire causaris, Tolosam, ubi tu sedes. veniam; ibi, si vales, re-

H P V L A O (deficit in 17 cre folio exciso) B X (Y Z). Paulus 14, 2 (1 ab Dacia et Pannonia).

1 facies L emineret OB ab dacia] OBXY, a dacia HPVA, audacia L pannaia O
 in] cum L 2 insedebant O 3 torismud A, thorismund OBXY uuisigothorum XY sub-
 dilitate P 4 persentiens OB uelocitate] subtilitate OB aduenit] uenit A supervenientes
 L 5 consortoque O 6 campis catalaunicis AB ab] a L re***uit (remouit V^b) V^a
 sagatumque O 7 fugire] HPVLO, fugere ABXY compluit V, compulitur O et mult. uict.
 dom. om. L 8 et quod] quam XYZ a uesegothis] uesegothis V, a uesegothis L, ab uesegothis B,
 aduerse gothis O 9 geminatam OB^b, germinatam B^a sustenuit] HPO, sustinuit VLABXY in-
 gloriosusque OBXY recessit] AOBXY, secessit HPVL torismud A, thorismund BXY, thorimund O
 10 cateruuis V, cataeruis O tolosam AB, t(h)olosum XY 11 sanguine O 12 ab ascale suo]
 PLO, ab ascale suo H, ab ascaleruo B, ab ascale suo V, ab ascale suo A, ab ascalca suo X, ab ascalda suo Y, ab
 aschacla suo Z clienti] HPV, cliente LAOBXY inimico] HPVLA, inimicos OBX, inimicitias YZ
 arma subtracta O, armis subtractis BXY tamen] tantum XYZ 13 quam] quod O scabillum]
 HPOX, scabillum VLABY sanguini O^a extitit] HLAOXY, extitit P^bV, exstetit P^a, extitit B
 insidentes O 15 decessum O theoderidus L, theodoritus OB eius om. XY uuisigotho-
 rum XYZ, om. A regnum A 16 riciarum OB, riciarium A¹ suouorum O, sueuorum A
 inimicum] inimicum suum B¹ etenim] item OB 17 theoderidi L, theoderiti OB hispaniam
 ABXY credit P 18 subreptioni incomposito initio A 19 ante B gallicia A lu-
 sitania AXY, lisitania L quae] qui A hispaniae VLABXY 20 oceani B austrogoniam
 BXY, austronia HPV, austronia A, austronia L promunctorio A 21 sacro XYZ monumen-
 tum] sepulcrum A 22 lusitaniam BXY, lisitaniam L fl. tag. (tagou L)] tag. fl. A 23 rici-
 rius A^a sueuorum A totas hispanias AXYZ, totam hispaniam VLB 24 theoderidus VXY,
 theodoritus B, theodericus L; theod¹ A 25 discederet A 26 adquirens] perquirens L hic]
 hinc XYZ 27 t(h)olosum XYZ

'siste'. his auditis aegre tulit Theodoridus compacatusque cum ceteris gentibus arma XLIV
 movit in Suavos, Burgundzonum quoque Gnudiuchum et Hilpericum reges auxiliares
 habens sibi devotos. ventum est ad certamen iuxta flumen ^ulbium, qui inter 232 × 1 p. 166
 Asturicam Hiberiamque pretermeat, consertoque proelio Theoderidus cum Vesegothis,
 5 qui ex iusta parte pugnabat, victor efficitur, Suavorum gente pene cuncta usque ad
 internicione prosternens. quorum rex Riciarius relicta infesta hoste fugiens in nave
 conscendit adversaque procella Tyrreni hoste repercussus Vesegotharum est manibus
 redditus. miserabilis non differt mortem, cum elementa mutaverit. Theoderidus vero 233
 victor existens subactis pepercit nec ultra certamine saevire permisit, preponens Suavis,
 10 quos subegerat, clientem proprio nomine Agrivulfum. qui in brevi animi praevari-
 catione Suavorum suasionibus commutans neglexit imperata complere, potius tyrannica
 elatione superbiens credensque se ea virtute provinciam obtinere, qua dudum cum
 domino suo ea subigisset. vir si quidem erat Varnorum stirpe genitus, longe a Go-
 thici sanguinis nobilitate seiunctus, idcirco nec libertatem studens nec patrono fidem
 15 reservans. quo conperto Theodoridus mox contra eum, qui eum de regno pervaso 234
 deicerent, destinavit. qui venientes sine mora in primo eum certamine superantes
 congruam factorum eius ab eo exigerunt ultionem. captus namque et suorum solacio
 destitutus capite plectitur, sensitque tandem iratum, qui propitium dominum crediderat
 contemnendum. tunc Suavi rectoris sui interitum contuentes locorum sacerdotes ad
 20 Theoderidum supplices direxerunt. quos ille pontificali reverentia suscipiens non solum
 impunitatem Suavorum indulsit, sed ut sibi de suo genere principem constituerent,
 flexus pietate concessit. quod et factum est, et Rimismundum sibi Suavi regulum

HPVLAO (incipit 4 consertoque) BX (YZ).

1 aegre tulit] *B*, hec rettulit *HP*, haec retulit *VAXYZ*, hec retulit *L* theoderidus *VAXY*. theo-
 dorus *B* compagatusque *H*, compacatusque *A* ceteris] *HP*, ceteris *rel.* 2 sueuos *LA*
 burgudzonum *X*, bungundionum *B*¹, burgundionum *AB*² gnudiuchum] *HPVLXYZ*, gnudiacum *B*, gnunc-
 diuchum *A* hilperichum *L* 3 fluuium *B* ulbium] *HPVL^bAXYZ*, u^blbium *L^a*, urbium *B*
 qui] quod *A* 4 astoricam *L*, asturiam *A* consertoque *O^a*, conserto *A* theodoridus *Z*,
 theodoritus *OB* 5 iuxta *VAY* pugnabant *A* suaorum] sueuorum *A*, suorum *L* gente
 p. cuncta] *HPVL*, gentem hic, pene cunctam post interneconem collocat *A*, gentes p. cunctas *OB*, gentem
 pene *Y*, gentem pene totam *XZ* ad *om. L* 6 internicione] *HP*, internitione *V*, internitionem
LOBY. interneconem *X*, interneconem *A* riciarius *om. A* relicto *AXYZ* infesta hoste]
HPL, hoste infesta *V*, infesta hostem *O*, infesto hoste *AXYZ*, infecta uictoria hostem *B* in *om. A*
 naue] *HPVL*, nauem *AOXY*, nauim *B* 7 que *om. O* tyrreni] Durii *Clossius* hoste]
HPVLAXYZ, hostiis *O*, ostii *B* repercussus *B* uuisigothorum *XYZ* man. est *A* 8 mi-
 rabiles non differens *O*, miserabilem non differens *B* cum] dum *A* elementa muta mutauerit
XYZ theodoridus *Z*, theodoritus *B*, theodoritos *O* uero *om. A* 9 certamina *XY*, ceruamina *O*,
 circi omnia *B* preponens] ponens *XYZ* sueuis *A* 10 subiecerat *OB* propr. nom. *om.*
OB acliulfum *OB*, athliulfum *XY*, athiulfum *Z* animu] *HPVL*, annu *O*, animum *ABXY*
 preuacionem *L*, preuacatores *O*, praeuacator ex *B* 11 sueuorum *A* suasinibus *L* neglesit
P tyrannica (*sic HP*) elatione superbiens (superuiens *PV*)] tyrannide (tyrannidem *B*) superueniens *OB*
 12 prouincia] pronuntia *O* optenere *O* qua] quia *L*, quam *A* 13 ea] eam *AOBXY*
 subigisset] *HPV*, subegisset *LAXYZ*, subiecisset *OB* uir] ut *OB* uuaruorum *OB*, uarmorum
XYZ gothice sanguis *O* 14 libertatem *P*, libertati *AB* 15 reseruans] seruans *AOB*
 theoderidus *VXY*, theodoritus *OB* peruasum *L* 16 detecerant *L* 17 congrua *L^a*, con-
 grua *L^b* eo] e *O* exigerunt] *HPV*, exierunt *L*, exegerunt *AOBXY*, exigerent *X*¹ ultio-
 nem] uindictam *A* salatio *O* 18 complectitur *X* que *om. AOB* 19 sueui *A*
 rectori *O* 20 theoderidu *V*, theodoridum *Z*, theodoritum *OB* direxerit *O^a*, dixerunt *V* 21 post
 impunitatem littera erasa *H* suaorum] sueuorum *A*, suorum *L* ut] et ut *AOB*, ut et *XY*
 constituerint *O*, constituerunt *A* 22 flexu *V* rimismundum *OB*, remissundum *YZ*, remissum
 dum *X* sueui *A*

XLIV ordinaverunt. his peractis paceque cuncta munitis, tertio decimo regni sui anno Theoderidus occubuit.

- XLV 235 Cui frater Eurichus praecipida festinatione succedens sceva suspicione pulsatus est. nam dum haec circa Vesegotharum gente et alia nonnulla geruntur, Valentianus imperator dolo Maximi occisus est et ipse Maximus tyrannico more regnum⁵ invasit. quod audiens Gyzericus rex Vandalorum ab Africa armata classe in Italiam venit Romaeque ingressus cuncta devastat. Maximus vero fugiens a quodam Vrso, 236 milite Romano, interemptus est¹). post quem iussu Marciani imperatoris Orientalis Maiurianus Occidentale suscepit imperium gubernandum. sed et ipse non diu regnans, dum contra Alanos, qui Gallias infestabant, movisset procinctum, Dertona iuxta fluvium Hyra cognomento occiditur. cuius locum Severus invasit²), qui tertio anno imperii sui Romae obiit. quod cernens Leo imperator, qui in Orientali regno Marciano successerat, Anthemium patricium suum ordinans Romae principem destinavit³). qui veniens ilico Recimerem generum suum contra Alanos direxit, virum egregium et pene tunc in Italia ad exercitum singularem. qui et multitudine Alanorum et regem eorum¹⁵ 237 Beorgum in primo statim certamine superatos internicioni prostravit. Euricus ergo, Vesegotharum rex, crebram mutationem Romanorum principum cernens Gallias suo iure nisus est occupare. quod conperiens Anthemius imperator Brittonum solacia postulavit. quorum rex Riotimus cum duodecim milia veniens in Beturigas civitate Oceano e na-

HPVLA OBX (YZ). Rav. 4, 19 p. 218 ad v. 11: per Pannonias transeunt plurima flumina, inter cetera . . . Ira. Paulus h. R. 15, 1 (10 iuxta fluvium et 15 qui — 16 prostravit). Freculfus 2, 5, 17 (13 qui — 16 prostravit).

1 pacemque O cunctis ABXY monitis LO theoderidus Z, theodericus LA, theodoritus OB 3 euricus OB, eurichus A, eurichius X^a praecipida] percupida B, cupida O suscendens O sceva] HPVLAO, seua BXY 4 uisigothorum XYZ, gothorum A gente] H, gentem rel. ualentianus O 5 maximi* L, maximis B^a est om. O tyrannico] HP, ty(vel)i rannico rel. 6 gyzericus] HPVYZ, gizericus LAOBX uuandororum L^a armata] arma O italia O 7 romamque AOBXY cuncta om. OB orso OB, orso nomine A 8 quem] quam O orientalis] occidentis A 9 maiurianus] HPV L, maiorianus AOB, maurianus XYZ gub. om. A et om. L regnas O 10 dum] iam O alonos O^a monuisset L, mouisse O dertona] HPV L, detorna A, idergonia O, idergona B, desetona XYZ 11 hyra] HPV L, hira AXY, ira OB Rav., Hiram Paulus cognomento om. HPVLA occidit O seuerus XZ, om. in hiatu Y 12 obiit] occubuit O 13 suum om. A romae om. L distenauit P, ordinauit OB 14 uenient O recimerem] HPV Frec., ricimerem LAOB, regimerem XYZ generem O albanos L dixit V uerum O gregium P pene] pe L 15 tunc om. A italiam O exercitum LOXY qui et] qui B, om. O multitudine] HPV, multitudinem LAOBXY 16 beorgum] HPV LAXY Frec., beurgum OB superatus O, superans A internicioni] H, internicioni PV, internicioni LOB, internicione X, internione Y, ad internicionem A euricus] theoderidus Frec. hic et deinceps ergo] uero B 17 uisigothorum XY crebra mutatione O, crebam mutationem B 18 composesens A imp.] HPV LAXY Frec., imp. protinus OB sol. brittonum OB postulauit om. A 19 rioti***mus P^a, riotimus OB, riotimud A: Rotimus Frec. milibus AOB^bXY beturigas HPV L, bituricas A, ueturigas OB, ueturiga XYZ ciuitate] HPV LXY, ciuitatem AOB

1) cf. Marcellinus ad a. 455: Valentianus princeps dolo Maximi patricii . . . truncatus est. idem Maximus invasit imperium tertioque tyrannidis suae mense membratim Romae a Romanis discerptus est. Genericus rex Vandalorum . . . ex Africa Romam ingressus est eaque urbe rebus omnibus spoliata cet.

2) cf. Marcellinus ad a. 461: Maiorianus Caesar apud Dertonam iuxta fluvium qui Hira dicitur interemptus est: locum eius Severus invasit. cf. Roman. c. 335, ubi ut in sequentibus auctor ex Geticis hausit, sed alia aliunde adsumpsit.

3) cf. Marcellinus ad a. 467: Leo imperator Anthemium patricium Romam misit imperatoremque constituit.

vibus egresso susceptus est. ad quos rex Vesegotharum Eurichus innumerum duc- XLV 238
tans advenit exercitum diuque pugnans Riutimum Brittonum rege, antequam Romani
in eius societate coniungerentur, effugavit. qui amplam partem exercitus amissam
cum quibus potuit fugiens ad Burgundzonum gentem vicinam Romanisque in eo tem-
5 pore foederatam advenit. Eurichus vero rex Vesegotharum Arevernam Galliae civi- 239
tatem occupavit Anthemio principe iam defuncto: qui cum Ricemere genero suo in-
testino bello saeviens Romam trivisset, ipseque a genero peremptus regnum reliquid
Olybrio¹⁾. quo tempore in Constantinopolim Aspar primus patriciorum et Gothorum
genere clarus cum Ardabure et Patriciolo filiis, illo quidem olim patricio, hoc autem
10 Caesare generoque Leonis principis appellato, spadonum ensibus in palatio vulneratus
interiit²⁾. et necdum Olybrio octavo mense in regno ingresso obeunte³⁾ Glycerius apud
Ravennam plus presumptione quam electione Caesar effectus⁴⁾. quem anno vix ex-
pleto Nepus Marcellini quondam patricii sororis filius a regno deiciens in Porto Ro-
mano episcopum ordinavit⁵⁾. tantas varietates mutationesque Eurichus cernens, ut 240
15 diximus superius, Arevernam occupans civitatem, ubi tunc Romanorum dux praeerat
Ecdicius nobilissimus senator et dudum Aviti imperatoris, qui ad paucos dies regnum
invaserat, filius (nam hic ante Olybrium paucos dies tenens imperium ultro secessit
Placentia, ibique episcopus est ordinatus). huius ergo filius Ecdicius, diu certans cum
Vesegothis nec valens antestare, relicta patria maximeque urbem Arevernatē hosti, ad

HPVLA O B X (YZ). *Freculfus* 2, 5, 17 (a 5 Eurichus).

1 egressio P, egressus OBY, egrediens A uuisigothorum XYZ, om. A 2 exercitu O rio-
thimum OB, riotimum XY, riutimum HPVLA, Rottimum *Frec.* brittonum om. A rege] HPV, re-
gem LAOBXY 3 societatem XY effugavit] effugavit P, fugavit XY, superavit B, om. O ampla
parte ABXY amissa AOBXY, admissa Z 4 burgundzonum] HPV LX YZ, burgundionum AOB *Frec.*
que om. OB 5 uuisigothorum XYZ, om. A arevernam] HPV LO XZ, aruernam ABY *Frec.*
galliam O ciu.] urbem A occupavit] B, om. rel.: cf. v. 15 6 antemio principem O
ricemere] A, ricimere O, ricimere B, ritemere HPV *Frec.*, ricimero L, regemere Z, regimere Y, regemerem
X genere HB suo om. O 7 romam] romaniam OB triuisset O interemptus A
regnum om. O reliquid] HPV LO B, reliquit rel. 8 olibro O constantinopolim] HPV LAO, -I
BXY primus primus L et g. genere] PV LO BXY *Frec.*, ex g. genera H, ex g. genere A 9 pa-
tricio O^a, patriciolo O^b autem] enim XYZ 10 cessare O^a appellatuspadonum sibus O
11 necdum . . . obeunte] nocte OB in regnum XY, regnum A glizerius A 12 quam, quem
X electionem O effectus] eff. est AOB 13 nepus] HPV LO XY, nepos AB marcellini O
quondam] quidem OB porto] HPV L, parto O, portu ABXY 14 ordinavit] add. et ipse regnum
obtinuit *Frec.* 15 superius om. A arevernam] HPV LO XY²Z, aruernam ABY¹ occupans] rel.
et *Frec.*, occupat OB ciu.] urbem A 16 ecdicius] HPV *Frec.*, aecdicius A, et dicius LXYZ, et
decius O, decius B dudum collocari debuit ante imperatoris abiti O 17 ante] ante hoc O
paucis diebus A secessit] recessit O BXY 18 placentia] HPV L, placentiam AOBXY ibique]
ubi et A ep. (episcopus om. LO) est] est ep. XY ecdicius] hecdicius V, et dicius XYZ, et de-
cius O, decius B, om. A 19 antestare] resistere A maximeque OXYZ urbem] PVL, urbe
AOBXY, om. H arevernatē] O, aruernate B, aruerna A, preuernace XYZ, praeuernatem HPV, preuer-
natem L: Gothi capta civitate Arvernorum Narbonam etiam invadunt *Frec.* . hosti] hostem L, om. O

1) cf. *Marcellinus ad a. 472*: VIII id. Nov. Anthemius imp. Romae a Ricimere genero suo occiditur. loco eius Olybrius substitutus.

2) cf. *Marcellinus ad a. 471*: Aspar primus patriciorum cum Ardabure et Patriciolo filiis, illo quidem olim patricio, hoc autem Caesare generoque Leonis principis appellato, Arriannus cum Arriana prole spadonum ensibus in palatio vulneratus interiit. *Iordanes in Romanis c. 336 pendet ex Geticis.*

3) cf. *Marcellinus ad a. 472 post supra relata not. 1*: septimo mense imperii sui vita defunctus est.

4) cf. *Marcellinus ad a. 473*: Glycerius apud Ravennam plus praesumptione quam electione Caesar factus est.

5) cf. *Marcellinus ad a. 474*: Glycerius . . . a Nepote Marcellini quondam patricii sororis filio imperio expulsus in Portu urbis Romae ex Caesare episcopus ordinatus est. cf. *Roman. c. 338.*

- XLV 241 tutiora se loca collegit. quod audiens Nepus imperator praecepit Ecdicium relictis Gallis ad se venire loco eius Orestem mag. mil. ordinatum. qui Orestes suscepto exercitu et contra hostes egrediens a Roma Ravenna pervenit ibique remoratus Augustulum filium suum imperatorem effecit¹⁾. quo conperto Nepus fugit Dalmatias ibique defecit privatus a regno, ubi iam Glycerius dudum imperator episcopatum Salonitanum⁵ habebat.
- XLVI 242 Augustulo vero a patre Oreste in Ravenna imperatore ordinato non multum post Odoacer Torcilingorum rex habens secum Sciros, Herulos diversarumque gentium auxilios Italiam occupavit et Orestem interfectum Augustulum filium eius de regno¹⁰ pulsum in Lucullano Campaniae castello exilii poena damnavit²⁾. sic quoque Hesperium¹⁰ Romanae gentis imperium, quod septingentesimo nono urbis conditae anno primus Augustorum Octavianus Augustus tenere coepit, cum hoc Augustulo periit anno decessorum prodecessorumue regni quingentesimo vicesimo secundo, Gothorum dehinc regibus Romam Italiamque tenentibus³⁾. interea Odoacer rex gentium omnem Italiam subiugata, ut terrorem suum Romanis iniceret, mox initio regni sui Bracilam comitem apud¹⁵ Ravennam occidit⁴⁾ regnoque suo confortato pene per tredecim annos usque ad Theoderici praesentiam, de quo in subsequentiis dicturi sumus, obtenuit.
- XLVII 244 Interim tamen ad eum ordinem, unde digressi sumus, redeamus, et quomodo Euricus rex Vesegothorum Romani regni vacillationem cernens Arelatum et Massilium propriae subdidit dicioni. Gyzericus etenim Vandalorum rex suis eum muneribus ad²⁰

HPVLAOBX(YZ). Paulus h. R. 15, 8 (8 Odoacer — 9 occupavit; 10 sic — 14 tenentibus). Freulfus l. c. (ad 13 secundo).

1 se loca] se loco O^a, loca se XY, se A colligit XYZ nepos AB praecipit XYZ
 ecdicium] aedidicium A, lcidicium P^a, et didicium XYZ, decio B, detio O 2 gallis LX venire] uere
 V^a, ueniere L loco eius om. OB oreste OB, oroste A mag mil] HPVLA, magistro milito O,
 magistro militum AB, magnum uel XYZ ordinato AOB orestis O, om. A 3 exercito O
 et om. XYZ hostes egr.] LXY, hos egr. HPVA, hostes ingrediens OB rauenna] HPV, rauennam
 LAOBXY peruenit] uenit XYZ agustulum O 4 efficit OBXY, fecit A quo conperto]
 HPVLABXY, quod concepto O nepos AB fuit O 5 deficit O dudum om. OB epi-
 scopatum] PVLAOBXY Frec., episcopum H salonitanum] salotantum O, salutatum B 7 agustulum
 O, augustulus A^a a patre] patrem O oroste A rauenna] reuestne L imperatore om. A
 multo LAXYZ 8 odoacer AOB turcilingorum OB: Torcilingorum rex Frec. scyros OB
 erulos AX, erolos Y diuersarumque] sarumque O 9 orestem interfectum] HPVLA Frec., oreste
 (oroste A) interfecto AOBXY agustulum O fil. eius de om. A 10 lucullano OB, lucano XYZ
 castella P dampnauit HL hisperium O 11 romae P quod om. XY septingentis-
 simo P, septingensimo O anno u. c. A 13 prodecessorumue (-uae HP)] HPVLABX Frec., praede-
 cessorumue OY quingentissimo O uigissimo O dehinc] redehinc P^a 14 italliam romam-
 que A adoacer P, odoacar O, odoacer AB omni italliam (italia AB²) subiugata AB, omnem ita-
 liam adeo subiugauit XY 15 iniceret] Clossius, indiceret HPVLAOXY, indicaret B intiore regni
 V, in initio r. XY bracilam] HPV²LAXY, bracilam V¹, brachilam OB 16 suo om. A con-
 fortatoque O tredecim a.] P, tredecim a. VLA, tredecim a. H, xiiii a. O, quatuordecim a. B, annos
 tredecim XYZ theoderici VLAOXY 17 obtenuit] HPVLO, obtenuit ABXY 18 digressimus V
 solus 19 uuisigothorum XY regno om. B^a uallacitione O cernes L arelatu X
 20 subdidit PO gyzericus] HVBXYZ, gizericus PLAO etenim] enim A uuandolorum L

1) cf. Marcellinus ad a. 475: Nepote Orestes protinus effugato Augustulum filium suum in imperium collocavit. in Romanis c. 344 auctor non ex Geticis pendet, sed ex ipsis chronicis.

2) cf. Marcellinus ad a. 476: Odovacer rex Gothorum Romam obtinuit. Orestem Odovacer illico trucidavit. Augustulum filium Orestis Odovacer in Lucullano Campaniae castello exilii poena damnauit. cf. Romana c. 344.

3) haec redeunt apud Marcellinum ad a. 476 ad uerbum: Hesperium — — decessorum regni — — Romam tenentibus. cf. Romana c. 345.

4) cf. Marcellinus ad a. 477: Bracilam comitem Odovacer rex apud Ravennam occidit.

ista committenda inlicit, quatenus ipse Leonis vel Zenonis insidias, quas contra eum XLVII
 direxerant, praecaveret, egitque, ut Orientalem imperium Ostrogothas, Hesperium Vese-
 gothae vastarent, ut in utramque rem publicam hostibus decernentibus ipse in Africa
 quietus regnaret. quod Eurichus grato suscipiens animo, totas Spanias Galliasque sibi
 5 iam iure proprio tenens, simul quoque et Burgunzones subegit Arelatoque degens nono
 decimo anno regni sui vita privatus est. huic successit proprius filius Alarichus, qui 245
 nonus in numero ab illo Alarico magno regnum adeptus est Vesegotharum. nam pari
 tenore, ut de Augustis superius ¹⁾ diximus, et in Alaricis provenisse cognoscitur, et
 in eos saepe regna deficiunt, a quorum nominibus inchoarunt. quod nos interim prae-
 10 termisso sic ut promissimus omnem Gothorum texamus originem.

Et quia, dum utrique gentes, tam Ostrogothae quam etiam Vesegothae, in uno XLVIII
 essent, ut valui, maiorum sequens dicta revolvi divisosque Vesegothas ab Ostrogothis 246
 ad liquidum sum prosecutus, necesse nobis est iterum ad antiquas eorum Scythicas
 sedes redire et Ostrogotharum genealogia actusque pari tenore exponere. quos constat
 15 morte Hermanarici regis sui, decessione a Vesegothis divisos, Hunnorum subditos dicioni,
 in eadem patria remorasse, Vinithario tamen Amalo principatus sui insignia retinente.
 qui avi Vultulfi virtute imitatus, quamvis Hermanarici felicitate inferior, tamen aegre 247
 ferens Hunnorum imperio subiacere, paululum se subtrahens ab illis suaque dum niti-
 tur ostendere virtute, in Antorum fines movit procinctum, eosque dum adgreditur prima
 20 congressione superatus, deinde fortiter egit regemque eorum Boz nomine cum filiis suis
 et LXX primatibus in exemplum terroris adfixit, ut dediticiis metum cadavera penden-
 tium geminarent. sed dum tali libertate vix anni spatio imperasset, non est passus 248
 Balamber, rex Hunnorum, sed ascito ad se Gesimundo, Hunnimundi magni filio, qui

HPVLAOBX(YZ).

1 inlicit] inuenit XYZ leonis] uel leonis A 2 orientalem] HPVL. orientale AOBXY
 ostrogothae BXY, ostrogoth A et sic passim uesogothas L 3 uastarint O ut] et A
 utrumque rem publicam X, utrumque re puplica O, utraque re publica AB discernentibus O, decernant-
 tibus A 4 eurichus] HPVLXYZ, euricus AOB hispanias VLABXY sibi] suo A 5 bur-
 gunzones] HPL, burgundzones VXYZ, burgundiones AOB arelatoque O dec. nono r. s. anno A
 6 alarichus] HPVL, alaricus AOBXY 7 nonus] nonos O^a, nouus L alaricum O adeptus L.
 perademptus O uuisigothorum XYZ 8 augustis] augusti O, augustulo B et in al.] et al. A
 9 eis ABXY inchoarunt] LAYZ, inchoauerunt X, inchorunt HPV, inchoant OB quo AB int.
 nos OB 10 orig.] ordinem L 11 utrique gentes] H, utr(a)eqe gentes PVLABXY, utriusque gen-
 tis O ostrogothe L etiam om. A unum XYZ 12 reuoluit L uesogothas L
 ab] ad O 13 aliquidum V suum O persecutus A nobis est] est nobis L
 scythias B^a 14 genealogia] HPVL, genealogiam AOBXY 15 mortem L ermanarici OBXZ
 hunorum H 16 remorasse] remarasse P, remansisse A uinithario LBXY, uinithario AO re-
 tenente O 17 aui uultulfi] B cum p. 77, 3, auiltulfi O, aui uitulfi HPV, auitaulfi XYZ, ataulfi A
 uirtute] HPVLO, uirtutem ABXY ermanarici OBXZ infelior O aegre (agre L) ferens]
 HPVLA, haec referens XYZ, haec moleste referens OB 18 imperiis XY sese L, om. O sub-
 trahebat B ab illis om. XYZ suaque dum] HPV, sua quaedam L, suamque dum ABXY
 nititur A 19 ostendere] HVAY, ostendere P, ostentare OBX, ostenditur L uirtute] HPV, uir-
 tutem LAOBXY antorum] HPVXYZ, atorum A, antarum OB 20 superatur B boz n.] box
 n. OB, booz n. A, nomine boz XY suis om. A 21 exemplo OB adfixit O. affixit A
 dediticiis O, deditiis L, ditiis B, delitiis XZ, dedecus A, reliquis Y metum] metu O, meror L
 cauera O 22 geminarint O, germinarent B^aY libertatem O anno O spatium Z
 imperassit O 23 belamber L, balaber A ascito] accersito XYZ gisemundo L, gisimundo
 OB hunnimundi] HP, hunimundi VLAOBY, unimundi XZ

1) c. 46, 243.

XLVIII iuramenti sui et fidei memor cum ampla parte Gothorum Hunnorum imperio subiacebat, renovatoque cum eo foedere super Vinitharium duxit exercitum; diuque certati primo et secundo certamine Vinitharius vincit. nec valet aliquis commemorare, quanta
 249 strage de Hunnorum Venetharius fecit exercitu. tertio vero proelio subreptionis auxilio ad fluvium nomine Erac, dum utrique ad se venissent, Balamber sagitta missa caput 5 Venetharii saucians interemit neptemque eius Vadamercam sibi in coniugio copulans iam omnem in pace Gothorum populum subactum possedit, ita tamen, ut genti Gotho-
 250 rum semperum proprius regulus, quamvis Hunnorum consilio, imperaret. et mox defuncto Venethario rexit eos Hunimundus, filius quondam regis potentissimi Hermanarici, acer in bello totoque corpore pulchritudine pollens¹⁾, qui post haec contra Sua- 10 vorum gente feliciter dimicavit. eoque defuncto successit Thorismud filius eius flore iuventutis ornatus²⁾, qui secundo principatus sui anno contra Gepidas movit exercitum
 251 magnaue de illis potitus victoria casu equi dicitur interemptus. quo defuncto sic eum luxerunt Ostrogothae, ut quadraginta per annos in eius locum rex alius non succederet, quatenus et illius memoriae semperum haberent in ore et tempus accederet, quo Va- 15 lamer habitum repararet virilem, qui erat ex consubrino eius genitus Vandalaris; quia filius eius, ut superius diximus³⁾, Beremud iam contempta Ostrogotharum gente propter Hunnorum dominio ad partes Hesperias Vesegotharum fuisset gente secutus, de quo et ortus est Vetericus. Veterici quoque filius natus est Eutharicus, qui, iunctus Amalasuenthae filiae Theodorici, item Amalorum stirpe iam divisa coniunxit et genuit 20

HPVLA OBX (YZ);

1 sue O, suae B goth. parte A subiaccendo A 2 eo om. O uinitharium LBZ, uinitharium AY, unitharium X, enitharium O certantibus B, certando A 3 uinitharius LOBX, uinitharius AY uicit L aliquis] quisquam A, om. V^a quanta] strage] HPVLO, quantam stragem ABXY 4 unnorum V uenetharius] HPVL, uenitharius Z, uinitharius OBX, uinitharius AY uero om. A^a surrectionis A 5 nomen A erac] OB, era XY, erae HPVL, aere A: δ Ἐραξ ἦτοι δ Φᾶσι; *Constantinus Porphyrogenn. de adm. imp. c. 45* uterque OB uenissent] uenientes A balamber] ABY, balamer HPVXZ, belamber L, balambyr O 6 uenetharii] HPVL, uinitharii OBX, uinitharii AY int.] eum int. A eius om. A uadamercam] HPVLA, uualadamarcam OB, ualdamaricam XY compulans B 7 ita] interea OB tamem O ut] dum B 8 semperum] HPV, semper unus OBXY, semper LA et om. B 9 uenethario] HPV LZ, uinithario OBX, uinithario AY hunnimundus V, hunnimundimundus O, unimundus XZ ermanarici BZ, hemanarici P, ermenarici O 10 bellio L totique corporis O, totiusque corporis B, totaque corporis XY quia O suanorum gente (HPV, gentem LOBXY)] sueuos A 11 torismud A, thorismund OBXY, horismud HPVL 12 sui princ. A 13 potius V, potius O interemptus] interisse XY 14 in eius locum (loco OB) rex alius] rex al. in ei. loc. A succederunt O 15 memoriam AO^bB semperum] HPV, semper uim L, superum X, semper eum YZ, semper AOB accideret B, acciderint O uualamer L, uualamir OB, ualamir X, ualemir A, uelamir Y 16 habitum] XY, abitum A, ambitum OB, obitum HPVL uirilem om. XYZ consubrino] HPV, consobrino LAOBXY uualandalarico X, uandaliario Y 17 superius] iam A beremud LO, berimund BXYZ, berismut A hostrogotharum L, ostrogothorum X 18 dominium LABXY ad om. B uuisigothorum XY fuisset] fuisse O gente] HPV L, gentem AXY, om. OB 19 uet. ortus est L uedericus uederici O, uedericus uederico B, uetericus ueterico XYZ, uetericus cui A natus est fil. A euthericus O, eotharicus X, ectharicus Z, atharicus Y, eutericus A iunctus O 20 amalaesuenthae O, amalesuenthae X, amalasuenthae A theodoric-] HP, theodoric- VLAOBXY plerumque amalorum] amalo O stirpem iam diuisam ABXY

1) cf. *Cassiodorius supra p. 76*: enituit Vnimundus forma.

2) cf. *Cassiodorius supra p. 76*: enituit Thorismut castitate.

3) c. 33, 174.

Athalaricum et Mathesuentam. sed quia Athalaricus in annis puerilibus defunctus est, XLVIII Mathesuenta Constantinopolim allata de secundo viro, id est Germano fratruale Iustianiani imperatoris, genuit postumum filium, quem nominavit Germanum.

Sed nobis, ut ordo, quem coepimus, decurrat, ad Vandalarii sobulem, quae trino 252
5 flore pululabat, redeundum est. hic enim Vandalarius, fratruelis Hermanarici et supra scripti Thorismudi consubrinus, tribus editis liberis in gente Amala gloriatus est, id est Valamir Thiudimir Vidimir. ex quibus per successione parentum Valamir in regno 253
conscendit adhuc Hunnis eos inter alias gentes generaliter optinentibus. eratque tunc in tribus his germanis contemplatio grata, quando mirabilis Thiudimer pro fratris Va-
10 lamir militabat imperio, Valamir vero pro altero iubebat ornando¹⁾, Vidimer servire fratribus aestimabat. sic eis mutua affectione se tuentibus nulli paenitus deerat regnum, quod utrique in sua pace tenebant. ita tamen, ut saepe dictum est, imperabant, ut ipsi Attilae Hunnorum regis imperio deservirent: quibus nec contra parentes Vese-
15 gothas licuisset recusare certamen, sed necessitas domini, etiam parricidium si iubet, implendum est. nec aliter ab Hunnorum dominio divelli potuit gens aliqua Scythica, nisi optata cunctis nationibus in commune et Romanis mors Attilae proveniret, quae tam fuit vilis. ut vita mirabilis.

Qui, ut Priscus istoricus refert, exitus sui tempore puellam Ildico nomine decoram XLIX 254
valde sibi in matrimonio post innumerabiles uxores, ut mos erat gentis illius, socians
20 eiusque in nuptiis hilaritate nimia resolutus, vino somnoque gravatus resupinus iaceret, redundans sanguis, qui ei solite de naribus effluebat, dum consuetis meatibus impeditur, itinere ferali faucibus illapsus extinxit. ita glorioso per bella regi temulentia pudendos exitos dedit. sequenti vero luce cum magna pars diei fuisset exempta, ministri regii triste aliquid suspicantes post clamores maximos fores effringunt inveniunt-

HPVLAOBXY(YZ). Paulus h. R. 14, 13 (a 18 Qui).

1 athlaricum XYZ, atalaricum A mathesuentam] AOB, mathesuentam H, maathesuentam PV, matheuentam XY, maathesuentam L athlaricus XYZ, athlaricus O, atalaricus A 2 maathesuenta
HPVLAB, mathesuentam X, mathasuentam Y, mathesuentam O allata] inlata B, inlatam O uiro
om. OB germono L 3 postumum L, postulum O 4 cepimus A, cupimus OB uuan-
dalarium LOX, uadalarii B, uandilarii Y sobulem] HPV, sobulem LAOBXY 5 pululabat] HPV,
pollulabat O, pullulabat rel. hic] hin V etenim OBXY, igitur A uandalarius X, uadalari-
ricus B, uandilarius Y ermanarici LOBZ et om. OB superscripti OB 6 thorsimundi
LAOBXY 7 ualampir LB uterque fere semper, ualampir A plerumque (raro ualampir) theodimir OB,
theodimir XYZ, theodimir A uuidimir LOB, uidimir A semper, uuidimir Y successione] HPV,
successionem LAOBXY ualampir om. O regnum LAOB, regno (regni YZ) successione XYZ
8 hunni O tunc] nuno B 9 his tribus L theodimir X, theodimir YZ, theodimir AOB
10 iubatur nando O, iubet ornando B: fortasse scr. iuuabat ornando uuidimer L, uuidimir B, uidimir
XZ, uuidimir Y 11 aestimabatur A eis] eiis L, eius XZ se tuentibus] seruiantibus A
nulli paenitus om. XYZ 12 quod] quam XYZ pace sua A tenebat O saepe] sae P
imperavit OB 13 ipse OB regi L imperio om. L deseruiret OB ne B ue-
sogothas L, uuisigothos X 14 licuisset] licuit XY si paric. OB iubeat XY, iubent Z
15 implenda B domino O aliqua om. A 16 prouenerit O, peruenerit B 17 uilis fuit
OBY 18 storicus PVL, historicus OBXY refret O exitus sui] XYZ, exitu sui VL, exitii
sui HP, dum exitii sui A, extinctionis sui (suae B) OB tempus B hildico VA, heldico XYZ:
Ildico Paulus 14 [15], 9 nomina O 19 matr.] matrimonium OB, matrimonio copulauit L innu-
meras L 20 helaritate PV, ellaritate O iaceret] iacebat OB 21 redundansque B efflue-
bat] PVLAOXY, affluebat HB consuetis] in cons. A 22 illapsus ext.] XY, inlapsus (eum ins. B)
ext. OB, elapsus ext. HPVLA per om. O 23 pudendos exitus AXYZ, pudendus exitus O, pu-
dendum exitum B excepta B^a 24 regii] regni O

1) cf. Cassiodorus supra p. 76: enituit Vualamer fide, Theudimer pietate.

XLIX que Attilae sine ullo vulnere necem sanguinis effusione peractam puellamque demisso
 255 vultu sub velamine lacrimantem. tunc, ut gentis illius mos est, crinium parte truncata
 informes facies cavis turpavere vulneribus, ut proliator eximius non femineis lamen-
 tationibus et lacrimis, sed sanguine lugeretur virile. de quo id accessit mirabile, ut
 Marciano principi Orientis de tam feroci hoste sollicito in somnis divinitas adsistens 5
 arcum Attilae in eadem nocte fractum ostenderet, quasi quod gens ipsa eo telo mul-
 tum praesumat. hoc Priscus istoricus vera se dicit adtestatione probare. nam in tan-
 tum magnis imperiis Attila terribilis habitus est, ut eius mortem in locum muneris
 256 superna regnantibus indicarent. cuius manes quibus a sua gente honoratae sunt, pauca
 de multis dicere non omittamus. in mediis si quidem campis et intra tenturia sirica 10
 cadavere conlocato spectaculum admirandum et sollemniter exhibetur. nam de tota
 gente Hunnorum lectissimi equites in eo loco, quo erat positus, in modum circensium
 257 cursibus ambientes, facta eius cantu funereo tali ordine referebant. 'praecipuus Hun-
 'norum rex Attila, patre genitus Mundzucō, fortissimarum gentium dominus, qui inau-
 'dita ante se potentia solus Scythica et Germanica regna possedit nec non utraque 15
 'Romani urbis imperia captis civitatibus terruit et, ne praedae reliqua subderentur,
 'placatus praecibus annum vectigal accepit¹⁾: cumque haec omnia proventu felicitatis
 'egerit, non vulnere hostium, non fraude suorum, sed gente incolume inter gaudia
 'laetus sine sensu doloris occubuit. quis ergo hunc exitum putet, quem nullus aesti-
 258 'mat vindicandum?' postquam talibus lamentis est defletus, stravam super tumulum 20
 eius quam appellant ipsi ingenti commensatione concelebrant, et contraria invicem sibi
 copulantes luctu funereo mixto gaudio explicabant, noctuque secreto cadaver terra re-
 conditum copercula primum auro, secundum argento, tertium ferri rigore communiunt,
 significantes tali argumento potentissimo regi omnia convenisse: ferrum, quod gentes
 edomuit. aurum et argentum, quod ornatum rei publicae utriusque acceperit. addunt 25

HPVLAOBX(YZ). Paulus l. c. (ad 7 praesumat).

1 ullo om. OB	vulnere] sanguine L ^a	effusionem L	dimisso BX, dimisso O	2 illi
genti OBXYZ	crinium P	partem O	3 cauiēs O	turpauere] POBX, turpauerunt Y,
turbauere HVLA	fimineis O, femineis B, om. L	4 uirile] HPV L,	uirili AOBXY	quo id]
quod id O, quod P ^a	5 feroce OB	6 noctem PV	multo O, multa BXY	7 praesume-
bat A	istoricus PVL, historicus OXY	8 att. terribilis] terr. att. B, att. cerribilis O	habitus	
(abitus O) est] est habitus V	9 indicaret L	quibus] q. modis B	honorati sunt BX, honorati	
sint A, honoratus est Y	10 obmittamus L, mittamus O	tenturia] HP, tentoria rel.	sirica]	
HPVL, serica AOBXY	11 sollemniter] sollemne B ^b , solenne XZ, sollempne Y	de om. L		
12 lectissimi V, lictissimi O, electissimi B	quo erat positus] ubi p. e. A	circensium curribus O		
13 tali ordine referebant om. L	precipius O	14 mundzucō] HPVLA, mundzucō B, manducō (vel		
mandiucō) O, mundzoco Y, munzoco X, muzocco Z	fortissimorum O	16 romani urbis] HPV, ro-		
romani orbis AXYZ, romanae urbis L, romane urbes O, urbis romanae B	captis om. B	reliquae A		
18 gerit OB	gente] in gente H	incolume] HPVOB, incolomae L, incolumi AXY	19 exitum	
putet] dicat exitum OB	aestimēt A ^b	20 str. s. t. eius om. OB	21 quem X	i. com-
missionem O, ingentem commensationem L	concelebrant] caelebrant B	sibi inu. A	22 luc-	
tum funereum LOBXY	mixta gaudia A	explicabant] OBXY, caelebrabant HPV L, celebrabant A		
terra] et terra B ^a , est terra B ^b	23 copercula] XYZ, cuius fercula HPVLAOB	secundum argentum		
tertium L, secundo argento tertio OBXY	feri O	rgore V ^a	communiunt O, muniunt A	
24 talia argumenta XYZ	regi] regni O	omnia om. XYZ	conuenire A	quod] quo
OBXY	25 quo XYZ	puplice O	utriusque B ^a	adduntur O

1) cf. Priscus fr. 3 p. 90 Muell.: οὐδενὶ τῶν πάποτε τῆς Σκυθικῆς ἢ καὶ ἐτέρας ἀρξάντων γῆς τοσαῦτα ἐν ὀλίγῳ καταπεπράχθαι, ὥστε καὶ τῶν ἐν τῇ ἀκεανῶ νήσων ἀργεῖν καὶ πρὸς πάσῃ τῇ Σκυθικῇ καὶ Ῥω-μαίους ἔχειν ἐς φόρου ἀπαγωγῆν.

arma hostium caedibus acquisita, faleras vario gemmarum fulgore praetiosas et di- XLIX
 versi generis insignia, quibus colitur aulicum decus. et, ut tantis divitiis humana
 curiositas arceretur, operi deputatos detestabili mercede trucidarunt, emerisque momen-
 tanea mors sepelientibus cum sepulto.

5 Talibus peractis, ut solent animi iuvenum ambitu potentiae concitari, inter succes- L 259
 sores Attilae de regno orta contentio est, et dum inconsulti imperare cupiunt cuncti,
 omnes simul imperium perdiderunt. sic frequenter regna gravat copia quam inopia
 successorum. nam filii Attilae, quorum per licentiam libidinis pene populus fuit, gen-
 tes sibi dividi aequa sorte poscebant, ut ad instar familiae bellicosi reges cum populis
 10 mitterentur in sortem. quod ut Gepidarum rex conperit Ardarichus, indignatus de tot 260
 gentibus velut vilissimorum mancipiorum condicione tractari, contra filios Attilae
 primus insurgit inlatumque serviendi pudore secuta felicitate deterisit, nec solum suam
 gentem, sed et ceteras qui pariter praemebantur sua discessione absolvit, quia facile
 omnes adpetunt, quod pro cunctorum utilitate temptatur. in mutuam igitur armantur
 15 exitium bellumque committitur in Pannonia iuxta flumen, cui nomen est Nedao. illic 261
 concursus factus est gentium variarum, quas Attila in sua tenuerat dicione. dividuntur
 regna cum populis, fiuntque ex uno corpore membra diversa, nec quae unius passioni
 conpaterentur, sed quae exciso capite in invicem insanirent; quae numquam contra se
 pares invenerant, nisi ipsi mutuis se vulneribus sauciantes se ipsos discerperent for-
 20 tissimae nationes. nam ibi admirandum reor fuisse spectaculum, ubi cernere erat
 contis pugnantem Gothum, ense furentem Gepida, in vulnere suo Rugum tela frangen-
 tem, Suavum pede, Hunnum sagitta praesumere, Alanum gravi, Herulum levi armatura
 aciem strui. post multos ergo gravesque conflictos favit Gepidis inopinata victoria. 262
 nam xxx fere milia tam Hunnorum quam aliarum gentium, quae Hunnis ferebant auxi-
 25 lium, Ardarici gladius conspiratioque peremit. in quo proelio filius Attilae maior natu
 nomine Ellac occiditur, quem tantum parens super ceteros amasse perhibebatur, ut
 eum cunctis diversisque liberis suis in regno preferret; sed non fuit vota patris fortuna
 consentiens. nam post multas hostium cedes sic viriliter eum constat peremptum, ut
 tam gloriosum superstis pater optasset interitum. reliqui vero germani eius eo occiso 263

H P V L (deficit 21 in pugnantem) A O B X (Y Z).

1 adquesita *O* faleras *B^a* vario] *VLOBXY*, varium *HP*, variarum *A* 2 aulicum] ali-
 quod *OB* et ut tantis] ut tot et tantis *OB* 3 trucidant *L* emerisque *B* momentaneo *B*
 5 solunt (?) *O^a* 6 de regno orto *P*, orta de regno *L* contentio] *LAOBXY*, contio *HPV* in-
 consulte *A* cuncti *om. A* 7 omne *XZ* frequencius *A* copia] plus copia *B* 8 att.
 filii *A* libidinis] libinis *O*, *om. L^a* 9 aequa] etiam *XYZ* poscebat *B^a* instar] instar *O*
 belligosi *O* regis *OB* cum pop. *om. L* 10 mitarentur *O* quod ut] quodum *O*, quod
 dum *B* conperit] coperit *X*, ceperit *O* ardaricus *LAOB* de tot g. ind. *OB* 11 conditio-
 nem *L* 12 insurget *O* inlatuque *P*, inlatoque *B* servienti *P* pudore] *HPVOB*, pудо-
 rem *LAXY* secuta] sicut a *OB* deterisit] discessit *OB* solum sua gente *O*, solam suam gen-
 tem *B*, suam solum gentem *A* 13 qui] quae *AOBXY* discessione *O* quia] quam *OB*
 14 quod] qui *OB*, quae *A* temptantur *AOB* 15 bellique *A* nedao] *HPVLAXYZ*, netao *OB^b*,
 neteo *B^a* 17 populus *L* fiuntque] fiunt *A* nec] non *A* passioni] compassioni *A*
 18 conparentur *O* quae] quem *O* in *om. LAXY* insaniant *O* 19 parem *L* ipse
PLA se *om. XY* sauciantur *L* ipsas *BXY* discerpent *O* 20 admirandum *om. OB*
 21 cunctis *OB* ense] ens *O* gepida] *HPVO*, gepidam *ABXY* suo rugum] suorucum *O*, suo-
 rum cuncta *B* 22 sueuum *A* pedem *AOXYZ* sagittam *XYZ* halanum *XYZ* eru-
 lum *OB* 23 strui] struere *A*, instrui *O*, instruere *B* grauisque *O* conflictos] *HPV*, conflictus
AOBXY fauet *X* gepidos *A* 24 unorum *A* ferebat *OB* 25 conspiratioque] *XYZ*,
 conspiratioque *HPVA*, conspiratorumque *OB* natu] nat *A* 26 elac *O*, hellac *A* parens] pater
OB ceteros] *HP*, ceteros *rel.* perhibebetur (sic) *B^b* 27 liberis] filii *OB* uoto *OBXY*,
 uotis *A* 28 eum *om. A* 29 superstis] *O*, suprestis *HP*, supraestis *V*, superstitem *A*, superstes *rel.*
 optassit *O*

- L fugantur iuxta litus Pontici maris, ubi prius Gothos sedisse descripsimus. cesserunt itaque Hunni, quibus cedere putabatur universitas. adeo discidium pernicioza res est, ut divisi corruerent, qui adunatis viribus territabant. haec causa Ardarici regis Gepidarum felix affuit diversis nationibus, qui Hunnorum regimini inviti famulabantur, eorumque diu maestissimos animos ad helaritatem libertatis votivam erexit; venientesque multi per legatos suos ad solum Romanum et a principe tunc Marciano gratissime suscepti distributas sedes, quas incolerent, acceperunt.
- 264 Nam Gepidi Hunnorum sibi sedes viribus vindicantes totius Daciae fines velut victores potiti nihil aliud a Romano imperio, nisi pacem et annua sollemnia, ut strenui viri, amica pactione postulaverunt. quod et libens tunc annuit imperator et usque nunc consuetum donum gens ipsa a Romano suscipit principe. Gothi vero cernentes Gepidas Hunnorum sedes sibi defendere Hunnorumque populum suis antiquis sedibus occupare. maluerunt a Romano regno terras petere quam cum discrimine suo invadere alienas, accipientesque Pannoniam, quae in longo porrecta planitiae habet ab oriente Moesiam superiorem, a meridie Dalmatiam, ab occasu Noricum, a septentrione Danubium. ornata patria civitatibus plurimis, quarum prima Syrmis, extrema Vindomina.
- 265 Sauromatae vero quos Sarmatas dicimus et Cemandri et quidam ex Hunnis parte Illyrici ad Castramartenam urbem sedes sibi datas coluerunt. ex quo genere fuit Blivila dux Pentapolitanus eiusque germanus Froila et nostri temporis Bessa patricius. Scyri vero et Sadagarii et certi Alanorum cum duce suo nomine Candac Scythiam minorem inferioremque Moesiam acceperunt. cuius Candacis Alanoviamuthis patris mei genitor Paria, id est meus avus, notarius, quousque Candac ipse viveret, fuit, eiusque germanae filio Gunthicis, qui et Baza dicebatur, mag. mil., filio Andages filii Andele de prosapia Amalorum descendente, ego item quamvis agramatus Iordannis ante conversionem meam notarius fui. Rugi vero aliaeque nationes nonnullae Bizzim et Ar-

HPVAOBX(YZ).

1 ceperunt A^a 2 discium V 3 corruerint OB adunati B, adunata O 4 quae hunorum regimini (-ne X) inuitae AXYZ 5 mestissimus animus O helaritatem] HP, elaritatem V, eleritatem O, hilaritatem ABXYZ uotivae XYZ 6 legatus O^a principem O tunc om. XYZ 7 quasi P acciperunt O 8 gepidi] HPVO, gepidae ABXY fines] finibus A, om. XYZ 9 nil A strinui O 10 pacione A, pactione OB 11 consuetum donum] consuetudo est nam OB suscipit] HAXY, suscipet P, suscepit VOB gothi . . . 14 accipientes in litura B gepidas V 12 sibi sedes A suas antiquas sedes AB 13 quam om. O inuaderent XY 14 que om. B pannonias O longo] HPV, logo O, longa AB, longa XYZ planiciem XYZ moesiama superioram O^a 15 moricum A 16 syrmis] HPVXY, sirnis AOB vindomina] uendomina XYZ: scr. Vindouona s. Vindobona 17 sarmatis O diximus OB ex] et O parte] in parte B, partem AXYZ 18 ad om. O castra, castram A] martenam urbem] castra martenana OB, castrum arcenam (arcennam Y) in urbem XYZ: Κάστρα Μάρτις apud Hieroclem p. 655 quo genere] quo gente O, qua gente B 19 bliuila] bliuialas OB, bliuillorum XYZ pentapolitanus O proila PA, froilas OB, ferolla XYZ bessa] lessa O, besca XZ, basea Y 20 scyri] HPXY, sciri VAOB uero] autem XY sadagarii A, satagarii B, s*****rii (sagagarii O², O¹, sadacarii XY certi] ceteri BXY candach Y, candaci Z, candax B scythicam A 21 moesiama O acciperunt O alanouiamuthis] HP^bVO, alanouiamuthis P^aXYZ. alanouiamuthis B, alanouiamocthis A mei patris B 22 paria id est meus] patria id est meus XYZ, parialdemeus OB candax OB 23 que om. A filius B gunthigis PVAOB, guntigis XY mag^m ml HPV, magister militum AOB, mag^m ml X, om. YZ, hic in spatio vacuo filio] filius B, om. H andages OB 24 andele] HPV, andale O, andalae B, andelem XYZ, andales A molorum O descendentem O, descendens B, descendens A agramatus] HPV, agrammatos OBXY, agrammatos A iordannis] HP, iordanis VAXYZ, iornandis OB 25 conuersationem V meam om. A rugi] regi O nonn. nat. A bizzim] bizzi A, biozim OB: intellegitur Bizye oppidum Thraciae non longe a Constantinopoli arcadiopolim] archadiopolim A, arcadiopolim X^a, asschadiopolim O, asscandiopolim B: intellegitur Arcadiopolis, olim Bergula, oppidum Bizye vicinum

cadiopolim ut incolerent, petiverunt. Hernac quoque iunior Attilae filius cum suis in L extrema minoris Scythiae sedes delegit. Emnetzur et Vltzindur consanguinei eius in Dacia ripense Vto et Hisco Almoque potiti sunt, multique Hunnorum passim prouentes tunc se in Romania dediderunt, e quibus nunc usque Sacromontisi et Fossatisii 5 dicuntur. erant si quidem et alii Gothi, qui dicuntur minores, populus immensus, cum LI 267 suo pontifice ipsoque primate Vulfila, qui eis dicitur et litteras instituisse¹⁾. hodieque sunt in Moesia regionem incolentes Nicopolitanam ad pedes Emimonti gens multa, sed paupera et inbellis nihilque habundans nisi armenta diversi generis pecorum et pascua silvaque lignarum; parum tritici citerarumque specierum terras fecundas. vineas vero 10 nec, si sunt alibi, certi eorum cognoscent ex vicina loca sibi vinum negotiantes; nam lacte aluntur plerique.

Ergo, ut ad gentem, unde agimus, revertamur, id est Ostrogotharum, qui in Pan- LII 268 nonia sub rege Valamir eiusque germani Thiudimer et Videmir morabantur, quamvis divisa loca, consilia tamen unita (nam Valamer inter Scarniungam et Aqua nigra fluvios, Thiudimer iuxta lacum Pelsois, Videmir inter utrosque manebant), contigit ergo, 15 ut Attilae fili contra Gothos quasi desertores dominationis suae, velut fugacia mancipia requirentes, venirent ignarisque aliis fratribus super Valamer solum inruerent. quos 269 tamen ille quamvis cum paucis excepit diuque fatigatis ita prostravit, ut vix pars aliqua hostium remaneret. quae in fuga versa eas partes Scythiae peteret, quas Danabri 20 amnis fluenta praetermeant, quam lingua sua Hunni Var appellant. eo namque tempore ad fratris Thiudimeri gaudii nuntium direxit, sed eo mox die nuntius veniens

HPVAOBX (YZ). Rav. 4, 19 p. 218 ad v. 15: in Pannonia est lacus maximus qui dicitur Pelsois. Paulus h. R. 15, 11 (12 Ergo — 18 prostravit). 15, 12 seq. (a 20 eo).

1 petierunt O hernac] hermac XY: Ἡρνάχ apud Priscum fr. 36 p. 107 Muell. attilae] a. regis O (non B) 2 extremo B, extremas X, extremis AY minores O emnetzur] H, emnedzur PV, emnezur Y, emmedzur A, emmezur X, zinnezur Z, emnedzar O, emnedzar B ultzindur] HP^bVAX^bY, ultzidur X^a, ultzindur Z, ultz*^adur P^a, uzindur OB consanguinei] ABXY, cumsanguinei O, consannei HPV 3 uto et husco almoque YZ, uto et isco almusqui O, uto et iscalmus qui ea B, ut dethisco almoque A: intelleguntur Vitus Oecus Almus tres affluentes Danuvii vel potius eiusdem nominis oppida ad ostia illa tria sita, quamquam Vti castelli praeterea mentio non reperitur 4 tunc se in r. (romaniam ABY) dediderunt (sic HPAY, dederunt VOB) om. X (habent YZ) e] et O usque om. A sacromontisii O fossatisii] fosatisii B, fotasii O 6 eis] eisdem A 7 regione AOB ad] ut XZ (non Y) emimonti] P, ei monti H, emi montis VX, hemi montis AYZ, enim montis OB sed] sedet B 8 pauper ABX^b nihilque habundans] quae non habundat B, nulloque abundans A armento B, armentis A diuersis HPV pascuis A 9 siluamque O lignarum] HPVO, lignorum ABXY parum] p. habens B citerarumque] HP, ceterarumque VYZ, ceterorumque X, ceterarum AB, ceterorum O terras fecundas] terra fecunda A, in terras fecundas O, est terra secunda B 10 certi eorum] certe A cognoscent P, cognoscunt A vicinis locis (locis om. A^a) ABXY nam om. A 11 l. aluntur pl.] pl. l. utuntur A 12 agimus] agitur OB reuertamus B id est] idem O ostrogothorum X 13 ualamir O germani] HPV, germanis OBXY, germano A theudimer X, theudimir YZ, theodemir AOB et uuidemir O, et uuidimir B, et uidemir X, et uidimir Z, et uindimir Y, om. HPVA 14 diuisi loco A consilio AXYZ unita] uniti A, habuerunt unita B ualamir A scarniungam HPV aquam nigram OB, aquae nigrae XYZ 15 theudemir X, theudimir Y, teudemir A, theodemir OB lacum] locum A^a, loca XYZ pelsodis B, pelsoif X uidemir A manebat AOBXY 16 dominationi P fuca- cia HPV, fugatia O mancipia] mantia O 17 ignaresque O ualamir AXY, ualamir B inruerint O 18 fatigatos AB 19 fugam ABXY conuersa A peterent OB danabri] H, danubri PVO, danubii AB, danapri XYZ 20 amnes P quam] que O, quem AXYZ eo namque] eoque OB 21 ad] cum ad B fratres thiudimeri P, fratres theodemeris O, fratrem theodemerem B, fratres (om. th.) A, theudimeri (om. fr.) X, theudimiris (om. fr.) Y: Thiodimer Paulus gaudii] gaudia OXYZ n. direxit sed] n. direxisset OB, cum nuntium direxisset XY eo] e O, et A

1) cf. Socrates hist. eccl. 4, 33: Οὐλαφίλας ὁ τῶν Γότθων ἐπίσκοπος γράμματα ἐπέστρεψε Γοτθικά.

- LII feliciorum in domo Thiudimer reperit gaudium. ipso si quidem die Theodoricus eius filius, quamvis de Erelieva concubina, bonae tamen spei puerulus natus erat. 270 post tempus ergo non multum rex Valamir eiusque germani Thiudemir et Vidimir, consueta dum tardarent dona a principe Marciano, quae ad instar strenuae acciperent et pacis foedera custodirent, missa legatione ad imperatorem vident Theodericum Tri- 5 arii filium, et hunc genere Gothico, alia tamen stirpe, non Amala procreatum, omnino florentem cum suis, Romanorumque amicitii iunctum et annua sollemnia consequen- 271 tem, et se tantum despici. ilico furore commoti arma arripiunt et Illyricum pene totum discurrerent in praeda devastant. sed statim imperator animo mutato ad pristinam recurrit amicitiam missaque legatione tam praeterita cum instantibus munera tribuit 10 quam etiam de futuro sine aliqua controversia tribuere compromittit, pacisque obsidem ab eis, quem supra rettulimus, Theodericum, infantulum Thiudimeris accipit; qui iam septem annorum incrementa conscendens octavum intraverat annum. quem dum pater cunctatur dare, patruus Valamir extitit supplicator tantum, ut pax firma inter Romanos Gothosque maneret. datus igitur Theodoricus obses a Gothis duciturque ad 15 urbem Constantinopolitanam Leoni principi, et, quia puerulos elegans erat, meruit gratiam imperialem habere.
- LIII 272 Postquam ergo firma pax Gothorum cum Romanis effecta est, videntes Gothi non sibi sufficere ea quae ab imperatore acciperent simulque solitam cupientes ostentare virtutem, coeperunt vicinas gentes circumcirca praedari, primum contra Sadagis, qui 20 interiorum Pannoniam possidebant, arma moventes. quod ubi rex Hunnorum Dintzic filius Attilae cognovisset, collectis secum qui adhuc videbantur quamvis pauci eius tamen sub imperio remansisse Vltzinzures, Angisciros, Bittugures, Bardores, venientesque ad Basianam Pannoniae civitatem eamque circumvallans fines eius coepit praedare. 273 quod conperto Gothi ibi, ubi erant, expeditionemque solventes, quam contra Sadagis collegerant, in Hunnos convertunt et sic eos suis a finibus inglorios pepulerunt, ut iam ex illo tempore qui remanserunt Hunni et usque actenus Gothorum arma formident.

H P V A O B X (Y Z). Paulus l. c. (ad 15 maneret).

1 feliciorum] feliciorum *ABXY* theodemeris *OB*, theudimeri *X*, theudimeris *Y*, teodemir *A* ipsi
A theodoricus] *H* (plerumque) *P* (plerumque), t(h)eodericus *VAOB*(plerumque)*XY* 2 erelieva] heri-
 lieva *X*, herili sua *Y*: Arileva *Paulus* 15 [16], 14, Erelieva *Anon. Vales. 58* puerulus] *HP*, puerulus
VAOBXY erat] est *A* 3 ergo *om. A* uualamer *B* theodimer *O*, theodemer *B*, theudi-
 mer *X*, theudimir *Y*, theudemer *Z*, teudemir *A* uuidimer *OB*, uidimer *XZ*, uindimir *Y*, uidimir *A*
 4 dona a (a *om. O*) pr.] a pr. d. *A* strenuae] *HPVAXY*, strinuae *O*, strennuae *B* acciperent *P*,
 acciperent *O*, gentes acciperent *B* 5 et pacis] ut paucis *B^a*, ut pacis *B^b* custodierent *P* li-
 gatione *O* 6 hunc] gunc *O*, huno *A* gothorum *X* 7 cum] con *O* 8 ilico] illo *A*
 furori *V* corripiunt *A* hirillicum *A* totam *A* 9 praedam *OB* commutato *A*
 10 recurrit *O* 11 sine] in sine *P^a* controuersia *H*, controuarsia *O* 12 eis] eo *A* the-
 dericum *V^a* infantulum *O* theudimeris *Y*, theodemeris *OB*, theodemiris *A*, theodemi *X*, theudi-
 meri *Z* accipit] *AY*, accipit *B*, accipiunt *HPVOXZ* 13 conscendens *O* 14 cunctaretur dare
A, cunctatur daret *O*, cunctatus daret *B* uualamer *OB* 15 datur *XY* thedericus *V*, theode-
 ricus *O* obses a gothis] obses *A*, obsessa gothos *O* que *om. AB* ad urbem const. (constan-
 tinopolitanam *P*) constantinopolim *A* 16 principem *O* puerulos] *HPVO^a*, puerulus *O^b*, puerulus
ABXY eligans *O* 19 sibi *om. A* acciperent *P*, acciperint *O*, acceperant *XY*, acceperunt *A*
 simulque solitam] *HPVAXYZ*, solatia simulque *OB* 20 predare *O* primo *OB* satagis *O*, sa-
 tagas *B*, sadages *XZ*, sagades *Y*, sadares *A* 21 possedebant *O* dindzic *X*, dindzich *YZ*, dinzio
OB: Δέγγιζιχ *apud Priscum fr. 36. 38 p. 107. 108 Muell.* 23 ultzinzures] *HPVX^bYZ*, ultzinzures *X^a*,
 ulzinzures *A*, ulzingures *O*, ultzingures *B* angisciros *B* bittugores *OB*, burtugores *A* bar-
 dares *A* uenientesque] uenientes *O*, ueniensque *AX*, ueniens *B* 24 basianam pann.] *HPVXYZ*,
 bassianam pannoniae (-niam *O^a*) *OB*, pann. basianam *A* praedari *ABX* 25 quo *ABXY* ibi
om. AOB sadages *AXZ*, sagades *Y*, satagas *B* 26 colligerant *O*, collegerunt *B* a suis *A*
 ingloriosos *A* 27 illo] ill (*sic*) *O* formidarent *XY*

quiescente vero tandem Hunnorum gente a Gothis Hunimundus Suavorum dux dum ad LIII
 depraedandas Dalmatias transit, armenta Gothorum in campis errantia depraedavit,
 quia Dalmatia Suaviae vicina erat nec a Pannonios fines multum distabat, praesertim
 ubi tunc Gothi residebant. quid plurimum? Hunimundus cum Suavis vastatis Dal- 274
 5 matiis ad sua revertens, Thiudimer germanus Valameris regis Gothorum non tantum
 iacturam armentorum dolens quantum metuens, ne Suavi, si inpune hoc lucrarentur,
 ad maiorem licentiam prosilirent, sic vigilavit in eorum transitu, ut intempesta nocte
 dormientes invaderet ad lacum Pelsodis consertoque inopinato proelio ita eos oppressit,
 ut etiam ipsum regem Hunimundum captum omnem exercitum eius, qui gladio evadis-
 10 sent, Gothorum subderet servituti. et dum multum esset amator misericordiae, facta
 ultione veniam condonavit reconciliatusque cum Suavis eundem, quem ceperat, adop-
 tans sibi filium, remisit cum suis in Suavia. sed ille inmemor paternae gratiae post 275
 aliquod tempus conceptum dolum parturiens Scirorumque gente incitans, qui tunc super
 Danubium consedebant et cum Gothis pacifice morabantur, quatenus scissi ab eorum
 15 foedere secumque iuncti in arma prosilirent gentemque Gothorum invaderent. tunc
 Gothis nihil mali sperantibus, praesertim de utrisque amicis vicinis confisi, bellum
 exurgit ex inproviso coactique necessitate ad arma confugiunt solitoque certamine arrepto
 se suaque iniuria ulciscuntur. in eo si quidem proelio rex eorum Valamir dum equo 276
 insidens ad cohortandos suos ante aciem curreret, proturbatus equus corruit sessorem-
 20 que suum deiecit, qui mox inimicorum lanceis confossus interemptus est¹⁾. Gothi vero
 tam regis sui mortem quam suam iniuriam a rebellionibus exigentes ita sunt proliati,
 ut pene de gente Scirorum nisi qui nomen ipsud ferrent, et hi cum dedecore, non
 remansissent: sic omnes extincti sunt.

Quorum exitio Suavorum reges Hunimundus et Halaricus vereti, in Gothos arma LIV 277
 25 moverunt freti auxilio Sarmatarum, qui cum Beuca et Babai regibus suis auxiliarii ei
 advenissent, ipsasque Scirorum reliquias quasi ad ultionem suam acrius pugnatos

HPVAOBX(YZ). Paulus h. R. 15, 12 (a 18 in eo).

1 gentem O hunimundus] HPV, hunnomundus **** O in extrema pagina, hunnimundus B, hu-
 nimundus AXY sueuorum A ad predandas AOBXY 2 depraedatur A 3 dalmatia sua-
 uiae] XY, dalmaci suaviae Z, dalmatias suaviae HPV, dalmatia suaevia A, dalmatis suavia OB uecina
 O a pannonios (appannonios P) fines] HPV, a pannoniis finibus AOBXYZ praese**** (praesertim
 V^b) V^a 4 resedebant VO hun(n)imundo AB sueuis A 5 reuertente AB theodemir
 O, theodomer B, theudimer XZ, theudimir Y, theudemir A huualameris O, ualemir A 6 armo-
 rum A ne] nec O^a suavi (sueui A) si inpune (inpone O) h. l.] AOB, suavis inpune hoc luca-
 rentur HPV, suavi impune (imp. om. Y) hoc lucr. et XYZ 8 indaderet V 9 etiam] iam O ipso
 rege hun(n)imundo capto AB gladio euadissent] HPV, gladium euasissent (euasissent O) AOBXY
 11 sueuis A eodem O cooperat HV 12 suauiam OBXY, sueuiam A gradiae P
 13 que om. B gentem AOBXY incitavit B supra OB 14 consedebant] HPVO, consi-
 debant AB^bXY, considerabant B^a pacifice] HOB, pacifici PVAXYZ scisci O 15 secumque
 O iuncti in] iunctum A prosilirent] HPV, prosilirent AOBXY 16 de om. O confisi B
 17 exurgit] insurgit OBXY, surgit A ex om. XYZ certamen in arreptum O, certamen arreptum
 XYZ 18 suamque iniuriam AOBXY eorum om. XYZ uualamir O, uualamer B 19 adeo
 hort. B^a 20 deiecit O lanceis] AOBXY, lances HPV confessus O^a interemptus O
 21 a om. XZ (non Y) ita . . . 22 de gente om. XYZ sunt] sut V^a 22 ipsum ABXY
 hi] hic OB 23 sic o. extincti sunt] sic o. extin(c)xerunt OBXY, ita sunt o. extincti A 24 exitio]
 HPVAXYZ, exitium O, exitum B sueuorum A hunimundus V, hunnimundus B, hunimundus
 O uereti] HPVO, uereti ABXY 25 auxiliis armatarum B beuca OB auxiliarii ei]
 HPV, auxiliariis eius O, auxiliariis eorum B, auxiliariis XY, auxiliarii A 26 aduenissent] deuenissent
 OB ipsisque ac. reliquit XZ adulationem X pugnatos] HPVA, pugnaturus O, pugnaturus
 B, pugnaturis XYZ

1) Horum et sequentium epitomam dat Iordanes in Romanis c. 347.

- LIV accersientes cum Edica et Hunuulfo eorum primatibus habuerunt simul secum tam Gepidas quam ex gente Rugorum non parva solacia, ceterisque hinc inde collectis ingen-
 278 tem multitudinem adgregantes ad amnem Bolia in Pannoniis castra metati sunt. Gothi tunc Valamero defuncto ad fratrem eius Thiudimer confugerunt. qui quamvis dudum cum fratribus regnans, tamen auctioris potestatis insignia sumens, Vidimer fratre iunior
 5 niore accito et cum ipso curas belli partitus, coactus ad arma prosilivit; consertoque proelio superior pars invenitur Gothorum, adeo ut campus inimicorum corruentium cruore madefactus ut rubrum pelagus appareret armaque et cadavera in modum collium
 279 tumulata campum plus per decem milibus oppleverunt. quod Gothi cernentes, ineffabili exultatione laetantur, eo quod et regis sui Valameris sanguinem et suam iniuriam
 10 cum maxima inimicorum strage ulciscerentur. de vero innumeranda variaque multitudine hostium qui valuit evadere, perquam effugati vix ad sua inglorii pervenerunt.
- LV 280 Post certum vero tempus instanti hiemali frigore amnemque Danubii solite congelato — nam istiusmodi fluvius ille congelascit, ut in silicis modum pedestrem vehat exercitum plaustraque et traçulas vel quidquid vehiculi fuerit, nec cumbarum indigeat
 15 lintres — sic ergo eum gelatum Thiudimer Gothorum rex cernens pedestrem ducit exercitum emensoque Danubio Suavis inprovisus a tergo apparuit. nam regio illa Suavorum ab oriente Baibaros habet, ab occidente Francos, a meridie Burgundzones,
 281 a septentrione Thuringos. quibus Suavis tunc iuncti aderant etiam Alamanni ipsique Alpes erectos omnino regentes, unde nonnulla fluenta Danubium influunt nimio cum
 20 sonu vergentia. hic ergo taliterque munito loco rex Thiudimer hiemis tempore Gothorum ductavit exercitum, et tam Suavorum gente quam etiam Alamannorum, utrasque ad invicem foederatas, devicit, vastavit et pene subegit. inde quoque victor ad proprias sedes, id est Pannonias revertens Theodoricum filium suum, quem Constantino-
 25 polim obsidem dederat, a Leone imperatore remissum cum magnis muneribus gratanter
 282 exceptit. qui Theodoricus iam aduliscentiae annos contingens expleta pueritia, decem et

HPVAOBX (YZ). Paulus h. R. 15, 12 (ad 4 confugerunt).

1 accersientes A hunuulfo] hunulfo A, unulfo OB secum tam] secutam XZ (non Y)
 gepidas quam] gepidarum tam (sic) XYZ 2 ex gente] BXY, exigente O, gente HPV, et gentem A
 rucorum HPV ceterosque h. i. collectos (-tus O^a) O 3 amnem] abnen O bolia] boliam B,
 boliani O pannonis O 4 ualamiro OX, ualamiro B, ualamire A, uelamire Y theodemer OB,
 theodimer X, theudimir YZ, teudemir A 5 regnans] regnum XZ, regnum tenuisset Y auctioris]
 ABXY, auctoris HPV, actoris (ut vid.) O^a, altioris O^b insignia O sumen P uidimeri O,
 uuidimeri B, uidemir A iuniori B 6 et cum] cum et X, cum A coactus O prosilivit]
 HPOXY, prosiluit VAB 7 goth. inu. A ante corr. litura XVI fere litt. B 9 cumulata B
 plus per decem milibus] per decem milia XYZ, plus decem milibus AB 10 eo] ** V^a et om.
 AOB reges O sui] si O uallameris B, ualamiris A 11 maxima] maximo X,
 magna Y ulcisceretur O de uero innumerabili XY, de innumerabili uero A 12 ualuerunt
 AB perquam] perquamque A, om. OB sua] AOBXY, suam HPV inglororii HPV
 13 uero certum B hiemeali O amneque ABXY 14 ille congelascit] ita congelescit A, ita
 rigiscit O, ita rigescit B^b, ita gigescit B^a ut in] in in X, ut A ueh. ex. ped. (pedestres O) OB
 15 traçulas] triaculas OB, tragulas XY, trahulas A fuerit n. c. (cymb. Y, cimb. X) indigeat lintres
 (lintre B, lintribus A)] futres mediis omissis V 16 theodimir O, theodemer B, theudimir YZ, theudimer
 X, teudemir A rex goth. A ducit om. O 17 sueuis A a (e P) tergo app.] app. a tergo
 XY 18 sueuorum A balbaros] HPVXYZ, baiobaros (-rus O^a) OB, baioaros A burgundzones]
 HPVXY, burgundiones AOB^b, burgundines B^a 19 thlorincos (ut vid.) O, thoringos BY, toringos AX
 sueuis A iuncti] iniuncti XY etiam om. A alamanni] alemanni B, ademandi XYZ
 20 erectas AB, effectos XYZ danubium] HPVAXYZ, danubio OB 21 sonu] HPV, sona A^a, sono
 A^bOB, sonitu XYZ que om. B theodimir O, theodemer B, theudimer XZ, theudimir Y, teudemir
 A 22 sueuorum A gente] HPV, gentem AOBXY alamannorum] A, alemannorum B, alano-
 rum HPVXYZ utraque V^a 24 thodericum OB const.] in const. O 25 obsedem O
 remissum (demissum XZ, dimissum Y) cum magnis] rel. et O², remis***** O¹ 26 exceptit] ex-
 ceipiunt O, recepit XYZ

octo annos peragens, ascitis certis ex satellitibus patris et ex populo amatores sibi clien- LV
 tesque consocians, paene sex milia viros, cum quibus inconscio patre emenso Danubio
 super Babai Sarmatarum rege discurret, qui tunc de Camundo duce Romanorum victoria
 potitus superbiae tumore regnabat, eoque superveniens Theodoricus interemit familiaque
 5 et censu depraedans ad genitorem suum cum victoria repedavit. Singidunum dehinc
 civitatem, quam ipsi Sarmatae occupassent, invadens, non Romanis reddidit, sed suae
 subdidit dicioni.

Minuentibus deinde hinc inde vicinarum gentium spoliis coepit et Gothis victus LVI 283
 vestitusque deesse et hominibus, quibus dudum bella alimonia prestitissent, pax coepit
 10 esse contraria, omnesque cum magno clamore ad regem Thiudimer accedentes Gothi
 orant, quacumque parte vellit, tantum ductaret exercitum. qui accito germano missa-
 que sorte hortatus est, ut ille in parte Italiae, ubi tunc Glycerius regnabat imperator,
 ipse vero sicut fortior ad fortiorem regnum accederet Orientalem: quod et factum est.
 et mox Vidimer Italiae terras intravit, extremum fati munus reddens rebus excessit 284
 15 humanis, successorem relinquens Vidimer filium suumque synonymum. quem Glycerius
 imperator muneribus datis de Italia ad Gallias transtulit, quae a diversis circumcirca
 gentibus praemebantur, asserens vicinos ibi Vesegothas eorum parentes regnare. quid
 multum? Vidimer acceptis muneribus simulque mandata a Glycerio imperatore Gallias
 tendit seseque cum parentibus Vesegothis iungens unum corpus efficiunt, ut dudum
 20 fuerant, et sic Gallias Spaniasque tenentes suo iuri defendunt, ut nullus ibi alius
 prevaleret.

Thiudimer autem, frater senior, cum suis transit Saum annem Sarmatis militi- 285
 busque interminans bellum, si aliqui ei obstaret. quod illi verentes quiescunt, immo
 nec praevalent ad tantam multitudinem. videns Thiudimer undique sibi prospera pro-
 25 venire, Naissum primam urbem invadit Illyrici filioque suo Theodorico sociatis Astat
 et Invilia comitibus per castro Herculis transmisit Vlpiana. qui venientes tam eam 286
 quam Stobis mox in deditione accipiunt nonnullaque loca Illyrici inaccessibleia sibi

HPVAOBXY(Z). Paulus h. R. 15, 12 sq. (a 10 omnesque).

1 octavo (sic) decimo anno peragens O, octanum decimum annum (annos A) peragens AB ascitis]
 arcitis Z, accitis X, accersitis Y certis ex om. OB asellitibus O et om. OB 2 conso-
 ciauit B paene] H hic sex m.] ex m. O, uii A inconscio] in consilio XZ, inconsulto Y,
 inscio A 3 babai] ba O sarmatarum O regem ABXY 4 superuia P eoque] HPV,
 eumque AOBXY theodericos O familiamque et censum AOBXY 5 ientorem O singi-
 donum OB 6 occupassens O, occupauerant A reddidit P 7 subdidit] HPO, subdidit VABXY
 9 alimonia] HPVO, alimonia ABXY prestitissent P, prestitissens O 10 theodimir OB, theodi-
 mer X, theudimer Z, theudimir Y, theudemir A 11 orant] erant A^e uellit] HPV, uellet OBY,
 uelit A tantum om. OB 12 hortatus] orta O, hortata B est] que X partem ABX, pa-
 tem Y glycerius] glizerius A, cliterius O 13 sicut] seut O, ceu B fortiorem] fortius ABXY
 orientale BXY, id est orientale A quod] quidem O. quidem quod B 14 mox] mox ut XY uin-
 dimer XZ, uindimir Y, uidemir A terr. it. A terras intrauit] in litura O² 15 relinquens] r. regni
 OB^b uidemir PV, uidemir A, om. XYZ suum] sui XYZ que om. A, que synonymum om.
 OB glizerius A, clicerius O 16 italiae A^e a diuersis] aduersis OXY 17 gentibus om.
 XYZ praemebantur] HXY, praemebatur PV, premebatur AOB ibi] sibi AOB uuisigthos XY
 18 multum] multa OBY uindimer XZ, uindimir Y, uidemir A acceptas X^e mandatis ABXY
 a om. O 19 unum] unum cum eis B efficitur B ut dudum fuerant om. OB 20 hispa-
 niasque ABXY iure OBY ibi] sibi OB 22 theodemer OB, theudimer XZ, theudimir Y,
 teudemir A autem] au O, enim XY saum annem] HPVAOB, padum XYZ 23 que om. OB
 bellum om. XYZ aliquis AXY ei obstaret] optaret O, optarent B 24 theodemer OB, theodi-
 mer X, theudimer Z, theudimir Y, teudemir A 25 naissum OBYZ prima O inuadet O
 illyri H, illiricis XYZ sociatus B adstat OB, artat XYZ 26 inuilla] inuillam B, in uigilla
 XYZ comites B castro] HPV, castrum AOBXY hirculis O ulpianam ABXY 27 quam
 stobis] scripsi, quamestobis OXY, quammestobis HPV, quam mestoliis A, quam et opes B deditione]
 HPV, dedicationem O^e, deditonem AO^bBXY nonnullaque] HP, nonnullaque VAOBXY inaccessibleia O

- LVI primum tunc pervia faciunt. nam Eracleam et Larissam civitates Thessaliae primum
 praedas ereptas, dehinc ipsas iure bellico potiuntur. Thiudimer vero rex animadver-
 tens felicitatem suam quam etiam filii nec his tantum contentus, egrediens Naisitanam
 urbem paucis ad custodiam derelictis ipse Thessalonicam petiit, in qua Helarianus
 287 patricius a principe directus cum exercitu morabatur. qui dum videret vallo muniri 5
 Thessalonicam nec se eorum conatibus posse resistere, missa legatione ad Thiudimer
 regem muneribusque oblatis ab excidione eum urbis retorquet initoque foedere Ro-
 manus ductor cum Gothis loca eis iam sponte, quae incolerent, tradidit, id est Cerru,
 288 Pellas, Europa, Mediana, Petina, Bereu et alia quae Sium vocatur. ubi Gothi cum
 rege suo armis depositis composita pace quiescunt. nec diu post haec et rex Thi- 10
 dimer in civitate Cerras fatale egritudine occupatus vocatis Gothis Theodoricum filium
 regni sui designat heredem et ipse mox rebus humanis excessit.
- LVII 289 Theodorico vero gentis suae regem audiens ordinato imperator Zeno grate su-
 scepit eique evocaturia destinata ad se in urbe venire precepit, dignoque suscipiens 15
 honore inter proceres sui palatii collocavit. et post aliquod tempus ad ampliandum
 honorem eius in arma sibi eum filium adoptavit de suisque stipendiis triumphum in-
 urbe donavit, factusque consul ordinarius, quod summum bonum primumque in mundo
 decus edicatur¹⁾; nec tantum hoc, sed etiam et equestrem statuam ad famam tanti
 290 viri ante regiam palatii collocavit. inter haec ergo Theodoricus Zenonis imperio foedere
 sociatus, dum ipse in urbe omnibus bonis frueretur gentemque suam in Illyrico, ut 20

HPVAOBX(YZ). Rav. 4, 9 p. 197 ad v. 9: non longe a . . . Thessalonica sunt civitates id est Ceras Europa Mediana Petina (al. penna) Bireum Quaesium. Paulus l. c. Freulfus 2, 5, 18 (a 17 consul).

1 tunc pr. *OB* peruiam *O* eracleam] *AO*, eracliam *B*, aracleam *HV*, aradeam *P*, heracleam
XYZ ciuitatem tessaliae *O* 2 praedas ereptas] *H^bP^bV*, praeda**reptas *H^a*, ***** ereptas *P^a*,
 preda cepta *O*, praeda capta *B*, praedis ereptis *AXYZ* dehinc ipsis *XY*, *om. OB* patiuntur *A^a*
 theodimir *OB*, theodimer *X*, theudimer *Z*, theudimir *Y*, teudemir *A* 3 fel.] tam fel. *A* filii] sibi
XYZ his] hac *OB* tantum] tamen *B* contemptus *A* post egrediens litura sex fere litt. *H*
 naisitana urbe *A* 4 pacis *O* ipsi *O* petiit] petit *A*, impetit *B*, inpedit *O* quam *X*
 helarianus] *HPVX*, elarianus *A*, hilarianus *Z*, hylarianus *Y*, elarius *OB* 5 dum] cum *A* 6 thessallo-
 nicam *P* ligacione a th. rege *O* theodimer *X*, theodemer *B*, theudimir *Y*, teudemir *A* 7 que
om. AOB excidione] obsidione *B*, excidio *A* orbis *O* 8 quae] *AOBXY*, qua *HPV* in-
 colerint *O* tradedit *PO* cerru pellas] *HPVXY*, cero pellas *OB*, cerra pallas *A*: Ceras *Rav.*: *intelle-*
guntur Cyrrhus et Pella oppida Macedoniae primae sibi vicina 9 europa] *HPV* cum *Rav.*, eorupa *O*, eu-
 ropam *BXY*, eropa *A*: *intelligitur Europus eiusdem provinciae* medianam *ABXY*: *significatur Methone*
eiusdem provinciae petinam bereum *B*, retina bercum (-chum *YZ*) *XYZ*: *intelliguntur Pydna et Beroea*
oppida item eiusdem provinciae, quae recto quoque ordine disposita sunt sium] suith *A*: *est opinor Δίος,*
ut Scandza scribitur pro Scandia uocantur *B* 10 theodimer *OX*, theodemer *B*, theudimer *Z*, theu-
 dimir *Y*, teudemir *A* 11 cerrus *XYZ* fatale] *HPVO*, fatali *ABXY* occupatis *A^a* uocatis]
in transitu a pagina ad paginam om. O 12 designant *O* 13 theodorico] *HP*, theoderico *V*, theodericum
AOBXY genti *OB* ordinato imperator zeno] *HPV*, ordinatum imp. zenon *B*, ordinatum imp. zenon
O, imp. zenon (zeno *A*) ordinatum *AX*, imp. zenon (*om. ordinato*) *YZ* gratus *O*, gratum *B*, **** (grate
X²) *X¹* 14 eique euocaturia] *HPV*, eiquetuocatoria *O*, eique (*om. B^a*) euocatoria *BXY*, eumque euocato-
 ria *A* se] se eum *A* ube *A*, urbem *VOBXY* 15 ampliendum *O* 16 armis *XYZ*
 17 urbem *O* factusque] factusque est *O²B* quod] quam *XY*, quem *Z* primumque] primo *XY*,
 que *O*, *om.* ('hic erat lacuna') *Z* decus in mundo dicitur *A* 18 etiam et (*et om. AOB*) equestrem
 etiam *inepte repetitum legendum esse coniecit*: in tantum, ut . . . eum fascibus sublimaret . . . aereamque illi
 equestrem statuam ante suum palatium collocaret: *sed apud Iordanem talia non offendunt* 19 ante] con-
 tra *XZ* theodoricus] *H*, theodericus *P* et *rel.* 20 bon. omn. *OB* sua *O* hillirico *O*

1) Roman. 348 eadem narrantur propius accedentia ad Marcellinum.

diximus, residentem non omnino idoneam aut refertam audiret, elegit potius solito more LVII
gentis suae labore querere victum quam ipse otiose frui regni Romani bona et gentem
suam mediocriter victitare, secumque deliberans ad principem ait: 'quamvis nihil deest
'nobis imperio vestro famulantibus, tamen, si dignum ducit pietas vestra, desiderium
5 'mei cordis libenter exaudiat'. cumque ei, ut solebat, familiariter facultas fuisset 291
loquendi concessa: 'Hesperia', inquit, 'plaga, quae dudum decessorum prodecessorum-
'que vestrorum regimine gubernata est, et urbs illa caput orbis et domina quare nunc
'sub regis Thorcingorum Rogorumque tyrannide fluctuatur? dirige me cum gente
' mea, si praecepis, ut et hic expensarum pondere careas et ibi, si adiutus a domino
10 'vicero, fama vestrae pietatis inradiet. expedit namque, ut ego, qui sum servus
'vester et filius, si vicero, vobis donantibus regnum illud possedeam; haut ille, quem
'non nostis, tyrannico iugo senatum vestrum partemque rei publicae captivitatis servitio
'premat. ego enim si vicero, vestro dono vestroque munere possedebo; si victus
'fuero, vestra pietas nihil amittit, immo, ut diximus, lucratur expensas¹⁾. quo au- 292
15 dito quamvis egrae ferret imperator discessum eius, nolens tamen eum contristare an-
nuit quae posebat, magnisque ditatum muneribus dimisit a se, senatum populumque
ei commendans Romanum²⁾. igitur egressus urbe regia Theodoricus et ad suos rever-
tens omnem gentem Gothorum, qui tamen ei prebuerunt consensum, Hesperiam tendit
rectoque itinere per Sirmis ascendit vicina Pannoniae, indeque Venetiarum fines in-
20 gressus ad Pontem Sontii nuncupatum castra metatus est. cumque ibi ad reficienda 293
corpora hominum iumentorumque aliquanto tempore resedisset, Odoacer armatum contra
eum direxit exercitum. quem ille ad campos Veronenses occurrens magno strage de-
levit³⁾, castraque soluta finibus Italiae cum potiore audacia intrat, transactoque Pado
amne ad Ravennam regiam urbem castra componit tertio fere miliario ab urbe/locus,

HPVAOBXY(YZ). Paulus l. c. Freculfus l. c. (ad 24 componit).

1 resedentem O	idoniā O	2 otiosus A	bonis AXY	4 uestro] tuo A	tamen]
tantum XZ (non Y)	5 ei om. XYZ	familiari V	6 loquendi om. OB	quae] qui O	
prodecessoremque O, praedece-	7 gubernata P	8 thorcingorum]	urbis O	8 thorcingorum]	
HPVBXYZ, torc. A, thorcingu-	rogorumque] HPV Frec.,	rogorque X,	rotgorumque YZ,	rogor-	
rumque A, et rugorum OB	fluctuat AOB	9 praecepis] HPV,	praecipis AOBXY	et hic]	
HPVAXYZ Frec., hic OB	a d. adi. fuero uicero f. piet. u. A	10 inradietur Frec.	ego] et		
ego A	11 possedeam] HPVO,	possideam ABXY	haut] OB, haud XY, aut HPV A,	quam ut Frec.	
quem non nostis (nostris O)]	hostis Frec.	12 tyrannico] HP,	tyrannico rel.	iugo] OBXY, iugo HPV,	
loco A	res puplice O	captiuatis H	seruitu V ^a	13 possedebo] HPV,	possebo O, possi-
debo ABXY	14 amittat B	ut] ut ut X	diximus] dixi A	lucretur XY	15 constri-
stare B, contristari A	18 omnem g.] cum omni gente A	qui] quae B	tamen] tunc XY		
prebuerunt (praebuere A) consensum]	HPVAXY Frec., prebuerat concessum O,	praebuerat consensum assumens			
B	haesperiem V ^a , hisperiam O	19 syrmis XYZ, sirmas B, Sirmos Frec.	uicina] HPVAB Frec.,		
uicinam XYZ, om. O	indeque] idemque A	fines] partes A	ingressus om. V ^a	20 sonti-	
o OB	21 aliquo Frec.	consedisset XY	odouacer OB	armatum om. A	22 quem]
cuique XYZ	magno str.] HPV, magna str. OBXY Frec.,	strage magna A	23 castrisque solutis		
ABXY	finibus] fines AXY	intrauit A, intret O	pado H, podo A ^a	24 reg. urb. om. A	
componit] ponit A	ab urbe mil. A	locus] HPV OX, loco ABY			

1) apud Orosium 7, 43 rex Vesegotharum Vallia imp. Honorio haec mandat: tu cum omnibus pacem habe omniumque obsides accipe: nos nobis conflagimus, nobis perimus, tibi vincimus: immortalis vero quaestus erit rei publicae tuae, si utrique pereamus.

2) cf. Anonymus Valesianus 49: Zeno recompensans beneficiis Theodericum quem fecit patricium et consulem, donans ei multum et mittens eum ad Italiam.

3) cf. annales Ravennates ad a. 490: his consulibus ingressus est rex Theodoricus in fossato pontis Sontis et fugit Odoacer rex de fossato et abiit in Beronam.

- LVII qui appellatur Pineta. quod cernens Odoacer intus se in urbe communit; indeque subreptive noctu frequenter cum suis egrediens Gothorum exercitum inquietat¹⁾, et hoc
 294 non semel nec iterum, sed frequenter et pene molitur toto triennio. sed frustra laborat, quia cuncta Italia dominum iam dicebat Theodoricum et illius ad nutum res illa publica obsecundabat. tantum ille solus cum paucis satellitibus et Romanos, qui
 295 aderant, et fame et bello cotidie intra Ravennam laborabat. quod dum nihil proficeret, missa legatione veniam supplicat²⁾. cui et primum concedens Theodoricus postmodum ab hac luce privavit tertioque, ut diximus, anno ingressus sui in Italia Zenonemque imp. consultu privatum abutum suaeque gentis vestitum seponens insigne regio amictu, quasi iam Gothorum Romanorumque regnator, adsumit missaque legatione ad Lodoin
 296 Francorum regem filiam eius Audefledam sibi in matrimonio petit. quam ille grate libenterque concessit suosque filios Celdebertum et Heldebertum et Thiudebertum credens hac societate cum gente Gothorum inito foedere sociari. sed non adeo ad pacis concordiam profuit ista coniunctio, quia saepenumero propter Gallorum terras graviter inter se decertati sunt, numquamque Gothus Francis cessit, dum viveret Theodoricus.
 LVIII 297 Antequam ergo de Audefledam subolem haberet, naturales ex concubina, quas genuisset adhuc in Moesia, filias, unam nomine Thiudigoto et aliam Ostrogotho. quas mox in Italiam venit, regibus vicinis in coniugio copulavit, id est unam Alarico Vese-
 298 gotharum et aliam Sigismundo Burgundzonorum. de Alarico ergo natus est Amalaricus. quem avus Theodoricus in annis puerilibus utroque parente orbato dum fovet atque tuetur, comperit Eutharicum Veterici filium Beretmodi et Thorismodi nepotem,

HPVAOBX(YZ). Paulus l. c. Freulfus 2, 5, 18 (a 8 tertio).

1 odoacer B, adouacer O in urbem communit (-niuit Y) XY 2 cum suis om. A segrediens
 P hoc] haec A 3 laborabat X 4 quia] qui O nutum] uotum OB 5 publica O ille
 om. A¹ solus] plus XYZ satellitibu P romanis ABXY 6 et fame] fame A cottidie
 P rauennam] urbem A quod] OBXY, quo HPVA 7 supplicat] PVOBXY, supplicabat HA
 concedens] AOBXY, condens HPV posmodum O 8 ab om. A sui in] AO, sui HPV, in BXY
 italiam AOBXY zenonemque] HPVXYZ, zenoneque O, zenonisque B, zenone A 9 imp] HPVO,
 imperatoris B, imperatorem XY, imperatore A consultu] HV, consultum PO, consulto ABXY pri-
 uatim B abutum] HP, habitum VAXY, abiti O, habito B suaeque (que om. B^a) gentis] gentisque
 suae A reponens OB regio amictu] regio amictus O, regi(i) amictus AB 10 lodoin] PVAOBXY
 cum Paulo 15, 20, loco in H, Lodouue Frec. 11 audefledam] V^bOB et ita Paulus l. c., aodefledam HP,
 ***g(?)fledam V^a, adofledam A, adelfledam XZ, aelfledam Y matrimonium A petiit X ille
 om. X 12 suosque] suos B celdebertum et] HPVB, celdepertum O, childebertum et XY, om. A
 heldebertum] HAB, heldepertum PV^b, heldibertum X, hildebertum Y, hel****tum V^a, om. O thiude-
 bertum] H, thiudepertum P, thiupertum V, hiudipertum O, huidibertum B, theodebertum XY, theudebertum
 Z, teodebertum A 13 hac] BXY, ac HPAO, a V 14 concordia O 15 decertauerunt A
 numquamque] numquam O, et numquam B, nunquam se X cessit francis A 16 audefledam] HPV,
 audefleda OB, adelfleda XYZ, adofleda A ex conc. om. A 17 genuerat A filias] f. habuit B
 thiudigoto] HPV, tiudigoto A, theodicodo O et sic Paulus 15, 20, theudicodo B, thiudigotam X, theudigo-
 tam Y alia O ostrogotham Y, ostrogotam X quas om. A 18 mox] mox ut ABXY
 in om. AXYZ italia O id est om. A halarico V, alario P uesegothorum O, uuisigotho-
 rum XY 19 burgundzonorum] HPV, bungundzonorum X^b, bungundzonum X^a, burgundzonum Y, ber-
 gundionorum OZ, burgundionum AB, Brungundionum Frec. halarico V, hilarico Pauli libri boni
 amalaricus OB 20 theodericus P (hic) parante O orbato] HPVOXZ, orbatum ABY 21 eu-
 tharicum O uithericus B beretmodi] HPVA, beretmundi OB, beremodi X, berimundi Y thoris-
 modi] HPVX, torismodi A, thoresmundi B, toresmundi O, thorismundi Y

1) cf. Anonymus Valesianus 54: hoc consule (a. 491) exiit Odoachar rex de Ravenna nocte cum Herulis ingressus in Pineta in fossato patricii Theoderici . . . et victus Odoachar fugit Ravenna idibus Iulii.

2) cf. Continuator Prosperi Havniensis ad a. 493: Odoachar pacem ab Theudorico postulans accepit, qua non diu potitus est . . . Theodoricus cum pacem cum Odoachar fecisset, ingressus est Classesem IIII k. Mart. ac deinde ingressus est Ravennam, pacis specie Odoachrem interfecit.

Amalorum de stirpe descendentem, in Spania degi, iuvenili aetate prudentia et virtute LVIII
 corporisque integritate pollentem. ad se eum facit venire eique Amalasuentham filiam
 suam in matrimonio iungit. et ut in plenum suam progeniem dilataret, Amala- 299
 fridam germanam suam matrem Theodahadi, qui postea rex fuit, Africa regi Vanda-
 5 lorum coniuge dirigit Thrasamundo filiamque eius neptem suam Amalabergam Thuringo-
 rum regi consociat Herminefredo. Pitzamum quoque suum comitem et inter primos 300
 electum ad obtinendam Sirmiensem dirigit civitatem. quam ille expulso rege eius
 Trasarico, filio Trapstilae, retenta eius matre obtinuit. inde contra Savinianum Illy-
 ricum mag. mil., qui tunc cum Mundone paraverat conflictum, ad civitatem cognomine
 10 Margo planum, quae inter Danubium Margumque fluminibus adiacebat, cum duobus
 milibus ergo peditum, equitibus quingentis in Mundonis solacia veniens Illyricianum
 exercitum demolivit. nam hic Mundo de Attilanis quondam origine descendens Gepi- 301
 darum gentem fugiens ultra Danubium in incultis locis sine ullis terrae cultoribus di-
 vagatus et plerisque abactoribus scamarisque et latronibus undecumque collectis tur-
 15 rem quae Herta dicitur super Danubii ripam positam occupans ibique agresti ritu
 praedasque innectens vicinis regem se suis grassatoribus fecerat. hunc ergo pene
 desperatum et iam de traditione sua deliberantem Petza subveniens e manibus Savi-
 niani eripuit, suoque regi Theodorico cum gratiarum actione fecit subiectum. non 302
 minore tropeo de Francis per Ibbam, suum comitem, in Galliis adquisivit plus triginta
 20 milia Francorum in proelio caesa. nam et Thiudem suum armigerum post mortem
 Alarici generi tutorem in Spaniae regno Amalarici nepotis constituit. qui Amalaricus
 in ipsa adulescentia Francorum fraudibus inretitus regnum cum vita amisit. post quem
 Thiudis tutor eodem regno ipse invadens, Francorum insidiosam calumniam de Spaniis

*H (deficit 6 regi foliis extremis avulsis) P V A O B X (Y Z). Paulus l. c. (ad 6 Herminefredo). 16, 10
 (a 18 non minore). Freulfus l. c. (ad 6 Herminefredo).*

1 ex Amalorum stirpe Paulus 15, 20 spania O, hispania ABXY degere AB iuvenilia
 aetate V 2 polentem H ad se eum facit (POXY, fecit HVAB) u. eique] quem ad se venire faciens eius
 A amalasuentham] HPBXY, amalasuentam A, amasuentam O, malasuentham V: Amalasuinth Paulus l. c.
 3 in] ad B, om. O matrimoniu A^a, matrimonia A^b amalafredam OB, Amalafreda Paulus l. c.
 4 theodati OB africa] HPVA, affrica O, africae B, in africanam XY 5 coniuge] HV, conjugem
 PAOBXY trasamundo PVAOY, trassamundo B, transamundo XZ, Transemundo Frec. que om. O
 nepotem A, neptam O amalabergam] libri et Pauli liber optimus et Freulfus, maleberga Pauli libri re-
 liqui turingorum AO, thoringorum XYZ 6 consociat] consortia O hermefredo B, ermenfredo
 AO et sic Paulus l. c., Ermenfrido Frec., ermeredido XYZ pitzamum] P^bV, pitamum P^a, pizzamum A,
 petzamin B, pitzamin A, pitzam XYZ cou. suum A et om. OB 8 transarico OB, thra-
 sarico XYZ trapstila O et Paulus 15, 15, trapstilae PV, trapstil(a)e AB, thrapstilae XYZ op-
 tinavit P indeque OBXY saunianum] PVAOXYZ, sabianum B 9 mag mil] PV, magistrum
 militum AX, magistro militiae O, magistrum miliciae B, om. Y cum om. X mandone XZ (non Y)
 a ciuitate A 10 margo (marco A^a) planum] PVA, margo plano OBXY margumque] marcianumque
 OB fluminibus] PVO, flumina ABXY 11 ergo om. AB equitibusque q. X, equites quingen-
 tos O solatii A 12 demolitus est A de om. OB attilani AZ, attilana XY di-
 scendens O 13 gente P in om. XYZ dibachatur O, debachatur B 14 plerisque] pluris
 XZ, pluribus Y turrem] PVOXYZ, turrim AB 15 herca XY que om. A acresti O
 16 praedasque] PVAX, praedas BYZ, predans O annectens X^a crassatoribus PVA fecerat]
 occupas O, nuncupat B 17 desperatum O suae O petza] PVX, petzam O, pezza B, pizza A,
 pitza Y e] de XY sauniani O, sabiniani B 18 non minore tropeo (tropeum O, tropheo X)]
 PVOX, non minore tropheum BZ, non minus tropheum A, nec minorem triumphum Y 19 ibbam]
 PVX cum Paulo 16, 10, hibernam OB, ibam A, bibam Y gallis adq. X, galleis adquesiuit O tri-
 ginta P 20 milibus fr. in pr. cesis AB et thiudem] et thiudem B, ethiodem O, et theudem A:
 Thiudem Paulus l. c. 21 in om. XYZ hispaniae ABXY amalarici] alarici B instituit O
 qui . . . 22 amisit om. B 22 ipsam O adulescentia] PO, adolescentia vel. fracorum O in-
 retitos O postquam B 23 thiodis OB, teudis A eodem regno] PVO, eorum regnum A, eius-
 dem regnum B, idem regnum XYZ ipse] PVAOXYZ, ipsum B fracorum O hispaniis ABXY

- LVIII 303 pepulit, et usque dum viveret, Vesegothas contenuit. post quem Thiudigisglosa regnum adeptus, non diu regnans defecit occisus a suis. cui succedens lactenus Agil continet regnum. contra quem Atanagildus insurgens Romani regni concitat vires, ubi et Liberius patricius cum exercitu destinatur. nec fuit in parte occidua gens, quae Theodorico, dum adviveret, aut amicitia aut subiectione non deserviret. 5
- LIX 304 Sed postquam ad senium pervenisset et se in brevi ab hac luce egressurum cognosceret, convocans Gothos comites gentisque suae primates Athalaricum infantulum adhuc vix decennem, filium filiae suae Amalasuethae, qui Eutharico patre orbatus erat, regem constituit¹⁾, eisque in mandatis ac si testamentali voce denuntians, ut regem colerent, senatum populumque Romanum amarent principemque Orientalem 10
- 305 placatum semper propitiumque haberent post deum. quod praeceptum quamdiu Athalaricus rex eiusque mater adviverent, in omnibus custodientes pene per octo annos in pace regnarunt: quamvis Francis de regno puerili desperantibus, immo in contemptu habentibus bellaque parare molientibus quod pater et avus Gallias occupasset. eis concessit. cetera in pace et tranquillitate possessa. dum ergo ad spem iuventutis Athalaricus accederet, tam suam adulescentiam quam matris viduitatem Orientis principi commendavit, sed in brevi infelicissimus in matura morte praeventus, rebus humanis 15
- 306 excessit. tum mater, ne pro sexus sui fragilitate a Gothis sperneretur. secum deliberans, Theodahadum consubrinum suum germanitatis gratia accersitum a Tuscia, ubi privatam vitam degens in laribus propriis erat, in regno locavit. qui in memor 20
- consanguinitatis post aliquantum tempus a palatio Ravennate abstractam in insulam lacu Bulsinienis eam exilio religavit, ubi paucissimos dies in tristitia degens ab eius satellitibus in balneo strangulata est.
- LX 307 Quod dum Iustinianus imperator Orientalis audisset et quasi susceptorum suorum morte ad suam iniuriam redundaret, sic est commotus²⁾. eodem namque tempore de 25

P V A O B X (Y Z). Paulus h. R. 16, 10 (ad 25 commotus).

1 unisigothos XYZ contenuit] PVO, continuit ABXY thiudigisglosa] PV, thiudegisglosa A, thiudigisglosa OB, thiudigis tolosa (Z, tholosa Y, tolosae X) XYZ 2 occisus O, ossisus (sic) A
 3 continet O, continuit B athanagildus B, athannagildus O, athagildus XYZ, alanagildus A, aianagildus PV 4 distinetur O partem occiduum O 5 theoderici XY adiuaret B^a, adhuc uiueret B^b amititiam a. subiectionem O 6 hac] ha V recessurum XYZ cognosceret] PO, cognosceret rel. 7 primatesque gentis suae A athalaricum XY 8 adhuc V detennem O amalasuentae A eutherico O, eutarico A 9 eisque] eis A uoce] lege A 10 populusque P orientale O 11 pllaturum V^a, platurum PV^b post deum om. OB alatharicus O, atharicus BX^a, athalaricus X^bYZ, atalaricus A 12 que om. B^a 13 regnauerunt A puerile O desperantibus] fortasse sperantibus 14 mollentibus O et auus] auusque A galliarum O occupassent AX, occupauissent Y 15 ceteris A pace et] pace O, pacis B possessis A adalaricus P, athalaricus XYZ, atalaricus A 16 accederit O adulescentiam] P^bO, adulescentiam P^a, adolescentiam VABXY 17 morte (mortem X) pr. immatura XY 18 tum] tunc XY 19 theodahadum A, theodatum OB et sic Paulus 16, 12, theodahadum X, theodatohalum Z consubrinum] PV, consobrinum AOBXY germitatis O grata PV^a arcessitum AO tissia O 20 priuata uita AOB laboribus OB regnum OB 21 post] per Z rauennati A abstractam] abiit et post ea XYZ insula BXYZ 22 bulsinienis] PVB, bulsinienis A, bulsinensis O, bulsinensi XYZ religauit] PVAX, relegauit rel. paucissimos dies] paucissimis diebus A, amalasuentha (amalasuenta X) plures dies XYZ tristitiam O 23 balneis XYZ strangulata] VBXY, strangulata PO, strangulata A 24 et om. B suorum] suum O 25 morte] PVAZ, mortem OXY, mors B redudaret V^a tempore namque V

1) *Horum et sequentium epitomam habent Romana c. 367 sq.*

2) *cf. Continuator Marcellini ad a. 534: Theodahadus rex Gothorum Amalasuentham reginam creatricem suam de regno pulsam in insula lacu Bulsinienis occidit. cuius mortem imp. Iustinianus ut doluit, sic et ultus est.*

Africa Vandalicum cum per fidelissimum suum patricium Belesarium reportasset trium- LX
 phum, nec mora in ipso tempore madentibus adhuc armis cruore Vandalico contra
 Gothos per eundem ducem movit prociectum. qui dux providentissimus haud secus 308
 arbitratus Getarum subicere populum, nisi prius nutricem eorum occupasset Siciliam.
 5 quod et factum est. Trinacriaque ingressus mox Gothi, qui Syracusanum oppidum in-
 sidebant, videntes se nihil praevalere cum suo duce Sinderith ultro se Belesario dedi-
 derunt. cumque ergo Romanus ductor Siciliam pervasisset, Theodahadus comperiens
 Evermud generum suum cum exercitu ad fretum, quod inter Campaniam Siciliamque
 interiacet et de Tyrreni maris sinu vastissimum Adriaticus aestus evoluitur, custo-
 10 diendum direxit. ubi cum Evermud accessisset Regium oppidum, castra composuit. 309
 nec mora deterioratam causam cernens suorum ad partes victoris paucis et fidelissimis
 famulis consociis movit, ultroque se Belesarii pedes advolvens Romani regni optat ser-
 vire principibus. quod Gothorum exercitus sentiens suspectum Theodahadum clamitat
 regno pellendum et sibi ductorem suum Vitiges, qui armiger eius fuerat, in rege le-
 15 vandum. quod et factum est; et mox in campos Barbaricos Vitiges in regno levatus 310
 Romam ingreditur praemissisque Ravenna fidelissimis sibi viris Theodahadi necem
 mandat. qui venientes imperata sibi perficiunt¹⁾ et occiso Theodahado regem qui a
 rege missus adveniebat (et adhuc in campos Barbaricos erat Vitigis) populis nuntiat.
 inter haec Romanus exercitus emenso freto Campaniam accedens, subversumque Nea- 311
 20 polim Romae ingreditur; unde ante paucos dies rex Vitigis egressus, Ravenna pro-
 fectus, Mathesuentam filiam Amalasuethae Theodorici quondam regis nepotem sibi in

PVAOBX(YZ).

1 africa] terra XYZ uandalicum cum XZ, uandalicum PV, uandalicum O, uandalis cum A, a
 nuandalis (uadalis B^a) cum B, uandalorum cum Y patricium post bel. OB, om. A belesar-]
 PVAX (hoc loco bertranium) Y plerumque, belisar- OB semper reportavit A 2 nec] et XZ (non Y)
 uandalico (uadalo B^a) contra] uandalorum mox super XYZ 3 eodem P dux] dum X pro-
 uidentissimus] P^bVAOXY, prouidentissimus P^a, prudentissimus B haud] haut O, aut V^a 4 ar-
 bitratus] P^bVAO^b, arbitatus O^a, arbitatur B, arb****us P^a, annis tribus XYZ subigere AOB, sub-
 iceret X 5 et om. X trinacriaque] P, trinacriamque VBXY, tinagriamque O, nam et trinacriam A
 ingresso B, ingressus est A insidebant O 6 nil V sinderith] PVX, sinderit A, sinderich
 OBY ultro om. O 7 que om. A theodahadus P, teodohadus A, theodatus OB 8 euer-
 mut A, euermoth O, euermor B, euermundum XYZ exercitum O, om. A^a 9 interiacet P
 de] ad XYZ tyrreni PV, tirreni A, trinni O sinu vastissimum] PV, sinu vastissimo A, sinu
 (sinus O) vastissimus OB, sinum vastissimum ubi XYZ adriaticum aestum O evoluitur] se
 uoluitur O custodiendum] eum cust. XYZ 10 euermut A, euermoth O, euermor B, euermund Y,
 euermundus X: Ebremud Cont. Marcell. ad a. 536, Ἐβρημοῦθ Procopius bell. Goth. 1, 8 regium] VAO,
 et regium P, ad regium XYZ, ad rigium B 11 paucis] cum paucis B 12 consociis om. OB
 se om. XYZ pedes (pedibus AX²Y) adu. rom. om. X¹ 13 suspedum A theodohadum Z,
 theodatum OB 14 uitigis] PV, uitigis O, uitegis vel uitigis vel uitiges XYZ, uittigis (vel uittiges) A,
 uuitigis B semper fuerat] erat X rege] PV, regem AOBXY 15 campis barbaricis (barb. om. Y)
 ABXY regnum AOB 16 rauenna] PVIYZ, rauennam AOBX theodati OBX, theodaadi A^a,
 theodaadi A^b, theodehadi Z 17 occisum B theodahado] theodato OX, theodatum B, theodoado A,
 theodehado Z regem] PVB, rege OXY, om. A qui a r. m. adu.] is qui missus ad uittigen aduenit A
 18 et (ut B) adhuc in campos barbaricos (campis barbaricis BXY) erat om. A uitigis] O, uuitigis B, uittigim
 V, uittigim PXYZ, regem uittigen A nunciat A, nuntiant PVOB, annuntiant XY 19 subuer-
 sumque neapolim] PV, subuersamque neapolim YZ, subuersoque neapolim O, subuersaque neapoli BX, sub-
 uersa neapoli A 20 romae] PV, romam AOBXY rex uitigis (vel -ges) egr.] PVOXY, egr. uittigis
 AB rauenna] PV, rauennam rel. 21 mathesuentam PV, mathesuentam XY amalasuethae]
 VOY, amalasuethae P, amalasuethae A, amalasuethae B, mathesuenthae XZ theodor- B (hic), theodor-
 P (hic) nepotem O

1) cf. Continuator Marcellini ad a. 536; Gothorum exercitus Theodahadum regem habens suspectum
 Vitigis in campo adsciscit. qui mox in campo Barbarico regnum pervasit, expeditione soluta Romam in-
 greditur . . . ibique residens dirigit Ravennam, Theodahadum occidit.

- LX matrimonio sociarat¹⁾. cumque his novis nuptiis delectatus aulam regiam fovit Ravenna, Roma egressus imperialis exercitus munita utriusque Tusciae loca invadit. quod cernens per nuntios Vitiges, cum Hunila duce Gothorum manu armis conserta
 312 mittit Perusia. ubi dum Magnum comitem cum parvo exercitu residentem obsessione longa evellere cupiunt, superveniente Romano exercitu ipsi evulsi et omnino
 5 extincti sunt. quod audiens Vitiges ut leo furibundus omnem Gothorum exercitum congregat Ravennaque egressus Romanas arces obsidione longa fatigat. sed frustrata eius audacia post quattuordecim menses ab obsidione Romanae urbis aufugit et se ad
 313 Ariminensem oppressionem praeparat. unde pari tenore frustratus fugatusque Ravenna se recepit; ubi obsessus nec mora ultro se ad partes dedit victoris cum Mathesuentha
 10 iugale regiasque opes. et sic famosum regnum fortissimamque gentem diuque regnantem tandem pene duomillensimo et tricesimo anno victor gentium diversarum Iustinianus imperator per fidelissimum consulem vicit Belesarium, et perductum Vitiges Constantinopolim patricii honore donavit. ubi plus biennio demoratus imperatorisque
 314 in affectu coniunctus rebus excessit humanis. Mathesuentham vero iugalem eius fratri suo Germano patricio coniunxit imperator. de quibus post humatum patris Germani natus est filius idem Germanus. in quo coniuncta Aniciorum genus cum Amala stirpe spem adhuc utriusque generi domino praestante promittit.
 315 Haec hucusque Getarum origo ac Amalorum nobilitas et virorum fortium facta. haec laudanda progenies laudabiliori principi cessit et fortiori duci manus dedit, cuius fama
 20 nullis saeculis nullisque silebitur aetatibus, sed victor ac triumphator Iustinianus imperator et consul Belesarius Vandalici Africani Geticique dicentur. haec qui legis, scito me maiorum secutum scriptis ex eorum latissima prata paucos flores legisse, unde inquirenti pro captu ingenii mei coronam contexam. nec me quis in favorem gentis praedictae, quasi ex ipsa trahenti originem, aliqua addidisse credat, quam quae
 25 legi et comperi. nec si tamen cuncta, quae de ipsis scribuntur aut referuntur, complexus sum, nec tantum ad eorum laudem quantum ad laudem eius qui vicit exponens.

P V A O B X (Y Z).

1 matrimonium* O, matrimonium B sociavit XY cumque] cum XYZ his] is P, eis V fouit] PVA, fouet OBXY rauennam A 2 rom(a)e OB inuadet O 3 unila O, unilam B ducem B manum armis consertam AXYZ 4 perusia] PVZ, perusiam ABXY, perusiam O dum] cum A parua exercito O obsidione P 5 ipse O 6 exercitu O 7 rauennamque OBXY longe A^a S aud. eius X quattuordecim P, quattuordecim O mensis O rom. urbis om. A 9 arimensem O tinore O rauenna] PVAOXYZ, rauennam B 10 uict. ded. B mathesuentha] PXY, matesuentha A, mathesuenta B, mathesuentha V, matesuenta O 11 iugale] PV, iugale O, iugali ABXY regisque opibus AXY diuque regn. om. XYZ 12 tandem] eandem OB duodemillesimo B trecensimo PVO, trecensimo BY, tricentesimo X 13 bel. uic. B 14 imperiique A 15 mathesuentham] PVXY, mathesuentam AOB fratri] requiritur fratrueli (cf. 77, 13, 123, 2) 16 post humatum] posthumus B 17 idem] id est O, item B coniunctum XYZ anniciorum X genus] PVXYZ, gens AOB amale O 18 adhuc] huc X, hucusque Y generi] PV, generis AOBXY 19 haec om. OB ac] hac VB amalorum] malorum O fort. uir. A haec] hac A, ac B 20 principi cessit] principessit O 21 nullisque] nullis OB silibetur O, delebitur A 22 g**eticique O dicent XY 23 secutum scriptis] PVO, secutum scripta BXY, scripta secutum A ex] et ex AB^b eorum] orum O latissima prata (frata P, parata O)] PVO, latissimis pratis (pratos B^a) ABXYZ 24 mei ing. B, ingenioli mei A contextam BZ 25 traenti O, trahentem AB aliqua] alia aliqua A addidisse O 26 et] PV aut AOBXY si] PVOB, sic XY, om. A 27 tantum] tamen B laudem eius] eius AOB uicit] uiuit YZ (non X) explicit de antiquitate getarum actusque (actibusque XYZ) eorum quos deicit iustinianus imperator per fidelem rei (regi O) publicae belesarium (belasarium O) consulem PVOXZ, explicit historia iordanis episcopi de antiquitate et actibus getarum Y, explicit de antiquitate getarum actibusque eorum quos deicit iustinianus imperator per fidelem rei publicae belisarium consulem B: *nulla subscr. in A*

1) cf. *Continuator Marcellini ad a. 536*: Ravennamque ingressus Matesuentham neptem Theodorici sibi sociam in regno plus vi copulat quam amore, *item Romana c. 373*.

INDICES.

I. INDEX PERSONARVM.

Indicem personarum ita adornavimus, ut primum enumerarentur cum imperatores Romanorum tum Amali regesque Vesegotharum secundum temporis ordinem, deinde nomina omnia secundum alphabetum remisso lectore, quatenus perveniunt, ad indices imperatorum regumque auctorum, quos adlegat Iordanes, nomina distinximus praemisso vocabulo *cit(atur)*. in adscribendis locis auctorum reliquorum, qui de iisdem personis tractant, pro re diversa secuti sumus. primum quae nomina Iordanes sumpsit ex libris qui supersunt Hieronymi, Flori, Rufi, Ammiani, Marcellini comitis et sic deinceps nude referre satis habuimus; auctor enim infimi ordinis et perturbatus totus non dignus est, in quo ea expendantur quae traxit ex scriptoribus adhuc servatis. deinde quae per adlegationes recte illustrari non possunt similiter praetermisimus: Alarici enim, Attilae, Theoderici, Iustiniani res gestae ex eiusmodi indice peti nec possunt nec debent. ita quae restabant non multa eo consilio tractavi, ut ex adscripta eorundem hominum notitia aliunde petita Iordaniana quo pertineant satis perciperetur. — Gothica aliaque barbara nomina complura apud solum Iordanem inventa explicare ut meum non fuit, ita collega Carolus Muellenhoff ea qua excellit rerum linguarumque notitia vocabula Iordaniana Gothica pleraque illustravit.

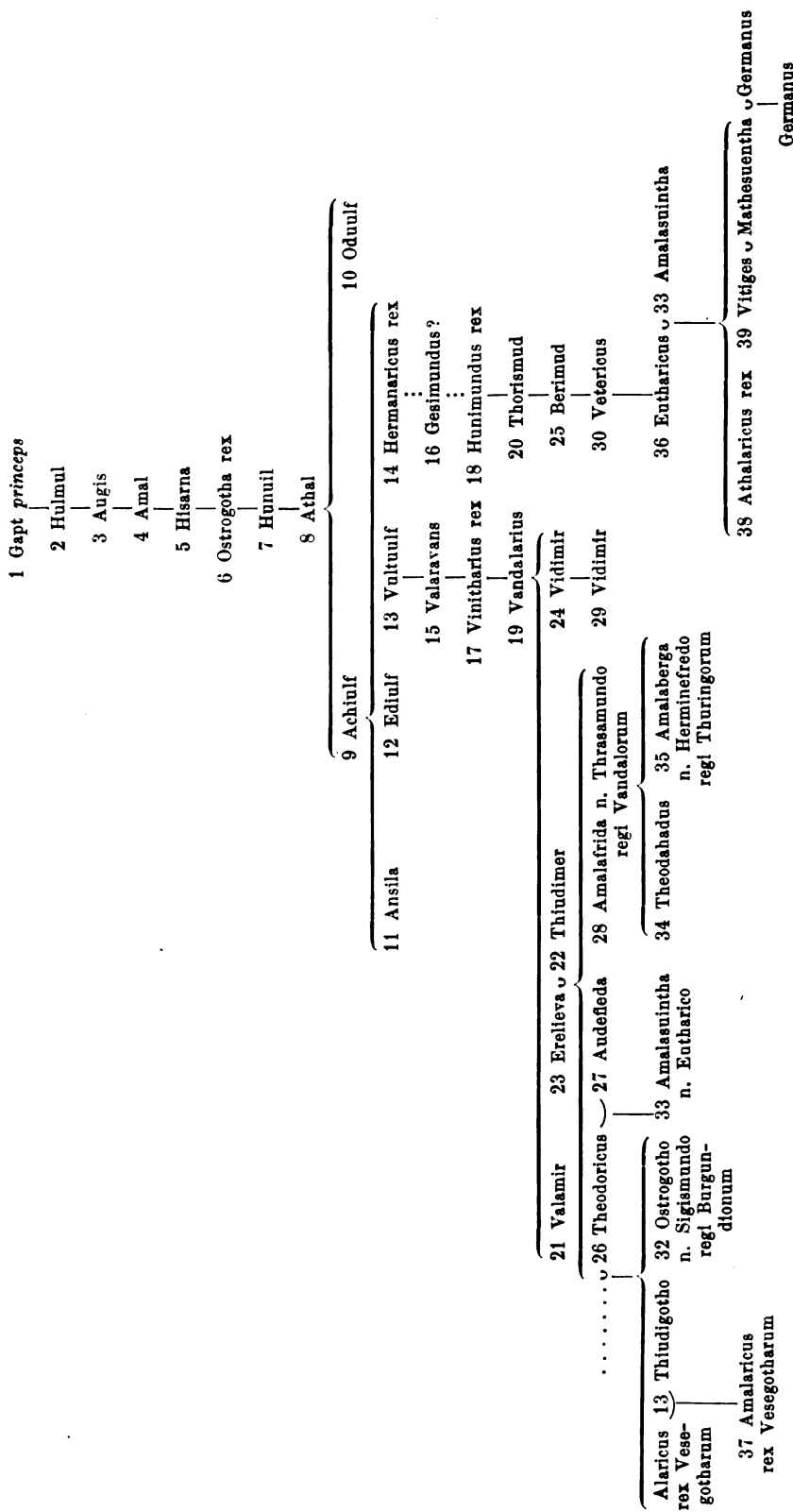
IMPERATORES ROMANI.

Augusti 9 30. 121 8.	CLAUDIUS (a. 41—54) 29 14. 33 36. 34 1.
C. IULIUS CAESAR <i>dictator</i> (<i>ante Chr.</i> 49—44).	NERO (a. 54—68) 34 7.
Gaius Iulius Caesar 32 25.	GALBA (a. 68. 69) 34 14.
Iulius Caesar 34 1. 56 7.	OTHO (a. 69) 34 15.
Caesar 32 28. 73 18.	VITELLIVS (a. 69) 34 15.
AVGVSTVS (<i>ante Chr.</i> 44 — <i>p. Chr.</i> 14).	VESPASIANVS (a. 69—79) 34 17. 20. 25.
Octavianus Augustus Caesar 1 20.	TITVS (a. 79—81).
Augustus Caesar Octavianus 33 13.	Titus Vespasianus 34 20.
Octavianus Augustus 32 28. 44 22. 120 12.	Titus 34 18. 25.
Augustus qui et Octavianus 9 30. Augustus Octavianus 1 10. 9 25. 31 23.	DOMITIANVS (a. 81—96) 34 25. 76 1. 7.
Augustus Caesar 14 1. 32 36. 33 13.	NERVA (a. 96—98) 34 32.
Augustus 1 21. 10 4. 31 24. 34. 32 22. 33 7. 23. 97 8.	TRAIANVS (a. 98—117).
Caesar 29 10. 13. 33 2. 4.	Traianus 27 26. 34 33. 34. 35 5. 9. 81 21. 82 5. 84 1.
C. CAESAR AVG. P.	divus Traianus 40 24.
Claudius Caesar nepus Octaviani 31 24. 30.	MARCIANA <i>soror Traiani</i> .
TIBERIVS (a. 14—37).	Marcia 81 21.
Tiberius Augustus Caesar 33 25.	HADRIANVS (a. 117—138).
Tiberius 33 17. 24.	Adrianus 35 5. 12.
Gaius Tiberius 73 22.	PIVS (a. 138—161).
GAIVS (a. 37—41).	Antoninus Pius 35 14.
Gaius Caesar Caligula 33 30.	Antoninus 35 15.
Gaius Caligula 34 7.	

- MARCUS (a. 161—180).
 M. Antoninus qui et Verus 35 18.
 Aurelius 35 14.
 Antoninus 35 24.
- VERUS (a. 161—169).
 L. Aurelius Commodus 35 18.
 Lucius 35 14.
- COMMODUS (a. 169—192) 35 24.
- PERTINAX (a. 193).
 Helvius Pertinax 35 26.
 Pertinax 35 31.
- IVLIANVS (a. 193) 35 30. 32.
- SEVERUS (a. 193—211).
 Severus Pertinax 35 32.
 Severus 35 30. 31. 36 4. 5. 78 15. 79 1. 12.
- ANTONINVS SEVERI F. (a. 198—217).
 Antoninus Caracalla 36 5. 7. 12. 80 1.
 Antoninus 80 6.
- MACRINVS (a. 217. 218) 36 10. 80 3. 4.
- ANTONINVS SEVERI N. (a. 218—222).
 M. Aurelius Heliogabali sacerdos 36 12.
 Eliogabalus 80 5.
- ALEXANDER (a. 222—235).
 Alexander Mamae (*sic tribus locis*) filius (filius om.
 78 10. 80 6) 36 17. 78 10. 80 6.
 Alexander 78 12.
- MAMAEA v. Alexander.
- MAXIMINVS (a. 235—238) 36 21. 23. 28. 78 10. 11.
 79 3.
- PVPIENVS (a. 238).
 Puppienus 36 26. 28.
 Puppio 80 10.
- BALBINVS (a. 238).
 Albinus 36 28.
- GORDIANVS III (a. 238—244).
 Gordianus 36 27.
- PHILIPPVS PATER (a. 244—249) 36 30. 37 1. 6. 7. 80
 10. 17. 81 6. 9.
- PHILIPPVS FIL. (a. 247—249) 37 2. 6. 7. 81 1.
- DECIVS (a. 249—251) 37 6. 81 6. 84 2. 4. 11. 12. 17. 19.
- TREBONIANVS GALLVS (a. 251—253).
 Gallus 37 9. 83 26. 84 8. 19. 85 11.
- VOLVSIANVS (a. 252. 253) 37 9. 84 19. 85 11.
- AEMILIANVS (a. 253).
 Emilianus 37 9. 12. 85 4.
- VALERIANVS (a. 253—260) 37 13. 14.
- GALLIENVS (a. 253—268) 27 27. 37 13. 16. 20. 85 16.
- TETRICVS (a. 267—273) 37 26.
- CLAVDIVS GOTHICVS (a. 268—270).
 Claudius 37 21. 38 20.
- QVINTILLVS (a. 270).
 Quintilius 37 24.
- AVRELIANVS (a. 270—275) 27 28. 37 26. 31. 39 23.
- TACITVS (a. 275. 276) 37 34.
- FLORIANVS (a. 276) 37 34.
- PROBVS (a. 276—282) 38 1. 4.
- SATVRNINVS *usurpator* 38 2.
- CARVS (a. 282. 283) 38 6. 8.
- CARINVS (a. 283. 284) 38 6. 11.
- NUMERIANVS (a. 284) 38 6. 10. 15.
- DIOCLETIANVS (a. 284—305).
 Diocletianus 38 13. 21. 23. 25. 29. 32. 34. 35. 39 2.
 81 14. 86 17.
- MAXIMIANVS HERCVLIVS (a. 284—305) 38 15. 30. 86 18.
 Maximianus 38 16. 35. 81 14. 86 13.
 Herculius 38 22.
- GALBRIVS MAXIMIANVS (305—311) 38 19. 32.
 Galerius Maximinus 38 21. 23.
 Galerius 38 21. 23.
 Maximinus 86 15.
- VALERIA *uxor Galerii*.
 Valeria 38 23.
- CONSTANTIVS I (a. 305. 306).
 Constantius 38 19. 20. 22. 31.
- THEODORA *uxor Constantii*.
 Theodora 38 22.
- CARAVSIVS (a. 287—293) 38 17.
- ACHILLEVS (a. 292—296).
 Achilles 38 19.
 Achilles 86 17.
- LICINIVS (a. 307—323) 87 1.
- CONSTANTINVS I (a. 306—337).
 Constantinus 81 1. 87 1. 2. 88 1. 96 5.
- CONSTANTIVS II (a. 337—361).
 Constantius 39 5.
- IVLIANVS (a. 360—363) 39 6.
- IOVIANVS (a. 363. 364).
 Iobianus 39 15. 17.
- VALENTINIANVS I (a. 364—375).
 Valentinianus 39 20. 21. 30. 40 2. 6. 92 8.
- SEVERA *uxor Valentiniani I*.
 Severa 39 31. 40 2.
- IUSTINA *uxor Valentiniani I*.
 Iustina 40 1. 3. 6.
- IUSTA *filia Valentiniani I*.
 Iusta 40 7.
- GRATA *filia Valentiniani I*.
 Grata 40 7.
- GALLA *filia Valentiniani I., uxor Theodosii I*.
 Galla 40 s bis.
- PROCOPIVS *usurpator* (a. 365).
 Procopius 39 26. Procopianus 39 28.
- VALENTINIANVS *usurpator* (a. 367).
 Valentinianus 39 25.
- VALENS (a. 364—378) 39 20. 22. 27. 28. 40 10. 12.
 17. 21. 25. 28. 92 7. 11. 13. 16. 94 5. 14.
- DOMINICA *uxor Valentis*.
 Dominica Augusta 40 21.
- GRATIANVS (a. 367—383) 39 30. 40 1. 13. 24. 30.
 94 13. 95 8. 14. 96 7.
- VALENTINIANVS II (a. 375—392).
 Valentinianus 40 1. 7. 30. 34.
- THEODOSIVS *pater imperatoris* 40 12.
- THEODOSIVS I (a. 379—395).
 Theodosius 40 8. 12. 23. 24. 36. 41 3. 10. 94 13.
 95 5. 9. 13. 96 4. 10. 99 21.
- FLACCILLA *uxor Theodosii I*.
 Flacilla 40 8.
- MAGNVS MAXIMVS (a. 383—388).
 Maximus 40 29.
- EVGENIVS (a. 392—394) 40 31. 33. 96 7.
- ARCADIVS (a. 383—408).
 Archadius 40 8. 41 3. 4. 5. 7. 26. 28.
- HONORIVS (a. 393—423) 40 9. 41 3. 5. 19. 22. 23.
 24. 30. 42 5. 6. 8. 97 17. 20. 98 6. 99 21. 100
 1. 19.
- MARIA *uxor Honorii*.
 Maria 41 22. 98 7.
- THERMANTIA *uxor Honorii*.
 Hermantia (*sic utroque loco*) 41 22. 98 7.
- CONSTANTINVS III (a. 407—411).
 Constantinus 41 32. 101 7.

- CONSTANS II (a. 407—411).
Constans 41 32. 101 8.
- MAXIMVS *usurpator* (a. 409) 42 7.
- IOVINVS *usurpator* (a. 411—413).
Iovinus 42 7. 101 10.
Iobinus 41 34.
- SEBASTIANVS *usurpator* (a. 412) 42 1. 101 10.
- CONSTANTIUS III (a. 421).
Constantius 42 6. 100 19. 101 1. 3.
- GALLA PLACIDIA *Theodosii I filia, uxor Athaulfi et Constantii III, mater Valentiniani III.*
Placidia 40 9. 41 30. 42 5. 9. 99 21. 100 22. 101 5. 115 10.
- IOHANNES *usurpator* (a. 423—425) 42 8. 11.
- THEODOSIUS II (a. 402—450).
Theodosius iunior 41 28. 104 16.
Theodosius 42 11. 16. 17. 28. 29. 115 16.
consul 104 4.
- VALENTINIANVS III (a. 425—455).
modernus Valentinianus iunior 40 9.
Valentinianus 40 9. 42 9. 11. 16. 20. 43 8. 13. 17. 101 18. 106 14. 107 2. 14. 115 9. 118 4.
- EVDOKIA *uxor Valentiniani III.*
Eudoxia 42 17. 43 13. 14.
- HONORIA *soror Valentiniani III.*
Honorina 42 12. 115 9. 11.
- MAXIMVS *usurpator* (a. 455) 43 11. 118 5. 7.
- MARCIANVS (a. 450—457) 42 28. 115 15. 118 8. 12. 124 5. 126 6. 128 4.
divus Marcianus 43 20.
- PVLCHERIA *uxor Marciani.*
Pulcheria 42 29.
- AVITVS (a. 455. 456) 119 16.
- LEO (a. 457—474) 43 16. 19. 20. 30. 44 6. 118 12. 119 10. 121 1. 128 16. 130 25.
- VERINA *uxor Leonis.*
Verina 43 23. 44 7.
- MAIORIANVS (a. 457—461).
Maiorianus 43 17.
Maiurianus 118 9.
- LIVIVS SEVERVS (a. 461—465).
Severus 118 11.
Severianus 43 19.
- ANTHEMIVS (a. 467—472) 43 20. 27. 118 13. 18. 119 6.
- OLYBRIVS (a. 472) 119 8. 11. 17.
- GLYCERIVS (a. 473) 43 29. 119 11. 120 5. 131 12. 15. 18.
- LEO II (a. 473. 474).
Leo iunior 43 30. 44 3.
- ZENO (a. 474—491).
Zenon 43 26. 44 4. 6. 8. 11. 14. 45 6. 9. 16. 22. 29. 33. 34. 46 2. 5. 121 1. 132 13. 19. 134 8.
- ARIAGNE *uxor Zenonis et Anastasii.*
Ariagne 44 1. 10. 45 17. 46 3.
- NEPOS (a. 474).
Nepus 43 27. 28. 44 17. 119 13. 120 1. 4.
- ROMVLVS AVGVSTVLVS (a. 475. 476).
Augustulus 44 17. 19. 22. 120 3. 7. 9. 12.
- BASILISCVS *usurpator* (a. 476. 477) 43 22. 44 8. 11.
- MARCVS *Basilisci f.*
Marcus 44 11.
- ANASTASIVS (491—518) 46 3. 11. 24.
- IUSTINVS (a. 518—527) 47 3. 4.
- IUSTINIANVS (a. 527—565) 1 11. 24. 47 14. 16. 48 16. 49 23. 77 13. 102 16. 103 3. 123 2. 136 24. 138 12. 21.
- THEODORA *uxor Iustiniani.*
Theodora 51 9.
- GERMANVS Iustiniani fratruellis 77 13. 123 2 *id est fratris filius; errore frater* 138 16: ἀνεπίτος *apud Procopium passim.*
Germanus patricius 49 27. 51 12.
Germanus 77 13. 123 2. 138 16 *bis.*
- MATHESVENTHA *uxor eius, Amala. In nummis per monogramma, sed certae solutionis, est Matasunda (Friedlaender Münzen der Ostgothen p. 42). 'Perperam scribitur Matesuentha et Mathesuenta, item apud Procopium Ματασούνδα, quamquam certa prioris vocis exempla admodum rara sunt'. MUEBL-LEHNHOFF.*
Mathesuentha 51 12. 77 11. 138 10. 15.
Mathesuenta 77 10. 123 1. 2. 137 21.
Matesuentha 77 6.
Maathesuenta 49 9.
- IUSTINVS *Germani f.* 49 27.
- GERMANVS *Germani et Mathesuenthae f.*
Germanus 51 15. 77 14. 123 3. 138 17.

AMALI REGESQVE GOTHORVM ET OSTROGOTHARVM.

- Amalus, -li 64 23. 76 18. 78 1. 88 6. 96 14. 103 12. 16. 109 20. 121 16. 122 20. 123 6. 126 24. 128 6. 135 1. 138 17. 19. familia 103 12, cf. 64 23. gens 123 6. stirps 122 20. 128 6. 135 1. 138 17. pro-sapia 126 24. 'Et Theodiscis et Anglosaxonibus carminibus quondam celebrati Amalunga sive Amulingas, vor amal etsi mature in oblivionem abiit, sine dubio strenuum, industrium, infatigabilem significavit'. MUELLENHOFF.
- 1 Gapt princeps Amalorum 76 16. 'Gapt, heroum quos Ansis (q. v.) vocaverunt primum, corrupta una littera eundem esse atque Northannorum Gaut, Anglosaxonum Géat Iacobus Grimmus opinatus est, eamque opinionem plerisque, ne dicam omnibus placuisse quis miretur, qui traditionem et Norroenam et Anglosaxoniam respexerit? tamen minus certa res est. Cassiodorius enim et Iordanes antiquas diphthongos au et ai nusquam servarunt in nominibus Gothicis ex ipso usu ac sermone populi sibi notis, sed tantum in traditis aliunde; conf. Audefleda, Gautigoth, Raumarici, Finnaithae, Aoricus (Got. Häuhreiks Theod. Höbrih), Argaith, Gaina al. scripserunt in illis Gothicis o et e (ae) pro au et ai. neque ad Trapstilam (q. v.) et Θραυστίλαν provocare licet, ut corruptum esse per librarios Gothicum u in p aliquo exemplo comprobetur. habemus profecto nullum'. MUELLENHOFF.
- 2 Hulmul (al. Humal) 76 17 bis. 'Ad litteras atavique regis conditionem quod attinet, comparari potest Humli, quem praeter Danum cum nepote aut fratre aut filio Lōthero Saxo grammaticus aliqui nonnulli (apud Langebekum 1, 27. 19. 150) auctorem regum Daniae fuisse perhibent, oriundum sine dubio ex cognomine illo Hunorum rege, quem cum nepote ex filii, nomine Hlōdr, contra Gothos proelio occubuisse Norroena fabula de Tyrftingo ense narrat. nomen ipsum obscurum, quamvis eodem Audhumla vacca, si recte ita scribitur, appellata esse videntur. praeterea conf. Augis'. MUELLENHOFF.
- 3 Augis 76 17 bis. 'Augis vocem esse non compositam docent et priora et sequentia genealogiae nomina. ad eam tamen explicandam de adiectivo, quod ex adverbis Gothicis andaugiba, andaugjö facile elicias, noli cogitare, non quod obstat diphthongus au pro vulgari ð admissa (cf. Gapt), sed quoniam adiectivo illo et Theodisco öuge et Norroeno eygt maiores non utebantur nisi in compositis verbis. at si Augis pro 'Agis' ut Augandzi pro 'Agadii' perperam scriptum esse ponimus, nomine inde effecto fortasse mythologi nostram ad longe alias de Gapt et Hulmul opiniones pellicentur; conferantur modo ea quae Iacobus Grimmus in mythologia (1844) p. 216—219 disputavit. sed certi quicquam in his omnino nunquam adsequemur'. MUELLENHOFF.
- 4 Amal 76 17. 18.
- 5 Hisarna, Hisarnis 76 18. 'Hisarnis potiore formam Gothicam Eisarnis indicat, sed Graecae factam Ἰσάρνης. sequiorem autem Hisarna ne quis pro breviato nomine composito habeat; non enim nomina propria cum Got. eisarn Theod. isarn praeter agnomina componuntur. Hisarna igitur, i. e. Got. Eisarna vel Graecae quasi Ἰσάρνης, plane singulare est nomen, ut mythicum, et simplex ut proxima Amal, Augis, Hulmul, Gapt'. MUELLENHOFF.
- 6 OSTROGOTHA rex 77 1 bis. 78 6. 81 5. 10. 83 8. 12. 15. 22. 'Iniuria ambigitur utrum rex a populo an, quod sanus nemo contendet, populus a rege nomen acceperit. vide quae in Hauptii actis litterariis 9, 134 sqq. disputavi. cum Philippi imperatoris aequallem fecit Cassiodorius c. 90. certior est fama de felici eius contra Gepidas certamine c. 98—100, quo tempore Ostrogothis Vesegothisque imperasse dicitur (98). celebratur etiam eius 'solidus animus' apud Iordanem (98), ab ipso Cassiodorio (var. 11, 1) eius patientia, carmine denique Anglosaxonico (Vids. 113) Éastgotae (Ostgotae) sapientia ac probitas. erat nimirum omnium regum Gothorum ante Ermanaricum clarissimus'. MUELLENHOFF.
- 7 Hunuif 77 1 bis. 'Hunuif nominis certe ultimam partem corruptam esse nemo non videt. id quale fuerit, docemur carmine illo Anglosaxonico Vidsithi 114, quo Éastgota sapiens probusque pater Unvëni praedicatur. Hunuif igitur pro Unvin sive Unvën, sicut mox et Thiudimir et Thiudemir legitur, scriptum est, quo nomine (Theod. Unwän) aliquem praeter spem natum designari satis notum est. cf. Hauptii acta litteraria 12, 253'. MUELLENHOFF.
- 8 Athal 77 1 bis. 'Athal appellatur a Cassiodorio (var. 11, 1) Athala. sequior forma, quae nomen consuetum et ordinarium h. e. compositum indicat, ut Ἀγάθων Ἀγαθολέξ facit, personae historicae nec plene mythicae magis convenit. laudabatur traditione populari, ut ille testatur, prae ceteris regis virtutibus eius mansuetudo'. MUELLENHOFF.
- 9 Achiulf 77 2 bis. 7. 'Nomen perperam litteris expressum est; requiritur Agiulf sive Agivulf'. MUELLENHOFF.
- 10 Oduulf 77 2. 'Vulfilano stilo scripsisset auctor Audvulfs'. MUELLENHOFF.
- 11 Ansila 77 2.
- 12 Ediuif 77 2. Copula in quattuor membris secundo loco quartoque solis adiecta quamquam raro reperitur, tamen exempla alia adsunt 6, 19. 107, 22: itaque non recte de lectione dubium movi.
- 13 Vultuulf 77 2. 3. Vultuulfus 121 17. 'Ita scriptum est pro Vulthuvulfs'. MUELLENHOFF.
- 14 HERMANERICUS rex 77 2. Hermanaricus 77 7. 88 6. 17. 18. 89 3. 91 11. 18. 21. 121 15. 17. 122 9. 'Apud Ammianum Marcellinum (31, 3, 1), quem res gestas, quas Latino stilo enarraturus esset, primum suum in usum Graecis litteris consignasse et consentaneum est et nominibus Germanicis apud eum obviis satis declaratur, nomen etiam 'bellicosissimi regis et per multa variaeque fortiter facta vicinis nationibus formidati' Ermenrichus graeco more scriptum invenitur. Gotice utrum Afrmanareiks an Afrmnareiks fuerit, dubito. carminibus Theodiscis Ermanrih, Anglosaxonibus Eor-menric, Norroenis Iörmunrekr celebrabatur. cum cum non solum potentissimum sed et avarissimum, aevissimum, fraudulentissimum fuisse fama ferat, Cassiodorius (supra p. 76) inter parentes, quorum virtutes Amalasintha referebat, cur non nominavit, facile intellegitur. vide Hauptii acta litteraria 12, 254'. MUELLENHOFF.
- 15 Valaravans 77 3 bis. 'Vocabulum est mere Gothicum Vala-hrabns, a quo Theodiscum Waluram puillum differt'. MUELLENHOFF.
- 16 Gesimundus 121 23. Excidisse in altera stirpe generationem duobus indicis colligitur. primum Vandalaris Vinitharii f. et Thorismud Hunimundi f. consobrini appellantur p. 123 4, id quod requirit inter alterum utrum et communes eis maiores generationum numerum eundem. deinde p. 121 23 qui appellatur Gesimundus Hunimundi magni filius a genealogia abest, cum reliqui Amali, quibuscum nominatur, adsint in ea omnes. accedit, quamquam ei argumento non multum tribuendum est, quod Eutharicus et Amalasintha addita generatione eiusdem gradus efficiuntur. — Quo loco Gesimundus interponendus sit, omnisus omnino non librarium culpa, sed auctoris, magis dubium est. crediderim tamen cum excidisse non inter Hunimundum et Thorismundum, sed inter Ermanaricum et Hunimundum propter duas rationes. Hunimundum cum propter formam celebrent et Iordanes et ipse Cassiodorius. iuvenis regnare coeperit necesse est; at Ermanaricus cum diem obierit annos

- natus CX, filium adolescentem vix post se reliquit. deinde quod narrat Iordanes p. 121 2 Hunnos ut Vinitharium regno pellerent, Gesimundum adcoivisse Hunimundi magni filium, devicto Vinithario et defuncto Gothis praefuisse Hunimundum, ratione caret, quam ob rem crediderim p. 77 s auctori sic scribendum fuisse: Hermanaricus genuit [Gesimundum; Gesimundum autem genuit] Hunimundum, item cum excidissent verba intra parentheses posita, pro eo quod requiritur p. 121 23 Gesimundo Hermanarici filio substitutum esse id quod legimus Gesimundo Hunimundi magni filio, item p. 122 9 loco verborum: Hunimundus filius Gesimundi substitutum Hunimundus filius Hermanarici. — Ceterum quod scribit Ammianus 31, 3, 1. 2. 3 ad a. 376: Hui pervasis Halanorum regionibus, quos Greuthungis confines Tanaitas consuetudo nominavit, interfectisque multis et spoliatis reliquos sibi concordandi fide pacta iunxerunt eisque adiuti confidentius Ermenrichi late patentes et uberos pagos repentino impetu perruerunt, bellicosissimi regis et per multa variaque fortiter facta vicinis nationibus formidati, qui . . . magnorum discriminum metum voluntaria morte sedavit. cuius post obitum rex Vithimiris creatus restitit aliquantisper Halanis, Hunis aliis fretus, quos mercede sociaverat partibus suis, verum post multas quas pertulit clades animam effudit in proelio vi superatus armorum, cuius parvi filii Viderichi nomine curam susceptam Alatheus tuebatur et Saphrax, id cum Iordaniana relatione conciliari nequit, et frustra, si quid video, Vinitharium Iordanis Vithimiremque Ammiani viri docti eundem ut facerent templaverunt.
- 17 VINITHARIUS rex 77 3 bis. 121 16. 122 2. 3. Venetharius 122 4. 6. 9. cf. ad n. 16. 'Got. Vinithaharjis, Theod. Winidheri. Munitarius apud Cassiodorium (supra p. 76) corrupte'. MUELLENHOFF.
- 18 Hunimundus 77 8. 122 9. H. magnus 121 23. cf. ad n. 16.
- 19 Vandalarius 77 4. 122 16. 123 4. 5. Vandiliarius 77 4. 'Οδίσανδος quidam est apud Procopium b. Goth. 1, 18. 2, 11 agnomine, ut videtur, Βανδάλαρτος, nomen Gothicum puto erat Vandlaharjis. etiam Vandiliarius, mutatum scilicet ita ut fiat Vandiliarius, ferri potest; conf. Cassiodorii (var. 3, 38) Vnandil, Theod. Wentil, Plinii Vandilii, Graecorum Βανδύλιος'. MUELLENHOFF.
- 20 THORISMUD rex 122 11. 123 6. Thorismod 134 21. Thorismund 77 8 bis. 103 11. 'Thorismud videtur transformatus esse in Thorismundum'. MUELLENHOFF. cf. ind. gramm.
- 21 VALAMIR (gen. -meris 129 5. 130 10, acc. -merem 109 23, abl. -mire 109 19, -mero 44 29. 130 4) rex 42 23. 77 4. 109 19. 23. 110 1. 123 7 bis. 9. 10. 127 13. 128 3. 14. 129 18. Valamer 44 29. 122 15. 127 14. 17. 129 5. 130 4. 10.
- 22 THUIDIMER (gen. -meri 127 21, -meris 128 12, abl. -mire 109 19) rex 123 9. 127 13. 15. 21. 128 1. 12. 129 5. 130 4. 21. 131 10. 22. 24. 132 2. 6. 10. Thuidimir 77 5. 123 7. Thuidemir 128 3. Thuidemer 77 4. Thiodimer 130 16. Theodemir 44 30. 45 1. 4. 109 19.
- 23 Erelieva 128 2. Cf. Anonymus Valesianus c. 58: mater Ereliliva dicta Gothice catholica quidem erat: quae in baptismo Eusebia dicta est. 'Nomen esse Germanicum nemo probabit'. MUELLENHOFF.
- 24 Vidimer (abl. -mere 109 19, -mero 44 30. 45 1 bis). 44 30. 45 1. 4. 5. 123 10. 127 15. 130 5. 131 14. Vidimir 77 4. 123 7. 128 3. Videmer 109 19. Videmir 127 13.
- 25 Beremud (venit ad Theodoridum I regem Vesegotharum qui regnavit a. 419—451) 103 11. 18. 122 17. Berimud 77 8. 9. Beretmod 134 21. 'Beremud sive Berimud certum est vulgari pronuntiatione ex Beremod ortum esse'. MUELLENHOFF.
- 26 THEODERICUS rex 51 13. 77 5 bis. Theodericus a. 475—526 44 30. 45 1. 6. 10. 12. 48 11. 49 9. 60 3. 120 16. 122 20. 128 1. 12. 15. 130 26. 131 4. 25. 132 11. 13. 19. 133 17. 134 4. 7. 15. 20. 135 18. 136 5. 137 21. In titulis qui extant omnibus scilicet recte exceptis (nummi monogrammate solo inscripti ancipites sunt) nomen Theodericus est Theodericus, scilicet in miliaris Appiae (C. I. L. X, 6850. 6851): d. n. glrsmus adq. inclytus rex Theodericus ac triumph. semper Aug.; in titulo urbano: †s[al]vis domi[no] n. . . .] Augusto et gl[oriosissimo] rege Theoderico (C. I. L. VI, 1794); in altero item urbano: regnante d. n. Theoderico (l. c. n. 1665); in tegulis urbanis (C. I. L. X, 8041, 2): †reg(nante) d. n. Theoderico bono Rome; in exagio (Friedlaender, Münzen der Ostgothen p. 29): d. n. Theoderici; in titulis Ravennatibus C. I. L. XI, 10 = Orell. 1758: rex Theodericus favente do et bello gloriosus et otio; C. I. L. XI, 280: rex Theodericus; ib. n. 310: ignucus (= cunuchus) et cubicularius regis Theoderici; ib. n. 317 = Orelli-Henzen 6336: pater pistorum regis Theoderici. item apud Graecos (excepto Iohanne Antiocheno, apud quem est Θεοδώριχος) constanter appellatur Θεωδέριχος. quam ob rem hanc nominis formam praetuli.
- 27 Audeflada 134 11. 16. Cf. Anonymus Valesianus 63: (Theodericus) accepit uxorem de Francis nomine Augofladam. Gregorius Turonensis hist. 3, 31: Theodericus rex Italiae Chlodovechi regis sororem in matrimonio habuit.
- 28 Amalafriada 135 3.
- 29 Vidimer 45 1. 131 15. 18.
- 30 VETERICUS 77 9 bis. 122 19 bis. 134 21. Vitirichus 103 13.
- 31 Thiudigoto 134 17 { cf. Procopius bell. Goth. 1, 12: 32 Ostrogotho 134 17 { τῷ τῆνκαῦτα τῶν (β)ιστιγόθων ἡγουμένῳ Ἀλαρίχῳ τῷ νεωτέρῳ (Θεωδέριχος) Θεωδέροῦσαν τὴν αὐτοῦ θυγάτηρα παρθένον ἡγγύσασαν. Anonymus Valesianus l. c.: uxorem habuit ante regnum, de qua susceperat filias: unam dedit nomine Arevagni Alarico regi Vvisigotharum in Gallia et allam filiam suam nomine Theodegotha Sigismundo filio Gundebaudi regis.
- 33 Amalasuetha 48 12. 77 5 bis. 122 20. 135 2. 136 8. 137 21. Amalasuinthia 77 10.
- 34 THEODAHADUS rex a. 534—536. 48 14. 27. 49 1. 3. 7. 52 3. 135 4. 136 19. 137 7. 13. 16. 17. In nummis est Theodahadus, Theodahatus, Theodahatus (Friedlaender, Münzen der Ostgothen p. 38. 39).
- 35 Amalaberga 135 5. Procopius post verba ad n. 31. 32 allata pergit: Ἐρμενεφρίδῳ δὲ τῶν Θορίγγων ἀρχοντὶ Ἀμελοβέργῳ τὴν Ἀμαλαφρίδης τῆς ἀδελφῆς παῖδα.
- 36 Eutharicus 77 6. 9. 122 19. 134 21. 136 8.
- 37 Amalaricus 134 19. 135 21 bis.
- 38 ATHALARICUS rex a. 526—534. 48 11. 14. 77 6. 10. 11. 123 1 bis. 136 7. 11. 15. Athalaricus in nummis est (Friedlaender, Münzen der Ostgothen p. 31 sq.) tegulisque urbanis: reg. d. n. Athalarico bona Roma fida (Spreti Rav. 2, 2 p. 243), Atalaricus in titulo ipsius Ticinensi (C. I. L. vol. V n. 6418).
- 39 Mathesuetha v. p. 141.
- 40 Andela
- 41 Andag Andelae f.
- 42 Gunthigis qui et Baza Andagis f.
- 43 Vadamerca neptis Vinitharii
- } quatrendi in indice alphabetico

REGES VESEGOTHARVM.

HALARICVS I (a. 395—410).
 Halaricus 41 6. 29. 96 14. 16. 98 3. 17. 99 9. 13.
 103 7.
 Alaricus 99 5. 100 18. 115 1.
 Alaricus magnus 121 7.
 ex genere Baltharum, dictus Baltha 96 14.
 rex Vesegotharum 41 29. 99 5. 115 1.
 rex Gothorum 41 6.

ATHAVVLVS (a. 410—415).
 Atavulfus 41 31. 99 16. 100 11. 21. 101 15.

SIORRICVS (a. 415).
 Segericus 100 16.

VALIA (a. 415—419). 'Valia unice vera et legitima scriptura est'. MUELLERHOFF.
 Valia 42 5. 100 18. 101 12. 13.
 Vallia 103 6. 17. 104 1.
 Vallias 101 4.

THEODORIDVS I (a. 419—451).
 Theodoridus 103 21. 104 2. 106 8. 107 14. 21. 108 18. 111 20. 112 3.
 Theoderidus 103 17. 106 17. 20. 107 3. 109 10.
 Theodoritus 113 5.

THORISMVD (a. 451—453).
 Thorismud 107 22. 112 3. 113 6. 25. 116 3. 9.
 Thorismundus 110 8.

THEODORIDVS II (a. 453—466).
 Theodoridus 116 24. 117 1. 15.
 Theoderidus 116 15. 17. 117 4. 8. 20. 118 1.
 Theodericus 107 23.

EVRICHS (a. 466—485).
 Eurichus 107 22. 118 3. 119 1. 5. 14. 121 4.
 Euricus 118 16. 120 19.

FRIDERICVS frater trium praecedentium.
 Friderichus 107 22.

REMERIS frater eorundem.
 Retemeris 107 22.

HIMNERITH frater eorundem.
 Himnerith 107 22.

HALARICVS II (a. 485—507).
 Alaricus 134 18. 19. 135 21.
 Alarichus 121 6, cf. 8.

AMALARICVS (a. 507—531) 134 19. 135 21 bis.

THIVDIS (a. 531—548). 135 20. 23.

THIVDIGISCLVS (a. 548. 549). 'Vide quae de Vistula et Visela adnotabimus. proxime ad Gothicam nominis formam accederet Thiudegislus; sed elisis inter-

mediis elementis regem Teudisculum et Theudisculum Isidorus in chronicis nominavit, plenius Procopius b. Goth. 1, 11 Theodahadi filium Θεουδέγιςκλον, rureus Gregorius Turonensis 3, 30 et eum secutus Fredegarius in epitoma c. 42 regem et lenissima quidem inserta vocali Theudegisilum, ut Godegisilum regem Vandalorum, quem Procopius Γοδιγισκλον vocat. iam vulgarior extra Galliam, ut videtur, forma in — sclus (-sclus), cui similem etiam Cassiodorus in Variis usurpavit Witigisclum, hoc nostro loco subest; littera a nomini affixa esse potest quod scriptor primum pergere voluit adeptus regnum, mox autem scripsit regnum adeptus'. MUELLERHOFF.

Thiudigisglosa 136 1.

AGIL (a. 549—554).

Agil 136 2.

ATHANAGILDVS (a. 554—567).

Atanagildus 136 3.

REGES GOTHORVM ALII.

ANTYRVS
 AORICVS
 ARIARICVS
 BADVILA
 BERIG
 BIGELIS
 BVRVISTA
 CNIVA
 COMOSICVS
 CORYLLVS
 DICINEVS
 DORPANEVS
 EVRYPVLVS
 FILIMER
 GADARICVS?
 GERBERICH
 GVDILA
 HELDERBADVS
 OVIDA
 SARVS
 SITALCVS
 TANAVSIS
 TELRPHVS
 THAMYRIS
 THRODERICVS STRANO
 TOTILA
 ZALMOXIS

quaerendi in indice alphabetico.

NOMINA DEORVM HOMINVMQVE.

Ababa 36 23. 78 13.
 Abimelech 5 26.
 Abitus v. Avitus.
 cit. Ablabius 78 4. Ablavins 61 5. 88 12.
 Abram (nom. acc.), Abrahæ (gen.) 4 7. 13. 14. 26. 28. 30. 31.
 Acacius episcopus Constantinopoli imp. Leone 45 21. 23. — Cf. Malchus fr. 7 (4, 116 Muell.); Suidas s. v. Ἀκάχιος.
 Acca 7 7.
 Achab 6 19.
 Achas 7 8. 16.
 Acholius: Acollus episcopus Thessalonicae 40 26 (cf. adn. ad Socratis h. eccl. 5, 8; aliis Ascholiis).
 Achias Selonites 6 15.
 Achilles 70 17.

Achilles usurp. v. p. 140.
 Achiulf Amalus v. p. 143, 9.
 Acrazapes 6 23.
 Acro 11 1.
 Adam 3 15. 4 14. 8 12.
 Adherbal: Aterbala 26 36.
 Adrianus imp. v. p. 139.
 Aemilianus imp. v. p. 140.
 Aemilius: Emilius 22 26.
 Aeneas 5 30. 6 1. 3 bis. 10 16. 27.
 Aeneas Silvius: Eneas Silvius 6 3. 4.
 Aetius 42 10. 43 9. 10. 104 6. 107 25. 108 18. 109 2. 11. 110 8. 111 23. 112 3. 7. 113 9.
 Africanus chronographus 36 14.
 Agamemnoniacus 86 4.
 Agil rex Vesegotharum v. p. 145.

JORDANES.

19

- Agrippa 76 4.
 Agrivulfus praefectus Suavis Hispaniae a. 456—457. 117 10. — Cf. Idacius a. 457: Aiulfus deserens Gothos in Gallaecia residet. Dahn Kön. 6 p. 564.
- Aiax 70 16.
 Aithanaricus rex Vesegothorum († 381) 95 15. 96 3.
 Alanoviamuthis Iordanis pater 126 21. 'Quod editur unum continuum nomen, sic ut in prioribus editionibus Alanovamuthis, ferri non potest. immo distinguendi sunt duo genetivi Alanovii et Amuthis et dicitur Candac, qui Sciros et Sadagarios et certos Alanorum in Scythiam minorem (Dobrudschan) inferioremque Moesiam traduxerat, Alanovius, h. e. de Alanorum genere, adiectivo apud alios quidem scriptores ignoto, sed ad exemplum plane Slavicum ficto. eiusmodi autem vocabula ut a Rumunensi lingua hodierna non abhorrent, ita a latinitate ripensi, qua etiam elegantiores homines ut agrammatus noster Iordanes utebantur, haud aliena fuisse probabile est. Amuth autem nomen patris eius, siquidem vere Germanicum fuit, non multum distabat a Gotico participio gahamôths ἐνδουάμενος, indulus scilicet veste bellica, ut Chamavi et qui Theodisce Hamid vel Hemid appellabatur; poterit etiam eodem modo atque Saxonice Hamuko explicari'. MUELLENHOFF. Latina lingua utul corrupta ab Alani vocabulo ethnicum Alanovii formare non potuit. vocabulum ut ipsum aliqua littera mendosum sit, sine dubio unum est et ita fere interpretandum, ut interpretatus sum praef. p. VI.
- Alaricus v. Halaricus.
 Alatheus regulus Vesegothorum 93 3. 95 7 (cf. adn.).
 Alathort 46 22. — Cf. Iohannes Antiochenus (Hermiae vol. 6 p. 346): Βιταλιανός . . . τὸς ἀλόνας ἀφῆκεν καὶ τὸν τε Ἀλαθάρ ἀπελευθέρωσεν καὶ Ἀστυγιόν.
- Albinus imp. v. p. 140 Balbinus.
 Alexander imp. v. p. 140.
 Alexander magnus 1 19. 8 25. 28. 67 16. 70 2. 72 16. 88 7. Alexander 73 10.
 Alexander v. Iannaeus.
 Alexander Salina 9 19.
 Altadus (-das) 5 3.
 Amal Amali v. p. 143, 4.
 Amalaberga Amali v. p. 144, 35.
 Amalafrida Amali v. p. 144, 28.
 Amalaricus Amali v. p. 144, 37.
 Amalasuentha Amali v. p. 144, 33.
 Amali v. p. 143.
 Amantius 47 5. 6. 7 bis.
 Ambram 5 8.
 Ambri 6 19.
 Amesias 6 23.
 Ammius Rosomonus 91 17. Cf. Sarns.
 Ammon 7 23.
 Amulius 7 2. 10 11. 16.
 Amyntas 5 16.
 Anastasius imp. v. p. 141.
 Ancus Marcus 12 12. Ancus 13 31.
 Andag: (gen. Andagis vel Andages) Amalus 111 22. 126 23. Cf. Gadaricus.
 Andela Amalus 126 24.
 Andreas 47 5. 6.
 Aniciorum genus 138 17. Quenam parentela intercesserit inter splendidam ea aetate gentem Aniciorum (cf. Cassiodorius var. 10, 11: Anicios paene principibus pares aetas prisca progenuit) et domum Iustiniani, si mittimus fabulas, vere adhuc latet. Iustinianum imperatorem non Anicium fuisse iam constat, postquam ex diptycho C. J. L. V, 8120, 3 intellectum est eum plene appellatum esse Flavium Petrum Sabbatium Iustinianum. Germani, Iustiniani fratris filii, parentum cum nomina ignorentur, fieri potest, ut mater Anicia fuerit vel ad Anicios aliqua ratione pertinuerit, filia fortasse Aniciae Iulianae, quam genuerunt imperator Occidentis Olybrius et Placidia filii Valentiniiani III.
- Annibal v. Hannibal.
 Ansla Amalus v. p. 143, 11.
 Ansis 76 13. 'Proceres suos, Iordanes ait, semideos id est Ansis vocabant. eodem vocabulo quo Northmanni summos deos aisir, Anglo-saxones es appellaverint, Gothos eos anseis vocavisse rectissime iudicavit Iacobus Grimmus'. MUELLENHOFF.
 Anthemius imp. v. p. 143.
 Antiochus 9 6. 8. Anthiocus 9 4. 6. 29 22. 26. Anthiocus 29 2.
 Antoni(mi)anus 36 7.
 Antoninus imp. v. p. 139. 140.
 M. Antonius 31 21. Antonius 9 25. 30 7. 32 29. 33 1. 4. 6. 11.
 Antyrus rex Gothorum 72 1. Idem est Iamtyrus Iustini ibi allegati, Ἰδάθυρος Herodoti 4, 76 aliorumque. Cf. Gutschmid in ann. Iahnii vol. suppl. 2 p. 197. Aod 5 20. 21. 22.
 Aoricus rex Gothorum 87 7.
 Aper 38 11. 14.
 Apion: Appion 30 5.
 Appius 25 31.
 Aquila Ponticus 35 12.
 Aralius 4 32.
 Arbaces 1 16. 4 23. 6 28. 30.
 Arbogastes (acc. Arbogasten 40 32) 40 32. 33. 35.
 Arcadius imp. v. p. 140.
 Archelaus 29 14. 33 26.
 Archimedes 25 2.
 Ardabures consul a. 427 101 16.
 Ardabures Asparis f. consul a. 447 42 10. 43 22. 26. 119 9.
 Ardabures cubicularius 47 6. 7.
 Ardarius (Ardarichus 125 10) rex Gepidarum 42 23. 109 21. 110 1. 125 10. 25. 126 3. Ad hunc Valensius rettulit quos lex Burgundionum tit. 107 c. 6 nominat inter solidorum veterum quattuor species ardaricianos (libri ardaricaeanos vel adaricianus) parum probabiliter.
 Areobinda mag. mil. per Africam 51 19. Cf. Guntharic.
 Arfaxath 4 1.
 Argaithus dux Gothorum sub rege Ostrogotha 81 16. Idem creditur Gutschmidio p. 146 Arguntis Scytharum rex imperante Gordiano III teste biographo eius c. 31 fines Romanos ingressus. 'Argaithus verum esse nomen, Arguntis inde detortum, docet Langobardus Argait vel Argaid apud Paulum 6, 24'. MUELLENHOFF.
 Ariagne imp. v. p. 141.
 Ariani: Arriani 39 29. 92 13. 16.
 Ariarius rex Gothorum 87 7. — Cf. Anonymus Valensianus 31: (Constantinus) adversum Gothos bellum suscepit et implorantibus Sarmatis auxilium tulit: ita per Constantinum Caesarem C prope milia fame et frigore extincta sunt: tunc et obsides accepit, inter quos et Ariarici regis filium. idem nomen nuper coniecit Gutschmidius fuisse in titulo in Scythia minore invento C. I. L. vol. III n. 6159 sic eum ex-plens: [cum rege Aria]rico victis superatisque Gothis.
 Arias 4 31.
 Ariobarzanes: Acuriobarzanes 29 12.
 Ariovistus: Ariovisto 27 28.
 Aristarcus 30 28.
 Aristobolus scriptor 9 7.
 Aristobolus Ionathae f. 9 13.
 Aristobolus rex 9 23.
 Aristus 46 13.
 Armamitres 4 36.
 Armigisclus mag. mil. 42 25
 Arriani v. Ariani.
 Arsaces 30 14.
 Arsamus 8 3. 25.
 Arses Ochi fil. 5 23.
 Artabanus rex Persarum 8 14.

- Artabanus Armenius 51 20. 25. *De conspiratione Artabanis adversus imperatorem agit Procopius bell. Goth.* 3, 32 sic finiens: βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς παρέλυσεν τὸν Ἀρταβάνην ἧς εἶχεν ἀρχῆς, ἄλλο δὲ αὐτὸν εἰργάσατο ὡδὲν ἄχαρτ. *Practerea cf.* Guntharic, Liberius.
- Artaces 31 1.
- Artaxerses Macrochir 8 15.
- Artaxerses Mnemon 8 19.
- Artaxerses Ochus 8 21.
- Aruns 15 10.
- Ascalc 116 12. *'Haereo in nomine. nam praefixum à, quantum scimus, defuit, ut Norroenae, illa (Gothicae linguae; nec, si non defuisset, Ascalc libertus foret, ut Langobardorum amund liber (ab omni tutela). sensu igitur videtur cavere. verba tamen ex unanimi fere optimorum librorum consensu rectissime restituta quis coniectura temptet? quis porro inconcinne dicta apud Iordanem non ferat? et sane non ab uno Ascalc suo clienti, sed potius eo adiuvante, nempe inimicis nuntiante arma esse subtracta, Thorismodus rex a fratribus eorumque nimirum satellitibus interemptus est, ut Prosper Aquitanus, Idacius, Isidorus testantur, ipso etiam Iordane referente illum, antequam ipse mortem oppeteret, sua manu aliquantos insidiantes sibi extinxisset.* MUELEHNOFF.
- Ascanius 6 4.
- Asdingi v. ind. geogr.
- Cornelius Asina 20 29.
- Aspar (sic nom. 119 s.; Asparis gen. 42 10. 43 16. 22; Asparum acc. 43 25) cos. a. 434 42 10. 43 16. 22. 25. 119 s.
- Astacades 5 13.
- Astat comes Gothorum 131 25. *'Astat et Invilia nomina nunc primum apud Iordanem lecta et edita sunt nec pridem aliunde nota. nam ne quis praepropere illud cum Theodisco Asthad conferat, sane mox admonemur c. 299. 306 sqq., ubi Theodahadi nomen plene scriptum invenimus. nec minus alterum novum et inauditum, quamquam simplex Got. Vilja (Cassiod. var. 1, 18. 5, 18—20. 9, 13), Theod. Willo in usu erat et Invilja h. e. vir quasi intimae voluntatis quid sibi velit, facile adsequimur, usu docti viros Germanice appellari praesertim a fortitudine bellica. neque deest in ipsa lingua Gothica vocabulum substantivum feminini quidem generis, sed singulis litteris cum altero nomine congruum; dicebatur scilicet ἀσθάλα (non ut quidam perhibent ἀσθάλια) Gothice astathas. iuxta quod aut adiectivum consonum exstitit aut, quod verisimilius, ex feminino adiectivum possessivum atque hac via nomen proprium viri factum est. nimirum Astathas vir ἀσθάλιας, certus ac firmus intellegi potest, ut quem Kraft dicimus, etiam nunc vi praeditum vel vim habentem praedicamus. ceterum nomina, ambo allitteratione iuncta ac pari sensu excogitata fratres indicant. sed utrum pater aliquis filios ita vere appellaverit eosque Thiudemar, fausto omine usus, Theoderico filio adulescentulo, cum primum eum ad vastandas provincias Graecas dimitteret, comites adiunxerit, an iidem potius a poeta quodam tirocinia principis celebrante scite ficti sint, id diiudicandum cui libet permittam.* MUELEHNOFF.
- Astyages 7 28. 31.
- Asverus 8 20.
- Ata- v. Atha-.
- Athal Amalus v. p. 143, 8.
- Athalaricus Amali v. p. 144, 38.
- Athanagildus rex Vesegothorum v. p. 145.
- Athavulfus rex Vesegothorum v. p. 145.
- Atilius 20 6. Cf. Regulus.
- Atinius 16 19.
- Attalus 26 26. 28 21.
- Attila (gen. Attilae passim, Attilanis 111 22. 135 12) rex Hunnorum († 453) 42 13. 14 bis. 22. 43 4. 6. 52 7. 104 13. 19. 105 2. 4. 5. 106 3. 13. 107 16. 108 17. 19. 20. 109 2. 15. 21 bis. 110 4. 6. 7. 11. 111 9. 22. 23. 25. 112 11. 16. 114 3. 9. 115 12. 14. 116 2. 3. 4. 7. 123 13. 16. 124 1. 6. 8. 14. 125 6. 8. 11. 16. 25. 127 16. 128 22. 135 12.
- Attius Naevius 12 19.
- Audefleda v. Amali p. 144, 27.
- Auge 70 11.
- Augis Amalus v. p. 143, 3.
- Augusti v. p. 139.
- Augustulus imp. v. p. 141.
- Augustus v. p. 139.
- Avilius Flaccus 33 4.
- Avitus imp. v. p. 141.
- Cornelius Avitus: Cornelius Abitus 85 22.
- Aurelianus imp. v. p. 140.
- Aurelianus cos. a. 400 96 18.
- Aurelii imp. v. p. 140.
- Azarias qui et Ozias 6 26. 30.
- Baaz 6 19.
- Babai rex Sarmatarum 129 25. 131 3.
- Baduila v. Totila.
- Baebius 22 18.
- Balaeus 5 1. Cf. Xerxes.
- Balamber rex Hunnorum 91 19. 121 23. 122 5. *'Balamber primi qui memoratur Hunnorum regis nomen neno nisi imperitus pro germanico vendet.* MUELEHNOFF.
- Balbinus imp. v. p. 140.
- Baltasar 7 32.
- Balthi regia stirps Vesegothorum 64 22. 96 14; baltha, id est audax, nomen inter suos acceperat 96 15. *'Apparet duplex Germanicorum adiectivorum formatio, primaria ac potior balths, plur. balthai, quae subest Latinae Balthus Balthi, et secundaria sive sequior baltha, qua adposito articulo et pro substantivo utebantur. ceterum ipsum adiectivum in libris sacris qui supersunt Gothicis non invenitur, sed inveniuntur derivata, adverbium balthaba, substantivum balthai, verbum balthjan.* MUELEHNOFF.
- Barach 5 24.
- Basiliscus usurp. v. p. 141.
- Bassus v. Ventidius.
- Baza v. Gunthigis.
- Belepare 5 20.
- Belesarius (Belezarius 77 12) 48 5. 9. 25. 30. 49 2. 10. 50 13. 25. 29. 51 9. 77 12. 102 18. 137 1. 6. 12. 138 13. 21.
- Belochus 4 38. 5 18.
- Belus 4 21.
- Beorgus rex Alanorum 118 16. Cf. Dahn Kön. 1, 264.
- Beremud Amalus v. p. 144, 25.
- Berig (Berich 82 12) rex Gothorum 60 7. 13. 82 12. *'Berig vetustissimi regum Gothorum, cuius memoriam traditio popularis servabat, aetas, computatis quinque ante Filimerum (q. v.) generationibus, primum aerae nostrae saeculum non superat. nomen cum compositum non sit, secundum regulam formam sequiorem Berica, quae Gothicae Bafrika, Theodiscae Biricho responderet, non potiore expectares. sed et Priscus p. 203. 209 ed. Bonn. Βέρριγον ἄνδρα τῶν λογάδων circa Attilam memoravit. conferatur item Veducus et de finali consonante Gadarius et Geberich.* MUELEHNOFF.
- Berimud Amalus v. p. 144, 25.
- Bessa 126, 19. Cf. praef. p. VII.
- Beuca rex Sarmatarum 129 25.
- Bigelis (acc. Bigelem) rex Getarum 43 21.
- Bleda 105 6. 9.
- Blivilla 126 19.
- Bocchus: Buccho 26 37.
- Boerebista v. Buruista.
- Bomilcar 24 13.
- Bonifatius 42 19. 20. 101 17. 102 6.
- Boz rex Antarum 121 20. *'z in fine mollissimum s cum significet, nomen cum serbico Božo, a bogu (deus)*

- derivato, cuius ἔ francogallici j vim habet, comparare dubito neque pro certo affirmaverim idem esse atque Bosū vel Busū, nomen principis Cumanorum epico Russorum carmine vetustissimo memorati, cuius laudes alta voce pulchrae Goticae virgines iuxta mare caeruleum cecinisse feruntur, cum s in Bosū sit acerrimum et a Theotiscis solis olim littera z redditum*.
MUELLENHOFF.
- Bracila 120 15.
Brittomarus 22 25.
Brutus 14 5. 10. 22. 15 11.
Bryttia 99 4.
Buccho v. Bocchus.
Buruista 73 15. 16. — *Strabo* 7, 3, 5 p. 298: ὅτε Βουρεβίστας ἤρχε τῶν Γετῶν, ἐφ' ὃν ἤδη παρεσκευάσατο Καίσαρ ὁ θεὸς στρατεύειν, Δεκαίνεος εἶχε ταύτην τὴν τιμὴν (dei scilicet). *idem* 7, 3, 11 p. 303: Βουρεβίστας ἀνὴρ Γέτης ἐπιστάς ἐπὶ τὴν τοῦ ἔθνους ἐπιστάσιαν ἀνάλαβε κεκακωμένους τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ συγῶν πολέμων καὶ τοσοῦτον ἐπῆρεν ἀσκήσει καὶ νήψει καὶ τῷ προσέχειν τοῖς προσταγμασιν, ὥστ' ὀλίγων ἐτῶν μεγάλῃν ἀρχὴν κατεστήσατο, καὶ τῶν ὁμόρων τοὺς πλείστους ὑπέταξε τοῖς Γέταις· ἦδη δὲ καὶ Ῥωμαίοις φοβερὸς ἦν διαβαίνων ἀδελῶς τῶν Ἰστρον καὶ τὴν Θράκην λεηλατῶν μέχρι Μακεδονίας καὶ τῆς Ἰλλυρίας, τοὺς τε Κελτοὺς τοὺς ἀναμειγμένους τοῖς τε Θραξῖ καὶ τοῖς Ἰλλυριοῖς ἐξεπόρθησε, Βοιοὺς δὲ καὶ ἀρδὴν ἠφάνισε τοὺς ὑπὸ Κριτασίρω καὶ Ταυρίσκους. πρὸς δὲ τὴν εὐπέθειαν τοῦ ἔθνους συναγωνιστὴν ἔσχε Δεκαίνεον ἀνδρὰ γόητα . . . καὶ δι' ὀλίγου καθίστατο θεός. . . ὁ μὲν οὖν Βουρεβίστας ἐφθῆ καταλυθεὶς ἐπαναστάντων αὐτῶντων πρὶν ἢ Ῥωμαίους στείλαι στρατίαν ἐπ' αὐτόν. *Cf.* 16, 2, 39 p. 762 *ubi est* Βουρεβίστας.
- Buteo v. Fabius.
- Caesar v. p. 139.
Cainan 3 17. 15. 4 2. 3.
Calatinus 20 30.
Caligula v. p. 139.
Calluc (*abl.* Calluce) 52 7.
Calpurnius Flamma 20 33.
Cambyses 8 5.
Camillus 17 4. 6.
Camundus 131 3.
Candac (*sic abl.*, Candacis *gen.*) 126 20. 21. 22.
Caracalla *imp.* v. p. 140.
Cardices 7 16.
Carausius *imp.* v. p. 140.
Carinus *imp.* v. p. 140.
Carus *imp.* v. p. 140.
Cassandra: Casandra 71 2.
Cassiodorus v. Senator.
Cassius 32 27.
Castalius 2 2. 53 4.
Cato 30 1.
Lutatius Catulus 22 3.
Celdebertus *Lodoini f. Francus* 134 12. *Chlodovechi filii fuerunt Theudericus, Chlodomerus, Childebertus, Chlotacharius, Theuderici primogenitii filius Theudebertus (Gregorius Tur. 3, 1). Iordanes cum nominet Celdebertum, Heldebertum, Theudebertum, primum secundumque nomen ex dittographia originem videntur traxisse, tertium non filii esse, sed nepotis.*
Celerianus 47 12.
Centimalus v. Fulvius.
Ceres 17 20.
Childebertus v. Celdebertus.
Chilpericus v. Hilpericus.
Chlodovechus v. Lodoin.
Christiani 34 12. 28. 36 25. 37 3. 7. 14. 16. 39 2. 9. 41 25. 78 14. 80 9. 81 1. 92 11. 16.
Christus 85 3. Iesus Christus 9 33. 33 18. 20. 29.
Ap. Claudius 20 12. 21 29. 85 12.
Claudius [vere Galus] Caesar v. p. 139.
Claudius I et II *impp.* v. p. 139. 140.
Claudius v. Marcellus — Nero — Ptolemaeus.
Cleopatra 9 22. 24. 30 7. 32 24. 31.
Cloeia 15 5.
Cniva rex Gothorum 83 23. 84 2. 6. 10. *idem est, si verum vidit Gutschmid p. 134. 146, atque Ovida avus regis Geberich 87 5 et Cannaba sive Cannabaudes dux Gothorum imperante Aureliano (vita Aurel. 22).*
Collatinus 14 5. 10.
Commodus *imp.* v. p. 140.
Comosicus 75 3.
Constans II *imp.* v. p. 141.
Constantianus 50 9.
Constantinus I. III *impp.* v. p. 140.
Constantius I. II. III *impp.* v. p. 140. 143.
Coriolanus v. Marcius.
Cornelius 20 17.
Cornelius Abitus 85 22.
Cornelius Asina 20 29.
L. Cornelius Scipio 20 36.
cit. Cornelius [Tacitus] *annalium scriptor* 57 3.
Valerius Corvinus 17 9. 10.
Coryllus 75 5.
Crassus 31 5. Crassianus 31 18. 20.
Curiatii 11 31.
Curio: Curion 27 18.
Curius 19 11.
Curius Dentatus 17 14.
Cyxares 7 26. 26.
cit. Cyprianus 85 3.
Cyrillus 48 23. *Cf. Procopius bell. Vand. 2, 15: οὐ ἐν Νουμίδιᾳ Ῥωμαίων ἀρχόντες, ἐπεὶ τοὺς ἀμφὶ Στόζαν ἦκειν τε καὶ ἐυλλέγεσθαι ἐνταῦθα ἤκουσαν, παρεσκευάζον τὰ ἐς παράταξιν ἦσαν δὲ ἡγεμόνες φοιθεράτων μὲν Μάρκελλος τε καὶ Κύριλλος . . . Μαρκέλλω μόντοι ἐπήκουον ἅπαντες ἅτε Νουμίδιαν τὴν ἀρχὴν ἔχοντι. narratur deinde, quomodo a militibus deserti duces Gadius/Julis a Stotza interfecti sint.*
Cyrus 1 17. 7 30. 33. 8 2. 5. 71 5. 8. 10.
- Danais 70 16.
Daniel 9 28.
Darius 7 30. 33. 8 1. 7. 10. 13. 19. 28.
Darius filius Arsami 8 3. 25.
Darius Hystaspis f. 71 16.
Darius Nothus 8 18.
David 6 11.
Deborra 5 24.
Decaenus v. Dicinius.
Deccebalus 27 26.
Decius *imp.* v. p. 140.
Decius 18 23.
Deiocis 7 20.
Deiotarus 29 9.
Curius Dentatus 17 14.
Dercylus 6 10.
cit. Dexippus: Deuxippus 87 12.
Diana 68 2. 85 20.
Dicineus 64 9. 73 15. 16. 74 1. 18. 75 3. *Cf.* Buruista.
M. Didius 28 10.
Dintzie Attilae f. 128 21. *est Δέγγιζγ Prisco (cf. adn.).*
cit. Dio scriptor *annalium* 57 11; Dio 64 11. 72 17. 90 4. 6. 97 10.
Dioclitianus *imp.* v. p. 140.
cit. Dionysius *Alexandrinus episcopus* 85 2 (*cf. adn.*)
Diurpaneus v. Dorpaneus.
Dolabella 17 11.
Dominica v. *impp.* p. 140.
Domitianus *imp.* v. p. 139.
Domitianus sub Leone 43 28 (*cf. adn.*)
Dorpaneus rex Gothorum 76 5. 10. *Cf. Orosius* 7, 10 *auctorem citans Tacitum: quanta fuerint Diurpanei Dacorum regis cum Fusco duce proelia quantaetque Romanorum clades, . . . evolverem. Petrus Patri-*

- cius fr.* 4 (4, 185 *Muell.*): Δεκέβαλος ὁ Δακῶν βασιλεὺς ἐπεκρηχεύετο πρὸς Δομετιανὸν εἰρήνην ὑπισχνούμενος· ἐφ' οὗ ἐπέμφε Δομετιανὸς Φούσκον μετὰ πολλῆς δυνάμεως. *Suetonius Dom.* 6: expeditiones... suscepit in Dacos duas, primam Oppio Sabino consulari oppresso, secundam Cornelio Fusco praefecto cohortium praetoriarum, cui belli summam commiserat (inde *Eutropius* 7, 23). *Dio* 68, 9: ὁ δὲ Τραϊανὸς... ἔλαβε... τὸ σημεῖον τὸ ἐπὶ τοῦ Φούσκου ἀλόν. *Martialis* 6, 76: ille sacri lateris custos Martiaque togati, credita cui summi castra fuere ducis, hic situs est Fuscus. licet hoc, fortuna, fateri: non timet hostiles iam lapis iste minas. grande iugum domita Dacus cervice recepit et famulum victrix possidet umbra nemus. *Iuvenalis* 4, 111 *cum schol.* *Propter nomen conferendus titulus urbanus Mur.* 1458, 1: dis Manibus Diuppaneus (sic *utrumque exemplum*) qui Euprepes Sterissae f. Dacus.
- Drepana 20 31.
M. Drusus 28 11.
Duellius 20 17. 26.
Duennius 32 5.
- Ecdicius 119 16. 18. 120 1. *Ad hunc Ecdicium scripsit Sidonius epist.* 2, 1 et 3, 3 et *carm.* 20; *cf. ep.* 5, 16 et *Gregorius Tur. hist. Franc.* 2, 24.
- Edica *primas Suavorum* 130 1.
Ediulf *Amalus v. p.* 143, 12.
Egeria 11 24.
Ela 6 19.
Elagabalus *imp. v. p.* 140.
Eleazar 8 32.
Eliachim qui et Ioachim 7 25.
Ellac *Attilae f.* 125 26.
Emnetzur *consanguineus Attilae* 127 2.
Enoch 3 20. 21.
Enos 3 16. 17.
Epafra 29 11.
Erarius *rex Gothorum a.* 541 50 18.
Erelieva *v. Amali p.* 144, 23.
Esau 4 33. 35.
Esebon *v. Hesebon.*
Ester 8 20.
Eterpamara 65 4. 'Eterpamara herois apud Gothos olim cantati, posteris vero prorsus ignoti nomen obscurissimum est, ut ne vestigium quidem Germanicae originis in eo deprehendas, neque de hac origine nos certiores facit saio ille Amara apud Cassiodorium (var. 4, 27. 28) aut suo nomine aut quod eius in locum alius saio nomine omnino peregrino Tezutat a Theoderico rege constituitur'. *MUELLENHOFF.*
- Euander 10 28.
Eucherius *Stilichonis f.* 41 24.
Eudoxia *v. imp. p.* 141.
Eudoxius *episcopus* 39 29.
Evermud 48 27. 137 9. 10. *Cf. cont. Marcellini ad a.* 536, qui Ebremud, et *Procopius d. Goth.* 1, 8: ἐκ δὲ Γότθων αὐτόμολος παρὰ Βελισάριον Ἐβριμοῦθ ἐὼν παῖς τοῖς ἐπομένοις ἦλθεν, ὁ Θεωδᾶτου γαμβρὸς, ὃς τῆ ἐκείνου θυγατρὶ Θεωδενάνθη ξυνοίχει.
- Euervulfus 100 15. *Cf. Olympiodorus p.* 26 (4 p. 63 *Muell.*): ἀναίρει αὐτὸν (Ἀδόουλφον) εἰς τῶν οὐκείων Γότθων Δούβιος τοῦνομα ἐγθραν πλαιτὴν καιροφυλακῆσας. *Dahn Kōn.* 5, 63.
- Eugenius *usurpator v. p.* 140.
Eugenius *procurator* 42 14.
Eupales 6 12.
Eurichus *rex Vesegotharum v. p.* 145.
Eurypylius: *Euryphylus* 71 1.
cit. Eusebius 4 17.
Eutharicus Amalus v. p. 144, 37.
Eutropius 41 10.
Ezechias 7 16.
Fabius 16 9. 32. 23 16.
cit. Fabius: *Favus* 97 11.
Fabii 17 30.
M. *Fabius Buteo* 21 32.
Fabius Cunctator 24 29. 31.
Fabius Gurges 20 6.
Fabius Maximus 18 19.
Fabricius 19 11.
Falech 4 5. 9.
Fara 48 23. *Pharas Heruli ducis foederatorum Procopius bell. Vand.* 1, 11 et *alibi neminit in rebus Africanis narrandis. Cf. Cyrillus.*
Fastida rex Gepidarum 83 4. 19.
Faunus 5 31. 6 5.
Faustulus 7 6. 10 14.
Festus cos. a. 439 104 4.
Fides 11 22.
Filimer (*Filemer* 61 1) *rex Gothorum* 60 13. 61 1. 64 6. 89 8. 'Filimer post Berig quintus Gothorum rex eos ad extremam Scythiae partem Ponto mari vicinam duxisse fertur. quod si verum est, vicit circa initium belli Scythici (a. 238) neque belli Marcomannici tempore (a. 170), quo primum pars aliqua Gothorum ad Danuvii ostia accessit'. *MUELLENHOFF.*
- Finees v. Phinees.*
Flaccilla uxor Theodosii I v. p. 140.
Flaccus 25 31.
Avilius Flaccus 33 4.
Flaminius: *Flamminius* 22 29. 23 33. 26 30. 27 15.
Calpurnius Flamma 20 33.
Florianus imp. v. p. 140.
Florus 43 5. *Flori huius Alexandriae* τῶν στρατιωτικῶν ταγμάτων ἡγουμένου, ὁμοῦ τε καὶ τὴν πολιτικὴν διέποντος ἀρχὴν *meminit Priscus apud Euagrium eccl. hist.* 2, 5 (omisit *Muell.*).
- Friderichus v. Vesegotharum reges p.* 145.
Fritigernus (*Fridigernus* 65 4) *regulus Vesegotharum* 65 4. 93 2. 12. 13. 17. 95 6. 15. 'Fridigernus Gothorum earminibus celebratus 65 4 sine dubio idem est atque Fritigernus, dux Vesegotharum sub imp. Valente. nomen eodem modo scriptum habes apud Ammianum, Zosimum aliosque, apud Agathiam Φρεδιγερνης; legitimam scripturam, quam Frithugernus fuisse conicias, nusquam invenies'. *MUELLENHOFF.*
- Froila* 126 19.
Fufetius v. Mettus.
Fulvius 22 13.
Cn. Fulvius Gentimalus 22 37.
Fuscus 76 8. 11. *Cf. Dorpaneus ibique cilt., item Hirschfeld Verwaltungsgesch.* 1 p. 223.
- Gadaricus* (sic 89 9; *gen. Gadarigis* 60 13) 60 13. *magnus* 89 9; *pater Filimeris regis Gothorum.* 'Gadaricus legitur primo casu, secundo Gadarigis; nominativum Gadarix frustra quaeras. nomina enim Germanica hoc modo, i. e. plane Gallico more, finientia post Tacitum, quod sciam, non reperiuntur, nisi quod et in nummis et apud Victorem Vitensem Vandalorum reges Hunerix et Hilderix dicuntur et semel apud Gregorium Turonensem 2, 25 Euricus rex Visigothorum dicitur Evarix. igitur genitivum illum ad secundariam formam Gadarig referemus, quamquam similia nomina hic auctor (vide Geberich) indeclinabiliter formare solet. facit tamen eiusdem generis Candac Candacis: genitivus quoque Andages nominativum Andag potius quam Andagis videtur habuisse'. *MUELLENHOFF.*
- Gaina* 41 7. 13. 104 6.
Gaius imp. v. p. 139.
Galba imp. v. p. 139.
Galerius imp. v. p. 140.
Galla filia Valentiniani I v. p. 140.
Gallienus imp. v. p. 140.
Gallus imp. v. p. 140.
Gapt Amalus v. p. 143, 1.

- Gaudentius 104 s. Cf. *Renatus Frigeridus apud Gregorium Turonensem hist. Franc. 2, 8*: Gaudentius pater (Aetii) Scythiae provinciae primoris loci a domesticato exorsus militiam usque ad magisterii equitum culmen provecus est.
- Geberich rex Gothorum 87 s. 18. 20. 88 s. 100 9. 'Terminationem Latinam omissam esse noli mirari; in representandis Gothicis nominibus saepius neglecta est tam apud Iordanem quam ab ipso Cassiodorio in variis, sed vere mirum est nomen littera cum Gotica incongrua neque Latinae aut Graecae linguae conveniente finitum. finiuntur tamen eodem modo Berig sive Berich (q. v.), Ilderich i. e. Hilderich rex Vandalorum (var. 9, 1), Hermenerig uno loco 77, 2, proximo ac deinceps ubique Hermanaricus dictus; quibus genetivum Gadarigis iuxta nominativum Gadaricus (q. v.) adnumeraverim. etiam inter varias 4, 20 habes litteras 'Geberich viro senatori' inscriptas. itaque in his noli quaerere diversorum fontium, ex quibus hauserit Cassiodorius, indicia neque putare mutilata haec esse ex nominibus Graeco more redditis, ut sunt Friderichus et Eurichus apud nostrum, immo alia eaque certa eiusmodi nominum ratio inde colligitur, quod Hunnica aliaque gentium magis orientaliu nomina Graece litteris χ vel ξ , Latine constanter una c finitum, ut Ἡρῳάχ and Δεγγύχ apud Priscum, Hernac, Dintzie, Ellac apud nostrum; neque Candac Alanus c. 265. 266 et Κανδύχ Avarorum legatus apud Menandrum diversis nominibus videntur appellati esse. item Ἐπαξ fluvius Iordani Erac est et quasi ad exemplar eius etiam Gothus Ammiani Saphraz Safrac dicitur, quamquam Safrach quoque in libris reperitur. praeter hoc unum tantum Gothicæ originis ἄπρωτον Ascale (q. v.) tenuem post aliam consonantem in fine retinuit, analogiam scilicet falsam secutum, cetera igitur post vocalem videntur accepisse ch vel in eius vicem, et male quidem, g, ut diversitas originis eorum magis quam soni indicaretur. denique ipsam c litteram ac praesertim ch partes verac k mox suscepisse testantur nomina regum Visigothorum Chintila et Chindasvinth'. MUELLENHOFF.
- Gedeon qui et Ieroboal 5 25.
- Gelimer rex Vandalorum a. 530—534 48 s. 102 15. Gentius: Gentio 27 16.
- Germanus Iustiniani fratris f. v. p. 141.
- Germanus Germani f. v. p. 141.
- Gesimundus Amalus v. p. 143, 16.
- Gildo 41 10.
- Gizericus rex Vandalorum a. 427—477 42 21. 43 12. 98 2. Gyzericus 101 17. 102 2. 13. 106 6. 9. 14. 118 6. 120 20.
- Glycerius imp. v. p. 141.
- Gnudiuchus v. Gundiuchus.
- Gordianus imp. v. p. 140.
- Gotholia 6 21.
- Gothonihel 5 18.
- Gracchus v. Sempronius.
- Grata filii Valentini I v. p. 140.
- Gratianus imp. v. p. 140.
- Gudila rex Gothorum 72 15 (cf. adn.).
- Gundiuchus rex Burgundionum: Gnudiuchus 117 2 errore opinor librorum; de forma videantur quae Muellenhoffius adnotavit ad Lodoïn et Mundiuchus. praeterea cf. Hilarius papa ep. data 10 Oct. 463 (conc. Gall. 1, 607): quantum enim filii nostri viri illustris magistri militum Gundiuci (sic quidam codd. alii Gundiuci) sermone est indicatum. Gregorius Turonensis hist. Franc. 2, 28: fuit autem et Gunduchus rex Burgundionum ex genere Athanarici regis persecutoris. Prosperi continuatio Havniensis ad a. 457: Gundiocus rex Burgundionum. Binding Gesch. des burg.-rom. Königreichs p. 38.
- Gunthamundus rex Vandalorum a. 484—496 102 14.
- Guntharic 51 19. Idem est Γούθαρις Procopii b. Vand. 2, 24, Guntharith Corippi dux Numidiae, qui Aeo-
- binda caeso a. 545 Carthagine regnum affectavit, interfectus deinde ab Artabano. Cf. Partsch praef. ad Corippum p. XXII sq.
- Gunthericus dux Gothorum sub Ostrogotha 81 16.
- Gunthigis qui et Baza Amalus 126 23. 'Gunthigis recte libri reliqui, male unus H Gunthicis; non declinatur pariter atque Vitigis'. MUELLENHOFF.
- Gurges v. Fabius.
- Hadrianus imp. v. p. 139.
- Halaricus I et II reges Vesegotharum v. p. 145.
- Halaricus rex Herulorum 88 11.
- Halaricus rex Suavorum Germaniae 129 24.
- Haliurunnae mulieres 89 11. 'Vox notissima est, sed perperam scripta: erat lingua Gotica haljarūna, Theodisca hellirūna, Anglosaxonica helrūn. haljarūna proprie est maga mulier infernali arte praedita'. MUELLENHOFF.
- Hanala Gothus 65 4. 'Herois Gotici posteris ignoti nomen fortasse idem est quod Theodiscum Anulo, Anglo-saxonicum Onela, Norroenum Åll sive Ôll, cf. Halaricus, Hermanaricus cet.'. MUELLENHOFF.
- Hannibal: Annibal 23 5. 15. 33. 24 2. 7. 12. 13. 15. 30. 32. 25 14. 24. 26. 32. 37. 40. 26 4 bis. 7. 10. 14. 19 bis. 20.
- Hasdrubal 25 37. 26 11.
- Heber 3 27. 4 4. 5. 6.
- Heldebadus rex Gothorum a. 540. 541 50 15. 17. 19.
- Heldebertus Lodoïn (Chlodovechi) f. Francus 134 12. Cf. Celdebertus.
- Heli 6 8.
- Heliogabalus imp. v. p. 140.
- Helvius imp. v. p. 140.
- Heraclianus: Haeracianus 42 2.
- Heraclius: Eraclius 43 10.
- Hercules (Herculis 69 16) 55 12. 69 16. 70 10. 12.
- Hercullius imp. v. p. 140.
- Herennius 18 3.
- Hermanaricus Amalus v. p. 143, 14.
- Hermantia v. imp. p. 140 Thermantia.
- Hermenerig Amalus v. p. 143, 14.
- Herminefredus rex Thuringorum 135 6.
- Hermogenes 48 2.
- Hernac Attilae f. 127 1, Ἡρνάχ, Prisco, cf. adn.
- Hesebon 5 29.
- Hiempsal: Empsala 26 36.
- Hierius cos. 101 16.
- Hiero 20 15.
- Hieroam: Ieroboam 6 16.
- Hieroal v. Gedeon.
- Hieronimus 4 17.
- Hiesus v. Iesus.
- Hilarianus: Helarianus 132 4.
- Hiezabel v. Iesabel.
- Hilderich v. Ilderich.
- Hilderith pater Geberichi regis Gothorum 87 9.
- Hilpericus rex Burgundionum 117 2. Intellegi videtur magis frater Gundiuchi is, quem inter reges recenset lex Burgundionum tit. 3, nomine tamen non posito, quam filius eius nominatus apud Gregorium Turonensem hist. Franc. 2, 28: huic (Gundecho regi Burgundionum) fuerunt quattuor filii Gundobadus Godegiselus Chilpericus et Godemarus et Sidonium ep. 5, 6: magistro militum Chilperico victoriosissimo viro . . . fuisse secreto insusurratum (cf. ep. 5, 7: apud tetrarcham nostrum). Binding Gesch. des burg. Kön. p. 300 sq.
- Himmerith v. reges Vesegotharum p. 145.
- Hippolite 69 17.
- Hippolytus: Hypolitus 69 15.
- Hirtius v. Sergius.
- Hisarna s. Hisarnis Amalus v. p. 143, 5..
- Honorina v. impp. p. 141.
- Honorius imp. v. p. 140.
- Hloratius, -tit 11 31. 33.
- Hloratius Publicola 14 19.

- Hostilius v. Tullus.
 Huldin *Hunnorum rex* 41 20.
 Hulmul *Amalus* v. p. 143, 2.
 Hunericus *rex Vandalarum* a. 477—484 102 13. 106 9.
 Hunimundus *Amalus* v. p. 144, 18.
 Hunimundus (*Hunumundus* 129 1) 129 1. 4. 9. 24 *dux Suavorum, nisi auctor erravit*.
 Hunilla (*Hunnilla* 49 13) 49 13. 138 3. Cf. *Procopius* b. *Goth.* 1, 16: Οὐτίγινς . . . στρατιάν τε καὶ ἀρχοντας Ὀνυλάν τε καὶ Πιτζαν ἐπ' αὐτοὺς ἐπεμφε· οἷς Κωνσταντῖνος ὀπαντίαςας ἐν τῷ Περυσίας προαστείῳ ἐς χεῖρας ἤλαθε . . . Ῥωμαῖοι . . . τοὺς πολεμίους ἐτρέψαντο.
 Hunuil *Amalus* v. p. 143, 7.
 Hunulfus *primas Suavorum* 130 1.
 Hypatius *Anastasio imp. sororis* f. 46 19. 47 22. 23.
 Hypolitus v. Hippolytus.
 Hyrcanus 9 23.
 Hystaspes 72 1.
- Iacob 4 32. 34. 36. 5 1. 3.
 Iaddus 8 24.
 Iair 5 28.
 cit. Iamblicus 3 1.
 Iandyses v. Tanausis.
 Iannaëus qui et Alexander 9 17. 20.
 Ianus 6 5. 11 22. 33 16. Ianus geminus 36 30.
 Iareth 3 19. 20.
 Ibba 135 19. *Add. ad Victorem Tunnunensem a. 509: Gesalicus ab Helbane [scr. Hebbane] Theodorici Italiae regis duce ab Hispania fugatus Africam petit. Isidorus hist. Goth. 38 ad a. 507: Gesalicus . . . ab Ebbane Theodorici regis duce duodecimo a Barcelona urbe miliario commisso proelio in fugam vertitur. Idem est Ibba (sic vel Iba libri) vir sublimis dux, ad quem de Narbonensi ecclesia scribit Cassiodorius var. 4, 17. Cf. Binding, burg. röm. Königreich 1, 209.*
 Idanthyrus v. Antyrus.
 Isabel: Hiezabel 6 20.
 Iesus v. Christus.
 Iesus filius Iosedech 8 11.
 Iesus: Hiesus Nave 5 16.
 Iesus f. Sirach 9 2.
 Ieu 6 22.
 Ildebadus *rex Gothorum* v. Heldebadus.
 Ilderich *rex Vandalarum* a. 523—530 102 14.
 Ildico *mulier* 123 18.
 Iliā 7 3.
 Illus 45 15. 27. 29. 31.
 Invilia *comes Gothorum* 131 26. Cf. *Astat*.
 Ioachab 6 24.
 Ioachas 7 25.
 Ioachim 7 25 bis.
 Ioas 6 21. 24.
 Ioatham 6 34.
 cit. Iohannes apostolus 2 5. 34 28.
 Iohannes 51 17. *Intellegitur Sisinnioli filius qui a. 545 Stotzram interemit et ab eodem interfectus est; cf. Marcellinus cit. in adn. et Partsch in praef. ad Corippum p. XX.*
 Iohannes 50 28. *Scilicet Vitaliani sororis filius, de cuius cum Belisario dissensionibus Procopius scribit ad a. 547 b. Goth. 3, 25.*
 Iohannes 51 18. 22: *idem Stotzas iunior* 51 18. *Stotzrae successor in usurpatione (cf. Marcellinus cit. in adn.).*
 Iohannes Troglita 51 25. Iohannes 51 29. *Intellegitur frater Pappi magister mil. in Africa ab a. 546, is quem Corippus carmine celebravit. Cf. Partsch ad Corippum praef. p. XXV.*
 Iohannes *usurpator* v. p. 141.
 Ionathas 9 11.
 Ioram 6 21. 22.
 Iordanes: Iordannis 126 24.
 Iosedech 8 11.
 Iosaphat 6 18.
- Ioseph 4 38. 5 4. 5.
 cit. Ioseppus 34 21. 61 6.
 Iosias 7 23.
 Iovianus *imp. v. p.* 140.
 Iovinnis *usurp. v. p.* 141.
 Issao 4 31. 32.
 Iuba: Iubas 26 3. 38.
 Iudas Maccabaeus 9 9.
 Iugurtha 26 35.
 Iulianus *I. II imp. v. p.* 140.
 Iulius *Aeneae* f. 10 15.
 C. Iulius Caesar v. p. 139.
 Iulius Proculus 11 15.
 Iupiter (*Iuppiter* 22 28. 29) 11 5. 16 22. 22 28. 29. 33 33. *Iupiter Feretrius* 11 1. 22 31. *Iupiter stator* 11 6.
 Iusta *filia Valentiniani* v. p. 140.
 Iustina *uxor Valentiniani I* v. p. 140.
 Iustinianus *imp. v. p.* 141.
 Iustinus *imp. v. p.* 141.
 Iustinus Germani f. v. p. 141.
 Iuventas 13 18.
- Laban 4 36.
 Labdon 5 29.
 Labienus: Labinius 31 14. 16. 19.
 Laevinus 19 6. 24 24. 26 23.
 Lagidae 30 6. 32 24.
 Lamech 3 22. 23.
 Lamperes 5 24.
 Lampeto 67 10. 12.
 Lamprides 5 21.
 Laosthenes 6 14.
 Latinus 5 31. 6 1. 6.
 Lavinia 5 32. 6 3.
 Lentulus 32 16. 17.
 Leo *I. II imp. v. p.* 141.
 Leo papa a. 440—461 115 5.
 Leonidas 20 35.
 Leontius 45 30. 31.
 Levvi 5 8.
 Liber 17 20.
 Liberius *patricius* 51 28. 136 4. Cf. *Procopius* b. *Goth.* 3, 39 *ad a. 549: βασιλεὺς . . . στόλον τε ἀγείρας νηῶν καὶ στρατεύμα λόγου ἄξιον ἐκ καταλόγου περὶ τῶν ἐν τῷ στόλῳ τούτῳ ἐνθήμερος, ἀρχοντα δὲ Λιβέριον αὐτοῖς ἐπιστήσας πλεῖν κατὰ τάχος ἐπὶ Σικελίας ἐκέλευσε καὶ τὴν νῆσον (quo Totila cum Gothis irruerat) διασώσασθαι δυνάμει πάσῃ· ἀλλὰ οἱ ἀρχοντα τοῦ στόλου καταστησαμένῳ Λιβέριον αὐτίκα δὴ μάλα μετέμελεν· ἦν γὰρ ἐσχατοτέρων τὸ ὄνηρ μάλιστα καὶ ἀμελέτητος πολεμίων ἔργων. Ἀρταβάνη τε ἀφείρεται ἐς αὐτὸν ἐγκλήματα (vide sub Artabano) καὶ στρατηγὸν καταλόγων τῶν ἐπὶ Θράκης καταστησαμένου ἐς Σικελίαν εὐθὺς ἐπέμφε. de Liberii Artabanisque rebus gestis in Sicilia agitur 3, 40. 4, 24. propter expeditionem eidem commissam a. 551 in Hispaniam v. praef. p. XV.*
 Licinius *imp. v. p.* 140.
 Lilingis 46 8.
- Litorius 104 10. Cf. *Prosper ad a. 439: Theodosio XVII et Festo. Litorius qui secunda ab Aetio patricio potestate Hunnis auxiliantibus praerat . . . pugnam cum Gothis imprudenter conseruit . . . tantam ipse hostibus cladem intulit, ut, nisi inconsideranter proelians in captivitate incidisset, dubitandum foret, cui potius parti victoria adscriberetur . . . pax cum Gothis facta, cum eam post ancipitis pugnae lacrimabile experimentum humilium quam umquam antea poposcissent. Hinc Iordanes sua sumpsit.*
 cit. Livius: Libius 56 6.
 Livius Salinator 25 40. Livius 26 1.
 Lodoïn *rex Francorum* 134 10. *Intellegitur Chlodovechus regnans ab a. 481 ad a. 511, Luduin (sic vel Ludunin optimi libri) dictus Cassiodorio var. 2, 41. 3, 3. 4,*

- Χλωθοῦτος Agathiae 1, 3. 'Vereor ut aut librarii aut editores litterarum apices recte distinxerint. haud facile enim mihi persuaserim Cassiodorium duo vel etiam tria prorsus diversa vocabula scribendo confudisse, et vin (tot. vens, Theod. wän, conf. Hunuil) et vini (amicus) et denique vi sive vih; de quo vocabulo vide Iacobi Grimmii mythologiam (1844) p. 58 et intellectum eius in nominibus propriis repete ex Taciti Germ. c. 7. altius profecto rimandi ac diligentissime et acutissime inspiciendi sunt veteres libri etiam circa haec nomina: Assuin (Assio, Assum) Cassiodor. var. 1, 40; Osuin (Osuni, Osum) 4, 9, 8, 9; Guduim 5, 28, Gudui 30; Tulum 8, 9—11, 25. illis in vih (vchus, vicus) exeuntibus praeter Μουνοῖουχος (conf. Mundzucus) vocabulum adnumerandum esse puto nomen Gothicum Alavivus apud Ammianum Marcellinum, Ἀλαβῆχος apud Sozomenum, Ἀλλῆβῆχος Ἑλλῆβῆχος Hellebicus apud alios, Theod. Alawih, Anglos. Alvih, Alveo. Norr. Olvir, -vēr'. MUELLENHOFF.
- cit. Lucanus 65 2.
Lucius imp. v. p. 140.
Lucius 27 17, 20.
Lucretia 13 24, 14 17.
L. Lucullus 30 14. Lucullus 30 8.
M. Lucullus 28 14.
Lupa 7 6.
Lupicinus 93 3, 11, 94 1 (cf. adn.).
Lutatius Catulus 22 3.
- Maccabaens 9, 10.
Macrinus imp. v. p. 140.
Macrochir 8 15.
Macthaleus 5 7.
Madidus 7 8, 9, 17.
Maenius 15 21.
Magii 8 9.
Magnus 138 4.
Magog 61 9.
Maharbal 24 13.
Maiorianus imp. v. p. 141.
Malelehel 3 18, 19.
Mamaea: Mama v. imp. p. 140.
Mamilius 15 13.
Mamilus 5 10.
Maminthus 5 5.
Manasses 7 20.
Maneae(m) 6 32.
Manlius 15 25, 29, 16 21.
Manlius Torquatus 17 7, 8, 12.
Manlius Volso: Manlius Visus 29 2.
Marcellinus avunculus imp. Nepotis 119 13.
Marcellus dux in Africa sub Iustiniano 48 23: cf. Cyrillus.
Claudius Marcellus 24 33, Marcellus 22 30, 24 25, 25 1.
Marciana soror Traiani v. p. 139.
Marcianus imp. v. p. 141.
Marcus 32 11.
Gnaeus Marcus Coriolanus 15 19.
Marcus v. Ancus.
Marcus imp. v. p. 140.
Marcus Basilisci f. v. imp. p. 141.
Maria virgo 33 20.
Maria v. imp. p. 140.
Marinus 42 3.
Marius 26 37.
Marpesia 67 10, 12, 15.
Mars 7 1, 10 10, 14 12, 22 27, 64 14, 16, 105 21, 106 5.
Martinus 48 22, 50 9, dux in Africa a. 536 (cf. Stotzas); mag. mil. per Orientem post Belisarium inde avocatum in Italiam a. 542 teste Procopio bell. Pers. 2, 21, 24.
Mascezel 41 12.
Mathesuentha v. p. 141.
Mathusala 3 21, 22.
- Maximianus imp. v. p. 140.
Maximinus imp. v. p. 140.
Maximus usurpator (a. 383 et a. 409 et a. 455) v. p. 140, 141.
Maximus dux 40 16, 93 3, 94 1 (cf. adn.).
Maximus v. Fabius.
Medopa 72 15. Cf. Athenaeus (v. adn.) et Stephanus s. v. Γετία: ἔστι καὶ θηλυκῆς Γέτις (libri γέτις): οὕτως γὰρ ἐκαλεῖτο ἡ γυνὴ τοῦ Φωκικοῦ τοῦ Ἀμόντου.
cit. Pomponius Mela 58 4.
Melanis v. Menalippe.
Memmius Regulus 33 31.
Menalippe: Melanis 69 16.
Metellus 21 25, 26 37, 27 15.
Mettus Furetius 12 8.
Micca 36 23, 78 13.
Micipsa: Mecipsa 26 36.
Minucius 28 12.
Misahel 47 5, 7.
Mithraeus 5 28.
Mithridates: Mitridatis 29 12, 17, 30 20, 21.
Moyses (sic 5 10, 12, 13, 16; gen. Moysi 9 8, Mosei 3 12 — acc. Moysen 5 9) 3 12, 5 9, 10, 12, 13, 16, 9 8.
Mucius Scaevola 15 2.
Mundiuchus pater Attilae: Mundzucus 105 4, 124 14, Μουνοῖουχος Prisco (cf. adn.). 'Mundzucus barbata scriptum est, ut Scandza pro Scandia, Burgundiones pro Burgundionibus. sed et Mundiuchus a vero tantundem abest atque Gndiuchus (vel Gndiuchus) in proximis. intra Galliam puto illo tempore doctissimus quisque ut hunc Gundevchum (pro Gndiuth, -ui), ita illum Mundevechum (pro Mndiuih) nominasset, cf. Lodoin. nomen nimirum Germanicum est, ut filiorum Mndiuchi nomina Attila et Bleda, fortasse et fratrum, qui teste Prisco Octar et Roas sive Ροῶς, secundum alios plane Gotico more Uptar et Ruga, Rugila vocabantur (cf. Hauptii act. litt. 10, 160 sq. 168 sq.). inter Attilanorum grassatorum rex Mundo avi nomen ex parte referebat'. MUELLENHOFF.
Mundo dux Gothorum a. 505 46 12, 135 9, 11, 12. Cf. Marcellinus (v. adn.) et Ennodius paneg. c. 12 p. 411 Sirm. postquam narravit Sirmium captum esse a Pitzia duce Theoderici: quibus (Pitzia exercituque eius) ibi ordinationem moderantibus per foederati Mundonis attractionem Graecia est professa discordiam secum Bulgares suos in tutela deducendo . . . quid strages militum revolvam et Sabiniani ducis abitionem turpissimam?
Mundo dux contra Gothos a. 535 52 8 (cf. adn.).
- Nabad 6 19.
Nabochodonosor 7 29, 32.
Nachor 4 11, 12.
Narbazaicus 41 18.
Narseus rex Persarum 38 18, 32, 34, 86 15.
Natus 21 5.
Nave v. Iesus.
Navius v. Attius 12 19.
Nepos imp. v. p. 141.
Nepotianus 43 27.
Nero imp. v. p. 139.
Claudius Nero 25 39, Nero 25 40.
Nerva imp. v. p. 139.
Nestorianus 44 12.
Nicomedes: Nicomedis 28 29.
Nidada proavus Geberichi regis Gothorum 87 9. Cf. Ovida.
Ninias 4 29.
Ninus Beli f. 4 21. Ninus 1 15, 4 7, 15, 22, 26, 27, 29.
Noe 3 23, 24, 4 1.
C. Numicius 19 12.
Numa Pompilius 11 18, Pompilius Numa 11 27, Pompilius 12 12, Numa 13 29.
Numerianus imp. v. p. 696.
Numitor 7 2, 10 17.

Obsidius 19 7.
 Ochozias 6 21. 22.
 Ochus 8 21. 23.
 Octar *patruus Attiliae* 105 4. *Comparavit Valesius locum Socratis hist. eccl. 7, 30 ad a. c. 430: τοῦ βασιλέως τῶν Ὀύνων ὑπὸ ἀδηφαγίας ἐν νυκτὶ διαρραγέντος, φ' ἔνομα (Ὀσπταρος ἦν, οἱ Βουργουνζῶνες ἀστρατηγῆτοις ἐπιθέμενοι ὀλίγοι τε πρὸς σφόδρα πολλοὺς συμβαλόντες ἐνίκησαν.*
 Octavianus *imp. v. p.* 139.
 Odenathus 37 29.
 Odoacer 44 18. 45 s. 13. 120 s. 14. 133 21.
 Oduulf *Amalus v. p.* 143, 10.
 Olybrius *imp. v. p.* 141.
 Onias 9 4.
 Ophrataeus 6 18.
 Ophrathanes 6 21.
 Oppius Savinus 76 4. 6. *Cf. Dorpaneus ibique cill., item Borghesi opp. 5, 52 sq.*
 Optila 43 10. *Praeter Marcellinum idem nomen habent Iohannes Antiochenus fr. 201, 4. 5, ubi est Ὀπτήλας, et Gregorius Turonensis hist. Franc. 2, 8 ubi est Occylla buccellarius Aetii.*
 Orestes 44 17. 120 2 bis. 7. 9.
 Orgiacon 29 7.
 Orodes 30 29.
cit. Orosius Paulus 70 6. Orosius 54 10. 65 7. 89 6. Pauli nomen praeter Iordanem libri quoque Orosiani habent.
 Ostrogotha *Amalus v. p.* 143, 6.
 Ostrogotho *Theoderici f. v. Amali p.* 144, 32.
 Otho *imp. v. p.* 139.
 Ovida *avus Geberichi regis Gothorum 87 9. Cf. Cniva. 'Et Ovida nomen et patris eius Nidada obscurissimum est et viz sanum, utrumque tamen pari modo sine dubio derivatum. igitur grammatica non minus atque historica ratione levissima est coniectura Cnivam victorem Decii Ovidae illi subesse arbitrantis'. MUELLERHOFF.*
 Ozias *v. Azarias.*
 Pacorus 31 13. 16. 19.
 Pales 20 6.
 Panias 5 25.
 Pansa 14 6.
 Papirius, -rii 17 30. 18 7.
 Paresatis 8 19.
 Paria *avus Iordanis 126 22.*
 Patriciolus *Asparis f. 43 26. 119 9.*
 Paulus *ad Cannas caesus 24 8.*
 Paulus *apostolus 34 13.*
 Paulus *devictor Persei 27 15.*
 Paulus *satelles Vitaliani 47 12.*
 Paulus *v. Orosius.*
 Penthesilea 70 1.
 Perdiccas 73 10. *Cf. Sitalces.*
 Perseus 27 14.
 Pertinax *imp. v. p.* 140.
 C. Petronius 33 33.
 Petrus 34 13.
 Phacee 6 33. 7 9.
 Phara *v. Fara.*
 Philippus *pater Alexandri 72 14. 17.*
 Philippus *victus a Flaminio 27 13.*
 Philippi *impp. v. p.* 140.
 Phinees: Fincees 5 19.
 Phraortes 7 23.
 Picus 5 31. 6 5.
 Pilatus *v. Pontius.*
 Piso 32 13.
 Pitzia: Petza 135 17. Pitzamus (*si lectio vera*) 135 7. *Cf. Ennodius paneg. c. 12 p. 410 Sirm.: Sirmiensem civitatem olim limes Italiae fuit, in qua seniores domini excubabant . . . haec postea per regentium neglectum in Gepidarum iura concessit . . . urebant animum principis (Theoderici) dolosi blandimenta commentum*

IORDANES.

et circa alios Gepidas, quorum ductor est Gundorit, intempestiva Traserici familiaritas . . . postquam liquido Traserici patuere commenta, Gothorum nobilissimos Pitzia, Herduic et pubem nullis adhuc dedicatam proeliis destinasti, ut, si oblati pactionibus adquiesceret, semel invaso locorum potiretur arbitrio. . . . fugit sponte aliena et sine impulsu exercitus tui deseruit quod debebat. continuo Pitzia . . . non adquisitam esse terram credidit, sed refusam. eiusdem meminit Cassiodorus var. 5, 29: huius modi calumnias Pitziae (*sic et hic et mox libri boni omnes*) comitis celebratae opinionis viri sibi examinatione summotas, et fortasse Procopius bell. Goth. 1, 15 ad a. 536: Ἰλιτζας Γότθος ἀνήρ.
 Pius *imp. v. p.* 139.
 Placidia *filia Theodosii I v. p.* 141.
 Pompeius *adversarius Caesaris 9 23. 29 16. 30 10. 12. 18. 19. 24. 26 bis. 28.*
 Pompeius *sub Anastasio et Iustiniano 46 13. 47 22. 24.*
 Pompilius *v. Numa.*
cit. Pompeius Trogius 66 17. 71 6.
 Pomponius *v. Mela.*
 Pontius 18 3.
 Pontius Pilatus 33 29.
 Porsenna 14 32.
 Postumius 18 1. 22 19.
 Priamus 70 11. 71 2.
 Priscus *v. Tarquinius.*
cit. Priscus 84 10. 89 17. 104 16. 105 21. 114 23. 123 18. 124 7.
 Pritiades 6 16.
 Probus *imp. v. p.* 140.
 Procopius *usurpator v. p.* 140.
 Proculus *v. Iulius.*
 Pseudophilippus 27 14.
 Ptolemaeus: Ptholomeus (*sic perpetuo primitiva scriptura*) 9 8. 17. 30 4. 6. 32 24. 25.
 Ptholomeus Alexander 9 15.
 Ptholomeus Dionisus 9 19.
 Ptholomeus Epifanis 9 5.
 Ptholomeus Energetis 9 1. 11.
 Ptholomeus Lagi f. 8 29.
 Ptholomeus Filadelfus 8 31.
 Ptholomeus Filomitor 9 7.
 Ptholomeus Filopater 9 3.
 Ptholomeus Fison qui et Soter 9 13.
cit. Claudius Ptholomeus 58 3. Ptholomeus 58 15.
 Publicola *v. Horatius.*
 Pulcheria *uxor Marciani v. p.* 141.
 Pupienus *imp. v. p.* 140.
 Pylaemenes: Pylemenis 29 18.
 Pyrrhus 18 27. 19 2. 24. 27 11.
 T. Quintius 15 24.
 Quintillus *imp. v. p.* 140.
 Quirinius: Quirinus 32 20.
 Quirinus 11 17.
 Radagaisus 41 19.
 Ragan 4 9. 10.
 Rea quae et Ilia 7 3. Rea Silvia 10 10.
 Recimer 118 14. Ricemer 119 6.
 M. Atilius Regulus 21 2. Regulus 21 11. 17. 25.
 Rogulus *v. Memmius.*
 Remus 10 12. 20. 23.
 Respa *dux Gothorum 85 18. 'Sine dubio pro Hrēspa, Hrispa scriptum est, quo nomine item equus Heimonis carminibus epicis praedicatur'. MUELLERHOFF.*
 Retemeris *v. reges Vesegotharum p.* 145.
 Ricemer *v. Recimer.*
 Ricarius *rex Suavorum Hispaniae a. 448—456 116 16 bis. 23. 117 6. Dahn Kön. 6 p. 562.*
 Rimismundus *rex Suavorum in Hispania a. 458 sq. 117 22. Dahn Kön. 6 p. 565.*
 Riotimus (Rintimus 119 2) *rex Brittonum 118 19. 119 2.*

- Ad hunc data esse creditur epistula Sidonii 3, 9: Sidonius Rithamo suo. Cf. *Gregorius Turonensis hist.* 2, 18: Britanni de Biturica a Gothis expulsi sunt multis apud Dolensem vicum peremptis.
- Roas v. Ruas.
- Roboam 6 16. 26. 31.
- Rodulf rex ut videtur Herulorum 60 3. Procopius b. Goth. 2, 14 narrat Rodulfum (Ροδοῦλφον) regem Herulorum tertio postquam Anastasius imperator factus est anno, id est 493 a suis coactum Langobardis bellum intulisse: eos cladem gravissimam perpassos ipso quoque Rodulfo in proelio caeso post varios casus ab Anastasio sedes in partibus Romanis accepisse, id quod referri solet ad a. 512 (cf. Clinton ad h. a.). eodem in summa re redeunt quae de proelio inter Langobardos sub rege Tatone Herulosque sub rege Rodulfo huiusque occisione narrantur in *Origine gentis Langobardorum* c. 4 et apud Paulum hist. Lang. 1, 20. idem Rodulfus nihil impedit quominus quo tempore Theodoricus in Moesia morabatur, id est ante a. 489, ad eum profectus sit eiusque patrocinium impetravit; nam quod additur eum proprium regnum contempsisse, pertinet sine dubio ad inanem Gothico- rum auctorum magniloquentiam. rex Herulorum is quem per arma Theodericus adoptavit (Cassiodor. var. 4, 2) diversus fuerit necesse est. Iordanes autem quae de Rodulfo habet, sive auctor hic quoque balbutivit sive additamentum est scriptoris insertum loco non suo, ad Herulos respicere existimo, neque enim assentior iis qui verba ita accipiunt Rodulfum regem fuisse sive Granniis et qui sequuntur sex populis, quae opinio est Gutschmidii p. 232, sive, in qua opinione Muellenhoffius est, solis extremo loco nominatis Raniis. parum enim probabile est septem populos illos sub uno rege fuisse, nec magis probabile, si eiusmodi rex ad Theodericum confugisset, eius rei aliam notitiam nullam extare. Raniis illos Muellenhoffius iudicat Thraundios esse Norvegiae populum, ab eoque proficisci quae de Scandia refert Iordanes ex narratione indigenarum petita. 'Nomen Gotica lingua Hrôthvulfs. Northmannis forma contracta Hrôlfr etiam postero tempore usitatissimum erat'. MURLENNHOFF.
- Romulus 1 10. 23. 7 9. 10 5. 10. 17. 11 5. 15. 18. 13 28. 22 31.
- Ruas patruus Attilae: Roas 105 4. (f. Priscus (v. adn.) et Tiro Prosper ad a. 433: (Chunnorum genti) tunc Rugila praeerat et ad a. 434: Rugila rex Chunnorum . . . moritur, cui Bleda succedit. Valesius praeterea comparavit quae narrat Socrates hist. eccl. 7, 43: μετὰ τὴν τοῦ τυράννου (Iohannis) ἀνάστασιν (a. 425) οἱ βάρβαροι οὗς ἐκεῖνος πρὸς βοήθειαν κατὰ Ῥωμαίων ἐκάλεσεν ἔτοιμοι ἦσαν κατατρέχειν τὰ Ῥωμαίων πράγματα . . . θνήσκει μὲν αὐτῶν ὁ ἐξαρχὸς ὃ φῶνομα ἦν Ρούγας βληθεὶς κεραυνῷ.
- Rufinus patricius 41 5. 7.
- Rufinus dux sub Anastasio et Iustiniano 46 22. 48 1. Cf. Marcellinus ad a. 516; Hermiae vol. 6 p. 358.
- Sabinianus: Savinianus 46 12. 135 8. 17. Cf. Mundo.
- Sabinus v. Oppius.
- Saddoch 6 14.
- Safrae regulus Vesegotharum 93 3. 95 7.
- Sala 4 3. 4.
- Salina v. Alexandra.
- Salinator v. Livius.
- Salmanassar 7 17.
- Salomon 6 12. 14. 16. 8 11.
- Samson 6 7.
- Sangibanus (Sanguibanus 109 11) rex Alanorum 108 16. 19. 109 11. Cf. Prosper Tiro ad a. 440: deserta Valentinae urbis rura Alanis, quibus Sambida praeerat, partienda traduntur.
- Sapor 37 15. 39 18. 86 16.
- Sardanaphalus (Sardanaphalus 86 7) 4 23. 6 25. 29. 86 7.
- Sarus Gothorum rex 41 20. Cf. Olympiodorus vol. 4 p. 58 Muell.: Σάρων καὶ αὐτὸν Γότθον ὄντα καὶ πλήθους μὲν ὀλίγου ἐπάρχοντα (ἄγχι γὰρ διακοσίων ἢ καὶ τριακοσίων ὁ λαὸς ἐξείκειντο), ἀλλὰ δὲ ἠρωϊκὸν τινα καὶ ἐν μάχαις ἀκταγώνιστον . . . Ῥωμαῖοι ἠταρπίσαντο δι' ἐχθρὰς Ἀλαρίχῳ ὄντα. Frater eius Segericus post Ataulfum a. 415 rex creatus est Vesegotharum (Olympiodorus fr. 26 vol. 4 p. 62 Muell.).
- Sarus Rosomonus 91 17. 'Sarus et Ammiam, fratres Sunildae sive Svanhildae a Northmannis Sqrli et Hamdir (Hamthér), a Theotiscis Sarulo et Hamadeo (Serilo et Hamedie) dictos, a Gothis pariter Sarvila et Hamathius vocatos esse putabis. neque simplicissima prioris nominis forma a deminutiva vel hypocoristica in -ila derivata magnopere differt, sed quae Gotice erat sine dubio Sarvs (non Sarvus), Latine accuratius Sarvus reddi poterat. iam vero etiam Gothus quidam ab Olympiodoro Σάρως dicitur et Ammiam profecto tam longe ab Hamathius vocabulo recedit, ut Graecus homo, non Romanus haec primum litteris mandasse videatur'. MURLENNHOFF.
- Saturninus imp. v. p. 140.
- Saturnus 5 31. 6 5.
- Saul 6 10.
- Scaevola v. Mucius.
- Scipio 23 26. 28. 25 13. 26 9. 19. 20. 27 4. 29 25. 55 13. 116 21. Cf. ind. locorum.
- Cn. Scipio 25 8.
- P. Scipio 25 8.
- Scipio Africanus 29 25.
- Scipio iunior 27 6.
- Scipio v. Cornelius.
- Scopas 9 5. 6.
- Sebastianus usurpator v. p. 141.
- Segericus rex Vesegotharum v. p. 145.
- Sellum 6 32.
- Sem 4 1.
- Semiramis 4 27. 29.
- Sempronius Gracchus 24 35. Sempronius 20 3. 23 30. Gracchus 25 5.
- Senator Cassiodorius 53 6.
- Sergius (vere Hirtius) 14 6.
- Seruch 4 10. 11.
- Servius v. Tullius.
- Servilius 28 27.
- Servilius Isauricus Cilicisque 29 30 bis.
- Seth 3 15. 16.
- Severa uxor Valentiniani I v. p. 140.
- Severianus imp. v. p. 141 (Severus).
- Severus I. II imp. v. p. 140. 141.
- Sigericus rex Vesegotharum v. p. 145.
- Sigismundus rex Burgundionum a. 516—523 134 19.
- Silvii 6 2. 7 1.
- Sinderith 48 20. 137 6. Deditiois Syracusarum a. 535 meminertunt Procopius b. Goth. 1, 5 et Marcellinus ad eum a., ducis Gothorum nomen non ponunt.
- Sirach 9 1.
- Sitalces: Sitalces 73 9. Anno a. Chr. 429 Sitalces rex Odrysarum foedere inito cum Atheniensibus expeditionem suscipit adversus regem Macedoniae Perdicam II exercitumque in eum misit CL milium auctore Thucydide 2, 98: τὸ πᾶν πλῆθος λέγεται οὐκ ἔλασσαν πεντεκαίδεκα μυριάδων γενέσθαι καὶ τούτου τὸ μὲν πλεόν περὶ Ἰν, τριτημόριον δὲ μάλιστα ἱππικόν· τοῦ δ' ἱππικοῦ τὸ πλείστον αὐτοὶ Ὀδρύσαι παρέχοντο καὶ μετ' αὐτοὺς Γέται. Gelarum item Thucydides c. 96 meminuit sic: ἀνίστησεν . . . τοὺς ὑπερβάντι Αἴμον Γέτας καὶ ὅσα ἄλλα μέρη ἐντὸς τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ πρὸς θάλασσαν μᾶλλον τὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου κατακρητο· εἰσι δ' οἱ Γέται καὶ οἱ ταύτη ἑμποροὶ τε τοῖς Σκύθαις καὶ ὑπόσχευοι πάντες ἱπποτόξοι. haec non afuisse a Gelicis Dionis Chrysostomi probabile est indeque repetita esse a Cassiodorio, ut tamen male intruderet Perdicam successorem Alexandri magni et ita quodammodo Atheniensibus imperantem, quorum propterea partes in bello illo invertit.

- Sogdianus 8 17.
 Solomon *mag. mil. per Africam a. 534—536 et 539—544.* 48 24. 26. 51 17.
 Sornus *rex Medorum* 66 14. *Cf. praef. p. XXX.*
 Sosares 5 22.
 Sosarmus 5 26. 6 34.
 Sparethus 5 12.
 Sphaerus 5 8.
 Stilico 41 21. 88 2. 96 19. 98 6. s. 12.
 Stotzas 48 22. 51 17. 22. *Rebellionem Africanam a. 536 narrat Procopius b. Vand. 2, 14. 15 sic finiens: οὗ δὲ στασιώται . . . Στότζαν τῶν Μαρτινίου δορυφόρων ἕνα τύραννον σφίσειν ἐλλόντο. Martinus apud Procopium b. V. 1, 11 et alibi nominatur inter duces foederatorum, ut magister militum quod est apud Jordanem non ad eum pertinere videatur, sed ad ipsum Stotzam rebellionem militum ducem.*
 Stotzas iunior v. Iohannes.
 cit. Strabo 56 19.
 Strabo v. Theodericus.
 Sulla: L. Sylla 30 14. Sylla 27 5. 73 16.
 Sunilda *mulier Rosomona* 91 15. 'Sunilda *mulier carminibus epicis Germanorum olim celebris, a Northmannis Svanhildr similiterque ab Alamannis ut videtur. (vid. Hauptii acta litteraria 12 p. 302 sqq.) Suana-hilt appellata, at Sunilda aut litteris male conceptum aut longe diversum lingua Theodisca erat Sónhilt, mox Suonhilt, lingua Gotica Sónahildi.* MUELLENHOFF.
 Superbus v. Tarquinius.
 Symmachus *bibliorum interpret* 35 35.
 cit. Symmachus *rerum scriptor* 78 11. 80 11.
 Syphax 26 11.
 Tacitus *imp. v. p. 140.*
 Tanaquil 12 29.
 Tanausis (*acc. -im 67 4*) *rex Gothorum* 66 5. *Tanausis* 66 9. 67 4 (*cf. adn.*).
 Tarpela 11 2.
 Tarquinius, -nii 12 23. 29. 30. 13 32. 14 32. 15 10.
 Tarquinius Priscus 12 16.
 Tarquinius Superbus 10 8. 13 5. Superbus 13 34.
 Tatius 11 7. 17 14.
 Tautanes 5 29.
 Telefus 70 7. 10. Thelephus 71 1.
 Tellus 20 4.
 Terminus 13 18.
 Tetricus *imp. v. p. 140.*
 Teutaeus 6 7.
 Teutana 22 34.
 Thara 4 12. 13.
 Tharuarus 85 18. *Cf. Thuruarus.*
 Theocritus 47 7.
 Theodahadus *Amalus v. p. 144, 34.*
 Theodemir *Amalus v. p. 144, 22.*
 Theodepertus v. Thiudebertus.
 Theodericus v. Theodoricus.
 Theoderidus *I. II reges Vesegotharum v. p. 145.*
 Theodora *uxor Constantii I v. imp. p. 140; uxor Iustiniani v. imp. p. 141.*
 Theodoricus *Amalus v. p. 144, 26.*
 Theodoricus Triarii f. Strabo *rex Gothorum* 44 24.
 Theodericus Triarii f. 128 5.
 Theodoridus *I. II reges Vesegotharum v. p. 145.*
 Theodosius *pater imp. v. p. 140.*
 Theodosius *I. II imp. v. p. 140. 141.*
 Theodotion 36 3.
 Thermantia v. *imp. p. 140.*
 Thesander 70 16.
 Theseus 69 17.
 Thineus 6 8.
 Thiudebertus (Theodepertus 49 19) *Chlodovechi f. rex Francorum* 49 19. 134 12. *Cf. Celdebertus.*
 Thiudemer *Amalus v. p. 144, 22.*
 Thiudigiselus *rex Vesegotharum v. p. 146.*
 Thiudigoto *Theoderici f. v. p. 144, 31.*
 Thiudimer *Amalus v. p. 144, 22.*
 Thiudis *rex Vesegotharum v. p. 145.*
 Thola 5 26.
 Thonos Concoloros 4 22. 6 25.
 Thorismud *Amalus v. p. 144, 20.*
 Thorismud *rex Vesegotharum v. p. 145.*
 Thrasamundus *rex Vandalarum a. 496—523* 102 14. 135 5.
 Thrasaricus: *Trasaricus dux Gepidarum 135 s. Sirmium obtinens. 'Sic scribendum cum aspiratione, ut Thrasamundus et Got. thrasabalthi, id est rixandi ferocitas'. MUELLENHOFF. Cf. Ennodius paneg. p. 410 (v. sub Pitz) et Dahn Kôn. 2, 133.*
 Thraustila: *Thraustila satelles Actii 43 10, cf. adn.; Θραυστίλας Iohannes Antiochenus fr. 201, 4 et fr. 211, 4.*
 Thraustila: *Trapstila pater Thrasarici 135 s. Paulus hist. Rom. 15, 15: Theodericus . . . prius quam Italiam adventaret, Trapstilam Gepidarum regem insidias sibi molientem bello superans extinxit. 'Cum sit Gotice thrafstjan παραμυθεῖσθαι, thrafstjan sikh tharsēiv, Thrafstila est unice vera nominis forma, Θραυστίλας et Trapstila inde quodammodo depravatae'. MUELLENHOFF.*
 Thuruarus 85 18. 'Thuruarus est nominis forma emendata; priorem partem derivatam habes in gentili Thuringus'. MUELLENHOFF.
 Tiberinus 10 12.
 Tiberius *imp. v. p. 139.*
 Tigranes 30 11. 15. 24.
 Titus *imp. v. p. 139.*
 Tomyris: *Thomyris 71 6. s. 11. 13.*
 Torquatus v. Manlius.
 Totila (*acc. Totilam 51 4, Totilanem 51 7. 2s*) qui *Baduila 50 29. Baduila 50 19. Totila 51 4. 7. 10. 16. 28. Rex Gothorum a. 541—552 in nummis appellatus d. n. Baduila rex (Friedlaender Münzen der Ostgothen p. 46 sq.).*
 Traianus *imp. v. p. 139.*
 Trapstila v. Thraustila.
 Trasarius v. Thrasaricus.
 Triarius v. Theodoricus.
 Troglita v. Iohannes.
 Trogus v. Pompeius.
 Troianus 70 1.
 Tullus Hostilius 11 27. Tullus 13 30.
 Tullia 13 8.
 Servius Tullius 12 28. Servius 13 6. 33.
 Vadamerca *Amala 122 6. 'Nemo puto Germanorum unquam filiam mercam sive mircam h. e. obscuram, tenebrosam appellavit. vera nimirum vocalis aut servata aut restituta est libris OBXY: nomen ab utraque parte valde notabile et rarum'. MUELLENHOFF.*
 Valamir *Amalus v. p. 144, 21.*
 Valaravans *Amalus v. p. 143, 15.*
 Valens *imp. v. p. 140.*
 Valentiniani *I. II. III imp., item usurpator v. p. 140. 141.*
 Valeria *Galerii v. imp. p. 140.*
 Valerianus *imp. v. p. 140.*
 Valerianus *dux, quem Iustinianus a. 547 exeunte in Italiam misit (Procop. b. Goth. 3, 27), 50 2s.*
 Valerius *Corvinus 17 9. 10.*
 Valia *rex Vesegotharum v. p. 145.*
 Vandalarius *Amalus v. p. 144, 19.*
 Varro 24 8.
 Veducus *dux Gothorum 85 18. 'Non desunt exempla eiusdem formationis, Saxonicum Widuc, Theodiscum Wituh; sed praeferenda erat alia, aut Veducus, Theod. Wituhhi, aut Veduca, Sax. Widuco. vid. Hauptii acta litteraria 12, 258 sq.'. MUELLENHOFF.*
 Venetharius *Amalus v. p. 144, 17.*
 Ventidius *Bassus 31 15. Ventidius 31 19.*
 cit. Vergilius 64 15. 67 15. Mantuanus 55 17.

- Verina uxor Leonis v. p. 141.
 Verus imp. v. p. 140.
 Vesosis 65 5. 66 7. 9. 12.
 Vespasianus imp. v. p. 139.
 Vesta 11 23. 16 17. Vestalis 7 3.
 Vetericus Amalus v. p. 144, 30.
 Veturinus 18 1.
 Vibius 32 7.
 Vidigoia 65 4. 104 18. '*Gothorum fortissimum Sarmatum dolo interfectum, qui Gothorum cantibus celebrabatur, natione Vesegothum fuisse et vixisse saeculo quarto probasse mihi videor in Hauptii actis litterariis 12 p. 255 sqq. fortasse idem ille est, quem postero tempore et Anglo-saxonica et Theodisca carmina fortissimum Gothorum primumque omnium contra Hunos propugnatores praedicabant. nomen, cuius legitimum Gothicam formam Vidugauja fuisse pro certo affirmari potest, ab Ammiano Marcellino, Graeco homine, duobus locis (27, 10, 3. 30, 7, 7) Vithigabius pro Vithigavius scriptum erat, nequaquam, ut prave editur vel contra librorum auctoritatem, Vithicabius. Theodiscum erat olim Witugouwo, mox et Witege, Saxonicum Widugó, Anglo-saxonicum Vudgá et Vidia*'. MUELLENHOPF.
 Vidimer pater et f. Amali v. p. 144, 24. 29.
 Vigilus 1 3. Cf. praef. p. XIV.
 Vinitharius Amalus v. p. 144, 17.
 Viridomarus 22 29.
 Visimar rex Vandalorum 87 11. 19. '*Nominis prior pars sine dubio eadem est quae in Theotiscis Wisurgart, Wisigart, Wisurih, Wisirih et in Visogast apparet. sed altera valde mira neque quod conferas exemplum suppetit; nam vulgatissimum illud Theotiscum mār Gothorum Vandalorumque lingua erat mēr, a saeculi quinti et sexti hominibus mir pronuntiatum*'. MUELLENHOPF.
 Vitalianus 46 16. 17. 20. 47 10.
 Vitiges (sic plerumque, Vitigis 49 6. 15. 51 13. 77 11. 12. 137 18. 20; numquam declinatur, sed pro accusativo est 49 1. 6. 137 14. 138 13, pro ablativo 49 15. 51 13. 77 12) rex Gothorum a. 536—540 49 1. 6. 15. 51 13. 77 11. 12. 137 14. 15. 18. 20. 138 3. 6. 13. In nummis est d. n. Vvitiges rex (Friedlaender Münzen der Ostgothen p. 41).
 Vitellius imp. v. p. 139.
 Vlixes 70 17.
 Vltzindur consanguineus Attilae 127 2.
 Volustanus imp. v. p. 140.
 Vrsus interfectus usurpatoris Maximi 118 7.
 Yulcanus 22 30.
 Vulfla 127 6.
 Vultvulf Amalus v. p. 143, 13.
 Xanthippus 21 16.
 Xerses 8 16. 36 18. 72 10.
 Xerses qui et Balaeus 4 34.
 Xerses fil. Darii 8 13.
 Zacharias 6 31.
 Zalmozes 64 7. 9.
 Zameis 4 29.
 Zeno imp. v. p. 141.
 Zeno Isaurus 43 6. De Theodosii II adversus Zenonem suspicione scribunt Priscus fr. 14 (4 p. 98 Muell.), item cum cum Attila coniungens, Priscumque secutus Iohannes Antiochenus fr. 199 (l. c. p. 613); cum mortuum esse imperante Marciano praeter Iordanem nemo refert.
 Zeuta eruditus Gothus 64 8. Subest fortasse Seuthae nomen, quo secundum Suidam (s. v.) Abaris pater usus est: certe Abaridis mentio recte loco conveniret.
 Zorobabel 8 10.

II. INDEX LOCORVM.

Ad indicem personarum quae exposui, pari fere ratione ad hunc pertinent. scilicet nomina aut ex auctoribus qui supersunt descripta aut ita comparata, ut si qui forte ignorat, ex vocabulariis et enchiridiis de iis certior fieri possit, nude retuli: rarioribus aut reliqua quae extant testimonia adscripsi aut lectorem remisi ad commentarios virorum doctorum, maxime Zeussii (*die Deutschen und ihre Nachbarstämme*. Monachi 1837): quae Iordanes solus habet non pauca, id ipsum volui ut ex indice intellegeretur. de regionibus civitatibusque imperii Romani ab auctore nominatis ut legenti facile constaret, curam egi: de populis quos memorat disputare nec meum est nec per indicem fieri potest. Muellenhoffii tamen cura et diligentia hic quoque effectum est, ut de plerisque eorum quid Germanice docti hodie statuunt quaeque vocabulis Iordanianis ex Gothica lingua illustratio allata sit, ex hoc indice percipiatur.

- Abraxes v. Araxes.
 Abrittus 37 8. 84 15.
 Acatziri 63 8. Cf. adn. et Zeuss p. 714.
 Achaia 18 32. 28 5. 95 7. Achivi 27 12.
 Achilles insula 66 5.
 Actiacus 33 1. Actiaticum litus 9 26.
 Adiabenni 35 32. Adiabennicus 35 35.
 Adogit gens 58 17. '*Nomen corruptum. intellegendi sunt Alogii, Halogii, Håleygir, incolae Hålogalandi, regionis Norvegiae maxime borealis hodie Nordland dictae ultraque polarem circumlatam*'. MUELLENHOPF.
 Adr- v. Hadr-.
 Aegatae: Aecatae insulae 22 4.
 Aegimurus: Egimurus 21 32.
 Aegyptus 4 35. 5 3. 8 22. 30. 30 6. 32 30. 33 5. 38 29. 66 10. 85 2. Egyptus 5 1. 2. 7. 14. 38 19. Aegyptii 5 11. 66 7. 9. Egyptii 5 6. 12.
 Aelia = Hierusolyma: Elia 35 8.
 Aemilia v. Italia.
 Aeolia: Eolia 67 20.
 Aequi: Equi 15 23.
 Aernaricii gens 59 12. '*Ragnaricii nomen rectissime vel etiam accuratius paulo Rahnaricii scribi docet vox Theodisca birahanen cum Norroenis ræna et rån conlata. Rånriki autem erat olim regio Norvegiae, nunc Sueconum Bohuslän, inter Gautellam (Göta eivam) et Svínasund iuxta mare sita. Zeuss p. 503*'. MUELLENHOPF.
 Aesti 63 7. 89 3.

- Aethiopia 13 5. Aethiopes 66 12.
 Aetnaeus ignis 17 13.
 Africa (Affrica 15 20) 15 20. 18 32. 21 2 bis. 9. 23 21. 28. 24 40. 25 13. 26 9 bis. 10. 21 bis. 22. 24. 27 9. 38 18. 30. 41 10. 11. 43 13. 15. 23. 48 21. 24. 25. 51 17. 25. 52 2. 54 11. 86 18. 99 1. 6. 101 17. 102 1. 6. 21. 103 7 bis. 118 6. 120 3. 135 4. 137 1. Afer 35 31. Africanus 25 18. 42 19. 49 27. 51 29. 138 21. Africus 21 32. 34.
 Agrigentum 20 31.
 Ahemil (v. l. Athemil, Athemil); gens 59 10. 'Eos qui post orientalis litoris partisque australis Scandiae (vide Theustes, Vagoth, Bergio) incolus primi memorantur cum Hallandiam incoluisse oporteat, dubitari vir potest quin Hallenti vel Allenthi pro Allanthi (Hallanthi) in litteris illis lateant'. MURLENNHOFF.
 Alamanni 38 31. 40 13. 130 19. 22. Alamannicus 75 13.
 Alani 36 23. 37 18. 41 23. 100 5. 108 16. 109 12. 110 23. 111 24. 115 20. 116 2. 4. 10. 118 10. 14. 15. 125 22. 126 20. Halani 78 13. 90 13.
 Alba Latii 10 15. 12 9. Albanum 6 2.
 Albani Latini 6 2. 7 1. 11 29. 12 5.
 Albani ad Caucasum 30 28. 61 19. Albania 62 2.
 Alcilduri gens Hunnorum 90 11. Cf. adn. et Zeuss p. 708.
 Aleria 20 38.
 Alexandria 8 26. 32 27. 33 34. 35 6. 85 1. 86 17. Alexandrini 9 16. 32 24. 43 5.
 Alis v. Halys.
 Allia 16 8.
 Allophylis 5 20, cf. 23.
 Almus 127 3 (cf. adn.).
 Alpes 16 5. 22 14. 20. 32. 23 24. 24 18. 25 39. 62 13. 84 7. 130 20. Alpinus 22 23. Alpinae gentes 31 31.
 Alpes Cottiae v. Italia.
 Alpes Noricae 31 28.
 Alpiduri gens Scythica 90 10. Cf. Zeuss p. 708.
 Alsium 15 14.
 Altinum: Altenuum 35 23.
 Altziagiri gens Scythica 63 11. 12. Cf. Zeuss p. 715.
 Aluta fl. 62 12 (?). 75 12.
 Amantini 27 21.
 Amazones nom. 69 18. Amazonarum 65 6. 9. Amazonas 67 18. 69 8. 18. 85 21.
 Ambiani 39 30.
 Ambuleius ager 115 6. Alibi non nominatur.
 Anapulus 44 25.
 Anchiali 86 7. Anchialitanus 86 10.
 Angisciri gens Hunnorum 128 24. Cf. Zeuss p. 709.
 Anio 17 7.
 Antes 52 10. 62 16. 63 3. 89 1. Anti 121 19.
 Antiochia 37 31. 94 5. Antiochia 40 17. Anthiochia 49 26. 29. Antiocheni 3 3. 38 2. Antiochenses 9 16.
 Antium 15 20.
 Apamea: Appamia 38 3.
 Apenninus: Appininus 99 3.
 Apollonia 28 18.
 Apulia v. Italia.
 Aqua nigra fl. 127 14. Alibi non nominatur.
 Aquileia 36 26. 37 25. 80 10. 114 16. Aquileiensis 114 5.
 Arabes 30 12. 31 1. 34 35. 35 33. Arabicus 35 35.
 Araxes 61 16. 68 15. Abraxes 71 8.
 Arcades 10 27.
 Arcadiopolis 126 25 (cf. adn.).
 Archelais: Archilais 36 11.
 Ardea 13 12.
 Arelate: Arelatum 41 33. 101 9. 120 19. 121 5.
 Arethusa 25 4.
 Areverni v. Arverni.
 Argentarium 40 13.
 Aricinum nemus 15 17.
 Ariminum 49 17. Ariminensis 138 9.
 Armenia 30 8. 16. 17. 27. 31 11. 22. 34 9. 35 10. 67 19. Armeni 31 23. 24. 69 5. Armenius 65 2.
 Armenia maior 30 24. 26.
 Armenia minor 30 20.
 Armeniae portae 69 2.
 Armoriciani 108 3. Cf. Zeuss p. 579, item Iohannes Antiochenus fr. 201, 3 (4 p. 615 Muell.): κατηγονισατο δὲ (Aelius) καὶ Γότθους τοὺς ἐν Γαλατία τῇ πρὸς ἐσπέραν τῶν Ῥωμαίων ἐμβατεύσαντας χωρίοις· παρεστήσατο καὶ Ἀρμοριχίανους (cod. αἰμοριχίανους) ἀφηνιάσαντας Ῥωμαίων.
 Arochi gens 60 2. 'Scribendum erat Arothi, pro Harothi, Haruthi, Harudes. ii lingua Norroena Hörðar (Anglo-saxonica Hæredas) dicti, a Rugis (q. v.) occidentalis Norvegiae non solum propriam partem Hörðaland, sed et Sygnafylki et Firdafylki videntur tenuisse. vid. infra Rarii. Zeuss p. 507'. MURLENNHOFF.
 Aroxolani v. Roxolani.
 Arsia fl. 22 33.
 Artaxata 30 25.
 Arverni: Arevernus 119 5. 15. Arevernas(?) 119 20.
 Arvsius v. Sybarusinus.
 Asconis fossa 97 6. Alibi non nominatur. Cf. Cluverius Ital. p. 398.
 Asculum 19 11. 20 3.
 Asdingi 87 11. Astringi 81 12. Cf. Zeuss p. 461.
 Asia 1 16. 28 21. 29 26. 27. 54 11. 61 14. 17. 62 7. 63 12. 65 13. 66 13. 16. 67 2. 13. 20. 68 4. 71 7. 85 19. 86 3. 5.
 Assyria 35 10. Assiria 4 20. Assyrii 1 15. 17. 4 7. 15. 18. 26. 6 14. 27.
 Astici 28 8 (cf. adn.).
 Astringi v. Asdingi.
 Astures 27 7. 32 21.
 Asturica 117 4.
 Ateria v. Aleria.
 Athaul gens 88 9. Cf. Rogas.
 Athenienses 73 9. 11.
 Aventinus mons 10 20.
 Avernus 17 21.
 Aufidus 24 9.
 Augandzi gens 60 2. 'Gravios sive Grannios (q. v.) Norvegiae meridionalis gentem, ab occidente iuxta mare exceperunt Egðir et regio Agðir; unde nomen a Cassiodorio scriptum Agadii fuisse conicimus'. MURLENNHOFF.
 Augusti Vindellicorum: Augustae Vindicae 27 24.
 Auha fl. 83 16. Alibi non nominatur. Cf. Galtis.
 Aureliana 108 17.
 Autrigones: Austrogonia 116 20. Autrigones vere degebant ab occidente Gallaciae. Cf. Mela 3, 1, 15, si recte huc trahuntur ibi dicta Auarigini; Plinius 3, 3, 27; Ptolemaeus 2, 6. 7. 53; Florus 2, 33 [4, 12]; Orosius 6, 21; Chron. Pusch. p. 60 ed. Bonn.; C. I. L. II p. 394.
 Babylonia 4 27. 7 32. 34 37. Babylonia 73 10. Babylonii 7 19. 30 13.
 Bacaudae 38 16.
 Bagradas: Bracadas 21 10.
 Baiae 17 21. 24 19. 35 13.
 Baiovari: Balbari 130 18. Cf. praef. p. XXXIII.
 Baleares 55 15.
 Barbarici campi 49 2. 137 15. 18. Eodem nomine locus alibi non nominatur; intelleguntur campi Pompini inter Romam et Terracinam ad Tripontium; de quibus sic Procopius b. Goth. 1, 11: (Γότθοι) ἐς χωρίον ξυνελέγησαν Ῥώμης ὀδοήχοντα καὶ διακοσίοις σταδίοις διέχον, ἕπερ Ῥωμαῖοι καλοῦσι Πέγετα· ἐνθὲν γὰρ ἐνστρατοπεδεύσασθαι σφίσι ἐδοξεν ἀριστον εἶναι· πεδία γὰρ πολλὰ ἐνταῦθα ἐστὶν ἱκπόροτα et quae sequuntur: cf. C. I. L. X p. 691.
 Barcino: Barcellona 100 12.
 Bardores gens Hunnorum 128 24. Cf. Zeuss p. 709.

- Basentus v. Busentus.
Basiana: Basiana 128 24.
 Basternae 75 11.
 Beata insula 55 10.
 Bergio *gens* 59 8. 'Bergio Hallin Liothida nomina sunt depravata nationum incolentium partem Scandiae maxime australem fere a Bleikingia (vide Theustes, Vagoth) usque ad Hallandiae fines (vide Ahelmil); eo enim ducit et ordo narrationis et vivida regionis descriptio'. MUELLENHOFF.
 Beroa Thraciae 84 5.
 Beroea Macedoniae: Bereu 132 9.
 Bessi 28 15. Bessorum lingua 75 16. Bessicus 43 16. 'Lingua Bessorum Hister vocatur Danuvius: scilicet omnium Thracum Bessi diutissime linguam patriam in saeculum usque sextum ipso auro cultu retinuerunt'. MUELLENHOFF.
 Beturiges v. Bituriges.
 Blemmyes: Blemmes 43 5.
 Bithynia 28 28. Bithinia 85 21.
 Bittugures *gens* Hunnorum 128 24. Cf. *Agathias* 2, 13: Οὐννικὸν τὸ ἔθνος οἱ Βίττροες et *Zeuss* p. 709.
 Bituriges: acc. Beturigas 118 19.
 Bizye: acc. Bizzim 126 25 (cf. *adn.*).
 Boisci *gens* Hunnorum 90 12, cf. *adn.* et *Zeuss* p. 708.
 Bolia fl. 130 3. *Alibi non nominatur.*
 Borysthenes v. Danaper.
 Bosporus: Bosforus 30 22. 61 16. 65 12. Bosforani 34 35. Bosforiani 30 28.
 Bovillae 15 15.
 Boutae 75 9. *Alibi non nominantur.*
 Bracadas v. Bagradas.
 Breuni: Brenni 31 29.
 Brigetio: Bregitto 39 33.
 Britannia 34 1. 4. 39 25. 56 4. 57 16. 64 1. Britanniae 38 17. Brittones 32 21. 118 18. 119 2. Britannicus 36 4.
 Britii v. Italia.
 Brittones v. Britannia.
 Brundisium 20 5. 32 36.
 Bruttii v. Italia.
 Bubegenae *gens* 88 10. Cf. Rogas.
 Budalia 37 6.
 Bulgari 47 21. Bulgares 52 10. 63 9.
 Buriates 22 18.
 Burgundiones 100 4. 108 3. Burgundzones 83 5. 117 2. 118 4. 130 18. Burgunzones 121 5. Burgutiones 39 31. Burgundzoni 134 19.
 Busentus fl. 99 11. *Alibi non nominatur.*
 Byzantium v. Constantinopolis.
 Caeninenses 10 32.
 Caenofrurium 37 33.
 Caepionis monumentum v. Scipionis m.
 Caesarea Cappadociae 29 13. 33 28.
 Caesarea pars Ravennae 97 13. Cf. *Sidonius ep.* 1, 5: (Ravennae) veterem civitatem novumque portum media via Caesaris ambigas utrum conectat an separat. *Geogr. Rav.* 4, 31 = 5, 1 (ex *Iordane ut videtur*): Ravenna . . . Caesarea Classis.
 Caesoriacum 15 18.
 Caieta 17 21.
 Calabria v. Italia.
 Caledonia: Calydonia 57 7. Calydonii 57 10. Calidonium 18 16.
 Callaecia v. Gallicia.
 Callatis: Galatum 28 18.
 Callinicus 49 26. Cf. *Procopius b. Pers.* 1, 18.
 Callipidae 66 4 (cf. *adn.*).
 Callipolis: Callipolida *abl.* 62 5 (cf. *adn.*).
 Cambyses: Cambises fl. 68 16. Cf. *Plinius h. n.* 6, 13, 39.
 Camerinienses 20 32.
 Campania v. Italia.
 Candidiani pons 96 19. Cf. *Cassiodorius chron. ad a. 491*: Odovacar cum Herulis egressus Ravenna nocturnis horis ad pontem Candidiani a d. n. rege Theoderico memorabili certamine superatur. *Rivus hodie appellatur* Candiano.
 Cannae 23 38. 24 18.
 Cantabri 27 7. 32 21.
 Capitolium 15 16. 22 25. 26. 24 12. 25 35. 37 23. Capitolinus mons 16 21.
 Cappadocia 29 16. 39 5. Cappadoces 29 11. 33 26.
 Caprae palus 11 13.
 Capua 17 24. 24 18. 25 26. 30.
 Caralis 25 7.
 Careon 62 5 (cf. *adn.*).
 Caria 28 24.
 Carpi 38 24. 81 12.
 Carrhae 15 17.
 Carthago Africae: Chartago (*semper*) 17 25 (cf. v. l.). 21 6. 14. 24. 22 5. 12. 24 10. 15. 26 6. 13. 42 4. 43 23. 45 8. 26. Chartaginisii 27 8.
 Carthago Hispaniae: Chartago Spaniae 25 18.
 Caspiae pylae 67 16. Caspiae portae 69 2.
 Caspium mare 61 17. 62 1. 65 15. 68 15.
 Castra v. Choatras.
 Castra Martis: Castramartena urbs 126 18. Castra Martis oppidum est Daciae ripensis; cf. *Hieroctes* p. 655.
 Castrum Herculis 131 26. Videtur intellegi mansio ad Herculis tabulae *Peutingerae a Naisso m. p. XIV Scodram versus* (cf. *C. I. L. III p. 268*).
 Catalauni 37 27. Catalaunici campi 108 5. 109 6. 113 26. 116 6.
 Caucasus 61 16. 68 6. Caucasus 67 14. 69 6.
 Caudinae furculae 18 1.
 Celtiberes 27 5.
 Celticus 108 4.
 Cemandri 126 17.
 Cenni 31 30.
 Cerru v. Cyrrhus.
 Chalcodon: Chalcedona 44 7. 9. 72 5. 85 22.
 Chaldaea 4 28. Chaldaei 7 17. 33. 8 12.
 Chanaan 5 4.
 Chaones 26 31.
 Cherson: Chersona 62 5. 63 12.
 Choatras: Castra 69 5.
 Chirini 65 14. Γρυναῖοι *Ptolemaei* 6, 13, 3 *comparantur a Muellero ad Dionysium perieg.* v. 752; cf. *Muellerhoff Weltkarte* p. 32.
 Cibalenses 39 20.
 Cilicia 31 11. 37 17. 49 29. 67 19. Cilices 29 29. Cilicus 29 32. 69 2.
 Cilicae portae 69 2.
 Ciminius saltus 18 14.
 Classis pars Ravennae 97 13.
 Clupea 21 7.
 Clusium 16 6. s.
 Coche 38 8.
 Codanus sinus 58 4.
 Coelesyria: Cylesyria 50 3.
 Colchi 30 28. 34 36.
 Coldae *gens* 88 10. Cf. Rogas.
 Coloscobegi v. Tolistobogi.
 Consentinus 99 11.
 Constantinopolis 39 26. 41 2. 9. 13. 42 15. 17. 45 6. 46 1. 77 12. 95 17. 102 18. 104 6. 119 8. 123 2. 130 24. 138 14. Constantinopolitanus 40 21. 41 4. 128 16. Byzantium 37 33; Bizantium 72 5.
 Corcyra 97 2.
 Corinthus 12 17.
 Cortioli 15 18.
 Corniculum 15 14.
 Corsica v. Italia.
 Cotyaecum: Cotziaium 46 6.
 Creta 28 5.
 Ctesifon 38 8. 39 11. Tesifon 34 36.
 Cumae 17 23.

- Cures Sabini 11 18.
 Cyclades 28 26. 54 15.
 Cynocephali montes 26 33.
 Cyprus 30 1. 3. Cyprii 30 1.
 Cyrrhus: Cerru 132 8. Cerrae 132 11.
 Cyrus: Cysus fl. 68 16.
- Dacia 32 15. 38 21. 62 13. 63 17. 64 7. 75 5. 9. 116 1.
 Daci 32 16. 34 35. Daces 27 25.
 Dacia antiqua 75 5. *Eadem significatur 27 25. 32 15. 34 35. 38 21. 62 13. 116 1, ubi iungitur cum Pannonia.*
 Daciae duae 28 4. Dacia utraque 42 24. *Eaedem nomine Daciae videntur significari ubi Dacia iungitur cum Thracia et Moesia 63 17. 64 7.*
 Dacia mediterranea 28 1. *Haec est Dacia loci Hieronymiani 38 21.*
 Dacia ripensis 28 1. 37 26. 92 19. 94 11. 127 3.
 Dadastana: Dadasthana 39 19.
 Dalmatia 28 4. 43 30. 97 3. 126 15. Dalmatiae 120 4. 129 2. 3. 4. Dalmatae 32 6. Delmata 38 13.
 Danaper fl. 61 14. 63 4. 65 15. Borysthenes qui et Danaper 65 9. Borysthenis 62 4. Danaber Hunnis Var 127 19. *praeterea 68 18, ubi Ister legitur, requiritur Danaper. — Nomen barbarum Borysthenis praeter Iordanem ex antiquis usus novit anonymus auctor periplus Ponti Euxini, qui non ante quintum saeculum scripsit, c. 58 (1 p. 417 Muell.; cf. idem p. 425): εἰς Βορυσθένην ποταμὸν ναυαίπορον τὸν νῦν Δάναπρον λεγόμενον. vocabulo var pro fluvio Hungari adhuc utuntur.*
 Danaster fl. 61 13. 63 2. 4. *Id nomen novit praeter Iordanem ex antiquis unus Ammianus 31, 3, 3: Alatheus et Saphrax . . . cautius discedentes ad amnem Danastrum (libri danastium) pervenerunt inter Histrum et Borysthenem per camporum ampla spatia diffluentum. Graecum nomen Tyrae Iordanes iuxta ponit, quasi diversum esset.*
 Danuvius: Danubius (semper) 27 19. 23. 26. 28 19. 32 15. 16. 17. 37 28. 62 11. 70 14. 15. 72 7. 8. 75 8. 11. 12. 19. 76 3. 9. 78 9. 81 6. 8. 16. 17. 92 19. 94 4. 115 7. 126 15. 129 14. 130 13. 17. 20. 131 2. 135 13. 15. 20. Hister Bessorum lingua 75 16; Hister 68 18 (ubi requiritur Danaper). 87 17; Ister 61 12. 62 3. 12; (H)ister qui et Danubius 62 3. 87 17.
 Daphne: Dafnensis 31 3.
 Dardania 28 2. 4. Dardani 27 18.
 Decii ara 84 17. *Alibi non memoratur.*
 Decilates 22 17.
 Delmata v. Dalmatia.
 Dertona 43 18. 118 10.
 Dius: Sium 132 9.
 Dorostoreus 104 7.
 Draus fl. 27 21. 23. 32 4.
 Dricca fl. 104 17 (cf. adn.).
- Edessa 36 9.
 Eluri 88 13, cf. adn.
 Emilia v. Italia.
 Emimontium v. Haemimontium.
 Emmaus 36 13.
 Emus v. Haemus.
 Ephesus 68 2. Ephesus 85 20.
 Epirus 18 32. 19 3. 32 36. 36 20. 50 27. Epyri duo 28 5. Epiri 95 7. 97 3. Epirotae 18 28. 27 11.
 Erac fl. 122 5, cf. adn.
 Eridanus v. Padus.
 Eryx 20 31.
 Etruria, Etrusci v. Italia.
 Euagre gens 59 11. Cf. Otingis.
 Eunixi gens 60 2. *'Nomen postera aetate videtur interuisse. nam de Sugniis, qui Sygnir a Northmannis vocabantur, propter ordinem rerum non est cogitandum cum Zeussio p. 507'. MUELLENHOFF.*
- Euphrates: Eufrates (semper) 15 18. 35 11. 47 20. 68 11.
 Europa pars mundi 55 14. 56 2. 62 7. 65 13. Eoropa 54 11.
 Europa provincia 28 13.
 Europus: Europa 132 9.
 Euscia v. Novae.
 Exampaeus: Exampeus fons 66 2.
- Faesulae: Fesulae 15 17.
 Falernus mons 17 22. Falerni saltus 24 32.
 Falisci 15 31. 33.
 Faventinus 50 20.
 Ferrata turris 38 4.
 Fervir gens 59 10. *'Finnathas (q. v.) ab oriente excipit Verendia regio, cuius incolae Virthar dicebantur. Virthar autem rectissime Latine Verthi sive Virthi, minus recte Verti s. Virti redduntur, unde partim perversis litteris FERVIR factum esse vides'. MUELLENHOFF.*
 Fidenates 12 5. 15 31. 33.
 Finnathae gens 59 10. *'Ab Hallandia (Ahelmil) in orientem versus est regio olim sine dubio Finnhaithi, mox (pro Finnheidi) Finneidi sive Finnehē, Finnheidi, Finnorum lingua vel etiam Finnvið, hodie Finveden, Finnorum silva appellata. Finnēdi apud Adamum Bremensem, Finnenses apud Saxonem grammaticum incolae dicuntur. Zeuss p. 504'. MUELLENHOFF.*
 Finni 59 13. *'Finni mitissimi qui cognominantur, Raumariciis et Ragnariciis adiuncti, quin silvas in confinio australis Norvegiae et Sueciae silas, quae markir vel etiam singulari nomine Eiddaskögr vocabantur, olim pererraverint, eo minus dubites quod postera quoque aetate eorum aliqua memoria in illis regionibus durabat (Fornald. sög. 2, 6 sq.). MUELLENHOFF.*
 Flaminia v. Italia.
 Flutaensis fl. 62 12, cf. adn.
 Forentanea turma 19 6.
 Formiae 17 25.
 Fortunata insula 55 11.
 Forum Flamminii 37 10.
 Forum Iulii Aemiliae civitas 99 23. *Erravit Iordanes aut in oppido aut in regione, nam in Aemilia Forum Livii est, Forum Iulii et in Venetiis et in provincia Narbonensi. denique nuptias illas probi auctores (Olympiodorus fr. 24 vol. 4 p. 62 Muell.; Idacius p. 18 Romc.) scribunt celebratas esse Narbone.*
 Fossatisii 127 4. *Vocabulum ex Latino fossatum declinatum Graece, ut Sacromontisii ex sacro monte, Chartaginisiis ex Carthagine, alibi non reperitur.*
 Franci 48 13. 49 19. 21. 73 17. 100 4. 104 9. 108 3. 113 19. 20. 130 18. 134 11. 135 19. 20. 22. 23. 136 13. Rex Lodoin.
 Fregellae 15 15. 18.
 Frig- v. Phryg-.
- Gabii 13 12. 14.
 Gaditanus fretus 55 10. 102 1.
 Galatia 29 1. 10. 67 20.
 Galatum v. Callatis.
 Gallia 38 6. 40 13. 45 5. 56 13. 119 5. Galliae 37 18. 27. 38 17. 40 14. 30. 41 32. 42 1. 48 12. 56 4. 88 3. 96 7. 98 2. 100 2. 4. 7 bis. 10. 14. 101 7. 104 5. 106 12. 113 16. 118 10. 17. 120 2. 121 4. 131 16. 20. 28. 135 19. 136 14. Galli 16 8. 10. 24. 17 12. 19 32. 22 20. 28. 32 21. 38 1. 57 8. 95 9. 100 11. 104 2. 108 6. 134 14. 15. Gallicus 17 2. 108 7. Cf. Senones.
 Gallicia (vere Callaecia) 55 11. 13. 101 14. 116 19. Gallicii 27 8.
 Gallograecia 29 1.
 Galtis oppidum 83 15. *Alibi non nominatur. potest cogitari de oppido Transilvaniae Gall ad fl. Alutam.*
 Gangra: Gargara 67 19.

- Garamantes 32 20.
 Gargara v. Gangra.
 Gaurus mons 17 22. Gaurani saltus 24 32.
 Gauthigoth gens 59 10. 'Gaut(h)igoth sunt sine dubio Γαυτοί (leg. Γαυτοί) Ptolemaei, Γαυτοί Procopii, Géatas Anglosaxonum, Gautar Northmannorum, Götär moz a se ipsis et Sueonibus dicti, et quidem secundum ordinem quo enumerantur Östgötär; iis enim veteri iurisdictionis nexu (Corp. iur. Sueogot. 2, 399) Smalandiae borealis incolae aliique deinceps (vide sub Otingis) iuncti erant. sed qua nominis forma usus sit Cassiodorius, parum liquet. erat composita quaeque proposuit Zeussius p. 505. 511, ipsis sermonis legibus contraria sunt. litterarum apices suadent, ut fuerit aut Gauthliod, Gautthioda, aut Gautgothi sive Gautigothi, scilicet si Cassiodorius sibi formam finxit qua Gautos et Gothos simul et comprehenderet et distingueret'. MUELLENHOFF.
 Gepedios insula 83 1. Cf. Olum.
 Gepidae (Gipid- 47 21; nom. pl. est Gepidae 82 19. Gepidas 42 22. 82 10. 16. 83 14. 87 14, ut haec forma barbara fuisse videntur illo casu retenta; apud ipsos vocabulum ea aetate finisse videri aut in -thös aut in -thas, -thus quaterenti respondit Muellenhoffius. gen. pl. Gepidarum, acc. plur. Gepidas, abl. pl. Gepidis passim, acc. sing. Gepida 125 21) 42 22. 52 4. s. 62 10. 75 6. 82 9. 10. 16. 18. 19. 83 3. 14. 18. 19. 20. 87 14. 92 17. 109 21. 113 19. 21. 122 12. 125 10. 21. 23. 126 3. 11. 130 1. 135 12. Gepidi 126 8. Gepida 75 10. — Reges: Ardaricus — Fastida — Thrasaricus — Thraustila. — De gepanta vocabulo 82 15, ad quod Gepidarum nomen Iordanes revocat, adnotat MUELLENHOFFIVS: 'gepanta fortasse navis dicebatur lata et crassa ideoque tardior. sed vocabulum adiectivum esse ex eoque paulatim et corrupte (corruptione?) nomen Gepidarum natum quod traditur, aperte falsum est. potest quidem esse participium praesentis in -anda sive in andö neutrius generis; sed nullum est verbum Germanicum gëpan vel gâpan, Gothicum gipan vel gëpan, quod pigrescere, tardare vel simile quiddam significet; et ut fuerit, nullo modo Gepidarum nomen inde derivari potuit, nisi per ludibrium aut fabula, ut ait auctor, pro gratuito convicio facta. Gepidae ab Anglosaxonibus Gifðas sive Gefðas dicti beati potius fortunatique sunt'. MUELLENHOFF.
 Germani 32 21. 36 24. 37 18. 19. 60 5. 62 1. 70 9. 73 17. Germania 34 15. 56 5. 14. 57 6. 61 12. 89 5. 108 4. Germanicus 35 25. 124 15.
 Germanicum mare 58 11. Germanicus oceanus 89 4.
 Gessoriacum v. Caesoriacum.
 Getae (Gaetae 64 14) 37 8. 43 21. 49 18. 53 7. 64 14. 70 5. 71 6. 7. 12. 81 7. 82 8. 10. 88 17. 89 9. 91 10. 92 12. 137 4. 138 19. Geticus 2 2. 49 13. 50 5. 64 16 (ex Vergilio). 65 2 (ex Lucano). 138 21. Getica Dionis 70 5.
 Gilpil fl. 87 15. Alibi non memoratur.
 Gnosius 30 2.
 Golthescytha gens 88 8. 'Golthescythae nominis prior pars postero tempore plane ignota erat. ab ea enumerari incipiunt gentes Fennicae, quas Ermanaricus rex Gothorum, non ante, ut Iordanes perverse rettulit, sed post ceteras orientalis Europae nationes, Herulos iuxta Maeolidem paludem, Venethos et Aestos, hoc est Slavicos et Lituonicos sive Prusicos populos subiugasse ferebatur. hinc probabiliter adsequimur gentem illam circa Fennicum sinum ab extremis olim Aestis in orientem versus supraque Venethos degisse nominisque parti alteri a priore distinctae non vetus Scytharum nomen subesse, sed illud quo universae Fennorum gentes a Russis antiquitus Cjudä dicebantur, ab Adamo Bremensi Scuti'. MUELLENHOFF.
 Gothi (sic semper) 37 18. 21. 28. 40 14. 19. 20. 27. 41 6. 15. 20. 42 23. 44 23. 25. 29. 48 31. 49 5. 50 14. 52 8. 60 4. 7. 14. 21. 61 5. 8. 64 10. 16. 65 8. 66 7. 9. 67 7. 70 3. 6. 10. 71 13. 72 1. 3. 12. 16. 73 1. 2. 9. 12. 15. 17. 20. 22. 74 18. 75 5. 76 2. 5 bis. 10. 13. 81 2. 8. 10. 15. 82 12. 16. 83 6. 12. 18. 20. 84 6. 16. 85 4. 16. 18. 86 2. 19. 87 4. 16. 18. 20. 88 5. 16. 89 7. 16. 91 12. 92 3. 93 12. 94 2. 3. 6. 8. 95 1. 4. 6. 10. 13. 96 10. 12 bis. 97 18. 98 4. 10. 11. 100 1. 6. 9. 11. 101 4. 9. 13. 103 6. 104 5. 10. 106 15. 107 17. 112 8. 15. 113 1. 5. 11. 22. 119 8. 120 13. 121 10. 122 1. 7 bis. 125 20. 126 11. 127 16. 128 15 bis. 18 bis. 27. 129 1. 2. 4. 5. 10. 14. 15. 16. 20. 24. 130 3. 7. 9. 16. 21. 131 8. 10. 132 8. 9. 11. 133 18. 134 2. 10. 13. 15. 136 7. 18. 137 3. 5. 13. 138 3. 6. Gothicus 36 23. 117 13. 128 6. Gothica lingua 70 8. 92 10. 18, cf. 74 6. 76 13. 82 15. Gothia (Gotia 75 9) 73 15. 75 9.
 Gothi minores 127 5. Cf. Zeuss p. 430.
 Gothiscandia: Gothiscandza 60 9. 82 13. 'Gothiscandza vox a fabulatore quodam docto, ut videtur, fortasse ab ipso Cassiodorio facta hybrida est et monstrosa. quis enim erant Gothos Scandiae vel Scandiae vocabuli forma non ipsa Germanica, sed quam Cassiodorius a Ptolemaeo mutuatus est, usos esse, ut nomen componerent, cuius priorem quoque partem sermonis regalis minus respondere vel Gutthiuda docet?' MUELLENHOFF.
 Graeci: Graeci (sic constanter) 1 19. 21. 4 18. 5 30. 8 3. 27. 33. 12 17. 36 1. 56 19. 62 6. 64 11. 12 66 4. 70 9. 88 13. cit Graeci auctores 56 10; historiae Graecae 54 5. Graecia 18 28. 26 23. 37 18. 70 16. 18. 73 13. Graeciae 41 6. Greculus 26 29. semigrecus 19 2.
 Grannii gens 60 2. 'Ad sinum maritimum, qui meridionalem Norvegiam intersecat, a parte dextra sive occidentali, ubi nunc est praefectura Bratsbergensis, fere primi erant Grenir, Latine rectius Granii quam Grannii appellati: eratque Grenafylki cum regionibus Grenland et Grenmar, illa interiori, haec maritima, ita ut Raumaricii (q. v.) ad eorum usque fines pertinentes utramque oram sinus Christianiensi tenuisse videantur'. MUELLENHOFF.
 Greetingis (si ita iungendum) gens 59 11. Cf. Otingis.
 Grista fl. 87 15. Cf. Constantinus Porphyrogen. de adm. imp. 40: οἱ δὲ ποταμοὶ (Hungariae) εἰσὶν οὗτοι: ποταμὸς πρῶτος ὁ Τιμήσης (Temes), ποταμὸς δεύτερος Τούτης, ποταμὸς τρίτος ὁ Μορήσης (Maros), τέταρτος ὁ Κρίσος (Körös), καὶ πάλιν ἕτερος ποταμὸς ἡ Τίτσα. Zeuss p. 447.
 Hadria: Adria (aut sic aut Atria) more 18 31. 99 3. Atria 28 25. Adrianum mare 17 15. 22 33. Adriaticum mare 50 27. Adriaticus aestus 137 9. Atriaticus sinus 114 6.
 Hadrianopolis: Adrianopolis 28 16. 46 13. 94 7.
 Haemimontium: Emimontium 127 7. Emimontii 28 8. 15.
 Haemus: Hemus 84 2. 5. Emus 86 6. 8.
 Halani v. Alani.
 Hallin gens 59 8. Cf. Bergio.
 Halys: Alis 67 18.
 Hebraei 5 18. 20. 26. 29. 6 7. 14. 17. 7 20. 8 29. 9 20. Hebrei 3 27. 4 6. 5 5. 7. 14. 6 10. 8 19. 33. 35 12. 36 1. Ebrei 5 21.
 Hebrus: Ebrus 28 12.
 Hellas 97 3.
 Hellepontus: Hellepontus 41 14. Ellispontus 28 24. Hellepontiacus 86 3. Ellispontiacus 85 19.
 Heraclaea Italiae 37 33.
 Heraclaea: Eraclaea Thessaliae 132 1.
 Heraclaea: Eraclaea Thraciae 19 5.
 Herculanum 17 23.
 Herculis columnae 25 15.
 Herculis templum in promunturio insulae Galliciae et Lusitaniae 55 11. Intellegitur insula sita e regione oppidi Onobae, hodie Huelva, vere adscripta provinciae Baeticae; cf. Strabo 3, 5, 5 p. 170: εἰς νῆσον

- Ἡρακλέους ἱερὰν κειμένην κατὰ πόλιν Ὀνοβαν τῆς Ἰβηρίας.
- Hercynius saltus*: Hercynius saltus 15 18. Herquinius saltus 18 16.
- Hermundulus*: Hermundulus 87 16.
- Herta turre 135 15. *Alibi non nominatur.*
- Heruli 47 21. 59 15. 88 11. 18. 120 s. 125 22. Heroli 44 19. — *Rez*: Halaricus.
- Hiberi ad *Caucasum* 34 35. Hiberia 31 1. 62 2.
- Hiberes *Hispaniae* 32 21. Hiberia 34 15. 117 4.
- Hiericho 36 8.
- Hierusolyma (*plur. neutr.* 9 20. 34 18. 23, *sing. fem.* 7 28. 31 2. 35 6. 8) 7 28. 35 6. Hierusolima 35 s.
- Hierusolyma 34 23. Hierosolima 9 20. 31 2. 34 18.
- Hierosolimitanus 33 33.
- Hippodes*: Hippodes insula 55 4, *cf. adn.*
- Hiscus v. Oescus.
- Hispania*: Spania (*sic semper*) 23 6. 22. 24 42. 25 14. 18. 37. 26 16. 27 3. 35 5. 45 5. 94 13. 101 14. 116 17. 19. 135 1. 21. Spaniae 37 19. 42 7. 20. 56 4. 98 2. 100 s. 13. 14. 101 3. 102 1. 103 s. 116 23. 121 4. 131 20. 135 23. Spani 32 21. 38 1. 40 24. 57 8. 100 11.
- Hister v. Danuvius.
- Histria v. Italia.
- Hunni 40 14. 27. 41 20. 42 13. 22. 46 20. 61 19. 63 10. 70 10. 89 6. 16. 91 13. 19. 92 1. 3. 6. 101 12. 103 13. 104 4. 10. 13. 105 6. 10. 107 9. 20. 108 20. 24. 109 s. 14. 110 9. 111 2. 4. 7. 24. 112 10. 113 3. 9. 11. 16. 21. 114 20. 116 2. 10. 121 15. 18. 122 1. 4. 8. 18. 123 s. 13. 15. 124 12. 13. 125 22. 24 *bis*. 126 2. 4. 8. 12 *bis*. 17. 127 3. 20. 128 21. 26. 27. 129 1.
- Hunuguri *gens Hunnorum* 63 14. *Cf. Zeuss p. 712.*
- Hymmae v. Immae.
- Hypanis*: Hypannis 66 4.
- Hyra v. Ira.
- Iamnesia insula 55 4, *cf. adn.*
- Ianiculum 14 33.
- Iatrus *fl.* 83 26.
- Iazyges 75 11. 12.
- Ilium 86 4.
- Illyricum (Inlyricum 27 11. 44 26; Illiricum 37 21) 18 32. 27 11. 37 21. 42 18. 24. 44 26. 45 2. 3. 4. 46 12. 47 20. 76 8. 126 18. 128 s. 131 25. 27. 132 20. Illyria 27 16. Illyri 31 33. Illyres 22 32. Illyricus 28 2. 135 s. Illyricianus 135 11. *Missis locis descriptis ex Floro Rufove* 18 32. 22 32. 27 11. 16. 28 2 (*ubi secundum Rufum significatur utrumque Illyricum tam Occidentis quam Orientis*) 31 33, *ubi ipse auctor loquitur, intellegit fere Illyricum dioecesim imperii Orientis, ut est apud Hieroclem, et ita quidem, ut potissimum cogitet de provinciis ad septentrionem Moesiae superiore Dardania Daciis duabus, ultiores, ut Macedoniam et Thessaliam, modo ei adscribat, modo opponat. iungitur scilicet cum Thraciis 45 2; cum Macedonia 37 21 (ex Orosio); omne Illyricum cum Thracia, Dacia utraque, Moesia, Scythia 42 24. tribuuntur ei Naissus Daciae mediterraneae prima urbs Illyrici venientia a Sirmio 131 25; regio ad Margum 46 12. 135 s. 11; Castra Martis Daciae ripensis 126 18; civitates Thessaliae 131 27. tota Illyricus 42 18 significat Illyricum utrumque tam Orientis quam Occidentis, perverse omnino, cum hoc solum ei loco conveniat.*
- Imaus*: Lammus 69 4.
- Immae*: Hymmae 37 31.
- Imniscaris gens* 88 9. 'A tergo eorum, qui Merens, Mordens nominantur, trans Wolgam usque ad Permios (v. Vasinabronca) agitabant qui Ceremisi a Russis etiam nunc vocantur. quo Imniscaris vocabuli elementa perversa quidem et perplexa, integra tamen fere omnia litteris syllabisque iisdem continentur, ita ut palatalis ē (sch) aut simplice c, ut in Κερχέται, aut per s
- vel se significata sit. Cf. Zeuss p. 698. MUELLER-NHOPF.*
- Inaunxis gens* 88 9. *Cf. Thiudos.*
- India 34 37.
- Indicum mare 68 s. Indicus oceanus 55 4.
- Ingauni 22 18.
- Insani montes 25 6.
- Insubres 22 20.
- Ionia 67 20.
- Ionium mare 26 23. 97 1.
- Ira fl.*: Hyra 118 1. *Cf. C. I. L. V p. 828.*
- Israhel 6 22. 24. 31. Israhelitae 6 17. 18. 26. 33. 7 8. 17.
- Isauri 29 29. 41 16. 43 6. 44 6. 45 15. 32. 46 4. 10. 51 10. Isauria 35 1. 44 9. 45 32. Isauricus 29 32.
- Ister v. Danuvius.
- Istrus 28 18.
- Italia 5 30. 6 5. 7 2. 14 31. 16 5. 17 5. 17. 18 12. 27. 29. 20 12. 21 32. 23 9. 20. 24. 24 39. 40. 25 23. 36. 40. 26 1. 2. 14. 16. 27 11. 41 7. 42 13. 44 19. 45 2. 4. 6. 8. 11. 12. 46 15. 48 11. 29. 50 s. 13. 19. 23. 29. 51 16. 96 19. 97 7. 18. 98 5. 10. 99 2. 5. 20. 106 14. 114 22. 115 9. 118 6. 15. 120 9. 14. 131 12. 14. 16. 133 23. 134 4. 8. 18. Itali 5 32. 45 5. 49 21. 97 21. Italici 12 18. 20 s. 25 24. provinciae:
- Aemilia 99 24. Emilia 50 20. 98 15.
- Alpes Cottiae 98 9.
- Apulia 18 30. 19 11. 23 38. 24 40. Apuli 18 26. 19 33.
- Bruttii 19 33. Brittii 99 1. Bryttii 99 2.
- Calabria 18 30. 32 36.
- Campania 17 17. 19 5. 24 16. 40. 44 20. 49 2. 50 24. 51 7. 98 19. 120 10. 137 8. 19. Campani 17 19. 18 26. 24 19. 34.
- Corsica 20 38.
- Etruria v. Tuscia.
- Flaminia*: Flamminia 98 15.
- Histria 18 32. 70 15. 97 4.
- Liguria 50 14. 98 14. 114 20. Ligures 22 14. Liguricus 22 14. Metropolis Mediolanum 114 20.
- Lucania 18 30. 19 16. 24 35. 98 19. Lucani 18 26. 19 33.
- Picenum 98 15. Picentes 20 3. 5.
- Raetia 37 13.
- Samnium 17 31 *bis*. 24 32. Samnites 17 18. 25. 18 9. 13. 19 32.
- Sardinia 20 38. 23 9. 24 42. 25 5. 26 24.
- Sicilia 18 32. 20 37. 21 26. 23 9. 24 42. 25 1. 26 24. 48 19. 25. 26. 51 1. 6. 9. 11. 28. 99 1. 6. 137 4. 7. 8. Trinacria 137 5.
- Tuscia 12 24. 16 6. 98 15. 136 19; Tusci 10 27. Etruria 17 11. 18 14; Etrusci 14 29. 32. 18 12. 25. 20 s.
- Tuscia utraque 138 2.
- Tuscia annonaria 50 21.
- Venetiae 97 4. 114 6. 133 19. Veneti 22 32. Venetes 114 20. 115 6.
- Italica *Hispaniae* 35 5. 40 24.
- Itimari *gens Hunnorum* 90 12, *cf. adn. et Zeuss p. 708.*
- Iuda tribus regnumve 6 11. 22. 23. 31. 33. 7 20.
- Iudaei 5 24. 6 17. 7 16. 25. 28. 8 5. 23. 31. 32. 9 3. 9. 11. 14. 15. 17. 20. 22. 34 22. 35 s. 36 1. Iudei 5 25. 28. 6 18. 25. 7 8. 23. 9 7. 33. 34. 34 20.
- Iudaea 8 6. 9 5. 33 29. 34 17. Iudaea 31 2. 32 27.
- Lacedaemon: Lacedemon 21 17. Lacedemonii 18 29. 19 3.
- Lammus v. Imaus.
- Langobardi 52 3.
- Larissa 132 1.
- Latium 7 1. 10 15. 13 12. 14 29. Latini 5 33. 10 27. 15 13. 23. 17 13. *cit. Latinae historiae* 54 5; Latini auctores 56 10.
- Lavinium 10 15.

- Laurentum 7 1. Laurentes 6 1.
Lazi 67 17.
Lemnus *Cappadociae* 44 15. *cf. adn.*
Liburnia 97 4. Liburnes 22 32.
Libya: Lybia 30 4. 48 7.
Ligeris fl. 115 21.
Liguria v. Italia.
Lilybacum: Lilybeum 20 31.
Lingones (*acc.* Lingonas) 38 31.
Liothida gens 59 s. *Cf.* Bergio.
Liparae 20 25.
Liris 19 5.
Liticiani 108 3. *Cf.* Zeuss p. 580.
Lorium 35 16.
Lucania *v. Italia.*
Lucrinus 17 21.
Lucullanum castellum 44 20. 120 10.
Lusitania: Lysitania 55 11. 116 19. 22. Lysitani 27 s.
Lycia 28 28.
Lydia 28 24.
Lysitania *v. Lusitania.*
- Macedonia 19 4. 26 32. 27 13. 28 5. 37 21. 70 14.
73 10. 13. Macedones 1 19. 8 25. 19 33. 26 28 *bis.*
27 16. 70 9. 72 16. 73 4 *bis.* Macedonicus 28 6.
Macra fl. 22 14.
Madianea 31 21.
Maeatae: Meatae 57 11, *cf. adn.*
Maetis: Meotis (*nuquam* Maeot.) *aut decl.* 3 (Meotis
65 12; Meotidis 61 15. 65 10; Meotidem 63 17. 64 5)
aut decl. 1 (*gen.* Meotidae 89 20; *acc.* Meotidam 90
3. 6 *sive* Meotida 61 15. 62 s. 88 12. 89 17; *gen.*
pl. Meotidarum 111 5). Palus *add.* 63 17. 65 10.
88 12. 89 17. 90 3; *praeterea absolute.*
Magaba 29 5.
Magnaesia 29 26.
Mantuanus 55 17.
Marcianopolis 42 25. 81 20. 82 6. metropolis Moesiae
81 18.
Marcomanni 27 23. 80 17. Marcomanus 87 16.
Margum (*auctor* Margo) planum 135 10. *Nota sunt duo*
oppida Moesiae superiores Horrea Margi et Margus;
hoc videtur intellegi, sed planum alibi non appellatur.
Margus *fl.* 87 12. 46 12. 135 10.
Marisia *fl.* 38 15. 18. *Cf.* Strabo 7, 3, 13 p. 305 et
s. v. Grisia.
Marmarides 32 20.
Marpesius 67 15 (*ex Vergilio*). 68 5.
Massicus mons 17 22.
Massilia 120 19.
Mauri pacifici 52 1.
Mauretania 26 37. 27 1 *bis* (*errore* Mauratania). Mauri
26 38. 51 17. 29. 103 2.
Mauretania Caesariensis 27 1.
Mauretania Sitifensis 27 1.
Mauriaci campi 108 6. *Redeunt* (*cf. praef. p. XXXVI*)
apud Gregorium Turonensem hist. Franc. 2, 7: (Attila)
Mauriacum campum adiens se praecingit ad bellum.
Mazaca 29 13. 33 27.
Meatae *v. Maeatae.*
Medi 1 16. 17. 18. 4 18. 23. 24. 6 28. 29 *bis.* 30. 7 s.
18. 29. 31. 8 1. 12. 66 14. Media 5 12.
Mediana *v. Methone.*
Mediolanum 37 19. 40 30. 36. 114 20.
Meot- *v. Maeot-.*
Merens *gens* 88 9. '*Gens Fennica olim degens inter*
Wolgam superiorem civitatemque fere Mosquensem, a
Russis Merja dicta; videntur autem Merens, Mordens
sequiores Gotici plurales in -jans fuisse'. MUELL-
LENHOFF.
Mesopotamia 30 10. 17. 27. 35 10. 37 29. 39 18.
68 13.
Metaurus 25 39.
Methone: Mediana 132 9.
Mevania insula 55 16.
- Misenus portus 17 21.
Miliare *fl.* 87 15. *Alibi non nominatur.*
Mincius *fl.* 115 6.
Misi *gens* 59 11. *Cf.* Otingis.
Moesia 27 25. 37 10. 70 13. 71 14. 72 6. 17. 73 13.
75 s. 81 6. 18. 83 24. 84 15. 85 7. 92 8. 12. 20.
127 7. 134 17. Mysia 27 28. 42 24. 25. 63 17. 64
7. 72 9. 78 9. 84 5. 85 5. Moesi 32 s. Mysi 27
18. Moeses 104 7. Moesiacus 71 16. Moesia in-
ferior 126 21. Moesia superior 28 4. 126 14. *Signi-*
ficatur plerumque Moesia antiqua, scilicet superior
inferiorque aetatis melioris coniunctae; fines qui in-
dicanantur 70 13 (*sept.* Danuvius — *occ.* Histria —
or. ostia Danuvii — *mer.* Macedonia) et 75 s (*in*
conspectu Moesiae Dacia antiqua) *quamquam occiden-*
tem versus nimii (vere enim inter Moesias et Histriam
interiacent Pannonia et Dalmatia), in summa re veri
sunt. eodem pertinet, quod iungitur Moesia cum
Thracia et Dacia (ripensi mediterraneaue, ut vide-
tur) 63 17. 64 7, *cum Thracia et Dacia ripensis* 92
20, *cum Thracia* 72 6. 9. 78 9. 81 6. 92 s (*pars*
Moesiae sive Thraciae) et *quod Moesiae pars dicitur*
Scythia minor 71 14. *ad eandem Moesiam recte redi-*
gentur loci plerique significationis minus certae 27 18.
25. 28. 32 s. 37 20. 71 16. 73 13. 83 24. 85 5. 7.
92 12. 134 17. *sed tamen, ubi de Moesia in uni-*
versum auctor loquitur, potissimum cogitat de Moesia
inferiore saeculi quarti et deinceps, quam discrete enun-
tiat 126 21, *quippe quae eius nominis sola provincia*
esset in imperio Orientis. ita 42 24 *Mysiam opponit*
utrique Daciae et Scythiae, oppidaque quae ad Moesiam
refert, ea ipsa sunt quae huic provinciae attribuuntur
ab Hierocle Abritus 84 15; Marcianopolis metropolis
42 25. 81 6; Dorostorus 104 7; Nicopolis 127 7;
Novae 84 8; Odessus 72 17.
Mogontiacum 36 20. 80 7.
Molossi 19 33.
Mordens *gens* 88 9. '*Fennorum omnium maxime meri-*
dionales, intra Okam Wolgamque fluvios usque ad
superiorem Choperem degentes, Mordwa a Russis dicti
similiterque ab aliis (Zeuss p. 690). Mordens res-
pondet gentili Gotico in ja (vid. Merens). regionis
nomen Mordwa est apud Constantinum Porphyrogenne-
tam'. MUELLLENHOFF.
Mucelli 50 21. *Cf. praeter Marcellinum in adn. cit.*
Procopius b. Goth. 3, 5: ἀνεχώρησαν εἰς χωρίον
Μουκέλλη, ὄνομα Φλαρεντίας διέχον ἡμέρας ὀδῶν.
Mursianus lacus 63 1. Morsianus stagnus 61 13.
Palus intellegitur *infra Mursam proxime a Cibalis;*
apud antiquos dicta Hiulea (Victor Cues. 41, 5; cf.
Dio 56, 32: πρὸς τοῖς ὀυόχλοισι ἔλασι et C. I. L.
III p. 422).
Myrmicion 62 t, *cf. adn.*
Mys- *v. Moes-.*
- Naissus 131 25. Naisitanus 132 3. *Scytharum obsi-*
dionem Naissi enarrat Priscus fragmento nuper reperto
(Wescher poliorcet. p. 305).
Narbo: Narbona 38 6.
Natissa *fl.* 114 6. Natiso *Ammiano* 21, 12, 8 *aliisque.*
Navego *gens* 88 9. *Cf.* Rogas.
Neapolis Italiae 48 30. 137 19.
Nedao *fl.* 125 15. *Alibi non nominatur.*
Neocaesaria 49 26. *Videtur intellegi oppidum Euphra-*
tensis provinciae, cuius praeterea unus meminit Pro-
copius de aedif. 2, 9.
Nicomedia 39 21.
Nicopolis = Emmaus 36 13.
Nicopolis Actiaca 36 19.
Nicopolis iuxta Iatrum = Victoriae civitas 83 26. 84 1.
Nicopolitana regio 127 7.
Nilus 66 11. 75 18.
Ninive 4 21.
Niphates: Nifates 69 5.
Nisibis: Nitzebis 30 10. Nitzibis 30 17. 39 17.

- Nola 24 35.
 Noricum 27 25. 126 15. Norici duo 28 3. Norici 31 28.
 Novades v. Nubades.
 Novae eadem Euscia 83 25. 84 7, cf. adn.
 Noviodunum: Novietunum 63 1. *Videtur intellegi Noviodunum Moesiae inferioris prope Isaktscham, ad quod certo pertinet fragmentum Prisci nuper repertum (Wescher polioret. p. 304) sic incipiens: (Ὀβάλιψ δ παλαιὰ τοὺς Ρούβους τοῖς Ρωμαίοις ἐπαναστήσας τοῖς ἐμοῖς καταλαβὼν Νοβίδουρον (ὀβίδουρον cod.) πόλιν πρὸς τῇ ἔγδθῃ κείμενον τοῦ ποταμοῦ. verum est ad id parum convenire lacum Mursianum ei postpositum: at viz licebit cogitare de Nevioduno oppido ignobili Pannoniae superioris (C. I. L. III p. 498).*
 Nubades: Novades 43 4.
 Numantia 15 20. Numantini 27 5.
 Numidia 26 35. Numidicus 26 11, v. p. ζ2ζ.
- Orciculum 13 12.
 Odessitanus: Odysitanus 72 17.
 Oescus: Hiscus 127 3. Vescus 84 9.
 Oium 60 15. 61 1. *'Scripisset Vulfla aujóm. est dativus pluralis eiusdem vocis, cuius nominativum pluralem habemus in Gepidois quaque etiam nunc terram et aquis circumfusam et irriguam au vel aue appellamus. dativo illi mente subicias praepositionem qua locus indicetur. obversabantur autem Gothorum memoriae fertiles illae ab utraque parte Danapri regionis infra vel supra paludes Volhyniae. Cf. Spall'.*
 MUELLERHOFF.
 Olbia 20 38. 62 5.
 Olibriones 108 4. Cf. Zeuss p. 579.
 Olympus 29 4.
 Orcaes 34 4. 55 16.
 Orontes 50 1.
 Osroene 36 9. Hosroine 30 9. Osroeni 34 35.
 Ostia 12 13.
 Ostrogothae 59 12. 64 22. 78 7. 83 9. 91 20. 92 3. 17. 103 13. 109 18. 23. 111 22. 121 2. 11. 12. 14. 122 14. 17. 127 12. *'Eorum populorum qui procedenti per orientalem australemque Scandiam ad Vetterem usque lacum exteriores sunt, iisque igitur adversum curum et mare exterius obtendebantur, primi erant Uestrogthae (Vestgötar), non Ostrogothae; unde conicias 59 12 nomen illud Iordanis aetate minus usitatum vizque notum in hoc ab eo mutatum esse'.*
 MUELLERHOFF.
 Otingia gens 59 11. *'Scribendum omnino mihi videtur, posito post prumtissimum commate, dehinc mixti Evagreetingis, quamquam Eva quid sit non intellegimus, Greetingi tamen proximis verbis hi omnes excisis rupibus quasi castellis inhabitant apte illustrantur. griot enim lingua Norroena dicuntur saxa et lapides; Greetingi igitur, a quibus ad litteras et singulas voces Greetingi Gotici haud differunt, sunt saziocolae. intellegendi autem sunt qui montana infra Vetterem lacum incolabant'.* MUELLERHOFF.
 Orybii: Oxuvii 22 17.
- Padus 16 5. 23 25. 50 14. 96 21. 97 6. 7. 133 23.
 Eridanus 97 7.
 Palaestini 30 12.
 Palatinus mons 10 20.
 Palmyrenus 37 29.
 Pamphylia 28 28.
 Pannonia 35 23. 45 2. 87 22. 95 8. 101 13. 116 1. 125 15. 126 14. 127 12. 128 24. 133 19. Pannoniae 37 19. 96 18. 130 3. 24. Pannonii 32 4. 129 3. Pannonnes 27 19. 39 20. Pannonia utraque 27 20. 100 6. Pannoniae duae 28 4. Pannonia interior 128 21. *Fines significantur 126 14 (sept. Danuvius — occ. Noricum — mer. Dalmatia cf. 129 3 — or. Moesia sup.) satis recte, scilicet Pannoniarum duarum actatis melioris. oppida Pannoniae non attribuuntur nisi ipsa ea quae a Hierocle quoque in Pannonia imperii*
- Orientis provincia ponuntur Sirmium 96 18 et Basiana 128 24: contra in Pannonia tum non constituta sub imperio fluvii nominantur Nedao 125 15 et Bolia 130 3.*
 Panormus 20 31. 21 26.
 Paphlagonia: Paflogonia 29 17.
 Papirium castellum 45 33.
 Paraetonium: Paretonium 33 5.
 Paropamisus: Propanissimus 69 4.
 Parthenopolis 28 18.
 Parthi 1 18. 19. 30 18. 31 13. 20. 22. 24. 26. 35 11. 19. 32. 36 19. 30. 37 17. 39 8. 10. 18. 43 3. 46 13. 47 17. 18. 20. 48 1. 49 25. 28. 50 4. 10. 66 17. 67 1. 3. 71 10. 12. 80 7. 86 8. Parthicus 31 6. 34 10. 35 34.
 Patmus: Pathmus 34 29.
 Pella: Pellae 132 9.
 Pelso lacus: Pelsois lacus 127 15. Pelsodis lacus 129 8. Cf. C. I. L. III p. 523.
 Pelusium 33 6.
 Pentapolis 30 4. Pentapolitanus 126 19.
 Pergameni 26 28.
 Persae 1 18. 4 18. 7 30 bis. 33. 8 2. 4. 5. 12. 31 2. 15. 35 11. 36 9. 18. 37 15. 29. 38 18. 39. 40 29. 71 5. 72 1. 86 16. Persi 49 29. Persis: Persida (acc. Persidam 30 18. 38 7, abl. Persida 62 2) 30 18. 38 7. 62 2.
 Perusia 138 4. Perusinus 49 13.
 Petina v. Pydna.
 Peuce (gen. Peucis) insula 81 16. Peucini 81 15.
 Phasis fl. 66 8.
 Philippopolis 28 16. 37 5. 84 3. 10.
 Phoenice: genet. Foenicis 30 27.
 Phrygia: Frygia 46 7. Fryges 10 27. 71 2. Friges 5 32. Frigiae utraeque 28 24. Frygia salutaria 39 27.
 Piccis mons 114 7. *Alibi non nominatur.*
 Picenum v. Italia.
 Pineta 134 1. *Pineti ad Ravennam item mentio fit in chronicis Ravennatibus ad a. 476 et 491 et apud Anonymum Valesianum c. 37. 53. 54.*
 Pisidia 28 28. 67 20.
 Placientia 119 18.
 Poeni (sic libri 23 11. 25 27; pyn- 21 1; paen- vel pen- locis reliquis) 20 31. 21 1. 6. 26. 23 11. 15. 24 12. 25 9. 27. 48 17. Punicus 20 30. 21 3. 7. 19. 22 2. 13. 23 1. 22. 29. 33. 25 9. 10 bis.
 Pollentia: Polentia 98 9.
 Pompei 17 24.
 Pomptinus ager 17 8.
 Pontus regnum 29 16. 37 34. 62 2. Ponticum regnum 30 16. Ponticus 35 12. 36 3. 62 4.
 Pontus mare 61 3. 66 2. 68 17. 71 16. 75 11. 78 5. 80 14. 81 16. Ponticus 28 18. 62 4. Ponticum mare 63 3. 9. 14. 17. 64 21. 126 1.
 Portus Romanus 119 13.
 Potamus fl. 83 2.
 Praeneste 15 16.
 Praevales 28 5.
 Propanissimus v. Paropamisus.
 Pulpudeva 28 16. 37 5. Cf. praef. p. XII.
 Punicus v. Poenus.
 Puteoli 17 23.
 Pydna: Petina 132 9.
 pylae v. Caspiae.
 Pyrenaeus: Pyreneus 101 4. Pyrineus 25 15.
- Quadi 27 23. 35 22. 37 19. 80 17.
 Quinquentiani 38 18. 30. 86 18.
 Quirinalis mons 16 32.
- Raetia v. Italia.
 Ragnaricii v. Aernaricii.
 Ranii gens 60 2. *'Arochi cum vere sint Arothi, facile tibi persuadebis hos apices Ranii vel Rannii reliquias esse nominis a th incipientis. iam Northmannorum*

- Thröndir sive Thröndir, Anglosaxonum Thrövendas, praeterquam quod Theotisci eodem vocabulo Thröant, Thruoant, Thröant utebantur, certe ab ipsis Northmannis Latine loquentibus saeculo sexto Thrauandii appellandi erant, qui vero cum late patentem Norvegiae tractum ab Harothis usque ad gentem Adogit sive Halogios tenerent, iam omnis Scandinaviae eiusque populorum situm plenissime et accuratissime habes descriptum, cuius relationis primarius auctor quin fuerit rex illorum Rodvulf (q. v.) non est quod dubites'. MUELLENHOFF.
- Ravenna 37 18. 42 11. 43 28. 45 13. 14. 49 7. 10. 14. 17. 50 26. 97 13. 119 12. 120 3. 7. 16. 133 21. 134 6. 137 16. 20. 138 1. 7. 9. Ravennas 96 20. 136 21.
- Raumarici gens 59 12. 'Vetustum nomen Raumarikis servat Romerige regio Norvegiae meridionalis infra lacum Miösen ab utraque parte fluvii nunc Glommen, olim Raumeifri dicti. sed nomen initio saeculi quinti in occidentem versus latius videtur patuisse (vid. Grannii). incolae Raumar, apud Anglosaxones Réamas vocabantur. Zeuss p. 503'. MUELLENHOFF.
- Regilli lacus 15 13.
- Regium Siciliae 137 10.
- Rhenus: Renus 39 32. 56 12.
- Rhipaei montes: Riphei montes 62 8. 65 11. 68 16. Rifeus 69 6.
- Rhodope: Rodope 28 12.
- Rhodus: Rodus 28 25. Rodii 26 26.
- Rhoemetalces: Romaetalces 32 12.
- Ripari 108 3. Cf. Zeuss p. 343.
- Rogas gens 88 9. 'Rogas Tadzans Athaul Navego Bubegenas Colds nominibus, quae aliis scriptoribus prorsus ignota videntur esse, gentes ante memoratas in orientem versus remotiores, extra Wolgam perque montes Uralenses ac latius etiam diffusae haud dubie significatae sunt'. MUELLENHOFF.
- Roma 7 11. 10 2. 8. 11 17. 12 10. 16 8. 17 24. 24 11. 16. 25 28. 29 15. 28. 32 28. 30. 33 35. 34 5. 12. 15. 18. 31. 36 28. 37 13. 32. 42 2. 17. 43 12. 13. 20. 21. 44 24. 50 23. 24. 51 7. 10. 81 2. 87 3. 95 8. 98 16. 17. 99 19. 114 23. 115 2. 5. 118 7. 12. 13. 119 7. 120 3. 14. 137 20. 138 2. Romani 1 2. 8. 21. 22. 3 1. 4 18. 7 10. 9 12. 22. 24. 27. 10 2. 5. 29. 12 7. 22. 32. 13 22. 26. 34. 14 11. 26. 15 3. 15. 16 6. 11. 17 5. 12. 15. 25. 18 9. 13. 35. 36. 19 25. 28. 29. 20 1. 12. 21 15. 18. 24. 27. 22 3. 6. 27. 29. 35. 23 10. 23. 24 5. 20. 37. 39. 25 23. 24. 26. 26 8. 10. 15. 23. 31. 36. 27 1. 2. 3. 4. 6. 10. 12. 14. 16. 17. 18. 22. 24. 28 8. 10. 13. 14. 17. 20. 21. 22 bis. 23. 26. 29 11. 12. 15. 16. 18 bis. 19. 22. 23. 27. 31. 30 3. 4. 6. 8. 9. 11. 24. 31 15. 19. 25. 26. 27. 30. 32 9. 12. 23. 30. 34 10. 36. 35 11. 34. 36 31. 37 3. 38 25. 40 17. 41 5. 42 20. 43 6. 12. 25. 44 21. 26. 45 11. 12. 14. 47 20. 48 1. 32. 49 10. 11. 15. 50 5. 20. 51 1. 16. 52 3. 4. 10. 56 7. 59 5. 67 17. 70 9 bis. 73 15. 18. 21 bis. 76 3. 5. 10. 79 8. 80 12. 81 4. 13. 84 6. 19. 86 20. 93 12. 19. 94 2. 95 14. 96 4. 97 1. 18. 100 5. 101 6. 9. 13. 102 23. 24. 104 4. 9. 10. 105 12. 106 15. 20. 107 15. 25. 108 4. 109 9. 11. 110 21. 112 15. 113 11. 21. 114 4. 8. 19. 115 19. 118 8. 17. 119 2. 15. 120 11. 14. 19. 123 16. 124 16. 126 6. 9. 13. 128 7. 15. 18. 130 6. 132 7. 133 2. 17. 134 5. 10. 136 3. 10. 137 7. 12. 19. 138 5. 7. 8. Romania 32 16. 35 33. 40 15. 92 7. 127 4.
- Rosomoni gens 91 13. 'Rosomoni nomen epicum est et haud dubie mythicum neque historicum, sed cum proximis (q. v.) primum fortasse a Graeco quodam homine litteris minus accurate conceptum ita ut, quid significet, frustra quaeras. de Rhoxolanis in mythis fabulisque Gothorum cogitare absurdum est'. MUELLENHOFF.
- Roxolani: Aroxolani 75 10. 12. rubrum mare 68 13.
- Rugi 60 2. 125 21. 126 25. 130 2. Rogi 44 18. 133 8. 'Rugi, Rygir apud suos postera aetate vocati, regionem Rogaland tenebant, primi ab Augandis, id est Agdiis, in occidentali latere Norvegiae'. MUELLENHOFF.
- Sabini 11 2. 17 13. 19 32. Cf. Cures.
- Sabiri: Saviri gens Hunnorum 63 11, cf. adn. et Zeuss p. 711.
- Sacromontisi 127 4. Alibi non nominantur. Cf. Fossatisii.
- Sacrum promuntorium 116 21, cf. 55 13 et Scipionis monumentum.
- Sadagarii 126 20. Cf. Zeuss p. 709.
- Sadagis 128 20. 25. Cf. Zeuss l. c.
- Saguntus 23 6. Saguntini 23 19. 23. 27 3.
- Sallentini: Salentini 20 5.
- Salluvii 22 17.
- Salona 43 30. Salonitanus 120 5.
- Samaria 7 19. Samaritis 35 35.
- Samnium v. Italia.
- Saraceni 31 1. Saracini 30 9.
- Sardicensis 51 14.
- Sardinia v. Italia.
- Sarmatae 32 17. 37 19. 70 9. 75 11. 84 1. 108 3. 129 25. 131 3. 6. 22. Sarmates 104 18. Sarmaticus 38 8. 58 5. Sauromatae iidem Sarmatae 126 17. Sauromatae 34 35. — Reges Babai — Beuca.
- Satricum 15 14.
- Savia provincia: Suavia 28 4. Cf. Suavi.
- Saviri v. Sabiri.
- Sauromatae v. Sarmatae.
- Savus fl. 32 4. Saus 26 31. 27 21. 131 22.
- Saxones 39 31. 108 3.
- Scandia 60 1. Scandza 55 19. 58 2. 6. 14. 59 13. 60 6. 82 12. 89 9. Scandzia 57 17.
- Scarniunga fl. 127 14. Alibi non nominatur.
- Scipionis monumentum 55 13. 116 21. Intellegitur monumentum Caepionis in ipso mari scopulo magis quam insulae impositum (Mela 3, 1, 5; Strabo 3, 1, 9 p. 140) situm prope ostia Baetis. cum Callaecia Lusitaniaque male coniungitur confunditurque cum promuntorio sacro (Cyp St. Vincent).
- Sciri 44 19. 29. 120 8. 129 13. 22. 26. Scyri 126 20.
- Sclaveni 62 15. 63 1. 89 1. Slavini 52 11.
- Scordisci 28 8.
- Scerrefennae 59 1 (cf. adn.). 'Scerrefennae perperam scriptum est, ab ipso ut videtur Iordane, pro eo quod est Scretrefennae, Scrothefennae, Scrithefenni vel, quod praestat, Scridifinni. eo vocabulo hoc loco omnes Fennicae originis homines, et Lappones et qui iam perierunt Quamii supra Northmannos (Norvegiae) et Sueonos (vide Suehans) comprehenduntur'. MUELLENHOFF.
- Scythia 42 24. 46 16. 58 6. 60 15. 61 3. 12. 19. 62 7. 9. 63 16. 18. 64 5. 68 4. 18. 78 5. 80 15. 89 5. 90 8. 9. 12. 103 13. 104 14. 127 19. Scythae 28 19. 34 35. 41 19. 61 9. 62 6. 65 5. 69 6. 90 5. 10. 105 21. Scythicus 61 15. 65 13. 68 14. 17. 89 9. 90 4. 7. 121 13. 123 15. 124 15. Scythica lingua 60 15. 67 1.
- Scythia magna 71 15. Haec, secundum auctorem perveniens ad septentrionem ad Oceanum (62 1), ad occidentem Vistula fluvio a Germania divisa (58 6. 62 1. 63 2), complexa Daciam antiquam (61 9) et extensa fortasse ad caput usque Danuvii (61 12. 62 3), meridiem versus a Romano imperio divisa fluvio Danuvio (61 12. 62 3. 63 1), deinde Ponticum litus septentrionale comprehendens (61 3. 62 4. 64 5 cet.), ut ad fines usque Albaniae et Hiberiae, id est ad Caucasum montem et ultra adeo, errore auctoris opinor, ad mare Caspium pertingat (62 2), denique ad orientem habens Sericam (61 19. 20) incipientem et ipsam a Caspio mari (62 1), ubi intellegitur ubi Scythia nude nominatur praeter unum locum quem sub Scythia minore posui.
- Scythia minor 71 15. 126 20. 127 2. Eadem est Scythia 42 24.

Seleucia *Babyloniae* 34 36. 35 20.
 Seleucia *Isauriae* 35 1.
 Seleucia *Syriae* 50 1.
 Selonites 6 15.
 Sonnahar campus 3 26.
 Senones 17 6. Galli Senones 16 1.
 Serdica 38 21. 47 7.
 Seres 61 19. 20.
 Seticania 27 9, *cf. adn.*
 Sicilia v. Italia.
 Sidon 8 21.
 Silefantina *insula* 55 7, *cf. adn.*
Situras: Silores 57 6.
 Singidunum 131 5.
 Sirmium 37 23. 40 24. 96 18. Sermium 38 4. Sirmis
 133 19. Symis 126 16. Sirmiensis 136 7.
 Solis perusta *insula* 55 4, *cf. adn.*
 Sontii pons 133 20, *cf. adn. et C. I. L. V p. 75. 935.*
 Sora 15 11.
 Sorae v. Surae.
 Spali *gens* 61 2. '*Superatis Volhyniae paludibus quod
 Gothi in terris Oium Spalos, non Venethas vicissae
 perhibentur, sane est quod mireris; neque tamen certi
 quicquam in hac re inde lucramur, quod gigas vetere
 lingua Slavica spolin sive ispolin dicebatur et inter
 permultas alias gentes Spalacos quondam Tanain
 transiisse Plinius (6, 22) narravit. Cf. Schafarik Slav.
 altert. 1, 319 sq. 51*'. MUELLENHOPF.
 Spania v. Hispania.
 Spartiatae 9 12.
 Spesis provincia 82 20. *Ignota praeterea.*
 Sporades 54 15.
 Stobi: Stobis 131 27.
 Suavi in *Germania* 41 23. 104 9. 122 10. 125 22. 129
 1. 4. 6. 11. 24. 130 17. 19. 22. Suavia 129 3. 12.
*Cf. Procopius bell. Goth. 1, 12: φρουρον Σουάβοι ὑπὲρ
 Θοριγγων καὶ Ἀλαμανοῖ ἰσχυρὰ ἔδνη. fines eorum
 130 18. componuntur cum Francis 104 9 (cf. Pro-
 copius bell. Goth. 1, 15: Σουάβοι οἱ Φράγγων ὑπὲρ
 χουοῖ) cum Alamannis 130 19: cum Alanis et Van-
 dalis 41 23. errore Suavia dicitur Dalmatiae vicina
 129 1, scilicet quod confudit auctor Suavorum regio-
 nem et Saviam (ipsi Suaviam dictam 28 4) provinciam,
 in qua est Siscia, Dalmatiae conterminam (vide C.
 I. L. III p. 482): ipsa narratio satis demonstrat
 Hunimundum in Dalmatiam venisse non a Siscia,
 sed ex Germania. — Duces eorum Hunimundus —
 Halaricus.*
 Suavi in *Hispania* 116 16. 23. 117 2. 5. 9. 11. 19. 21.
 22. — Reges ducesque eorum Agrivulfus s. Aulfus
 — Ricliarius — Rimismundus.
 Suavia provincia v. Savia.
 Suebi v. Suavi.
 Suehans 59 4. '*Suëans principalis est forma nominis
 populi Scandinavici circa Mälarem et Hjelmarem lacus
 habitantis. ad eam et ea qua ipsi hodie utuntur
 Svear et Anglosaxonum Sveon et scriptorum medii aevi
 Sueones proxime accedunt, neque multum differt Taciti-
 na Sulones, plus Northmannorum Sviar. Cf. Zeuss
 p. 514*'. MUELLENHOPF.
 Suessa Pometia 13 12.
 Suetidi *gens* 59 14. '*Nomine corruptissimo Zeussius
 p. 505. 514 male usus est. requiruntur scilicet post
 Ragnaricos Vingulos Raumaricos Finnosque australis
 Norvegiae ii qui circa lacum Miösen colebant.
 sunt igitur Suetidi aut Northmannorum Heiðnir
 (Heinir), Ptolemaei Χαθδενοι, a Cassiodorio verisimi-
 liter Aethini scripti, aut, adsumptis ultimis vocabuli
 Vinoviloth (quod vide infra) litteris qui efficiuntur
 Othsuetidi erant apud illum Aethsevii vel Aethsaevii
 h. e. Eidsivar vel Heidsævir. quibus enim praeter
 Raumaricos commune erat Eidsivaping vel Heidsævis-
 ping, in commune etiam tam hoc quam illo vocabulo
 apud suos finitimosque appellari poterant*'. MUEL-
 LENHOPF.

Surae: Sorae 49 26. *Cf. Procopius Pers. 1, 18.*
 Sybarusini campi 19 17.
 Syracusae 25 2. Syracusanus 20 15. 137 5.
 Syria 8 22. 9 4. 6. 29 22. 30 27. 31 5. 11. 16. 18.
 } 37 17. 45 31. 46 14. 49 25. 67 19. 68 10. 13. 69 5.
 } Syriacus 29 1.
 } Syria Coele 30 11.
 Syrtes 21 34.
 Tadzans *gens* 88 9. *Cf. Rogas.*
 Taetel *gens* 60 2. '*Ex Taetel (thethel, tethel al.)
 facile efficiuntur Thelao, a Northmannis Thilir dicti,
 qui regionem Thelamörk, hodie Tellemarken, a tergo
 Graniorum et Agdiorum (vid. Grannii, Augandzi) in-
 colebant. Zeuss p. 507*'. MUELLENHOPF.
 Tagus fl. 116 22.
 Taifali 81 12.
 Tanais: Thanais 62 8. 65 10. 11.
 Tapae 72 7. 75 9. *Cf. Dio 67, 10. 68, 8.*
 Taprobane 55 6.
 Tarabostesei (Tarabostes?) 64 12.
 Tarentum 24 16. 25 26. Tarentus 18 29. Tarentinus
 18 25. 27. 19 2. 29. 34. 20 3.
 Tarraconenses 27 8.
 Tarsus: Tharsus 37 35.
 Taurus Asiae 29 21. 27. 31. 41 17. 61 14. 69 5.
 Taurus Scythiae 61 14. 15. 68 19. 69 6.
 Tectosagi 29 5.
 Tesifon v. Ctesifon.
 Teutonii 31 30.
 Theodosia 62 5.
 Thermopylae 20 35.
 Theros *insula* 55 7, *cf. adn.*
 Thessalia 19 3. 28 5. 95 6. 132 1. Thessalii 27 12.
 Thessales (Thessali *Florus*) 19 33.
 Thessalonica 40 26. 87 2. 132 4. 6.
 Theustes *gens* 59 8. '*Nationum orientale litus Scandiae
 incolentium post Sueones (Sueans) quae prima memo-
 ratur, eius servat nomen regio per medium aevum
 Thiust, hodie Tiust vocata, provinciae Calmariensis
 pars septentrionalis*'. MUELLENHOPF.
 Thiudos *gens* 88 8. '*Thiudos Inaunxis nuper Zeussio
 p. 687 feliciter interpretatus est vir doctus Fennicus,
 Koskinen 'les Tchoudes en Aunus ou Aunuxen-maa'.
 maa enim Fennis dicitur terra, regio, Aunus Russis
 est Olónetz; Aunuxen-maa igitur est regio inter
 Ladogam et Onégam lacus, quae in aquilonem versus
 excipit regionem Golthescytharum (q. v.). scribendum
 igitur videtur esse Thiudos in Aunxis. apparet nomen
 Slavicum id, quocum Golthescytha compositum est, in
 Thiudos plane Gothicum factum; thiuda erat enim
 Gotice gens et thiudos gentes*'. MUELLENHOPF.
 Thracia (Trac- 40 17. 42 24) 28 14. 37 4. 40 18. 42
 24. 63 17. 64 7. 72 6. 9. 78 10. 13. 86 6. 92 8.
 20. 95 5. Thraciae 28 6. 40 17. 45 2. 81 6. 94
 5. 11. Thraeces 28 7. 32 11. Thraciscus 79 11.
 Jungitur cum Illyrico, Dacia utraque, Moesia 42 24,
 cum Dacia ripensi et Moesia 92 19, cum Dacia ripensi
 94 11, cum Illyrico 45 2, cum Moesia II. cc. sub
 h. v. intellegitur fere Thracia provincia ante Dio-
 cletianum (ut ad Thraciam referuntur quae sunt in
 provincia Diocletiana Haemimontio 86 6): Thraciae
 tamen provinciae Diocletianae Philippopolis est 37 4.
 dioeceseos Thraciarum, qua comprehenduntur inter
 alias provinciae Moesia inferior et Scythia, auctor non
 meminit.
 Thule v. Thyle.
 Thuringi 130 19. 135 5. Thyringi 59 4. — Rex: Her-
 minefredus.
 Thyle 55 17. 19.
 Tiberis 15 18. 51 5. Tiberinus 12 13. *cf. 10 12.*
 Tibisia fl. 104 17, *cf. adn. et C. I. L. III p. 247.*
 Tibur 15 16.
 Ticinum 114 21. Ticinus 23 25. 29.
 Tigris fl. 38 9. 68 11.

- Tingitana v. Setticania.
 Tisia fl. 62 11. 104 17, cf. adn. et C. I. L. III p. 247.
 Titulus fl. 22 33.
 Tolistobogi: Coloscobegi 29 4.
 Tolosa 103 9. 114 1. 116 10. 27.
 Tomi: Thomi 28 18. Thomes (ortum ex ablativo Tomis, ut videtur, usurpatur pro fem. sing. indecl.) 71 16. 73 1.
 Torcellingi 120 8. Thorcellingi 44 18. 133 8.
 Trapezus: Trapezunta abl. 62 5.
 Trasmenus lacus: Tharsymenus l. 23 32.
 Trebia 23 29.
 Trinacria v. Italia.
 Tripolitanus 35 31.
 Troia 5 30. 34 12. 86 4. Troianus 71 3.
 Tuncarsi gens Hunnorum 90 11, cf. adn. et Zeuss p. 708.
 Tuscia v. Italia.
 Tusculanus 15 13.
 Tyra fl. 61 13. Cf. Danaster.
 Tyrrhenus: Tyrrenus 99 4. Tyrrenum mare 51 1. 102 2. 137 9. Tyrrenum 117 7.
 Tzorta fl. 46 13, cf. adn.; praeterea non nominatur.
- Vadimonis lacus: Vadi montis lacus 17 11.
 Vagosola fl. 61 13. Alibi non memoratur, si vero ordine fluvii recensentur, intellegatur necesse est dictus olim Hypanis, Constantino Porphyrogennetae (de adm. imp. c. 42) Βογος, hodie Bog.
 Vagoth gens 59 8. 'Nationis post Theustes (q. v.) in orientali Scandiae litore habitantis nomen fortasse ex Augothi, Avigothi corruptum, quo et insulares Gauti insulae Olandiae et insulares Guli (Eygutar) Gotlandiae appellari poterant'. MUELLENHOFF.
 Vagus fl. 58 8. Eundem esse fl. Rangim apud Ravenatam 4, 21, Muellenhoff existimat (Weltkarte p. 31). 'Omnis sinus cuiusdam vel brachii maris in Oceanum effusio cum a Northmannis vāgs flōð, vāgs flōi?, vāgs straum vel similiter dici possent, ea appellatio in re ficta tota pro vero nomine videtur accepta esse'. MUELLENHOFF.
 Valeria Illyrici provincia 27 23. 28 4.
 Vandalii 41 23. 42 19. 21. 43 4. 24. 48 6. 7. 60 11. 80 16. 87 17. 19. 21 bis. 95 9. 98 2. 100 5. 12. 14. 101 13. 17. 103 6. 106 7. 118 6. 120 20. 135 4.
 Vandali 48 9. 18. 50 5. 87 10. 102 23. 137 1. 2. 138 21. — Reges: Gizericus a. 427—477 — Hunericus a. 477—484 — Gunthamundus a. 484—496 — Thrasamundus a. 496—523 — Ilderich a. 523—530 — Gellimer a. 530—534.
 Var v. Danaper.
 Varanus fons 17 14.
 Varni 117 13.
 Varus fl. 22 14.
 Vasianensis regio 68 11. Significatur opinor regio quadam Armeniae, ut Βασιλιστηνῆ (Ptolemaeus 5, 13, 13).
 Vasinabroncae gens 88 9. 'Goltheacythas circa Fennicum sinum fere ab oriente, Thiudos in Aunziis ab euronoto circa album lacum (Bjelo ozero) exceperunt Wesī a Russis, Wizi (Albani) ab Adamo Bremensi, Visu ab Arabicis scriptoribus dicti, rursusque eodem Thiudos magis in aquilonem versus Russorum Permī, Northmannorum Biarmar, Anglosaxonum Beormas, quos Latine dicas Bermos. eorum populorum nomina sub monstroso illo Vasinabroncae latere suspicari licet. sequuntur his australiores'. MUELLENHOFF.
 Veii 16 17. Velentes 10 32. 15 31. 33.
 Venethi 88 18. 89 1. Venethae 62 14. 'Recte ita scribuntur; Gotice enim sunt Vinithōs, Theodisce Vulinida'. MUELLENHOFF.
 Venetiae v. Italia.
 Vergellus torrens 24 10.
 Veronenses campi 133 22.
 Verulae 15 15.
- Vesegothae 41 29. 42 5. 64 22. 78 7. 83 9. 91 20. 92 5. 15. 94 11. 97 16. 99 5. 16. 103 11. 105 12. 106 7. 8. 17. 19. 107 3. 21. 109 9. 10. 110 2. 24. 111 24. 112 22. 113 13. 114 3. 115 1. 19. 116 3. 8. 15. 117 4. 7. 118 4. 17. 119 1. 5. 19. 120 19. 121 2. 7. 11. 12. 15. 122 18. 123 13. 131 17. 19. 134 18. 136 1.
 Vestiliani domus 35 25.
 Vesuvius 17 23.
 Vidivarii 63 6. Vividarii 83 1. 2. 'Vox, quam habes altero loco misere detortam, hybrida est ut nomen Baiuvariorum. ut enim hi ex Boiohaemo, ita illi ex insulis inter ostia Vistulae stagnumque contiguum sitis nomen traxerunt. eae a Germanis per medium aevum in commune Widland, ab indigenis sine dubio Widsemme appellatae sunt, usis vocabulo eodem, quo a cognatis eorum Letticis omnis Liflandia etiamnunc appellatur, Livonum Fennicorum Vidu-maa (h. e. Viduland), Heinrici Lettici Idumaea'. MUELLENHOFF.
 Vienna 40 34. 41 34. 101 10.
 Vindelici: Vendilici 31 30. Cf. Augusta Vindellicorum.
 Vindobona: Vindomina 126 16. Vocabuli formae diversis modis corruptae compositae sunt C. I. L. III p. 565. 'Ex Vindobona (-δύβωνα apud Ptolemaeum), nomine scilicet non composito, sed effecto ex Vindobna inserta vocali, factum est Vindomna, quod et Vindomona et Vindomana parique iure Vindomina scribi poterat, ex eadem forma Vindom-na, suppressa nasali nimirum, item legitima, diversa tamen ratione hodierna nomina orta sunt, et nostrum Wien et puto die Wieden ac Boemorum Polonorumque Wideń'. MUELLENHOFF.
 Viniviloth gens 59 13. 'Ex nominis corrupti litteris septem primis facillime eliciuntur Vinguli, incolae regionis Norvegiae inter Raumaricicos et Ragnaricicos (q. v.) sitae, cui erat nomen Vingulmörk. quae Zeussius p. 686 commentus est, improbanda sunt'. MUELLENHOFF.
 Visla v. Vistula.
 Vistula fl. 58 5. 62 1. 14. 63 5. Visla 63 2. 82 20. 'Ex antiquissima nominis forma Germanis cum Aestis et Venethis (sive Prusis et Slavis) olim communis Visla enata est apud ipsos Germanos altera Vistla, quae est veteribus scriptoribus maxime usitata Vistula, sed tertia quoque Visla obtinuit apud Romanos Graecove; quippe horum linguas Vistlam nullo modo admisisse et Sclaveni Σαλαβηνοί (Σθλαβηνοί Σθλαβοί) pro Slaveni, Slowene docent et nomina virorum in gisl desinentia (cf. Thindigisclus). iam apud Plinium 4, 100 legitur Visculus, et Visla saeculo adhuc undecimo in usu fuit apud monachos sancti Huberti (MG. 8, 591. 12, 52)'. MUELLENHOFF.
 Vividarii v. Vidivarii.
 Vibius fl. 117 3. Immo Vrbius teste Idacio chron. p. 39 Ronc., hodie Obrego prope Astorgam.
 Vlmerugi 60 9. 'Rugi, qui Oceani ripas vel potius insulas in Vistulae (non Viadae) amnis ostiis sitas insedisse ferebantur, a Gothis sine dubio Hulmarugels vocati sunt, sicut Holmyrgir a Northmannis, qui insulas i. e. holma circa Rogaland (vid. Rugi) incolebant. ab Anglosaxonibus quoque Holmyrge carminibus epicis celebrati sunt. Zeuss p. 484. I. Grimm GDS. 469'. MUELLENHOFF.
 Vlpiana 131 26. Cf. C. I. L. III p. 268. 1024.
 Vltzinzures gens Hunnorum 128 24. Cf. Vltzindur in ind. I et Agathias 5, 11: πάντες κοινή μὲν Σχύθαι καὶ Οὐννοὶ ἐπωνομάζοντο: ἴδια δὲ κατὰ γένη, τὸ μὲν τι αὐτῶν Κοτρίγγουροι, τὸ δὲ Οὐτίγγουροι, ἄλλοι δὲ Οὐλίτζουροι, καὶ ἄλλοι Βουρουγούνοιοι. Zeuss p. 709.
 Vscudama 28 16.
 Vscus v. Oescus.
 Vtus 127 3 (cf. adn.).
 Vulsci 15 23. 19 31.
 Vulsini 20 8. Bulsiniensis lacus 136 22.

III. ORTHOGRAPHICA.

Orthographiam, si ei vocabulo in hoc auctore locus est, quomodo constituerem, diu haesitavi deprehensus scilicet inter scopulos diversos: nam et hoc evitandum erat, ut pro librario ipsum auctorem emendarem, et illud, ut apparatus obscurus et molestus evaderet pusillis et futilibus adnotationibus oneratus: denique lector non sine iusta causa impediendus erat barbarismis fortasse ab auctore alienis. ea incommoda cum pariter omnia effugere non possem, quantum licuit mediam viam tenui. primum librum, id est Heidelbergensem, in principio autem Romanorum Geticorumque fine deficiente eo Palatinum, aut in textu repraesentavi aut in adnotatione variam lectionem etiam in his plenam adscripsi. ex reliquis libris meis varietatem orthographicam plenam attuli ad nomina propria praeter vulgaria et usitata. plenam eam ibi quoque adscripsi, ubi varietas vere orthographica item ad sententiam pervenit, ut fit in *possit* et *posset* similibusque. item ad *m* finalem male omissam quae pertinent, attuli omnia: nam quamquam quodammodo verum est *Romanum*, *Romanu*, *Romano* promiscue apud Iordanem usurpata, aliqua certe differentia inter eas formas vel hic intercedit, et omnino usu doctus intellexi eiusmodi varia lectione lectores non recte posse carere. idem valet de *n* littera in *nactus nactus*, *vicesimus vicesimus* cet. in iis quae ita restabant ubi orthographia barbara libri primarii redibat in aliis item bonis, saepenumero eiusmodi consensum adnotavi; nam cum librarii quo antiquiores sunt, eo diligentius traditam scribendi rationem retineant eaque per gradus expellatur et ad vulgarem reformetur, libri primarii orthographia accedentibus testibus aliis magnopere confirmatur. praeterea orthographicam varietatem fere suppressi, ne minima quaeque per deteriores libros persequens non minus ingenti quam futili apparatu utilia obscurarem¹⁾. — In lectione constituenda quae vel antiqua aetate ita diverse scribebantur, ut neutra scriptura magnopere improbaretur, qualia sunt *sed set*, *obtulit optulit*, *inlustris illustris*, *Phrygia Frygia*, expressi ad librum primum, nec multum in talibus respexi codices sequiores, cum in agrammato auctore eiusmodi codicum diversitas exiguam utilitatem habeat: quamquam qui rem diligenter exsequetur, certam consuetudinem apud Iordanem quoque hic illic deprehendet. ita in supra citatis *inlustris* ut apud aequales ita apud Iordanem quoque regnat, item *f* littera aspiratam Graecam non ubivis, sed plerisque locis expulit. ex soloecismis admisi maxime eos, in quibus librarium Heidelbergensem sibi videbam ita constare, ut archetypum eum in his expressisse dubium non esset, ut sunt *pene*, *Grecia*, *nepus*, *aduliscens* aliaque similia. ex reliqua barbarie in adnotatione collocavi non solum ea quae a librario magis quam ab auctore proficisci viderentur (ut ubi *oe* diphthongus in *e* vel *ae* abiit, quamquam fortasse in ea re erravi), sed ea quoque quae orationem per se perplexam sine ulla utilitate etiam magis obscurassent. ita *possit posset*, *triumphatur triumphator*, *bonus bonos*, *videre videri* (3, 8) ubi ita confunduntur, ut ne eiusmodi quidem auctori ipsi talem errorem recte imputes, nolui prae nimia religione molestus fieri admisque scripturam si non traditam, certe iustam aliisque locis ab auctore recte positam.

Primaria in orthographicis quaestio, scribendi ratio in libris inventa quatenus ad ipsum auctorem redeat (ut exempli causa accusativi plur. 4 in *uus* vestigia non incerta in libris Plinianis a Detlefseno deprehensa sine dubio ab auctore veniunt), apud Iordanem ita comparata est, ut certius quam plerumque fit scribendi proprietates quaedam tam in bonam quam in malam partem ipsi scriptori tribui possint. sane vel solae proborum librorum in orthographicis differentiis ostendunt apud Iordanem quoque mature librariorum a tradita scriptura passim ad suam deflexisse; quid quod vel primi ordinis libri aliquot errores habent redeuntes ad orthographicas mutationes in communi eorum archetypo admissas ab auctore alienas. ita 55, 16 cum Iordanem scripsisse constet ex consensu librorum classis secundae tertiaeque aut *aliam Mevaniam* aut *alia Mevania*, inventum in libris primi ordinis *alia evania* aperte effectum est ex hac lectione abiecta littera *m*, quasi non initialis esset, sed finalis. similiter 55, 15 *quem* pro *quae*, 57, 5 *multam* pro *multa* errores sunt non Iordanis, sed archetypi classis primae, quod etiam in gravioribus non semel peccasse suo loco vidimus. multo magis in orthographicis unius libri Heidelbergensis testimonio defensis non pauca inveniunt ab ipsius scriptore male mutata, ut sunt 29, 26 *cummisso* pro *commisso*, 29, 28 *runae* pro

¹⁾ Vt intellegatur quid ita suppresserim, ex praefatione Romanorum, ubi soli libri PV suppetunt, adscripsi quae non adnotavi inventa in V: p. 1, 4 *mactae*] *macte* — *erumnas cognoscere*] *aer. cognoscere* — 9 *imaginariae*] *-rie* — 13 *auctoritate*] *aut-* — 17 *distructo*] *destructo* — 19, 21 *grecorum*] *graccorum* — 22 *consolom*] *consolom* — p. 2, 2 *getice*] *geticae* — *eledissem*] *edidissem* — 3 *conperta*] *comperta* — *erumna*] *aerumna* — 6 *dilegere*] *diligere* — *que*] *quae* — 9 *nouilissime*] *nobilissime*.

romae, 73, 17 *quans* pro *quas*, 79, 5 *intercampidinem* pro *intercapedinem*, 96, 13 *veretes* pro *verentes*, 112, 13 *speluae* pro *speluncae*, fortasse etiam p. 10, 31 *expectaculum* pro *spectaculum*. nihilo minus rationem scribendi, quam et Heidelbergensis liber et reliqui optimi quique proponunt, iam ostendemus et per universum opus ita aequabilem esse cum in rectis tum in falsis, ut eiusmodi constantiam ipsius auctoris esse necesse sit, et eam rationem plane convenire cum certis monumentis saeculi sexti. in excerptis autem ex Floro quod ut grammaticae ita orthographicae quoque mendae (ut *m* finalis omissa) rarius inveniuntur, id vel maxime confirmat quod contendimus libris nostris bonis in summa re orthographiam auctoris repraesentari.

Barbarismi in consonantibus scribendis offenduntur non multi. — Commutantur perpetuo *b* et *v*. — *m* finalis saepissime omittitur, raro male adicitur. — Male adicitur interdum etiam *n* littera. — *p* inter duas consonantes perraro male omittitur (ut semper recte scribitur *peremptus temptare*), nusquam fortasse male inseritur (nam *dampnavit* in solo libro *H* semel inventum vix ad auctorem redit, *Pemptapolis* autem error est generis diversi). — *c* et *t* perpetuo accurate distinguuntur, scilicet in Heidelbergensi libro (alii enim non ita ab hoc vitio immunes sunt, ut est in Palatino 63, 15 *commertium*, 71, 6 *exiciabile*, 91, 21 *intencione*, 106, 19 *eciam*, 61, 17 *ozeano*; in Valenciennensi 73, 13 *graeetiam*): perpetuo ibi legitur *condicio*, *dicio*, *perniciosus*, *solacium*, *contio* et sic deinceps, modo primam manum attendamus: nam secunda manus passim haec ad sui temporis barbarismos reformavit. egregium hoc testimonium est fidei librarii etiam in minimis, quod liber hic saeculi octavi ab hoc vitio tam religiose abstinet quam digestorum Florentinus. — Etiam *quidquid* et *quicquam* (28, 5) perpetuo inveniuntur recte scripta. — *c* ante *t* ut omittatur, paucis locis accidit, sed plerumque recte scribitur *auctor*, *arctous* cet. — Consonantium denique geminatio quamquam non raro aut male negligitur aut male introducitur, nihilominus magis obtinent vera, ut *litterae*, *sollemnis*, *sollers*, e contrario *conubium*, *ilico* (90, 11. 92, 15. 93, 17. 94, 1. 111, 25), *litus* (126, 1), *milia*. — Post *x* litteram *s* raro adscribitur quamquam ab etymo requisita, sed scribitur *extare*, *existere*, ut solebat scribi aetate meliore; exceptionem facit 12, 1 *exsuperat*. praeterea solita huius aetatis consuetudine pro *x* modo adest *cx*, modo, scilicet in vocabulis in *x* finientibus, *s*; sed utrumque rarum est.

Vocales multo magis perturbatae sunt: maxime *e* et *i*, *o* et *u* perpetuo confunduntur, ita tamen, ut hic quoque et verae scripturae reliquiae quaedam adsint, ut *neglegere*, *internicio*, et e contrario in ipsis erroribus quasi quaedam leges observentur: ita *nepos* casu primo semper fit *nepus*, *copia* cum derivatis *cupia*, *orbis* qui est, *urbis*. — Non melius agitur cum diphthongis, ut tamen hic quoque inter sordes aevi labentis aliqua vetustatis memoria remaneat. in prima declinatione genetivos dativosque singularis nominativosque pluralis raro reperies diphthongo sua carentes: *caelum*, *maestus* constanter scribitur, non minus constanter *cena*: *que* et *quae* ubi permutantur, intellegendo potius auctor (maxime Florum describens, quem saepe non satis adsecutus est) quam scribendo librarius peccavit. sed in falsis quoque eadem constantia est: ita quod toties legitur *pene* bis tantum diphthongum suam habet, ut sine illa id vocabulum ab auctore scriptum esse evidenter appareat. diphthongum *oe* quamquam item in quibusdam locum suum tenuit, ut semper scribitur *proelium*, *oboedire*, alibi abiit in *e* et *ae*, ut *coepit* et *cepit* perpetuo commutantur, item ex *foedo* et *foedere* fit *fedus*, e contrario *ephebus*, *fetus*, *praemium* diphthongum *oe* male admittunt. hoc genus vitii cum ad librarios potissimum redire videatur, in adnotatione magis quam in verborum ordine exhibui.

Haec perveniunt ad orthographiam vocabulorum origine Latinorum. peregrina omnia et maxime nomina propria multo magis corrupta sunt et omni genere errorum inquinata, sed ut hic quoque in ipso ignorantiae cumulo aliqua constantia deprehendatur. *i* et *y*, *e* et *ae* cum perpetuo confundantur, in *Scythis* scriptor religiose veram litteram ponit, in *Greco* et *Meotide* pari religione falsam. aspiratio cum passim tamquam casu aut adsit aut absit, *Gothum* et *Getam* Iordanes non permutat, *Chartago*, *Ptholomeus*, *Thomi* cum aspiratione perversa perpetuo enuntiantur.

Quae ita paucis complexus sum, laterculi subiecti latius explanabunt: quos ut non spondeo plenos esse (neque ullo modo id perfici potest, quoniam neque ad unum solum librum rem redigere licet nec plurium diversitas eiusmodi tabulis recte repraesentaretur), ita aliquatenus singula elucidaturos esse confido. personarum locorumque vocabula non omnia recepi receptisque numeros nullos adscripsi utpote petendos ex indicibus primo secundoque.

Sententiam quam de auctore alibi tulimus, ut cum sermonis proprietate, ita cum orthographicis his ratiocinationibus recte convenit. tenemus hominem non scholastica doctrina imbutum, ut imbuti fuerunt aequales Boethius et Cassiodorius, sed ex genere eorum qui catacubarum memoriis titulos inscripserunt, in Latinis vocabulis consuetis et sollemnibus aliquatenus sibi constantem modo in veris modo in falsis, in peregrinis rarioribus a fortuitis potissimum pendentem. eo autem nomine infimi ordinis scriptor hic utilis est, quod ea aetate apud semidoctum vulgus quae obtinuit scribendi ratio praeterea brevibus epitaphiis potissimum testata hic comparet in libellis duobus pro re amplis et variatis. summa autem similitudo quo luculentius intellegatur, placuit laterculis nostris interponere barbarismorum conspectum selectorum ex epitaphiis scriptis in urbe Roma sub Iustino et

Iustiniano inter a. 518 et 565, quae collecta edidit Iohannes Baptista Rossius in syllogae inscriptionum christianarum urbis Romae vol. I n. 966—1116. plura eius generis qui requiret, diligenter composita reperiet cum apud alios tum apud Hugonem Schuchardt (*der Vokalismus des Vulgärlateins* voll. III). sed qui in ea re adhuc elaboraverunt viri docti neque tempora sic ut par est distinxerunt nec satis constanter librorum editorumque mendas procul habuerunt, in titulis maxime admittentes fere quidquid circumfertur typis expressum. nobis satius visum est comparationem restringere ad eiusdem aetatis titulos non multos, sed certos et diligenter recensitos. vel in his duo genera illa apparent, de quibus supra dixi, scripturae doctae et vulgaris. nam inter Rossiana illa quaeveniuntur tam nobiliorum virorum epigrammata quam carmina fere omnia (ut Rossii n. 1003. 1029. 1044. 1047) et diligenter exarata sunt et emendate fere scripta; vulgaria autem cum Iordanianis libris ita conveniunt, ut neque adsit apud Iordanem soloecismi genus ullum a titulis illis alienum et quae absunt a titulis vitiorum genera postea demum admissa, absint pariter a probis libris Iordanianis.

ad praepositio plerumque non adsimilatur consonanti sequenti, ut adgregati 63 6, adsidet 63 7 cet.: exceptionem faciunt quae sequuntur:

adc-: acc- *passim*; adcommodus 73 23.
adf-: affect- *semper* — affixit 47 6.
adl-: allidunt 114 22 — alloquio 110 1. 12.
adm-: ammirari cum derivatis 10 1. 21 23. 25 29. 26 17. — ammissis 11 4. — ammodo 36 27, ammodo 8 2. 23 28. 40 26. 79 1. — ammones 1 12. — ammovit 10 13.
adn-: annitente 12 31, annisus 14 19. 19 27. — annuo 110 4. 126 10. 133 15.
adp-: apparere *semper*.
adr-: arripere *semper*.
ads-: asciscitur 50 19, ascitus 6 23. 44 25. 85 7. — asserens 106 16. 131 17, assertam 17 3.
adt-: attendebant 110 4 (adtend- 51 2. 99 23. 114 23).

ae et e permutatae:

e (raro i) pro ae¹⁾:

gen. sing. 1 et nom. pl. 1: 2 2. 7 10. 10 31. 12 25. 26. 19 6. 24 24. 37 6. 38 13. 40 13. 27. 55 3. 57 12. 61 12. 64 18. 99 23. 108 5. 111 11.
aedes: edem 13 20.
aeger: egram 91 18. egrae 133 15. egritudine 132 11. egrotans 95 6. 116 11.
aemul-: emul- 12 9. 52 4. 87 3.
aerumn-: erumn- 1 6. 2 3. 93 11.
aestus: estus 20 13. 14. 55 15. 102 2.
-aeus: Gneus 15 19. 22 37. — Iudei — Ptholemeus — Pyrenei — Ripheus — tropeum 22 29. 135 19.
aeuum: grandevus 92 1.
caedes: cedes 88 18. 125 28.
Decaeneus: Dielneus.
Gallaecia: Galicia.
Graecus: Graecus *semper*.
haec: hec 1 20.
Haemus: Hemus, Emimontium.
haerere: herentem 26 14, erentibus (?) 111 11.
laesio: lesio 35 15. 44 9. 116 10.
Maenius: Menius.
Maecolis: Meotis *semper*.
maeror: meror 58 19.
nomina propria plura v. in indd. I. II.
paene: pene *semper* exceptis duobus locis 104 14. 131 2.

¹⁾ Rossius: ancille 975 — basilice 1004 — propine 1055 — que 977. 991. 1062 — Romane 1078 — Rome 989 — scē 1098 — secunde 972 — sexte 1096. Item hec 1098 — pref. 978 — prepositus 975. 1004 — presentis 975 — presumerit 1090.

IORDANES.

ae et e permutatae:

paenitere (sic 7 21 cet.): penitens 44 13. 115 14.
prae (sic 111 4. 5. 10. 16. 112 18. 113 12. 24. 114 8. 117 10. 118 3. 124 7. 13 cet.) cum *compositis*: pre 19 6. 26 25. 29 7. 59 3. 64 19. 65 11. 74 1. 12. 86 11. 93 14. 100 9. 106 8. 114 13. 15. 115 8. 116 4. 5. 17. 25. 26. 117 4. 119 12. 125 27. 131 21. 133 18.
praeda: predas 50 2.
quae: que 3 26. 7 3. 9 19. 10 4. 11 22 (quedam). 13 8. 10. 15 21. 19 6. 22. 28 20. 31 18. 56 4. 57 5. 59 1. 61 3. 62 10. 108 21.
quaerere: querere 23 9. 60 14. 133 2. questis 56 8. queritant 59 1.
saepe: sepe 30 13. 35 21. 22.
saepire: sepsit 22 18. septa 111 25. 112 17. circumsept- 31 17. 51 4. 54 10. 84 16.
saevus: sevirae 22 11. desevlunt 89 2. sevittam 13 11.
scaev-: scaeva 118 3. Scevola.
taedium: tedium 14 7.
taeler: teter 89 15. 105 19.

ae pro e:

abl. sing. 3 et 5²⁾: aciae 84 9. — barbariae 105 2. — consulae 23 30. — diae 37 25. 39 15. 45 22; meridiae 23 32. 62 2. 75 11. — iurae 27 2. — mensae 34 5. — mollitiae 97 14. — partae 6 31. — planitiae 56 16. 126 14. — Praenestae 15 16. — progeniae 43 16. — seriae 3 7. — silvestrae 56 16. — Stilliconae 88 2. — ventrae 58 8.
nom. sing. neutr. 3 et adverbia in e: ambiguae 113 15. — corruptae 82 15. — egrae 133 15. — ferae 17 27. — (h)odiae 17 6. 31. — horribilae 23 31. — imaginariae 1 9. — industriae 12 32. — latae 21 11. — longissimae 22 33. — mactae 1 6. — maximae 17 32. 57 6. — novissimae 15 1. — quae *enclit.* 16 24. 26 20. 60 14. — tacitae 32 32.
nom. pl. in es: Arabae 30 12.
infinitivus: sevirae 22 11.
Aquilaia: Aquilaeia 37 25.
caecid-: caecid- 24 2. 25 10.
cedere: caedentis 24 36.
celebrare: caelebravit 37 4; caelebrabant 124 22 (adn.).
celer: caeler 6 19. 20 21.
edocere: aedocuit 7 5.
egere: aegebat 24 21.
emicare: aemicant 18 35.
eminere: aeminet 12 27.
epulari: aepularetur 93 14.

²⁾ Rossius: diae 1098.

ae et e permutatae:

aequus: aequis 11 10. aequus 24 23. 24. aequitum 23 37. aequestris 24 10.
fregisse: perfraegit 23 24.
Geta: Gaeta *semel*.
Graeca: aethymologiam 67 3. — Haeraclianus.
imedia: inaedia 49 16.
medietas: mediaetas 60 16.
penitus (*sic* 96 19): paenitus 90 6. 98 18. 114 8. 123 11.
preces: praecibus 17 17. 101 19. 124 17.
prehendere: conpraeh- 20 22. 47 8. 104 21. depraeh- 15 26. 22 21. 60 20.
premere (*sic* 133 13): praemere 24 36. praembantur 125 13. 131 17. praemeretur 113 11. praessus 112 13. oppraemens 33 34. depraement 5 6.
pretium: praetium 11 3. 18 24. 20 6. 64 2. 80 2. 16. praetiosus 125 1.
queri: quaeri 23, 12. quaeritans 83 10.
sepultura: saepulturae 99 13.
severitas: saeveritate 95 2.
spretus: spraeo 41 23.
supremus: suppraemo 112 19.
Vesegothae: Vesaegothae *semel* 116 15.

b et p permutatae:

adoptasse: adobtasse 14 25.

b et v permutatae:

pro b¹⁾:

-bo: -memoravimus 29 22 (*H*). — explanavimus 56 3.
-bilis: innumeraviles 7 1. — lacrimaviliter 85 2. — miravills 20 21.
habenae: avenis 22 7.
labor: lavoribus 89 5.
nobilis: novillissim- 2 9. 38 7.
nomina propria: Ablavins — Eusevius — Favius — Gavil — Novades — Savinianus, Savinus, Savini — Trevia.
sorbere: sorvebant 111 19.
superbia: superviae 34 26.
pro v²⁾:
perfect. ind.: introibit 100 13. — libabimus 69 8.
boves: bobes 15 28.
cadaver: cadaber 5 3.
exuviae: exubiae 64 19.
iurare: 24 21, iubit 83 18, iubaverit 56 1. 78 2, iubante 47 16. 52 2. 75 19, iubatus 5 23.
iuventus: iubentus 24 21.
navalis: nabali 28 27.
nomina propria: Abitus — Ariobisto — Baibari — Bobillae — Danubius *semper* — Iobianus — Labinia, Labinium — Libius — Vesubius.
ovare: obans 45 12. 101 3.

c ante t omissa:

arctous: artoa 55 19.
auctor: autor 23 14. 56 10.

d et t permutatae:

3. pers. verbi: inquit 12 21. 22. 15 5. 23 17. 26 8. 32 10. 35 28. 95 18. 22 (*H m. I*) 107 15. 114 13. 133 6. — missaed 21 17 (*H*). — pugnad 5 23. — reliquid 7 22. 28 30. 29 16. 20. 35 11. 80 10. 100 17. 119 7. — soled 24 14.

¹⁾ *Rossius*: Vilisar- 1055. 1059. 1060. 1061; Vvilisar- 1057; Velesar- 1062 (*Bilisar*- 1056. 1058) — Voeti 980 — presviteria 975 — sivi 977.

²⁾ *Rossius*: comparaberunt 977 — Maburti- 1011. 1013. 1014. 1017; Maborti- 1015 — Nobembris 1094 — octaba 1088 — obans 1098 — parbulus 979 — remobat 980 — Seberus 1057 — Baticano 1077 — vib- 975. 1100 (?). 1109; biv- 1101 — bixit 1099; bissit 978.

d et t permutatae:

ad: at 59 10.
aliquot: aliquod 17 10.
at: ad 49 4. — adque 6 6. 11 21. 14 29. — adquin 12 21.
haut: haut 62 4. 1 3 11.
Noviodunum: Novietunense.
velut: velud 23 25. 59 4. 91 1.

di et dz permutatae:

Burgundzones — Mundzuc — Scandz(i)a.

e et i permutatae:

nom. gen. sing. 3. decl. 3):

is pro es: cladis 16 9. 18 1. 27 3. — comis 41 10. 21. 42 3. — fertlis (?) 59 9. — fortis 6 7. — millis 46 11. — prolis 69 9. — sedis 25 26. — superstis 125 29. — *in Graecis passim*: Deioclis — Epifanis — Euergetis — Herculis — Iordanis — Pylemenis — Selonitis.
es pro is (sed errarunt magis librarii): confines 61 12. — gentes 83 9. — hostes 21 20. 29 9. — nobiles 18 31. — Astifages (*gen.*) 7 31. — Scipiones 55 13.

nom. sing. ix pro ex: iudix 6 7. — treplex 25 3.

gen. sing. 2 e pro i: male 98 9 (*adverbium potius*).
dat. abl. sing. 3. decl.:

i pro e: agmini 109 21. — amori 49 9. — cautioni 109 12. — clienti 116 12. — *in comparativis* 94 14. 101 4 (*contra grandiore* 105 18, *prolixiore* 104 22 *cet.*). — internicioni 118 16. — iuri 94 4. — quiescenti 51 9. — venationi 89 18.

e (ae) pro i in substantivis: hoste 91 11. 117 7. — iurae 77 2. — mare 55 3. 68 8. — salute 93 9. — stabilitate 88 16; *in adiectivis descendente* 126 24. — fatale 132 11. — grande 47 27. 65 15. — inbelle 100 13. — incolume 73 23. 124 18. — lacrimabile 94 6. — omneque 85 7. — principale 57 27. — ripense 127 3. — septentrionale 95 5. — tale 68 4. — virile 124 4. — vulgare 57 15.

acc. 3. decl.:

Bizzim 126 25. — Vlixim 70 17 *cet.*

in coniugatione:

is, it pro es, et: fovit 138 1. — imminit 18 33. — movit 36 9. — possit 12 20. 17 16. 24 16. 32 30. 104 21. — praebit 5 27. — restituerit 25 21. — vellit 82 2. 131 11. — videris 74 14.
es, et pro is, it⁴⁾: addes 1 8. — adseret 111 4. — anget 107 10. — consistet 8 8. — desinet 112 14. — diriget 92 14. 110 8. — dividet 102 1. — excedet 87 15. — exeget 103 4. — inquitret 112 8. — prodet 91 3. *Cf. ind. IV s. v. coniugatio.*

i pro e in inf. praes. act.: laxari 53 4.

e pro i in inf. praes. pass.: deferre 103 15. — invenire 108 10.

dicebatur: dicibatur 6 1.

edicemus: edicimus 78 2.

sequemur: sequimur 107 16.

in compositis e non mutata in i:

dedisse: addedi 54 5, ededissem 2 2, subdedit 131 7. — *decem*: duodece(m) 12 23. 18 12. 53 6. 74 8, tredecem 120 16, quindecem 15 29. — *legere*: collegi 113 22, collegere 3 8, recollegeret 50 7, diligere 2 6, elegere 103 16, elegens 71 9, elegentes 67 10, elegitis 23 16, elegendis 24 26, elegeret 88 15. — *premere*: depraement 50 5, oppremitur 26 34, opprae-

³⁾ *Rossius*: mensis 1101 — Octobris 1013 (*similia passim*) — tris 985 — Eutyctis 1069 — Iohannis 1055.

⁴⁾ *Rossius*: requiescet 1012. 1100; requiescet 1027 — vixet p. 443, viset 1026, visse 1097.

e et i permutatae:

mens 33 34. — *reyere*: diregitur 50 25. — *sedere*: consedebant 65 11, insedebant 90 12, obsedebant 33 2, possedeam 133 11, possedebo 133 13, resedere 100 6, resederet 48 21, resedentes 99 1 (at possiderunt 102 11, residerunt 66 16). — *stetisse*: obstetissent 66 11. — *tenerere*: contennit 136 1, conteneretur 13 4, obtenuit 14 1. 33 22. 120 17, obtenuerunt 14 4, sustenuit 15 1. *Similiter a capere acciperent* 11 16, intercept 113 17, praecipis 133 9, receperunt 12 15, receperetur 21 21 (at praecipisset 91 17) — *ab agere exogit* 80 12, subgeret 88 12 (at abigerunt 67 9, exististi 54 7, exigerunt 117 17, redigerunt 14 31, subgississet 117 13).

i pro e¹⁾:

beneficium: beneficium 109 8. 110 10.
ceteri (sic 130 2): ceteri 92 12. 106 18. 117 1. 125 26. 127 29.
de-: dibacchari 45 31. 48 21. — dilabatur 65 15, dilapsus 99 12. — diliciae 19 34. — discendit 5 1. 68 17. — disciscunt (desc- 32 22) 32 12, disciverant 31 18. — discripit 11 21, descriptor 58 1. — distinare 50 6. 118 13, distinctus 23 23. 48 3. — disperavit (desp- 95 10) 24 8, disperationem 95 5. — districtus 100 18. — destructus 1 17. 7 30. 78 2. — divolvitur 62 13.

depactus, depectus: depicta 48 3.

-edo: intercapidinem 79 5. — nigrudinis 91 1, nigrudine 59 7.

equester: equestris 48 30.

-esco: adulasco cum der. 4 28. 5 10. 41 28. 78 17. 130 26. 135 22. 136 16. — delitasceret 94 8. — duriscit 65 13. — pavisc- 44 28. 91 11. — rarisceret 69 9. — recrudiscentes 50 15. — stupiscent 73 5.

expeditio: expiditionem 37 31, expiditi 91 7 (H).

gleba: gliba 14 28.

Graeca et nomina propria: Appininus — Calydonia — Dioclitianus — Dripana — Fossatisii — Ellispontiacus — herimum 89 13 — Herineus — Filomitor — Pyrineus — Sadagis — Sacromontisii — Siricus 71 13. 124 10.

quatenus: quatinua 2 2.

querella: querillam 18 37.

relegare: religavit 136 22.

segnis: signis 46 9.

trecenti: tricenta 81 11.

valetudo: valitud- 91 19. 103 10.

venio: vintum 33 2, advinit 56 2.

vevare: vixaverit 21 10.

e pro i²⁾:

cartilago: chartellaginem 66 1.

citerior: ceterior 54 19.

citrus: cetri 58 3.

comissatio: commessatio 124 21.

deficit: defecit 108 13.

delicta: delecta 3 26.

didicit: dedit 5 10, dederant 90 9.

di-: demicante 112 5. — demiserat 50 26.

dolium: doleis 16 16. — doleo 36 8.

fremitus: fremetibus 112 14.

Graeca et nomina propria: Beturiges — Duellius — Falesci — Helarianus — Herineus — Mensenos.

hilaritas: helaritatem 126 5.

origin-: originis 105 19.

ostia: ostea (sed osteum etiam acta Arvalium C.

e et i permutatae:

I. L. VI n. 2104 a v. 27 bis et n. 2109 v. 7, item titulus C. I. L. VIII, 1310) 62 3.

primicerius: primicyrius 39 15 (HP).

privignus: prevign- 33 24. 38 22.

prosilire: prosilerent 129 15.

redimitus: redemito 47 24.

simus: semo 105 19.

tradere: contradedit (tradidit Hieronymus) 39 18.

tria: trea 81 13. — trepertito 54 12. — treplex 25 3. — trecensimo 4 29. 5 1. 6 12.

triginta: triginta 4 24.

veridicus: veredici 3 12.

veritus: vereti 129 24.

utrimque: utremque 69 3.

e et oe permutatae:

oe pro e vel ae:

cepit: coepit (H) 40 31. — coeperat (HV) 129 11. — coepisset (vel caepisset) 21 12. 29.

ephebi: efoebi 91 6.

fetus: foetos 114 11.

praemia: proemfis 79 5. 15.

e vel ae pro oe:

coepit (sic 33 3): cepit 26 10. 32 32, cepta 33 1.

foedare: fedavit 12 2; faede 18 37; fedaque 21 18; fedioem 57 2.

foedus: federa (H) 15 2.

Poenus (sic 27 27): Pen- 21 26. 23 15. 24 12. 25 9. Paen- 20 31. 21 6. 48 17. Pyn- 21 1.

g et v:

leuga: leuva 108 6.

geminatio consonantium male ommissa:

c: successione 114 2.

f: affixit 47 6.

l: Polentia. — polentem (sic H) 135 2. — pulularunt 63 11 (errore om.); pululabat 123 5. — solemne 16 32. 40 5.

m: agramatus 126 24. — comemorans 61 9. — incomodum 85 10.

n: Appininus — Hirineus — nonulle 131 27. — tyrannicus 117 11. 133 12, tyrannis 133 8.

p: aplicavere 60 11. — oportun- 109 8. 110 7. 116 18.

s: Basiana — Casandra — effosum 47 13.

geminatio consonantium male admissa:

f: Affrica 15 20.

l: Babylonia — chartellago 66 1. — nollit 53 9. — pilleat- 74 21 bis.

m: commessatio 124 21. — Flammin-.

n: Iordannis.

p: suppraemo 112 19.

r: Arrianus — tyrannicus 118 5, tyrannicus 117 11. 133 12, tyrannis 133 8, tyrannus 107 4 (H).

s: occasione 18 3. — promisserat 22 30. — trecensimo 4 29.

h ommissa³⁾:

distrahit: distrahit 12 9.

exhalare: exalare 57 1.

exhaustire: exausto 100 2.

habenae: avenis 22 7.

habitus: abitus 13 33. 134 9.

haetenus (sic 1 8. 136 2): actenus 9 27. 25 4. 128 27.

haerentibus (?): erentibus 111 11.

haruspex: aruspices 108 22. 111 23.

hasta: astilibus 46 1. — astatus 19 13.

hesperius: esperius 39 24. 44 17. 50 12.

¹⁾ *Rossius*: Agapit- 967. 1017 — dipositus 1026. 1097 — si 977 — Villisar- cf. p. 170 n. 1.

²⁾ *Rossius*: deposeta 1099 — menus 1037 — possedatur 980.

³⁾ *Rossius*: Boetius semper — Crisogon- 975 — eredium 977 — Yppolitus 1090 — olografus 1055 — ortolanus 1020 — Pascasius 1020 — Symmacus plerumque (Symmachus 979. 982) — Tyca . . . 1095.

h omissa :

historia (sic 61 6. 64 11): *istoricus* (certe in cod. H) 88 12. 89 17. 104 16. 105 22. 114 23. 123 18. 124 7: cf. *sub littera s*.
hoc: oc 26 34.
hodie: odi(a)e 17 6. 60 8. 75 2.
horribilis: orribille 18 7.
hortus: ortus 97 11.
hospitium: ospitio 12 15.
hostia (sic 12 7. 8): ostis 12 2. 6. 13 11. 18 3. 35. 20 24. 34. 24 27. 25 24. 29 4. 32 3.
nomina propria: *Adria cum der.* — *Gotia semel* — *Ellispontiacus* — *Emimontium* — *Renus* — *Rodii* — *Tyrrhen- aliaque plura*.

h addita ¹⁾:

abundare: habundans 127 8.
cartilago: chartellagine 66 1.
coartare: choartem 53 8.
corus: chorum 62 11.
eremum: heremo 5 14. herimum 89 13.
etymologia: aethymologiam 67 3.
nomina propria: *Anthiocus semper* — *Archadius* — *Caucasus* — *Euryphylus* — *Ptholomeus semper* — *Sardanaphalus* — *Sithalcus* — *Thelephus* — *Thomyris* — *Thomi cet.*
oriens: horienti 38 18.
ora: horis 16 4.
ostium: hostium 21 32. hostia 17 22. 56 12.
umere: humente 22 23.
umerus: humero 19 16.

m finalis omissa ²⁾:

in Grecorum dicione rem p. demutavit 1 19.
vocat in terra Chanaan 5 4.
tam annorum seriae quam gesta collegere 3 6.
in terra fugit Madia 5 12.
accepta filia in uxore 5 32.
usque exortu 7 14.
regredi in Iudaea 8 6.
post morte Darii 8 28.
ex Hebraea lingua vertit in Greca 8 33.
Anthioco Scopa superante 9 6.
sociat in amicitia 9 6.
secundum Daniellae prophetia 9 28.
ordine actosque inquirere 10 2.
duodece 12 23.
inopportunitate tolerare 13 23.
Romana classe vident 18 35.
in urbe intravit 19 30.
post Tarentina clade 20 3.
praeda Marti devotasset 22 27.
Romana fecit provincia 27 22.
Apollonia, Galato, Parthenopolim, Thomos, Istro 28 18.
loca cepisset, id est Lydia Caria Ellispontu utraque Frigias 28 24.
in honore Caesaris Caesaream appellaverunt 29 13.
in Madianea ingressus 31 21.
in Armenia . . . fugit 31 22.
in Romania transeuntibus 32 16.

¹⁾ *Rossius*: Horestis 1037.

²⁾ *Rossius*: annu 977. 1036 — consolat 1100 — quartu 1099 — quindecim 977 — undecimu 1096 — unu 977. — *Inter ea quae hic recensentur ut quaedam inveniunt, quae item inter ablativos pro accusativo positos redigi poterant, ita qui comparabit quae sub eo capite proponuntur, ibi praesertim, ubi in praepositio praecedit, hanc explicationem praeferet. sed cum res ad liquidum perducere nequeat, utile autem sit, maxime investigantibus casuum permutatio quatenus perveniat, haec omnia coniuncta habere, placuit hic componi quaecumque ex m littera omissa explicari aut debent aut certe possunt.*

m finalis omissa :

ab oriente in occidente, a septentrione in meridie 33 15.
Archelaum Cappadocum rege 33 26.
expeditionem in Britannia insulam 34 1.
regni moderatione suscepit 36 17.
ad idolorum cultura 39 6.
in deditione accepit 39 10.
Valentiniano fratre Iustina . . . natu . . . consortem adsumit 40 1.
laudante Severa . . . pulchritudine Iustinae 40 2.
venientes in Romania 40 15.
in casa deportatur villissima 40 19 (sic Epit.).
Dominica . . . multa pecunia plebi largita 40 21.
veniensque Thessalonica 40 25.
Hesperia plaga . . . inundavit 41 18.
tyrannide moliantur 42 1.
ut . . . Chartagine fugiret 42 3.
invitat in Italia 42 13.
dum in offensa Valentiniani venisset 42 20.
in Africa rediens 43 15.
ea (Carthaginem) pecunias vendidit 43 24.
vitaque . . . amiserunt 44 16.
ob corporis debilitate 46 8.
ut omittam intestina clade et pugnas 46 14.
Misahelu et Ardaburem Serdica in exilio misit 47 7.
ante quarto mense 47 13.
invice 48 3.
in duce Solomone saeviebat 48 24.
a Sicilia in Africa 48 25.
Campania ingressus 49 2.
exercitus favore . . . exceptit 49 3.
Ravenna revertentem 49 7.
Hunnula ductante superat 49 13.
Belesario . . . rege regina opeaque palatii reportante 50 13.
Ravenna ingressus est 50 26.
Sicilia properavit 51 28.
praeter illa (pugnam) 52 7.
(Oceanus) habet . . . et alia Mevania 55 15.
magnitudine . . . circumvectus est 56 5.
correptam latitudine 56 12.
geminoque latere longiorem Galliae praetendi 56 13.
ob nimium frigore 58 16.
luce clara nescire 58 19.
ob nimia proceritate 60 1.
tantu (e coniectura) 61 9.
stirpe comemorans 61 9.
magnumque illu (libri illud) Danaprum 61 14.
in aquillone vergit 62 14.
mansione prima (legimus) 63 16.
in servitute redact- 64 1. 80 17.
chartellagine . . . habentes 66 1.
expeditione gerentibus 67 7.
qua patratas victoria 67 9.
duas . . . Lampeto et Marpesia . . . subrogarunt 67 10.
habet . . . a meridie Macedonia, ab occasu Histria 70 14.
regina . . . tanta praeda potita 71 14.
in Thracia repedavit 72 9.
inopia pecuniae passus 72 17.
qua (iniuriam) fecissent 73 13.
extra nostro urbe 73 20.
terreno orbe . . . excedat 74 10.
ab ortu in occasu 74 12.
solu 74 19.
magna potiti victoria 76 12.
genealogia percurram 76 14.
post prima aetate et rusticana vita 78 15.
Severo . . . natalis die celebrante 78 15.
habens honore 80 4.
vectos ad ripam . . . id est Gothiscandza 82 13.

III *finalis omissa:*

recessu . . . cognoscens 84 3.
 se parat in aciae 84 9.
 praeda potitus 84 10.
 Prisco duce sibi foederavit 84 10.
 in Vandalica gente extendere 87 10.
 contra Visimar eorum rege 87 11.
 infortunata patria relinquentes 87 22.
 iuxta Meotida palude 88 12.
 post Herulorum cede 88 18.
 post egressu 89 8.
 ulteriore ripa insidens 89 18.
 quiete conturbans 89 19.
 ad Scytharum invidia 90 5.
 qua (viam) dedicerant 90 9.
 fiducia prodet aspectus 91 3.
 mulierem Sunilda nomine 91 15.
 in Ostrogotharum parte movit 91 20.
 in Romania direxerunt 92 7.
 nacti occasione votiva 93 19.
 in ducum . . . armantur occisione 94 1.
 vera fide petentibus 94 10.
 in perfidia declinasset 94 10.
 Thracias Daciae ripense potiti 94 11.
 post gloria 94 12.
 disciplinam reposita 94 14.
 ob incursione 95 9.
 Gratiano imperatore pepigisse 95 14.
 Athanaricoque rege . . . sibi sociavit 95 15.
 regia urbe ingressus 95 17.
 situm urbis comaeatueque navium . . . prospec-
 tans 95 19.
 milite ordinato aspiciens 95 21.
 manu moverit 95 23.
 victoriaeque potitus 96 8.
 ob audacia 96 15.
 uno angustissimo introitu ut porta relicta est 97 5.
 utraque pollicitatione formidans 97 20.
 post discessu 98 5.
 in fuga conversum 98 12.
 in Liguria . . . revertuntur 98 13.
 iniuria inrogare 98 18.
 igne supponunt 98 18.
 per Campaniam et Lucania 98 19.
 iuxta Consentina civitate 99 11.
 ob generis nobilitatem formeque pulchritudine et
 integritate castitatis 99 22.
 casu dolere 100 11.
 veniens in offensa 101 18.
 in Oceani eastu egeritur 102 2.
 tyrannide praesumpsit 102 16.
 in libertate revocata est 102 23.
 in Africa persequi 103 7.
 in Africa tendenti 103 7.
 generis sui amplitudine . . . suppressit 103 19.
 in pristina concordia redierunt 104 12.
 barbariae tota tenenti 105 2.
 in concussione gentium natus 105 13.
 in fide susceptis 105 17.
 addebat ei confidentia 105 20.
 in Italia misit 106 14.
 serens . . . discordia 106 15.
 citra epistula . . . opplexerat 106 18.
 quantitate metitur 108 8.
 erga Attila 109 22.
 perpendens . . . sagacitate sua 109 22.
 vindicta manu querere 110 16.
 in ordine coeunt 110 22.
 acies testudineque conectunt 110 22.
 cita victoria quaerere 110 24.
 in hoste tela coiciam 111 8.
 in pugna cuncti praecipitantur 111 9.
 invadunt Hunnorum caterva 111 24.
 quem fortiter demicante . . . equo deiecit 112 5.

III *finalis omissa:*

in potestate hostium perveniret 112 20.
 hostium absentia sunt . . . silentia consecuta
 113 23.
 cernens hostium solutione 114 4.
 deposuit exercitatu furore 115 6.
 graviora se in Italia inlaturum 115 8.
 Tolosa migravit 116 10.
 habentes ab oriente Austrogonia 116 20.
 gente . . . prosternens 117 5.
 usque ad internicione 117 5.
 hoste fugiens 117 6.
 in nave conscendit 117 6.
 animu . . . commutans 117 10.
 ea (provinciam) subigisset 117 12.
 circa Vesegotharum gente 118 4.
 et multitudine Alanorum et regem eorum supera-
 tos prostravit 118 15.
 in Beturigas civitate 118 19.
 Riutimum Brittonum rege . . . effugavit 119 2.
 in societate coniungerentur 119 2.
 accessit Placentia 119 17.
 relicta patria maximeque urbem Arevernate 119 19.
 Ravenna pervenit 120 3.
 genealogia actusque . . . exponere 121 14.
 virtute imitatus 121 17.
 suaque dum nititur ostendere virtute 121 18.
 quanta strage . . . fecit 122 3.
 contra Suavorum gente 122 10.
 magna potitus victoria 122 13.
 gente secutus 122 18.
 stirpe iam divisa coniunxit 122 20.
 per successione 123 7.
 inlaturumque serviendi pudore deterisit 125 12.
 furentem Gepida 125 21.
 se in Romania dederunt 127 4.
 inter Scarniungam et Aqua nigra fluvios 127 14.
 in fuga versa 127 19.
 remisit in Suavia 129 12.
 gente concitans 129 13.
 se suaque iniuria ulciscuntur 129 18.
 tam Suavorum gente quam etiam Alamannorum
 utraque . . . foederatas devicit 130 22.
 super Babai Sarmatarum rege discurrit 131 3.
 victoria potitus 131 3.
 familiaeque et censu depraedans 131 4.
 bella alimonia prestitissent 131 9.
 ut in parte Italiae accederet 131 12.
 in deditione accipiunt 131 27.
 loca tradidit id est Cerru Pellas Europa Mediana
 Petina Bereu et alia quae Sium vocatur 132 8.
 in urbe venire 132 14.
 ingressus in Italia 134 8.
 Zenonemque . . . consultu 134 9.
 germanam . . . Africa . . . coniuge dirigit 135 4.
 Trinacriaeque ingressus 137 5.
 praemissis Ravenna fidelissimis 137 16.
 Ravenna profectus 137 20.
 Gothorum manu armis conserta mittit Perusia
 138 3.
 Ravenna se recepit 138 9.

III *finalis adiecta (meri errores omnes sive auctoris
 sive librariorum):*
 abruptam 26 31.
 annitentem 12 31.
 armam 23 11.
 dignitatem 22 1.
 imperatorem (*H pro imperaturae*) 24 15.
 Romam 16 10.
 unam 18 28.

III *inserta (plerumque errore librariorum):*
accessus: accensos 18 18; inaccensam 56 7.
credebatur: credebantur 97 10.

n inserta:

iter: inter 111 5.
occasio: occansione 22 16.

n omissa (errore librariorum magis quam auctoris):

aberat 34 3.
incodita 16 1.

o et u permutatae:

u pro o¹⁾:

nom. sing. 3:
custos: custus 11 23.
abl. sing. 2:
actu 62 1. — campu 20 4. — consultu 80 8.
134 9. — immensu 58 9. — intentu 104 21.
— nasu 105 19. — pelagu 54 16. — sonu
130 21. — storicu 61 4.

acc. plur. 2²⁾:

egressu 101 15. — inferu 15 12. — Hunnu
61 19. — intareptus 19 26. — muru 114 7. —
Tarquinius 14 32. — variu 50 17. — uicturu
111 3.

Capitolium: Capitulio 25 35.

cognoscere: cognoscere 1 6. 136 6.

consobrinus: consubrin- 35 5. 48 14. 122 16.
123 6. 136 19.

comae: cumae 57 7.

copia: cupia 26 11. 51 7. 59 4, cupiosus 57 4.
68 12.

cos: cutem 12 22.

fabulosus: fabulosa 23 24.

maesoleum: mausuleum 33 10.

nepos: nepus (semper in nominativo, sed in hoc
solo) 4 1. 7 31. 12 12. 32 28. 34 7. 38 20.
46 20. 48 11. 50 19, cf. ind. I s. v.

nomina propria: Curlioli.

offocare: offucatus 38 19, offucandus 29 7.

orbis (sic certe cod. H 107 4. 110 12. 133 7):
urb- 25 28. 64 3. 73 20. 74 9. 79 10. 102 22.
124 16.

-orius: evocaturia 132 14. — Maturianus — pre-
torio 93 14. — tenturia 124 10.

promptus: prumtissimus 59 11.

potare: putantes 111 19.

robur: rubor 109 16.

suboles (sic 10 16. 134 16): sobulem 123 4.

torvus: turvus 91 3.

o pro u³⁾:

nom. sing. 2:

filios 8 23. — abiectos 10 12. — humiliatos 83
20. — Mesenos 17 21. — muros 25 3. — po-
pulos Romanos 12 32. 20 12 (cf. 26 8). — ter-
minos 65 14. — puerulos 128 16. — Tarqui-
nios 14 32 (meri errores omnes).

abl. sing. 4 (nisi haec trahenda sunt ad declinationis
formam mutatam iungendaque cum genetivo 4 in
-ui):

exercito 22 5. 45 34. — laco 63 1. — obsidato
29 28. — permissu 92 20. — porto 119 13. —
redito 21 22. — sino 56 4. 96 22. — suggesto
15 21. — tumulto 80 8.

acc. plur. 4 (nisi de his quoque similiter statuendum
est):

accensus 18 18. — actos 10 2. 6. 14 7. — arcos

1) *Rossius*: luminus 1092 — patronus 972 —
Petronia 977 — oxure 980.

2) *Apud Rossium in titulis a. 518—565 annus*
(n. 972. 975. 978. 984. 990. 1004. 1011. 1021. 1024.
1027 bis. 1032. 1086. 1092. 1094) sive anus (n.
1100) legitur sedecies, annos quater (n. 979. 991.
998. 1013); item se vibus (n. 975; si vivos n. 977), qui
sunt accusativi absoluti.

3) *Rossius*: ortolanus 1020 — Maborti 1015 —
oxure 980.

o et u permutatae:

91 8. — confictos 125 23. — curros 12 8. —
exitos 123 23. — foetos 114 11. — grados
80 2. — sinos 80 15.

adulescens (sic plerumque): adolesc- 4 28. 5 10.

bucula: bocula 106 1.

consul (sic 14 3. 5. 7 cet.): consol- 1 22. 10 6.
13 37. 14 10. 18 23. 102 19.

copulare: copolat 49 9.

cumulare: comulabat 69 15.

ductor: doctores 81 17.

euoroborus: eoroboro 61 17.

fabulosus: fabulosa 23 24.

furculae: forculas 18 1.

incolomis: incolomis 16 33.

lucus: locus 10 26.

lucusta: locustarum 99 20.

luxuria: luxoria 34 7. 102 4.

munire: monimina 49 12. — monitiones 110 20.
— monitissimo 45 33.

nomina propria: Aristobolus — Eoropa — Hermun-
dolus — Novades — Oericolum — Romolus —
Silores — Tuscolanus.

numen: nomine 16 23.

nutus (sic 115 11. 134 4): notus 48 9. 99 7.
110 4.

pecus: pecodum 15 27.

puerulus: puerulus 128 2.

purpureus: purpureus 32 34. 33 3.

quantulum: quantulum 47 3. 74 13.

robur: rubor 109 16.

rubor: robore 72 14.

suboles: sobulem 123 4.

urbs: suborbana 46 18.

oe mutatum in y:

Mysia.

Fyn- 21 1 (alibi Poen-, Paen-, Pen-).

tragedia 52 12.

o et um permutatae:

o pro um⁴⁾:

in vicensimo quarto anno 1 23.

uno et hoc parvissimo libello confeci 1 24.

diligenti mundo 2 5.

et usque diluvio 3 11.

supra scripto familiarum serie currentes 4 8.

et usque quadagesimo secundo anno 4 15.

bello (bellum *Florus*) pacemque porto 23 16.

o populo (populum *Florus*) dignum 25 28.

Apollonia Galato Parthenopolim Thomos Istro 28 18.

Romano confirmavit imperio 30 11.

Bosforo (in Bosforos *Rufus*) venit 30 22.

Crassiano interitu oblitisci 31 20.

per eodem Claudio Caesarem 31 30.

Pathmo eum insulam relegavit 34 29.

ammodo 36 27.

Maximino occidentes 36 28.

millesimo anno quod expleverat 37 3.

apud Tharso 37 35.

priestino matrimonio repudiantes 38 24.

4) *Mature pro um syllaba substitutum esse apud vulgus o ostendunt inter alia exempla certa haec: so = sum in titulis Orell. 4810. 4811 saeculi qui videntur tertii; annoro in titulis a. 372 (Rossi n. 229) et a. 407 (Rossi n. 672); similia complura vide apud Schuchardtum Vokalismus 2, 164 sq. fines tamen cum diffculter regantur inter hoc vitium auris hebetatae et confusionem casuum, placuit exempla alterius utrius erroris hic componere coniuncta. in his libellis um pro o non ibi reperitur, ubi ex eiusmodi mutatione procederet verbum ipsum nullum (unde non scribitur so pro sum, co pro cum cet.), sed tum tantum cum inde efficitur quod per se non offendit.*

o et um permutatae:

- Valentiniano fratre de Iustina . . . natu . . . con-
sortem adsumit 40 2.
- fugiens Hellisponto piratico ritu vivebat 41 14.
palatio invadentem 41 25.
invasit imperio 41 32.
locoque eius . . . invasit 43 19.
regno potitus legitimo 43 28.
super solito 45 30.
ad postremo 46 14.
ut illo a se recedenti perimeret 45 27.
solo usque 46 11.
ante quarto mense 47 13.
locoque imperatoris iam occupante 47 24.
regnoque suo confirmans 49 7.
se suoque filio commendaverat 48 15.
conperit . . . civilia bella intestinoque proelio
dibacchari 48 21.
pleroque 57 7.
ad . . . gremio 60 4.
consilio sedit 60 13 (sedit consilium *Ammian.*
19, 7, 6).
quod proelio . . . occurrit 66 8.
in Aegypto usque persecutus 66 10.
iugo dedere vocabulo 69 7.
extra nostro urbe 73 20.
terreno orbe . . . excedat 74 10.
ductore Fusco . . . amnem . . . transmeare coegit
76 8.
Hunimundus genuit Thorismundo 77 8.
transiens . . . Danubio 81 5.
Prisco duce . . . sibi foederavit quasi . . . pug-
naturum 84 10.
paterno affectu non ferens 84 14.
ad Abritto Moesiae civitatem 84 15.
imperio adepti sunt 85 15.
ad duodecimo miliario (*si lectio vera, cf. 35 16*)
86 9.
post intervallo 89 6 (*nisi ablativus est*).
Danubio transmeantes 92 19.
aperto dolo cognoscens 93 17.
repperit . . . Gratiano imperatore pepigisse 95 13.
Aithanaricoque rege . . . sibi . . . sociavit 95 15.
milite ordinato aspiciens 95 21.
inter paludes et pelago 96 21.
super mare Ionio 97 1.
uno angustissimo introitu ut porta relicta est
97 5.
ne foedus . . . inito turbaret 100 20.
non diu tenens regno praesumpto 101 8.
otio ferre 111 9.
regno pervaderent 113 13.
Alarici . . . obicientes exemplo 115 1.
propter Hunnorum dominio 122 18.
luctu funereo mixto gaudio explicabant 124 22.
Vto et Hisco Almoque potiti sunt 127 3.
qui gladio evadissent 129 9.
exitio . . . vereti 129 24.
eoque . . . interemit 131 4.
filioque suo Theodorico sociatis . . . comitibus
. . . transmisit Vlpiana 131 25.
Theodorico . . . regem audiens ordinato 132 13.
insigne regio amictu adsumit 134 9.
quem . . . utroque parente orbato . . . fovet
134 20.
ad civitatem cognomine Margo planum 135 9.
eodem regno ipse invadens 135 23.
occiso Theodahado rege qui adveniebat populis
nuntiat 137 17.
- um pro o:
in ipso Sannium 17 31.
in promuntorio sacrum . . . monumentum 116 21
(*requiritur sacro, sed erravit auctor*).

p inter duas consonantes:

- omissa*¹⁾:
contempserat: contempserat 10 16 (*cf. contempto*
60 3; *item contempti pro contenti* 16 5).
promptissimus: prumtissimus 59 11.
- admissa*:
dampnavit 120 10 (*H*).
Pemptapoliim 30 4 (*HP*).
- ph et f²⁾:
ephebus: efoebi 91 6.
elephantus: elefantus 19 4. 8. 19. 21 28. 29 24.
nomina propria: Bosforus, Ctesifon, Fasides, Fryg-,
Nifates, Rifeus, Telefus *cet.*
phalerae (*sic* 12 25): falerae 125 1.
physica: fysica 74 5.
triumph-passim.
philosophus: flosophus 9 8.
prophet- 6 15. 9 28.
- ph et p:
p pro ph: Ioseppus.
ph (f) pro p: Bosforus, Euryphylus, Sardanaphalus.
- qu et c³⁾:
quoque: coque 13 12. 16 23. 18 11. 19 24. 25 25.
quotidie: cotidie 134 6; cotidiani 15 23; cotti-
diana 52 10.
reliquus: relicuum 112 9; relicorum 22 28.
sequi: secuntur 50 2.
- s impura:
spectaculum: expectaculum 10 31.
spoliatus: expoliatam 43 14.
historia: istor- v. sub littera h, stor- 3 6. 61 4
65 2. 70 4. 78 4. 85 2.
Hispania: Span-
instrumenta: strumenta 33 31.
excubitor: scubitorum 47 4.
- t omissa⁴⁾:
pos 83 23.
- x⁵⁾:
senex: senis 5 22; senes 34 32.
excubitor: scubitorum 47 4.
Xerxes: Xerses.
sescenti: sexcentorum 3 24.
- x = xc⁶⁾: iuncx- 25 38, coniuncx- 26 3. 27 4.
28 24, extincx- 40 34. 52 2; *cf. ancisus* 39 13.
- y et i:
i pro y⁷⁾:
Graeca: Astiages — Bithinia — Bizantium —
Cambises — Fison — Frig- — Hippolite —
Hyppolitus — Lybia *cet.*
lynter: lintres 130 16.
- y pro i⁸⁾:
Graeca: hystoria 80 11. — phylosophia 74 3. —
tyaris 74 22.
nomina propria: Calydonia — Epyrus — Gyzericus
— Hyero — Hyppodem — Lybia — Lygur —
Scyri — Syrmis — Tyberinus — Xantypus *cet.*
- y pro u:
nomina propria: Lysitan- — Sylla — Thyle —
Thyringi; *cf. Calydonia*.
- 1) *Rossius*: presumerit 1090.
2) *Rossius*: olografus 1055 — Stefan- 1005. 1085
1088.
3) *Rossius*: Pasqua[sius] 1100.
4) *Rossius*: pos 1100.
5) *Rossius*: bissit 978, visit 1092. 1091, viset 1026,
visse 1097.
6) *Rossius*: depinxerat in titulo emendate scripto 1003.
7) *Rossius*: Crisogon- 975 — Dionisius 1050 —
Yppolitus 1090 — martiris 985 — Olibrio 1006. 1007.
1008.
8) *Rossius*: Yppolitus 1090.

IV. LEXICA ET GRAMMATICA.

Vocabula quae ad rem publicam pertinent in indicem ita recepta sunt, ut omitterentur reperta in prima parte libelli prioris (fere ad p. 46), utpote descripta ex auctoribus qui extant et paucis exceptis parum apta ad sermonem Iordanis ipsius elucidandum.

a, ab: Theodosio ab Spania electo 94 13.
amittere ab aliquo: quomodo (terras) ab ignaris rec-
 toribus amiserit 52 14.
dilucidus ab aliquo scriptore 55 8.
cf. peregrinus, privare, vacuus.
 abactor 135 14.
 abhinc *de loco* 82 8.
ablativus pro accusativo:
 1. *Ablativus post praepositiones, quae accusativum
 solum admittunt, raro reperitur, scilicet post per*:
 longo *per tempore* 1 3.
 per *viris* 14 2.
 [per eodem Claudio Caesarem 31 30 *magis acc.*].
 plus *per decem millibus* 130 9.
 per *castro Herculis* 131 26.
fortasse etiam post post:
 post . . . *tempore* 71 5.
 post . . . *intervallo* 89 6.
*nam quae similia videntur apud Tharso 37 36 et propter
 Hunnorum dominio 122 18, item pro accusativo
 haberi poterunt, quod autem legitur 3 5 ad inquisi-
 tionibus, pro uno vocabulo.*
 2. *In praepositis apud Iordanem passim ibi ablati-
 vum adsumit, ubi requiritur accusativus: neque a mero
 casu res pendet, quamquam non exiguae eius partes
 in hoc auctore sunt, sed sunt quaedam locutiones, ut
 succedendi in regnum, uxoris ducendae in matrimo-
 nium, in quibus ablativus dominatur. quapropter utile
 visum est haec aliquatenus componere. omisi autem
 quicumque loci ad accusativum ita redigi possunt, ut
 in finalem addas, admisi in his quae in o exeunt
 vocabula: ea enim quamquam non raro et ipsa ad ac-
 cusativum redigenda sunt, ubi, ut in his, constanter
 adest o, dubium non est ablativos significari.*
 a Romulo in (= usque ad) *vicentesimo quarto anno
 Iustiniani* 1 23.
*civillissimus in omnibus (civillissime vixit in cunctos
 — in cunctis codd. alii — liberalissimus Eutro-
 pius)* 33 15.
accipere in matrimonio 41 31; *adsumere in ma-
 trimonio* 43 1; *copulare in matrimonio* 43 27, in
 coniugio 122 6. 134 18; *iungere in matrimonio*
 42 6. 52 4. 135 3; *petere in matrimonio* 134
 11; *postulare in matrimonio* 72 1; *sociare sibi
 in matrimonio* 40 3. 101 2. 123 19. 137 21;
sumere in matrimonio 51 12. 77 13; *suscipere
 in matrimonio* 42 17.
adsumere in regno 38 20 (in regnum *Hier.*) 40 1;
asciscere in regno 6 23. 34 17. 39 16. 42 29,
 in consortio suo 38 15; *consendere in regno*
 75 6. 123 7; *destinare in imperio* 43 21; *in-
 ducere in imperio* 44 8; *ingredi in imperio* 37
 1, in regno 80 3. 119 11; *levare in imperio*
 37 13, in regno 38 14. 137 15 (levare in rege
 137 14); *ordinare in imperio Orientale* 44 1;
subrogare in orientali principatu 94 13; *succe-
 dere in imperio* 41 28, in regno 36 21. 44 30;
sumere in imperio 96 3.
coartare in uno et hoc parvo libello 53 8.
concitare in zelo 45 18.
convertere in spectaculo (spectaculum Florus) 19 8.

ablativus pro accusativo:
 descendere in Aegypto 4 35. 5 1.
 destinare in exilio 44 15; in imperio 43 21 (*item
 Romae d. 118 13; ubi d. 136 4; sed in Con-
 stantinopolim d. 42 15*).
 devenire in Romanorum imperio 9 27.
 dirigere in proelio 31 14.
 ducere in Aegypto (Aegyptum *Hier.*) 8 29.
 egredi: videns Valla Vandalos in suis finibus, id
 est Spaniae solum egressos 101 13.
 extendere in longo latoque 55 5; in duobus milli-
 bus trecentis decem stadiis latitudo fertur ex-
 tendi 56 14.
 ferire in capite 45 28.
 impetu facto in eo 49 5.
 inicere manus in ipso principe 51 26.
 invitare in convivio 93 12.
 mergere in Ponto 75 14 (in Ponto 81 16).
 mittere in exilio 47 7; m. in fervente oleo 34 29;
 transmittere in usibus Romanorum 59 5.
 movere arma in parentibus 82 10.
 offerre in solacio 81 5.
 persequi in Aegypto 66 10.
 porrecta plantis in longo 126 14.
 recedere in Hemi partibus 84 2; recedere a Roma
 in Gallis 95 9.
 redigere in dominio 8 26. 28 17; rediguntur in
 auxilio Romanorum contra Parthos rogati 86 13.
 reducere aquas in suo alveo 99 14.
 refugere in quodam praedio 94 6.
 reponere in melliori statu 94 14.
 resolvere in omni lascivia 85 18.
 reverti in regno 7 22; in regno proprio 44 14.
 ruere in bello 98 10.
 subterfugere in episcopio 45 21.
 suscipere in partibus Moesiae 92 12.
 transducere in montibus (montes *Hier.*) 7 18.
 transire in Epiro 32 36.
 venire in loco illo 104 17.
 vindicta facta in suis 81 9.
 3. *Ut post praepositiones, excepta una in, ita
 alibi quoque ablativus raro locum accusativi occupavit.
 exempla inveni haec fere numero pauca et fortasse
 ex parte alio modo explicanda.*
uno et hoc parvissimo libello confecti 1 24 (*modo
 recte haec iungantur neque verbum in praecedentibus
 post hec quomodo obiectum suum habeat*).
 hoc nomine nactus est 36 5.
 luctu quodam . . . *gerens* 45 22 (*et hic et simili-
 bus locis 48 30 92 1 Vahlenus iudicat ablativum
 ita positum esse, ut non regatur a participio,
 sed hoc libere ei adiungatur*).
 tam navali quam equistri agmine ductans 48 30.
 ducentis tantum pedibus in altum aquam in alveo
 habet profundam 75 17.
 tam vulneris dolore quam etiam Hunnorum in-
 cursionibus non ferens 92 1 (*magis confudit
 duas loquendi formas ablativum instrumentalem
 et rem non ferre*).
 Hunnorum populus suis antiquis sedibus occu-
 pare 126 12 (*magis confudit duas locutiones
 sedere aliquo loco et sedes occupare*).

ablativus pro accusativo:

non minore tropeo adquisivit 135 18.

eodem regno invadens 135 23.

comparari potest seriae 3 7 pro seriem, aciae 84 9 pro aciem, barbariae 105 2 pro barbariem.

4. In universum accusativi et ablativi usum apud Iordanem qui considerabit, diversitatem duorum casuum non negabit ne apud eum quidem prorsus peritisse. accusativum sane infra videbimus late regnare et saepenumero in locum ablativi sese insinuasse; ablativus tamen et antiquos fines aliquatenus retinet et post in praepositionem ultra eos progressus esse invenitur, ut ille tanquam victoris locum obtineat invadentis territorium alienum, hic victi magis quam expulsi. ad obliterandam casuum duorum diversitatem multum contribuit sonorum o et um aequiparatio apud hebetatas huius saeculi hominum aures vulgo admissa, quae tanquam attractione quadam etiam ad terminationes alias sese propagavit. ita invadendi vocabulum, quo passim Iordanes utitur, cum fere accusativum secum habeat, de quo dubitari nequeat (6 29. 8 22. 12 28. 13 20. 30 1. 37 30. 40 34. 42 8. 43 11. 45 29. 84 10. 101 7. 118 5. 11. 119 16. 126 13. 131 5. 138 2), quod legitur 41 32 invasit imperio et 43 19 locoque invasit non sextus casus est male admissus, sed quartus male expressus, at in exemplo quod supra citavi eodem regno invadens quartus casus ita formatus, ut sexti similis fieret, ita ad pronomen translatus est, ut in hoc excusatio deficiat: similiterque explicanda erunt pleraque exempla supra composita ablativi admissi in locum accusativi, ut hoc libello, luctu quodam, minore tropeo, item per eodem Claudio Caesarem.

ablativus nude positus loco praepositionis, qualis est ab, ex, in, ob (cf. p. 191 s. v. locorum 1):

occiduali axe iacentes 32 21.

eo regno evulso 34 14.

silvis commanentes 39 6.

accolas contiguo vocatos 57 9.

qua septentrione patet 68 9.

vicinis gentibus concubitum petierunt 69 9.

qua necessitate suorum Domitianus Illyricum prope-
peravit 76 7.

qui orientali plaga tenebat 78 6.

hac re (= ob hanc rem) aedificavit 81 21.

dum Spesis provincia commaneret 82 19.

orientali plaga aedere 92 3.

vastantes itinere suo Troiam 86 4.

rex Aadingorum stirpe 87 11.

generis nobilitate principatum deferre 103 14.

oceanis e navibus egresso 115 19.

parte Illyrici ad Castramartenam urbem sedes sibi
data 126 17.

ablativus absolutus:

verbi impersonalis:

necdum quantum respirato 22 13.

nec diu intercedente 51 26.

loco obiecti in enuntiato primario omissi positus aut ita adiectus ad obiectum, ut subiectum ipsius ablativi omittatur:

ex qua genitis duobus geminis rex exponi prae-
cepit 9 5.

sedentibus (sedentes *Florus*) in curulis ante
praetextatos senes 16 24.

resistentibus Sylla consul sedavit 27 5.

evocatis exinde legionibus in Mysia collocavit 27 28.

resistentibus . . . Appionis consilium Romano po-
pulo subdidit 30 5.

his et aliis rebus . . . bene gestis unius foedavit
avaritia 31 5.

Dacos . . . transeuntibus (= cum transirent) . . .
vicit 32 16.

ut illo a se recedenti . . . perimeret 45 27.

piscisque . . . gignit ossa carentibus chartella-
gine(m) tantum habentes 65 16.

JORDANES.

ablativus absolutus:

quos . . . vera(m) fide(m) petentibus in perfidia(m)
declinasset 94 10.

quos excepit dinque fatigatis . . . prostravit 127 18.

**subiectum ablativi absoluti idem atque subiectum
enuntiato primarii:**

Anthioco Scopa(m) superante Iudaeam sibi sociat . . .

Antiochus 9 6.

Tralatum se vivente elegit 34 33.

ut . . . revertentibus . . . patri redderet (= re-
vertentes patri redderent) 69 10.

**part. pass. regens obiectum (quamquam horum plera-
que etiam ad accusativos absolutos redigi possunt
admisso accusativo in o):**

regnum ab Aristobolo sublato 9 23.

foedus percusso 31 2 (percuasumque foedus 29 26).

caput eius dempto et circumlato 31 17.

regnum in provinciam verso 33 27.

excepto oppida vel possessiones 55 6.

quod proelio rex Vesosi occurrit 66 8.

foedus inito 73 7. 87 4 (inito foedere 132 7).

perpetrato facinus 80 4.

iugum Hemi montis transacto 84 4.

quod in omni lascivia resolutio 85 18.

quod comperto 92 11. 128 25.

ignemque . . . supposito 94 8.

nec quicquam mali . . . perpetrato 98 5.

quod praetermisso 121 9.

abnepos pro pronepote 5 31.

abscondere aliqua re: naribus abscondam truncatamque
auribus 106 11; abscondam nervis mox membra rela-
buntur 110 25. — Cf. torquere.

absolvere absolute: de Britannia . . . paucis absolvam
56 4; quomodo Getae Gepidasque sint parentes, pau-
cis absolvam 82 10.

absolute: quem cum Amazonarum viris absolute pug-
nasse cognoscimus 65 8.

absque 72 14. 80 8. 110 5.

abstracta pro concretis: cuius licet magnitudine(m)
olim nemo circumvectus est 56 5; Hunni populorum
rabiem pullularunt 63 10; triumphus Instintiani im-
peratoris a deo sibi donatus (= *Iustinianus imperator
triumpho a deo sibi donato*) quod inchoaverat ad
pacem usque perduxit 103 3.

**abundantia inanis, ita ut bis idem dicendo vis orationis
infringatur, inter proprietates auctoris primum fere
locum cum obtineat, sufficit exempli quaedam com-
posituisse nullo negotio augenda. pleraque apparet inde
originem trahere, quod scriptori infanti et barbaro ubi
duae locutiones sese offerebant, fames et penuria, cumba
et lynter, regia et palatium et sic deinceps, ut neutra
periret, ambas ponere maluit.**

famis penuria 5 1; penuria famis 93 1.

ultra fortis fortissimus 6 7.

prima Olympiades coepta est nominari 6 34.

omnium non modo Italiae tantum (tantum om-
Florus), sed pene toto orbe terrarum pulcher-
rima 17 18.

clarissimum Epyrotarum (Ep. om. *Florus*) Grae-
ciae regem 18 27.

classe navigera 30 1.

finem terminumque 35 11.

ideo . . . eo quod 36 5.

dum nullum genus obscenitatis quod non faceret
praetermittebat 36 15.

urbem nominis sui in Thracia, que dicebatur Pul-
pudeva, Philippopolim reconstruens nominavit
(urbem nominis sui in Thracia construxit *Hier.*)
37 3.

revertens Zeno rursus in regno proprio 44 14.

ante ab Hunnis capitur . . . antequam . . . 46 20.

maior octogenario aetatis anno 47 1.

effosum (= *confossum*) peremit 47 13.

vivens . . . debebat 48 12.

affatum refertus 55 8.

abundantia:

nec mora ilico 61 1.
 professa voce testatur 65 7.
 ad Rîpheos usque in montes extenditur 68 16.
 Parthos devictos superant atque prosternunt 71 12.
 unde origo coepta 76 14.
 quomodo et qualiter 78 1.
 ibi . . . ibi 78 5.
 nam ut dicit Symmachus inquires 78 11.
 hac re aedificavit eo quod *cel.* 81 21.
 superba admodum elatione iactatus 83 7.
 Anchialos civitatem adgressi mox adeunt 86 7.
 hos, ut refert antiquitas, ita extitisse comperimus 89 7.
 quas patri sermone Hallurunnas is ipse (*sermo*) cognominat 89 11.
 ob audacia virtutis 96 15.
 post se unde iam transierant 98 14.
 revertens iter ad Romam 99 19.
 integritate castitatis 99 23.
 audaci temeritate 101 14.
 ita convenit pacisci 101 15.
 nec mora mox 101 16.
 ne de regni ambitione intentio (= *contentio*) esset 102 8.
 fieret sequens successor 102 9.
 exercitus movit prociuctum 104 10.
 qui erat famosa inter omnes gentes claritate mirabilis 104 14.
 refert . . . inquires 104 22.
 sorbebant potantes sanguinem 111 19.
 vitam maturae senectutis conclusit 111 21.
 gloriosos manes patris . . . patris exequias prosecutus 113 7.
 praebet hac suasionem consilium 113 12.
 graviter . . . et quod peius est miseriterque pugnaret 113 14.
 Veteris filius natus est Eutharicus 122 19.
 inter gaudia laetus 124 18.
 ad hilaritatem libertatis votivam 126 5.
 armenta diversi generis pecorum 127 8.
 silva lignarum 127 8.
 ergo ut . . . revertamur . . . contigit ergo 127 12.
 cumbarum lintres 130 15.
 ante regiam palatii 132 19.
 captivitatis servitio 133 12.
 filios credens hac societate cum gente Gothorum inito foedere sociari 134 13.
 ad pacis concordiam 134 13.
 de Attilanis quondam origine descendens 135 12.
 ac si = *utpote, prout*: ac si juvenilem . . . regnum despiciens 41 11, Aetium . . . ac si seniore . . . consuluit 113 9; *item* 45 10. 14. 83 2. 89 4. 110 4. 136 9; *nusquam invenitur sensu negativo*.
 accedit mors = *contingit* 30 23.
 accersere: accersentes 130 1; accersitum 136 19.
 accipere = *in matrimonium accipere* 38 22. 23. 40 6.
accusativus post praepositiones requirentes casum diversum:
 a:
 ab originem . . . primaque creatione 3 10.
 ab Spaniam 25 37.
 a Marcianopolim 42 25.
 ab ostea sua 62 3.
 a . . . corpus 102 24.
 ab alterutrum 104 13.
 a Pannonios fines 129 3.
 cum (*cum abl. passim*):
 cum Latino Fauni filio Pici nepotem Saturnique abnepotem 5 31.
 cum illud, quod captivaverat, tertio regno 8 1.
 cum quadringenta milia 35 20.
 cum ducenta milia suorum 41 19.
 cum filiis Ardaburem et Patriciolium 43 25 (*cf.* 119 9).
 cum successores 67 6.

accusativus post praepositiones:

cum sua septingenta et auxilium ccc milia armatorum, rostratas naves mille armatas, onerarias tria milia 72 11.
 cum eorum solacia 86 15.
 cum multas opes 99 14.
 cum omne genus suum opibusque 102 17.
 cum duodecim milia 118 19.
 cum paucis satellitibus et Romanos qui aderant 134 5.
 cum Mathesuentha iugale regisque opes 138 10.
 de:
 de origine actusque 2 2. 53 6.
 de Spanias 42 7.
 de Scythiam 46 16.
 de fines Italos 49 21.
 de Siciliam 51 9.
 de quo treperitio orbis terrarum spatium 54 12.
 de quas 65 7.
 de Audefedam 134 16.
 de Tyrreni maris sinu vastissimum 137 9.
 ex:
 ex vicina loca 127 10.
 ex latissima prata 138 23.
 in (*similia ex Floro, Bambergensi scilicet*, 26 10. 32 34).
 defunctus in Aegyptum 5 3.
 in terras 27 26.
 in Nicopolim Actiacam, id est Epiro 36 19.
 in Frygiam Salutariam extinctus est 39 27.
 in imperium conlocavit 44 18.
 in Syriam 46 14.
 salsumque (*salsoque Marcellinus*) in gurgite iacuit 47 9.
 in suspicionem habens 47 11.
 in contiones et iurgia concertant 50 28.
 in urbem 51 23.
 quamvis nonnulli promuntoria in oceani insulas ponant 55 11.
 in Scythiae medium est locus 62 7.
 in Mysiam, Thraciamque et Daciam (*habitasse*) 63 17.
 in corporis mententiam 64 1.
 in totum mundum 64 9.
 in feminas (*sermo*) perseverat 70 3.
 in magnum omnes superans 75 18.
 in Mysiam Thraciamque vixisse 78 9.
 in ostia Danubii iacet 81 16.
 commanere in insulam vadibus circumactam 82 20.
 in solitudinem errare 89 12.
 dum in ripam venationes inquireret 89 20.
 civitatem in Alpes Cottiarum locatam 98 9.
 quidquid in utrumque latus fuit 98 16.
 in praedas vastare 101 15 (*cf.* in *cum abl. pro abl. nudo*).
 in Scythiae terras 103 13.
 in campos montiones efflagitant 110 20.
 in fastigia domorum nidificant 114 11.
 in campos Catalaunicos 116 5.
 in Constantinopolim 119 8.
 in (= *contra?*) utramque rem publicam decernere 121 3.
 in eos regna deficiunt 121 9.
 in extrema minoris Scythiae sedes delegit 127 1.
 in campos Barbaricos 137 15. 18.
 sine:
 sine controversiam (*-sia Florus*) 19 23.
 sine ipsos 86 19.
 sub:
 sub cuius tempora 5 25. 26.
 sub tribunos plebis fuit 14 3.
 primum sub Philippum, deinde sub Perseo 27 13.
 sub Arsacem eorum regem 30 14.
 sub clamidem 47 24.
 sub Alexandrum 80 6.
accusativus pro ablativo instrumentali vel locali:
 cladem Crassianam Ventidii Pacori caput Labiniique morte pensavit 31 19.

accusativus pro ablativo:

turbas munitus 44 19.
teli acumen paventisque equi sui impulsione fixus 44 27.
litus Caspii maris commanentibus 61 20.
dextrum latus Epiros radens 97 3.
his et similia legati regem permoverunt 107 14.
nihil habundans nisi armenta . . . et pascua silva-
que lignarum 127 8.
egrediens Naisitanam urbem 132 3.
accusativus pro casu obliquo diverso verbi adiectivae:
advolvere: se Belesarii pedes advolvens 137 12.
aperire: iter maiores nostros aperuit 111 5.
carere: ossa carentibus 66 1.
committere: Iohannem patricium cognomine Trogli-
tam Africae procuratore commissa 51 24.
consentire: populi vota consentit 44 6; non fuit vota
patris fortuna consentiens 125 27.
credere: comitantium attestationem credere liceat
60 20.
dissimilis: per dissimiles anteriores vias recurrens
115 20.
expellere: quomodo eos fines Italos expelleret 97 21.
fraudari: donativum ab isto fraudantur 46 5.
frui: frui regni Romani bona 133 2.
incidere: ne quid incidisset adversi Gothos, inquiret
112 8 (*sed melius iungitur Gothos inquiret*).
indigere: nec cumbarum indigeat lintres 130 15.
invidere: quem Antonius dum invideret 32 29.
meminisse: nomina meminit Ptholomeus 58 15.
nescius: dolum nescius 93 13.
reminisci: quod dolum reminiscens 73 8; quod no-
men Gothi reminiscens 75 1.
studere: nec libertatem studens 117 14.
subvenire: ut anhelantem sulque adventui suspec-
tam subveniret Italiam 48 29.
supersedere: multa supersedi 14 8.
**accusativus pro nominativo (exempla certa rara sunt
et ita comparata, ut ex confusione potissimum procedere
videantur):**
Saticum adque Corniculum Soraque et Alsium eo-
rum urbes captas provinciaeque effecta 15 14 (*ma-
gis est acc. absol. sine apodosis*).
Ligures . . . implicitos dumis silvestribus victitabant
22 14 (*avctorem vitiose exscripsit Iordanes*).
et sunt Norici duo, Pannonias duas . . . Moesia
superior, Dardania, Daciae duas . . . Epyros duos,
Praevales, Creta 28 3.
coepit sibi dominationem parare nec tacite, sed pa-
triae . . . oblitum totum (oblitus totus *Florus*) in
monstrum illud desciverat 32 32.
postquam in fervente oleo missum non potuisset ex-
tingui 34 29.
Emmaus . . . constructa et Nicopolim nominata
36 13.
partes Hesperias . . . vastandas (= *partium Hesperiarum vastatio*) obvenit 45 1.
terrae circulum ab incolis possidetur 55 3 (*nisi est
generis mutatio*).
in modum spiniae, quem costas ut cratem intexunt
75 15.
(erat illis) a meridie Histrum 87 17.
ut orientalem imperium Ostrogothas, hesperium Vese-
gothae vastarent 121 2.
accusativus absolutus pro ablativo absoluto¹⁾:
Sardanafalum occisum 6 29.

¹⁾ *Abusus hic casus quarti quam mature coeperit, tituli Latini aetatis labentis ostendunt maxime per formulam usitatissimam illum se vivo vel illos se vivis monumentum sibi fecisse (hoc enim saepius ponunt quam quod sermo emendatus requirit vivum vel vivos); neque enim quicquam frequentius est in titulis sequioris aetatis etiam ethnicis quam se vivum et se vivos formula per accusativum concepta.*

accusativus absolutus:

clusum . . . exercitum (cluso . . . exercitu *Florus*) 18 2.
loca eorum in provinciam redacta 28 10.
percussumque foedus 29 26.
Libyam Romanis concessam 30 4.
omnemque Armeniam invasam 30 17.
Tetricum (Tetrico *Hier.*) . . . prodente exercitum
suum 37 26.
quem occisum 37 30.
pene omnem Persidam vastatam 38 7.
Aegypti tyrannum octavo mense devictum 38 29.
omnesque inimicos superatos 40 35.
uxoremque eius exulatam 41 9.
vastatam Italiam 41 29.
opesque . . . depraedatas 41 30.
Gallias occupatas 41 32.
Placidia creatam Augustam 42 9.
datamque . . . totam Illyricum celebratis nuptiis se-
cessit 42 18.
eamque urbem rebus omnibus expoliata 43 14.
Nepotem imperatorem fugatum 44 17.
suoque in lectulo eandem . . . collocatam 45 20.
neminem scientem 45 21.
acceptamque fidem 45 24.
nanciam oportunitatem 45 26.
sociosque eorum . . . proscriptos 47 27.
Mathesuentham Theodorici regis neptem et a Vitigis
mortuo derelictam tradente sibi principe in matri-
monio sumptam 51 12.
Stotzam peremptum 51 23.
Mauros . . . superatos 51 29.
recrudiscentes animos 52 14.
correptam latitudine . . . retro abstractam 56 12.
effusas sedes 63 13.
deserta suorum agmina 66 16.
hic Amazonas commanentes confortati sunt 67 17.
facta nundina 69 10.
nomen mutuatum 71 15.
pontemque . . . constructum 72 6.
Romanos devictos, Oppid Savini caput abscisum 76 5.
multas . . . civitates populas 85 19.
militaremque disciplinam mox in meliori statu repo-
sita 94 14.
donationem sacro oraculo confirmatam 98 4.
collecta captivorum agmina 99 13.
quasi adunatam Gothis rom publicam 100 1.
occubuit . . . illa perforata 100 14.
vicinas sibi gentes expulsas 100 21.
foederatos Gothos Romanosque 101 9.
invasam Pannoniam 101 13.
quem . . . de regno electum et interemptum 102 14.
foedusque firmatum . . . fida pace peracta recessit
uterque 104 12.
quattuor filios domi dimissos 107 21.
relictamque victoriam 109 1.
quod responsum non ambiguae susceptum, relictis
Hunnis, redit ad Gallias 113 15.
relicta infesta 117 6.
amplam partem exercitus amissam 119 3.
relicta patria maximeque urbem Arevernatam 119 19.
Orestem mag. mil. ordinatum 120 2.
Orestem interfectum 120 9.
omnem Italiam subjugatam 120 14.
cadaver terra reconditum 124 22.
parum tritici . . . terras fecundas 127 9.
quamvis divisa loco, consilia tamen unita 127 13.
etiam ipsum regem Hunimundum captum 129 9.
praedas ereptas 132 2.
castraque soluta 133 23.
Zenonemque imp. consultu 134 8.
plus triginta milia Francorum in proelio caesa 135 19.
subversumque Neapolim 137 19.
accusativus absolutus et ablativus absolutus permixti:
captivitatem Iudaeorum relaxatam muneribusque Elea-
zaro pontifice . . . placato 8 31.

accusativus et ablativus absoluti permixti:
iunctis secum Gepidas . . . Gothosque . . . diversasque alias nationes 42 22.
Hypatium Pompeiumque regni sui insidiatoribus . . . circum ingressis et Hypatio . . . redemito locoque . . . occupante, Pompeium vero . . . luricatum et iam palatium invadentem 47 22.
cui numerosos fortissimosque milites deputatis 48 5.
Cyrillum Marcellum Faram aliosque diversos iudices . . . dolo peremptis 48 23.
quem . . . discussum manibusque truncatis in patibulo fixit 51 23.
suas opes Barcelona . . . derelictas plebeque inbelle 100 12.
machinis constructis omniaque genera tormentorum adhibita 114 17.
his peractis paceque cuncta munitis 118 1.
collectis secum qui videbantur remansisse Vltinzures cet. venientesque 128 22.
instanti hiemali frigore amnemque Danubii solite congelato 130 13.
acceptis muneribus simulque mandata a Glycero 131 18.
acies: futuri belli se parat in aciae 84 9.
activum significatione passiva (sed magis aliud genus vitii subest): ut una gens utraque credere (= *credi*) possit 97 18. — *facilius sibi credens principatum a parentibus deferre (= deferris)* 103 15.
activum forma deponentis v. deponens.
aotus: in bonis actibus conversare 74 7; cuius actus seriemque successorum eius 7 12; Ostrogotharum genealogia actusque exponere 121 14; de origine actibusque (actusque 2 1. 53 6) gentis cuiusdam 1 1. 2 1. 53 1. 6; regum consolumque annos actosque demonstrare 10 6; omnium consulum nomina actosque inquirere *vel* conscribere 10 2. 14 6.
ad = contra: dum utriusque ad se venissent 122 5.
adcommodus 73 23.
adesse: haec causa felix affuit nationibus 126 4.
adgressio 114 5.
adiectivi neutrum singularis pro substantivo usurpatum:
Asiaticum (*v. ind. loc.*) — arctoi gentes 88 6. — in editum collis 109 7. — in longum 108 6; post longum 88 2. 103 10. — pro magno 93 6. — medium (*s. v.*) — non post multum 48 15. — in plenum 135 3. — solidum mentiebatur 104 20. — Tyrrhenicum 117 7. — in ultimo plagae 55 17.
adiectivi neutrum pluralis pro substantivo: eluctati collis excelsa 110 9; excelsa quaerunt 110 19. — extrema minoris Scythiae 127 1. — exercitum ad fortia provocavit 95 3. — geminata sustenuit 116 9. — ab imis emersit 82 3. — relicta infesta 117 6. — magna egit et fortia 35 20; ut semper magna confunderet 105 20. — pigra gepanta dicitur 82 14. — recessit ad propria 82 9. — undique sibi prospera provenire 131 24; quem nobis tot prospera promiserunt 111 8. — sera suae paenitentiae (= *seram paenitentiam*) gerens 102 20. — ut mortem superna (= *deus*) regnantibus indicarent 124 8.
adimplere legem 2 8.
adinquisitio (si ita iungendum) 3 5.
adnihilare rem publicam 96 11.
adoptare in arma 132 16 (*cf.* 133 11). — *adoptare* 129 11.
adprobare: qui in commune omnium se adprobat inimicum 107 8 (*cf.* 19 28 *ex Floro*).
adquiescere: quid non auri sacra fames compellit adquiescere? 93 4; libenter adquiescens 95 17.
adsignare: humani sermonis imaginem adsignabat 89 16.
adsumere: unde nobis sermo est adsumpturus (= *incepturus*) 55 19.
adversitas 99 9.
advivere 136 5. 11.
adunare: quasi adunatam Gothis rem publicam 100 1; *item* 34 23. 105 10. 110 18. 111 7. 126 3.

aegre ferre: his auditis aegre tulit Theodori us 117 1; aegre ferens Hunnorum imperio subiacere 121 17.
aequalis: certatum est ex aequali 87 18; aequali sorte 114 21.
aestimare = magni aestimare, gloriari: Vidimir servare fratribus aestimabat 123 10.
affectare: nomen sibi affectant praecipuum 60 1.
affectio: affectionis gratia 92 17. 96 2; mutua affectione se tueri 123 11.
affectus: imperatorisque in affectu coniunctus 138 14.
affigere = cruci affigere 121 20 (*cf.* 51 23).
agere absolute: deinde fortiter egit 121 20; egit, ut . . . iugales se ipsos peremerent 9 25. — Gothis Dorpaneus principatum agebat 76 5.
agram(m)atus 126 24.
aliquanti = aliquot, quidam 55 9. 67 3. 86 2. 99 8. 116 13.
aliqui = quis, quidam: si aliqui ei obstaret 131 23; post temporis aliquod 88 5; aliquod incommodum 44 10; libet aliqua . . . intimare 81 20. — *In enuntiativis negativis = quisquam, ullus:* sine aliquo fuco verborum 3 10; *sim.* 37 17. 44 9. 10. 98 18. 110 5. 11. 112 20. 116 10. 122 3. 123 15. 128 11.
aliter: Thracias non aliter nisi occasio belli Macedonici fecit adgredere 28 6.
allidere: vicina loca saevientes allidunt demoliantque 114 22.
alteruter: locus qui Asiam Europamque ab alterutro dividit 62 7.
ambire: cornua multiplices populi . . . ambiebant 109 17.
ambitio 116 26; a. regni 102 8.
ambitus: area curtis ingenti ambitu cingebatur 105 1. — ut omnibus ambitus pugnae 107 19; ambitus potentiae 125 5; ambitum suum brachio metitur 107 6.
amittere: quomodo (res p. terras) ab ignavis rectoribus amiserit 52 14.
amplexari: expetenda vel amplexanda societas 107 13.
anhelare: ut anhelantem subveniret Italiam 48 29.
animare: odium in se cunctos animavit armari 108 10.
animositas 72 13.
annua munera similiaque v. dona.
annuere aliquid: quod . . . annuit Imperator 126 10; annuit quae posebat 133 15.
ante = potius: ante ea . . . vendidit regi Vandalorum quam in Romanorum potestatem redigeret 43 24. — *ante nisi = ante quam:* quam non ante populus adiit nisi cepisset 28 23.
antefatus 68 14. 70 15. 96 16.
antehac 54 4.
anterior de tempore: per dissimiles anteriores vias 115 20.
antestare = resistere: nec valens antestare 119 19.
antiquitas: narrat antiquitas 111 13.
apparatus 84 3. 85 8.
apparere: imperatoris in eum ultio apparuit 102 16; ut campus . . . ut . . . rubrum pelagus appareret 130 7.
applicare = addere: Vandalos suis applicavere victoribus 60 11. — = *pervenire:* ad pontem applicavit Candidiani 96 19; cum in eius vicinitate applicuisset exercitus 97 16.
appositio per nominativum:
adhibitis Taifalis . . . sed et Carporum trea milia 81 12.
nomina ediderunt, id est Venethi cet. 89 1.
sub rege Valamir eiusque germani Thiudimer et Vidimir 127 13.
Gothis nihil mali sperantibus, praesertim . . . confisi 129 16.
ad Ravennam . . . castra composuit tertio fere miliario ab urbe locus qui appellatur Pineta 133 24.

appositio perturbata aut male admissa (cf. *gen. dat. abl. permutati, item mille, item Kossi inscr. chr. n. 972*: [de] regione secunde):
 ab urbe Romae conditione 10 1.
 tantum Romano populo addit opes (tantum hominum, tantum agrorum redactum ost in potestatem *Florus*) 17 15.
 propter necem Aterbalae et Empsalae Mecipsae liberos (ob necatos Adherbalem et Hiempsalem filios Mecipsae regis *Rufus*) 26 36.
 Romano portu se recepti statione 51 1.
 nonnullae insulae . . . sunt, ut Hyppodem *cet.* 55 3.
 (Amazones) fretae maioris audacia 67 9 (*magis videntur corrupta*).
 in uno pane aut decem libris carne 93 7.
 de Corcyra atque Hellade partibus 97 2.
 nec me quis in favorem gentis . . . quasi ex ipsa trahenti originem aliqua addidisse credat 138 24.
 aptus *participium*: Illyricus cuncta ad unum corpus apta est 28 2.
 area = *proclii locus*: sit area innumerabilium populorum pars illa terrarum 108 8.
 argumentum = *indicium*: significantes tali argumento 124 24.
 arguti motus 91 7.
 armiger *regis Gothorum* 135 20. 137 14.
 arripere iter 98 13; a. expeditionem 37 32.
 asciscere = *in regnum asciscere* 50 19. — Cf. in.
 attendere *cum dat.*: notibus (= *nutibus*) Attiliae attendebant 110 4. — *cum acc.*: quam (urbem) ut destructam et desolatam attendit 51 2; quam ob generis nobilitatem . . . adtendens 99 23. — cum ad Romam animus fuisset eius adtentus accedere 114 23.
 attestatio 124 7.
 Augustalis (= *imperatoria*) potestas 9 29.
 ausculta *cum acc.*: ausculta Iohannem 2 5.
 auxiliarii (*sic plerumque*, auxiliares 46 20. 72 11. 104 4. 108 3. 20), *opp.* milites Romani 108 4. — *Romanorum Gothi* 86 14. 96 12. — *Hunni* 46 20. 104 4. 10. — *alii* 108 3. 20. 109 9. — *Gothorum* 117 2. — *Hunorum*: aliae gentes Hunnis auxilium ferentes 125 24. — *aliorum* 120 8. 129 25. — Cf. *foederati, solacia*.
 axis = *colum* 32 21. 58 20.
 bacchari: baccabantur (vagabantur *Florus*) 16 5.
 baptizare 39 29. 40 26.
 belagines *leges Gothorum* 74 6. *Legibus, quibus Dicineus Buruistae consiliarius fysicam tradens Gothos, id est Gelas instruxisse fertur, veros Gothos usos esse profecto nemo unquam animum induxisset, nisi Iordanes adderet quas usque nunc conscriptas belagines nuncupant. at constat teste Isidoro in chronicis Gothos ante Euricum regem ab anno 466 usque in 484 regnantem scriptas leges nullas habuisse; neque unquam illi, quod scimus, carmina sive epica sive gnomica, de quibus vv. dd. de Gabelentz et Loebius cogitaverunt, litteris conscripserunt. denique neque leges populi scitu latas neque praecepta more vetusto religioneve sancita bilageineis i. e. ἐπιτάξεις, προτάξεις nuncupassent vocabulo nostrae aetatis legum latiori magis apto quam veteri aetati. itaque probabile est Iordanem Cassiodoriumve Dionis de Getis relationem male in laudem Gothorum convertisse.*
 MUELLENHOFF.
 bellare = *pugnare* 42 26.
 beluinus: beluina saevitia 60 5. 91 9; ritu beluino 59 12.
 breviatus 14 9.
 caballus 64 2.
 Caesar = *imperator* 79 14 (*in Symmachianis*).
 cani *substantive*: canis aspersus 105 19.
 cantiones 75 2.

capere bellum: intra quindecim dies captum (coeptum *Florus*) peractumque bellum 15 29.
 capillati 75 1.
 captare: adversam eius valetudinem captans 91 19.
 captivare regnum = *capere* 8 1. 31 2.
 captus 52 14.
 carcerare 47 8.
 carere *aliquid*: ossa carentibus 66 1.
 caritas: ignem caritatis ad gehennae ignem detorquere 94 10.
 castellum *opp.* civitas 76 6. — Lucullanum 44 20. 120 10. — Papirium 45 33. 34.
 castrum *opp.* civitas 68 1.
 causa = *res gesta*: haec causa Ardarici 126 3.
 causari = *reprehendere*: si hic murmurat et me venire causaris 116 26; severitatem eius nimiam et parcitatem quidam crudelitatem et avaritiam causabantur (interpretabantur *Hieron.*) 39 23.
 census = *bona* 131 4.
 centuriatus 80 2 (*in Symmachianis*).
 cernere = *comperire*: quod cernens per nuntios 138 3.
 certatus: crebris certatibus 28 9.
 certus: certum tempus 67 14; certum temporis 67 17; certi ex *illis* 40 14. 131 1; certi eorum 127 10; certi Alanorum 126 20.
 ceterum: de cetero 92 16.
 Christianitas 39 6.
 cicatrix: *abl. pl.* cicatricis 91 4.
 circumactus = *circumdatus*: in insulam . . . vadibus circumactam 82 20.
 circumcirca 128 20. 131 16.
 circumfluus *sensu passivo*: mari tardo circumfluam 56 16.
 citharae 65 3. 73 3.
 cives *opp.* peregrini 94 3.
 civitas = *municipium coloniave* 28 13. 17. 85 20. 87 3. 105 2. 124 16. — *opp.* paludes silvaeque 63 2, castellum 76 6, castrum 68 1, vicus 104 19. 115 3. — c. regia *Constantinopolis* 46 14 (*plerumque urbs r.*). — c. Abrittus 84 15. — Anchiali 86 7. 10. — Antiochena 38 3. — Aquileiensis 114 5. 11. 14. 18. 21. — Areverna 119 5. 15. — Aurellana 108 17. — Bassiana 128 24. — Biturigae 118 19. — Cerrae 132 10. — Clypea 21 7 (*ex Floro*). — Consentina 99 11. — Cotyaesum 46 7. — Dorostorena 104 7. — Forum Iuli Aemiliae civitas 99 23. — Gangra 67 19. — Heraclea 132 1. — Italica 40 24. — Larissa 132 1. — Magnesia 29 26. — Marcianopolis 82 6. — Margum planum 135 9. — Mazaca 29 13. 33 27. — Nicopolis = Victoriae civitas 84 1. — Novietunensis 63 1. — Odessitana 73 1. — Pollentia 98 9. — Ravenna 97 9. — Sardicensis 51 14. — Singidunum 131 6. — Sirmium 126 16. Sirmiensis 135 7. — Tomi 71 16. — Vindobona 126 16. *Vocabulum ubi statim sequitur, in oratione (non in laterculis) adiective potissimum enuntiatur.* — Cf. oppidum, urbs.
 clades = *sanguis*: fluenta mixta clade 111 18.
 clarere 35 9.
 cliens (clientulus 42 13. 48 22) 42 13. 43 28. 116 12. 131 1. — *opp.* dominus 117 10. 13. 18; patronus 117 14. — *imperatoris rex Gothorum* 45 9. — *magistri militum* 48 22. — Cf. famulus, servus.
 cognoscere: quem . . . pugnasse cognoscimus 65 8.
 collectio *concreto sensu*: adunata collectio 111 7.
 colligere expeditionem 128 26.
 collocatio verborum:
 particulae loco non suo: tantam multitudinem in Hierosolymis autem paschalis festivitas adunaverat 34 23; de vero innumeranda variaque multitudine hostium 130 11; lucto quodam quasi (= *tamquam luctum quendam*) gerens 45 22; sunt quamquam et horum positura *cet.* 60 1.
 praepositio *substantivo postposita*: magna parte cum gentis suae 87 19; campum plus per decem milibus oppleverunt 130 9.

collocatio verborum :**alia male traiecta :**

morbo apud Baias faciente obiit (= *m. f. obiit apud Baias*) 35 13.

quem uxor sua occisum orientis tenebat imperium 37 30.

quod nec remis facile impellentibus cedat 56 17. quem cum Amazonarum viris absolute pugnasse cognoscimus (= *pugnasse cognoscimus absolute*) 65 8.

multa castella et civitates invadentes de parte imperatoris 76 6.

ubi omnino datis auxiliariis fideliter (= *d. a. omnino fideliter*) decertati sunt 86 14.

sic quoque milite ordinato (= *militem quoque ordinatum*) aspiciens 95 21.

relictisque de cacumine eius iugo (= *relictisque iugo de cacumine eius*) certamen ineunt 109 9. adhuc inter bella (= *inter bella adhuc*) furentia 113 2.

ibique supervenientis Attilae iam motibus (= *motibus iam*) praeparatus occurrit 116 4.

et necdum Olybrio (= *Olybrio necdum*) octavo mense in regno ingresso obeunte 119 11.

comes : cum paucorum comitatu 93 13.

comes imperatoris Bonifatius 42 19. — Gaina 41 7. 13. 104 6. — Magnus 138 4. — Marinus 42 3. — Stilicho 41 21.

comes Africae Gildo 41 10.

comes excubitorum 47 4.

comites Gothi 136 7 (*cf.* 107 19). — Astat *Thiudimeri* 131 25. — Bracila *Odoacri* 120 15. — Ibba *Theoderici* 135 19. — Invilia *Thiudimeri* 131 26. — Pitza *Theoderici* 135 6.

commanere 67 18. — in prima sede Scythiae commanentes 64 5; ubi eos diximus in Scythia commanere 78 5; dum Spesis provincia commanerent in insulam Visclae annis 82 19; silvis commanentes 32 6; litus commanentes 61 20.

commeatus navium 95 19.

commemorare = *meminisse* : si tu . . . commemoras 54 7.

communis : in commune recolitur 61 4; optata cunctis nationibus in commune mors 123 16; in commune omnium inimicus 107 8. — = *humanus* : nimis acquisivimus omniumque communis 35 29.

commutare 117 10.

compacatus = *pactus* : compacatus cum ceteris gentibus 117 1.

comparativus loco superlativi : currus falcatos quam plures 29 14; omnium imperatorum potior 34 34; in duobus milibus latitudo eius, ubi patentior, fertur extendi 56 14; eligentes duas audentiores 67 10; nobilissimos prudentioresque viros 74 19; filius Attilae maior natu 125 25 (*cf.* 29); iunior Attilae filius 127 1.

compati : membra quae unius passioni compaterentur 125 17.

compellere : fugire compulit 116 7; fames compellit adquiescere 93 4.

complurimus : aliae complurimae gentes 69 6.

composita verba pro simplicibus (praepositione scilicet tamquam mortua) :

condolere : (Romam) ut desolatam adtendit, condoluit 51 3; inopiam condolere 93 2.

confugere bella 112 11.

congaudere 86 1. 103 1.

componere castra 133 24. 137 10.

comportare : foetos per rura extrinsecus comportare 114 11.

compromittere : Augustam suspicionis innoxiam compromittit 45 24; de futuro tribuere compromittit 128 11.

conscribere : quod et noster conscribit Cyprianus 85 3.

composita verba pro simplicibus :

continere regnum 45 14; sacerdotium 5 18.

contradere : nomen illis pilleatorum contradens 74 21; *item* 39 18 (*tradidit Hier.*), 93 6.

contrahere : egram vitam corporis inbecillitate contraxit 91 18.

dedere : se in Romania dederunt 127 4.

derelinquere : suas opes Barcelona derelictas 100 12; *sim.* 100 1. 103 9.

describere : ubi Gothos sedisse descripsimus 126 1.

deservire : ut Attilae imperio deservirent 123 13; *sim.* 136 5.

desperare : Francis de regno puerili desperantibus (= *spem concipientibus*) 136 13.

detinere : nimia desperatione detentus 30 22.

detertere : rogana pariter atque deterrens, nisi suam peragerent voluntatem 72 2.

edicere : necesse est edicere 61 10; *sim.* 69 5. 74 9. 78 2. 108 14. 132 17.

efficere : pacem effecit 50 10; finem effecit 76 15; effectus est imperator 78 12. 80 8; *sim.* 45 7. 31. 48 23. 50 17. 64 21. 81 3. 92 16. 110 9. 117 5. 119 11. 120 3.

effugare 31 16. 49 17. 51 5. 119 3. 130 12.

elambere : muros amnis elambit 114 6.

increscere : montibus increscere 56 16.

influere : per mediam insuit civitatem 97 8.

percurrere : austrinis signis percurrit 58 22.

praepoptare : Romanos Vesegothasque subdere praepoptabat 105 12.

praetermeare : qui inter Asturicam Hiberiamque praetermeat 117 4.

praevalere : Honorio nihil resistere praevalente 99 21.

relegere : libros antehac relegi 54 3.

reparare : quo Valamer habitum repararet virilem 122 15.

reservare : patrono fidem reservans 117 14.

composita permutata vide sub singulis :

concedere	pro accedere	} v. s. v.
effodere	- confodere	
intentio	- contentio	
pervadere	- invadere	
provenire	- evenire	
rebellare	- debellare	
refodere	- defodere	

compositus : homo summa moderatione compositus 104 2.

comprehendere : ut vix ab intentu possit iunctura tabularum conpraehendi 104 21.

concedere : cunctos in Calydoniorum Meatarumque concessisse (*συγγεχωρησεν Iordanis auctor Dio*) nomina 57 10; ad imperium concedens (= *accedens*) 36 24.

concertare = *bellum gerere* 46 14.

concertatio = *bellum* 83 6.

concupiscentia 2 7.

confidere de amicis 129 16.

conflictus = *proelium* 72 13. 76 11. 84 11. 108 21. 125 23. 135 9.

confortare = *fortiorem facere* : Amazonas . . . confortati sunt 67 17; ad confortandos animos militum 84 13; regno suo confortato 120 16.

confossus clade 112 11.

confragosus : confragosis montibus 65 13; globos dissonis vocibus confragosos 113 1.

confusio locutionum duarum similesque sermonis perturbationes :

ut non solum vobis tantum, quantum et aliis vigiletis (= ut non solum vobis, sed et aliis vigiletis *et* ut quantum vobis, tantum et aliis vigiletis) 1 5.

et se et illa amittunt (= et se perdunt et sua amittunt) 30 7.

claret eum invidum factis Traiani . . . exercitum ad se revocans Mesopotamiam . . . reliquit 35 9.

confusio locutionum duarum:

leges propter illam concessit ut omnes bina matrimonia suscipere (= legem dedit ut et concessit ut) 40 3.

Illyricum saepe ab Herulis devastantibus (= Illyrico ab Herulis devastato et Illyricum Herulis devastantibus) 47 20.

Taprobanem, in qua . . . decem munitissimas urbes decoram (= in qua sunt urbes decem et decem urbibus decoram) 55 6.

Brittania, quae . . . inaccensam Romanis . . . Caesar . . . aperuit 56 7.

de qua . . . Mela . . . positam refert (= de qua refert positam esse et quam positam refert) 58 3.

nemo qui nesciat animadvertat (= nemo nescit et lector animadvertat) 70 8.

solisque globum igneum quantum terreno orbe in mensura excedat ostendit 74 10.

graviores corporum velocitate (= quam corporis velocitas patitur) 82 19.

gens quantum velox, eo amplius superbissima (= gens velox eoque amplius superba et gens quantum velox tantum superba) 88 14.

qui et terras Scythicas . . . introisse superius a nobis dictum est 89 9.

index viae se tribuit 90 2.

quod spiritus . . . ad Scytharum invidia id egerunt 90 4.

legatos direxerunt ad Valentem . . . ut . . . eius se legibus eiusque vivere imperiis subderentur (= ut eius se legibus subderent eiusque se victuros esse imperiis profiterentur) 92 8.

negotiationem a Lupicino Maximoque Romanorum ducum expetere 93 3.

principe meliore mutato (= principe meliore creato et principe mutato) 95 4.

ut in modum insulae influentium aquarum redundatione concluditur (= ut insula est et in modum . . . concluditur) 97 1.

erat quamvis non adeo proceritate staturae formatus, quantum pulchritudine corporis cultuque decorus (= quamvis non . . . tamen et non adeo . . . quantum) 99 17.

Africa quae dudum ignavis dominis ducibusque infidelibus a rei publicae Romanae corpus gentilis manus abstulerat (= quae ablata est et quam abstulerat), . . . nunc revocata hodieque congaudet 102 23.

nota vobis sunt quam sint levia Romanorum arma 110 21.

magna plerumque agenda rerum occasione intercepta 113 17.

quae inter Danubium Margumque fluminibus adiacebat (= inter flumina iacebat et fluminibus adiacebat) 135 10.

Riotimus . . . oceano e navibus egresso (*requiritur* ad oceanum e navibus egressus) susceptus est 118 19.

quatenus et illius memoriae semper habent in ore (= quatenus et illius meminissent et illius memoriam in ore haberent) 122 15.

congelascere 130 14; congelatus 130 13.

congressio = pugna 40 16. 113 19. 121 19.

congruus 60 14. 117 17.

coniugationes permutatae:

secunda pro tertia (cf. *Rossi inscr. chr. n. 1086 anni 544*: requiescent): cognoscent (*praes.*) 127 10. — depraement 5 5. — inquirent 90 1. — reminiscunt 75 2. — stupiscent 73 5. — tradent 99 16. — trahent 82 16. — vivent 9 23. — *Item* obstrepebit 64 3.

tertia pro secunda: indulgi = indulgeri 69 15. 1

quarta pro tertia: fugire 116 7, fugiret 42 4, fugierunt 46 10. — moriretur 43 7.

coniunctivus locum indicativi usurpavit praesertim post pronomen relativum, ut Savini, qui belli socii extitissent, subiecti 17 13; Iubas rex, quae pugnae fuisset occasio, veneno hausto defecit 26 38: similiter 2 2. 28 13. 36 28. 39 32. 40 28. 43 29. 48 1. 66 11. 68 3. 72 13. 86 7. 87 21. 96 7. 98 2. 100 4. 7. 101 15. 104 6. 8. 106 9. 107 18. 123 13. 128 4. 18. 21. 129 9. 25. 131 6. 9. 134 16. 136 14: item post qualis 69 2; quicumque 99 7; quisquis 107 5. 130 15 et post particulas dum (v. sub v.), postquam (v. sub v.), prout 63 13, quamdiu 136 11, quando 74 13. 112 17, quia 45 8. 92 13. 95 9. 122 17, quod 22 27. 57 9. 84 17. 94 7. 97 11. 108 24. 124 6. 130 10, quousque 126 22, si 110 13, ubi 110 4. *inveniuntur in eiusmodi locutionibus etiam coniunctivus indicativusque coordinati, ut qui Romam trivisset ipseque regnum reliquit Olybrio 119 6, item post quando 108 11, post quia 115 2, post quod 20 36, post ubi 88 20. in enuntiatis primariis ubi coniunctivus reperitur perperam admissus 93 14. 115 17, oratio perturbata est.*

coniungere: cuius affinitas generis sic ad eam coniuncta est 77 6.

conscendere in regno 75 6. 123 7; ad Eusciam 83 25 (*cf. adn.*).

conscius virtutis 103 14.

consentire in sententiam 61 6; in hac pace 95 15; hac ordinatione 98 4; populi vota consentit 49 6; non fuit vota patris fortuna consentiens 125 27.

conserere: manus armis conserta = manus armata 138 3.

consiliarius regis Decaeneus 74 1.

consilium: ex senatus consilio 29 17.

consimilis: triquadram eam . . . dixere consimilem 56 10 (*si lectio vera*).

consistere 50 14. 58 16. 108 17; quamvis senis, tamen adhuc consistit Aod 5 22.

consors regni 47 14.

conspiratio = *insurrectio* 3 27. 125 25.

construere: Romani armis construxerunt (orbem terrarum) 3 2; construere aciem 73 6; constructo exercitu 48 29.

consuetus: quid aliud vos quam bellare consuetum? 110 15.

consules 52 11; ex consule 88 3; consul ordinarius 47 11. 48 9. 132 17; exconsul ordinarius 102 18; consulis ordinarii triumphus = *proceasus consularis* 45 7 (*cf.* 35 21. 36 19. 47 28. 48 9. 18. 132 16); fasces 48 18. — Belisarius 48 9. 28. 49 10. 18. 23. 50 5. 12. 102 18. 138 13. 22. — Hierius et Ardabures 101 16. — Iustinus 49 27. — Stilicho et Aurelianus 96 18; Stilicho 88 3. — Theodericus 45 7. 132 17. — Theodosius et Festus 104 4. — Vitalianus 47 11.

contendere laxis (cum his qui *cel. auctor Iordanis*) 79 2.

continentia: in corporis continentiam 66 1.

continere: extremitatem terrae continent 55 13; inde . . . unde se continet bellum 110 24; in continentia = *ilico* 39 25.

contingere annos adultiscentiae 130 26.

contradere v. *composita*.

contrarius: contrarius cum exercitu venerat 48 27.

contristare 133 15.

convenio: victuros nulla tela conveniunt 111 3.

conversari 7 7; in bonis actibus conversare 74 7.

conversatio: nec conversationi (*voluit fortasse conversationi*) meae convenire potest nec peritiae 1 12.

conversio: ante conversionem meam 126 24.

convertere se ad deum 2 5; convertere in Hunnos 128 26; conversus a Gallis (in Latinos *add. Florus*) 17 13.

coperculum = *cooperculum* 124 23 (*si lectio vera*).

copia: ut praesentem satietatem ad cupiam genti 59 3.

copula inter membra tria plurave:
asyndeta trium membrorum 15 33. 40 31. 48 23. 59 11. 89 1. 123 7.
plurium 28 3. 18. 24. 32 21. 59 8. 10. 12. 60 2. 88 8. 108 3. 111 12. 128 23.
extremo loco ex tribus:
 et 4 6 (*ex Floro*). 6 22. 15 31. 25 26 (*ex Floro*). 54 11 (*ex Orosio*). 56 4. 61 13. 19. 68 15. 93 2. 125 1. 130 23.
 que 1 22. 41 23. 44 18. 49 26. 50 13. 90 13. 92 19. 97 3. 120 8. 136 9. 138 22.
 atque 8 13. 15 13. 18 26 (*ex Floro*). 27 6. 32 17. 89 15. 113 24.
extremo loco ex pluribus:
 et 27 8. 62 4. 65 4. 90 11. 132 8. que 114 17.
 atque 6 5. 19 33 (*ex Floro*). 31 29 (*ex Floro*). 62 2.
omnibus locis praeter primum:
 —, et, et: 77 4. 109 19. 126 17. 20. 134 12.
 —, que, et: 35 10. 63 17. 64 7. 104 17. 126 19. 135 14.
 —, et, que: 34 36. 85 18. 127 3.
 —, et, atque: 88 2.
 —, ac, et: 138 19.
 —, et, que, et: 40 7.
 —, atque, que, et: 15 14 (*ex Floro*).
in quattuor membris pluribusve modo posita modo omissa:
 —, et, —, et: 6 19. 77 2. 107 22.
 —, —, et, et: 6 21. 47 5. 87 14.
 —, que, et, —, et: 42 14.
 —, et, —, —, —: 34 35.
 —, —, que, —, —, que: 67 19.
copulare in confugio 134 18; *confugio* 70 11; *matri-
 monio* 99 24.
cornu: *cornum* 109 10; *cornua* 109 17.
corona: in modum coronae ambiens fines 55 1; (*Da-
 cia*) . . . ad coronae speciem arduis Alpibus emunita
 62 13; *patria* . . . corona montium cingitur 75 7. —
Cf. Casiodorus var. 8 32: (*fons*) cannis cingentibus
 in coronae speciem riparum suarum ora contextit. 11
 14: circa (*lacum Comensem*) conveniunt in coronae
 speciem excelsorum montium pulcherrimae summi-
 tates.
corpus rei publicae 48 7; *rei publicae Romanae* 102
 24; *sese cum Vesegothis iungens unum corpus effi-
 ciunt* 131 19; *ex corpore militari* 36 21.
creber: *duobus mensibus crebris (proeliis videtur ex-
 cidisse) fatigatus* 72 7.
crepare: *ante inflatus crepuit quam penitens stare po-
 tuerat* 44 13.
creacere in populis 89 19.
cubicularia 45 19.
cubicularius 47 6.
cultura = cultus: *Martem asperrima placavere cultura*
 61 16; *huius perfidiae cultura* 92 17; *cultura huius
 sectae* 92 18; *Gothorum globos funeri reddidisse cul-
 turam* 113 1.
cum particula cum coniunctivo passim, cum indicativo
 26 38. 38 17. 42 13. 59 7. 138 1.
currere = percurrere 4 8. 17.
curtis 105 1.

dare: *mortis occasio dedit Hunnis praevallere* 92 2.
dativus pro in cum acc. vel ad: *advenire finibus* 89
 16. — *delati partibus Bithinae* 85 21. — *directus
 quasi piratico bello* 28 28. — *ducitur ad urbem
 Constantinopolitanam Leoni principi* 128 15. — *in-
 gredi regno* 49 6 (*plerumque in regno, v. abl.*). —
intrare finibus 133 23; *partibus Asiae* 86 2. —
mergere Ponto 81 16. — *redigere snae diciōni* 105
 21; *privatae vitae redactus* 102 21. — *reverti Ep̄ro*
 50 27. — *succedere principatui* 6 22. — *transmit-
 tere orienti* 48 4.

de = ex 46 16. 50 25. 51 9; *de gente (= gentis)*
principia 61 8; *nanti occasione de secessu Vesegotharum*
 114 3; *de futuro (= in futurum) tribuere*
 128 11; *de secundo = iterum* 81 17. — *Cf. studere.*
debacchari: *debacchari* 45 31. 48 21.
debellare = vincere: *eum graviter debellans* 66 10.
decernere: *in utramque rem p. hostibus decernentibus*
 121 3.
decessio: *decessione a Vesegothis divisos* 121 15.
decessor v. prodecessor.
decessus = obitus 72 10. 87 8.
declinatio mutata:
us nom. sing. 2 mut. in um:
dolus: *quod dolum* 73 8; *dolum quod conceperat*
 42 22.
flosculus: *floscula* 19 3. 6.
um nom. sing. 2 mut. in us:
bellum (?): *ecce alterum bellum . . . terribilis*
 (*terribilius Flor. et fortasse etiam Iordanes*) 23 3.
gaudium: *felicetorem . . . gaudium* 128 1.
Illyricum: *Illyricus cuncta* 28 2; *totam Illyricum*
 42 18 (*sed Illyricum totum devastavit* 128 8).
imperium: *puerilem . . . imperium* 44 3; *Orien-
 talem imperium* 121 2; *indignum dicens eius
 imperium qui perpetrato facinus fuerat acqui-
 situm* 80 4.
ingenium: *naturalem . . . ingenium* 74 3.
ingum: *iugis antefatus* 68 14.
mancipium: *quemlibet mancipium* 93 7.
regnum: *distructo regno Assyriorum in Medos eum
 convertit* 1 17; *iuvenilem regnum* 41 11; *reg-
 num occidentale* 42 8; *regnum orientale*
 131 13.
solum: *solum genitalem potiti* 94 12.
stagnum: *stagnus Morsianus* 61 13.
tropaeum: *non minore tropeo . . . adquisivit*
 135 18.
us nom. sing. 4 mut. in um:
principatus: *Hesperium regnum populi que Romani
 principatum, quod . . . coepit perit* 44 20.
prociuctus: *felix prociuctum* 107 23.
introitus: *per quas uno angustissimo introitu ut
 porta relicta est* 97 5.
us gen. sing. 4 in ui (cf. laci 136 21):
adventus: *sui adventui suspectam* 48 29.
exercitus: *exercitui* 47 19. 67 13.
principatus: *principatui* 73 11.
u abl. sing. 4 in o
us nom. acc. pl. 4 in os { *cf. supra p. 174 o pro u:*
nominum propriorum declinatio:
*accusativus Graecus in -a pro nominativo usur-
 patur in vocabulis Callipolida — Chalcedona —
 Chersona — Meotida — Narbona — Persida —
 Trapezunta: similiter explicandum Amazonae.*
nomina populorum Graeco more declinantur haec:
acc. Beturigas — Illyres — Liburnes — acc.
Lingonas — acc. Macedonas — gen. Moesium
*— gen. Sarmatum — Thessales — gen. Vene-
 tum.*
Hierosolyma interdum est sing. fem., ut diadema.
*Bocchus quod fit Boccho, Gentius Gentio, e con-
 trario Dio 72 17 ablativi loco ponitur, magis
 errores sunt quam sermonis vitia.*
*indeclinabilia in Graecis Latinisve pauca offendun-
 tur:* *Parthi* 67 4 *sic usurpatur propter interpre-
 tationem additam;* *Stobis* 131 27 *et Thomes
 pro Tomis (v. ind. III) ablativi videntur esse in
 nominativi locum substituit. contra barbara no-
 mina propria quamquam et ipsa saepe adsumpta
 Latina terminatione declinantur, eandem passim
 usurpantur tamquam indeclinabilia. illud ubi fit,
 terminatio non raro fluctuat, ut iusta invenitur
 Hisarna et Hisarnis, item Thuidimer, Valamr, Vi-
 dimir modo 2 decl. sunt, modo 3, ut inveniuntur
 Antes, Anti — Bulgari, Bulgares — Burgun-*

nominum propriorum declinatio:

- diones, Burgundzoni — Gepidae, Gepidi *aliaque complura ex indice locorum cognoscenda. hoc magis in nominativo fit quam in casibus obliquis et ibi maxime, ubi barbara nomina ordine quodam procedunt, ut in Amalorum stemmate Hermenerig est qui alibi perpetuo appellatur Hermanarius, item in catalogis populorum 58 17—60 2. 88 8. singillatim haec videbantur adnotanda esse.*
- a (-as in Vallia semel inventum graecissat): *declinantur omnia, nisi quod exceptionem facit Eterpamara gen. — Accusativus in -anem adest in Attila et Totila.*
- c, -ch, -g: *pleraque nomina et magis nota omnia constanter declinantur, ut Amalaricus, Athalaricus, Eurichus, Eutharicus, Friderichus, Gizericus, Halaricus, Segericus, Theodericus, Thrasaricus, Vetericus, item Gundiuclus, Mundiuchus. alternant Hermenerig in stemmate, ut dixi, ubi Hermanarius; item Gadaricus nom. genitivum fecit Gadarigis tamquam a Gadarig. praeterea adsunt Berig acc. abl., Dintzic nom., Guntharic acc., Geberich nom. abl., Ilderich nom.; item Candac abl. (sed Candacis gen.), Ellac nom., Erac acc., Hernac nom., Safrac nom., item Ascale abl.*
- d: *declinantur semper, ut Heldebadus, Theodahadus, Atanagildus, Theodoridus.*
- i: Babai acc. abl.
- l: Agil nom., Gilpil acc.; *praeterea in stemmate Amalorum Amal, Athal, Hulmul, Hunuil: cf. Israel, Misahel.*
- mundus *plerumque: v. Gesimundus, Gunthamundus, Hunimundus, Rimismundus, Sigismundus, Thrasamundus. e contrario Beremud nom. acc. (gen. Beretmodi 134 21), Evermud nom. acc., Thorismud nom. 112 3. 113 6. 25. 116 3. 9. 122 11 (Thorismud nom. 77 8). acc. 107 22 (gen. Thorismudi 123 6, Thorismodi 134 21, acc. Thorismundo 77 8, abl. Thorismundo 103 11. 110 8).*
- n: *raro non declinatur, ut Huldin nom., Lodoin acc.*
- o: Ildico acc., Ostrogotho acc., Thiudigoto acc., *nomina mulierum omnia.*
- r: *declinantur Odoacer (Odoacrum acc.), Ricimer (-rem acc., -re abl.); non declinantur Filimer nom. abl. acc.; Gelimer nom. acc.; Thiudimer nom. passim, gen. 128 1, dat. 45 1, acc. 77 4. 130 4. 131 10. 132 6, abl. 123 7. 127 13 (?), (gen. -meri 127 21, -meris 128 12, abl. -mire 109 19); Valamir nom. passim, gen. 123 9, acc. 77 4. 127 17, abl. 42 23. 123 7. 127 13 (gen. -meris 129 5. 130 10, acc. -merem 109 23, abl. -mero 44 29, -mire 109 19); Videmir nom. passim, acc. 77 4. 131 15, abl. 123 7. 127 13 (?). 130 5. (abl. -mere 109 19, -mero 44 30. 45 1 bis); Visimar nom. acc.*
- s, -z: *declinantur pleraque, ut Thiudis facit Thiudem, (Retemeris) Retemerim. sed exceptionem faciunt inter hominum nomina Boz acc., Ganthiels (q. v.), Vitigis (q. v.), ut mittam quae sunt in stemmate Amalorum Augis, Valaravans, item inter nomina populorum Galtis acc., Gepidas (q. v.), Sadagis acc.*
- t: *non declinantur Alathort nom., Astat abl., Gapt nom., Hilderith abl., Himmerith acc., Sinderith abl.*
- vulfus: *solent declinari, ut Agrivulfus, Athavulfus, Evervulfus, Hunvulfus; exceptionem faciunt Roduulf nom. et in stemmate quae sunt nomina Achiulf, Ediulf, Oduulf, Vultuulf.*

decollare 45 34.

JORDANES.

- decus aulae 42 12. 115 11; aulicum decus 125 2; primum in mundo decus *consulatus* 132 17. dediticii 121 21.
- deducere ad medium = *in medium proferre* 61 10.
- defetigare 40 28.
- deficere = *obire* 26 39. 35 25. 120 4. 136 2.
- deformis = *foedus* 105 9.
- deformitas = *ignominia: ad necem totius Italiae suamque deformitatem* 98 10.
- degere 44 17. 48 13. 51 29. 79 15. 136 20.
- deicere exercitum = *fundere* 98 13.
- deinceps = *deinde* 56 8.
- deitas 33 29.
- delectare: *solacia illorum, quibus delectat subire discrimina* 107 24.
- deliberare = *constituere: aliqua scribere delibero* 3 3; quidnam deliberarent, ambigebant 92 6; *item* 45 18. 72 17. 93 10. 99 1. 100 12.
- deminutiva: aliquantulum* 72 9. 103 2; *quantulum* 22 13. 47 3. 86 4. 108 24; *quantolumcunque* 74 14. — *bocula* 106 1. — *clientulus v. cliens. — storiuncula* 3 6. — *infantulus* 128 12. 136 7. — *pauculi* 84 7.
- demorari 138 14.
- demutare 1 19.
- deponentia:
- deponentia usurpata ut activa:*
- adgrederi 28 6.
- adipiscunt 61 2.
- antefatus 68 14. 70 15. 96 16. praefati 64 6.
- demoliunt 114 22. demolivit 135 12. demoliti sunt 27 7. demolita Roma 50 24.
- depacisci: *pax depicta est* 48 3.
- depraedavit 129 2. depraedarunt 76 7. depraedasset 86 17. opes depraedatas 41 30. depraedatis Vandalis 87 20.
- digressimus 75 19. 80 12 (*digressi sumus* 120 18, *cf. adn.*).
- dimetiunt 54 14.
- emensus 48 25. 50 17. 61 1. 130 17. 131 2. 137 19. remensus 50 27.
- evagaret 88 16. pervagant 63 13.
- experti sunt 17 13. labore experta 89 18.
- famularunt 88 2.
- frustrarunt 72 3. frustratus est 46 15. frustratus 15 4 (*item Florus*). 138 7. 9.
- largierat 46 6.
- lavat 82 1.
- lamentaverit 103 2.
- luctare 79 12.
- mederi = *sanari* 70 18.
- mercarent 93 7.
- metaret 38 9. metassent 39 32.
- mutuavimus 80 11. nomen mutuatum 71 15.
- nanctus: *nancta occasione* 114 3. *nanctam oportunitatem* 45 26. *navis tardior nancta* 82 14.
- oblivisci *passive* 107 9.
- populatus 85 19.
- reminiscent 75 2.
- remuneratus 48 9.
- remorasse 121 16.
- sortitus 45 3.
- suspicaret 111 24.
- activa usurpata forma deponentis:*
- certare, decertare: *diu certati* 122 2; *decertatus est* 86 20; *decertati sunt* 86 15.
- degere: *milites fecit vitae privatae degi* 81 7. *comperit Eutharicum in Spania degi* 135 1.
- navigare: *qui recto cursu navigatur* 97 3.
- patrare: *qua(m) patratae victoria(m)* 67 9.
- resistere: *dum resisti contra Parthos non praevalet* 50 10.
- struere: *Alanum gravi, Herulum levi armatura aciem strui* 125 22.

- depraedari: depraedare (*sic certo* 76 7. 86 17. 129 2) 37 18. 41 30. 42 2. 76 7. 86 17. 87 20. 88 3. 129 2. 131 4.
- desaevire *absolute* 23 29 (*ex Floro*). 89 2; in pignora 91 3; thesauros 45 33.
- descendere de prosapia 126 24; de stirpe 135 1; de origine 135 12.
- describere: in provincias Romanas descriptae sunt 27 10.
- descriptor: descriptor Gothorum gentis 61 5; orbis terrae descriptor 58 1.
- desiderium: habetis desiderium vestrum 107 15.
- desperare *cf. composita pro simplicibus*.
- despicere: armis despecti 88 19.
- destinare = *mittere*: munera ab utroque sibi invice principe destinata 48 3; conligatum et tyrannum destinavit Iohannem 51 22; contra quem consul destinatur 50 5; *item* 42 15. 43 21. 44 15. 48 17. 117 15. 118 13. 132 14. 136 4.
- detractus 100 18.
- deteriorare 137 11.
- detractio = *infamia* 45 17.
- detruncare: ante portas urbis detruncatus est 41 8.
- devotare = *devovere* 22 27.
- diadema: *acc. diademam* 30 25. 40 30.
- dicere: parum dictum (= *explanatum*) est 54 7.
- dies *feminine* 38 31 (*ex Eutropio*). 45 21. 52 1. 5. 69 10. 79 6. 94 2. 112 9.
- difficile *adverbium* 86 20.
- dignus tragydiae 52 12.
- digredior: Scythia vergens ad Hunnos . . . usque digreditur 61 19.
- dilectio 99 10.
- dirigere = *mittere, plerumque cum ad vel contra*: directo (destinato *Hier.*) Scopa 9 5. *item* 18 28. 30 1. 19. 31 14. 41 17. 42 8. 43 22. 45 30. 48 2. 49 1. 7. 50 25. 81 6. 83 23. 92 7. 14. 100 19. 101 5. 106 19. 107 3. 110 7. 115 15. 117 19. 118 14. 121 1. 127 21. 132 4. 133 8. 21. 135 4. 6. 137 8.
- discessio = *seditio* 125 13.
- discurrere: in Graecia discurrentes 73 13; super rege discurrit 131 3; Illyricum discurrentes devastant 128 8; Flaminiae aggerem discurrentes 98 15; discurrit exercitum 111 20.
- discursare 41 16.
- discutere: captum catenatumque discussit 47 25; quem discussum manibusque truncatis in patibulo fixit 51 23.
- dispareo: mox terra apparuit, cerva disparuit 90 4.
- dispensium 49 21. 85 6.
- dispensator 54 3.
- disponere = *constituere* 51 12. 78 1. 99 6.
- distendere: sinu distento 58 11; *sensu reflexivo* distendunt supra mare Ponticum Bulgarum sedes 63 8.
- divagari 135 13.
- diversi = *varii, plures*: diversae gentes 2 3. 67 13. 107 17. 138 12; diversae nationes 42 23. 59 7. 83 2. 109 17. 110 3. 116 2; diversa proelia 40 28; diversi iudices 48 23; non unius, sed diversorum varios apparatus 50 16.
- dividere: dividentes se ab Alanis 111 24; noctis confusione divisus 112 7; civitatem spoliant dividunt vastantque 114 17.
- divinitas = *deus* 102 7. 124 5.
- dominus = *deus* 51 9. 52 2. 54 8. 56 1. 3. 133 9. 138 15. — dominus (dominatio 127 16, dominium 8 26. 28 17. 122 18. 123 15) *in re publica* (*de privata cf. clienti*) *potissimum usurpatur de Attila*: dominus Hunnorum omnium 104 14, dominus tantarum gentium 112 21, dominus fortissimarum gentium 124 14, *similiter* 116 8. 123 14. 15. 127 16; dominium Hunnorum 122 18. 123 15, Romanorum dominium 28 17; dominus noster *Theodericus* 134 4.
- dona annua ab imperatoribus ex constituto gentibus pro auxilio praestita*: dona consueta 96 12. 126 11. 128 4. — ad instar strenuae 128 4. — munera annua 81 5; munera praeterita et instantia 128 10; munera 95 11. — stipendia 81 3 (*cf.* 132 16). — victualia 95 11. — sollemnia annua 126 9. 128 7. *accepta* ab imperatore 128 19. — expensae imperatoris 133 9. 14. — *Cf. foedus*.
- dubius: terra paludibus dubia 66 6.
- ducatus 5 16.
- ductor *is qui exercitui praest, sive rex est* 87 20. 109 14, *sive alio loco imperat* 9 24. 73 9. 76 8. 81 17. 87 20. 93 12. 103 1. 109 1. 132 8. 137 7. 14. novus ductor 109 14; ductare 17 6 (*duce Florus pro ductante*). 13. 30 12. 48 30. 104 10. 109 19. 119 1. 130 22. 131 11.
- dudum *ad substantivum adiunctum*: dudum Aviti imperatoris filius 119 16; dudum imperator 120 5; dudum decessores 133 6; dudum possessores 96 21; militia illa dudum sub Constantino principe foederatorum 96 5. — *Similiter usurpantur tunc* (*a principe tunc Marciano 126 5*), postea 40 12, quondam (*q. v.*).
- dum (*temporale semper*) *cum ind. praes.*: dum nititur excusare, mentita est 7 4, *item* 3 3. 27 7. 36 9 (?). 13. 44 27. 45 19. 22. 27. 46 5. 19. 49 9. 18. 28. 50 10. 16. 28. 51 12. 67 11. 70 16. 83 7. 91 13. 93 10. 110 21. 111 20. 113 9. 16. 114 10. 116 11. 18. 118 4. 121 18. 125 6. 128 13. 129 1. 134 20. 138 9; dum lavat in flumine exindeque vellit aquam haurire 82 1. — *cum coni. praesentis in oratione obliqua* 3 9, *in directa*: Ioseppus (consensit) dum conservet regulam et origines revolvat 61 6. — *cum indic. imperfecti*: dum nullum genus obscenitatis . . . praetermittebat, occisus est 36 15. — *cum coniunct. imperfecti nulla significationis diversitate*: eos dum regnaret amisit 27 27; *item* 29 18. 19. 30 23. 24. 31 34. 32 29. 37 13. 16. 38 9. 10. 42 12. 44 7. 48 20. 60 14. 78 14. 82 20. 83 21. 84 5. 85 8. 93 14. 15. 95 9. 99 9. 115 3. 11. 127 11. 128 4. 129 10. 18. 132 5. 20. 134 6. 15. 136 5. 15; dum Lucullus . . . expelleret omnemque Armeniam invasam ad Mesopotamiam venit 30 15. — *indicativus perfecti semel tantum reperitur*: dum locutus est, Augustum concitavit 45 17; *coniunctivus perfecti item semel*: dum felicitas fuerit subsequuta 112 22; *saepius coniunctivus plusquamperfecti nec tamen nisi ubi agitur de re praeterita*: dum ad restaurationem missus fuisset, arrepta tyrannide oppressus est 38 2; *item* 41 12. 42 20. 46 9. 66 13. 89 13. 91 15. 118 10. 121 22. 122 5. 136 24 *excepto uno loco*: regnum usque dum ille Theodosium ordinasset servavit 40 23.
- dux *qui exercitui praest* 40 16. 70 16. 76 4. 85 18. 93 5. 15. 94 1. 119 15. 126 20. 131 3. 137 3. 6. 138 3 *et.*, *etiam rex qui praest suis* 107 19. 129 1 (*cf.* 9. 24), primates et duces qui regum vice praesunt 93 4.
- dux limitis 84 8.
- dux Pentapolitanus 126 19.
- ebibere: tribus faucibus fluenta Vistulae fluminis ebibuntur 63 5.
- ecclesia 40 46. 44 12. 47 1. 92 13.
- edere: ab una stirpe exorti tria nomina ediderunt 88 21. efferare 104 5.
- efferre 32 7.
- effodere = *confodere*: alius hostilibus telis effossus 31 7; sedecim vulneribus effossum peremit 47 12.
- egregius *neutrum comparativi* 111 14.
- elatio tyrannica 117 12.
- elatus = *superbus* 105 15.
- eligere: elegens vincere 71 9; elegit potius . . . querere victum quam ipse otiose frui . . . et gentem suam mediocriter victitare 133 1.
- ellipses et sententiae imperfectae*: quomodo Octavianus . . . perduxit (*scil. demonstravimus*) 1 20.

ellipses et sententiae imperfectae:

sub quo Iudeorum (*scil.* rex fuit) Azarias, Israelitis vero (*scil.* regnavit) Roboam 6 25.
 novem annos sub tribunos plebi (*scil.* Roma) fuit 14 2.
 aequo iure ubique subactae (*scil.* gentes, quod vocabulum est apud Florum in praecedentibus ab Iordane omissis) 26 22.
 Epyrotae qui Inlyrico (= *id est Illyricum*) 27 10.
 filios eius . . . regnare genitili loco concessit (*scil.* senatus) 29 28.
 sic quoque . . . Octavianus quo nullus . . . fuit 33 13.
 ad triduanam lectionem dispensatoris eius beneficio (*scil.* acceptos) libros ipsos antehac relegi 54 3.
 regem illis (*scil.* fuisse) commemorat Telefum 70 6.
 Thomes civitatem suo de nomine (*scil.* appellatam) aedificavit 71 16.
 Gepidae . . . in insulam . . . quam . . . dicebant (*scil.* transierunt) 82 19.
 quamvis velocitas eorum ab aliis crebro bellantibus (*scil.* in auxilium vocata extra fines) evagaret 88 15.
 unius tantum (*scil.* viae) patet accessus 96 21.
 tali Africa (= *cum in tali statu Africa esset*) 102 6.
 magnum munus a natura (*scil.* datum) animos ultione satiare 110 16.
 inde nobis cita(m) victoria(m) quaerere (*scil.* debemus), unde se continet bellum 110 24.
 ad fratris Thiudimeri (*scil.* domum) gaudii nuntium direxit 127 21.
 loca eis tradidit, id est Cerru . . . et alia(m) *scil.* civitatem) quae Sium vocatur 132 8.
 antequam ex Andefleda subolem haberet, (*scil.* habuit) naturales ex concubina 134 16.
 eluctari 110 9.
 emergere: clades emerserat 50 8; emersit momentanea mors 125 3.
 enim abundat 15 32 (*om.* Florus). 78 5.
 eorum pro substantivo 62 12 (*cf.* 28 20).
 episcopatus 120 5.
 episcopium 45 21.
 episcopus 43 30. 45 23. 119 14. 18.
 eremus: per herimum 89 13.
 ergo abundat 10 4. 33 28. 104 6.
 erigere: Alpes erectos 130 20; arma erecta 37 7.
 eripere = *liberare*: neptem imperatoris ereptam 51 20; a Vandalico iugo erepta 102 23; a Vandalorum incuribus eripere 100 12; ab imminente morte ereptos 93 18; *item* 31 23. 64 1.
 erudire: qui eos sapientiam erudirent 64 10; ethicam eos erudiens 74 4.
 esse sunt incoletes 127 6; erant manentes 87 14; fuit consentiens 125 27; esto diligens 2 8; ausus fuerat 34 2; exempta fuisset 123 23; peremptus fuisset 46 9; secutus fuisset 122 18; fuisse exortos 64 3; victus fuero 133 13. — cernere erat 125 20.
 esse omissum *ratione insolita*: sciet unde orta, quomodo aucta, qualiterve sibi cunctas terras subdiderit 52 12; qui Asdingorum stirpe 87 11.
 et abundat:
post relativum (qui, unde, ubi *cet.*): qui et Silvii sunt vocitati 6 2, *similiter* 6 34. 7 26. 9 4. 10 8. 17 8. 33 27. 38 22. 40 11. 41 26. 42 10. 46 8. 48 13. 64 10. 15. 65 7. 67 15. 69 17. 73 2. 76 17. 77 14. 81 2. 84 19. 99 21. 122 19. 127 6. 134 7. 136 4.
 et nec 50 21. 85 6; nec non et 33 32. 34 37. 59 13. 114 21.
 etiam et 103 7; sed etiam et 132 18; verum etiam et 54 13. 73 7; simul quoque et 121 5; adhuc et 112 18.
 et usque (usque *nudum raro legitur*) 1 14. 16. 3 10. 26. 4 6. 14 *bis*. 22. 7 14 (et huius usque). 8 2. 9 27. 10 8. 53 7. 128 27.
 nec mora et 114 17.

et ipse 5 30. 42 1. 43 19. 50 18 et alibi.
 et si = *etiamsi* 15 32.
 etenim (*collocatur secundo loco plerumque post hic, tunc, sim., primo* 34 8. 93 11) abundat 6 34. 8 21. 34 8. 35 27. 32. 36 8. 27. 37 1. 38 1. 13. 25. 42 28. 44 6. 75 17. 93 11. 113 17.
 etiam abundat postquam: tam maiores quam etiam minores 54 15, *sim.* 3 7. 9 16. 31. 92 1. 121 11. 128 10. 130 22. 132 3; alibi 64 9.
 evadere: evadissent 129 9.
 evagari: quamvis velocitas eorum ab aliis crebro bellantibus evagaret 88 15.
 evaginare: evaginato gladio 93 17.
 evangelizare 92 17.
 evellere: de regno evulsum 44 20; dum Magnum evellere cupiunt, ipsi evulsi et omnino extincti sunt 138 4.
 eunuchus 115 12; spado 43 11.
 evocare: evocitus 47 10.
 evocatoria 132 14.
 euroborus: ab oceano eoroboro 61 17.
 exardescere: exarsit in (= *invasit*) Gothos 89 7.
 excedere rebus humanis 75 5. 88 5 *al.*
 excidio, -onis: ab excidione eum urbis retorquet 132 7.
 excipere in deditionem 31 1.
 exconsul v. consul.
 excubitores: ex comite scubitorem 47 4.
 excursus: Oceani crebris excursibus 57 1.
 exercere *sensu reflexivo*: Romani armis et legibus exercentes 3 1.
 exercitare: deposuit exercitatu furore 115 6.
 exercitus *ubivis solita significatione*; *opp.* familiae 60 13; exercitus Ostrogotharum *pars copiarum Attilae* 109 18; exercitus *Aithanarici manet* in servitio imperatoris 96 4.
 exhibere 114 19.
 exigere: tam regis sui mortem quam suam iniuriam ex rebellionibus exigentes 129 21.
 eximere = *transigere*: neeum Etrusco bello exempto 18 25; pars diei exempta 123 23.
 exinde de loco 14 8. 27 28. 32 15. 49 17. 60 13. 61 3. 82 2. 84 9. 86 13. 98 19. 99 1. 6. 116 23.
 existere = *esse*: ignobili (*sic libri*) fortunae existens 36 17; de quo . . . innumerabiles pene scriptores existunt 54 12; usque dum eorum praevious existeret Ostrogotha 83 21; sui sanguinis reus existit 95 23.
 expensae 35 7. 133 9. 14.
 experio: Latini experti sunt et devicti 17 13; ventioni tantum nec alio labore experta 89 18.
 expers aliqua re: ut nec consilio suo expertem nec convivio faceret alienum 103 22; expertes = *expertos* 74 7.
 explicare luctu(m) 124 22 (*si lectio vera*); *cf.* 18 19 *locum Flori*.
 explorare = *quaerere* 112 24.
 exponere: Dionysio storico exponente 85 2.
 exquisitor consiliorum 109 3.
 exulare = *in exilium mittere*: uxorem eius exulatam 41 9; se solum exulari 44 10.
 fabricare civitatem 84 1.
 facere: facientibus peccatis 47 18. 89 2; morbo faciente obiit 35 13; faciente necessitate 35 9; vitae terminum faciens 84 16; Caesar eos redegit feictque in provincias 29 10; in provinciam facta est 29 16.
 facies: post assertam a Manlio faciem de urbe 17 3.
 familia = *servi domini cuiusdam* 125 9 (*cf.* 11. 131 4); *opp.* census = *bona* 131 4; exercitus cum familiis 60 13.
 = *genus*: divisi per familias (*Amalorum et Balthorum*) populi (*Gothorum*) 64 22; familia Amalorum 103 12; (*Venetharum*) nomina per varias familias et loca mutantur 62 16.
 famosus = *clarus* 81 18. 109 21. 113 18. 116 7.

famulus (famulatus 91 14), famulari *de subditis qui domino militarem operam praestant* 46 16. 91 14. 126 4. 133 4. 137 12; privatae vitae famulari 102 21. — *Cf.* servus.

fascēs v. consul.

fatum: regis animus in antiqua fata revertitur 113 25.

favere (= *indulgere*) doloribus 107 11.

feralis 123 22.

fertur *cum acc. cum inf.* 112 18.

fidei doctores 34 13.

fidelis 100 13.

fiducialiter 73 4.

finēs terra 95 5. 97 21. 99 2 *al.*

fluctuari 133 8.

fluēta mixta clade (= *sanguine*) 111 18; fluēta Histri 62 12. 68 18; nonnulla fluēta Danubium influunt 130 20; *item* 63 5. 66 11. 68 13. 96 21. 127 19.

fluvida 57 8.

foedus, foederati *elsi usurpantur de quovis pacto inter duos populos facto, ut inter Romanos et Parthos* 48 3, *inter Gothos et Macedones* 73 7; *item* 84 11. 100 21. 101 9. 104 12. 119 5. 129 15. 130 23. 134 13, *praesertim significant pactum, quo gens imperio alieno ita se subicit, ut pro annua remuneratione milites ei praestet. ita Gothi sunt foederati rei publicae Romanae* 81 4, *item* 76 2. 85 15. 87 4. 6 (quadraginta millia). 95 12. 96 5. 6. 104 5. 128 5. 132 7. 19. *simile est foedus factum cum Vitaliano* 47 10; *item* foedus Gothorum cum Hunnis 122 2. *translate consanguinitatis foedus* 83 6.

forinsecus exportare 114 12.

formare: non adeo proceritate staturae formatus 99 17.

formidabilis 105 14.

frater *in allocutione amici* 1 3. 2 9. 53 4. 54 8.

fratruolis fratris filius 77 13. 123 2; fratris pronepos 123 5.

frequentatio 115 6.

frequentativa: ducere q. v. — lectitare 3 10 (*cf. corr.*). — quaeritare 59 2. 83 10. — territare 126 3. — victitare 22 14. 63 8. 133 3. — vocitare 6 2. 28 16. 33 28. 97 6. — votare (voerat *Hier.*) 39 10.

fretus 99 8. 102 1.

frustrare (= *reicere*) legationem 72 3.

funerous cantus 124 13; funereus luctus 124 22.

funus: funeri reddidisse culturam 113 1; crudeli funere confodiunt 84 12; fugam ipso funere tristiorē 108 22; ut turpe funus (= *spectaculum funestum*) miserando semper offerret 106 12.

gehenna 94 10.

generare *de matre* 6 43.

generosus = nobilis 64 13.

genetivus, dativus, ablativus permutati:

genetivus pro dativo:

ductorem exercitus praeponens 49 1. — loci nomen dedit 67 14. — ipsius urbis ferro subsidium gestiens 84 4.

par: par tantae calamitatis 21 19 (*ita Florus quoque*); pares eorum 59 13; expeditionis quam parabat par 105 6; impar sollertiae 75 4.

ablativus pro genetivo:

rebus (= *rerum*) praescis 114 15. — immemor exitu 41 34. — dolis gnarus 110 1. — nec consilio suo expertem nec convivio alienum 103 22.

ablativus pro dativo:

Romano iurae se subegerunt 27 2. — senectute sua consulens 47 13. — antequam parte adversa sese inimicum ostenderet 46 21. — quo favente deo 48 6.

genetivus dativusque coordinati:

spem utriusque generi 138 15. — acri omnino ingenii 95 1. — ex Priami Frygum regi ger-

mana 71 2. — sedes erant Attilae regis . . . tenenti 105 2.

dativus pro genetivo:

impatiens tantae crudelitati 50 29. — suae parti fautores 92 14.

genetivus adiectivum determinans: elationis erectus 83 20. — virtutis et nobilitatis eximius 87 8. — supplicantium exorabilis 105 17. — species pavenda nigridinis 91 1. — prudentiae maturum 113 9.

genetivus passiva significatione: munus socii (= *socero datum*) 42 18; egressus Scandiae insulae 89 4; (Attilam) Gyzericus ad Vesegotharum bella precipitavit 106 7.

genitalis locus 29 28; solum genitalem 94 12.

genius Herculis 70 12 (*corruptela videtur; cf. adn. crit.*); sceptris genio mancipatus 47 16.

gens *populus suo regi suisve rectoribus parens: ita gens Gothorum ante divisionem scribi solet* 54 8. 56 1. 61 58. 64 4. 71 13. 78 4. 80 11. 14. 81 17, *dicunturque Ostrogothae et Vesegothae* utrique eiusdem gentis populi 83 9. *post divisionem* utrique gentes tam Ostrogothae quam Vesegothae 121 11, *reperiturque gens de Ostrogothis* 122 17. 127 12. 132 13. 20. 133 2 bis. 8. 18. 134 9. 138 11, *de Vesegothis* 98 3. 105 12. 118 4. 122 18. *saepe tamen gentis Gothorum vocabulo alteri utri soli significantur, ut ad Ostrogothos pertinet* gentis Gothorum vestitus 134 9, *Vesegothae promittunt sic in Italia cum Romanorum populo vivere, ut una gens utraque credere (= credi) possit* 97 18. *similiter* gens Acatzirorum 63 7. — Adogit 58 17. — Alanorum 108 20. 130 22. — Burgundionum 100 3. 119 4. — Franci 100 3. — Gepidarum 62 16. 82 14. 83 4. 126 11. 135 13. — Gothorum minorum 127 7. — Herulorum 88 11. 12. 15. — Hunnorum 89 6. 20. 90 9. 92 6. 109 16. 123 10. 124 6. 18. 129 1. — Lazorum 67 17. — Rosomonorum 91 13. 15. — Rugorum 130 2. — Scirorum 129 13. 22. — Spalorum 61 2. — Suavorum 117 5. 130 22. — Suehans 59 4. — Suetidi 59 14. — Vandalorum s. Vandalica 87 10. 20. 102 15. — Vidivaril 83 1. *imperia ita ordinata, ut complures gentes uni domino pareant, gentibus quodammodo opponuntur: unde raro legitur* gens Romana, *ut* 120 10 *et gentes primae mundi Romani Vesegothaeque* 105 12 (*cf. 70 9*). *at in exercitu Romano contra Attilam dissonae gentes militant* 110 18. *item regno Attilae solet significari plures gentes comprehendere, ut gentes aliae Hunnis parent* 105 11. 123 8, *multiplices populi et diversae nationes in ditione eorum opponuntur* genti Hunnorum 109 17, *Hunni fortissimorum gentium caespes* 63, 10, *gentes dividunt qui Attilae succedunt* 125 8 (*cf. 11. 13. 16*). *eadem significatione Odoacer appellatur* rex gentium 120 14 (*cf. 120 8*: Torcellingorum rex habens secum Sciros Herulos diversarumque gentium auxilarios); *item Theodericus* rex gentium et consul Romanus 45 12, *verius* Gothorum Romanorumque regnator 134 10. *eodem pertinent* gentes Scythiae 68 17. 101 14, *gens aliqua Scythica* 123 15. 124 9. 12, *quoniam Scythia non gentis unius est: fortasse etiam* gentes Scirefennae 59 1. 4, (Scandia) officina gentium aut vagina nationum 60 6. *nullo vocabulo addito* gentes proprie sunt barbari 40 5. 45 9, *gentium idola* 7 23, *ut solent* gentes 98 18, *gentes terrentur adunata* Gothi re publica 99 24, (Africam) a rei publicae Romanae corpus gentilis manus abstulit 102 24, *regnum gentis Gothorum et populi Romani principatus* 45 14, *et minus proprie sic saepe* 59 6. 9. 60 4. 6. 65 1. 67 7. 13. 68 20. 69 3. 7. 9. 70 9. 83 5. 86 19. 88 7. 17. 89 19. 91 12. 92 13. 100 22. 102 11. 104 15. 105 13. 107 4. 17. 110 12. 111 4. 112 21. 113 8. 117 1. 119 8. 124 24. 128 20. 131 8. 17. 132 5. 136 4. 138 12. 20; *catalogus gentium* 88 21, *turbo gentium* 90 13. *semel est pro stirpe: gens Amala* 123 6.

genus aut indolem significat, ut genus hominum (vel genus nude) bellicosissimum *cet.* 59 10. 63 7. 81 13. 87 12. 89 14. 15. 91 10, aut originem, ut genere Rugus *cet.* 3 14. 27. 44 18. 66 17. 67 1. 117 21. 119 8. 126 18. 128 6, ubi componitur cum stirpe Amalae, item genus Amalorum 109 20, Aniciorum 138 18 (ubi item componitur cum stirpe Amala, deinde appellantur utrumque genus), Balthorum 96 14; amator generis Gothorum 96 10, generis nobilitas similiave 87 9. 103 14. 19, affinitas generis 77 6, aut denique est pro domo: cum omne genus suum 102 17.

genus mutatum. exempla cum formae mutatione coniuncta plerumque satius visum est recensere in declinatione mutata. in plerisque, quae iam exhibentur, ambiguum est, utrum substantivi genus male mutaverit auctor an de alio vocabulo cogitans, aliud ponens duas locutiones male miscuerit:

agmen *fem.*: agmine sumpta 67 12.

Alpes *masc.*: Alpes erectos 130 20; arduis Alpibus, iuxta quorum latus 62 13.

Amazones *masc.*: (Amazones) confortati sunt; unde egressi 67 17.

cautes *masc.*: cautes Marpesios, quas 68 5.

Epirus *masc.*: Epyros duos 28 5.

finis *fem.*: fines dispositas 27 25.

fons *fem.*: ab imo suae fontis 86 10.

gens *masc.*: gentes fortissimi 63 10; regnum gentis sui et Romani populi 45 14; utriusque gentes 121 11 (*cf.* 125 12).

gens *masc.*: vestium genere erogans 36 6; Balthorum ex genere . . . qui . . . acceperat 96 14.

Lares *fem.* v. s. v.

Manes *fem.* 124 9.

natio *masc.*: indomiti Scytharum nationes 62 5.

Neapolis *masc.*: subversumque Neapolim 137 19.

nemus *masc.*: nemus Aricinus (-num *Florus*) 15 17.

pelagus *masc.*: is ipse immensus pelagus 55 18; *cf.* inter paludes et pelago 96 20.

sedes *masc.*: sedes plani ac fertiles (*lectio dubia*) 59 8.

series *masc.*: supra scripto familiarum serie 4 8.

strages *masc.*: magno strage 133 22.

turbo *fem.*: quasi quaedam turbo gentium 90 12.

Vt in his prior interpretatio magis probabilis est, ita altera praeferenda in enuntiatis per relativum adiunctis similibusque genere numero abhorrentibus a vocabulo primario, qualia sunt haec:

volumen . . . quam iam dudum edidisset 2 2.

in pauperrimo regno locoque angusto, quod dicebatur agro Laurentum 6 1.

Mauretaniae . . . formidine tacti se subegerunt 27 2.

Spantias . . . Scipio tamen eos . . . continexit 27 4.

Deiotarum senatus praefecit Galatiae: sed post haec Caesar eos rededit 29 9.

occiduae plagae infesti sunt 31 27.

legiones . . . qui . . . dederunt 34 9.

omniaque quod constituerat 34 31.

populosas fore gentes, quia hoc apud eos solemnne est 40 5.

eandem, qui rem suggererat 45 20.

post diuturnum immanemque laborem quod . . . fuisset gestum 47 28.

mortem . . . doluit nec passus est inultum transire 48 16.

volumina . . . descendentem (*quasi scripsisset librum*) 53 7.

(oceanus) impermeabilis esse sentitur et nulli cognita nisi ei qui eam constituit 54 19.

ad Scandziae situm, quod superius reliquimus 57 17.

Vistulae fluminis, qui . . . ortus . . . inlabitur 58 5.

genus mutatum:

quas Graecis permiserunt condere sibi commercium praestituros 62 5.

latus, qui in aquilone vergit 62 14.

in eo loco, ubi Alexander portas constituens Pyllas Caspiae nominavit, quod . . . gens custodit 67 16.

fluvium quod . . . praeterfuit transeuntes 67 18, secundum locum quale fuerit 69 2.

lateribus . . . desectis, qui . . . nuncupantur 69 3.

in modum spinae, quem costas (= *costae*) ut cratem intexunt 75 15.

pars eorum qui . . . tenebat 78 5.

in flumine illo, qui . . . oritur 82 1.

nihil limpeditatis saporisque 82 1 (*zeugma quodammodo, ut alia quoque*).

Gepidarum natio . . . invidia ductus arma movit 82 9.

istius necessitatis consimilis, quod . . . experti sumus 84 20.

delectati lavacris, quae . . . sunt siti . . . ignei scaturientes et . . . omnino praecipua et efficacissima 86 9.

Asdingorum stirpe, qui inter eos eminent 87 11.

quas . . . dum vidissent et eorum complexibus . . . miscuissent 89 13.

genus hoc ferocissimum ediderunt quae fuit . . . genus 89 14.

paludem Meotidam, quem inperivium ut pelagus aestimant 90 3.

mare, ad quam qui navigatur 97 2.

Bryttiorum regio . . . sortitus 99 2.

animi pondere qua valebat eximio 103 18.

pro animi fortitudine et robore mentis, quam non poterat occultare 103 23.

turbaverat eos Gothorum manus, qui . . . efferasset 104 5.

aliaeque nonnulli (*al.* nonnullae) Celticae vel Germaniae nationes 108 5.

multiplices populi et diversae nationes quos . . . subdiderat 109 17.

intra septa castrorum, quam claustris vallatum habebat 111 25.

candidas aves, id est ciconias, qui . . . nidificant 114 10.

ceteras (gentes) qui pariter praemebantur 125 12.

quae . . . invenerant, nisi ipsi . . . se ipsos discerperent, fortissimas nationes 125 19.

nationibus, qui . . . inviti famulabantur, eorumque *cet.* 126 3.

quas Danabri amnis fluente praetermeant, quam Hunni Var appellant 127 19.

ipsasque Scirorum reliquias . . . acrius pugnaturos 129 26.

qui valuit evadere, perquamquam effugati vix ad sua inglorii pervenerunt 130 12.

gepanta v. *ind. loc. s. v.* Gepidae.

germanitas *de consobrinis* 136 19.

germanus, -na 4 34. 7 9. 11. 39 21. 24. 42 12. 15.

29. 71 2. 82 6. 91 17. 99 21. 100 22. 105 4. 6.

109 19. 113 13. 115 9. 116 15. 123 9. 125 29. 126

19. 23. 128 3. 129 5. 131 11. 135 4.

gerundium: ad vastandum Moesiam 83 23.

gestus rei 90 8.

globi Gothorum 113 1.

grassator: regem se suis grassatoribus fecerat 135 16;

genus expeditissimum multarumque nationum grassatorem 91 10.

gratanter 130 25.

gratias referre (= *agere*) 1 3; deo magno gratias 1 4.

gratuitus: pro gratuito (= *sponste sese offerente*) convicio 82 17.

gratulari = *sibi gratulari, gaudere*: munero gratulatus 106 3; gratulabundus annuit 92 11.

habere: habiturus 23 29 (*si lectio vera*). habendus (= *eximius*) 104 3 (*si lectio vera*).
 habitaculum 105 3.
 haruspices 108 22.
 heres regni designatus 132 12 (*cf.* 136 9). heres regum multorum 103 15.
 (h)esperius: hesperia plaga 41 18. 50 12. 108 1. 133 6; partes hesperiae 45 1. 48 19. 122 18; pars (h)esperia 44 17; hesperia 133 18; hesperium regnum 39 24. 44 20; hesperium imperium 120 10. 121 2.
 hic = *huc* 130 21.
 humatus: post humatum patris 138 16.
 humiliatus 83 19.
 iactare: superba admodum elatione iactatus 83 7.
 iam abundat 88 2.
 ibi = *eo* 99 5.
 id est = *scilicet* 4 32. 30 6. 87 5. 107 21. 114 10. 123 2. 6. 132 8. 134 18.
 idem de homine cognomine: pro postumo Aeneae idem Aenea 6 3; filium suum idem Philippum 37 2; cum Philippo idem filio 81 1.
 idola 7 23. 39 6. 7. 84 17.
 idoneus: dum gentem suam non omnino idoneam aut refertam audiret 133 1.
 igitur initio emuntiati 17 3. 115 3. 116 1. 133 17 (*ita Florus quoque* 12 12. 14 10. 23 21).
 ignotus = *ignorans* 90 4.
 imaginari 1 9.
 imbuere ad disciplinam 79 7.
 immemor exitu 41 34.
 impedire: urbes huc atque illuc variis deflexibus impedit 79 10 (*cf.* Vergilius Aen. 5, 584: alternos orbibus orbis impediunt et 8, 448).
 imperator non dicitur nisi Romanorum: imperare, imperium ad reges quoque pertinent, praesertim Attilam 74 19. 75 6. 83 9. 121 18. 122 1. 123 10. 12. 13. 124 8. 125 6. 7. 128 23.
 imperialis 128 16. 138 2.
 imperium Romanum 76 3. 103 9. 113 11. 126 9. imperia utraque Romani orbis 124 15.
 imperium Occidentale 118 9. imperium Hesperium 121 2. imperium Romanae gentis 120 10. imperator Occidentalis 42 9.
 imperium Orientale 44 1. 121 2. imperator Orientalis 41 26. 118 8. 136 24.
 impetere 95 4.
 impetrare pacem totius Africae 52 2.
 in *cum abl. pro ablativo nudo*:
 in armis fretus 95 11.
 in bello prosternere 40 14; in praeda diripere 98 16. 99 15; in praeda ferre 69 17; in praeda temptari 67 7; in praeda devastare 128 8.
 in omni decore disponere 104 22.
 in summa iustitia populos iudicare 75 5.
 in nomine germanae nuncupare 82 6; in suo nomine condere, dicere 8 26. 68 1. 87 3; in tuo nomine libello (= *libellum*) confeci 1 24; in nomine unum, multiplex in victoriis (unum nomine et titulo, victoriis multiplex *Florus*) 18 25.
 in nullo violare 106 16.
 in uno pane aut decem libris carne mercari 93 7; in unius caballi praetio eripi 64 1.
 in tempore facere 113 10, in nostris temporibus 52 6; in eo tempore foederatam 119 4; in ipso tempore 137 2; in huius regno 5 21; in anni spatio 87 13; in quibus annis 3 13; in eadem nocte 124 6; in die sabbati 47 19; in brevi 117 10. 136 6. 17; in initio dicere 82 11. 88 21.
 in his verbis legationem direxit 107 3.
 inaccessibilis 131 27.
 incolae 83 8. 88 2.
 inconscius: inconscio patre 131 2.
 incrementum: septem annorum incrementa conscendens octavum intraverat annum 128 12.

increscere: Gothis fastidium eorum increvit 96 12; montibus increscere (= *crescere, eminere*) 56 16.
 incurere ad carpenta 112 5.
 indicare: (Asdingorum stirps) genus indicat bellicosissimum 87 11.
 indicativus in oratione interrogatione indirecta coniunctivi locum usurpans: vis quando coepit (mundus) vel quid ad nos usque perpassus est edoceri 1 6; similiter 1 20. 4 19. 61 10. 74 9. 76 14. 78 3. 7. 90 1. 97 19. 120 18. 122 3. 124 9. 127 10; coordinatus cum coniunctivo 1 7; 124 21. — *indicativus post ut videatur sub ut*. — *indicativus pro coniunctivo hypothetico*: quae numquam contra se pares invenerant, nisi se ipsos discernerent fortissimae nationes 125 18.
 indicium: ad indicium (= *notitiam*) posteritatis 86 2.
 indulgere: inpunitatem Suavorum indulsit 117 21.
 ineffabilis 130 9.
 infestare: cum Parthis et Vandalis omnino (= *omnia*) infestantibus 43 4.
 inflari de victoriis 107 16.
 influere: Danubium influunt 130 20, ripas influit oceanus 58 4.
 inglorius 128 26. 130 11.
 inhabitare rupibus 59 11.
 inhiare *cum dat.* 47 5. 9; *cum acc.* regnum inhians 41 23; imperium quod inhiabat 85 10.
 inibi 59 9.
 inimicus = *hostis* 113 1 et *passim*.
 innectere: praedas innectens vicinis 135 16.
 innoxius: suspicionis innoxiam 45 24.
 innumerandus 130 11.
 inquirere Romanarum rerum ordine actosque 10 2.
 inquisitor 114 13.
 inradiare = *splendere* 133 10
 inreparabiliter 60 17.
 inservire sensui auctoris (= *auctorem recte intellegere*) 54 2.
 insignia potestatis regiae 130 5; i. principatus 121 16; insignis regius amictus 134 9.
 insinuare: erat religionis insinuatus affectus 64 19.
 insidere ripas 60 10; in (provinciis) 116 1; inter flumina 27 21.
 instar: ad instar (*alias cum gen.*, ad instar murale 29 24) 29 24. 34 12. 76 9. 104 19. 125 9. 128 4; in instar pontium 72 5.
 instituire aliquem aliquid 74 10; *alicui aliquid* 127 6.
 instruere aliquem aliquid 74 3. 6.
 insurgere adversus Romanos 27 5; contra Romaniam 35 33; contra Valentem 39 26.
 intentio = *contentio*: ne inter ipsos de regni ambitione intentio esset 102 8; *item* 91 21. 112 6.
 intercedere *impers.*: nec diu intercedente 51 26.
 interesse in conspatione 3 27.
 interiaccere: regio australi interiaccens parti 99 2.
 interminor: interminans 115 3. 131 23.
 intermiscere 54 15.
 interpellare = *in auxilium vocare* 32 24.
 interrogativae sententiae interpositae: et hoc quare? 58 20; quid multa? 81 6. 83 14; quid multum? 131 17; quid plurimum? 104 1. 129 4. *similiter* rogo 69 15. 74 13; si quaeris 82 11. — *Cf. Cassiodorus var.* 11 5: quid plura?
 intimare 81 20.
 intra: opusculum intra manus habeo 53 5; nobilitatus intra Spanias 103 8.
 intransmeabilis 54 16. 66 11.
 intrinsecus 114 8.
 invadere regnum vel locum quendam *passim* (v. *supra p.* 177 *sub capite acc. pro abl.*); invasa tyrannis 37 12; invasa Pannonia 101 12.
 invenire: ut (= *quod*) desiderabat invenit 60 3.
 invitare: invitavit accedere 95 16.
 involvere: Scythia in eo latere oppidis haut obscuris involvitur 62 4.

ipse (ipsud 82 18. 85 12. 129 22) = is 3 25. 5 21. 8 19. 36 14. 37 29. 38 8. 40 6. 14. 45 30. 54 3. 59 15. 63 14. 67 6. 72 4. 78 1. 6. 86 19. 88 15. 94 9. 95 11. 97 13. 100 20. 102 8. 112 17. 115 21. 124 6. 126 11. 127 5. 128 1. 129 22. 130 5. 19. 131 6. 138 25. 26. idem ipse 30 9. 89 4. is ipse 55 18.

ire: exiente 58 10, exientes 60 8, transientes 104 17. — percurram et . . . redeam (= *redibo*) 7 13.

in loco pronomini reflexivi: veritae ne eorum proliis rarisceret 69 9; *sim.* 72 8. 92 8. 96 13. 131 23. item abundat 3 17. 26.

iubere: gentem capillatos dicere iussit 74 22; pro altero iubebat (*expectes laborabat: vivebat proposituit Vahlus*) ornando 123 9.

iudicat populos rex et pontifex Gothus 75 5.

iudices = duces provinciarum Romanarum 47 21. 48 23. 50 22 (*cf.* 14 3. 38 28. 75 5).

iugalis = coniux 9 26. 39 30. 51 19. 138 10. 15.

iugiter 50 4.

iunior et senior appellantur homonymi aetate diversi, licet nulla parentela coniuncti, ut in consulibus sollemne est 41 28. 51 18. 92 8. 104 18: senior et posterior 102 9.

iuramentum subditorum 122 1.

ius: ius dominatioque Romanorum 1 21; ius Romanum 42 20. 77 2; partes suo iuri tenere 94 4; civitatem in eius iura transducere 108 17.

iuvare: iubatus 5 23; iubaverit 56 1. 78 2.

iuvenilis: iuvenile regnum 41 11; puerile imperium 44 3.

iuxta: iuxta omne scelus et parricidium addidit facinus 34 10.

-izare: v. baptizare, evangelizare, tyrannizare.

labores = praedia (*cf. Ducange s. v. et lares*): omnibus Scythiae ac Germaniae nationibus ac si propriis laboribus imperavit 89 5.

lacrimabilis 65 6. lacrimaviliter 85 2.

laesio: sine aliqua lesione 44 9. 116 10.

lares: in laribus propriis 136 20; Gallias Spaniasque sibi tanquam lares proprias vindicare 98 2.

lectitare 3 10 (*cf. corr.*).

legatus 48 2. 83 8. 12. 92 7. 106 14. 107 14. 115 15. 116 24; legato 72 3. 97 17. 101 5. 104 15. 107 3. 128 5. 10. 132 6. 134 7. 10.

leuva 108 6.

libare: de eius continuatione pauca libabimus 69 7.

liber = filius: non suscepti liberum 77 11.

libertas regni Romani Africae reddita 102 23 (*cf. praef. p. X*); libertas dissoluto Attiliae imperio 126 5.

licet cum indicativo 1 11. 56 5. 84 13. 91 12; sine verbo 55 8.

lignum: *gen. pl.* lignarum 127 9.

limbus = ripa 39 32. 54 10 (*ex Orosio*). 78 5. 86 8. limes 84 8. 87 12.

litare: quantoscumque habuerunt, litavere victoriae 90 10.

locare: civitatem in Alpes Cottiarum locatam 98 9.

locatim 69 1.

locorum indicandorum proprietates:

1. Discrimen inter oppidorum terrarumque vocabula, ut in illis nudi casus ponuntur, in his praepositionibus solito more locus sit, apud Iordanem esse desit, et ita quidem, ut modo oppidorum vocabulis apponantur praepositiones, non solum apud et ad, sed etiam in:

in Constantinopolim 42 15. 119 8.

in Ravenna 120 7.

in Thessalonica 87 2.

modo, et id quidem saepissime, regionis vocabula nudis casibus enuntientur (*cf. supra p. 177 ablativus nude positus*):

Africam 43 22. Africa 51 17. 135 4.

Asiam 85 19.

Bosforo (in Bosforos Rufus).

[Campaniam Tarentumque 24 16 (*ex Floro*)].

locorum indicandorum proprietates:

Dalmatias 120 4.

Gallias 100 2. 131 18. 136 14.

Hellisponto 41 14.

Spanias 100 8. Spania 35 5.

Illyricum 44 26. 76 8. Illyrico 27 11. 46 12.

Ioniam Aeoliamque 67 20.

Isauriam 44 9.

Italia 45 4.

Latio 7 1.

Osroene Edessa 36 9.

Ponto 81 16.

Scythia 68 4. 18.

Sicilliam 51 6.

2. Genetivus locativus exolevit (nam Theodosius Spanus Italicae divi Traiani civitatis 40 24 diversum est et pro Scythiae gentis 68 4 cum bonis libris restituendum Scythia) excepto uno vocabulo Romae: sed mira diversitate id semper ita legitur, ubi iustus sermo Romam requirit: sic Romae adventire 29 15. — deducere 29 28. — destinare 118 13. — ingredi 36 28. 98 17. 118 7. 137 20. — perducere 37 32. — proficisci 34 18. — repedare 34 5. — simile est domi dimittere 107 21.

3. Accusativus ut plerumque directionem significat, ita non raro ibi reperitur, ubi Latina lingua requirit ablativum genetivumve:

occisus Sirmium (apud Sirmium Orosius) 37 23.

Constantinopolim insurgens 39 26.

funduntur in Tracias 40 17.

Constantinopolim (per Const. Marcellinus) circumductum 41 9.

Constantinopolim (apud Const. Marcellinus) civile bellum commovens 41 13.

Spanias se recluserunt 100 9.

qui Constantinopolim efferasset 104 6.

in Constantinopolim interlit 119 8.

quod Gallias (= in Galliis) occupasset eis concessit 136 14.

4. Ablativus et ibi mansit, ubi vetustus usus cum requirit, et genetivi antiqui vices facit (ut Aquileia 36 26. 37 25; Sermio 38 4; Mogontiaci 36 20. 80 7 *et.*). aliquot locis 30 22. 41 14. 50 26 cum -a et -o vices faciant accusativorum in am et um, certum exemplum ablativi ibi positi, ubi directio significata accusativum postulat, repperi nullum: nam 131 26: tam eam quam Stobis in deditioem accipiunt vocabulum Stobis recte referetur inter indeclinabilia.

5. Denique observandum pro appositione sollemni, ut sunt urbs Roma, Danuvius fluvius, passim reperi in illis adiectivum ut urbs Romana, in his genetivum, ut amnis Danubii 75 11. 76 9. substantiva ex ethnicis declinata ad agrum terramve significandam, ut Francia, Gepidia, Romania, invenientur in indice secundo.

lusus verborum: vigilantiae vestrae, nobilissime frater Vigili, gratias refero . . . ut non solum vobis . . . vigiletis 1 3; dum resistere moluntur, plenissime demoliti sunt 27 7; quia caritas dei et proximi in illos refrixerat, frigore consumpti sunt (fame extubuit auctor Iordanis) 44 15; non dico vulnere sed ipso pulvere 110 21; copia quam inopia successorum 125 7.

macte: mactae virtutis et meriti 1 6.

magister militum: Alathort 46 22. — Arnegisclus 42 25. — Calluc 52 7. — Guntharic 51 19. — Gunthigis 126 23. — Martinus 48 22. — Orestes 120 2. — Rufinus 46 22. — Saturninus 38 2 (magister exercitus Hier.). — Stilicho 88 3. m. m. Illyricus: Sabinianus 135 9. m. m. Orientalis: Belisarius 102 18. m. m. praesentis: Artabanus 51 26. — Theodericus 45 7. — Vitalianus 47 11.

magister officiorum: Hermogenes 48 2. — Illus 45 15.
 magnanimis 106 4. 112 19.
 maiestas: nil triste pavet cui maiestas (= *imperator*)
 adriserit 107 19; Gothi armis insonantibus regiam
 deferunt maiestatem 113 6.
 maius *sensu adverbiali*: quia Gothi Theodosio fatali
 desperatione succumbente maius saevirent 95 9.
 mancipare: ut quidquid praecepisset effectui manci-
 parent 74 1; sceptris genio a suo avunculo manci-
 patus est 47 16.
 manere = *considerare* 58 14. 87 14. 127 13.
 mansio 63 4. 16.
 manus: manu manibus congregiuntur 111 12.
 Mars = *bellum*: aperto Marte 108 9; iterato Marte
 71 11; plus piratico quam publico Marte 46 15.
 medietas = *pars dimidia* 60 16.
 medium: in medio 54 6; ad medium sui 65 16; de
 medio sui 89 12; in medio alvei 99 12.
 membra orationis dissoluta:
*ablativus accusativusve absolutus diremptus ab enun-
 tiato suo copula*:
 Valens imperator lege data ut monachi militarent
 nolentesque (nolentes *Hier.*) iussit interfici 40 10.
 spraeo Honorio regnumque eius inhians 41 23.
 qui eum in convivium trucidatum neptemque im-
 peratoris ereptam ad urbem principi dirigit 51 20.
 Domitiano imperatore regnante eiusque avaritiam
 metuentes 76 1.
 suscepto exercitu et contra hostes egrediens 120 2.
 Vidimer fratre iunioris accito et cum ipso curas
 belli partitus 130 5.
 Campaniam accedens subversumque Neapolim
 137 19.
 post quorum discessu nec quicquam mali in Italia
 perpetrato 98 5.
 post cuius decessum et exercitu eius expeditio-
 ne(m) gerentibus 67 6.
 tertioque anno ingressus sui in Italia Zenonemque
 imp. consultu 134 8.
similia 48 29. 51 11. 94 7. 96 17. 97 20. 114 3.
 128 22. 131 1.
*similiter separantur per copulam male interiectam
 membra orationis alia*:
 curiosis hominibus et qui de hac re scribere vo-
 luerunt 55 2.
 paululum se subtrahens ab illis suaque dum ni-
 titur ostendere virtutem 121 18.
 spectaculum admirandum et sollempniter exhibetur
 124 11.
 ibi, ubi erant, expeditionemque solventes 128 25.
 sed ut adsolet rerum mutatio et principum volun-
 tate diversa 51 8.
item protasis aut ab apodoti dirempta aut solitaria:
 cumque . . . votum suum nequivit explere, faci-
 nusque cum Eugenio committit 42 13.
 postquam Ravenna ingressus est nec . . . invenit,
 remensoque mare Epiro revertitur 50 26.
 nam imperator . . . dum . . . exercitum ad fortia
 provocaret 95 1.
 cum . . . Vesegotharum . . . exercitus . . . lega-
 tionem misisset 97 16.
 quod dum Iustinianus audisset, et quasi . . . re-
 redundaret, sic est commotus 136 24.
*participium praesentis casu primo solitarium vices fa-
 ciens verbi finiti*:
 XLII milia prosternens castraque succendit 30 20.
 flumina profundens continuoque iugo extenditur
 68 15.
 primitias regni sui extendere cupiens 87 10.
 ibi veniens Alaricus et exinde transire disponens
 99 5.
 postera die arbitantes 112 9.
 qui puellam sibi socians (= *cum sociaret*) eius-
 que in nuptiis . . . vino somnoque gravatus
 iaceret, redundans sanguis extinxit 123 15.

membra orationis dissoluta:
 sed ille parturiens 129 12.
 quam ille concessit suosque filios credens sociari
 134 11.
 filium regem constituit eisque in mandatis de-
 nuntians 136 9.
similia 4 8. 29 25. 75 17. 83 8. 84 3. 89 8. 17.
 18. 95 7. 11. 98 9. 99 2. 14. 100 19. 103 14.
 115 5. 119 14. 123 18. 126 14. 129 4. 130 26.
 138 27 (?).
etiam participia perfecti 31 25. 51 2. 60 15. 101
 17. 105 4. 113 6. 119 11. 122 2. 128 15. 137
 4. 15 *sic potius explicanda erunt quam ex legiti-
 ma omissione verbi substantivi*.
adiectivum solitarium:
 nimis aequissimus omniumque communis 35 29.
 bellum atrox multiplex immane pertinax 111 12
 (*potest referri ad legitimam omissionem verbi
 substantivi*).
ablativus absolutus solitarius:
 ordinato super se rege 96 13.
nominativus solitarius:
 Theodosio ab Spania Gratianus imperator electo
 (= *Gratianus imperator cum Theodosium ele-
 gisset*), Gothus pertimuit 94 13.
 qua pace Attila Hunnorum omnium dominus et
 . . . regnator . . . qui . . . erat . . . mirabilis
 104 13.
 membratim 43 12.
 memorare 91 15. 106 7. 111 15.
 meretmonium 56 8.
 merere: meruit gratiam imperialem habere 128 16.
 mergere *intransitive* 75 14. 81 16.
 meta: cursus sui metam explevit 78 3.
 metiri: leuva una mille et quingentorum passuum
 quantitate metitur 108 7; passuum miliariumque di-
 metiunt quantitatem 54 14.
 metropolis: Aquileia Venetiarum 114 5. — Marciano-
 polis 81 18. — Mediolanum Liguriae 114 20. —
 Rodus totius Aetiae insularum metropolis 28 25.
 metuere *cum inf.* 108 21.
 miles *cum in Romanis in universum appelletur qui-
 cumque sub signis imperatoris est* 41 7. 46 11. 48
 5. 22. 50 1. 16, *in Geticis miles Romanus* (108 4.
 118 8) *sive miles Romanorum* (114 8) *sive milites
 rei publicae* (76 8, *cf.* 3 12. 79 5. 81 7) *sive miles
 nude* (96 5. 131 22) *opponuntur foederatis* (96 5),
 auxiliariis (108 4: quondam milites Romani tunc vero
 iam in numero auxiliarium exquisiti), Sarmatis (131
 22) *significanturque ita milites non adsumpti ex gen-
 tibus*.
 miliarium 35 16. 96 20. 133 24; passuum miliarium-
 que quantitas 54 14; quarto urbis milio 44 25 (*si
 lectio vera*).
 mille: mille pondo auro (auri *Florus*) 16 34; mille mi-
 lia spatia 27 27; onerarias tria milia 72 12; paene
 sex milia viros 131 2; *cf.* qui plus ducenta milia
 advenerant 49 19; dcc milia armatorum produxit
 exercitum 72 4; per mille ducentorum passuum mi-
 lia 75 14.
 minuere *intransitive*: minuentibus spoliis 131 8.
 miscere *intransitive*: dum eorum complexibus in coitu
 miscuissent 89 14.
 misericorditer 93 10.
 miseriter 113 14.
 modernus 40 9.
 modulari: patriis diis voce supplicii modulantes 73 3.
 momentaneus: emersit momentanea (= *eodem momento
 eveniens*) mors sepelientibus cum sepulto 125 3.
 monachus 41 33. 101 8.
 motus: eius motibus obviabat 109 2; bellorum motus
 (= *initia*) 108 15.
 movere *intransitive* 137 11.
 mox *adverbium* 42 28. 94 5; *plerumque pro coniunc-
 tione* (= *nox ut, simulatque*) *cum indicativo*: mox

superatum se sensit 26 39; *sim.* 36 27. 38 14. 45 3. 85 15. 90 4. 11. 96 16. 131 14. 134 18, *cum con-iunctivo*: mox venisset, extinctus est 71 3; *sim.* 44 3. 49 2.

mucro: in mucrone vel lingua Atriatiei posita sinus 114 6.

multus: multum amator 129 10; gens multa (= *numerosa*) 127 7.

munus: extremum fati munus reddens 131 14. — *Cf.* dona.

munire: vallo muniri (= *circumvallari, obsideri*) Thes-salonica 132 5.

munitio = *castellum* 67 17.

murale: ad instar murale (= *muri*) 29 24.

murinae pelles 63 15.

nam abundat 5 30. 10 9. 12 2 (*om. Florus*). 30 28. 34 17. 35 9. 36 6. 39 20. 64 8. 70 1. 75 12. 76 13. 77 6. 80 14. 87 3. 88 5. 89 7. 100 5. 101 12. 126 5. 135 20.

namque (*semper collocatur post enuntiati vocabulum primum*) abundat 17 18 (*om. Florus*). 27 23 (*om. Rufus*). 33 30. 34 21. 46 17. 76 1. 80 17. 94 2. 103 8. 105 4. 127 20.

natalis (*gen.*) dies: Severo natalis die(m) filii celebrante 78 15.

natio *quamquam non raro ibi ponitur, ubi etiam gens poni potuit (at nusquam usurpatur de Gothia), ut natio Aestorum 89 3 — natio Gepidarum 82 9 — Hunni 89 17 — Rugi aliaeque nationes nonnullae 126 25 — nationes Theustes cet. 59 8 in Scandia — natio Venetharum 62 15, item universe 91 10, opponuntur etiam universae nationes Romanis 123 16, tamen plerumque ita accipitur, ut partis quaedam significatio subsit. ita ubi de terris agitur habitatis a diversis populis, ii saepius quam gentes appellantur nationes*: Asiae nationes 67 2. — nationes Scandiae 58 15. 60 1, Scandia vagina nationum (*sed item officina gentium*) 60 6 — Scytharum nationes 62 6, Gothi natione et vocabulo Scythiae 61 9, omnes Scythiae et Germaniae nationes 89 5 — nationes Celticae vel Germanie 108 5. *similiter nationes passim dicuntur Romanis quae parent gentes, ut agmen diversarum nationum Belisarii exercitus 48 18, item quae parent Hunnis multiples populi et diversae nationes 109 17, diversae subditae nationes 116 2, diversae aliae nationes 42 23, diversae nationes 110 4, cf. 125 19. 126 4. denique gentis quoque partes sunt nationes, ut Vidiarii ex diversis nationibus adregati gentem fecerunt 63 6. 83 2, item omnis natio linguae Gothicae memoratur 92 18, scilicet Vesegothae, Ostrogothae, Gepidae.*

nativitas Abrahae 4 6. 14. 26.

naturales ex concubina filiae 134 16.

naturaliter 74 5.

nec diu = *non diu* 87 17; nec dum = *nondum* 22 13. 43 18. 51 3. 93 1. 114 19. 119 11.

nec mora *adverbialiter* = *statim* 61 1. 73 5. 101 16. 114 17. 137 2. 11. 138 10 *et alibi*.

necessitas = *iustus* 123 14: necessitas domini etiam parricidium si iubet, implendum est; *de calamitate* 84 20, *cf.* 2 5.

negotiarum vinum 127 10.

negotium: ancipiti negotio 115 4.

nigredo 59 6. 91 1.

nimis = *valde*: nimis aequissimus 35 29; *sim.* 81 13. 100 18. 103 20.

nimius = *ingens, optimus*: pisces nimii saporis 65 16; *sim.* 30 22. 31 3. 60 1. 65 16. 82 1. 90 15. 99 10. 107 1. 109 21. 130 20.

nobilis, nobilitas 74 19. 81 17. 87 8. 88 6. 96 14. 99 22. 103 14. 109 20. 117 14. 119 16. 138 19.

nomen vel genus *Gothorum* 66 17. — Venethi tria nomina ediderunt *Venethorum, Antarum, Sclavenorum* 89 1.

IORDANES.

nominare: quorum et numerus et militia usque ad praesens in re publica nominatur (= *manet*) 87 5.

non solum: non solum describere quis (= *nemo*) adgressus est, verum etiam nec cuiquam licuit transfretare 54 16.

nosci: praefati regem habuisse noscuntur 64 6; *sim.* 68 7. 75 7. 83 3. *item* cognosci: pari tenore et in Alaricis provenisse cognoscitur 121 7; referri: hae feminae referuntur tenuisse regimen 70 1; sentiri: (oceanus) impermeabilis esse sentitur 54 18.

notarius 126 22. 25 (*cf. praef. p. VI*).

nudare: cunctos senatores nudatos 50 24.

nullus: *gen. sing.* nulli 46 24; *dat. sing. fem.* nullae 90 4. in nullo (= *nulla re*) 106 16.

numerata: post pene quinquaginta annorum 101 12.

numeri permutati, modo *κατά οὐρανὸν* ibi ubi plures res singulari significantur vel e contrario una res plurali: praerat Deborra et Barach 5 24 (*cf.* 6 24).

loca eorum (*Thracum*) in provincia redacta iugum excepit (*Thracia*) Romanum 28 10.

omnia quod (= *quidquid*) constituerat inritum fore 34 31.

ut nostris verbis choartem 53 6.

gens quae velud Thyringi equis utuntur eximii 59 4.

haec pars optatum potiti solum 60 21.

pene omnem Asiam subiugavit et . . . Sorno ad persolvendum tributum subditos fecit 66 13.

exercitu . . . in aliis partibus expeditionem gerentibus 67 6.

revertentibus in id ipsum, quidquid partus masculum edidisset, patri redderet 69 10.

pars eorum qui orientali plaga tenebat eis praeerat Ostrogotha dicti sunt Ostrogothae 78 5.

imperante Dioclitiano et Maximiano 81 14.

pigra gepanta dicitur 82 14.

quibus evenit ut adsolet genti necdum fundatis, penuria famis 93 1.

intra septa castrorum, quam planstris vallatum habebat 111 25.

omnem exercitum eum qui gladio evadissent 129 9.

modo verbo ad partem tantum sententiae quam claudit cogitatione relato vel e contrario relato ad omnia quod ad singula pertinet:

regnum cognatis (*Gratiano et Valentiniano*), usque dum ille (*Gratianus*) Theodosium ordinasset, servavit 40 22.

caput eius et dextera manus . . . circumductum 41 8.

Valamir intra . . . fluvios, Thiudimer iuxta lacum . . . , Vidimer inter utrosque manebant 127 14.

Suavorum reges Hunimundus et Halaricus in Gothos arma moverunt freti auxilio Sarmatarum, qui . . . auxiliarii ei advenissent 129 24.

seseque cum parentibus Vesegothis iungens corpus efficiunt 131 19.

numerositas 88 19. 105 11.

obsecundare: illius ad nutum res publica obsecundabat 134 4.

obses 128 11. 15. 130 25.

obsidatus 19 28.

obstrepere: nobis aliquid obstrepebit 64 3.

obturare 92 13.

obviare *cum dat.* 1 12. 29 25. 50 27. 109 2; *cum acc.*: adventum Parthorum obviare 49 28.

occidentalis 55 17. 56 11. 118 9. occidua 32 21.

occiduus 28 20. 31 27. 55 9. 74 16. 78 7. 92 5. 136 4.

offa 91 2.

offocare: odore prunarum offocatus 39 19.

Olympiades *nom. sing.* 6 34.

omnino: cum Parthis et Vandalis omnino infestantibus 43 3; insulam omnino sui spatio in longo latoque

- extensam 55 5; insulam omnino gratissimam 55 7; omnino extincti sunt 138 5; *similiter* 63 7. 75 10. 83 13. 86 11. 14. 95 1. 17. 105 5. 128 6. 130 20. 133 1.
- opinatus = *clarus* 62 10; opinatissimus 28 25. 68 15. 85 20.
- opinio = *fama* 65 4. 68 11.
- oportere: nec vobis oportet audire 110 15.
- oppidum: loca urbium oppidorumque nomina 49 12; decem munitissimis urbibus *opp.* oppida vel possessiones 55 6. — oppida Borysthenes *cet.* 62 4. — Callippides et Hypanis 66 4. — Faventinum 50 20. — Galtis 83 15. — Perusinum 49 13. — Regium 137 10. — Syracusanum 137 5. *Geticorum pars Cassiodoriana praefert vocabulum civitas.*
- oppressio Romanorum 114 4; Ariminensis oppressio 138 8.
- optare: unde cum excipi libenter optaret 106 18.
- ordinare = *magistratum sacerdotemve creare* 40 22. 41 10. 25. 33. 42 11. 43 17. 21. 28. 44 1. 3. 12. 47 14. 48 11. 50 15. 64 13. 96 13. 118 1. 13. 119 13. 18. 120 2. 7. 132 13; *constituere publice* 48 20. 102 8. 103 19.
- ordinatio 98 4. 109 18.
- ordines ducere 80 1 (*in loco Symmachiano*).
- orientalis 31 27. 38 7. 39 24. 41 26. 44 1. 48 4. 55 4. 74 17. 78 6. 7. 92 3. 94 13. 102 18. 118 8. 12. 121 2. 131 13. 136 10. 24; orientalis hiemalis plaga 32 20.
- oritur annis de ostiis 61 12.
- ornatus orationis *perversi exempla ubivis obvia sunt: ut rariora vocabula et poesi propria communibus vulgo substituta, iugalis pro coniuge, pignora pro filiis, germanus pro fratre, procinctus pro exercitu, repedare pro redeundo, Lares pro domo, Mars pro bello et sic deinceps: quaere in singulis, eodem pertinent Latinis usitatoribus substituta Graeca vocabula, qualia sunt Geta et Trinacria.*
- orthodoxus 39 29.
- ovare = *gaudere* 45 12. 101 3.
- pacare: pacati regnaverunt 85 12.
- paene auctor solet inserere *contra auctorem protestans tanquam exaggerantem res traditus* 16 10. 17 18. 18 23. 27. 22 15. 31 6. 34 4. 46 7. 18 (?). 101 12: *etiam ineptius adicitur* 14 8. 72 5.
- paenitudo 102 20. 110 20.
- paganus 41 25.
- palatum 49 22. 50 14.
- pandere 1 11.
- papa 115 5.
- parentes: successio parentum 123 7; parentes *Gothi et Gepidae* 82 10. 92 17; *Ostrogothae et Venegothae* 92 5. 103 15. 110 2. 123 13. 131 17. 19.
- pars (= *regio*) australis 99 2; occidua 74 16. 136 4; *esperia* 44 17; orientalis 48 4. pars Italiae 131 12, *Ostrogotharum* 91 20. partes interiores Galliciae 101 14. — septentrionales 94 4. — *Hellade* 97 3. — *hesperiae* 48 19. 122 18 *cet.* — *Moestiae* 92 12. — *Thraciarum* 94 6: *similiter passim.* pars terrarum *de loco proelii* 108 8. pars *de duobus adversariis*: suae parti fautores 92 14; pars adversa 51 29; partes victoris 138 10; pars imperatoris 76 6; pars *Gothorum* 130 7; pro *Hunorum* parte pugnare 113 20. de hac parte consuluit 113 10.
- particeps regni 48 14.
- particulae nulla propria vi orationi insertae quantopere *Iordani propriae sint, index sub vocabulis monstrat: hoc addendum, ibi quoque, ubi auctorem aliquem ad verbum describit, ut Marcellinianos annales et maxime Florum, saepenumero talia addita reperiri, inter alia autem* 19 2. 22 26. 32. 23 1. 32 11. — et 18 35. — itaque 25 35. — nam 21 18. — namque 29 1. — paene (v. s. v.). — que 32 18. — tamen 31 31. — ubi 16 6. 10. — vero 20 5. 25 8. 26 18. 32 4.
8. — ut 32 8. *idem copulandi et amplificandi vel potius enervandi studium produunt mutationes aliae similes, ut missis ex more legatis pro missi ex more legati* 16 7. — unde et *Torquatus est dictus pro unde Torquati* 17 8, *item* 17 10. 18 9. 25. 22 27. 32 18.
- parturire 85 9. 106 13. 129 13.
- parvus: parvissimus 2 1.
- pascha 47 19; paschalis festivitas 34 23.
- passio 125 17.
- pati: non passus est nisi et gentem *Herulorum* suae subegeret ditioni 88 10.
- patria = *terra* 29 21. 45 9. 48 20. 66 12. 83 19. 21. 87 22. 119 19. 121 16; ad patriam sibi traditam proficiscuntur 98 5. — *Africa* 99 6. — *Dacia*, nunc *Gepidia* 75 7. — *Italia* 45 9. — *Moestia* 81 18. — *Pannonia* 126 16. — *Scythia* 61 19. — *Sicilia* 48 20. *patricia ordinaria Mathesuentha* 77 13.
- patricius (patriciorum primus 119 8; ex *patricio* 43 21; olim *patricius* 119 9) *Aetius* 104 6. 107 25. 113 9. — *Anthemius* 43 21. 118 13. — *Ardabures* 119 9. — *Aspar* 43 25. 119 8. — *Belisarius* 102 18. 137 1. — *Bessa* 126 19. — *Constantius* 42 6. — *Germanus* 49 27. 51 12. 77 13. 138 16. — *Hilarius* 132 5. — *Iohannes Troglita* 51 25. — *Liberius* 51 28. 136 4. — *Marcellinus* 119 13. — *Maximus* 43 9. — *Rufinus* 41 5. 48 1. — *Stilicho* 88 3. 98 6.
- patricius: cives patrii 9 31; incolae patrii 83 8.
- patronus v. *cliens*.
- pauper: *fem. paupera* 127 8.
- pax de quovis pacto inter duos *populos* 128 14. 18 *cet.*; *idem est foedus*.
- pellax 45 30.
- penitus = *omnino* 96 19. 98 18. 114 7. 123 11.
- peragere pacem 104 13.
- perditio: perditio unius militis 84 13; cum sua perditione 109 2.
- perditor: famam perditoris (= *victi*) abicere 116 8.
- peregrinus a lingua *Gothica* 70 7.
- perfidia = *fides heterodoxa* 92 13. 15. 17. 94 10.
- permittere absolute 88 20.
- pernaquam = *ubicumque* 46 10. 55 2. 130 12.
- perseverare: vidua perseverare disponit 78 1.
- pertinax bellum 111 13.
- pervadere = *invadere*: regnum pervadunt 7 33; *Babyloniam* pervasit et tenuit 34 36; *Siciliam* pervadit 48 19; castra pervasit 52 5; ne germani regno pervaderent 113 14; qui eum de regno pervaso deicerent 117 15; cum *Siciliam* pervasisset 137 7.
- phylarchi: *flarchi* 30 9 (*ex Ruso*).
- pignora de liberis 93 9; de uxore 106 10.
- pili sacerdotes 73 2.
- pileati 64 12; sacerdotes pileati 74 21.
- placitum 101 2.
- plaga Campaniae 17 19 *ex Floro*; apud ipsum auctorem semper est *caeli regio*: orientalis hiemalis plaga 32 20, inter septentrionalem occidentalemque plagam 56 11, *item* 28 20. 31 27. 41 18. 48 6. 50 12. 55 4. 17. 74 17. 78 6. 92 3. 97 5. 108 1. 133 6.
- plebs 100 13.
- plene: urbem plenissime spoliavit 48 32.
- plectere capite 34 14. 41 16. 117 18.
- pluralis pro singulari: In amicitias Romanorum se sociantes 9 22 (*amicitiae similiter* 27 3. 29 11. 31 25. 72 15. 106 16. 128 7) — ad bella consurgunt 50 15 (*bella similiter* 50 10. 83 14. 106 7. 13. 112 11. 113 2. 123 22) — secedere ad sua regna 42 19, regna firmare 72 16 — longa silentia 113 23 — patrociniis uti 115 13 — regi temulencia pudendos exitus dedit 123 22.
- plus adverbialiter: plus vigore terribilis 70 11; ut plus fugientes *Tiberi* demergerentur quam gladio caderent 51 5; plus velociter 32 5. — quid plurimum v. *interrogationes*. — *Cf. complurimus*.
- pondus animi 103 18.

pontifex: rex et pontifex 75 4. — pontifex et primas
Vilias 127 6. — pontificalis reverentia 117 20.
populari: multa (oppida) vi populatus est (vi expugna-
vit *Eutropius*) 39 11. multas civitates populatus
85 19.
populus *exceptis formulis* populus Romanus 44 2. 45
14 et senatus populusque Romanus (*cf.* senatus)
raro ita ponitur, ut sequatur vocabulum proprium,
ut populus Getarum 137 4 — Hunnorum 126
12. *plerumque significat multitudinem: ita in magna*
urbe qui degunt, ut de Constantinopoli populi di-
versarum gentium 95 20, populo spectante 48 8,
populo spectaculum fuit 102 19; *de Antiochia* 49
29. *ita gens numerosa* populus immensus 127 5,
magna populi numerositas 60 12, crescens populus
83 7, natio populosa 62 15, populosae gentes 40 5,
similiterque reperit in populo suo quasdam magas
mulieres 89 10, populi vota 49 6, populum univer-
sum adunare 105 10, *cum Vesegothis* sic vivere po-
pulum Romanum (= *degentes in Italia*), ut una gens
utraque credere possit 97 18. *denique* populus illo-
rum 125 8. *eam ob causam saepe usurpatur plu-
rali numero significatione: Ostrogothae et Vesegothae*
utriusque eiusdem gentis populi 83 9, *iidemque* divisi
per familias (*Amalorum et Balthorum*) populi 64 22,
omnis Gothorum populus 122 8, *Hunnorum* multipli-
ces populi et diversae nationes 109 17, *Hunni* po-
polorum rabiem pullularunt 63 11, populi Gepida-
rum 75 7, *nec raro pluralis ita ponitur, ut numerus*
hominum eo significetur: populi regesque populo-
rum 57 10; reges s. regna cum populis 129 9. 17; po-
pulis imperare 102 12; populis nuntiare 137 18, po-
puli colunt 67 5, in populis crescere 89 19, innu-
merabiles populi 108 8, strages populo-
rum 108 12, urbes et populos devastare 85 7.
positio 97 13. 109 6.
positura 60 1.
possessores 55 8. 94 3. 96 21. possessiones 55 6.
possidere populum 122 7; p. regna 124 15.
post: in Liguriam post se, unde iam transierant, re-
vertuntur 98 13.
posterior (= *successor*) eius 102 10.
postquam cum *coni. plusquamperfecti* 7 18. 34 29. 36.
49 27. 86 15. 89 19. 100 14. 136 6.
potentes: epulae potentum 66 9.
potiri cum *accusativo certo* 8 1. 61 1. 68 4. 73 15.
84 19. 86 3. 94 12. 98 14. 103 8. 126 8. 132 1;
ambigui sunt loci propter -a = -am 71 14. 76 12. 84
10. 96 8. 122 13. 131 3 *vel -o = -um* 43 28. 127
3; *certum exemplum ablativi non reperitur.*
praebere consensum 133 18; ducatum populo 5 29 (*cf.*
Florus 3, 21, 2: si ducatum sceleri praebissent).
praecedens (= *ante commemorata*) causa 110 11.
praecipitare = *instigare, rapere* 106 7. 111 3.
praecipitatus 118 3.
praedicator 92 14.
praesesse in populo 35 26.
praefectus (urbis) 35 26. 51 23.
praefecti Maurorum 52 3.
praelabi 111 16.
praelatus (= *praepositus*) militibus 76 8.
praeminere 109 18.
praenotare (= *antea indicare*) 14 6.
praepositiones cum adverbio: ab invicem 63 4 — a
longe 60 21 — ab olim 53 7 — ad invicem 130
22 — ex tunc 5 33 — in invicem 125 18. *praepo-
sitis cum infinitivo:* inter ire et non ire animus
fluctuat 115 4.
praepositus palatii 47 5.
praescius 114 15.
praestare: praestatu-
ros 62 6.
praesul bellorum Mars 64 17.
praesumere aliqua re = *confidere alicui rei, superbi-
re de aliqua re;* ipso eo telo praesumere 124 6, pede,
sagitta praesumere 125 22, affinitate praesumens 116

17; de cuius animo minus praesumebant 109 12. —
item = usurpare regno praesumpto 101 8; tyrannide
praesumpsit 102 18; ut nec temptare praesumeret
116 25; gaudia praesumuntur 113 24.
praesumptio: plus praesumptione quam electione Cae-
sar effectus 119 12.
praetumidus 116 26.
praevalere: nihil praevalere 39 27. 114 7. 137 6; Ge-
tis nihil praevalere 81 7; Honorio nihil resistere prae-
valente 99 20; resisti contra Parthos non praevalere
50 10; nec temptare in conflictu praevaluit 72 13;
praevalere in Gothis 92 2; nec praevalent ad tantam
multitudinem 131 23.
praeventus est: immatura morte praeventus 99 9; equo
sub se decidente praeventus est 42 26.
praevious eorum et in bello et in consilio 46 8; prae-
vious eorum 83 21.
primas: primates et duces qui regum vice praesunt
Vesegothis 93 2; rex *Antarum* cum filiis et primati-
bus LXX 121 21; primates gentis *Gothorum* 136 7;
primates Scirorum 130 1; pontifex et primas *Gotho-
rum minorum* 127 6; primatus Heber 4 6.
primicerius domesticorum 39 16.
primitiae 87 10.
primo, secundo, tertio (*non -um*) 27 12. 15. 30 15.
29. 37 32. 38 33. 46 18. 49 14. 63 17.
princeps, principatus. princeps mundi totius *Attila*
106 4, *cf.* 107 5. *praeterea* princeps est imperator
Romanus: princeps Romanus 118 17. 126 11; prin-
cipatus populi Romani 44 21. 45 14; princeps Orientis
115 15. 124 6. 136 16, Orientalis 136 10; prin-
cipatus Orientalis 94 13; princeps 78 16. 79 8. 83
24. 85 5. 88 1. 92 20. 95 1. 4. 96 1. 2. 98 7. 100
5. 101 5. 18. 106 14. 115 9. 118 13. 119 6. 10.
126 6. 128 16. 133 3. 137 13. 138 20, principatus
85 17. uterque princeps *Romanorum et Persarum*
48 3. *at principatus etiam de Sulla usurpatur:* Sylla
potitus est principatum Romanorum 73 16, *item de*
Theoderico: regnum gentis sui et Romani populi prin-
cipatum continuit 45 14, *de Gothis* 76 4. 89 9. 103
15. 121 16. 122 12, *de Amazonibus* 67 10, *de Athe-
niensibus* 73 11: princeps numero singulari similiter
non invenitur. *item* principes Quadorum sunt eorum
primates 80 17.
principaliter 62 16.
prius = *primum:* prius inchoantes 1 13; prius viola-
vit 83 6; quantoscunque prius in ingressu Scytharum
habuerunt 90 10; prius laetaretur 106 9.
privare aliqua re 120 6; ab aliqua re 87 2. 120 4.
134 8.
privilegium: ordo obtenuit privilegium (= *ordinatio*
mansit) 14 1.
pro: Silvi sunt Albanique vocitati pro Albano urbe et
(Silvio) 6 2.
procedere: consules processissent 101 15; dum proces-
sibus Chalcedona degeret 44 7.
procerus corpore 70 11, procera statura 79 2. proceres
76 12, proceres palatii 132 15.
procinctus = *exercitus:* non cum minori procinctu
101 4; felix procinctum 107 23; procinctum movere
36 9. 39 32. 49 25. 83 15. 91 20. 104 10. 114 5.
116 2. 118 10. 121 19. 137 2.
procurator *Honoriae* 42 15.
procurator urbis Alexandrinae 43 5.
prodeceator: decessores prodeceatoresque 43 1. 120 12.
133 6, *cf.* 44 23.
proferri: professa voce testatur 65 7.
progenies = *genus* 43 16. 90 5. 135 3. 138 20.
prolabi = *erumpere* 43 5.
prolixus: prolixior 58 20.
promerere: opes cunctas promeruit 41 9.
promovere *intransitive* 60 9. 13.
proprius = *suis* 68 5. 81 7. 108 20. 113 12. 120 20.
121 6. 122 8 *et.*
prosapias = *genus* 66 17. 82 16.

proselytus 36 1.
 protector 33 34 (*ex Hier.*).
 provincia = *terra imperio comprehensa* 76 4. 103 9. 115 15. 117 12. Amazones Ioniam Aeoliamque deditas sibi provincias effecerunt 68 1. provincia Africana 49 28. — Asia 85 20. — Dacia (antiqua) 116 1. — Galliae 98 2. — Moesia 70 14. — Pannonia 116 1. — Spaniae 98 2. — Spesis (?) 82 20. *solet referri non ad provincias saeculi sexti, sed ad statum imperii Romani qui fuit ante Diocletianum.*
 protoplastus 3 15.
 proturbare 84 s.
 provehi: provectus (= *auctus*) est rivulus 111 16.
 provenire = *evenire* 121 8. 123 16. 131 24.
 proventus felicitatis 124 17.
 provisor 32 30.
 puella: Marciae sororis suae puella (= *ancilla?*) 81 21.
 pullulare: quae (suboles) trino flore pululabat 123 4; bifariam populorum rabiem pullularunt (= *procreaverunt*) 63 11.
 pulsare: saeva suspicione pulsatus est 118 3.
 pyra 112 19.
 quaeritare v. *frequentativa*.
 qualis = *quis*: quali tempore 4 19.
 quam non antecedente comparativo: elegens armis eum vincere quam locorum beneficio submovere 71 9; suavit eos suo labore quaerere quam alienis subiacere 96 16; nec me quis aliqua addidisse credat quam quae legi et comperi 138 24; *sim.* 93 10. 125 7.
 quam etiam non antecedente tam: felicitatem suam quam etiam filii 132 3.
 quamquam = *item* 60 1.
 quamvis cum coniunctivo 27 3. 11. 55 11. 81 4. 86 1. 88 15. 103 2. 105 20. 107 16. 111 11. 23. 133 15; cum indicativo 3 8. 54 1. 59 14. 85 11. 89 2. 133 3. 136 13. *abundat* 159 14.
 quandoque 99 14.
 quantulum = paulo v. s. v. deminutiva.
 quasi = *umquam* 45 22. 86 18. 89 15 *cel.*; = *utpote* 80 5. 84 10. 100 1. 124 6.
 que: numquamque 134 15.
 quia abundat: etenim non solum quia non profuit rei publicae, immo obfuit 34 s.
 quidam: numinis quoddam 82 5.
 quiescero: quiescens bollare (= *pugnare*) 42 26; quiescero (= *non inquietari*) a Gothis 129 1; = *mori* 43 8. 46 2 *cel.*
 quippe: quippe quos commoverat 83 16.
 quis: aut bello aut pace vel quo (= *aliquo, quoquo*) modo 74 16. 101 1; aliter quam quod (= *ut*) nos diximus exortos 64 2.
 quod: quod nobis videtur (= *cum videatur*) sol ab imo surgere, illos per terrae marginem dicitur circumire 58 22.
 quondam ad defuncti nomen additum 115 1. 119 13. 122 9. 135 12. 137 21.
 quoque abundat 3 23. 4 5. 13. 29 19. 30. 31 27. 32 31. 33 13. 35 34. 38 8. 44 20. 46 1. 23. 47 13. 48 4. 50 4. 57 3. 77 4. 90 4. 92 15. 19. 104 10. 120 10. 122 19. 127 1. 130 23. 135 6.
 quousque: quousque Candac ipse viveret 126 22.
 rabies populorum = *populi feri* 63 11.
 rebellare = *debellare* 9 31. 81 6.
 rebellio = *rebellis* 129 21.
 recludere = *claudere* 93 15. 100 8.
 recolere = *recordari* 54 4. 61 4. 107 1.
 recolligere se = *redire* 50 6.
 recondere (recondant, *ubi Florus* reconduunt, 16 16) 9 29. 16 16.
 recrudescere: recrudiscentes animos (*acc. abs.*) 50 15.
 rector 52 14. 117 19.

redemptio: dudum bella concepta Gyzerici redemptione (= *instigatione*) parturiens 106 14.
 redigere: eos redegit fecitque in provincias 29 10.
 redire: rediens quo venerat iter 115 7. ad propositum redeamus *similiterve* 40 10. 64 5. 75 9. 78 3. 80 13. 103 5. 120 18.
 redundaro: quasi susceptorum suorum morte ad suam iniuriam redundaret (*videtur voluisse mortem referret*) 136 21.
 referre: quem (= *de quo*) supra rettulimus 128 12; Tarentum retulerant (ad nos redierat *Florus*) 25 26.
 refertus = *copiis abundans* 133 1.
 refodere = *defodere* (*hoc Florus*) 16 16.
 regere (= *possidere*) Alpes 130 20.
 regia urbs, civitas v. *sub his voce*.
 regimen = *regnum* 70 1. 111 22.
 regina *Augusta* 45 20. 27; *gentis* 69 18. 71 6. 8. 12. 14. 99 4.
 regio Bruttiorum 99 2 — Nicopolitana 127 7 — Vasiensis 68 11.
 regnare cum dat.: magna parti regnabat Hunnorum 105 10, *sim.* 6 5. 14. 21. 33. 7 8. 16. 25. 8 13. 9 17. 32 12.
 regnator = *rex* 104 14. 134 10.
 regnum v. *rex*.
 regulus *proprie* rex regi parens 109 23. 117 22. 122 8; *item sic appellatur* 93 12 *unus ex* primatibus et ducibus qui *Vesegothis* vice regum praesunt; *item* 50 15 *Heldebadus rex non legitimus. sed iidem saepius regis nomine utuntur* (*cf. rex*).
 relator annalium 61 7.
 remorari 72 10. 114 10. 120 3. 121 16.
 repedare 10 5. 34 5 (*rediit Orosius*) 68 5. 72 9. 131 5.
 reputare: unum eorum fortunae reputatum est 85 13.
 res publica Romana 81 15. 104 8; utraque res publica 41 1. 96 11. 121 3. 124 25; res publica hesperiae plagae 118 1; rem publicam (= imperium Romanum) intravit 102 6. *ad gentes* res publica non refertur nisi uno loco: duo reges (Vandalorum et Gothorum) duaeque res publicae 49 24.
 residere 48 20. 63 5. 97 17. 18. 99 1. 100 5. 129 3. 132 20. 138 4.
 resistere: *perf.* resisterunt 67 s, resistere (*restitere Florus*) 13 18.
 resolvii = *effeminari* 85 18. 96 13.
 restituere: originis suae signa restituens 105 19.
 retorquere: ab excidione cum urbis retorquet 132 7.
 revehero triumphum 35 22.
 revolvere 121 11.
 rex de imperatore Romano raro usurpatur 85 16, *usurpatur* regina (*q. v.*), *item passim tam* regius: regius apparatus 101 3, regia palatii 132 18 et regalis: regales opes 115 10 *quam* regnare et regnum: regnum Romanum 96 22. 126 13. 133 2. 136 3. 137 12; regnum utrumque 41 11; regnum orientale 131 13; regnum occidentale 42 s, hesperium 44 21. — rex omnium regum *Attila* 110 6: *cf.* turba regum 110 3. rex, regnum *gentis passim*: Aegyptiorum, Alanorum, Antorum, Brittonum, Burgundionum, Gepidarum, Gothorum, Herulorum, Hunnorum, Macedonum, Ostrogotharum, Persarum, Phrygum, Rugorum, Sarmatarum, Suavorum, Thuringorum, Torcilingorum, Vandalorum, Vesegotharum: quos qui *quaeret, reperiet in ind. II.* — regna Asiae 68 4 — regna Scythica et Germanica 124 15. — regnum Amalorum 78 1. — *Rex regi parens vel non legitime agnitus ut proprie regulus* (*q. v.*) *nuncupatur, ita saepe ipso regis nomine utitur: unde rex regum dicitur Attila* (*vide supra*) *eique imperatorive Romano subditi passim regum nomine utuntur: ita rex civilis Sirmiensium* 135 7 *regulus est Gepidarum, item Mundo Hunnus dicitur regem se suis grassatoribus fecisse* 135 16.
 rotatus caeli 74 16.
 rumpere fata = *interficere* 69 13.

sabbatum sanctum paschae 47 19.
 sacerdotes *Gothorum* 64 13; *cf.* pil, pileati; sacerdotes
 locorum = *episcopi* 117 19.
 sacrum oraculum 98 4.
 saevire certamine = *certare* 117 9; saevire bello cum
aliquo 119 7.
 salutifer 99 12.
 salutaris: *Frygia salutaria* 39 27.
 sappherineae pelles 59 8. *alibi non nominantur (Ducange enim s. v. saphirinus quem citat locum monachi Sangallensis l. 2 c. 9 Mon. Germ. SS. II p. 752: pallia Fresonica alba cana vermiculata vel saphirina conferendum cum altero l. 1 c. 34 l. c. p. 747: pallium canum vel saphirinum quadrangulum duplex, ita viz huc quadrant, nec satis constat quatenam intellegantur, cum caerulei significatio nec per se apta sit et parum conveniat nigredini ab Iordane laudatae. sabelicæ quæ dicuntur recentioribus a vocabulo Russico sobol ut re aptae forent, ita et originem aliam habent neque probabile est sexto eas saeculo notas fuisse.*
 satellites regis cuiusdam 43 10. 47 7. 12. 131 1. 134 5. 136 23: *opp.* Romani 134 5.
 scamara: plerisque abactoribus scamarisque et latronibus undecumque collectis 135 14. *Cf. Menander p. 35 (4 p. 237 Muell.) τῶν Ἀβάρων σπειραμένων (a. 570) καὶ ἐς τὰ οἴκεια ἀπεργόμενων οἱ σκαμαρεῖς ἐγγυρίως ὀνομαζόμενοι ἐνεδρεύσαντες ἀφείλοντο ἵππους τε καὶ ἄρματα καὶ ἑτέραν ἀποσκευήν. Theophrastus p. 673 ed. Bonn.: ἀποστειλάς ὁ βασιλεὺς λάθρα εἰς Βουλγαρίαν . . . κατεσχέθη . . . Χριστινὸς ἀπὸ Χριστιανῶν μαγαρίτης καὶ πρώτος τῶν σκαμαράων. Eugippius vita Severini c. 10: Istri fluente praetermeans latrones propteranter insequitur, quos vulgus scamaras (al. scameras) appellabat. vocabulum partibus Danubianis proprium et propterea Moesiaco scriptori aptum posteriore aetate etiam ad Langobardos pervenisse intellegitur ex edicto Rotharis c. 5 (Mon. Germ. LL. 4 p. 13): si quis scamaras intra provincia caelaverit aut anonam dederit, animae suae incurrat periculum. Cf. I. Grimm Rechtsalterthümer p. 635.*
 scaturire 86 10. 95 21.
 scripturae divinae 8 32. 36 1. 7. 20; scripturae eodem sensu 35 12. 36 3.
 se: *genetivus sui positus pro adiectivo suus*: sui causa 44 10; sui spatio 55 5; sui prodidit situm 56 8; in ipso sui principio 61 20; usque ad medium sui 65 16; regem inter numina sui populi coluerunt 67 5; de medio sui 89 12; nimia sui (= eius) dilectione 99 10.
 se *omissum in reflexivis*: minuere (s. v.) — miscere (s. v.) — movere (s. v.), promovere (s. v.) — tenere (s. v.); *item ubi se in accusativis cum infinitivo requiritur*: cubiculariae prodit scelus eadem nocte facturum 45 19; ratus exercitum integrum reperire 50 25; *sim.* 108 17. 128 11. 137 3.
 secedere ad sua regna 42 19.
 secta *Arianorum* 92 18.
 sed *abundat* 33 19.
 sedare: Novades Blemmesque sedavit 43 5.
 sedere: consilio (= *consilium*, *cf.* p. 175) sedit 60 13; cui sententia sedit 98 1.
 semperum = *semper* 122 7. 15.
 senatus popularisque Romanus 45 11. 49 11. 133 16. 136 10; senatus 47 4. 97 21. 133 12; senatus consultum 80 8 (*in Symmachianis*); senator 50 24. 119 16.
 senior v. iunior.
 sententiae finales:
enuntiatum relativum loco sententiae finalis:
 quasi pendens e verbo credendi 31 28 (*male exposito Floro*).
 quatenus = *ut*: regreditur Siciliam, quatenus Romae annonae faceret cupiam 51 6; quod breviter tetigimus, quatenus lector cognoscat 52 15; *sim.*

2 2. 54 2. 80 11. 98 1. 109 16. 115 21. 121 1. 122 15. 129 3. *permixti sententia finalis per quatenus et accusativis cum inf.*: quatenus . . . sic eos cum Romanorum populo vivere 97 17.
 quia *pro acc. cum inf.*: quamvis non legatur, quia condidit, sed quia reparavit 4 28; refert quia dicti sunt 78 4; *utrumque genus dicendi mixtum*: concessit, ut omnes viri bina matrimonia susciperent, quia ideo populosas fore gentes 40 4; ferebatur quia Honoria . . . Attilam invitasse 115 10.
 quod *pro acc. cum inf.*: scito quod necessitas imminet 2 4; coniectavere nonnulli, quod ex his accolae acceperit 57 9; ignorantibus, quod imperator delitisceret, Gothis 94 7; qui quod aliquando portus fuerit, hortus ostendit 97 11; praedixere quod ductor occumberet 108 24.
 quomodo *pro acc. cum inf.*: apparet quomodo invitabantur 86 20; animadvertunt, quomodo cerva se illis optulit 90 1.
infinitivus post occasio dedit 92 2; concedere 30 26; permittere 117 9; remittere 32 26; statuere 34 31.
accusativus cum inf. post permittere 38 1; poscere 125 8; praecavere 14 8; praecipere 7 5. 11. 33 18. 34 26. 38 25. 66 11. 120 1.
 seponere privatum abitum 134 9.
 septentrionale *pro substantivo*: pro arctu id est septentrionali 62 1.
 sequi *cum dat.*: maiorum secutum scriptis 138 23.
 servire, servus (133 10, *cf.* fugacia mancipia 127 16), servitus (129 10), servitium (29 13. 32 23. 96 4, *cf.* mundi generale servitium de Attila 107 5) de *subditis qui domino militarem operam praestant* 29 13. 64 23. 96 4. 104 9. 109 19. 123 10. 129 10. 12. 133 10. 137 12. *reges regi parentes ita subditis imperant ut regi suo deserviant* 123 12. *amicitia aut subiectione deservire* 136 5. — *Cf.* famulus.
 si: nec si sunt alibi cognoscent (= *nesciunt num sint alibi*) 127 10.
 si quidem = *scilicet* 46 17. 117 13. 124 10; *abundat* 9 24. 22 13 (*add. ad Florianam*). 16 (*item*). 25 36 (*apud Florum diverse*). 29 9. 24. 35 8. 37 14. 38 24. 39 8. 56 7. 61 12. 78 16. 97 12. 99 2. 103 6. 104 16. 127 5. 129 18.
 sic = *deinde* 97 3; *abundat* 7 30; sic quoque *abundat* 33 13. 39 2. 43 30.
 silentarius 46 3.
 simpliciter *pro vituperio* 3 8.
 simul *in additione numerorum* 4 11. 28 3.
 singularis ad exercitum = *dux praecipuus* 118 15.
 singularis *sensu colectivo*: Gothus 87 16. 95 1. 134 15 et Geta 82 8; Hermundolus 87 16; Marcomanus 87 16; Romanus 4 18. 16 6 (*ex Floro*); miles 46 11. 95 21. 96 5. *Cf. Cassiodorus var. 8, 10: mittitur igitur Franco et Burgundio decertantibus rursus ad Gallias tuendas; 12, 5: dum belligerat Gothorum exercitus, sit in pace Romanus. Schirren p. 10.*
 sive *pro item*: vicina flumina sive Meotis et Bosforus 65 12.
 societas = *nuptiae* 99 24.
 socii 49 7. 91 20. 92 5. 93 18. 119 3.
 solacium = *consolatio* 108 21; *auxilium*: suorum solacio destitutus 117 17; in solacium offerre 87 6; in solacia venire 135 11. solacia = *auxiliarii* 28 27. 86 15. 101 6. 107 24. 118 18 (*cf.* 119 3). 130 2.
 solite 50 5. 123 21. 130 13.
 sollemnia v. dona.
 solvere: soluto de orientali parte exercitu 48 4.
 sors: qua sorte = *quo modo* 45 25.
 spado v. eunuchus.
 species = *facies* 91 1.
 sperare = *expectare*: Gothis nihil mali sperantibus 129 16.

- spiramen 54 18.
 spiritus = *mali genii* 89 13. 90 5.
 spoliare: divitias de castris militum spoliant 76 11.
 statua equestris 132 18.
 stilus: Greco stilo 64 12.
 stipatores corporis principalis = *protectores* 79 15 (in *Symmachianis*).
 stipendia v. dona.
 stirps *de gentis origine* 59 15. 61 9. 89 1. 16; *de hominum origine ex gente aliqua*: Moesium 104 7, Varnorum 117 13 *generave aliquo*: Amalorum 122 20. 128 6. 135 1. 138 18, stirps regalis 103 20.
 strava: stravam super tumulum eius quam appellant (*Hunni*) ingenti comessatione concelebrant 124 20. *ad Statii Theb. 12, 62*: bellicus agger curribus et clupeis Graiorumque omnibus armis sternitur: hostiles super ipse it victor acervos *scholia Lactantiana haec adnotant*: acervos] exuviarum (excubiarum *cod. Monac. 6396*) hostilium moles: exuvilis (excubilis *Monac.*) enim hostium extrucebatur regibus mortuis pyra: quem ritum sepulturae hodieque (*sic Monac.*, hodie quoque *Lindenbr.*) barbari servare dicuntur quas trabas (*sic et Monac. codex citatus et alter n. 19482*, quem strabas *Lindenbr.*) dicunt lingua sua. *sed haec verisimile est scholiastam ex ipso Iordane sumpsisse, adhibito praeter hunc locum altero de pyra p. 112, 19. — Ipsum vocabulum Schotius vir doctissimus negavit redire usquam apud gentes Vgrofronicae, adeoque ab eorum idiomate plane abhorere. contra viri Germanice docti, Gabelentz et Loebe in glossario Gotico s. v. straujan, Iac. Grimm kl. Schr. 3, 135, Muellenhoff in programmata de poesi chorica p. 27 derivant a vocabulo Gothico straujan стравъвъзъ, ut significet feretrum regium Attalicis constratum. de Slavorum strava, quod cibum significat, etiam cenam funeraticiam (Miklosich gramm. 2, 6 sq.) cogitari non debere, cum tam Attila ipse quam comites eius Gothice appellentur et aulam eius praeter Latinum sermonem Gothico usam esse constet, denique Slavi post tempus id de quo agitur in his partibus versari coeperint. hoc fieri posse, ut Slavi id vocabulum a Gothis sumpserint.*
 strenua 128 4, cf. dona; item *inscriptio urbana anni 153 (Orelli 2417 = C. I. L. VI, 10234)*: pr. non Iau. strenuas dividerent; item *Consentius (gramm. Lat. ed. Keil. vol. V p. 396)*: qui dicit strenuas, barbarismum facit . . . debuit enim dicere . . . strenas.
 strenuitas 80 2.
 struere: magnis aggeribus urbem struunt 108 18.
 studere libertatem 117 14; de (de om. *Florus*) revocandis regibus 14 23.
 suadere: ab Eudoxio Arrianorum episcopo suasus 39 29; suasit eos suo labore quaerere regna 96 16; quos numina venerare suasit 71 20; in bonis actibus conversare suasit 74 7; Iohannis Guntharic secum suadet (= ut se ipsi adiungat persuadet) 51 15.
 suasio 113 12. 117 10.
 sub: sub tempore 5 5. 93 11; sub tempora 5 25. 26. — sub nimia feritate subtilis 107 1; proelium sub trepidatione committit 109 4; his sub admiratione coepertis 82 5; sub uno 59 9 (*si lectio vera*).
 subdere = *subicere* 28 18. 30 4. 52 13. 105 12. 120 18. 121 15. 129 10. 131 6.
 subfacere imperio 83 8. 121 8. 122 1; *sim.* 88 16. 96 17. 103 13.
 subigere se = *subicere se*: ultro se subegerunt 27 2.
 subiectio 100 22.
 subreptio 116 18. 122 4.
 subreptive 134 1.
 subrumpere: subruptus (subrutus *Florus*) pons 32 2.
 subrogare principatui 67 10.
 subsidere: palus nusquam octo ulnis altius subsidens 62 9.
 substantia = *res familiaris* 34 27.
 subtrahere a Romano iure 42 20.
 subveli: regia maiestate subvectus 113 28.
 succedere *transitive*: ab aliis succedebantur 13 38.
 suffulcire: maiore honore a principe suffultus 96 1.
 suggerere 45 21.
 summitates = *cacumina* 68 20.
 super = *contra*: hostes super se venientes 67 8; super Gothos ad bellum profectus 72 12; (milites) transmeare coegit super exercitum Dorpanei 76 8; super Vinitharium duxit exercitum 122 2; super Babai Sarmatarum rege discurrit 131 3.
 superare: bellum feliciter superavit 38 8.
 superius = *supra* 4 15. 6 5. 27 3. 50 25. 57 17. 64 9. 21. 68 5. 78 9. 89 10. 91 12. 100 5. 103 12. 104 1. 109 11. 119 11. 121 7. 122 17.
 superlativus *pro positivo*: quod quamvis simpliciter reor dictum videri doctissimis 3 8; nimis acquisissimus 35 29; quod nec ipsud credo falsissimum 82 18; gens quantum velox eo amplius superbissima 88 14; nullo ante aetati notissimum 90 7; elegerunt viri fortissimi (= ut viri fortes) 93 19; ultra fortes fortissimus 6 7. — Cf. quid plurimum s. v. interrogationes.
 superna = *deus* 124 9.
 supersedere: multa supersedi 14 8.
 supplicare veniam 134 7.
 supremo *adv.* 112 18.
 suscepti in fide 105 17; *absolute* 136 24; cf. 48 15 commendare se.
 suscipere = *accipere* 45 13. 22. 49 18. 54 7. 60 2. 75 1. 105 17. 113 15. 120 2. 121 4. 126 11. 132 13.
 suspectus = *suspicio* 49 3.
 suspicere: vox iam suspectis (= *suspiciosus*) auribus intonaret 93 16; ut iam anhelantem sui que adventui suspectam (= *cupidam*) subveniret Italiani 48 29.
 suus loco *pronominis demonstrativi*: quem uxor sua occisum Orientis tenebat imperium 37 30; naribus truncatam patri suo ad Gallias remiserat 106 12; *sim.* 27 16. 40 2. 44 7. 48 13. 54 19. 99 10. 109 22. 116 24. 121 20. — Cf. is.
 suus *praepositum substantivo ibi, ubi propriam vim non habet*: Gentione suo rege 27 16; cum suo rege Mitrudate 29 17; *sim.* 46 16. 47 17. 21. 48 15. 29. 70 18. 71 16. 72 13. 75 1. 4. 6. 76 16. 89 10. 93 9. 18. 97 8. 21. 99 24. 100 12. 101 19. 105 9. 108 20. 21. 109 1. 21. 114 2. 115 17. 120 20. 123 12. 124 9. 125 16. 128 26. 130 10. 132 15. 135 6. 19. 20. 137 6.
 synonymus *filius patri* 131 15.
 tabulare: navibus in instar pontium tabulatis atque consortis 72 5.
 tamen *nulla adversativa significatione* 1 24. 3 14. 17 4. 32 12. 57 10. 133 17.
 tantus = *insignis* 63 15. 106 9. tanti = *tot* 108 10.
 Tarabostesi vel Tarabostes 64 12.
 tardare *intransitive* 115 4. 128 4.
 tempora *permutata*:
 pro imperfecto *ind. praesens ind.*: actum est (orat *Florus*), si vir ille se cum fratre iunxisset 25 38.
 pro imperfecto *coni. praesens conj.*: ne amici petitionibus obviamus, sparsa collegimus 1 12; *sim.* 2 1. 74 10. 138 23.
 pro imperfecto *plusquamperfectum*: ante inflatus crepuit quam penitens stare potuerat 44 13; qua superbia sic respondit, ut senserant tamen 13 16; ita sunt proelii, ut pene . . . non remansissent 129 21.
 pro perfecto *ind. plusquamperfectum ind.*: quibus successerat Manaea 6 32; quod dixeramus 85 20, *sim.* 92 3.
 pro plusquamperfecto *coni. imperfectum coni.*: pene Attilam trucidarent, nisi fugisset 111 25. — *perfectum coni.*: ut solacia ubi usus exegerit non

- denegaret 101 6; cum haec omnia egerit, occubuit 124 17.
- pro infinitivo futuri infinitivus praesentis*: quod quamvis simpliciter reor dictum videri doctissimis 3 8; ratus omnem exercitum integrum reperire 50 15; *sim.* 72 10. 92 10. 97 18. 19. 100 5. 103 15. 108 17. 128 11. 134 12. 137 3.
- pro infinitivo praesentis infinitivus perfecti*: videres Gothorum globos funeri reddidisse culturam 113 1.
- pro participio aoristi perfective Graeco participium praesentis*: primum eos superans dehinc fugit 31 21; perpetrans . . . statuens . . . oppraemens postremo . . . occisus est 33 32; decedente Dici-neo pari veneratione habuerunt Comosicum 75 3; *sic passim*: 1 14. 6 18. 9 6. 29 15. 30 7. 19. 33 32. 34 26. 36 14. 29. 38 24. 40 2. 41 20. 26. 42 6. 43 24. 44 4. 14. 45 14. 29. 48 11. 14. 26. 31. 49 7. 50 13. 52 3. 71 14. 75 5. 77 12. 81 5. 7. 11. 83 2. 84 11. 85 11. 16. 88 5. 92 6. 19. 94 5. 6. 98 7. 99 1. 14. 100 13. 101 7. 10. 18. 102 7. 104 16. 105 8. 106 6. 112 8. 116 12. 15. 117 16. 118 6. 9. 12. 18. 119 11. 17. 18. 120 1. 122 7. 128 12. 24. 130 2. 5. 131 1. 4. 133 3. 17. 135 23. 136 2. 18. 22. 137 19. *in deponentibus id non fit*: egressus urbe regia Theodoricus et ad suos revertens Hesperiam tendit 133 17.
- temptare *absolute*: nec temptare in conflictu praevaluit 72 13 (*cf.* 50 16).
- tendere: Scythia longe se tendens 61 19.
- tenere *intransitive*: qui orientali plaga tenebat 78 6. — teneri = *custodiri*: tenta a germano est 42 15.
- tenor: pari tenore 15 31. 98 15. 114 21. 121 14. 127 7. 138 9; simili tenore 116 5.
- terere (= *spoliare*) Romam 118 7.
- terra *vel* terrae et continens *passim et pars eius, ut* Germanorum 73 17, Seythicae 68 14, Syrorum 68 13. *terribilitas* 91 1.
- territare *v. frequentativa*.
- testamentalis vox = *testamentum* 28 29. 30 15. 136 9.
- testari: provinciarum testans (= *denuntians*) vastationem 115 15.
- texere: omnem Gothorum texamus originem 121 10. timor et tremor 110 5.
- torquere: torti crine et nigro nascuntur 57 7.
- tracula: plaustra et tracula vel quidquid vehiculi fuit 130 15. — *Cf.* *tragula apud Varronem l. L. 5 139 et Ducange s. v. traga.*
- transfretare 54 17.
- transfundere: divinas scripturas ex Hebreo sermone Graeca lingua transfudit 36 2.
- transigere *ammem, montem* 84 4. 133 23.
- transmutare: senatores Campaniae terra transmutat 50 24.
- tremulus: tremulis paludibus 60 18.
- tribuere: index viae se tribuit (= *indicem viae se praebuit*) 90 2.
- tribunus militum 43 16; tribunatus 80 4. 6 (*in Symmachianis*).
- tributarius 73 21.
- triduanus 54 3.
- trinus: trino vocabulo 97 12; trino flore 123 4.
- triquadrus 54 10. 56 3.
- tristari: nemo tristetur 84 13.
- trisulcus 58 6.
- triumphus *v. consul*.
- tropaeum 94 12. 135 18.
- truncare: crinium parte truncata 124 2; = *capite plectere* 43 11. 47 6.
- tumor: declivi tumore in editum collis ascendens 109 7.
- tumulare: tumulatos cadaveribus campos 112 10; arma et cadavera in modum collium tumulata 130 8.
- tunc *v. dudum*.
- tutor regis 135 21. 23.
- tyrannicus 43 29. 48 24. 117 11. 118 5. 133 12.
- tyrannis 37 12. 38 4. 42 1. 43 19. 48 22. 51 19. 22-85 7. 102 17. 133 8.
- tyrannizare 39 27.
- tyrannus, tyrannia *de usurpatoribus imperii* 38 29. 39 25. 40 29. 31. 42 11. 45 31. 46 5. 51 22. 85 7. 96 7. 9 *cet.*, *item de regibus ab imperatore regeve legitimo non agnitis Agrivulfo* 117 11, *Gelimero* 102 16, *Odoacro* 133 8. 12. tyrannus orbis *Attila* 107 4. *opp. regnum legitimum* 43 28.
- vacillatio regni 120 19.
- vacuus ab exercitu 49 29.
- vadari = *vado traicere*: Danubium vadati 81 17.
- vadium: *abl. pl.* vadibus 82 20.
- valere *cum infinitivo*: 32 11. 66 13. 119 19. 122 3. 130 12.
- vallare = *obsidere* 46 23. 48 30. 49 15.
- vaporare 65 13. 68 9.
- vastare exercitum 84 6.
- uber: uberior fides 92 10.
- ubi = *quo*: intulit bellum, ubi proficiscens 39 9; *sim.* 9 27. 42 4. 101 15. 136 4.
- vectigal annuum *ab Attila exactum* 124 16.
- vel = *et* 1 6. 4 17. 61 12.
- velut = *ut*: velud Thyringi equis utuntur eximiis 59 4; *sim.* 61 3. 126 8.
- venire: similiter suae fortunae posse venire 85 6.
- verecundia = *ignominia* 72 4.
- vergere: fluenta nimio cum sonu vergentia 130 20.
- vero *post relativum* 60 12.
- verticosus 62 12.
- verumtamen *sine notione adversativa* 60 19.
- vester *v. vos*.
- vicino *pro adverbio* 37 31.
- vicitare *v. frequentativa*.
- victualia *v. dona*.
- vicus ad instar civitatis amplissimae 104 19.
- virtus = *viri, robur*: cum omni virtute sua 76 7; = *miraculum*: in signis et virtutibus 5 14. 10 1.
- ulcisci se *de aliquo* 29 19.
- unde *non solum sensu locali pro ex quo* 36 4. 58 7. 90 5. 113 4. 130 20. 138 23, *sed item pro per quem*: pontem unde transiret 31 34; classem unde Indiae fines vastaret 34 37; *sim.* 60 16. — *pro de quo*: gens unde agimus 78 4. 80 11. 127 12; unde loquimur 64 6; unde nobis sermo est 55 19. 58 14; dicere unde res non exigit 103 4. — *pro a quo*: unde cum excipi libenter optaret 106 18. — *pro ubi*: inde nobis cita(m) victoria(m) quaerere unde se continet bellum 110 24.
- unire: consilia unita 127 11.
- universitas = *mundus* 126 2.
- unus = *quidam*: unam boculam 106 1. — unus . . . alter 35 23. 37 13. — unus . . . alius 134 17, 18. — unus post alium 6 22. 24. — unus post unum 98 7. 102 12.
- unusquilibet = *aliquis* 64 1.
- vocare: cadaver vocat in terra Chanaan 5 4 (*si lectio vera*).
- vocitare *v. frequentativa*.
- vos, vester *in allocutione* 1 3. 4. 5. 133 4 *sq.* (*singularis adest* 1 6 *sq.* 53 3 *sq.* 133 8 *sq.*).
- votare *v. frequentativa*.
- votivus = *desideratus* 69 13. 74 1. 93 19. 126 5.
- urbs:
- Roma caput orbis et domina 133 7, urbs Romana 41 5. 49 10. 138 8, urbs 48 32. 51 2. 3. 96 20. 97 13. 14. 98 16. 99 22. 120 11. 138 8.
- Constantinopolis: urbs regia 46 18. 48 8. 86 1. 95 17. 133 17, urbs Constantinopolitana 41 4. 14. 128 16, urbs 45 9. 51 21. 87 4. 95 19 *bis*. 132 14. 20.
- Ravenna: urbs regia 96 20. 133 23; urbs 49 16. 134 2.
- Mediolanum urbs regia quondam 114 21.

- urbs Anchiāli 86 7. — Antiochia 49 28. 50 2. —
 Arevernas 119 19. — Aureliana 108 19. —
 Castramartena 126 18. — Consentia 99 12. —
 Isaurorum 46 11. — Marcianopolis 81 18. 21. 82
 4. — Naissus 131 25. 132 4. — Odessus 73 6.
 — Philippopolis 84 4. — Thessalonica 132 7.
 — Ticinum 115 1.
 urbes 50 23. urbibus *opponitur* oppida 50 2. 55 7;
 loca 54 14; populi 85 7.
 usque: ad Hunnos usque 61 19; et usque ad *sequente*
accusativo 1 14. 4 14. 8 2; et usque in *sequente*
accusativo 4 22. 9 27; et usque *sequente accusativo*
 3 11. 26. 4 6. 14. 7 14. 10 8; solo usque 46 11; et
 usque *hactenus* 9 27. 128 27; usque nunc 74 6.
 126 10; nunc usque 127 4; et usque nunc 53 17;
 usque dum viveret 136 1.
- ut *consecutivum cum indicativo* 13 16. 32 8 (ut *om.*
Florus). 65 11. 74 13. 114 18; *cum coniunctivo et*
indicativo 34 25. 130 7. — *omissum*: causa exegit
 . . . redeamus 80 12.
 ut *puta pro utpote* (?) 81 9 (*cf. adn.*).
 uterque = *ambo* 31 15. 41 1. 3. 11. 42 24. 47 25. 48
 2. 3. 52 5. 60 19. 96 11. 98 7. 100 6. 101 5. 104
 11. 13. 109 7. 121 3. 124 25. 134 20. 138 2. 18;
 utrique = *ambo* 2 4. 9 26. 27 1. 20. 28 24. 33 5
 (*ex Floro*). 37 6. 38 24. 41 1. 22. 45 3. 83 9. 85
 16. 108 9. 113 18. 121 11. 122 5. 123 12. 124 15.
 127 15. 129 16. 130 22. utraque (*paludis et voragi-*
nis) *confusio* 60 13. utrique *de tribus* 123 12.
 utilitas animi corporisque 104 3.
 utrum . . . an *pro* sive . . . sive 78 6.

